

ISSN 3027-7280 (Online)

วารสาร

แม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม

Maejo Information Technology and Innovation Journal (MITIJ)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2569

Vol. 12 No. 1 January – April 2026

กองเทคโนโลยีดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Digital Technology Division, Maejo University

<https://mitij.mju.ac.th> email: mitij@mju.ac.th

วารสารได้รับการประเมินคุณภาพให้อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่มที่ 2

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพล ทองมา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท สิทธิ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พจนารถ เสมอมิตร

University of Interdisciplinary Studies, Texas, USA

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ไร่ไพ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรัฐ บุญเชียง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติรัตน์ เชี่ยวสุวรรณ

มหาวิทยาลัยพะเยา

รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา เตติวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนา ศิริกุลพิพัฒน์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสนพิช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. โอปาร เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัลยพงศ์ วิชัยดิษฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรพงษ์ ร่วมแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสน์ ปราโมกข์ชน

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณ เชื้อนแก้ว

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายัณห์ อุ่หนันนากาศ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บรรณาธิการผู้ช่วย

นายสมชาย อารยพิทยา

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เจ้าของ

กองเทคโนโลยีดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เลขที่ 63 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290

โทรศัพท์ 0-5387-8505 โทรสาร 0-5387-8505

<https://mitij.mju.ac.th> Email: mitij@mju.ac.th

พิมพ์ที่โรงพิมพ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เลขที่ 63 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290

โทรศัพท์ 0-5387-5490-6 โทรสาร 0-5387-5489

บรรณานุกรมผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ปาปัตถา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา สามงามยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ สร้อยศิริ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสนพิช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราภรณ์ ชิตดุ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐที่ ปิ่นทอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตติ เอี่ยมชื่น	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มหาชาติ อินทโชติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ กุลณัฐรวงศ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เหลียวตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. โอพาร เชี่ยวชาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ทองบุญภาค	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวิมล ชมภูคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ กมลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิงหะวาระ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณ์ ปราโมกษ์ชน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมนึก สินธุ์ปวน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณ เชื้อนแก้ว	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รสลิน เพตะการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพร เต็งไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยพายัพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ พรหมขัติแก้ว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรยา ปรีชาพานิช	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกดา เขียวมนตรี	มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารีรัตน์ แก้วประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์ชนก สุวรรณศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬาลิ มณีเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรwana รัตนชูโชค	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัญญา พันธุ์แพง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. โอพาร เชี่ยวชาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนุกิจ เสาร์แก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ลีรุ่งนาวรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยไชย อินทรสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนิษฐา อินทะแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องกาญจน์ ดุลยไชย	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
เรืออากาศเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูมิพันธ์ บัวงาม	โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช
อาจารย์ ดร.วันเพ็ญ วิโรจน์เจริญวงศ์	หลักสูตรศศ.ม. ความมั่นคงศึกษา
อาจารย์ ดร.อุบล ทองปัญญา	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
อาจารย์ ดร.เจนฉะ สดใสย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
อาจารย์ ดร.นษิ ตันติธารานุกุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์ ดร.ปารย์ อีรนพไพบูลย์
อาจารย์ ดร.กิตติกร หาญตระกูล
อาจารย์ ดร.อรรถพล จันทรสมุทร
อาจารย์ ดร.นรเทพ ศักดิ์เพชร
อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ จันทรเสนา
อาจารย์ อรรถวิท ชังคมานนท์
อาจารย์ ชเนตตี อินทรสิทธิ์
อาจารย์ ภูมิรินทร์ ดวงหากล้ง
อาจารย์ นิภาภรณ์ เอื้อตรงจิตต์
อาจารย์ นิภาพรรณ ทรายแก้ว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสตูล
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยพายัพ
มหาวิทยาลัยพายัพ
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

นายสมชาย อารยพิทยา   นางอาจารย์ยา ปิยะจันทร์

จัดทำโดย

กองบรรณาธิการวารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290
โทรศัพท์ 0-5387-3278 E-mail: mitij@mju.ac.th Web site: www.mitij.mju.ac.th

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม เป็นวารสารราย 4 เดือน กำหนดออกปีละ 3 ฉบับ ในเดือน มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และเดือนกันยายน-ธันวาคม ของทุกปี โดยมีการเผยแพร่ออนไลน์ (Journal Online) ในรูปวารสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเผยแพร่ในรูปแบบเล่มสำหรับจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีจุดประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่งานวิจัยและบทความทางวิชาการทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ และด้านอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง ให้แก่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั่วประเทศ

บทความในวารสารทุกบทความได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อความและบทความในวารสารเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน มิใช่เป็นความคิดเห็นของ กองบรรณาธิการ และมีใช้ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและ นวัตกรรม กองเทคโนโลยีดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์คัดลอกแต่ให้อ้างอิง แสดงที่มา

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2569)

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน ยินดีต้อนรับสู่ก้าวแรกของปีที่ 12 แห่งวารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม วารสารนี้ยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีที่เรามุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านจากทฤษฎีสู่การประยุกต์ใช้ “นวัตกรรมดิจิทัลอัจฉริยะ (Intelligent Digital Innovation)” เพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับสังคมในทุกกระดับ

สำหรับฉบับแรกของปีนี้บทความวิจัยที่คัดสรรมานำเสนอสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของการนำเอาปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่จับต้องได้จริง อาทิ:

- ❖ **การยกระดับบริการอัจฉริยะ:** การพัฒนาระบบแนะนำโปรโมชันด้วยเทคนิค Retrieval-Augmented Generation (RAG) และ AI Agent รวมถึงการใช้ Chatbot บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานบริการการศึกษาและกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ❖ **เทคโนโลยีเสมือนจริงและมัลติมีเดียเพื่อชุมชน:** การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality: AR) และสื่อ Generative AI เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและหัตถกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก
- ❖ **นวัตกรรมเพื่อคุณภาพชีวิตและการจัดการ:** ตั้งแต่ระบบจัดการพื้นที่ทำงานอัจฉริยะ (Smart Workplace) หุ่นยนต์ตรวจโรคพืชอัตโนมัติ ไปจนถึงการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

ในฉบับนี้มีบทความที่น่าสนใจในด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยุคใหม่ (Gamification & Experiential Learning) ซึ่งล้วนตอกย้ำถึงมาตรฐานทางวิชาการในระดับ TCI กลุ่มที่ 2 ที่เราได้รับรองอย่างต่อเนื่อง

กองบรรณาธิการยังคงรักษามาตรฐานความถูกต้องทางวิชาการอย่างสูงสุด โดยเฉพาะ การป้องกันการคัดลอกผลงาน (Plagiarism) ซึ่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่วารสารให้ความสำคัญอย่างเคร่งครัด บทความที่ได้รับ การตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของเนื้อหาและต้องเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยผู้นิพนธ์เอง ขอเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อโปร่งใส และให้เกียรติแก่เจ้าขององค์ความรู้เดิม ทั้งนี้ เนื้อหา ความคิดเห็น และความถูกต้องทางวิชาการที่ปรากฏในบทความทุกฉบับถือเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้นิพนธ์

ในนามของกองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณผู้นิพนธ์ทุกท่านที่ร่วมแบ่งปันผลงานอันทรงคุณค่า และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewers) ที่ร่วมกันรักษาความเข้มข้นทางวิชาการ เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในฉบับนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการต่อยอดนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ลิทธิ

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569
ISSN 3027-7280 (Online)

บทความวิชาการ

กิมคิดแพลตฟอร์มเกมการศึกษาแบบดิจิทัลสำหรับการวัดผลระหว่างเรียน
 Gamification Gimkit a Digital Education Platform for Formative Assessment **1**
 .....ซาฮีฎีน นิตินาค.....

การพัฒนากรอบการวางแผนและดำเนินงาน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
 Development of a Framework for Planning and Implementation: **24**
 School of Dentistry, University of Phayao
 .....ดวงใจ ใจกล้า สุภาพร วงศ์แก้ว ชวลิต ชนินทรสงขลา เกวรินทร์ จันทรดำ
 และ ปภาอร เขียวสีมา.....

ความต้องการฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
 พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช จังหวัดนครราชสีมา **47**
 Database Demand for Database System of Sakaerat Biosphere Reserve,
 Nakhon Ratchasima Province
 .....นิธินา แก้วทองคำ ปภาวรินทร์ รื่นปาน สุรชิต แวงโสธรณ์ กนกทิพย์ สมศิริ
 พราววิไล แสงสุกวาว วีระชาติจันทิก และ กุลธิดา เมืองคำ.....

บทความวิจัย

พัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ
 ของศูนย์วงเดือน อากมสุรทัศน์ **60**
 Development of a Chatbot system for data management about occupation training
 of Wongduean ArkhomSuratun center
 .....ชวัลพัชร เพียรภักสิกรรม และ สัญญา เครือหงษ์.....

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศูนย์ดูแล
 The development of a web application for elderly care center management to enhance the **80**
 operational efficiency of care center administration
 .....กรกช ศรีอันประเสริฐ อัจฉรีย์ พะคะพิกุล และ ประภาส ทองรัก.....

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569
ISSN 3027-7280 (Online)

การลดความเสี่ยงจากการขาดทุนที่มากเกินไปด้วยกลยุทธ์การเทรดแบบ กริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย Reducing Excessive Loss Risk with Grid Trading and Target Based Position Closure via Trading Bots .....อลงกต กองมณี จิตติกร เรือนมนต์ ปวีณ เชื้อนแก้ว ก่องกาญจน์ ดุลยไชย และ สมนึก สินธุปวน.....	99
การเปรียบเทียบความแม่นยำของสมการเชิงอนุพันธ์อันดับหนึ่ง ในวิธีออยเลอร์และ วิธีรุงเงอ-คุททาโดยใช้จาวาสคริปต์ A Comparative Study on the Accuracy of Euler and Runge-Kutta Methods for Solving First-Order Differential Equations Using JavaScript .....พรหมพิริยะ ศรีสุพรรณ และ พิลาศลักษณ์ ศรีแก้ว.....	119
เอ็นพีซีที่ฉลาดโดยใช้ลามะบนเมตาเวิร์ส Smart NPCs using LLAMA on Metaverse .....จิตติพงษ์ เรือนสุภา พาสณ์ ปราโมกษ์ชน อลงกต กองมณี และ สมนึก สินธุปวน.....	128
การพัฒนาระบบนำทางภายในอาคารด้วยคิวอาร์โค้ด Development of an Indoor Navigation System Using QR Code .....ณัชชารีย์ ดาวทอง และ อารีย์รัตน์ ส่งสกุลวัฒนา.....	149
ผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์ เซนเซอร์ไร้สาย The Impact of Free Space Path Loss on the Data Transmission Performance of Wireless Sensor Devices .....นิติพงษ์ แสงหล้า และ วุฒิชัย ปวงมณี.....	165

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569
ISSN 3027-7280 (Online)

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย	189
The Use of Google Workspace to Support the Work of Operational Personnel in Thai Higher Education institutes .....อรุณพล จันทร์สมุด.....	
การพัฒนาแชทบอตสำหรับแนะนำข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี	206
A Development of Chatbot for Advising University Undergraduate Regulation .....ภัทรพงษ์ ศรีวงษ์ จักรนรินทร์ คงเจริญ ถนอมศักดิ์ วงศ์มีแก้ว และ สมควร โพธารินทร์.....	
การพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	228
Development of Facebook Page for Community Products Enhanced by Generative AI in Lat Bua Luang District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province .....จตุมา ขำแก้ว ปรีดา สามงามยา และ สุพัตรา ศรีสุวรรณ.....	
การสำรวจการรับรู้และพฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	248
An Exploration Ethical AI Perception and Usage Among Sakon Nakhon Rajabhat University Students .....วีรอร พวงพันธ์ และ อุบลศิลป์ โพธิ์พรม.....	
การพัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่โดยใช้ไลน์บอต	267
Developing Digital Marketing Innovations to Enhance the Skills of Young Entrepreneurs Using Line Bots .....พิมพ์ชนก สุวรรณศรี.....	

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569
ISSN 3027-7280 (Online)

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม Development of Digital Learning Media for Basketry Handicrafts using Augmented Reality Technology .....จุฬาวลี มณีเลิศ และ พรwana รัตนชูโชค.....	283
การพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมใน ชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช Development of an Augmented Reality Cultural Tourism Application in Thung Song Junction Community, Nakhon Si Thammarat Province .....กลิ่นสุคนธ์ นิ่มกาญจนา และ สฤณี ปานจันทร์.....	302
หุ่นยนต์ตรวจโรคพริกหวานอัตโนมัติโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์และการประมวลผลภาพเชิงลึก: กรณีศึกษา บริษัท ควอนต่าซินเนอร์จี จำกัด Autonomous Bell Pepper Disease Detection Robot Using Artificial Intelligence and Deep Image Processing: A Case Study of Quanta Synergy Co., Ltd .....กัญญาพัชร ยศสนิท นิมมิตา สมริน อัจฉริยะณัฐ ประภูเท ภาณุวัฒน์ เมฆะ ปวีณ เขื่อนแก้ว และ พยุงศักดิ์ เกษมสำราญ.....	319
การพัฒนา Chatbot เพื่อสนับสนุนข้อมูลและช่วยเหลือนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน A Chatbot Based Information and Assistance System for First Year Undergraduate Students.: A Case Study at Rajamangala University of Technology Lanna, Nan .....ยุภาวดี ณัฐสิริโสภณ สุขสุวรรณค์ คำวงศ์ ปริศนา ตั้งมุกทาสวัสดิ์ อรรถพงศ์ ทนนไชย โสภาวรณ พรหมจักร และ วรรัตน์ พรหมไชยวงศ์.....	342

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
MAEJO INFORMATION TECHNOLOGY AND INNOVATION JOURNAL
 ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 2569
ISSN 3027-7280 (Online)

กรอบแนวคิดแบบไตร-เอสเซนส์สำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทย 361
 TRI-ESSENCE PACKAGING FRAMEWORK FOR THAI GI PRODUCTS
 .....วิชา โศตรฐิติธรรม มัณฑนา ภาคสุวรรณ นภาพรรณ อาษาเพชร
 พีรวิษณุ ภาคนนท์กุล ภควิษณุ ดำรงเกียรติศักดิ์ และ อติพร ชัยนุ.....

การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) 381
 ในการพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ
 สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
 Application of the Experiential Learning Framework to Develop Assessment Guidelines
 for English Digital Learning Media Design Skills of Pre-Service Teachers
 .....ชเนตตี อินทรสิทธิ์ สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี สิริมณี ตรีศมี และ ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี.....

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

Received: 13 ส.ค. 2567

Revised: 11 ต.ค. 2567

Accepted: 15 ต.ค. 2567

เกมคิดแพลตฟอร์มเกมการศึกษาแบบดิจิทัลสำหรับการวัดผลระหว่างเรียน
Gamification Gimkit a Digital Education Platform for Formative Assessment

ซาฮีดีน นิติภาค^{1*}

¹สาขาวิชาภาษามลายู คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Sahidin Nitiphak^{1*}

¹Malay Language, Faculty of Liberal Arts,

Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author: disisiku@hotmail.com

Abstract

The application of games in teaching and learning to enhance classroom engagement and elevate educational quality is an approach gaining significant attention in recent times. Particularly, the use of online lesson formats, applications, and various electronic media is considered crucial in educational development. This academic article aims to examine the utilization of the Gimkit platform in improving classroom learning efficiency. It presents the background, objectives, and approaches of using game-based learning for student development. The study results indicate that using this platform helps reduce the workload in teaching and learning, increases student interest, and minimizes misunderstandings in learning content. Similarly, it explains the characteristics and methods of using the platform in various modes, allowing instructors to choose appropriate assessment tools during the learning process. This study suggests that instructors should thoroughly understand the operational steps in each mode of the platform to maximize benefits for learners and align with the modernity of current educational technology. This approach ensures that students receive optimal advantages consistent with contemporary educational technology trends.

Keywords: *platform; technology; learning; educational game; assessment*

บทคัดย่อ

การนำเกมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รูปแบบบทเรียนออนไลน์ แอปพลิเคชัน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการศึกษา บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้งานแพลตฟอร์ม Gimkit ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยนำเสนอความเป็นมา วัตถุประสงค์ และแนวทางการใช้เกมเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า การใช้แพลตฟอร์มนี้ช่วยลดภาระงานด้านการเรียนการสอน เพิ่มความสนใจของผู้เรียน และลดข้อบกพร่องในความเข้าใจเนื้อหาการเรียน ในทำนองเดียวกันยังอธิบายลักษณะและวิธีการใช้งานแพลตฟอร์มในโหมดต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้วัดผลระหว่างเรียนได้ตามความเหมาะสม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถให้ข้อเสนอแนะคือ ผู้สอนควรทำความเข้าใจขั้นตอนการใช้งานในแต่ละโหมดของแพลตฟอร์มอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับความทันสมัยของเทคโนโลยีการศึกษาในปัจจุบัน

คำสำคัญ: แพลตฟอร์ม; เทคโนโลยี; การเรียนรู้; เกมการศึกษา; การวัดผล

1. บทนำ

เทคโนโลยีการศึกษามีบทบาทสำคัญในสังคม ช่วยเพิ่มการกระจายโอกาสหรือแบ่งเบาในการจัดการสืบค้นระบบข้อมูลข่าวสารให้เป็นระเบียบและใช้งานได้ง่าย เทคโนโลยีถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างหนึ่งในการผ่อนคลายและสร้างความบันเทิงใจของมนุษย์ผ่านเครื่องมือดิจิทัล การผสมผสานใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพ (Suhaimi & Zulkifli, 2022) รวมถึงพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ขจรพงศ์ คำดี (2564) กล่าวว่าการศึกษาปัจจุบันกำลังมีบทบาทและมีความสำคัญในการเรียนการสอน เพราะรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้สื่อสมัยใหม่ (New Media) ในการพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้อุตสาหกรรมเกมหรือเทคโนโลยีการศึกษาได้ปรับตัวปรับสภาพตามความต้องการของกลุ่มดังกล่าวเข้ามา มีรูปแบบที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายและมีแนวโน้มจะถูกนำมาใช้มากขึ้นในอนาคต ยกตัวอย่าง แอปพลิเคชันที่มีเนื้อหาความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Khan Academy, Coursera, Mooc (ชัยพร สุวรรณประสพ, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพและฤทธิชัย อ่อนมิ่ง, 2562) ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะทางดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับอนาคตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กระบวนการเรียนที่ดึงดูดผู้เรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียนหรือสร้างการปฏิสัมพันธ์กันได้นั้น นับว่าเป็นเรื่องที่ทำนาย ซึ่งการประยุกต์ใช้เกมมักเห็นผลค่อนข้างชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เติบโตมาพร้อมสื่อสมัยใหม่และใช้เทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบ มีความพร้อมในการพัฒนาทักษะ และพฤติกรรมใหม่ ๆ คือกลุ่ม Internet Generation (Net-Gens) ซึ่งการประยุกต์ใช้เกมเข้าไปมีบทบาทในระบบการเรียนรู้สำหรับกลุ่มนี้เป็นแนวทางที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายโดยมีรางวัลความสำเร็จพร้อม ๆ กับเรียนรู้ความท้าทาย (Triantafyllou & Georgiadis, 2022) กระบวนการเรียนรู้โดยมีเกมเป็นฐานจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาในวงกว้างหลายประการ อาทิ เช่น 1) ทำให้เห็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ด้านคุณภาพการสอนในวิธีที่แตกต่างกัน 2) สามารถวัดประสิทธิผลของการเรียนรู้โดยใช้เกมดิจิทัลเป็นฐานในการเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ 3) มีแนวทางเพื่อวัดคุณภาพการใช้เครื่องมือในการศึกษา เช่น ด้านการวิจัย และ 4) คุณลักษณะการออกแบบประเภทของเกม เช่น การแข่งขัน เป็นต้น (All, Castellar & Looy, 2016) วัตถุประสงค์ของเกมดิจิทัลเป็นฐานได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) เกมที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย 2) เกมที่มีการพัฒนาทักษะ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย 3) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติพฤติกรรม หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Stewart et al., 2013)

โดยแพลตฟอร์ม Gimkit นี้ถูกคิดค้นขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2017 โดย Josh Feninsilber เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้นมาเริ่มจากการสังเกตเห็นจุดบกพร่องในชั้นเรียน เขาคิดว่าสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนออกชองโหว่การเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม จนปัจจุบันแพลตฟอร์มที่สร้างมานี้ได้ใช้แพร่หลายทั่วโลก และมีการนำไปใช้ในห้องเรียนทุกระดับชั้น (Pranjal, 2021) Gimkit เป็นทางเลือกที่สามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ในระดับหนึ่ง เป็นลักษณะการนำเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนสอดแทรกในเกม แล้วให้ผู้เรียนได้เล่นเกมโดยเชื่อว่าความรู้หรือเนื้อหานั้นจะส่งผ่านไปยังผู้เรียนได้ จนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในที่สุด และเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการเล่นเกม โดยอาศัยความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน จากกรณีศึกษาของ Rohimat (2023) ปรากฏให้เห็นความพึงพอใจการใช้ Gimkit ของผู้ใช้ที่แตกต่างกันไปโดยสรุปออกมาได้ว่ากลุ่มระดับติ่มมองว่าการเล่นเกมช่วยผู้เรียนได้เรียนและได้เล่นเกมไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นไปด้วยตัวเอง และยังเห็นว่าการใช้แพลตฟอร์มนี้เสมือนการทบทวนความรู้ภายในตัว กลุ่มระดับติ่มมองว่าการเล่นเกมกับแพลตฟอร์มนี้สร้างความสนุก ไม่เบื่อ น่าค้นหา กลุ่มระดับปานกลางกลับมองว่าแม้ว่าจะสร้างความสนุกสนานแต่ตัวเกมในบางโหมดเล่นค่อนข้างยาก ในขณะที่กลุ่มที่มองว่าไม่ดีให้เหตุผลว่าไม่สนุกวิธีการเล่นเกมยากและพบการเชื่อมต่อไม่เสถียร จากจุดนี้จะพอทราบได้ว่าการเข้าใจถึงกระบวนการ

นำไปใช้ในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ยุคใหม่เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้รับผลประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสูงสุด

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์ (2550) ได้อธิบายแนวคิดพื้นฐานของการประเมินผลระหว่างเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่หลอมรวมอยู่ในการเรียนการสอน โดยดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการเรียนรู้ แนวคิดนี้ถือเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ประโยชน์สำคัญจากการประเมินผลระหว่างเรียนคือการรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับระดับผลการเรียนรู้ของตน ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามว่ามีจุดใดที่ควรพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ Bell & Cowie (2001) กล่าวว่า การประเมินผลระหว่างเรียนไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่ยังสามารถปรับใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้เป็นรายกลุ่มหรือรายห้องเรียนได้ด้วย นอกจากนี้ยังครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึก เจตคติ และทักษะต่าง ๆ ทั้งนี้ การออกแบบกระบวนการประเมินผลระหว่างเรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่น เป้าหมายของบทเรียน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และระดับการตอบสนองต่อผู้เรียน เพื่อให้การประเมินมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนจริง

ในบทความนี้จะนำเสนอถึงความจำเป็นของแพลตฟอร์ม Gimkit รวมถึงการใช้งาน เพื่อเป็นช่องทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เพราะการนำแพลตฟอร์มนี้มาประยุกต์ใช้ทำให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่นำเกมเป็นฐานทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในเนื้อหา เกิดการสะท้อนผลลัพธ์ของการเรียน ส่งผลให้การตอบสนองในวิชาที่เรียนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2. การทำงานของแพลตฟอร์ม Gimkit

Gimkit เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบเรียลไทม์และระบบการมอบหมายงาน ตัวแพลตฟอร์มมีการอัปเดตโหมดเกมและไอเทมอย่างต่อเนื่อง จุดเด่นสำคัญของแพลตฟอร์มนี้คือการส่งเสริมทักษะการสื่อสารผ่านกิจกรรมผ่านรูปแบบเกมที่หลากหลาย ผู้สอนสามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยระบบรายงานผลที่ละเอียดหลังจากเกมสิ้นสุดลง อีกหนึ่งคุณลักษณะที่ทำให้แพลตฟอร์ม Gimkit ได้รับความนิยมคือระบบการให้เงินรางวัลภายในเกมเมื่อตอบคำถามถูกต้องผู้เล่นจะได้รับแต้มสะสมในรูปแบบตัวเงินดอลลาร์ ซึ่งสามารถนำไปแลกซื้อไอเทมหรือสิทธิพิเศษในเกมได้ (Che Ku Mohd at el., 2023) ระบบนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ในบางโหมดของแพลตฟอร์มได้ประยุกต์ใช้ตัวละครหรือรูปแบบเกมที่เป็นที่นิยม ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยคุณสมบัติอันหลากหลายของแพลตฟอร์ม Gimkit ในด้านระบบการสร้างชุดคำถามที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบที่มีอยู่แล้วหรือสร้างขึ้นใหม่ได้เอง ระบบการตั้งค่าที่ปรับแต่งได้ตามความต้องการ เช่น ระยะเวลาเล่น ยอดเงินเริ่มต้น และเงื่อนไขการซื้อไอเทม ระบบรายงานผลการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้สอนประเมินและติดตามพัฒนาการของผู้เรียน และระบบการเรียนรู้แบบอิสระที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทบทวนบทเรียนและฝึกฝนด้วยตนเองได้ คุณสมบัติเหล่านี้ส่งผลให้ Gimkit เป็นเครื่องมือที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ กระตุ้นการมีส่วนร่วม และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดประสงค์การใช้ Gimkit

1. ด้านผู้สอน สร้างชุดคำถามและตั้งค่ารูปแบบคำถามมีทั้งให้เขียนคำตอบ หรือแบบระบบสุ่มคำตอบมาให้หรือระบบคำตอบเป็นแบบตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 4 ข้อ นอกจากนั้นสามารถตั้งค่าการเลือกโหมดเกม เลือกภาษา ตั้งค่าการเล่น ตั้งค่าเวลาเล่น ตั้งค้ายอดเงิน วิธีการลงชื่อเชิญผู้เรียนเข้าร่วม วัดผลผู้เรียนระหว่างเล่นเกม สร้างบรรยากาศให้เหมาะสม ควบคุมหน้าจอและควบคุมชั้นเรียน

2. ด้านผู้เรียน เข้าร่วมเกมตามรหัสที่ผู้สอนให้ เริ่มตอบคำถามเพื่อสะสมคะแนน สะสมยอดเงินในเกม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมมือ วางแผน ปรึกษาหรือสร้างข้อตกลงร่วมกัน พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาหรือภาวะผู้นำตามโหมดที่ได้เลือก

3. การประเมินผล ใช้รายงานผลการเล่นเป็นรายบุคคลหรือแสดงเป็นภาพรวม แสดงผลรวมการตอบถูกและผิด แสดงจำนวนข้อที่ส่วนใหญ่ตอบถูกและตอบผิด นำข้อมูลที่ได้จากการใช้งานไปประมวลผลและสังเกตพัฒนาการการเรียนการสอนของผู้สอนได้

4. ประโยชน์ของการใช้ Gimkit

การวัดผลระหว่างเรียน (Formative Assessment) ผ่านแพลตฟอร์ม Gimkit มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากช่วยให้ผู้สอนสามารถติดตามผลและปรับแผนการสอนได้อย่างทันที่ ผลการศึกษาของ Saari & Varjonen (2021) ชี้ให้เห็นว่า Gimkit ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผ่านตัวเกมที่สร้างความตื่นเต้น สนุกสนาน และกระตุ้นการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน นอกเหนือจากนั้นแพลตฟอร์มนี้ยังช่วยส่งเสริมทักษะที่สำคัญ อาทิ ทักษะการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การทำงานร่วมกัน และการแบ่งปันความรู้ในแพลตฟอร์มนี้ ช่วยให้ผู้สอนสามารถติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างใกล้ชิด ช่วยให้เห็นจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุง เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม

สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน (Che Ku Mohd et al., 2023) ข้อมูลที่ผู้สอนสามารถสังเกตนำมาวิเคราะห์ในแบบกลุ่มและรายบุคคลในแพลตฟอร์ม เช่น สถิติภาพรวมข้อมูลสถิติแสดงผลการเล่นเกม (Quick Stats) ภาพรวมของผู้เรียนดูผลงานของผู้เรียนแต่ละคน (Student Overview) และการวิเคราะห์ข้อคำถามดูว่าผู้เรียนสามารถตอบข้อใดได้บ้าง (Question Breakdown)

5. ประเภทของโหมดเกมใน Gimkit

ในแพลตฟอร์ม Gimkit ได้แบ่งประเภทโหมดเกมและลักษณะการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ โดยจะแบ่งตามจุดประสงค์ที่คาดหวัง เช่น ในเรื่องของวางแผน ฝึกสมาธิ ฝึกทักษะ การปฏิสัมพันธ์กัน ความร่วมมือกัน ฝึกคำศัพท์ หรือเน้นความสนุกสนานเพื่อติดตามผล เป็นต้น ในแต่ละโหมดเกมแบ่งออกเป็นดังนี้

ตาราง 1 โหมดเกมและลักษณะของเกมในแพลตฟอร์ม Gimkit

ลักษณะ โหมดเกม	Quick Game	Strategic	Exciting	Calming	Skillful	Levels the playing	Long game	Emphasizes interaction	Collaborative	Great For vocab	Teacher-paced
Classic	•	•									
Teams		•				•		•			
Super Rich Mode	•	•									
Boss Battle						•		•	•		
Hidden Mode	•	•	•								
Drained Mode	•	•	•								
This or That		•	•					•			
Trust No One								•			•

ตาราง 1 โหมดเกมและลักษณะของเกมในแพลตฟอร์ม Gimkit (ต่อ)

ลักษณะ โหมดเกม	Quick Game	Strategic	Exciting	Calming	Skillful	Levels the playing field	Long game	Emphasizes interaction	Collaborative	Great For vocab	Teacher-paced
The Floor is Lava			•			•			•		
Human Vs. Zombies						•		•	•		
Draw That	•									•	•
Infinities Mode		•	•								
One Way Out			•				•	•	•		
Snowbrawl	•		•								
Blastball	•		•			•					
Snowy Survival	•	•									
Tag: Domination			•						•		
Farmchain		•		•				•	•		
Knockback	•		•								
Don't Look Down			•		•	•					
Dig it Up			•		•		•				
Capture the Flag			•					•			
Fishtopia		•		•							
Cash Tycoon		•									

6. วิธีการเล่นในแต่ละโหมด

Classic ลักษณะเกม Quick game & Strategic

การเล่นรูปแบบคลาสสิกผู้เล่นแต่ละคนต้องทำยอดเงินให้นำเงินที่ได้จากการตอบคำถามข้อสิทธิพิเศษไว้ใช้ในร้านค้าในการเพิ่มยอดเงินต่อคำถาม การเพิ่มจำนวนเงินจากการตอบถูกต้องเนื่องจำนวนเงินในแต่ละข้อเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการตอบคำถาม และประกันจำนวนเงินถ้าเกิดตอบผิดหรือข้อโอเทม (Feinsilber, 2021) ตัวเกมจะเพิ่มยอดเงินทวีคูณจากการตอบคำถามรวมถึงการใช้โอเทม ทำร้ายคู่แข่ง สำหรับการเล่นนี้มีเป้าหมายที่ผู้สอนสามารถเลือกได้ 3 รูปแบบ คือ 1. ผู้แข่งขันต้องสะสมยอดเงินให้มากที่สุด在规定时间内จะเป็นผู้ชนะ 2. ผู้แข่งขันต้องสะสมยอดเงินให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดถึงจะเป็นผู้ชนะ 3. ผู้แข่งขันทุกคนร่วมมือกันสะสมยอดเงินให้ได้ตามจำนวนเงินที่กำหนดถือเป็นอันจบเกม

โหมด Classic เหมาะสำหรับการมุ่งเน้นการทบทวนความรู้และการแข่งขันเป็นรายบุคคลและความเข้าใจในเนื้อหา ช่วยในการทบทวนบทเรียนและเสริมความจำรายบุคคล สามารถใช้วัดความแม่นยำในการตอบคำถาม สร้างแรงจูงใจผ่านระบบสะสมคะแนนและข้อโอเทม ตัวอย่างการนำไปใช้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สอนใช้โหมดนี้เพื่อทบทวนเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยให้ผู้เรียนแข่งขันตอบคำถามและสะสมเงิน

ภาพที่ 1 โหมด Classic

Teams ลักษณะเกม Strategic, Level the playing field & Emphasizes interaction

การเล่นรูปแบบเหมือนกับโหมดคลาสสิก ในโหมดนี้ผู้เล่นแต่ละคนถูกสุ่มแบ่งเป็นทีมโดยระบบจะตั้งชื่อทีมมาให้ การตอบคำถาม การข้อโอเทม สิทธิในการสะสมยอดเงิน แตกต่างเพียงแค่สมาชิกในทีมต้องร่วมมือกันตอบคำถามให้ถูกต้องตามเป้าหมายที่ผู้สอนกำหนดเหมือนรูปแบบในโหมด Classic

โหมด Teams เหมาะสำหรับการวัดทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ช่วยประเมินความสามารถในการแบ่งความรับผิดชอบ การร่วมมือกันแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ แบ่งนักเรียนเป็นทีมเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนในการทดลอง ในแต่ละทีมต้องปรึกษากัน ผู้สอนสังเกตการทำงานร่วมกันและความเข้าใจในการตอบคำถามเป็นรายกลุ่ม

ภาพที่ 2 โหมด Teams

Super Rich Mode ลักษณะเกม Quick game & strategic

ลักษณะเกมยังคงคล้ายกับโหมดคลาสสิกในข้างต้น สิ่งที่เพิ่มความน่าสนใจในโหมดนี้คือ ยอดเงินในการตอบแต่ละข้อจะเพิ่มเข้ามาเกือบ 500 เท่า นั่นหมายความว่าในร้านค้า ราคาสำหรับการอัปเกรดหรือซื้อไอเทมต่างก็สูงตามไปด้วย

โหมด Super Rich Mode เหมาะสำหรับการวัดความรู้ ความท้าทาย และความเข้าใจใน ประเมินความสามารถในการจัดการทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ผู้สอนสามารถประเมิน ความเข้าใจ และการตัดสินใจในการบริหารจำนวนเงินที่ได้มาจำนวนมาก

ภาพที่ 3 โหมด Super Rich Mode

Boss Battle ลักษณะเกม Level the playing field, Emphasizes interaction & Collaborative เกมยังคงไว้ความคลาสสิกโดยโหมดนี้เป็นการร่วมมือกันของผู้เล่นทั้งหมดเพื่อต่อต้าน บอสเพียงคนเดียว ผู้ที่เป็นบอสมีเกณฑ์ว่าต้องเก่งหรือชนะจนเคยชินซึ่งผู้สอนเป็นคนเลือก ถึงแม้ว่าตัว เกมสร้างความได้เปรียบให้กับจำนวนผู้เล่นทั้งหมดที่ต่อต้านบอสเพียงคนเดียว แต่สำหรับคนที่ถูก เลือกเป็นบอสยังคงความได้เปรียบจากยอดเงิน อัตรายอดเงินเข้าน้อยหรือมาก ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ ต่อต้านในการแข่งขัน ทุกคนที่เข้าแข่งขันต้องร่วมมือทำภารกิจตอบคำถามและได้คะแนนมากกว่าบอส ถึงจะชนะ

โหมด Boss Battle เหมาะสำหรับการวัดทักษะการวางแผน การกระตุ้นการร่วมมือกันเพื่อ เอาชนะความท้าทาย และการทำงานร่วมกัน สามารถประเมินความสามารถในการจัดการตนเอง การ วางแผน การร่วมมือกันแก้ปัญหา ตัวอย่างในรายวิชาประวัติศาสตร์ กำหนดผู้เรียนเป็นบอสที่เก่งมี ความรู้เชี่ยวชาญในรายวิชา ผู้เรียนคนอื่นๆ ต้องร่วมมือกันตอบคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่กำหนดเพื่อ เอาชนะผู้เรียนที่เป็นบอส ผู้สอนสามารถประเมินความเข้าใจภาพรวมของเนื้อหา

ภาพที่ 4 โหมด Boss Battle

Hidden Mode ลักษณะเกม Quick game, Strategic & Exciting

วิธีการเล่นยังคงเดิมส่วนที่เพิ่มความท้าทายสำหรับตัวผู้เล่น คือ ตารางแสดงชื่อของผู้เล่นถูกซ่อน ผู้เล่นไม่รู้ลำดับของตัวเอง ยอดเงินถูกปิดเช่นกัน ไม่มีใครรู้จนกระทั่งเกมสิ้นสุดผู้เล่นจึงทราบผลการแข่งขันของตัวเอง

โหมด Hidden Mode วัดความสามารถในการทำงานภายใต้ความกดดัน ความมั่นใจ ประเมินทักษะความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ตัวอย่างในวิชาภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนตอบคำถามด้านไวยากรณ์ ผู้เรียนไม่เห็นคะแนนหรือลำดับของตนเองจากการตอบคำถาม ผู้สอนสามารถประเมินความมั่นใจในความรู้ของผู้เรียนการตอบ

ภาพที่ 5 โหมด Hidden Mode

Drained Mode ลักษณะเกม Quick game, Strategic & Exciting

รูปแบบการเล่นยังคงไว้ความเป็นคลาสสิก สำหรับโหมดนี้ได้เพิ่มระดับความยากขึ้นมาเหมาะสำหรับการฝึกความเร็วและความแม่นยำในการตอบคำถาม เพราะทุกวินาทีที่ผ่านไป นั้นหมายถึงยอดเงินที่ไหลออกจากบัญชี ผู้เล่นต้องรักษายอดในบัญชีให้นานมากที่สุด

โหมด Drained Mode เหมาะสำหรับการวัดความสามารถในการทำงานภายใต้ความกดดัน ประเมินความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญ ตัวอย่างเช่น วิชาฟิสิกส์ในโหมดนี้ผู้เรียนทดสอบความรู้เกี่ยวกับกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน นักเรียนต้องตอบคำถามให้เร็วและแม่นยำ เพื่อรักษาพลังงานไว้ ผู้สอนสามารถสังเกตการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะความมั่นใจ

ภาพที่ 6 โหมด Drained Mode

This or That ลักษณะเกม Strategic, Exciting & Emphasizes interaction

โหมด 2 มิตินี้แตกต่างจากโหมดที่ผ่านมา ผู้เล่นไม่จำเป็นต้องใช้การอัปเดตใดๆ จุดประสงค์ของโหมดนี้เพื่อการสอบถาม สํารวจ และถามคำถามทั่วไปนอกเหนือจากชั้นเรียน ขั้นตอนการเล่นคือผู้ควบคุมกำหนดโจทย์ขึ้นมาพร้อมระบุคำตอบ 2 ตัวเลือกระหว่างสีน้ำเงินกับสีแดง ส่วนผู้เล่นต้องเลือกคำตอบโดยการเลื่อนตัวละครไปฝั่งสีน้ำเงินหรือสีแดง หน้าที่ของผู้ควบคุมต้องแช่ตัวละครไม่ให้เปลี่ยนแปลงคำตอบและกำจัดผู้เล่นเมื่อตอบผิด

โหมด This or That สํารวจความเข้าใจและการตัดสินใจในตัวเลือก ใช้ในการประเมินวิเคราะห์และความสามารถในการตัดสินใจในเวลาจำกัด ตัวอย่าง ในเรื่องจริยธรรมผู้สอนใช้โหมดนี้เพื่อนำเสนอสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแบบสองตัวเลือก ผู้เรียนต้องเลือกและอธิบายเหตุผล ช่วยประเมินความเข้าใจในการใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์และวิพากษ์

ภาพที่ 7 โหมด This or That

Trust No One ลักษณะเกม Emphasizes interaction & Teacher-pace

จากเกมชื่อดังอย่าง Among Us มาเป็นหนึ่งในโหมดเกมการเรียนรู้ ในโหมดนี้ผู้เล่นทุกคนอยู่ในตัวยาน เริ่มเกมขึ้นผู้เล่นถูกสุ่มแบ่งเป็นลูกเรือและผู้ร้าย ภารกิจที่ต้องทำคือลูกเรือต้องหาวิธีจับพิรุธว่าใครเป็นผู้ร้ายและพร้อมลงคะแนนเสียงให้ลงจากตัวยานไป ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อเก็บพลังงานไว้ใช้สืบ ระบุผู้เล่นคนอื่น ๆ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนจากการสืบผู้เล่นคนอื่นแล้วผู้เล่นมีสิทธิ์ตัดสินใจได้ว่าควรกำจัดใครเพื่อหาตัวผู้ร้ายตัวจริง ขณะเดียวกันผู้ร้ายมีสิทธิ์ใช้พลังงานจากการตอบคำถามมาก่อวนการดำเนินการของลูกเรือหรือแฝงตัวเป็นลูกเรือได้เช่นกัน ความน่าสนใจของโหมดนี้คือก่อนที่เปิดลงคะแนนเสียงเกมจะเปิดโอกาสให้ผู้เล่นต้องพูดคุยกันในชั้นเรียนเพื่อหาตัวผู้ร้ายให้ได้

โหมด Trust No One สำหรับการวัดทักษะการสังเกต การวิเคราะห์และการตัดสินใจ ประเมินความสามารถในการวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการและการใช้ทักษะในการสื่อสาร ตัวอย่างในรายวิชาสังคมศึกษา ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของสิ่งที่ปรากฏ โดยการสอบถามข้อมูล และตัดสินใจลงมือ ผู้สอนสามารถประเมินทักษะการวิเคราะห์และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

ภาพที่ 8 โหมด Trust No One

The Floor is Lava ลักษณะเกม Exciting, Levels the playing field & Collaborative จากเกมคลาสสิกชื่อดังมาเป็นหนึ่งในโหมดเกมของ Gimkit ปกติแล้วผู้เล่นแข่งขันกันเองเพื่อเอาชนะ สำหรับโหมดนี้ผู้เล่นต้องร่วมมือกันตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อสร้างฐานให้สูงกว่าระดับลาวาที่ยิ่งทวีเพิ่มความสูงขึ้นเรื่อย ๆ และเกมจะจบลงต่อเมื่อระดับลาวาสูงพ้นกว่าสิ่งปลูกสร้างของผู้เล่น

โหมด The Floor is Lava เหมาะสำหรับการวัดทักษะการทำงานเป็นทีม กระตุ้นการทำงานร่วมกันและการวางแผนกลยุทธ์ ประเมินความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างภาษาต่างประเทศ ในการใช้โหมดนี้ฝึกการสร้างประโยคนักเรียนทุกคนต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างฐานหนีจากลาวา ผู้สอนช่วยประเมินความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ภาษา

ภาพที่ 9 โหมด The Floor is Lava

Human Vs. Zombies ลักษณะเกม Exciting, Levels the playing field & Collaborative

ในโหมดนี้เกมจะเลือกสุ่มตัวผู้เล่นออกเป็น 2 ทีมระหว่างมนุษย์และซอมบี้ แต่ละทีมมีค่าพลังเริ่มต้นที่ 700 ความท้าทายของโหมดนี้คือ แต่ละวินาทีค่าพลังจะหายไป 1.5 ผู้เล่นแต่ละทีมต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อชิงความได้ในการซื้อไอเทมต่าง ๆ เช่น ซื้อพลังงานเต็มแต่ละครั้งได้ 30 ชีต เพิ่ม

ขีดจำกัดของพลัง 15 ขีด หรือทำร้ายคู่แข่งพลังงานลด 40 ขีด ทีมใดฆ่าฝ่ายตรงข้ามได้ลงเป็นผู้ชนะทันที

โหมด Human Vs. Zombies เหมาะสำหรับการวัดทักษะการทำงานเป็นทีมและการวางแผนกลยุทธ์ป้องกัน ช่วยในการประเมินความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

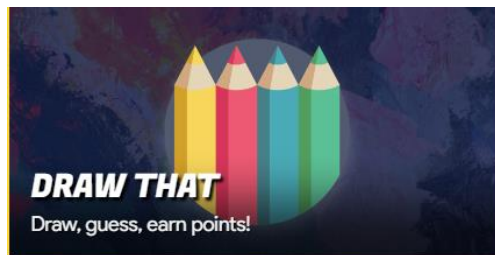

ภาพที่ 10 โหมด Human Vs. Zombies

Draw That ลักษณะเกม Quick game, Great for vocab & Teacher-pace

โหมดเกมทายภาพเน้นการคาดเดาจากรูปวาด ผู้เล่นไม่จำเป็นต้องตอบคำถามจากชุดคำถามแต่อย่างใดเพียงแต่ผู้เล่นต้องเดาว่าผู้เล่นที่ได้รับเลือกให้วาดรูปนั้นได้โจทย์ให้วาดรูปอะไร

โหมด Draw That เหมาะสำหรับการวัดความเข้าใจในแนวคิดและทักษะในการสื่อสารผ่านการวาดภาพ ช่วยประเมินความคิดสร้างสรรค์และการตีความ ตัวอย่างวิชาศิลปะ ใช้โหมดนี้ทดสอบความรู้ ความเข้าใจจากรูปภาพ ผู้เรียนต้องวาดภาพให้เพื่อนทาย ผู้สอนช่วยประเมินความสามารถของแต่ละคน

ภาพที่ 11 โหมด Draw That

Infinites Mode ลักษณะเกม Strategic & Exciting

จากแรงบันดาลใจภาพยนตร์ยอดฮิต Infinity war การช่วงชิงอัญมณีทั้ง 6 ชิ้น สำหรับการเล่นเกมนี้ผู้เล่นคนใดสามารถเก็บรวบรวมมาได้ครบเป็นผู้ชนะในทันที ในช่วงเวลาเดียวกันเมื่อผู้เล่นคนแรกที่ได้ครอบครองอัญมณีมาครบ ผู้เล่นบางส่วนจะหายไปเป็นการเลียนแบบฉากในภาพยนตร์ ฉะนั้นผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องก่อนเข้าไปซื้อของในร้านค้าซึ่งราคาแต่ละชิ้นค่อนข้างสูง ผู้เล่นต้องอัปเกรดเพื่อให้ได้ยอดเงินจากการตอบที่เพิ่มขึ้นในการซื้ออัญมณีได้

โหมด Infinites Mode เหมาะสำหรับการวัดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การวางแผนระยะยาว และความรอบคอบ ช่วยประเมินการตัดสินใจต่อสถานการณ์

ภาพที่ 12 โหมด Infinities Mode

One Way Out ลักษณะเกม Exciting, Long game, Emphasizes interaction & Collaborative

เกมโหมด 2 มิติแนวผจญภัยเป้าหมายของผู้เล่นเกมนี้คือพยายามออกมาจากยานที่ถูกควบคุมโดยศัตรูให้ได้โดยการตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อให้ได้มาพลังงานในการผจญภัย เมื่อผู้เล่นทุกคนออกมาได้เกมจะจบลงทันที ทั้งหมดมี 3 ด้าน วิธีการเล่น ผู้เล่นต้องใช้อาวุธประจำกายซึ่งสามารถอัปเกรดหรือเปลี่ยนอาวุธให้ยิงหนักขึ้นได้ เมื่อกำจัดศัตรูแล้วผู้เล่นจะได้รับเงิน 1 ดอลลาร์ต่อ 1 ตัว และอาจจะได้รับกุญแจตกหล่นจากตัวละครมาด้วย แต่ถ้าผู้เล่นถูกขायอดเงินและกุญแจที่สะสมไว้จะหายไปต้องเริ่มเก็บใหม่ ในการเล่นเกมนี้จำเป็นต้องมีการสื่อสาร วางแผน รู้วิธีเอาตัวรอดและพร้อมช่วยเหลือคนอื่นในทีม

โหมด One Way Out เหมาะสำหรับการวัดทักษะการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน ช่วยประเมินความสามารถในการปรับตัว การวางแผนและการจัดการทรัพยากร ตัวอย่าง วิชาคณิตศาสตร์ ผู้เรียนใช้โหมดนี้เพื่อแก้โจทย์เพื่อหาทางออก ผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหา

ภาพที่ 13 โหมด One Way Out

Snowbrawl ลักษณะเกม Quick game & Exciting

เกมโหมด 2 มิติผู้เล่นจะรู้สึกเร้าใจ สนุกสนานกับตัวเกมเพราะผู้เล่นมีเป้าหมายเพียงอย่างเดียวคือ กำจัดฝ่ายตรงข้ามให้มากที่สุด ผู้ควบคุมเกมสามารถเป็นผู้เล่นได้เช่นกัน ภายในตัวเกมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบมีทั้งแข่งรายบุคคลหรือแข่งเป็นทีม กติกาเพียงตอบคำถามให้ถูกต้องผู้เล่นก็จะได้รับกระสุนก้อนหิมะแล้วไปยิงฝ่ายตรงข้ามและอย่าลืมต้องหลบกระสุนจากฝ่ายตรงข้ามด้วย

โหมต Snowbrawl เหมาะสำหรับการวัดความรู้ การตัดสินใจและการเอาตัวรอดในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขัน ประเมินความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ การทำงานภายใต้ความกดดันและความแม่นยำ ตัวอย่างเช่นในวิชาวรรณคดี ผู้เล่นใช้โหมตเพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับตัวละคร หรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมที่ได้เรียน เมื่อตอบถูกได้ลูกหิมะทำการโจมตีฝ่ายตรงข้าม ผู้สอนประเมินความเข้าใจในเนื้อหา และการทำงาน

ภาพที่ 14 โหมต Snowbrawl

Blastball ลักษณะเกม Quick game, Exciting & Levels the playing field

เกมโหมต 2 มิติแบ่งทีมแข่งฟุตบอล สำหรับโหมตนี้ผู้เล่นจะแบ่งออกเป็น 2 ทีม โดยระบบตั้งชื่อทีมยิมเซสเตอร์ ยูไนเต็ดกับทีมกิตเซโโลน่า ผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อให้ได้พลังงานสำหรับบังคับตัวละครและยิงกระสุนใส่ลูกฟุตบอลเข้าประตูฝ่ายตรงข้าม ทีมใดยิงเข้าประตูฝ่ายตรงข้ามมากที่สุด在规定时间内จะเป็นผู้ชนะ ในเกมนี้ผู้เล่นแต่ละทีมต้องพูดคุยวางแผนให้ดีทั้งการรุกและรับ ในตัวเกมมีเสียงผู้บรรยายเพิ่มอรรถรสของการเล่นเพิ่มขึ้น

โหมต Blastball เหมาะสำหรับการวัดความรู้และการเอาตัวรอดในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขัน ประเมินทักษะการทำงานภายใต้ความกดดันและการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 15 โหมต Blastball

Snowy Survival ลักษณะเกม Quick game & Strategic

เกมโหมต 2 มิตินี้จะคล้ายกับเกม Snowbrawl ความแตกต่างคือผู้เล่นต้องเอาชีวิตรอดให้นานที่สุด เริ่มเกมขึ้นมาตัวเกมจะสุ่มหนึ่งในผู้เล่นทั้งหมดให้เป็นผู้ต้องคำสาปพร้อมมีอาวุธประจำกายไว้กำจัดผู้เล่นที่เหลือ ส่วนผู้เล่นที่เหลือต้องวิ่งหนีเอาตัวรอดโดยต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อให้มีพลังงานไว้วิ่งหนี ถ้าผู้เล่นถูกกำจัดจะเปลี่ยนมาเป็นผู้ต้องคำสาปแทนและเริ่มล่าผู้รอดชีวิตที่เหลือต่อไป เกมจบต่อเมื่อผู้เล่นทุกคนกลายเป็นผู้ต้องคำสาป

โหมด Snowy Survival เหมาะสำหรับการวัดทักษะการเอาตัวรอดและการทำงานเป็นทีม ช่วยประเมินความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ภาพที่ 16 โหมด Snowy Survival

Tag: Domination ลักษณะเกม Exciting & Collaborative

โหมดไล่จับคู่แข่งเป็นเกม 2 มิติ ในโหมดนี้ผู้เล่นจะแบ่งออกเป็น 2 ทีม แต่ละทีมจะผลัดกันเป็นฝ่ายรุกและฝ่ายรับตามเวลาที่กำหนด ผู้เล่น(ที่เป็นฝ่ายรุก)ต้องวิ่งไล่จับอีกฝ่ายเพื่อให้ได้คะแนนส่วนผู้เล่นฝั่งตรงกันข้าม(ที่เป็นฝ่ายรับ)ต้องหนีให้รอดอย่าให้ถูกจับได้ ผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อจะได้มาค่าพลังงานไว้รุกและรับ ทีมใดสะสมคะแนนได้มากที่สุดก็จะเป็นฝ่ายชนะ จะเห็นว่าโหมดนี้ต้องใช้การวางแผน การร่วมมือภายในทีม และการพูดคุยถือเป็นปัจจัยหลักของการเล่นเกมนี

โหมด Tag: Domination เหมาะสำหรับการวัดทักษะการเอาตัวรอดและการทำงานเป็นทีม ช่วยประเมินความสามารถในการปรับตัวและการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ภาพที่ 17 โหมด Tag: Domination

Farmchain ลักษณะเกม Strategic, Calming & Emphasizes interaction

โหมดสร้างฟาร์มเป็นเกม 2 มิติผู้เล่นทำหน้าที่เป็นชาวสวนมีหน้าที่เพาะปลูก ดูแลและเก็บเกี่ยว จากนั้นขายผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวมาเปลี่ยนเป็นตัวเงิน รูปแบบการเล่นแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1. ทุกคนร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุภารกิจ 2. แบ่งออกเป็น 2 ทีม 3. แบ่งออกเป็น 3 ทีม 4. ผู้เล่นต่างทำภารกิจของตนเอง การเล่นเกมทุกจุดในแผนที่มีความสำคัญทั้งสิ้นตั้งแต่บทบาทของชาวนาที่ทำการเพาะปลูกกระทั่งเก็บเกี่ยว บทบาทของนักวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่วิจัยเมล็ดพืชพันธุ์ใหม่ๆ บทบาทของผู้ขนส่งสินค้าทำหน้าที่นำสินค้าไปตามพื้นที่ต่าง ๆ และผู้ขายทำหน้าที่สร้างรายได้เข้ามาในฟาร์ม ใช้เวลาในการเล่นเกมนานพอสมควร

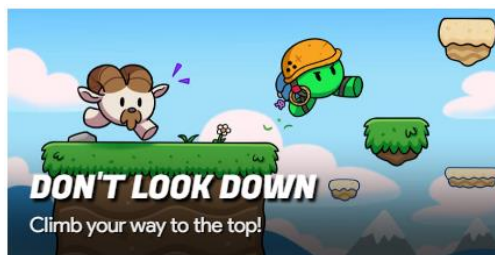
โหมด Farmchain ใช้สำหรับการวัดทักษะการจัดการทรัพยากรและการวางแผนในการทำงานระยะยาว ช่วยประเมินความเข้าใจการทำงานที่ซับซ้อนและการทำงานร่วมกัน ตัวอย่างในวิชาเศรษฐศาสตร์ เหมาะกับการจำลองสร้างเศรษฐกิจผู้เรียนจะได้เรียนรู้การจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในเกม ผู้สอนสามารถประเมินความเข้าใจหลักการในการตัดสินใจการเลือกซื้อหรือผลิต

ภาพที่ 18 โหมด Farmchain

Knockback ลักษณะเกม Quick game, Calming, Emphasizes interaction & Collaborative สำหรับโหมดนี้ผู้เล่นต้องสะสมพลังงานจากการตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อวิ่งไปกำจัดคู่แข่ง ผู้เล่นต้องใช้ทักษะการกระโดด การหลบหลีกหรือรับลูกกระสุน Pixelator จากผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม ตัวละครจะกระเด็นหลุดตกลงไป นั่นหมายความว่าคู่แข่งจะได้รับคะแนน สุดท้ายผู้เล่นที่กำลังกำจัดคู่แข่งได้จำนวนมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะ

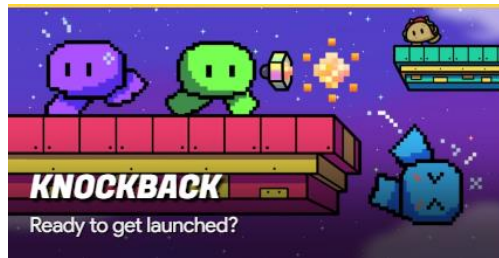
โหมด Knockback เหมาะสำหรับการวัดทักษะการควบคุมและการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ช่วยประเมินความสามารถในการจัดการภายใต้สภาพแวดล้อมที่กดดัน

ภาพที่ 19 โหมด Knockback

Don't Look Down ลักษณะเกม Exciting, Skillful & Levels the playing field ผู้เล่นรับบทเป็นผู้ผจญภัยเพื่อเดินทางกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางขึ้นสู่ในจุดสูงสุดของเกม หมายความว่าในโหมดนี้ใครอยู่ในจุดที่สูงที่สุดจะเป็นผู้ชนะ ผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อให้ตัวละครสามารถเดินไปข้างหน้า ควรระมัดระวังในการกระโดดแต่ละครั้งห้ามพลาดเด็ดขาดไม่เช่นนั้นผู้เล่นอาจจะตกลงและต้องเริ่มไต่ขึ้นมาใหม่

โหมด Don't Look Down เหมาะสำหรับการวัดทักษะการควบคุมและการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ช่วยประเมินความสามารถในการจัดการภายใต้สภาพแวดล้อมที่กดดัน

ภาพที่ 20 โหมด Don't Look Down

Dig it Up ลักษณะเกม Exciting, Skillful & Long game

ภารกิจช่วยนายกเทศมนตรี เจ้าแห่งเหมืองแร่ที่ปลิวว่อนอยู่บนบอลลูก ในโหมดนี้ผู้เล่นต้องลงไปชุดทรัพยากรด้านล่างแล้วนำแร่ที่ขุดมานั้นไปขายที่ร้านค้าแลกกับก้อนอิฐเพื่อสร้างแท่นให้สูงพอที่จะกระโดดขึ้นไปช่วยนายกเทศมนตรีได้ ผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องก่อนที่พลังงานหมดไป และเกมสิ้นสุดลงเมื่อมีผู้เล่นขึ้นไปถึงตัวนายกเทศมนตรีได้

โหมด Dig it Up เหมาะสำหรับการวัดทักษะการวางแผนและการทำงานเป็นทีม ช่วยประเมินความสามารถในการจัดการทรัพยากรและการวางกลยุทธ์

ภาพที่ 21 โหมด Dig it Up

Capture the Flag ลักษณะเกม Exciting & Emphasize interaction

เกม 2 มิติโหมดแย่งชิงธงของฝ่ายตรงกันข้าม ตัวเกมจะสุ่มผู้เล่นแบ่งออกเป็น 2 ทีมระหว่างทีม Echo กับ Vortex รูปแบบการได้มาของพลังงานคล้ายกับโหมดอื่น ๆ นั่นคือผู้เล่นต้องตอบคำถามให้ถูกต้องแลกกับพลังงานที่ต้องใช้ขณะวิ่ง อับเกรตความเร็วของตัวละคร เพิ่มจำนวนเงินที่ตอบถูก สร้างแนวป้องกันไม่ให้ศัตรูเข้ามาชิงธงได้หรือซื้อไอเทมอำพรางตัวเสียงสายตาจากศัตรู โหมดนี้ผู้เล่นในทีมต้องมีการวางแผนในการเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้

โหมด Capture the Flag การวัดส่งเสริมทักษะการวางแผนและการทำงานเป็นทีม ช่วยประเมินทักษะการวางแผน การสื่อสารและทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย ตัวอย่างในวิชาภาษาไทย ในโหมดนี้ผู้เล่นต้องตอบความรู้เกี่ยวกับคำประสมที่ถูกตั้งแต่ละทีมมีธงยึดอยู่ ดังนั้นผู้เล่นแต่ละทีมต้องปกป้องธงของตนเองและพยายามขโมยธงฝ่ายตรงข้ามให้ได้

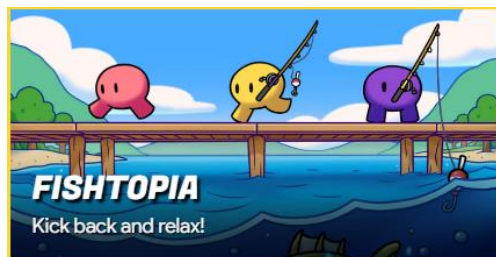

ภาพที่ 22 โหมด Capture the Flag

Fishtopia ลักษณะเกม Strategic & Calming

เกมโหมด 2 มิติโดยแก่นของเกมเพียงผู้เล่นเข้าไปตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อแลกกับเหยื่อตกปลา จากนั้นผู้เล่นไปตกปลาบริเวณบ่อน้ำ เมื่อได้ปลามาแล้วก็นำไปขายเพื่อแลกกับยอดเงิน เงินส่วนนี้ผู้เล่นสามารถนำไปอัปเกรดคันเบ็ดเพื่อให้ได้ปลาที่ราคาแพงขึ้นและอัปเกรดถุงใส่ปลาที่สามารถบรรจุปลามากขึ้น หรือซื้อเรือเพื่อล่องไปบริเวณที่มีปลาหายาก โหมดนี้ใช้เวลาค่อนข้างนาน รู้สึกตื่นเต้นและน่าค้นหา สุดท้ายผู้เล่นที่มียอดเงินสะสมในกระเป๋าเงินมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

โหมด Fishtopia เหมาะสำหรับการวัดทักษะการจัดการทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ประเมินทักษะความเข้าใจด้านการทำงาน การตัดสินใจ และการวางแผนระยะยาว ตัวอย่างในวิชาชีววิทยา นักเรียนต้องตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตในการจับเหยื่อที่เป็นปลา จากนั้นต้องตัดสินใจจับปลาชนิดใด ต้องอัปเกรดอุปกรณ์จับปลาอย่างไรจนกระทั่งวางแผนการนำปลาไปขาย ซึ่งช่วยเข้าใจในความสัมพันธ์ของระบบนิเวศ

ภาพที่ 23 โหมด Fishtopia

Cash Tycoon ลักษณะเกม Strategic

การเล่นถอดมาจากโหมด Classic เพียงแค่ตัวเกมปรับมาอยู่ในรูปแบบ 2 มิติที่ผู้เล่นต้องบังคับตัวละครให้ไปซื้อไอเทม และอัปเกรดจากร้านค้า

โหมด Cash Tycoon เหมาะสำหรับการวัดความรู้และความเข้าใจในเนื้อหา ช่วยในการทบทวนบทเรียน การวางแผน ความแม่นยำในการตอบคำถาม

ภาพที่ 24 โหมด Cash Tycoon

(<https://www.gimkit.com/>)

การใช้งานแต่ละโหมดสำหรับการวัดผลระหว่างเรียน (Formative Assessment) จะเกิดประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวสามารถสังเกตจากการประเมินแบบเรียลไทม์เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับในทันทีหรือรายงานผลให้ผู้เรียนทราบหลังจากสิ้นสุดกิจกรรม ส่วนนี้ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเห็นจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ไม่เพียงสร้างสนุกสนานเพียงอย่างเดียว ยังได้วัดและประเมินตัวเองหรือเปรียบเทียบผลคะแนนกับผู้เรียนด้วยกัน การใช้งานลักษณะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและการโต้ตอบกันระหว่างเรียน ผู้เรียนได้ฝึกฝนและทบทวนความรู้อย่างต่อเนื่องไปด้วย

7. บทสรุป

แพลตฟอร์ม Gimkit เป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการศึกษาที่มีความสำคัญมากสำหรับผู้ใช้งาน โดยเฉพาะผู้สอนในเรื่องการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน แพลตฟอร์มนี้มีโหมดการใช้งานหลากหลายสำหรับประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน แพลตฟอร์มนี้ช่วยสร้างห้องเรียนให้เกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน แพลตฟอร์มนี้สามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญหลายด้าน เช่น การเข้าใจกฎกติกา การฝึกทักษะการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ทั้งยังส่งเสริมการทำงานร่วมกัน การเข้าสังคมผ่านแพลตฟอร์ม ดังนั้นความพร้อมสำหรับผู้สอนต่อการใช้แพลตฟอร์มนี้ไว้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลผู้เรียนในชั้นเรียน ทำหน้าที่ควบคุมการใช้งานแพลตฟอร์ม และจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาระหว่างการเรียน และที่สำคัญคือการแสดงข้อมูลป้อนกลับไปยังผู้เรียนให้ทราบหลังจากการดำเนินกิจกรรมแล้วจะช่วยจัดการข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ตรงจุด ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาวิธีการสอนและสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การผสมผสานการใช้แพลตฟอร์มเข้าไปในชั้นเรียนส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนยุคใหม่ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องหันหน้าสู่ความท้าทายทางเทคโนโลยีเหล่านี้และสร้างวิชาแก่ผู้เรียน (Lawrance at el., 2021) นอกจากนี้พบอีกว่าการใช้เกมตามบริบทที่อิงการประเมินผลระหว่างเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยช่วยส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้เรียนได้ (Tapingkae et al, 2020) ปราบกฎการณ์แนวความคิดทาง

การศึกษาแบบมีปฏิสัมพันธ์จะเห็นได้ว่าได้เข้าถึงตัวของผู้เรียนมากกว่าเมื่อเทียบกับรูปแบบการศึกษาในอดีตที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง แม้ว่าการใช้เกมแพลตฟอร์ม Gimkit ช่วยในหลากหลายมิติของการเรียนรู้แก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรคำนึงเป็นสำคัญคือ การออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ถ้าออกแบบไม่ดีจะทำให้เกิดผลเสีย ลดแรงจูงใจและความร่วมมือจากผู้เรียนได้

8. ข้อเสนอแนะ

การใช้ Gimkit ในการวัดผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน ทั้งนี้ ความสำเร็จในการใช้แพลตฟอร์มขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้สอน และการคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนด้วย ผู้สอนควรทำความเข้าใจขั้นตอนการใช้งานในโหมดต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อสามารถแนะนำผู้เรียนได้ใช้งานบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้ ผู้สอนยังต้องคอยกำกับดูแล ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือผู้เรียนตลอดกระบวนการจัดการเรียนการสอน และสิ่งที่สำคัญควรตระหนักคือ การตรวจสอบเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์การใช้งานต่างๆ ก่อนใช้งานแพลตฟอร์มรวมถึงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ใส่หูฟัง และสัญญาณอินเทอร์เน็ต หากมีการเตรียมความพร้อมที่ดีจะช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการใช้งานได้ ในการใช้แพลตฟอร์มผู้สอนควรคำนึงถึงกรอบเนื้อหาและพิจารณาความเหมาะสมในการใช้งานต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการผู้เรียน และด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดควรศึกษาแพลตฟอร์มการใช้งานอื่นร่วมด้วย เพราะการเรียนรู้ทำความเข้าใจในระบบที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

9. รายการอ้างอิง

- ขจรพงศ์ คำดี. (2564). นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ผ่านระบบออนไลน์ด้วยแอปพลิเคชัน. **วารสาร มจร เลย์ ปริทัศน์**, 2(3): 35-49.
- ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์. (2550). การประเมินผลระหว่างเรียน: แนวคิดและวิธีการ. **วารสารศึกษาศาสตร์ ปริทัศน์**, 22(2): 29-39.
- ชัยพร สุวรรณประสพ, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพและฤทธิชัย อ่อนมิ่ง. (2562). เว็บแอปพลิเคชันวิถีทัศน์ปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. **วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา**, 13(2): 57-72.
- All, A., Castellar, E.P., & Looy, J.V. (2016). Assessing the effectiveness of digital game-based learning: Best practices. **Comput. Educ.** 10(1): 90-103.

- Bell, B. & Cowie, B. (2001). The characteristics of formative assessment in science education. **Science Education**, 85: 536-553.
- Che Ku Mohd, K. N., Mohamad, S. N. M., Sulaiman, H. A., Shahbodin, F., Rahim, N. R. and Aizudin, A., (2023). A review of gamification tools to boost students' motivation and engagement. **Journal of theoretical and applied information technology** 101(7): 2771-2782.
- Feinsilber, J. (2021). **Classroom Resources**. Retrieved May 25, 2024, from Teachers First- Thinkers Teachers Teaching Thinkers : <https://www.teachersfirst.com/single.cfm?id=18346#>
- Gimkit. (2017). **Gimkit - live learning game show**. <https://www.gimkit.com/>
- Lawrance, P. J., Moreira, A. & Santos, C. (2021). Gamification to improve learners' learning in higher education. **Internet Latent Corpus Journal** 11(2): 8-22.
- Pranjal, D. (2021). Digital education platforms in the era of crisis. **International Journal of Electrical Engineering and Technology (IJEET)** 12(2): 33-41. Retrieved May, 25 2024, from <https://doi.org/10.34218/IJEET.12.2.2021.004>.
- Rohimat, S. (2023). Utilization of Gimkit for online game mode chemistry formative assessment. **Journal of Science Education Research and Theories** 1(2): 9-14.
- Saari, J. & Varjonen, V. (2021). **Digital games and second language acquisition: The effect of gimkit! and kahoot! On upper secondary school students' vocabulary acquisition and motivation**. (Master' thesis, University of Turku). Retrieved from. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/152962/MA_Thesis_Saari_Varjonen.pdf?sequence=1.
- Stewart, J., Bleumers, L., Van Looy, J., Mariën, I., All, A., Schurmans, D., Willaert, K., De Grove, F., Jacobs, A., & Misuraca, G. (2013). **The Potential of Digital Games for Empowerment and Social Inclusion of Groups at Risk of Social and Economic Exclusion: Evidence and Opportunity for Policy**. Institute for Prospective and Technological Studies, Joint Research Centre.
- Suhaimi, M. S. & Zulkifli, F. (2022). The impact of digital game-based learning (DGBL) employing permutations and combinations game (PnC Game) on foundation students. **International STEM Journal** 3(2): 1-11.

- Tapingkae, P., Panjaburee, P., Hwang, G., & Srisawasdi, N. (2020). Effects of a formative assessment-based contextual gaming approach on students' digital citizenship behaviours, learning motivations, and perceptions. **Comput Educ** 159. 103998. 10.1016/j.compedu.2020.103998.
- Triantafyllou, S. A., & Georgiadis, C. K. (2022). Gamification Design Patterns for User Engagement. **Informatics in Education** 21(4): 655-674. doi:10.15388/infedu.2022.27.

Received: 13 พ.ย. 2567

Revised: 29 ม.ค. 2568

Accepted: 10 ก.พ. 2568

การพัฒนารอบการวางแผนและดำเนินงาน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Development of a Framework for Planning and Implementation:

School of Dentistry, University of Phayao

ดวงใจ ใจกล้า¹, สุภาพร วงศ์แก้ว¹, ชวลิต ชนินทรสงขลา¹, เกวรินทร์ จันทร์ดำ²
และ ปภาอร เขียวสีมา^{1*}

¹คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

²คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา

Duangjai Jaikla¹, Supaporn Wongkaew¹, Chawalit Chanintongsokhla¹,

Kaewarin Jandum² and Paphaon Kheawseema^{1*}

¹School of Dentistry, University of Phayao

²School of Information and Communication Technology, University of Phayao

* Corresponding author: paphaon.kh@up.ac.th

Abstract

This research aims to analyze and establish a planning and implementation framework based on the Enterprise Architecture (EA) approach and to design an Enterprise Blueprint for the School of Dentistry, University of Phayao, using the TOGAF Architecture Framework. The analysis is divided into multiple domains, followed by the design of the Enterprise Blueprint to provide an organizational overview and enable systematic and efficient management, supporting decision-making by administrators. The research findings reveal that the business domain has clear plans and business processes, including core mission processes and supporting processes that are appropriately defined. The application domain includes 11 software systems supporting the School's planning and implementation processes, along with 6 systems for internal organizational management. Business-related data is stored electronically, such as research data, budget information, personal data, and student information. The Information and Communication Technology (ICT) infrastructure domain is managed by the university's ICT service center and consists of centralized network systems and infrastructure services that cover all university departments. The

recommendations derived from the analysis include using the business architecture to plan personnel management and enhance service efficiency, leveraging the data architecture for planning and development in areas such as personnel, research, and academic services, utilizing the application architecture to facilitate workflow processes, and employing the technology architecture to support data and software system management. The study concludes that the resulting Enterprise Blueprint can be utilized to enhance the efficiency and effectiveness of the School's operations. It promotes the integration of information related to workflows and operational planning, establishes connections among organizational processes, and sets the foundation for future development. Additionally, it reduces redundancy in information and application systems, supporting various operations and aligning them with the organizational objectives.

Keywords: Enterprise Architecture; Enterprise Blueprint; University of Phayao

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และกำหนดกรอบการวางแผนและดำเนินงานตามกรอบสถาปัตยกรรมองค์กร และเพื่อออกแบบพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) ของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้ TOGAF Architecture Framework แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นด้านและทำการออกแบบพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) เพื่อให้เห็นภาพรวมขององค์กรและสามารถบริหารจัดการอย่างเป็นระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาใช้ในการสนับสนุนและการตัดสินใจของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ด้านธุรกิจมีการกำหนดแผนงานและกระบวนการทางธุรกิจที่ชัดเจน โดยประกอบด้วยกระบวนการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลักและกระบวนการสนับสนุนที่มีการกำหนดไว้อย่างเหมาะสม ด้านโปรแกรมมีการใช้ระบบงานจำนวน 11 โปรแกรมเพื่อสนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานของคณะฯ และอีก 6 โปรแกรมในการจัดการบริหารภายในองค์กร ส่วนข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการธุรกิจมีการจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลด้านการวิจัย งบประมาณ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลนักศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้รับการดูแลจากศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของมหาวิทยาลัย โดยประกอบด้วยระบบเครือข่ายศูนย์กลางและระบบให้บริการโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์ ได้แก่ การนำสถาปัตยกรรมด้านธุรกิจไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการบุคลากรและการพัฒนาศักยภาพการ

บริการ การนำสถาปัตยกรรมด้านข้อมูลในการวางแผนและพัฒนางานต่าง ๆ เช่น บุคลากร งานวิจัย และบริการวิชาการ การใช้สถาปัตยกรรมด้านโปรแกรมเพื่ออำนวยความสะดวกในกระบวนการทำงาน และ การใช้สถาปัตยกรรมด้านเทคโนโลยีในการสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลและโปรแกรมต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า พิมพ์เขียวองค์กรที่ได้สามารถนำมาใช้เพื่อยกระดับการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เกิดการบูรณาการด้านสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงาน และการวางแผนในการปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมโยงของกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ที่ได้กำหนดไว้และการวางแผนเพื่อพัฒนาในอนาคต อีกทั้งลดความซ้ำซ้อนด้านข้อมูลสารสนเทศกับระบบโปรแกรมประยุกต์ สนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมองค์กร; พิมพ์เขียวองค์กร; มหาวิทยาลัยพะเยา

1. บทนำ

ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศไทย ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน รวมถึงการสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาองค์กรสู่ดิจิทัล ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและถูกมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในเรื่องนี้ องค์กรต่าง ๆ จึงต้องจัดเตรียมงบประมาณเพื่อการลงทุนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การดำเนินงานและการเติบโตอย่างยั่งยืน (Yiwei Gong et al., 2020) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT2020) ของประเทศไทย (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2558) ที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและยกระดับขีดความสามารถขององค์กรผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture: EA) เป็นแนวคิดในการขับเคลื่อนกระบวนการธุรกิจขององค์กรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการและการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีมาตรฐานและเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าให้แก่องค์กร (Graeme et al., 2018) EA มุ่งเน้นการศึกษาและวิเคราะห์สถานะปัจจุบันขององค์กร (As-is) เช่น กระบวนการธุรกิจ ข้อมูลสารสนเทศ ระบบโปรแกรมประยุกต์ และโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปกำหนดเป้าหมายในอนาคต (To-be) และขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร (Martin et al., 2019) นอกจากนี้ EA ยังรวมถึงการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่กระจัดกระจาย

ภายในองค์กรมาไว้ในระบบกลาง เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลและระบบโปรแกรมประยุกต์ อีกทั้งนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 – 2570 ระยะเวลา 5 ปี เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานทางด้านการเรียนการสอนและให้บริการทางทันตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) เป็นกระบวนการวางแผนโครงสร้างและการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจ โดยเน้นความเชื่อมโยงและลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงาน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา มีโครงสร้างองค์กรที่ซับซ้อน ครอบคลุมงานวิชาการ วิจัย การให้บริการทางทันตกรรม และการบริหารจัดการ ทำให้การจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลยังขาดประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และเทคโนโลยี ตลอดจนข้อมูลสำคัญ เช่น การเงินและการบริหารทรัพยากร ที่กระจายตัวและไม่ครบถ้วน ส่งผลให้การจัดทำ Data Architecture มีความท้าทาย การศึกษานี้มุ่งพัฒนาโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความบูรณาการของสารสนเทศ ลดความซ้ำซ้อนของระบบ และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้ เพื่อให้การให้บริการนิสิตและผู้รับบริการทางทันตกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันสมัย และตอบสนองต่อเป้าหมายในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์และกำหนดกรอบการวางแผนและดำเนินงานตามกรอบสถาปัตยกรรมองค์กรของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อออกแบบพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) คือ กระบวนการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) มาสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจ (Business) ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร แม้ว่าสถาปัตยกรรมองค์กรจะเน้นในเรื่องความสอดคล้องกันของการดำเนินงานด้านธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างไรก็ตามด้านความมั่นคงปลอดภัยก็ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งการดำเนินงานธุรกิจและการบริหาร

จัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส และตรวจสอบได้ เป็นเวลาเกือบ 30 ปีที่ผ่านมาที่นักวิจัยและนักปฏิบัติเริ่มมีการศึกษาถึงการพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กร จากอดีตจนถึงปัจจุบันกรอบแนวคิดและหลักการในการพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กรถูกนำเสนอ ขึ้นมามากมาย โดย The Zachman Framework for Enterprise Architecture ถือเป็นกรอบของสถาปัตยกรรมองค์กรแรกที่ถูกนำเสนอ ในปี พ.ศ.2530 และเป็นกรอบแนวคิดที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกรอบแนวคิดอื่นที่ได้ถูกนำมาปรับใช้เช่น The Open Group Architecture Framework (TOGAF) มีใจความสำคัญดังต่อไปนี้

TOGAF Framework ให้แนวทางในการจัดทำและการนำเอาสถาปัตยกรรมองค์กรไปใช้งาน TOGAF แบ่งสถาปัตยกรรมองค์กรออกเป็น 4 องค์ประกอบนั้นคือ

1) สถาปัตยกรรมด้านธุรกิจ (Business Architecture): กล่าวถึงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์องค์กร (Business Strategy and Tactic) กระบวนการธุรกิจ (Business Processes) รวมไปถึงการกำกับดูแลกิจการ (Governance)

2) สถาปัตยกรรมด้านข้อมูล (Data Architecture): อธิบายถึงโครงสร้างของข้อมูลทั้งในระดับ Logical และระดับ Physical และเครื่องมือ/กระบวนการในการบริหารจัดการข้อมูล

3) สถาปัตยกรรมด้านโปรแกรม (Application Architecture): แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมกับกระบวนการธุรกิจ และความเชื่อมโยงกันระหว่างโปรแกรมกับโปรแกรม

4) สถาปัตยกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure): อธิบายถึงการนำเอาซอฟต์แวร์ (Software) และฮาร์ดแวร์ (Hardware) มาสนับสนุนการบริหารจัดการกับข้อมูล โปรแกรม และธุรกิจ ในส่วนนี้จะกล่าวรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Infrastructure) เช่น เครือข่าย (Network) กระบวนการ (Process) และมาตรฐาน (Standard)

TOGAF Framework มีจุดเด่นในการให้แนวทางการพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) โดยแบ่งเป็น 9 ขั้นตอนหลัก เริ่มจากการปรับ TOGAF ให้เข้ากับองค์กร (Preliminary) และการสร้างวิสัยทัศน์สถาปัตยกรรม (Architecture Vision) เพื่อกำหนดขอบเขตและระบุผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อมาคือการพัฒนาสถาปัตยกรรมด้านธุรกิจ ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี เพื่อรองรับวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ จากนั้นมีการวางแผนโอกาสและแนวทางแก้ปัญหา พร้อมการวางแผนการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมาย การกำกับดูแลการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมที่ออกแบบ และการจัดการการเปลี่ยนแปลง

TOWS Matrix เป็นเครื่องมือพัฒนาจาก SWOT Analysis เพื่อช่วยองค์กรออกแบบกลยุทธ์ที่ตอบสนองสถานการณ์ปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผสมปัจจัยภายใน (จุดแข็ง-จุดอ่อน)

กับปัจจัยภายนอก (โอกาส-ภัยคุกคาม) เพื่อกำหนดแนวทางบริหารจัดการในเชิงรุก กลยุทธ์ที่ได้แบ่งเป็น 4 ประเภท:

1. **SO Strategy:** ใช้จุดแข็งเพื่อคว้าโอกาส เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ
2. **WO Strategy:** แก้จุดอ่อนเพื่อใช้โอกาส เช่น ปรับปรุงกระบวนการให้รองรับโอกาส
3. **ST Strategy:** ใช้จุดแข็งเพื่อลดผลกระทบจากภัยคุกคาม เช่น พัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมความได้เปรียบ
4. **WT Strategy:** ลดจุดอ่อนและผลกระทบจากภัยคุกคาม เช่น ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้ยืดหยุ่น

กระบวนการเริ่มจากการระบุปัจจัยทั้ง 4 ด้าน นำมาผสมผสานในรูปแบบคู่ (S-O, W-O, S-T, W-T) เพื่อออกแบบกลยุทธ์ที่สอดคล้องบริบทขององค์กร TOWS Matrix ถูกใช้อย่างแพร่หลายในองค์กรต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ การศึกษา และภาครัฐ เนื่องจากช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wehrich, H., 1982)

การออกแบบพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint)

พิมพ์เขียวองค์กร หรือ Enterprise Blueprint คือ แผนผังแสดงหน่วยองค์ประกอบความสามารถต่างๆ ขององค์กรออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ผู้บริหารและทีมงานเห็นภาพ ภาพขององค์กรตรงกันสู่การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบมีเอกภาพในการพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน สามารถใช้พิมพ์เขียวองค์กรในการวิเคราะห์โอกาส หรือ ความเสี่ยง สำหรับการบริหารจัดการองค์กรให้มีความสมดุล ทั้งการจัดสรรงบประมาณ การบริหารเหตุจำเป็นเร่งด่วน ของงานแต่ละด้านในองค์กร อย่างเป็นองค์รวมเพื่อให้องค์กรสามารถมุ่งหน้าสู่เป้าหมายได้ (दनัยรัฐ ธนบดีธรรมจารี, 2567) พิมพ์เขียวองค์กรเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรเห็นภาพรวมของโครงสร้างและการทำงานภายใน ทำให้สามารถระบุปัญหาและโอกาสได้อย่างชัดเจน (Ross et al., 2006) โดยพิมพ์เขียวนี้นักใช้ในกระบวนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การวางกลยุทธ์องค์กร และการปรับโครงสร้างการดำเนินงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) เป็นกรอบการทำงานที่สำคัญในการกำหนดโครงสร้างทางธุรกิจสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานขององค์กร ตัวอย่างเช่น ในงานวิจัยของอรณพ ตาคะนันท์ และสมิทธิ ดารากร ณ อยุธยา (2562) ได้มีการนำกรอบการทำงาน TOGAF มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กรของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นการจัดการปัญหาความซ้ำซ้อนของข้อมูล ด้วยการออกแบบฐานข้อมูลแบบรวมศูนย์ รวมถึงกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับ

นโยบายของหน่วยงานภาครัฐและคณะสงฆ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐยอมรับในความเหมาะสมของแนวทางนี้ ซึ่งช่วยลดความซ้ำซ้อนของงานและเสริมสร้างความชัดเจนในการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัย ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยของเสาวณี จันทรรอด และโชทศร์รัต ธรรมบุษดี (2560) ได้นำ TOGAF มาใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบแผนภาพสถาปัตยกรรมองค์กรสำหรับระบบบริการออกใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง โดยมีการนำเสนอพิมพ์เขียวของระบบเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานลดต้นทุนในการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และลดเวลาปฏิบัติงานผ่านการทดสอบสถานการณ์จำลอง ผลจากการออกแบบพบว่าสามารถลดความซ้ำซ้อนและลดระยะเวลาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยของ ชวนิตย์ ไพรีแกง และวรภัทร สุภาคีศักดิ์ (2565) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำสถาปัตยกรรมองค์กรไปใช้สำหรับองค์กรภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่าความสามารถหลักที่จำเป็นในการขับเคลื่อนความสำเร็จขององค์กรเหล่านี้โดยรวมแล้วองค์กรประสบความสำเร็จในวิเคราะห์และการนำสถาปัตยกรรมองค์กรไปใช้ และงานวิจัยของ Ledi & Dapadeda (2024) ได้ศึกษาเรื่องแบบจำลองสถาปัตยกรรมองค์กรของระบบรับนักศึกษาใหม่ที่ Stella Maris University Sumba เพื่อออกแบบแบบจำลองสถาปัตยกรรมองค์กร (EA) สำหรับระบบการรับนักศึกษาแบบใหม่ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าโมเดลสถาปัตยกรรมองค์กร (EA) ที่นำเสนอสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ รวมไปถึงสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของ Stella Maris Sumba University โดยอาศัยข้อมูลที่แม่นยำและเกิดการบูรณาการ

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลสถาปัตยกรรมองค์กรของ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานะปัจจุบันของสถาปัตยกรรมองค์กรตามหลักการของ TOWS Matrix ถูกใช้เพื่อวิเคราะห์และประเมินหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และกำหนดเป็นกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาสถาปัตยกรรมภายในองค์กรของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ด้วย SWOT Analysis ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยเน้นการจับคู่จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) เพื่อสร้างกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

4.2 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบการวางแผนและดำเนินงานโดยใช้ TOGAF Framework เป็นแนวทางในการจัดทำกรอบสถาปัตยกรรมองค์กรของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จากแนวคิด TOGAF Architecture Framework ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบแผนภาพ

สถาปัตยกรรมองค์กรสำหรับคณะทันตแพทยศาสตร์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สถาปัตยกรรมด้านธุรกิจ สถาปัตยกรรมด้านข้อมูล สถาปัตยกรรมด้านโปรแกรม สถาปัตยกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร TOGAF Framework (The Open Group Architecture Framework) เป็นแนวทางมาตรฐานที่ช่วยให้องค์กรสามารถออกแบบ วางแผน พัฒนา และดำเนินการสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) ได้อย่างมีระบบ โดยในบริบทของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา TOGAF สามารถนำมาใช้เพื่อจัดทำกรอบสถาปัตยกรรมองค์กรที่ตอบโจทย์เป้าหมายการบริหาร การเรียนการสอน วิจัย และการให้บริการทางทันตกรรมได้อย่างยั่งยืน

เครื่องมือในการวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูล

TOWS Matrix เป็นเครื่องมือวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ที่ช่วยองค์กรระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) และเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เพื่อสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสม โดย TOWS Matrix จะขยายแนวทางจาก SWOT Analysis ให้ครอบคลุมมากขึ้น ด้วยการพิจารณาการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายใน (จุดแข็ง/จุดอ่อน) และปัจจัยภายนอก (โอกาส/อุปสรรค) เพื่อสร้างแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่ใช้ได้จริง

TOGAF Framework สามารถทำได้ตาม กระบวนการ Architecture Development Method (ADM) มี 8 ขั้นตอนหลัก 1) Preliminary Phase: การเตรียมการ 2) Architecture Vision: วิสัยทัศน์สถาปัตยกรรม 3) Business Architecture: สถาปัตยกรรมธุรกิจ 4) Information Systems Architecture: สถาปัตยกรรมระบบข้อมูล 5) Technology Architecture: สถาปัตยกรรมเทคโนโลยี 6) Opportunities and Solutions: โอกาสและแนวทางแก้ไข 7) Migration Planning: การวางแผนการเปลี่ยนผ่าน 8) Implementation Governance: การกำกับดูแลการดำเนินงาน (TOGAF 9., 2009)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยสรุปสาระสำคัญจากข้อมูลที่ได้ เพื่อนำเป็นสรุปเป็นพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) เพื่อให้เห็นภาพรวมขององค์กรและสามารถบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจาก TOWS Matrix

1. การระบุข้อมูลที่ได้จากแต่ละช่องของ TOWS Matrix
2. การจับคู่ปัจจัยและกำหนดกลยุทธ์
3. การจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์
4. การกำหนดแผนปฏิบัติการจากผลการวิเคราะห์

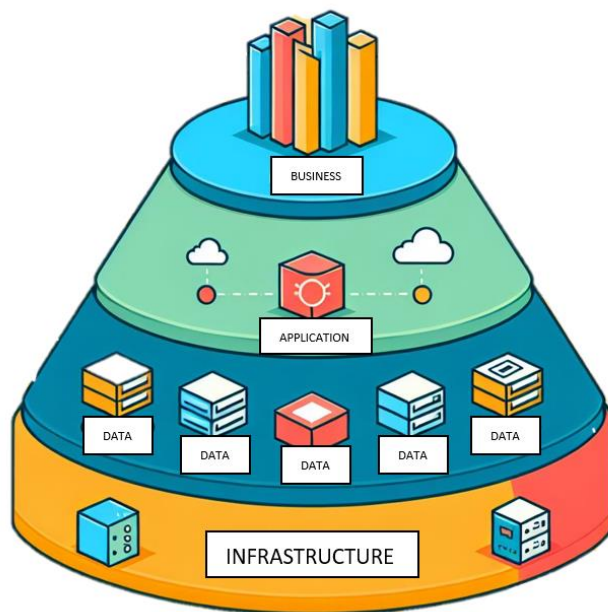
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจาก TOGAF Framework

1. การรวบรวมข้อมูลจากแต่ละ Phase ของ ADM
2. การวิเคราะห์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและวางแผนกลยุทธ์
3. การจัดทำแผนพัฒนาจากข้อมูลที่วิเคราะห์
4. การติดตามผลและการปรับปรุง (Feedback Loop)

5. ผลการศึกษา

5.1 การวิเคราะห์สถานะปัจจุบันของสถาปัตยกรรมองค์กร

การพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กรจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะทันตแพทยศาสตร์สามารถยกระดับสถานะปัจจุบันไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้นั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กรทั้งในด้านธุรกิจ ด้านโปรแกรม ด้านข้อมูล และด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเริ่มสำรวจและรวบรวมข้อมูลโครงสร้างองค์กร (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะทันตแพทยศาสตร์) นโยบาย/วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 – 2570 ระยะเวลา 5 ปี และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา จากผลการสำรวจและการศึกษาข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านธุรกิจ (Business) ด้านโปรแกรม (Application) ด้านข้อมูล (Data) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงรายการสถาปัตยกรรมองค์กร

ผลจากการสำรวจข้อมูลสถานะปัจจุบันของสถาปัตยกรรมองค์กรคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาพบว่ามีการประยุกต์ใช้ระเบียบ หลักการ ข้อบังคับ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านความปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการควบคุมบริการ กระบวนการทางธุรกิจ โปรแกรม ข้อมูล โครงสร้างพื้นฐาน ของคณะฯ ให้เกิดความถูกต้อง ครบถ้วน และมีความพร้อมในการให้บริการด้วย ซึ่งสามารถแสดงสถานะปัจจุบันของสถาปัตยกรรมภายองค์กรดังแสดงตามภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงสถาปัตยกรรมองค์กรด้านต่าง ๆ ดังแสดงตาม ภาพที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะทันตแพทยศาสตร์ พ.ศ.2568-2572 การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน โดยเป็นข้อมูล จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการพัฒนาคณะทันตแพทยศาสตร์ เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในถึงจุดเด่นที่สามารถส่งเสริมพัฒนาได้และจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อพิจารณาถึงโอกาสในการพัฒนา และอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ วิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ (Strategic Advantage) และความท้าทายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Challenge) พบว่ามหาวิทยาลัยพะเยา มีความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ (Strategic Advantage) และความท้าทายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Challenge) และนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของสถานะปัจจุบันของคณะทันตแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยพะเยาดวยวิธี TOWS Matrix

นอกจากนี้ TOWS Matrix ถูกใช้เพื่อวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ขององค์กร โดยเน้นไปที่การเชื่อมโยงระหว่าง จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) ที่องค์กรเผชิญอยู่ และกำหนดเป็นกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาสถาปัตยกรรมภายในองค์กรของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยการลดหรือกำจัดจุดอ่อนที่เป็นอยู่ การรับมือกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ การสร้างความได้เปรียบและเสริมจุดแข็งและโอกาสที่มีอันจะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพและสนับสนุนการดำเนินงานภายในคณะฯ ให้สามารถนำไปขับเคลื่อนภารกิจ ยุทธศาสตร์ และโครงการหลักของคณะฯ ลดความซ้ำซ้อน สร้างมูลค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดจากการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป เพื่อสร้างกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยใช้การจับคู่ปัจจัยเหล่านี้เพื่อกำหนดแผนพัฒนาสถาปัตยกรรมองค์กรในมิติที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการทรัพยากรบุคคล การเพิ่มประสิทธิภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนากระบวนการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ TOGAF Architecture Framework ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ Business, Data, Application และ Technology Architecture

5.2 การวิเคราะห์และออกแบบแผนภาพสถาปัตยกรรมองค์กรสำหรับคณะทันตแพทยศาสตร์

จากแนวคิด TOGAF Architecture Framework ได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์และออกแบบแผนภาพสถาปัตยกรรมองค์กรสำหรับคณะทันตแพทยศาสตร์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. สถาปัตยกรรมด้านธุรกิจ (Business Architecture) โดยทำการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานะปัจจุบันของสถาปัตยกรรมองค์กรตามหลักการของ TOWS Matrix ในการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมด้านธุรกิจ (Business Architecture) เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ขององค์กร จากนั้นจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และสร้างกลยุทธ์ผ่านการจับคู่ปัจจัย เช่น การใช้จุดแข็งคว้าโอกาส (SO) หรือการลดจุดอ่อนเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม (WT) ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้สามารถนำไปปรับปรุงกระบวนการทำงาน วางแผนกลยุทธ์ จัดสรรทรัพยากร และปรับโครงสร้างองค์กรให้ตอบสนองเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในกรณีของคณะทันตแพทยศาสตร์สามารถใช้ TOWS Matrix เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาบริการด้านทันตกรรมและบริหารทรัพยากรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ศักยภาพปัจจุบันของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ด้วย TOWS Matrix พบว่า คณะฯ มีจุดแข็ง เช่น บุคลากรรุ่นใหม่มีความพร้อมและศักยภาพ การใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการเรียนการสอน และการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ในขณะที่เดียวกันยังมีจุดอ่อน เช่น อาจารย์บางส่วนลาศึกษาต่อ สถานที่ตั้งไม่สะดวกต่อการเดินทาง และขาดอุปกรณ์สำหรับงานวิจัย ด้านโอกาส คณะมีการสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอกและสามารถเข้าถึงชุมชนได้ง่าย ส่วนอุปสรรค ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยครั้ง กลยุทธ์ที่นำเสนอแบ่งเป็นเชิงรุก (SO) เช่น การส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัย และการประชาสัมพันธ์บริการโรงพยาบาลทันตกรรม; เชิงแก้ไข (WO) เช่น การประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการ; เชิงป้องกัน (ST) เช่น การจัดหาอุปกรณ์เสริม; และเชิงรับ (WT) เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในหน่วยงาน

2. สถาปัตยกรรมด้านข้อมูล (Data Architecture) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ได้จัดการโครงสร้างข้อมูลในระดับตรรกะ (Logical) และกายภาพ (Physical) รวมถึงเครื่องมือและกระบวนการในการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการทางธุรกิจประกอบด้วยหลายด้าน เช่น ข้อมูลด้านบุคลากร งานวิจัย แผนและงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ การฝึกงานและสหกิจศึกษา งานประกันคุณภาพ บริการวิชาการ การประชุม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และข้อมูลคนไข้ของโรงพยาบาลทันตกรรม

3. สถาปัตยกรรมด้านโปรแกรม (Application Architecture) รวบรวมโปรแกรมสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเองและซอฟต์แวร์สำเร็จรูปที่ใช้สนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจ แบ่งเป็นสองกลุ่มหลัก

ได้แก่ 1) โปรแกรมที่ใช้ร่วมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมระบบต่าง ๆ เช่น แผนงบประมาณ การบริหารทรัพยากรบุคคล สวัสดิการ อาคารสถานที่ บริการการศึกษา งานวิจัย ทรัพย์สิน เอกสารทุนการศึกษา ประกันคุณภาพ และสินค้าคงคลัง และ 2) โปรแกรมเฉพาะภายในคณะ เช่น ระบบจองห้อง ระบบรายงานอุบัติเหตุ ระบบแจ้งซ่อม ระบบประชาสัมพันธ์ ระบบการยืมรถ และ HOSxP

4. สถาปัตยกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure) จัดการเทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงาน ซึ่งรวมถึงซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครือข่าย กระบวนการ และมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูล โปรแกรมและการดำเนินธุรกิจของคณะดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมและรายการโครงสร้างพื้นฐานของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ประเภทเทคโนโลยี	ชื่อรายการ	รายละเอียด
ระบบปฏิบัติการ (Operation System)	Windows Server	เป็นระบบปฏิบัติการของบริษัท Microsoft ซึ่งใช้ในสำนักงาน เพื่อติดตั้งลงบน Desktop Computer และ Laptop สำหรับใช้งานทั่วไปในหน่วยงาน ติดตั้งลงบน Sever สำหรับให้บริการเว็บไซต์และระบบต่าง ๆ
	Active Directory Server	เป็นเครื่องมือที่ช่วยบริหารจัดการเครือข่ายองค์กรจากศูนย์กลาง โดยผู้ดูแลระบบสามารถตั้งค่าการใช้งาน ควบคุมการเข้าถึงข้อมูล และจำกัดสิทธิ์ต่าง ๆ ได้จากเครื่องเดียว ซึ่งการตั้งค่าดังกล่าวจะส่งผลไปยังคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในเครือข่าย ช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็วและประสิทธิภาพในการจัดการระบบขององค์กร
Hardware (Client)	Desktop Computer	เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดเล็กถูกออกแบบมาให้ตั้งบนโต๊ะ มีการแยกชิ้นส่วนประกอบเป็น ซีพียู จอภาพ และแผงแป้นอักขระ สำหรับใช้งานในสำนักงานทั่วไป
	Laptop	เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ถูกออกแบบมาให้มีขนาดเล็ก สามารถขนย้ายหรือพกพาได้สะดวก ประสิทธิภาพเทียบเท่ากับคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะแบบปกติ
	Tablet	เป็นคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานขณะเคลื่อนที่ได้ขนาดกลางที่มีหน้าจอแบบสัมผัสในการใช้งานเป็นหลัก

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมและรายการโครงสร้างพื้นฐานของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (ต่อ)

ประเภทเทคโนโลยี	ชื่อรายการ	รายละเอียด
Hardware (Client)	LCD Monitor	เป็นจอแสดงผลแบบ (Digital) ใช้สนับสนุนการดำเนินงานในห้องเรียน และห้องประชุม
	IP Phone	เป็นโทรศัพท์ที่ใช้เทคโนโลยี VoIP โดยเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพร้อมเซิร์ฟเวอร์ที่รองรับการสื่อสารในระบบ IP การทำงานของ IP Phone คือการบีบอัดและเข้ารหัสสัญญาณเสียงดิจิทัลขนาด 64 Kbps ให้เหลือ 8-10 Kbps ด้วยเทคโนโลยี Low-bit-rate Vocoder แล้วส่งข้อมูลในรูปแบบ IP Packet ผ่านเครือข่ายไปยังปลายทาง เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต
	CCTV	เป็นระบบการบันทึกภาพ เคลื่อนไหวที่ถูกจับภาพโดยกล้องวงจรปิด ที่ได้ติดตั้งตามบริเวณต่าง ๆ มายังเครื่องบันทึก (DVR) และส่วนรับภาพดูภาพซึ่งเรียกว่า จอภาพ (Monitor) และบันทึกลงไปยังเครื่องบันทึก
Hardware (Server)	Database Server	โปรแกรมที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านการจัดการดูแลข้อมูลต่าง ๆ ภายในเว็บไซต์ โปรแกรมที่มีการใช้งานส่วนใหญ่จะเป็น PostgreSQL และ MySQL
	Web Server	ศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา ให้บริการ Web Server สำหรับการจัดเก็บและสำรองข้อมูลของเครื่องแม่ข่ายในมหาวิทยาลัย
	Backup and Replicate	คณะฯ มีการ Backup ข้อมูลโดยเป็นข้อมูลในส่วนของระบบภาพถ่ายรังสี ด้วย Mirror raid
	WIFI	การเชื่อมต่อแบบไร้สาย โดยมี AP จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่ออุปกรณ์ Wireless ชนิดต่าง ๆ เข้ากับเน็ตเวิร์ค โดยครอบคลุมการให้บริการพื้นที่ภายในคณะทันตแพทยศาสตร์

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมและรายการโครงสร้างพื้นฐานของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา (ต่อ)

ประเภทเทคโนโลยี	ชื่อรายการ	รายละเอียด
	SSLVPN	- ประเภทของเครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN) ที่ใช้ Secure Sockets Layer (SSL) เพื่อสร้างการเชื่อมต่อที่ปลอดภัยและเข้ารหัสระหว่างอุปกรณ์ไคลเอนต์และ Server VPN - SSLVPN ใช้เพื่อเข้าถึงทรัพยากรจากระยะไกล และเป็นวิธีที่ปลอดภัยและสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่ ในการเข้าถึงทรัพยากรและข้อมูลที่สำคัญในขณะที่ทำงานนอก
	Server Storage	จัดเก็บภาพถ่ายรังสีของคนไข้
	Log Server	Log ภายใน Windows server
Network	LAN	การเชื่อมต่อแบบมีสาย ในการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ถึงกัน ภายในมีความเร็ว 1 Gbps

ตารางที่ 2 โปรแกรมระบบงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกับมหาวิทยาลัย

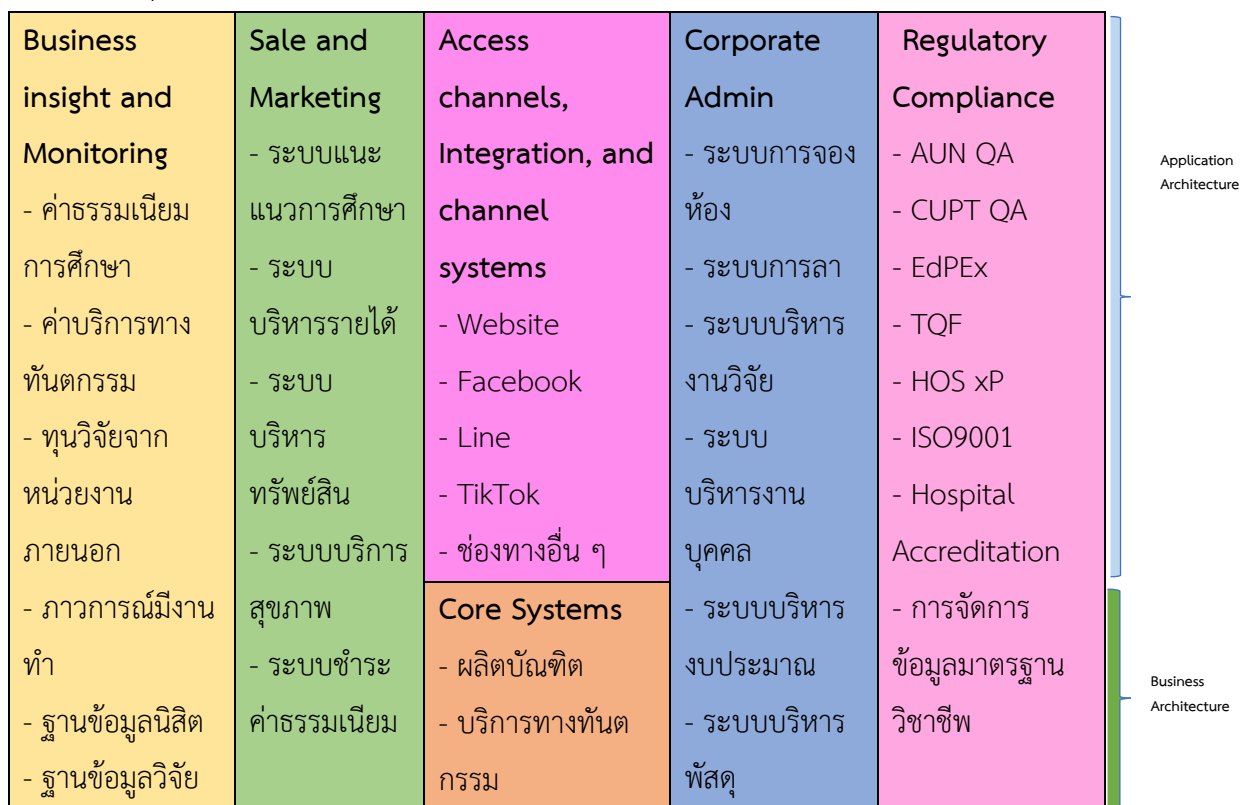
ลำดับ	โปรแกรม	หน่วยงาน
1.	โปรแกรมแผนและงบประมาณ	กองแผนงาน
2.	โปรแกรมระบบบริหารทรัพยากรบุคคล	กองการเจ้าหน้าที่
3.	โปรแกรมระบบสวัสดิการ	กองการเจ้าหน้าที่
4.	โปรแกรมระบบอาคารสถานที่/ยานพาหนะ	กองการเจ้าหน้าที่
5.	โปรแกรมระบบบริการการศึกษา	กองบริการการศึกษา
6.	โปรแกรมระบบบริหารงานวิจัย	กองวิจัย
7.	โปรแกรมระบบบริหารครุภัณฑ์	กองคลัง
8.	โปรแกรมระบบบริหารจัดการเอกสาร	กองกลาง
9.	โปรแกรมระบบทุนการศึกษา	กองพัฒนาคุณภาพนิสิตและนิสิตพิการ
10.	โปรแกรมระบบประกันคุณภาพการศึกษา	สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้
11.	โปรแกรมระบบบริหารสินค้าคงคลัง	กองคลัง

ตารางที่ 3 โปรแกรมระบบงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานในคณะทันตแพทยศาสตร์

ลำดับ	โปรแกรม	หน่วยงาน
1.	โปรแกรมระบบการจองห้อง	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
2.	โปรแกรมระบบรายงานอุบัติการณ์และรายงานเรื่องร้องเรียน	นักวิชาการสาธารณสุข
3.	โปรแกรมระบบการแจ้งซ่อม	นายช่างเทคนิค
4.	โปรแกรมระบบการใช้บริการงานประชาสัมพันธ์	นักประชาสัมพันธ์
5.	โปรแกรมระบบการเยี่ยมรุดู	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
6.	โปรแกรม HOS xP	นักวิชาการคอมพิวเตอร์

5.3 การออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย TOWS Matrix และ TOGAF Framework เพื่อนำไปสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise architecture : EA) เป็นการพิจารณาจากปัจจัยภายในและภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในด้านธุรกิจ (Business) ด้านโปรแกรม (Application) ด้านข้อมูล (Data) ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure) และด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security) สรุปพิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) ของคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 พิมพ์เขียวองค์กร (Enterprise Blueprint) คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

1) ด้านธุรกิจ (Business) มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ มีการจัดโครงสร้างองค์กร และมีการกำหนดกระบวนการทางธุรกิจ สอดคล้องกับแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระบวนการทางธุรกิจประกอบไปด้วย

1.1 กระบวนการปฏิบัติงานตามพันธกิจหลัก (Core Business Process) ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และการวางแผน (Public Relation and Planning) การวิจัยและพัฒนาต้นแบบ (Research and Development) และการพัฒนา (Build, Acquire, and Implement)

1.2 กระบวนการปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนพันธกิจหลัก (Supporting Process) เป็นการสนับสนุนภายใน (Internal Support) และการติดตาม (Monitor, Evaluate, and Assess)

2) ด้านโปรแกรม (Application) เพื่อสนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาในปัจจุบัน ประกอบด้วย

2.1 โปรแกรมระบบงาน เพื่อสนับสนุน Core Business Process จำนวน 11 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมแผนและงบประมาณ, โปรแกรมระบบบริหารทรัพยากรบุคคล, โปรแกรมระบบสวัสดิการ, โปรแกรมระบบอาคารสถานที่/ยานพาหนะ, โปรแกรมระบบบริการการศึกษา, โปรแกรมระบบบริหารงานวิจัย, โปรแกรมระบบบริหารครุภัณฑ์, โปรแกรมระบบบริหารจัดการเอกสาร, โปรแกรมระบบทุนการศึกษา, โปรแกรมระบบประกันคุณภาพการศึกษา และโปรแกรมระบบบริหารสินค้าคงคลัง

2.2 โปรแกรมระบบงาน เพื่อจัดการบริหารภายในองค์กร จำนวน 6 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมระบบการจองห้อง, โปรแกรมระบบรายงานอุบัติการณ์และรายงานเรื่องร้องเรียน, โปรแกรมระบบการแจ้งซ่อม, โปรแกรมระบบการใช้บริการงานประชาสัมพันธ์, โปรแกรมระบบการเยี่ยมรถตู้ และโปรแกรม HOSxP

2.3 โปรแกรมอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (Utility Software) ได้แก่ 1) Software Engineering 2) Network และ 3) Security

3) ด้านข้อมูล (Data) ในรูปแบบของการจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ในกระบวนการทางธุรกิจของคณะทันตแพทยศาสตร์ ประกอบด้วยข้อมูลด้านการวิจัย ข้อมูลด้านงบประมาณ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลนักศึกษา

4) ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure) ของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา ICT Infrastructure ประกอบด้วย 2 ระบบหลักได้แก่ 1) ระบบเครือข่ายศูนย์กลาง และ 2) ระบบให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย

กรอบสถาปัตยกรรมองค์กรของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ช่วยสนับสนุนและการตัดสินใจของผู้บริหาร ให้สามารถบริหารจัดการอย่างเป็นระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ 2) การพัฒนากลยุทธ์ด้านการเรียนการสอนและการวิจัย 3) การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและกระบวนการทำงาน 4) การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) การบริหารความเสี่ยงและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาสถานภาพปัจจุบันของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำไปสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise architecture : EA) เป็นการพิจารณาจากปัจจัยภายในและภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในด้านธุรกิจ (Business) ด้านโปรแกรม (Application) ด้านข้อมูล (Data) ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure) และด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security)

1) ด้านธุรกิจ (Business) ผลการศึกษาพบว่าคณะทันตแพทยศาสตร์มีการวางแผนธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือ เช่น TOWS Matrix ในการวิเคราะห์ศักยภาพและวางกลยุทธ์กระบวนการบูรณาการระหว่างการค้าดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากรช่วยสนับสนุนเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ เช่น การพัฒนาหลักสูตร บริการทันตกรรม และการวิจัยที่ตอบโจทย์ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบสถาปัตยกรรมองค์กรที่ Djartot Hindarto (2023) กล่าวถึงในธุรกิจบริการลูกค้า ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและตอบสนองต่อความต้องการผู้บริโภค

ในด้านโปรแกรม Yiwei Gong et al. (2021) ศึกษาการบูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ร่วมกับสถาปัตยกรรมองค์กร พบว่าแม้จะมีความท้าทาย แต่การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะและปรับใช้กระบวนการอย่างเหมาะสมช่วยให้การนำเทคโนโลยีไปใช้งานเกิดผลลัพธ์ที่ดี โดยบทบาทของสถาปัตยกรรมองค์กรมีความสำคัญในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ผลกระทบจนถึงการสร้างกระบวนการเปลี่ยนผ่าน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละบริษัท

2) ด้านโปรแกรม (Application) การศึกษาแสดงให้เห็นว่าคณะทันตแพทยศาสตร์ใช้ระบบสารสนเทศ เช่น ระบบ CRM, E-Learning และระบบจัดการข้อมูลวิจัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจและพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การบริหารความสัมพันธ์ และการวิจัย อย่างไรก็ตาม ยังขาดการบูรณาการเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น AI หรือ Machine Learning เพื่อรองรับข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yiwei Gong et al. (2021) ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ คณะทันตแพทยศาสตร์ได้ใช้งานโปรแกรม 11 โปรแกรมเพื่อสนับสนุนกระบวนการหลัก รวมถึงการจัดการเครือข่าย ความปลอดภัย และวิศวกรรมซอฟต์แวร์ โดยมีการสนับสนุนจากหน่วยงานคอมพิวเตอร์ในสำนักงานคณะฯ และโรงพยาบาลทันตกรรม การดำเนินการดังกล่าวช่วยลดความซับซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานภายในองค์กร รวมทั้งส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบ IT ที่ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการที่ซับซ้อนในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านข้อมูล (Data) มีผลการวิจัยด้านข้อมูลของคณะทันตแพทยศาสตร์ที่พบว่าโครงสร้างการจัดการข้อมูลของคณะทันตแพทยศาสตร์มีการใช้ระบบฐานข้อมูลที่สำคัญ เช่น ฐานข้อมูลนิสิต ฐานข้อมูลงานวิจัย ฐานข้อมูลการบริการสุขภาพ และข้อมูลด้านงบประมาณ ทั้งนี้ การจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลในปัจจุบันยังแยกส่วน (Siload Data) และไม่มีการบูรณาการข้อมูลร่วมกันอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อความล่าช้าในการวิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนการตัดสินใจในระดับกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกับงานของ Djarot Hindarto (2023) ซึ่งนำเสนอการใช้กรอบงานสถาปัตยกรรมองค์กร และการออกแบบระบบข้อมูลที่บูรณาการและสอดคล้องกับโมเดลธุรกิจในอุตสาหกรรมการผลิต การใช้กรอบงาน ArchiMate และ Business Model Canvas ซึ่งเป็นการจัดทำระบบข้อมูลแบบบูรณาการช่วยให้สามารถจำแนกและจัดการกับข้อมูลหลากหลายประเภทได้อย่างเป็นระบบ ในกรณีของคณะทันตแพทยศาสตร์ การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ครอบคลุมทั้งด้านการวิจัย งบประมาณ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลนักศึกษา ช่วยเสริมสร้างความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลเชิงบูรณาการนี้ยังช่วยป้องกันการซ้ำซ้อนและสามารถพัฒนาให้เชื่อมต่อกับระบบอื่น ๆ ภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology Infrastructure) ผลการวิจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Infrastructure) ของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่ามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่ครอบคลุม โดยใช้ระบบเครือข่ายศูนย์กลาง เช่น Active Directory Server และ Windows Server รวมถึงการนำระบบ Single Sign-On (SSO) และ Multi-factor Authentication (MFA) เพื่อเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยในองค์กร แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ilin et al. (2021) และ Afarini & Hindarto (2023) ที่เน้นการใช้สถาปัตยกรรมองค์กร (Enterprise Architecture) เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ

Fransiska & Ardiyanto (2024) ได้ออกแบบแบบจำลองสถาปัตยกรรมองค์กรเพื่อบูรณาการกระบวนการและเพิ่มความโปร่งใสในการรับสมัครนักศึกษาใหม่ ส่วนการศึกษาของ พิชัย ไชยกุล และคณะ (2023) และ อติสร ผลศุภรักษ์ และคณะ (2024) พบว่าการใช้ TOGAF Architecture Framework ช่วยปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการ เช่น การเบิกจ่ายเงินให้ทันสมัยและโปร่งใส ทั้งนี้ สถาปัตยกรรมองค์กรยังส่งเสริมการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญดี สุภาศักดิ์ และวรภัทร ไพรีเกรง (2565) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการนำสถาปัตยกรรมองค์กรไปใช้ในภาครัฐคือการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

7. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถาปัตยกรรมด้านข้อมูล ใช้ในการวางแผนและพัฒนาด้าน บุคลากร งานวิจัย แผน และงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ การฝึกงานและสหกิจศึกษา งานประกันคุณภาพ บริการวิชาการ การประชุม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และวางแผนในการให้บริการทางพันธุกรรม
2. สถาปัตยกรรมด้านโปรแกรมใช้ในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก ลดเวลา และทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. สถาปัตยกรรมด้านเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูล โปรแกรมและการดำเนินธุรกิจของคณะฯ

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมองค์กรควรมีการพัฒนาด้าน

1. **สถาปัตยกรรมด้านข้อมูล** ข้อมูลในองค์กรถูกจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว แต่ยังสามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนงานบุคลากร งานวิจัย และบริการวิชาการ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
2. **สถาปัตยกรรมด้านเทคโนโลยี** แม้จะมีโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีที่ครอบคลุม แต่การพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การเสริมความปลอดภัยของข้อมูล การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเครือข่าย และการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลและโปรแกรมจะช่วยสนับสนุนการทำงานขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น

เนื่องจาก การพัฒนาด้านข้อมูลและเทคโนโลยีจะช่วยให้องค์กรสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนธุรกิจและกระบวนการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นไปอย่างแม่นยำและรวดเร็ว

9. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมองค์กร คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ที่ได้กรุณาให้แนวคิดต่างๆ ข้อเสนอแนะหลายประการ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นสุดท้ายขอขอบคุณ ที่ให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จในเวลาอันรวดเร็ว

10. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558) “นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT2020)”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://komchai27.blogspot.com/2015/04/ict2020.html>.
- ชวนิตย์ ไพรีแกง และวรภัทร สุภาศักดิ์. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำสถาปัตยกรรมองค์กรไปใช้สำหรับองค์กรภาครัฐ. **วารสารกิจการสื่อสารดิจิทัล**. 5(5), 357-376. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NBTC_Journal/article/view/251245
- दनัยรัฐ ธนบดีธรรมจารี. (2567). **Enterprise Architecture enables Digital Innovation**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.igpthai.org/wp-content/uploads/2021/06/001_EA_Workshop_v1069_DT.pdf
- พิชัย ไชยกุล และคณะ. (2566). การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมองค์กร กรณีศึกษา กองคลัง มหาวิทยาลัยพะเยา. **Journal of Information Science and Technology**. 13(2): 50-61.
- ยีน ภู่วรรณ. **Enterprise Architecture ของหน่วยงานภาครัฐความท้าทายเพื่อขับเคลื่อนไอที มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.dga.or.th/upload/download/file_ebbb854ee09ff9092ab59bda288faedf.pdf.
- เสาวณี จันทร์รอด และโชครัตน์ ธรรมบุษดี. (2560). การออกแบบและการประเมินพิมพ์เขียวสถาปัตยกรรมทางธุรกิจและสารสนเทศของระบบการออกใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง. **Veridian E-Journal, สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 4(3): 138-156.
- อรรณพ ตาคะนานันท์ และสมิทธิ ดารากร ณ อยุธยา. (2562). การออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กรทางพระพุทธศาสนา. **วารสารแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน**. 16(2): 203-222.

- อดิสร ผลศุภรัรักษ์ และคณะ. (2524). การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมองค์กร กองกลาง มหาวิทยาลัยพะเยาด้วยสถาปัตยกรรมองค์กร โทกาฟโมเดล. **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 14(2): 528-544.
- Dian Fransiska, L. & Ardiyanto, D. (2024). Enterprise Architecture Model of the New Student Admission System at Stella Maris University Sumba. **Journal of Applied Informatics and Computing (JAIC)**. 8(1): 30-38.
- Djarot, H., R. Eko, I., & Erick, D. (2021). Sustainability of Implementing Enterprise Architecture in the Solar Power Generation Manufacturing Industry. **Journal dan Penelitian Teknik Informatika**. 6: 13-24.
- Djarot H. (2023). Application Of Customer Service Enterprise Architecture in The Transportation Industry. **Journal of Computer Networks, Architecture and High-Performance Computing**. 5: 682-692.
- Graeme, S., Marianne, G., & Ida, A. (2018). Achieving benefits with enterprise architecture. **The Journal of Strategic Information Systems**. 27, 1-2.
- Igor, V., Anastasia I, L., Alissa S, D., & Alain, A. (2021). Investment Models for Enterprise Architecture (EA) and IT Architecture Projects within the Open Innovation Concept. **Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity**. 7: 1-18.
- Ledi, D. F., & Dapadeda, A. (2024). Enterprise Architecture Model of the New Student Admission System at Stella Maris University Sumba. **Journal of Applied Informatics and Computing**. 8(1): 30-38.
- Martin, B., Raymond, S., & Marlies, S. (2019). How enterprise architecture improves the quality of IT investment decisions. **Journal of Systems and Software**. 152: 134-150.
- Nihayah, A., & Djarot, H., (2023). The Proposed Implementation of Enterprise Architecture in E-Government Development and Services. **International Journal Software Engineering and Computer Science (IJSECS)**. 3: 219-229.
- Ross, J. W., Weill, P., & Robertson, D. (2006). Enterprise architecture as strategy: Creating a foundation for business execution. **Harvard Business Review Press**.
- TOGAF 9. (2009). TOGAF 9 For Partitioners (Level 1&2) Supporting Materials. The Open Group Architecture Framework. 10-11

- Yiwei, G., Jun, Y., & Xiaojie, S. (2020). Towards a comprehensive understanding of digital transformation in government: Analysis of flexibility and enterprise architecture. **Government Information Quarterly**. 37(3): 1-2.
- YiWei, G., & Marijn, J. (2021). Roles and Capabilities of Enterprise Architecture in Big Data Analytics Technology Adoption and Implementation. **Journal of theoretical and applied electronic commerce research**. 16(1): 37-51.

Received: 5 ก.ค. 2567

Revised: 29 ต.ค. 2567

Accepted: 11 พ.ย. 2567

ความต้องการฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา

Database Demand for Database System of Sakaerat Biosphere Reserve,
Nakhon Ratchasima Province

นิตินา แก้วทองคำ^{1*}, ปภาวรินทร์ รื่นปาน¹, สุรชิต แวงโสธรณ์¹, กนกทิพย์ สมศิริ²,

พราววิไล แสงสุกวาว¹, วีระชาติจันทิก³ และ กุลธิดา เมืองคำ²

¹สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช (สสส.), ²ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมพลังงานสะอาดและสิ่งแวดล้อม (ศนพ.), ³กองพัฒนาระบบดิจิทัล (กพท.) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

Nithina Kaewtongkum^{1*}, Paphawarin Ruenpan¹, Surachit Waengsothorn¹, Kanoktip Somsiri², Prowwilai Sangsookwaw¹, Weera Chatjantuek³ and Kullatida Muangkhum²

¹Sakaerat Environmental Research Station (SERS), ²Expert Centre of Innovative Clean Energy and Environment (InnoEN), ³Digital System Development Division (DSD), Thailand Institute of Scientific and Technological Research (TISTR)

*Corresponding author: nithina@tistr.or.th

Abstract

This study is designed to survey and analyze the data requirements for the Sakaerat Biosphere Reserve's database system. An open questionnaire was used with 423 people in online form and in meetings, including students, university students, teachers, researchers, and ordinary people. The answers from the questionnaire were categorized by keywords and analyzed as mean percentage and average, then the answers were selected based on Pugh matrix analysis (PMA). The results showed the following demands for the spatial database is area size; the biodiversity database is species lists of each living thing in area and taxonomy; the meteorology database is daily weather forecasts; the research database is expertise, research topic, and researcher names; the science camp database is mission, activity details, and route to the area. Requirements for presentation formats are images and videos, whereas data files are more required for meteorology and the results of research databases. The

results can be used to develop a database system for Sakaerat Biosphere Reserve and others that responds to the needs of actual users of the system.

Keywords: Demand survey; Database system; Biosphere Reserve

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามคำถามปลายเปิดในระบบออนไลน์และการประชุมระดมความคิด มีผู้ตอบแบบสอบถาม 423 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์และนักวิจัย และประชาชนทั่วไป คำตอบจากแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยการกำหนดค่าสำคัญเพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าคะแนนความสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์การตัดสินใจแบบถ่วงน้ำหนัก (Pugh matrix analysis: PMA) ผลความต้องการฐานข้อมูลจากค่าคะแนนความสำคัญสูงสุดแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านกายภาพ คือ ขนาดพื้นที่ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ คือ บัญชีรายชื่อสิ่งมีชีวิตและอนุกรมวิธาน ด้านอุตุนิยมวิทยา คือ พยากรณ์อากาศรายวัน ด้านนักวิจัยและงานวิจัย คือ ความเชี่ยวชาญของนักวิจัย หัวข้องานวิจัย ชื่อ-สกุลนักวิจัย และด้านค่ายวิทยาศาสตร์ฯ คือ พันธกิจและรายละเอียดกิจกรรมเส้นทางการเดินทาง โดยรูปแบบการนำเสนอที่ต้องการมากที่สุดคือรูปภาพและวิดีโอ ในขณะที่ข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและผลงานวิจัยกลุ่มตัวอย่างต้องการไฟล์ข้อมูลเพิ่มเติม ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราชได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

คำสำคัญ : สำรวจความต้องการ; ระบบฐานข้อมูล; พื้นที่สงวนชีวมณฑล

1. บทนำ

การนำฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรสามารถช่วยตรวจสอบความถูกต้องและจัดการข้อมูลเดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรได้ ในปัจจุบันทุกองค์กรของภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศต่างมีระบบฐานข้อมูลเป็นของตัวเองผ่านการนำเสนอบนเว็บไซต์ เช่น องค์กรที่มีบทบาทด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระดับสากลอย่าง The IUCN Red List of Threatened Species (<https://www.iucnredlist.org/>) ได้รวบรวมข้อมูลและจัดสถานภาพของสิ่งมีชีวิตทั่วโลก ซึ่งเป็นฐานข้อมูลของสิ่งมีชีวิตอย่างน้อย 142,500 ชนิด มีระบบสืบค้นที่แสดงผลการกระจายในรูปแบบที่ อนุกรมวิธาน สถานภาพ ถิ่นที่อยู่อาศัย แนวโน้มประชากร ปัจจัยคุกคาม ฯลฯ และ Global

Biodiversity Information Facility (<https://www.gbif.org/>) มีการแสดงผลตั้งแต่ระดับชุดข้อมูล จนถึงระดับชนิด ในระดับชนิดแสดงผลในรูปแบบของแผนที่การกระจาย รูปภาพตัวอย่างต้นแบบ ข้อมูลตัวอย่างต้นแบบ และอนุกรมวิธาน ในขณะที่ประเทศไทยมีระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (<https://thbif.onep.go.th/>) ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสิ่งมีชีวิตของหน่วยงานต่าง ๆ ของไทยผ่านทางระบบเครือข่ายเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้และใช้ประโยชน์ร่วมกัน อย่างไรก็ตามฐานข้อมูลดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมกับพันธกิจและข้อมูลที่มีอยู่เดิมของพื้นที่ สงวนชีวมณฑลในด้านศึกษาวิจัยแบบติดตามระยะยาว

พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช (Sakaerat Biosphere Reserve) ได้รับการขึ้นทะเบียนจาก องค์การยูเนสโกให้เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Man and the Biosphere Programme: MAB) ในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลแห่งแรกของไทย มีพันธกิจ 3 ประการ ได้แก่ การอนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนท้องถิ่น และสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ และการศึกษาวิจัย ซึ่งเขตแกนกลาง (Core area) มีสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชภายใต้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เป็นผู้ดูแลพื้นที่ โดดเด่นด้วยระบบ นิเวศป่าดิบแล้งและป่าเต็งรัง มีพรรณไม้ไม่น้อยกว่า 1,096 ชนิดและสัตว์ป่าไม่น้อยกว่า 490 ชนิด มีการเก็บข้อมูลอุตุนิมวิทยาจากสถานีตรวจวัดอากาศในพื้นที่ 5 สถานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 จนถึง ปัจจุบัน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านข้อมูลให้กับนักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้ มีข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพผ่านการศึกษาวิจัยในพื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 จนถึงปัจจุบัน ทำให้มีแผนที่ขอบเขตพื้นที่ที่ถูกรายงานในปี พ.ศ. 2519 และ 2543 และมีการจัดกิจกรรมค่าย วิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้ สนใจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน จึงทำให้สถานีนี้อ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลความหลากหลาย ทางชีวภาพ อุตุนิมวิทยา ผลงานวิจัย และกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ฯ ในพื้นที่ แต่ข้อมูลดังกล่าว ไม่ได้ถูกตรวจสอบความถูกต้องและจัดรวบรวมให้เป็นระบบทำให้ผู้ต้องการใช้ข้อมูลไม่สามารถเรียกใช้ ข้อมูลได้ทันที ข้อมูลเหล่านี้จึงจำเป็นต้องได้รับการสำรวจ ปรับปรุง และเก็บรวบรวมข้อมูลให้อยู่ใน ระบบฐานข้อมูลที่มีความถูกต้องและเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องสำรวจความต้องการของ ผู้ใช้งานแต่ละระดับเพื่อกำหนดโครงสร้างการจัดระบบฐานข้อมูลและนำไปสร้างเป็นฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการระบบฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช โดยอ้างอิงจากข้อมูลที่มีอยู่เดิม 5 ด้าน ได้แก่ ภายภาพและสารสนเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพ อุตุนิมวิทยา นักวิจัยและงานวิจัย และค่าย วิทยาศาสตร์ฯ โดยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางการออกแบบและจัดการระบบฐานข้อมูล

ให้กับพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงข้อมูลไปยังระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (<https://thbif.onep.go.th/>) อีกด้วย อันนำไปสู่การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นแหล่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์และสนับสนุนการศึกษาวิจัยได้อย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมความหมายของฐานข้อมูล (database) ซึ่งเป็นที่รวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันและจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บและสะดวกในการสืบค้น ลักษณะของระบบฐานข้อมูลที่ดีต้องมีความถูกต้อง สมบูรณ์ เชื่อถือได้ เป็นอิสระต่อกันระหว่างข้อมูลและโปรแกรม สามารถเรียกใช้ข้อมูลได้หลายวิธี มีการควบคุมการทำงานเพื่อเก็บรักษาข้อมูลภายในระบบ และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน (จรณิต แก้วกังวาล, 2536) การศึกษาครั้งนี้อาศัยการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบถ่วงน้ำหนัก (Pugh matrix analysis: PMA) พัฒนาโดย Stuart Pugh ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้ตัดสินใจและเปรียบเทียบระหว่างตัวเลือกหลายตัวโดยอาศัยการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทำให้สามารถเลือกตัวเลือกที่ดีที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Cervone, 2009; Jaisuk and Thawesaengskulthai, 2018) ในช่วงที่ผ่านมามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนิตานันท์ทะเลกาล (2560) ศึกษาการพัฒนาฐานข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ซึ่งข้อมูลเดิมถูกเก็บอยู่ในรูปแบบกระดาษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดเก็บ รวบรวม และเผยแพร่เอกสารต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อบุคลากร นักศึกษา และบุคคลภายนอกที่ต้องการใช้ประโยชน์ ในขณะที่ฐาปณี เลขาพันธ์ (2564) ศึกษาความต้องการสารสนเทศดิจิทัลของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า สารสนเทศที่ผู้ใช้บริการต้องการมากที่สุด คือ คลิปวิดีโอบนยูทูป (YouTube) รายการเสียงออนไลน์ บริการเรียนรู้ออนไลน์ (E-learning) โดยผู้ใช้บริการต้องการสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์มากที่สุด ซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง และจากงานวิจัยของดริกา เชื้อสมัน (2563) ศึกษาความต้องการใช้หนังสือฉบับพิมพ์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการในเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักศึกษาปริญญาตรีและบุคลากรสายสนับสนุน เนื่องจากการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การเตรียมการสอน และการวิจัยจำเป็นต้องใช้เอกสารประกอบที่เข้าถึงง่าย พกพา

สะดวก ง่ายต่อการเก็บรักษา ในขณะที่นักวิจัยต้องการหนังสือฉบับพิมพ์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปริมาณเท่ากัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราชตามขั้นตอนการศึกษาดังนี้

4.1 ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (quota sampling) อ้างตามแนวคิดของ กัญญ์สิริ จันทร์เจริญ (2552) โดยแบ่งประชากรเป้าหมายตามอาชีพออกเป็น 5 กลุ่มย่อย ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์-นักวิจัย และประชาชนทั่วไป ซึ่งมีจำนวนประชากรตัวอย่างรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 385 คน ตามการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

4.2 เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามคำถามปลายเปิดถูกใช้เป็นการสำรวจความต้องการ โดยรูปแบบคำถามปลายเปิดที่ใช้สอบถามในแต่ละฐานข้อมูลมีลักษณะดังนี้ “ท่านคิดว่าฐานข้อมูลด้าน (กายภาพและสารสนเทศ/ความหลากหลายทางชีวภาพ/อุทยานวิทยา/นักวิจัยและงานวิจัย/ค่ายวิทยาศาสตร์ฯ) ควรนำเสนอประเด็นใด และควรนำเสนอรูปแบบใดบ้าง” คำถามเดียวกันนี้ถูกสร้างขึ้น 2 แบบคือ แบบออนไลน์บนกูเกิลฟอร์ม (Google Form) และแบบการประชุมระดมความคิดเห็นนอกสถานที่ (พื้นที่จัดประชุม 5 สถานที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยบูรพา) แบบสอบถามถูกสร้างขึ้นตามหลักจริยธรรมของ ชาย โพรสิตีตา (2554) และ Miles and Huberman (1994) และออกแบบตามขั้นตอนของ อุทุมพร จามรมาน (2544) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการตอบคำถาม ข้อคำถามถูกวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.83 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเครื่องมือเพื่อหาความเที่ยงตรงและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญครั้งสุดท้าย (พินิจนันท์ เนื่องจากอวน และคณะ, 2566) ผลจากแบบสอบถามออนไลน์เก็บรวบรวมผ่านกูเกิลฟอร์ม ในขณะที่ผลการเข้าร่วมการประชุมระดมความคิดเห็นเก็บรวบรวมผ่านภาพถ่ายผลงาน อัดเสียง และจดบันทึกในที่ประชุม

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาครั้งนี้อาศัยการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปความของเนื้อหา (summative content analysis) โดยมีการกำหนดคำสำคัญ (keywords) ในฐานข้อมูลแต่ละด้านผ่านการสืบค้นจาก

สารสนเทศอื่นที่เกี่ยวข้องก่อนการประชุมระดมความคิดเห็น คำตอบที่ได้หลังจากการประชุมระดมความคิดเห็นถูกนำมาอ่านวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาความหมายที่ซ่อนอยู่ แล้วทำการรหัส (coding) เป็นความถี่ตามความหมายที่เหมือนหรือสอดคล้องกับคำสำคัญที่กำหนดไว้ก่อนหน้า และจะกำหนดคำสำคัญเพิ่มหากมีคำตอบที่นอกเหนือจากคำสำคัญที่กำหนดไว้ก่อนหน้า แล้วนับความถี่แต่ละรหัสของฐานข้อมูลแต่ละด้านและแยกตามประเภทกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นหาความถี่รวมของแต่ละรหัส และค่าเฉลี่ยของฐานข้อมูลแต่ละด้าน (จำเนียร จงตระกูล และ นวสินันท์ วงศ์ประสิทธิ์, 2562; พินิจนันท์ เนื่องจากอน และคณะ, 2566) จากนั้นหาค่าคะแนนความสำคัญด้วยการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบถ่วงน้ำหนัก (Pugh matrix analysis: PMA) โดยประยุกต์จากแนวคิดของ ชาย (2009) ผ่านเกณฑ์การให้ระดับคะแนน (scoring rubrics) ตามแนวคิดของ Brookhart (1999) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ น้อยกว่าร้อยละ 40 ร้อยละ 40 ร้อยละ 60 ร้อยละ 80 และร้อยละ 100 ของค่าเฉลี่ยความถี่ของคำตอบในฐานข้อมูลแต่ละด้าน (ตารางที่ 1) หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญร่วมกันกำหนดปัจจัยและเหตุผลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจโดยแบ่งเป็น 3 ระดับ (ตารางที่ 2) และหาค่าคะแนนความสำคัญของรายการความต้องการแต่ละรายการ โดยคำนวณได้จากผลรวมของค่าปัจจัยประกอบการตัดสินใจคูณกับค่าเกณฑ์การให้คะแนน หลังจากนั้นเลือกรายการความต้องการซื้อที่มีค่าคะแนนความสำคัญมากกว่า 7 ขึ้นไป

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและเกณฑ์การให้คะแนนของฐานข้อมูลแต่ละด้าน

ฐานข้อมูล	ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่	เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubrics)				
		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
		(<ร้อยละ 40)	(ร้อยละ 40)	(ร้อยละ 60)	(ร้อยละ 80)	(ร้อยละ 100)
กายภาพและสารสนเทศ	32.63	≤ 13.04	13.05 - 19.57	19.58 - 26.09	26.10 - 32.62	≥ 32.63
ความหลากหลายทางชีวภาพ	156.9	≤ 62.75	62.76 - 94.13	94.14 - 125.51	125.52 - 156.89	≥ 156.90
อุตุนิยมวิทยา	30.87	≤ 12.34	12.35 - 18.51	18.52 - 24.69	24.70 - 30.86	≥ 30.87
นักวิจัยและงานวิจัย	22.58	≤ 9.02	9.03 - 13.54	13.55 - 18.05	18.06 - 22.57	≥ 22.58
ค่ายวิทยาศาสตร์ฯ	23.23	≤ 9.28	9.29 - 13.93	13.94 - 18.57	18.58 - 23.22	≥ 23.23

5. ผลการศึกษา

ผลการสำรวจความต้องการระบบฐานข้อมูล พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามรวม 423 คน จากการประชุม 355 คน และจากแบบสอบถามออนไลน์ 68 คน ได้แก่ นักเรียน 123 คน นักศึกษา 120 คน ครู 51 คน อาจารย์-นักวิจัย 59 คน และ ประชาชนทั่วไป 70 คน ผลการสำรวจความต้องการฐานข้อมูลผ่านการพิจารณาปัจจัยประกอบการตัดสินใจทำให้ได้ค่าคะแนนความสำคัญของข้อมูลที่ควรปรากฏในระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช โดยผลการสำรวจเรียงตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับค่าปัจจัยประกอบการตัดสินใจ (Pugh matrix analysis: PMA) พร้อมเหตุผล

ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
1. ความสอดคล้องกับพันธกิจสถานีฯ	สอดคล้องเพียง 1 ข้อ	สอดคล้องเพียง 2 ข้อ	สอดคล้องครบทั้ง 3 ข้อ
2. ความจำเป็นและมีความสำคัญในการใช้ประโยชน์ของข้อมูล	มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการใช้ประโยชน์ของข้อมูลน้อยในระดับท้องถิ่น	มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการใช้ประโยชน์ของข้อมูลปานกลางในระดับประเทศ	มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการใช้ประโยชน์ของข้อมูลมากในระดับนานาชาติ
3. ความพร้อมของข้อมูลในปัจจุบัน	ปัจจุบันมีข้อมูลครบถ้วน ถูกต้องและอ้างอิงได้	ปัจจุบันมีข้อมูลอยู่บางส่วน	ปัจจุบันไม่มีข้อมูลส่วนนี้ปรากฏ
4. ความเป็นไปได้ในการได้มาซึ่งข้อมูล	การได้มาซึ่งข้อมูลต้องอาศัยเครื่องมือและนักวิจัยเฉพาะทาง	การได้มาซึ่งข้อมูลต้องอาศัยเครื่องมือหรือนักวิจัยเฉพาะทาง	การได้มาซึ่งข้อมูลไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและนักวิจัยเฉพาะทาง

ค่าคะแนนความสำคัญ ดังนี้ **1) ด้านกายภาพและสารสนเทศ** ได้แก่ ขนาดพื้นที่ (18) ข้อมูลทางธรณีวิทยา (14) และพิกัดตำแหน่งที่ตั้ง (10) รูปแบบการนำเสนอที่ต้องการ คือ ภาพถ่ายดาวเทียม (45) และแผนที่ (45) ประกอบคำบรรยาย **2) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ** ได้แก่ บัญชีรายชื่อสิ่งมีชีวิต (60) อนุกรมวิธาน (60) คำบรรยายลักษณะ (55) ถิ่นอาศัยและเขตการแพร่กระจาย (55) การใช้ประโยชน์ (55) และพฤติกรรม (30) รูปแบบการนำเสนอที่ต้องการ คือ วิดีโอ (50) และรูปภาพ (48) **3) ด้านอุตุนิยมวิทยา** ได้แก่ พยากรณ์อากาศรายวัน (60) ปริมาณน้ำฝน (45) อุณหภูมิเฉลี่ย อุณหภูมิสูงสุด-ต่ำสุด (40) และความชื้นสัมพัทธ์ (40) รูปแบบนำเสนอที่ต้องการ คือ กราฟ (60) แผนภูมิ (60) และไฟล์ข้อมูลย้อนหลังถึงปัจจุบัน (50) **4) ด้านนักวิจัยและงานวิจัย** ได้แก่ ความเชี่ยวชาญของนักวิจัย (50) หัวข้องานวิจัย (50) ชื่อ-สกุลนักวิจัย (50) ผลงานตีพิมพ์และผลงานวิจัย (45) ประวัติและประสบการณ์ของนักวิจัย (45) สัดส่วนงานวิจัย จุดเด่นงานวิจัย และงานวิจัยเพิ่มเติม (40) และสภานักวิจัย (40) รูปแบบนำเสนอที่ต้องการ คือ ไฟล์บทคัดย่อแสดงก่อนเข้าไปอ่านงานวิจัยฉบับจริงและสามารถดาวน์โหลดวารสารฉบับเต็มได้ (55) สรุปงานวิจัยในลักษณะบทความสั้น (50) วิดีโอ (45) และโปสเตอร์และอินโฟกราฟิกส์ (Infographic) (45) **5) ด้านค่ายวิทยาศาสตร์ฯ** ได้แก่ พันธกิจและรายละเอียดกิจกรรม (50) เส้นทางการเดินทาง (50) สถิติผู้เข้าใช้บริการรายปี (45) ค่าใช้จ่าย (45) ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (40) และจุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจ (40) รูปแบบนำเสนอที่ต้องการ คือ รูปภาพ (50) และวิดีโอ (50) (ตารางที่ 3)

6. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ค่าคะแนนความสำคัญของผลการสำรวจความต้องการระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราชแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลด้านต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการให้ปรากฏในระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของพื้นที่สงวนชีวมณฑล

ตารางที่ 3 ตัวอย่างผลการสำรวจความต้องการระบบฐานข้อมูลแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยแสดงค่าความถี่ ร้อยละ ระดับคะแนน ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ และค่าคะแนนความสำคัญ

รายการ	นักเรียน	นักศึกษา	ครู	อาจารย์	บุคคล	รวมทุก	ระดับ	ปัจจัยประกอบการตัดสินใจ (PMA)				คะแนน	
	นักวิจัย	นักวิจัย	นักวิจัย	นักวิจัย	นักวิจัย	คะแนน		ตัดลิ้นใจ					
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	scoring	1	2	3	4	สำคัญ	
1. ด้านกายภาพและสารสนเทศ													
ขนาดพื้นที่	45	14	10	10	18	97	18.58	2	3	3	2	1	18
ข้อมูลธรณีวิทยา	37	6	13	7	9	72	13.79	2	1	3	1	2	14
พิกัดตำแหน่งที่ตั้ง	31	12	1	4	13	61	11.69	1	3	3	1	3	10
2. ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ													
บัญชีรายชื่อ	157	69	59	27	25	337	21.48	5	3	3	3	3	60
อนุกรมวิธาน	88	59	50	26	25	248	15.81	5	3	3	3	3	60
คำบรรยายลักษณะ	154	34	10	10	18	226	14.40	5	2	3	3	3	55
ถิ่นอาศัยและการแพร่กระจาย	90	44	40	16	21	211	13.45	5	2	3	3	3	55
การใช้ประโยชน์	77	21	31	14	27	170	10.83	5	3	3	3	2	55
พฤติกรรม	58	22	19	11	9	119	7.58	3	3	3	3	1	30
3. ด้านจุดนิยมนิเวศวิทยา													
พยากรณ์อากาศรายวัน	36	34	17	10	6	103	22.25	5	3	3	3	3	60
ปริมาณน้ำฝน	39	19	16	10	6	90	19.44	5	3	3	1	2	45
อุณหภูมิเฉลี่ย ต่ำสุด สูงสุด	54	28	14	10	8	114	24.62	5	2	3	1	2	40
ความชื้นสัมพัทธ์	7	16	13	9	4	49	10.58	5	2	3	1	2	40
4. ด้านนักวิจัยและงานวิจัย													
ความเชี่ยวชาญของนักวิจัย	15	7	5	4	4	35	8.16	5	3	3	1	3	50
หัวข้องานวิจัย	9	2	11	7	8	37	8.62	5	3	3	1	3	50
ชื่อ-สกุลนักวิจัย	9	8	5	5	7	34	7.93	5	3	3	1	3	50
ผลงานตีพิมพ์และผลงานวิจัย	2	12	11	3	6	34	7.93	5	2	3	2	2	45
ประวัติและประสบการณ์ของนักวิจัย	13	8	3	2	6	32	7.46	5	2	3	2	2	45
สัดส่วน จุดเด่น และงานวิจัยเพิ่มเติม	19	6	12	15	3	55	12.82	5	3	3	1	1	40
สถิตินักวิจัย	10	7	3	1	0	21	4.90	4	2	3	2	3	40
5. ด้านค่ายวิทยาศาสตร์ฯ													
พันธกิจและรายละเอียดกิจกรรม	10	5	10	2	4	31	5.13	5	3	3	1	3	50
เส้นทางการเดินทาง	13	8	6	3	6	36	5.96	5	3	2	2	3	50
สถิติผู้เข้าใช้บริการรายปี	6	7	13	8	5	39	6.46	5	2	2	2	3	45
ค่าใช้จ่าย	8	10	8	6	5	37	6.13	5	2	3	1	3	45
ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก	33	21	14	16	13	97	16.06	5	2	2	1	3	40
จุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจ	13	8	1	0	1	23	3.81	4	3	1	3	3	40

ระดับสากล เช่น The International Union for Conservation of Nature Red List of Threatened Species (the IUCN Red List) และ the Global Biodiversity Information Facility (GBIF) รวมถึงระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Thbif) ที่นำเสนอบัญชีรายชื่อความหลากหลายทางชีวภาพ อนุกรมวิธาน คำบรรยายลักษณะ ถิ่นอาศัย เขตการแพร่กระจาย และการใช้ประโยชน์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพพืชและสัตว์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นิสารัตน์ ตั้งโพธิ์โรจน์วงศ์ (2559) เชิดศักดิ์ ทัพโพธิ์ (2551) และพงศ์เทพ สุวรรณวารีย์ (2556) ที่ได้รายงานรายชื่อสิ่งมีชีวิต อนุกรมวิธาน และถิ่นอาศัย อย่างไรก็ตามการศึกษา

ครั้งนี้พบว่าต้องการข้อมูลพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตเพิ่มเติม ซึ่งข้อมูลพฤติกรรมสามารถเพิ่มความเข้าใจเชิงลึกทางชีววิทยาของสิ่งมีชีวิต อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกของสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของร่างกาย เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น (คัตคณัฐ ชื่นวงศ์อรุณ และณภัทรณัย, 2565) ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาครั้งนี้ยังพบความแตกต่างความต้องการของกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ต้องการข้อมูลการใช้ประโยชน์มากที่สุด เนื่องจากชีวิตประจำวันของไทยเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาชาวบ้านเสมอ โดยภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติของชนพื้นเมือง โดยมีการประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น อาหาร ยา เชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ (อาภรณ์ รัช, 2560) จึงทำให้กลุ่มบุคคลทั่วไปต้องการข้อมูลดังกล่าวมากที่สุด

ความต้องการข้อมูลสำหรับ**ฐานข้อมูลด้านอุตุนิยมวิทยา** ได้แก่ อุณหภูมิเฉลี่ย อุณหภูมิต่ำสุด-สูงสุด พยากรณ์อากาศรายวัน ปริมาณน้ำฝน และความชื้นสัมพัทธ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการนำเสนอของกรมอุตุนิยมวิทยาที่นำเสนอสภาพอากาศแบบเรียลไทม์ อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ความชื้นสัมพัทธ์ โดยนำเสนอในรูปแบบกราฟ แผนภูมิ และไฟล์เอกเซลเพื่อดาวน์โหลด การศึกษาครั้งนี้ยังพบความแตกต่างความต้องการของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มอาจารย์ นักวิจัย ให้ความสำคัญกับค่าพยากรณ์อากาศรายวัน อุณหภูมิต่ำสุด-สูงสุด และปริมาณน้ำฝนอยู่ในระดับเท่ากัน ในขณะที่นักเรียนและบุคคลทั่วไปต้องการข้อมูลอุณหภูมิต่ำสุด-สูงสุดมากที่สุด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศประกอบด้วยปัจจัยอุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน และความชื้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (ชโนภาส ชนลักษณะดาว และคณะ, 2567) จึงทำให้ทุกกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในข้อมูลดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาและครูต้องการข้อมูลการพยากรณ์อากาศรายวันมากที่สุด ซึ่งการพยากรณ์อากาศเป็นการคาดหมายสภาพลมฟ้าอากาศในอนาคต หากพื้นที่ท่องเที่ยวมีการนำเสนอข้อมูลพยากรณ์อากาศจะผลต่อการตัดสินใจและวางแผนการเดินทางได้ (จิตมนต์ อังสกุล, 2555) ดังนั้น กลุ่มนักศึกษาและครูเป็นผู้ที่มีอำนาจในการมาทำกิจกรรมภายในสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ข้อมูลพยากรณ์อากาศจึงจำเป็นต่อการตัดสินใจและวางแผนการเดินทางได้อย่างเหมาะสม

ความต้องการข้อมูลสำหรับ**ฐานข้อมูลด้านนักวิจัยและงานวิจัย** ได้แก่ สัตว์ส่วน จุดเด่น และงานวิจัยที่ควรเพิ่มเติมในพื้นที่ หัวข้องานวิจัย ความเชี่ยวชาญของนักวิจัย ชื่อ-สกุลนักวิจัย ผลงานตีพิมพ์และผลงานวิจัย ประวัติและประสบการณ์ของนักวิจัย และสถิตินักวิจัย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในทำเนียบผู้เชี่ยวชาญของระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Thbif) ที่นำเสนอความเชี่ยวชาญ หัวข้องานวิจัย ชื่อ-สกุล ผลงานวิจัย นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ยังเผยให้เห็นถึงความแตกต่างความต้องการในแต่ละกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย โดยกลุ่มนักเรียน ครู อาจารย์ และนักวิจัยต้องการข้อมูลสถิตินักวิจัย สัตว์ส่วนงานวิจัย จุดเด่น และงานวิจัยที่ควรเพิ่มเติมในพื้นที่ ซึ่งคาดว่าข้อมูลเหล่านี้จะช่วยสะท้อนความเหมาะสมในการเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย แสดงช่องว่างของงานวิจัยที่ยังไม่ปรากฏในพื้นที่หรือประเด็นการศึกษาวิจัยที่ควรดำเนินการ โดยสามารถ

ประกอบการตัดสินใจเลือกเป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยได้ ในขณะที่กลุ่มนักศึกษาต้องการข้อมูลผลงานตีพิมพ์ และผลงานวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธญา ตันติวรามา (2561) ที่ว่านักศึกษาเข้าใช้ฐานข้อมูล เอกสารงานวิจัยฉบับเต็มในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด เพื่อประกอบการเรียน ค้นคว้า และทำวิจัย ในขณะที่กลุ่มบุคคลทั่วไปต้องการข้อมูลหัวข้องานวิจัยมากที่สุด เนื่องจากหัวข้องานวิจัยเป็นการสรุปใจความสำคัญของบทความซึ่งเป็นสิ่งแรกที่คนพบเห็นก่อนตัดสินใจอ่านเนื้อหาในบทความ (สิทธิ์ ธีรธรรม, 2555) จึงทำให้บุคคลทั่วไปสนใจหัวข้องานวิจัยที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของความรู้ที่ตนต้องการ มากกว่ากลุ่มอื่น โดยรูปแบบการนำเสนอที่ต้องการคือ ไฟล์บทความย่อแสดงก่อนเข้าไปอ่านงานวิจัยฉบับจริงและสามารถดาวน์โหลดวารสารฉบับเต็มได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปณี เลขาพันธ์ (2564) และ ธญา ตันติวรามา (2561) ที่รายงานไว้ว่านักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยต้องการไฟล์บทความย่อแสดงก่อนเข้าไปอ่านงานวิจัยฉบับจริงและสามารถดาวน์โหลดวารสารฉบับเต็มได้

ผลการศึกษานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์สำหรับพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกกราช เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนและข้อผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล และเพิ่มความสะดวกในการสืบค้น (จรณิต แก้วกั้วาล, 2536; สุกัญชุลิกา บุญมาธรรม, 2563) นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในพื้นที่สงวนชีวมณฑลอื่น ๆ หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมของ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและสนับสนุนให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณบุคลากรและสถานที่จัดประชุมระดมความคิดเห็น และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้สละเวลาเพื่อให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

8. เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์สิริ จันทร์เจริญ. (2552). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. ใน ปรภาย จิโรจน์กุล (บรรณาธิการ). *การวิจัยทางการพยาบาล:แนวคิด หลักการ และวิธีปฏิบัติ* (หน้า 85-114). สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- คัตถณัฐ ชื่นวงศ์อรุณ และณภัทรดนัย. (2565). สัตว์แต่ละชนิดย่อมมีพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันออกไป โดยมีปัจจัยต่างๆ เป็นสิ่งเร้า การศึกษา พฤติกรรมของสัตว์ จึงเป็น

- การศึกษาที่ต้องอาศัยการสังเกตและเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง. พฤติกรรมของสัตว์.
NATIONAL GEOGRAPHIC ฉบับภาษาไทย [เว็บไซต์]. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2567 ค้นจาก
<https://ngthai.com/science/43413/animal-behavior/>.
- จรณิต แก้วกังวาล. (2536). การออกแบบและจัดการฐานข้อมูล. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จำเนียร จวงตระกูล และ นวสินันท์ วงศ์ประสิทธิ์. (2562). การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์
ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ. **สมาคมนักวิจัยและนักวิจัยแห่งประเทศไทย 2(2): 1-14.**
- จิตติมนต์ อึ้งสกุล. (2555). การออกแบบและพัฒนาตัวแทนอัจฉริยะเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ไทย. (รายงานการวิจัย). สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ, สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จุฑามาศ ศรีปัญญา และ นิศารัตน์ ตั้งไพโรจน์วงศ์. (2559). ความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสัน
หลังหน้าดินในห้วยหญ้าศรีและห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว. **วารสาร
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 18(1): 60-74.**
- ชาย โพธิ์สิตา (ผู้แต่ง). (2554). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- ชโนภาส ชนลักษณ์ดาว, วฤชา ประจงศักดิ์, รัศมี แสงศิริมงคลยิ่ง และ ธัชชา รั่มมะศักดิ์. (2567).
สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2566. **Journal of Roi Kaensarn
Academi 9(6): 1068-1086.**
- เชิดศักดิ์ ทัพใหญ่. (2551). การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชวงศ์กระดังงา บริเวณสถานีพัฒนา
และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าพิษณุโลก อ. วังทอง จ. พิษณุโลก. (รายงานการวิจัยฉบับ
สมบูรณ์). ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฐาปนี เลขาพันธ์. (2564). ความต้องการสารสนเทศดิจิทัลของผู้ใช้บริการ สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. **วารสารบรรณศาสตร์ 14(1): 64-77.**
- ดาริกา เชื้อสมัน. (2563). **ความต้องการใช้หนังสือฉบับพิมพ์และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของ
ผู้ให้บริการในเครือข่ายห้องสมุดแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
ค้นจาก <https://repository.li.mahidol.ac.th/handle/123456789/60707>.
- ธญา ต้นติวราภา. (2561). การใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ (Thai Digital Collection : TDC) ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2560.
- นันทิชา হাসุนทรี. (2564). **การจัดการตลาด Marketing Management (MPP 5607)**.
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2567 ค้นจาก

[https://elcpj.ssrui.ac.th/natnicha_ha/pluginfile.php/26/block_html/content/MP P5607%20\(1%20and%202\)%201_64.pdf](https://elcpj.ssrui.ac.th/natnicha_ha/pluginfile.php/26/block_html/content/MP P5607%20(1%20and%202)%201_64.pdf).

- พงศ์เทพ สุวรรณวาริ. (2556). **ความหลากหลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม นก สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา ในพื้นที่ปกปิดพันธุ์กรรมพืช อพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง จังหวัดสกลนคร.** (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พัฒนิตา นันทะกาล. (2560). ความต้องการพัฒนาฐานข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. **วารสารวิชาการ มนุษย์และสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.** 1(1): 112-125.
- พินิจนันท์ เนื่องจากอวน, กันตพัฒน์ กิตติอชวาลย์, ทวีศักดิ์ ขวัญไตรรงค์, วันวิสาข์ ลิจ้วน, และ อาทิตย์ เนื่องอุดม. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบฐานสมรรถนะเชิงรุก : สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูวิทยาศาสตร์. **วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา** 19(1): 59-67.
- ศุภฤกษ์ โออินทร์, สมคิด ภูมิโคกรักษ์, อภิเศก ปันสุวรรณ, ยงยุทธ วิถีไตรรงค์, คมสัน คีรีวงศ์วัฒนา, อาศิรัตน์ อับดุลกาเดร์, ... อริศา จิระศิริโชติ. (2566). แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของจังหวัดสมุทรสงคราม. **Journal of Arts and Thai Studies** 45(3): 1-12.
- สิทธิ์ ชีรสรณ์. (2555). **จากงานวิจัยสู่บทความทางวิชาการ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญชลิลา บุญมาธรรม. (2563). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนในจังหวัดเพชรบุรีกรณีศึกษาอำเภอบ้านลาด (บ้านลาดโมเดล). **วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** 7(1): 51-62.
- อังคณา จัดตามาศ และ อชฌาพร กว้างสวาสดี. (2560). การพัฒนาแอปพลิเคชันด้วยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อใช้ค้นหาเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอบ้านลาด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. **นิพนธ์ต้นฉบับ** 37(3): 431-438.
- อาภรณ์ รัชไช. (2560). **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับความหลากหลายทางชีวภาพ.** คลังความรู้ SciMath [เว็บไซต์]. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2567 ค้นจาก <https://www.scimath.org/lesson-biology/item/7051-2017-05-23-14-19-46>.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). **การวิจัยของครู.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brookhart, S. M. (1999). **The Art and Science of Classroom Assessment: The Missing Part of Pedagogy.** 27(1). Washington, D.C.: ERIC Publications.

- Cervone, H. F. (2009). Applied digital library project management: Using Pugh matrix analysis in complex decision-making situations. **OCLC Systems & Services: International digital library perspectives** 25(4), 228-232. DOI: 10.1108/10650750911001815.
- Cochran, W. G. (1953). **Sampling Techniques**. New York: John Wiley & Sons. Inc.
- Jaisuk, T. and Thawesaengkulthai, N. (2018). Inventive problem solving for automotive part defective reduction. In **Proceedings of the 2nd International Conference on High Performance Compilation, Computing and Communications** 106-111.
- Miles, M. and Huberman, A. M. (1994). **Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook** (2nd ed.). Thousand Oaks, California: SAGE Publications Inc.

Received: 29 ต.ค. 2567   Revised: 19 ธ.ค. 2567   Accepted: 23 ธ.ค. 2567

การพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ
ของศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์

Development of a Chatbot system for data management about
occupation training of Wongduean ArkhomSuratun center

ชวัลพัชร เพียรกรสิกรรม¹ และ สัญญา เครือหงษ์^{1*}

¹หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาลัยนเรศวร

Chawanpat Peankasikam¹ and Sanya Khruahong^{1*}

¹Information Technology Course Department of Computer Science and Information
Technology Faculty of Science, Naresuan University

*Corresponding author: sanyak@nu.ac.th

Abstract

This research aims to develop and evaluate a Chatbot system designed to communicate information about vocational training programs offered by the Wongduean AkhomSuratan Center. The primary objective is to provide information on training courses, such as course details, application procedures, and FAQs about participation. The Chatbot system is developed using AI for Thai technology, which supports Natural Language Processing (NLP), and is implemented using Python or JavaScript. Training-related data is stored in a MySQL database to enable immediate and accurate retrieval. The Chatbot functions by responding to user inquiries through text, providing up-to-date and accurate information about training programs, such as schedules, available seats, and application steps. Additionally, the system includes features for notifications when training applications open or when key information changes. It also automates responses to frequently asked questions, reducing the workload of administrative staff. The research population consists of 500 individuals involved in the administration of the Wongduean Akhomsuratun Center. A simple

random sampling method was used to select 5 groups, and the sample size was determined by referring to the Krejcie & Morgan table, resulting in a sample of 217 participants. Data analysis was conducted using statistical software, with the mean and standard deviation as the statistical tools.

The system's performance evaluation, based on user feedback, indicates high satisfaction ($\bar{x}$ = 4.87, S.D. = 0.69) indicating excellent performance. Users expressed positive opinions regarding the convenience of accessing information and the speed of responses, particularly when seeking urgent information. The findings demonstrate that the developed Chatbot system effectively delivers training information and meets user needs excellently. This makes it highly suitable for adoption in vocational training centers or organizations requiring automated information dissemination.

Keywords: Chatbot system; Information Communication; Vocational Training; Wongduen Akhomsurathant Center; Natural Language Processing (NLP) Technology

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาและประเมินระบบ Chatbot เพื่อใช้ในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาทิ รายละเอียดหลักสูตร วิธีการสมัคร และคำถามเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรม ระบบ Chatbot ถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยี AI for Thai ที่รองรับการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing NLP) โดยใช้ภาษา Python หรือ JavaScript ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมจะถูกจัดเก็บในฐานข้อมูล MySQL เพื่อให้สามารถดึงข้อมูลได้ทันทีและมีความแม่นยำ ระบบ Chatbot จะทำงานโดยการตอบคำถามจากผู้ใช้ในลักษณะข้อความ โดยสามารถให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและถูกต้องเกี่ยวกับการฝึกอบรม เช่น วันเวลาการอบรม จำนวนที่นั่งว่าง และขั้นตอนการสมัคร นอกจากนี้ยังมีฟีเจอร์การแจ้งเตือนเมื่อมีการเปิดรับสมัครฝึกอบรมหรือข้อมูลสำคัญเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสามารถทำงานอัตโนมัติในการตอบคำถามที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ซึ่งช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ จำนวน 500 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random) จำนวน 5 กลุ่ม นำมาเทียบเคียงตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 217 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบจากผู้ใช้งาน พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจในประสิทธิภาพของระบบ Chatbot โดยประเมินในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.87, S.D. = 0.69) และมีความคิดเห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับ

ความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลและความเร็วในการตอบคำถาม โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการข้อมูลด่วน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ระบบ Chatbot ที่พัฒนาขึ้นสามารถให้บริการข้อมูลการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในศูนย์ฝึกอบรมอาชีพหรือหน่วยงานที่ต้องการการสื่อสารข้อมูลแบบอัตโนมัติ

คำสำคัญ: ระบบ Chatbot; การสื่อสารข้อมูล; การฝึกอบรมด้านอาชีพ; ศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์;

เทคโนโลยีการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP)

1. บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของภาคอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การขายสินค้า การเงิน การขนส่ง และการบริการ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายในกลุ่มจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชนเมือง (ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ, 2563) ปัจจุบันหลาย ๆ องค์กรได้ทำการพัฒนา Chatbot ของตนเองเพื่อที่จะนำมาใช้ในการเพิ่มศักยภาพในการบริการแนะนำหรือตอบคำถามให้กับกลุ่มผู้ใช้หรือสมาชิกจำนวนมาก ๆ พร้อมกัน จากการสำรวจของบริษัท Oracle Corporation พบว่า ร้อยละ 80 ขององค์กรธุรกิจทั่วโลกได้ใช้งาน Chatbot เพื่อส่งเสริมการขายและการตลาด รวมถึงการให้บริการลูกค้าโดยเชื่อว่า Chatbot สามารถที่จะเพิ่มประสบการณ์แก่ลูกค้าได้เป็นอย่างดี (Menell, 2016) ระบบบริการ Chatbot ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริการแนะนำหรือตอบคำถามให้กับกลุ่มผู้ใช้บริการ

ศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ เป็นศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทานตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง ศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและมีช่องทางการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทานตามพระราชดำริโดยมีบทบาทภารกิจคือ จัดฝึกอบรมด้านอาชีพตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และอาชีพในท้องถิ่นจังหวัดอุทัยธานี เพื่อการอนุรักษ์และการมีงานทำ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาการศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาชีพที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนในพื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในทุกรูปแบบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างอาชีพเพื่อการมีงานทำของประชาชน (อุทัยวรรณ โพธิ์กระจ่าง, 2564)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ศูนย์วงเดือน ฯ ได้ประสบกับปัญหาที่เกิดจากการประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมครบทุกกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพต้องเดินทางเข้ามาสอบถามและรับสมัครเรียน ณ สถานที่ที่ตั้งเกิดความไม่สะดวกในการสอบถามข้อมูลและการสมัครเรียนของประชาชนที่อยู่จังหวัดอื่น ๆ และเกิดปัญหาในการบริหารจัดการเอกสารของงานจัดการศึกษาและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของศูนย์วงเดือน ฯ ในการสำรวจความต้องการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นของประชาชน ซึ่งศูนย์วงเดือน ฯ มีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะให้ข้อมูลและตอบคำถามในการรับสมัครเรียนด้านอาชีพ ในการสำรวจข้อมูลความต้องการฝึกอบรมด้านอาชีพของประชาชน ข้อมูลที่ได้ยังเป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่มไม่มีความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลปฐมภูมียังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการจัดการศึกษาและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลการฝึกอบรม และนำไปสู่การศึกษาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมระบบ Chatbot เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารบริการข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพต่าง ๆ ให้กับประชาชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบและความพึงพอใจในการใช้งานระบบที่ได้พัฒนาขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 เทคโนโลยี Chatbot

Chatbot เป็นซอฟต์แวร์ที่มีปฏิสัมพันธ์ผ่านตัวอักษรหรือคำพูดกับผู้ใช้งานผ่านภาษาธรรมชาติโดย Chatbot ถูกออกแบบให้มีการเรียนรู้และลอกเลียนพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อให้มีความเหมือนมนุษย์มากที่สุด สามารถจำกัดการใช้งานโดยเฉพาะหรือสามารถพัฒนาได้โดยการใช้งานซึ่งคำว่า Chatbot และผู้ช่วยเสมือนถูกใช้ในความหมายเดียวกันแต่ Chatbot สามารถนำหน้าผู้ช่วยเสมือนโดยนำเสนอข้อมูลหรือตอบคำถาม ซึ่งโปรแกรมจะถูกฝังลงในเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน ในขณะที่ผู้ช่วยเสมือนเป็นเพียงแอปพลิเคชันที่แยกออกมาเท่านั้น (Pcmag, 2016)

Chatbot เป็นซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยในการตอบกลับการสนทนาผ่านข้อความหรือเสียงแบบอัตโนมัติที่รวดเร็ว ซึ่งสามารถใช้งานผ่าน Line/Facebook/Instagram หรือบนเว็บไซต์

(kankann, 2020)

หลักการทำงานของ Chatbot

1. วิเคราะห์คำถามของผู้ใช้งาน โดยการค้นหาข้อความที่ใกล้เคียงหรือเหมือนกับคำที่ต้องการค้นหา
2. ตอบกลับผู้ใช้งาน เมื่อหาข้อความที่ใกล้เคียงกับคำที่ต้องการค้นหาพบแล้ว จะดำเนินการตอบกลับผู้ใช้งานด้วยคำตอบที่เหมาะสมและรวดเร็ว

3.2 เทคโนโลยีการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP)

การประมวลผลภาษาธรรมชาติหรือ Natural Language Processing (NLP) เป็นสาขาหนึ่งของ Artificial Intelligence (AI) หรือปัญญาประดิษฐ์ที่ทำให้คอมพิวเตอร์เข้าใจภาษามนุษย์ เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการสื่อสารและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นภาษา สาเหตุที่ต้องพัฒนา NLP เนื่องจากคอมพิวเตอร์ถูกออกแบบมาให้เหมาะสมกับการเข้าใจข้อมูลตัวเลขหรือรหัสที่มีความหมายน้อยหนึ่งชัดเจน ซึ่งไม่ตรงกับวิธีการสื่อสารของมนุษย์ที่อาศัยภาษาเป็นหลัก และภาษามีความซับซ้อนกว่ารหัสที่ใช้กับคอมพิวเตอร์อย่างมาก NLP จึงเกิดขึ้นเพื่อลดช่องว่างในการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ NLP รองรับทั้งการอ่านและการฟังโดยอาศัยเทคโนโลยีอื่นเข้ามาช่วย เช่น Visual Recognition สำหรับอ่านข้อความและใช้ Voice Recognition สำหรับฟังเสียง รวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อแสดงผลให้มนุษย์ได้รับทราบรวมถึงสามารถถ่ายทอดข้อมูลกลับเพื่อสื่อสารกับมนุษย์ทั้งในรูปแบบของข้อความและเสียงซึ่งกระบวนการเรียนรู้ภาษาของ NLP มีพื้นฐานมาจากการทำงานของ AI แต่ต่างกันตรงที่นำมาใช้กับภาษาซึ่งมีความซับซ้อนและเป็นนามธรรม (ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์, 2562)

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณภัทร ไชยพราหมณ์, ณัฐวุฒิ ทุมรัตน์ และชูพันธ์ุ รัตนโกศา (2563) ได้ออกแบบและพัฒนา ระบบตอบกลับอัตโนมัติสำหรับข้อมูลทางการศึกษาโดยใช้ชื่อว่า NN Bot (Nice Notification Bot) ซึ่งทำงานบนแอปพลิเคชัน LINE เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น โดยระบบนี้ได้ประยุกต์ใช้ Dialog flow เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อบทสนทนาของผู้ใช้งาน ผลการศึกษาพบว่า NN Bot สามารถช่วยให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสะดวกมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความสะดวกในการใช้งานสูงสุด และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี สอดคล้องกับ งานวิจัยของวสุ บัวแก้ว และปณิธิเนตินันท์ (2563) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบตอบกลับอัตโนมัติบนแพลตฟอร์ม LINE (LINE Bot) เพื่อให้บริการ

ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้ LINE Messaging API ในการพัฒนาผลการศึกษาหลังจากเปิดใช้งาน LINE Bot พบว่าระบบสามารถช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถสอบถามข้อมูล ได้ตลอดเวลา และพึงพอใจกับบริการที่รวดเร็วและต่อเนื่อง

ทั้งสองงานวิจัยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการนำระบบ Chatbot มาประยุกต์ใช้ในบริบทของการศึกษาบนแพลตฟอร์ม LINE ซึ่งช่วยเพิ่มความสะดวกสบายและความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลให้กับผู้ใช้ อีกทั้งยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ที่มีเป้าหมายที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาระบบ Chatbot เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการสื่อสารข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพที่ศูนย์วงเดือน ฯ โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการประชุมของฝ่ายบริหารและคณะทำงาน เช่น บันทึกข้อความ รายงาน และข้อมูลที่สะท้อนถึงความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อค้นหาวិธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพและพัฒนารูปแบบบริการที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังได้รวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่สนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์

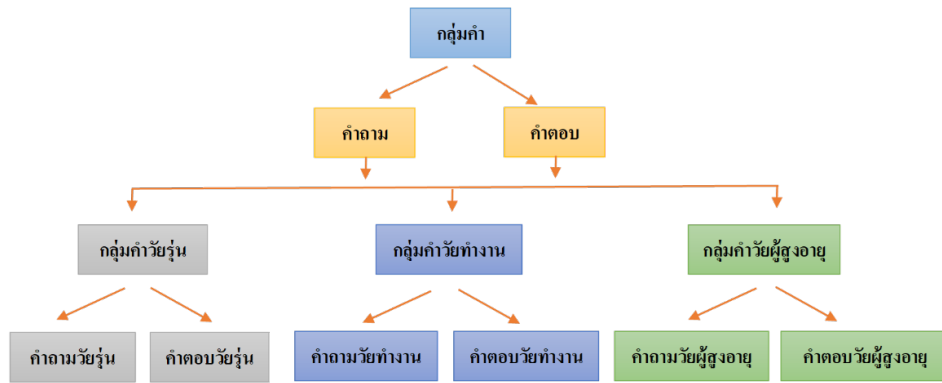
2. การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ในขั้นตอนการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ผู้วิจัยได้นำเอาสิ่งที่ได้จากการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และการตอบคำถามต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ระบบเพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างของการจัดฝึกอบรมและการสื่อสารข้อมูลกับผู้ใช้งาน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการสนทนา เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลสามารถนำไปใช้งานได้ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดเป็นระบบงานสำหรับการพัฒนาในขั้นตอนถัดไป ได้แก่

- 2.1 การออกแบบโครงสร้างระบบ Chatbot เริ่มจากการจัดกลุ่มคำถามและคำตอบโดยแบ่งโครงสร้างออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการและพัฒนา โดยใช้ Clustering Model ในการจัดกลุ่มข้อมูล เช่น K-Means Cluster Analysis เพื่อแยกข้อมูลออกเป็นกลุ่มตามความน่าจะเป็น การใช้ Data Model ช่วยให้งานสนทนามีความชัดเจน มีเหตุผล แม่นยำ และสามารถวัดผลได้ในกรณีนี้ กำหนดค่า K=3 เพื่อจัดกลุ่มตามพฤติกรรมผู้ใช้งาน ดังนี้

1. วัยรุ่น (10-20 ปี)
2. วัยทำงาน (21-55 ปี)

3. ผู้สูงอายุ (56-70 ปี)

การวิเคราะห์กลุ่มเหล่านี้ช่วยปรับปรุงการตอบคำถามให้เหมาะสมกับผู้ใช้งานแต่ละช่วงวัยและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ Chatbot

ภาพที่ 1 แสดงการจัดกลุ่มคำถามและคำตอบ

2.2 การวางแผนและวิเคราะห์ (Planning and requirement analysis) ผู้วิจัยกำหนด Keyword โดยการพิจารณาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบุคลากร วิทยากร และผู้อำนวยการของ ศูนย์วงเดือน อคาณสุรทัศน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการเลือกกลุ่มคำถามที่จะใช้ใน Chatbot ให้ครอบคลุมกับกลุ่มประชาชนที่เข้ารับบริการ อาทิเช่น

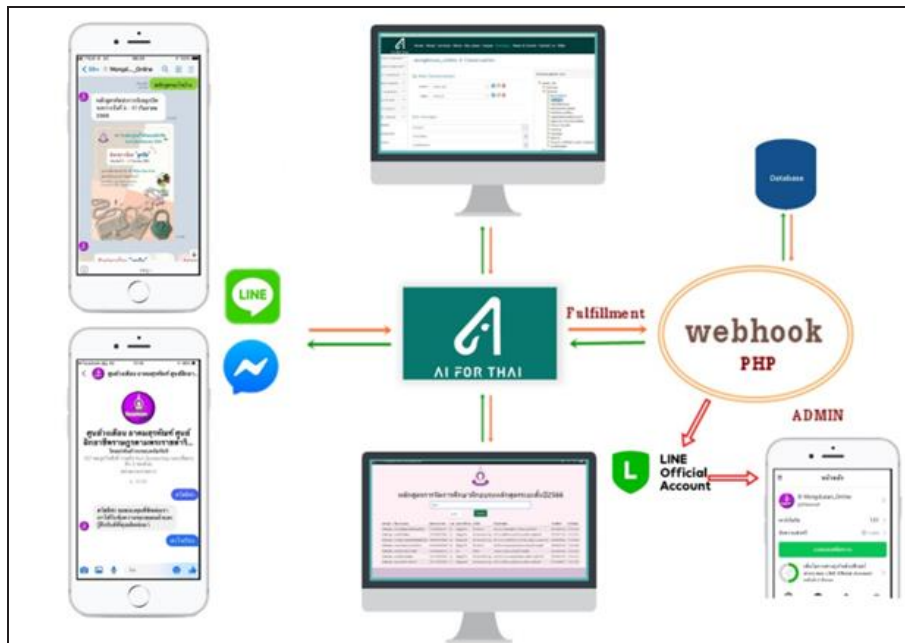
ตารางที่ 1 ตารางกลุ่มคำถาม

กลุ่มคำถาม	Keyword	คำตอบ
คำทักทาย	อรุณสวัสดิ์ สวัสดีครับ สวัสดีค่ะ สวัสดีตอนเช้า สวัสดีตอนบ่าย สวัสดีตอนค่ำ หวัดดีค่ะ หวัดดี ดีค่ะ ดีครับ Good Morning Hello	ศูนย์วงเดือน อคาณสุรทัศน์ สวัสดิ์ค่ะ ยินดีต้อนรับ ทุกท่าน

2.3 การออกแบบ Chatbot เริ่มจากการศึกษาแพลตฟอร์ม AI for Thai ซึ่งเป็นบริการ AI สัญชาติไทยที่พัฒนาโดยหน่วยวิจัยปัญญาประดิษฐ์ (AINRU) ภายใต้ NECTEC แพลตฟอร์มนี้รวบรวมเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และ Machine Learning โดยแบ่งโมดูลบริการออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

- Language – การประมวลผลภาษาธรรมชาติ
- Vision – การวิเคราะห์ภาพ
- Conversation – การพัฒนาระบบสนทนา

สำหรับในงานวิจัยนี้เลือกใช้ ABDUL Chatbot Platform ซึ่งเป็นหนึ่งในบริการ AI สำหรับสร้างและจัดการชุดข้อมูลสนทนา (Conversation Unit) โดย ABDUL ทำหน้าที่บูรณาการระบบ และเชื่อมต่อกับ Line Developer ผ่าน Webhook เพื่อส่งและรับข้อมูลการสนทนาในรูปแบบ JSON ผ่าน POST Method

ภาพที่ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

2.4 ระบบ Chatbot ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ โดยมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอบถามข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ ระบบใช้เทคโนโลยี Natural Language Processing (NLP) เพื่อการโต้ตอบ และจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูล (Database) ที่มีโครงสร้างชัดเจน (Structured) ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์จะถูกนำไปต่อยอดเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ LINE Developer เป็นเครื่องมือในการจัดการและเชื่อมต่อบริการ Chatbot เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ บัญชีทางการ LINE สามารถสร้างฐานผู้ติดตามและสื่อสาร

กิจกรรมต่าง ๆ ไปยังประชาชน เพื่อตอบโจทย์การจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ โดยมีพีเจอร์ทหลากหลาย บัญชี Wongduean_Online ถูกสร้างขึ้นโดยใช้ Messaging API เพื่อเชื่อมต่อเซิร์ฟเวอร์กับ LINE Official Account ช่วยให้พัฒนาระบบ Chatbot สำหรับส่งข้อความและโต้ตอบกับผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 4 การดำเนินการ LINE Chatbot Wongduean_Online

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการ Cross Industry Standard Process for Data Mining (CRISP-DM) ดังนี้

3.1 การทำความเข้าใจทางธุรกิจ (Business Understanding) ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการสร้าง Chatbot ที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์และการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับระบบได้ทั้งข้อความ กราฟิก หรือเสียงพูด โดยทำให้ Chatbot เข้าใจภาษาธรรมชาติของมนุษย์ ในขั้นตอนแรก จำเป็นต้องทำความเข้าใจปัญหาและวางแผนการแปลงข้อมูลให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม พร้อมกำหนดเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการคัดเลือกและจัดกลุ่มข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การทำความเข้าใจข้อมูล (Data Understanding) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่สนใจเข้าฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ โดยจัดเก็บชุดข้อมูลและฐานความรู้จากบทสนทนาไว้ในฐานข้อมูล (Database) ในรูปแบบไฟล์ .xlsx ซึ่งยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกับการสนทนาอัตโนมัติที่เกิดขึ้นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line และ Facebook เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลและสรุปผลสำหรับใช้ในการพัฒนาระบบ

ตารางที่ 2 ตารางแบ่งกลุ่ม

ข้อมูลชุดคำ	กำหนดหมวดหมู่ (Class)
เพศ	{กลุ่มที่ 1 ชาย} {กลุ่มที่ 2 หญิง}
ช่วงอายุ	{กลุ่มที่ 1 วัยรุ่นช่วงอายุ 10-20 ปี} {กลุ่มที่ 2 วัยทำงานช่วงอายุ 21-55 ปี} {กลุ่มที่ 3 วัยผู้สูงอายุ 56-70 ปี}
เวลาว่าง	{กลุ่มที่ 1 จันทร์-ศุกร์} {กลุ่มที่ 2 เสาร์-อาทิตย์} {กลุ่มที่ 3 ทุกวัน}
ระดับการศึกษา	{กลุ่มที่ 1 ปฐมศึกษา} {กลุ่มที่ 2 มัธยมศึกษา} {กลุ่มที่ 3 อนุปริญญา} {กลุ่มที่ 4 ปริญญา}
อาชีพ	{กลุ่มที่ 1 กำลังศึกษา} {กลุ่มที่ 2 รับราชการ} {กลุ่มที่ 3 ธุรกิจส่วนตัว} {กลุ่มที่ 4 อิสระ} {กลุ่มที่ 5 ข้าราชการบำนาญ}
คำที่ทักทาย	{กลุ่มที่ 1 หวัดดีค่ะ, หวัดดี, ดีค่ะ, ดีครับ} {กลุ่มที่ 2 สวัสดีครับ, สวัสดีค่ะ} {กลุ่มที่ 3 สวัสดีตอนเช้า, สวัสดีตอนบ่าย, สวัสดีตอนค่ำ, อรุณสวัสดิ์ ,สวัสดีวันจันทร์}
สนใจสมัครเรียน	{กลุ่มที่ 1 สนใจสมัครเรียน, อยากเรียน, สนใจเรียนสมัคร} {กลุ่มที่ 2 สมัครเรียนต้องทำอะไรบ้าง, ตอนนี้เปิดเรียน อะไรบ้าง, เปิดรับสมัครเรียนไหม} {กลุ่มที่ 3 มีหลักสูตรอะไรหน้าสนใจบ้าง, มีเปิดสมัครเรียน อะไรบ้าง, เดือนนี้สอนอะไร, สอนอะไรบ้างเดือนนี้}

ตารางที่ 2 ตารางแบ่งกลุ่ม (ต่อ)

ข้อมูลชุดคำ	กำหนดหมวดหมู่ (Class)
หลักสูตร	{กลุ่มที่ 1 ตารางสอน, ตารางเรียน, มีหลักสูตรอะไรบ้าง, หลักสูตรเปิดสอน} {กลุ่มที่ 2 ตอนนี้เปิดสอนหลักสูตรอะไรบ้าง} {กลุ่มที่ 3 หลักสูตรสอนอะไรบ้าง, เดือนนี้สอนอะไร, สอนอะไรบ้างเดือนนี้}
หลักฐานในการสมัคร	{กลุ่มที่ 1 ต้องเตรียมหลักฐานอะไรบ้าง} {กลุ่มที่ 2 ใช้หลักฐานในการสมัครอะไรบ้าง, หลักฐานในการสมัคร} {กลุ่มที่ 3 ใช้บัตรประชาชนไหม, มีเอกสารอะไรบ้าง, ใช้อะไรบ้างในการสมัคร, ใช้อะไรบ้าง, ใช้เอกสารอะไรบ้าง}
เรียนเวลา	{กลุ่มที่ 1 เริ่มเรียนเวลากี่โมง} {กลุ่มที่ 2 เริ่มเรียนตอนไหน} {กลุ่มที่ 3 เรียนตั้งแต่ตอนไหน, เริ่มเรียนตอนไหน, มากี่โมง, เวลาที่เรียน, เรียนกี่โมงถึงกี่โมง, ให้เรียนตอนไหนแล้วกลับตอนไหน}
ยกเลิกที่ลงสมัครเรียน	{กลุ่มที่ 1 ขอยกเลิกที่ลงสมัครเรียนไว้} {กลุ่มที่ 2 ไม่สามารถมาเรียนได้} {กลุ่มที่ 3 ไม่สะดวกมาเรียน, คงไม่ได้ไปเรียนแล้ว, ไม่สามารถมาเรียนได้, ติดธุระ, ยกเลิกที่ลงเรียน}

3.3 การเตรียมข้อมูล (Data Preparation) ข้อมูลจากฐานข้อมูล (Database) ที่รวบรวมรายชื่อประชาชนที่สนใจฝึกอบรมและกลุ่มคำถามที่ใช้ในระบบ Chatbot ถูกจัดเก็บในรูปแบบไฟล์ .xlsx จากนั้นนำข้อมูลมาทำความสะอาด ลดมิติ และคัดเลือกข้อมูลที่สำคัญ โดยเน้นการจัดการข้อมูลเชิงกลุ่ม (Categorical Data) เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการนำไปใช้งาน อาทิเช่น

ID	Name	age	sex	spare time	Education	Occupation	Greeting	interested in applying	Course	evidence	class time	Cancellation time	generation
2565001		49	female	Saturday - Sunday	degree	free	2	2	1	2	3	2	old age
2565002		63	female	every day	degree	pensioner	3	3	3	3	3	3	old age
2565003		62	female	every day	degree	pensioner	3	1	3	3	3	3	old age
2565004		60	female	every day	degree	pensioner	3	3	1	2	3	3	old age
2565005		66	female	every day	degree	pensioner	3	3	3	3	3	3	old age
2565006		66	female	every day	degree	free	3	2	3	3	3	3	old age
2565007		64	female	every day	degree	pensioner	3	3	3	3	1	3	old age
2565008		57	female	every day	degree	government service	3	3	2	3	2	3	old age
2565009		29	female	every day	degree	free	3	2	2	2	2	2	middle age
2565010		56	female	Saturday - Sunday	degree	free	3	2	3	2	3	2	old age
2565011		62	female	every day	degree	pensioner	3	3	3	3	3	3	old age
2565012		44	female	Saturday - Sunday	degree	personal business	3	2	2	2	2	2	old age

ภาพที่ 5 แสดงข้อมูลทั้งหมดเชิงกลุ่ม (Categorical Data) ของไฟล์นามสกุล .csv เพื่อนำไปโปรแกรม Weka

3.4 แบบจำลองข้อมูล (Modeling) ขั้นตอนนี้เป็นการจัดกลุ่มข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Weka (Waikato Environment for Knowledge Analysis) ซึ่งพัฒนาด้วยภาษา Java เพื่อรองรับงานด้านการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือ (Machine Learning) และการทำเหมืองข้อมูล (Data Mining) ข้อมูลหรือบทสนทนาถูกจัดกลุ่มด้วยวิธี Clustering Model โดยใช้ K-Means Cluster Analysis เพื่อแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มตามความน่าจะเป็นของข้อมูลแต่ละชุด ช่วยให้การสนทนาของ Chatbot มีโครงสร้างชัดเจน มีเหตุผล และแม่นยำ พร้อมสามารถวัดผลได้ในการวิเคราะห์ใช้วิธีวัดความคล้ายคลึงระหว่างข้อมูลด้วย Cosine Similarity ซึ่งคำนวณจากระยะทาง (Distance) ระหว่างข้อมูลสองจุด เป็นพื้นฐานในการจัดกลุ่มข้อมูล

จากสูตร สมการที่ 1

$$\text{similarity} = \cos(\theta) = \frac{\mathbf{A} \cdot \mathbf{B}}{\|\mathbf{A}\| \|\mathbf{B}\|} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i B_i}{\sqrt{\sum_{i=1}^n A_i^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n B_i^2}},$$

ตารางที่ 3 ตารางวิธีการวัดระยะห่างระหว่างข้อมูล 2 ข้อมูล ของกลุ่มคำถาม

กลุ่มคำถาม	Keyword	สามารถอธิบายได้ดังนี้
คำทักทาย	“ยินดีที่ได้รู้จัก ครับ”	มีคำสองคำ คือ “ยินดีที่ได้รู้จักครับ” และ “ยินดีที่ได้รู้จัก ค่ะ”
	“ยินดีที่ได้รู้จัก ค่ะ”	เราจะทำการตัดเพื่อหาคำทั้งหมดก่อนครับ คือ [“ยินดี”, “ที่”, “ได้”, “รู้จัก”, “ครับ”, “ค่ะ”] เราจะได้ Object A และ Object B เขียนเป็น Array ได้ ดังนี้ Object A = “ยินดีที่ได้รู้จักครับ” = [1, 1, 1, 1, 1, 0] Object B = “ยินดีที่ได้รู้จักค่ะ” = [1, 1, 1, 1, 0, 1] $A \cdot B = A \cap B = 4$ (จากรูปคือสี่ชมพูที่เหมือนกัน) $ A B = \sqrt{(1^2+1^2+1^2+1^2+1^2+0)}$ $* \sqrt{(1^2+1^2+1^2+1^2+0+1^2)} = 5$ $\cos(\theta) = 0.8$ $\theta = 36.86$

3.5 การประเมินผล (Evaluation) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการจัดกลุ่ม (Clustering) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแบบจำลองใช้วิธี Elbow Method ในการประเมินจำนวนกลุ่มที่เหมาะสม (Optimal k) สำหรับ K-Means Clustering โดยการคำนวณ Within-Cluster-Sum-of-Squares (WCSS) ซึ่งวัดค่า Error จากผลรวมระยะห่างระหว่างแต่ละอ็อบเจกต์ (Object) และจุดศูนย์กลาง (Centroid) หรือ Inertia วิธีนี้ช่วยหาค่า k ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแบ่งกลุ่ม โดยใช้ค่า WCSS เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของการจัดกลุ่มและการเลือกจำนวนกลุ่มที่ดีที่สุดสำหรับ K-Means Clustering

จากสูตร สมการที่ 2

5. การประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของระบบงานวิจัยนี้มีการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศจำนวน 15 คน และทำการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบโดย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ ศูนย์ฝึกอาชีพประชากรตามพระราชดำริ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 500 คน ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน (252 คน) ผู้รับบริการ(168 คน) วิทยากร (32 คน) บุคลากร (15 คน) และภาคีเครือข่าย (33 คน)

5.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ ศูนย์ฝึกอาชีพประชากรตามพระราชดำริ จังหวัดอุทัยธานี ได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random) แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม นำมาเทียบเคียงตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน ดังนี้ ผู้เรียน (104 คน) ผู้รับบริการ (82 คน) วิทยากร (11 คน) บุคลากร (9 คน) และภาคีเครือข่าย (11 คน)

สำหรับสถิติที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินประสิทธิภาพของระบบ ผู้วิจัยออกแบบการประเมินประสิทธิภาพ ออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยนำผลที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมินตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพทางเทคนิค การประเมินประสิทธิผลในการให้ข้อมูล และการประเมินผลการนำไปใช้ในหน่วยงาน ตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบผู้วิจัยออกแบบการประเมินความพึงพอใจออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบที่มีต่อระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. ผลการวิจัย

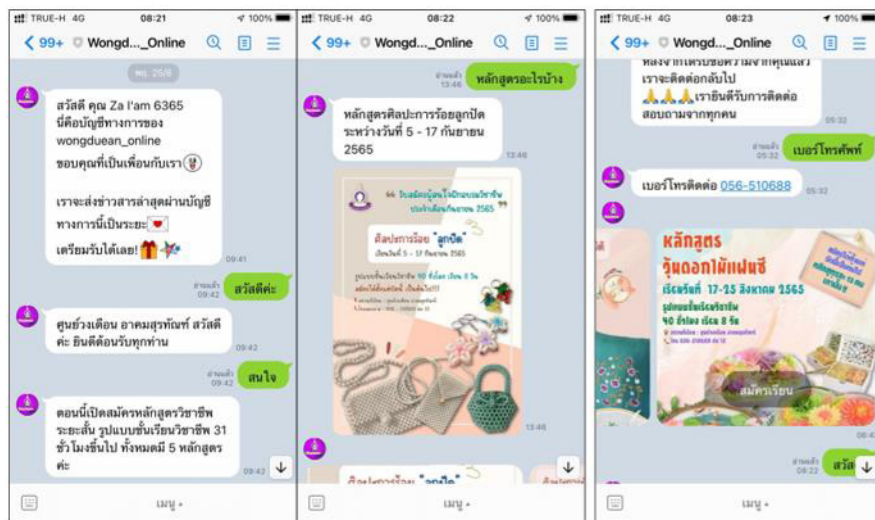
ผลการพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ ได้ผลลัพธ์ดังต่อไปนี้

5.1 เมื่อเข้ามาในระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ จะพบกับหน้าจอบัญชี Wongduean_Online

ภาพที่ 8 หน้าจอแสดงการเข้าสู่ระบบ

5.2 เมื่อผู้ใช้งานระบบเพิ่มเพื่อน จะพบกับหน้าจอดังนี้

ภาพที่ 9 หน้าจอแสดงเมื่อเข้าในระบบไลน์

ผลการประเมิน

ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 15 คน ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบ Chatbot ในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรม
ด้านอาชีพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ (N=15)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. การประเมินประสิทธิภาพทางเทคนิค			
1.1 ความแม่นยำของการตอบคำถาม	4.99	0.44	ดีมาก
1.2 ความถูกต้องของการแนะนำ	4.87	0.44	ดีมาก
1.3 ความเสถียรของระบบ	4.98	0.83	ดีมาก
2. การประเมินประสิทธิผลในการให้ข้อมูล			
2.1 การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ	4.54	0.84	ดีมาก
2.2 ความครบถ้วนของข้อมูล	4.85	0.53	ดีมาก
3. การประเมินผลการนำไปใช้ในหน่วยงาน			
3.1 การใช้ Chatbot ช่วยลดภาระงานและ เพิ่มประสิทธิภาพในหน่วยงาน	4.95	0.85	ดีมาก
3.2 คุณรู้สึกว่าการใช้ Chatbot ช่วยให้การ ทำงานง่ายขึ้น	4.97	0.87	ดีมาก
สรุปด้านประสิทธิภาพของระบบ Chatbot	4.87	0.69	ดีมาก

จากตารางที่ 4 พบว่าการประเมินประสิทธิภาพของระบบ Chatbot ในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของ ศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ ด้านประสิทธิภาพของระบบ Chatbot โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}=4.87$, S.D.=0.69) โดยมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก 7 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ความแม่นยำของการตอบคำถาม ($\bar{x}=4.99$, S.D.=0.44) ความเสถียรของระบบ ($\bar{x}=4.98$, S.D.=0.83) รู้สึกว่าการใช้ Chatbot ช่วยให้การดำเนินงานง่ายขึ้นการใช้ ($\bar{x}=4.97$, S.D.= 0.87) Chatbot ช่วยลดภาระงานและเพิ่มประสิทธิภาพในหน่วยงาน ($\bar{x}=4.95$, S.D.=0.85) ความถูกต้องของการแนะนำ ($\bar{x}=4.87$, S.D.= 0.44) ความครบถ้วนของข้อมูล ($\bar{x}=4.85$, S.D.= 0.53) การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ($\bar{x}=4.54$, S.D.= 0.84) ซึ่ง ผลการประเมินสรุปได้ว่าระบบ Chatbot มีศักยภาพในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้งานจริง เพื่อให้บริการประชาชนที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม

ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ Chatbot ในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ ของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัศน์ จำนวน 217 คน ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 5 ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ Chatbot ในการสื่อสารข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ ของศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัณฑ์ (N=217)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. ขั้นตอนการใช้งานเข้าใจง่าย	4.89	0.96	ดีมาก
2. ด้านการแสดงผลเหมาะสม	4.78	0.87	ดีมาก
3. ความรวดเร็วในการตอบคำถาม	4.99	0.88	ดีมาก
4. ความเป็นธรรมชาติของการสนทนา	4.57	0.93	ดีมาก
5. ความพึงพอใจคำตอบ	4.89	0.86	ดีมาก
สรุปด้านความคิดเห็นของผู้ใช้งานระบบ Chatbot	4.82	0.90	ดีมาก

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของการใช้งานระบบ Chatbot ของผู้ใช้งานโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}=4.82$, S.D.=0.90) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ความรวดเร็วในการตอบคำถาม ($\bar{x}=4.99$, S.D.=0.88) ความพึงพอใจคำตอบ ($\bar{x}=4.89$, S.D.=0.86) ขั้นตอนการใช้งานเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.89$, S.D.=0.96) ด้านการแสดงผลเหมาะสม ($\bar{x}=4.78$, S.D.=0.87) ความเป็นธรรมชาติของการสนทนา ($\bar{x}=4.57$, S.D.= 0.93) ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจสรุปได้ว่าระบบ Chatbot ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการจัดการข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัณฑ์ มีประสิทธิภาพสูง สะดวกรวดเร็ว และใช้งานง่ายจึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับประชาชน

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพของศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัณฑ์ รวมถึงประเมินประสิทธิภาพของระบบและความพึงพอใจในการใช้งานระบบที่ได้พัฒนาขึ้นดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์จำนวน 500 คน ซึ่งได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan ได้จำนวน 217 คน

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้งานมีความคิดเห็นว่ารระบบ Chatbot ที่พัฒนาขึ้นมีความสะดวก รวดเร็ว ใช้งานง่าย และมีประสิทธิภาพสูง เหมาะสมที่จะนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพแก่ประชาชน ทั้งนี้ ผลการพัฒนาและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

สอดคล้องกับงานวิจัยของณภัทร ไชยพราหมณ์, ณัฐวุฒิ ทูมนัด และชูพันธุ์ รัตนโกศา (2563) ที่พัฒนาระบบ NN Bot สำหรับตอบคำถามนักศึกษาในรูปแบบออนไลน์ เช่น ตารางเรียน ตารางสอน การค้นหาสถานที่ และการสอบถามผลการศึกษา โดยพบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านความ สะดวกมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีและงานวิจัยของ วสุ บัวแก้ว และปณิธิ เนตินันท์ (2563) ที่พัฒนาระบบไลน์บอท (Line Bot) สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า ระบบดังกล่าวช่วยให้บริการผู้ใช้งานได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้เกิดความพึงพอใจในระดับสูง

ดังนั้น การนำระบบ Chatbot ของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ไปใช้งานจะช่วย เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ ความต้องการของผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบ Chatbot สำหรับการจัดการข้อมูลการฝึกอบรมด้านอาชีพ ของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ในระดับที่สูงขึ้นเพื่อช่วยยกระดับการใช้งาน Chatbot ให้ตอบโจทย์ ความต้องการของผู้ใช้งานและส่งเสริมศักยภาพของศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์ในระยะยาว

1. ควรมีการบูรณาการระบบ Chatbot กับแพลตฟอร์มอื่นเพิ่มการรองรับการใช้งาน แบบหลากหลายแพลตฟอร์ม เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันบนมือถือ และโซเชียลมีเดีย เพื่อขยายการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

2. ควรเชื่อมต่อระบบ Chatbot กับระบบการจัดการภายในศูนย์ เช่น ระบบลงทะเบียน ระบบ ฐานข้อมูลผู้เข้ารับการฝึกอบรม และระบบประเมินผล เพื่อให้สามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่าง รวดเร็วและครอบคลุม

3. ควรเพิ่มเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อให้ระบบสามารถตอบคำถามได้อย่างแม่นยำในเชิงลึก และเรียนรู้คำถามใหม่จากการใช้งานจริง

4. ควรมีการเพิ่มพีเจอร์สำหรับการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานแบบเรียลไทม์ เพื่อรวบรวม ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการรวมข้อมูลการใช้งานและความคิดเห็นของ ผู้ใช้งานในรายงานเชิงวิเคราะห์สำหรับการพัฒนาต่อไป

5. ควรมีการเสริมความปลอดภัยของข้อมูลโดยอาจใช้มาตรการรักษาความปลอดภัยขั้นสูง เช่น การเข้ารหัสข้อมูล (Data Encryption) และการยืนยันตัวตนผู้ใช้งาน เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ตรวจสอบและอัปเดตระบบรักษาความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

6. ควรมีการเพิ่มฟังก์ชันรองรับหลายภาษาเพื่อขยายการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย รวมถึงกลุ่มแรงงานต่างด้าวหรือประชาชนที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก

8. เอกสารอ้างอิง

ณภัทร ไชยพราหมณ์, ณัฐวุฒิ ทุมรัตน์ และชูพันธุ์ รัตนโกคา. (2563). **ระบบตอบกลับและแจ้งข้อมูลทางการศึกษาผ่านไลน์บอท**. วารสารวิทยาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 10(2).59-70.

ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ. (2563). **ผู้นำในยุค Digital economy**. HR Society Magazine,15,172(เม.ย.2563) 20-23.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วสุ บัวแก้ว และปณิธิ เนตินันท์. (2563). **การพัฒนาระบบ Line Bot สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย**. ใน การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15 ปีการศึกษา 2563 (หน้า 2406-2413). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิตม บัณฑิตวิทยาลัย.

ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์. (2562). **AI เทคโนโลยีอนาคตของประเทศไทย (Artificial Intelligence in Thailand)**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

อุทัยวรรณ โพธิ์กระจ่าง. (2564). **การประเมินโครงการฝึกอบรมอาชีพของศูนย์วงเดือนอาคม สุรทัณฑ์ ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรตามพระราชดำริ จังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ 2563**
อุทัยธานี: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

Kankann. (2020, July 8). **What is Chatbot? How many types of Chatbot are useful?**. Retrieved from <https://tips.thaiware.com/1323.html>. [In Thai]

Menell, P. S. (2016). **API copyrightability bleak house: Unraveling and repairing the Oracle v. Google jurisdictional mess**. Berkeley Tech. LJ, 31, 1515.

PCmag. (2016). **chatbot Definition from PC Magazine Encyclopedia**. Retrieved from <http://www.pcmag.com/encyclopedia/term/64353/chatbo>.

Received: 10 เม.ย. 2568   Revised: 7 ก.ค. 2568   Accepted: 14 ก.ค. 2568

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการ
ศูนย์ดูแล

The development of a web application for elderly care center management to
enhance the operational efficiency of care center administration

กรรข ศรีอันประเสริฐ^{1*}, อัจฉรีย์ พะคะพิกุล¹ และ ประภาส ทองรัก¹

¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12120

Kaurakoch Sriunprasert^{1*}, Ajcharee Pakapikul¹ and Prapas Thongrak¹

¹Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology

Thanyaburi, Pathum Thani, 12120

*Corresponding Author: kaurakoch.s@gmail.com

Abstract

This research aims (1) to develop a web application for elder care center management capable of handling work schedules, time management, and internal financial data in a way that allows for easy tracking and use, using a software engineering process based on the waterfall model, implemented with TypeScript and JavaScript using Angular for the frontend and Node.js with Prisma ORM connected to a PostgreSQL database for the backend to ensure efficient system performance, and (2) to study the effectiveness of the system, using a web-based elderly care management application evaluated by three purposively selected experts. The results showed that (1) the system enables elderly care centers to manage information in an organized manner, reducing staff workload and improving operational convenience and efficiency, meeting the specified requirements, and (2) the expert evaluation of the system's effectiveness rated it at a "high" with an average score of $\bar{x} = 4.43$ and a standard deviation (S.D.) = 0.65, indicating that the system meets user needs in terms of usability and enhances service efficiency through effective management of medical records, equipment, supplies, and activity schedules.

Keywords: *Elderly Care Center; Web Application Management; Health Care*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่สามารถจัดการตารางงาน/เวลา และข้อมูลการคลังภายในของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุให้สามารถติดตามข้อมูลและใช้งานได้ง่าย โดยพัฒนาระบบตามกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์เชิงวิศวกรรม ตามแบบจำลองแบบขั้นน้ำตก ที่พัฒนาด้วยภาษา typescript และ Javascript โดยใช้ Angular สำหรับส่วนหน้าของระบบและ Node.js ร่วมกับ Prisma ORM เชื่อมต่อกับฐานข้อมูล PostgreSQL สำหรับส่วนหลังบ้าน เพื่อให้สามารถรองรับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เครื่องมือในการทำวิจัยประกอบด้วย เว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และประเมินประสิทธิภาพเว็บแอปพลิเคชันโดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่าพบว่า 1) พัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุช่วยให้ศูนย์ดูแลสามารถจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ลดภาระของบุคลากร เพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ใช้งานได้ตรงตามความต้องการที่ตั้งไว้ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าระบบได้รับการประเมินอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.43$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 0.65$ ซึ่งสะท้อนว่าระบบสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในแง่ของความสะดวกและการใช้งาน เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการผ่านระบบบริหารข้อมูลเวชระเบียน ครุภัณฑ์ วัสดุ และตารางกิจกรรมได้ดี

คำสำคัญ : ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ; เว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการ; การดูแลสุขภาพ

1. บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบตั้งแต่ปี 2565 และคาดว่าในปี 2576 จะเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็น 28% ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันมีผู้สูงอายุ 13.6 ล้านคน หรือ 20.08% ของประชากร ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแม้จำนวนประชากรโดยรวมจะลดลง ภายใน 20 ปีข้างหน้าประชากรจะลดเหลือ 60 ล้านคน แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็น 19 ล้านคน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุมีศักยภาพสูง อย่างไรก็ตาม ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในไทยยังมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะศูนย์ที่ให้บริการทั้งที่พักและการรักษาพยาบาล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุพบว่า จากรายงานของ สุตภัทร จันทร์ประเสริฐ (2565) ที่ระบุว่า สภาพและปัญหาในปัจจุบันสำหรับธุรกิจศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย ยังมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ต้องพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพหลายด้าน ได้แก่ ด้านความสะอาด ปลอดภัย มีบริการที่ดี ครบวงจร ในด้านบุคลากร จำนวนบุคลากรระดับปฏิบัติงานนั้นไม่เพียงพอสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ โดยเฉพาะบุคลากรสายวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเฉพาะทาง เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ การปฏิบัติงานของบุคลากรทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุนั้น ขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงาน จนเกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องรับภาระหนัก อันเป็นผลให้มีเวลาพักผ่อนที่น้อย อีกทั้งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่ค่อยได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ในงานด้านผู้สูงอายุ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญด้านเวลาปฏิบัติงาน และ รวีพรรณ อุตรินทร์, ภณิตา สุนทรไชย, และ ไอลัดดา โอ่งกลาง (2565) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้ นวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขัน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการจัดการความรู้ นวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขัน และ ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการความรู้ และนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในการ มีผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่าการจัดการความรู้ นวัตกรรมและความได้เปรียบในการแข่งขันมีความสำคัญต่อธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นวัตกรรมมีความสำคัญต่อธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ ดังตัวอย่างเรื่อง คลังข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจของธุรกิจศูนย์รับดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยพักฟื้น ของ ชัชสุดา เมืองมูล (2565) กล่าวว่า การพัฒนาระบบธุรกิจอัจฉริยะระบบสารสนเทศ จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมของการทำธุรกิจและแนวโน้มของธุรกิจ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ และส่งผลให้สามารถวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยสังเกตว่า เวลาและการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ดังนั้น การออกแบบการออกแบบ UX UI ที่ดีจะช่วยลดเวลาในการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีให้น้อยลงยิ่งขึ้น (Skooldio , 2566) ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศูนย์ดูแล เพื่อเป็นตัวเลือกรายการบริการที่มีความต้องการนวัตกรรมเชิงกระบวนการ ช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยลดภาระงานของบุคลากร และการออกแบบการออกแบบ UX UI เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งาน และเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการผ่านระบบบริหารข้อมูลเวชระเบียน ครุภัณฑ์ วัสดุ และตารางกิจกรรม บนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1) เพื่อพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
- 2.2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การจัดทำวิจัย การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศูนย์ดูแล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ออกแบบ พัฒนา และทดสอบระบบ ตามวิธีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

3.1) ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้พัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) ซึ่งเป็นวัฏจักรที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องกันไปในแต่ละเฟส โดยทั่วไปประกอบด้วยเฟสหลัก ๆ เช่น การวางแผน (Planning), การวิเคราะห์ (Analysis), การออกแบบ (Design), การพัฒนา (Implementation/Development), การทดสอบ (Testing), การนำไปใช้ (Deployment/Go-live) และการบำรุงรักษา (Maintenance) (aws.amazon, ม.ป.ป.) โดยวิจัยนี้ไม่ได้นำขั้นตอนการบำรุงรักษามาปฏิบัติเนื่องจากปัญหาค่าใช้จ่ายในการวิจัย

3.1.1) วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดประเด็นหัวข้อวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า ข้อมูล ประเด็นหัวข้อวิจัยข้อมูลแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมจากการศึกษา ค้นคว้า และสังเคราะห์บทความตำรางานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

3.1.2) รวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการของระบบ จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และระบบบริหารจัดการโรงพยาบาล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษา ข้อมูลเบื้องต้น นำเอาคุณสมบัติของระบบบริหารจัดการโรงพยาบาลบางส่วน นำมาออกแบบความต้องการของระบบ (Requirements) โดยไม่รวมระบบ Financial และ ยา ในระบบของผู้วิจัย

3.1.2.1) ตัวอย่างความต้องการด้านระบบงาน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างความต้องการด้านระบบงาน

รหัสความต้องการ	ชื่อความต้องการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
FR-01	ผู้ใช้ (สมาชิก) สามารถเข้าสู่ระบบได้	สมาชิก, ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-02	สามารถสมัครสมาชิกได้	ผู้ใช้งานทั่วไป
FR-03	สามารถดูข้อมูลศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้	ผู้ใช้งานทั่วไป
FR-04	สามารถสร้างบทบาท และจัดการสิทธิการเข้าถึงของบทบาทนั้น ๆ ได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-05	สามารถดูแดชบอร์ดได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-07	สามารถจัดการข้อมูลลัทธิฐานท์ วัสดุได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-08	สามารถจัดการข้อมูลบุคลากรได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-09	สามารถจัดการข้อมูลห้องพักได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ
FR-10	สามารถจัดการข้อมูลผู้ใช้บริการได้	ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ, พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

3.1.2.2) กรอบแนวคิดในการวิจัย

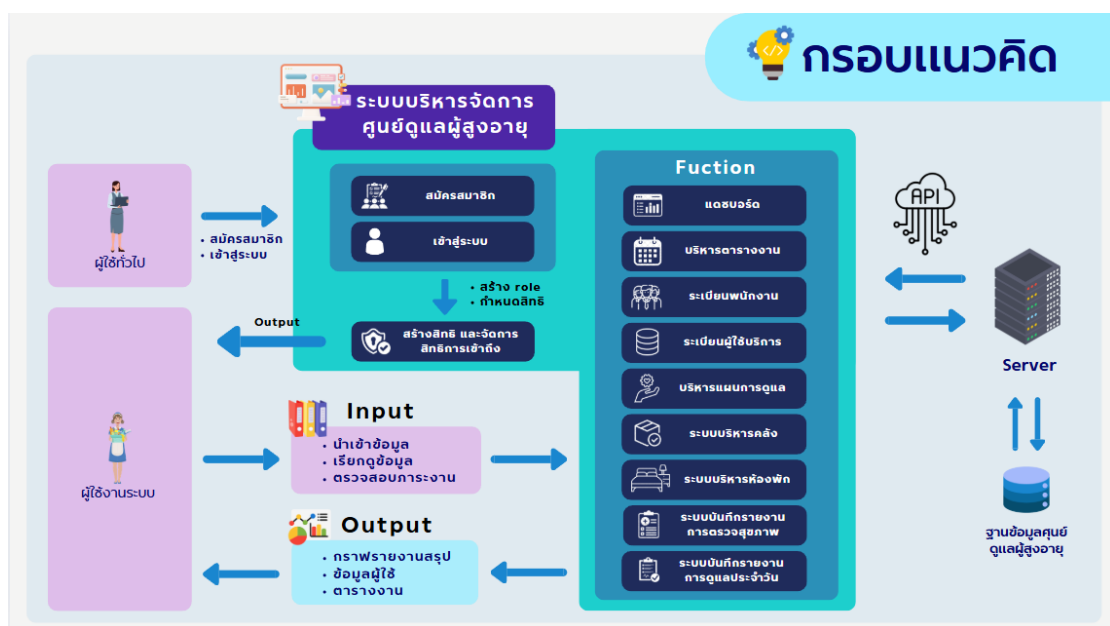
กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้จะแสดงเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลาง และแสดงให้เห็นว่าระบบนี้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้งานประเภทต่าง ๆ และฐานข้อมูลอย่างไร โดยสามารถแบ่งผู้ใช้งานระบบออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. ผู้ใช้งานทั่วไป - เป็นผู้ใช้ที่มีได้มีการสมัครสมาชิก
2. ผู้ใช้งานระบบ - เป็นผู้ใช้ที่สมัครสมาชิกแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ

ภายในระบบ สามารถจำแนกได้เป็น

2.1 พนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ – เป็นสมาชิกที่ได้รับการเชิญให้เข้าร่วมกับระบบจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ สามารถดูเพิ่มลบแก้ไขข้อมูลภายใน เว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ เมื่อผู้บริหารศูนย์ดูแลกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงให้

2.2 ผู้บริหารศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ – เป็นสมาชิกที่ได้ทำการสร้างแผนจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ สามารถจัดการหรือใช้ฟังก์ชันต่าง ๆ ในเว็บแอปพลิเคชันศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ตนเองสร้าง และสามารถเพิ่มพนักงานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเข้ามาในระบบที่ตนสร้างได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.1.3) ออกแบบระบบ ฐานข้อมูล และส่วนต่อประสานงานผู้ใช้ (UI)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบระบบ การออกแบบฐานข้อมูล และการออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้ รวมถึงหาแหล่งอ้างอิงในการออกแบบ

3.1.4) พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน

เป็นการดำเนินการพัฒนาตัวพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ Angular ซึ่งเป็น Framework ของ บริษัท Google ที่มีการ Build in ในการทำเว็บแอปพลิเคชันมาให้นิในตัวทำให้สามารถพัฒนาได้สะดวกและรวดเร็วในการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน ส่วนหน้าบ้าน และได้เลือกใช้ Express Js ซึ่งเป็น Framework Node.js ที่สามารถรองรับ

การปรับแก้ที่หลากหลายได้ เชื่อมต่อกับฐานข้อมูล PostgreSQL ซึ่งมีพีเจอร์หลากหลายให้ใช้งาน สะดวกในการนำไปต่อยอดในส่วนของพัฒนาหลังบ้านเว็บแอปพลิเคชัน

3.1.5) การทดสอบระบบระดับหน่วยและระดับรวม และปรับปรุงระบบ (Software Testing)

ผู้วิจัยได้ออกแบบการทดสอบประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันตามแผนการทดสอบ เพื่อลดข้อผิดพลาดในการทำงานของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ช่วยปรับปรุงคุณภาพของระบบ เพิ่มความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุนจากความเสียหายหลังการใช้งานจริง ตามเทคนิค Black-Box Testing ได้แก่การ ทดสอบระดับหน่วย (Unit Testing) และระดับรวม (Integration Testing) ด้วยการแบ่งคลาสแบบสมมูล (Equivalence Class Partitioning) กรณีทดสอบจำนวน 231 กรณีทดสอบ มีตารางความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเชิงหน้าที่ของระบบและกรณีทดสอบที่ออกแบบ (Lu Luo. , n.d.)

3.1.6) ทดสอบเว็บแอปพลิเคชันและการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

ทางผู้วิจัยได้มีการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) และนำแบบประเมินไปให้กับผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน ทำการประเมิน

3.1.7) ติดตั้งระบบ

ผู้วิจัยได้มีการนำระบบขึ้นเผยแพร่บนเซิร์ฟเวอร์ออนไลน์ โดยใช้ Microsoft Azure เพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้งานระบบได้อย่างสะดวกจากทุกที่

3.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา มีดังต่อไปนี้

3.2.1.1) Angular

Angular คือเฟรมเวิร์กแบบ frontend web application ที่พัฒนาโดย Google ซึ่งใช้ภาษา TypeScript ในการพัฒนา โดดเด่นด้วยโครงสร้างแบบ component-based architecture และระบบการจัดการ DOM แบบ reactive ที่ช่วยให้การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันมีความเป็นระบบ สะดวกในการดูแลรักษา และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้ (Phani, S. E. , 2023)

3.2.1.2) Express.js

Express.js คือเฟรมเวิร์กแบบ minimal and flexible Node.js web application framework ที่ทำให้การจัดการ backend เช่น route handling, middleware, และ REST API

เป็นเรื่องง่ายและมีประสิทธิภาพสูง เหมาะสำหรับระบบที่ต้องการการจัดการ request-response อย่างรวดเร็วและชัดเจน (Varsha, S., Atharva, C., Mrinmoy, G., and Ankit, K. , 2024)

3.2.1.3) PostgreSQL

PostgreSQL คือระบบฐานข้อมูลแบบ object-relational database system (ORDBMS) ที่เป็น open-source และมีความสามารถในการจัดการข้อมูลเชิงซ้อน (complex data types) และรองรับมาตรฐาน SQL อย่างครบถ้วน PostgreSQL มีชื่อเสียงเรื่องความเสถียร ความปลอดภัย และความสามารถในการปรับขยายระบบ เหมาะอย่างยิ่งกับแอปพลิเคชันที่มีโครงสร้างข้อมูลซับซ้อน (Momjian, B. , 2001)

3.2.2) เครื่องมือที่ใช้ประเมินผล มีดังต่อไปนี้

3.2.2.1) แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบ

2.1) ด้านการออกแบบระบบ ประเมินลักษณะการใช้งานของระบบว่ามีความง่ายต่อการเรียนรู้การใช้งานมากน้อยเพียงใด

2.2) ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความต้องการเชิงฟังก์ชัน ประเมินความสามารถของระบบว่าตรงตามความต้องการมากน้อยเพียงใด

2.3) ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความง่ายต่อการใช้งาน

2.4) ด้านความมั่นคงของข้อมูล (Security) ประเมินระบบในด้านการรักษาความมั่นคงของข้อมูลว่ามีหรือไม่เพียงใด

3.2.2.2) เว็บไซต์แอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่ได้พัฒนาขึ้น

3.3) วิธีการวัดผล / วิธีการประเมินผล

ในการวัดผล และการประเมินผล ผู้วิจัยได้กำหนดการนำเสนอวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.3.1) กลุ่มตัวอย่าง

ในการพัฒนาระบบครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 คน โดยเลือกจากกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องภายในศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

3.3.2) วิธีใช้ในการหาคุณภาพของแบบประเมิน

หาค่าความเที่ยงตรงด้วยวิธีไอโอซี (Item Objective Congruence Index : IOC) ตามแบบ สุรพงษ์ คงสัตย์ และ ธีรชาติ ธรรมวงศ์ (2551) ที่ใช้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามวัตถุประสงค์ โดยรายการข้อคำถามจะต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยแบบสัมภาษณ์

มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 –1.00 โดยแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบของทางผู้วิจัย มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ ผู้จัดทำนำแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี แบบเจาะจง รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน

3.3.3) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าของระดับการประเมินที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพและการประเมินคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่าง มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ หาค่าเฉลี่ยของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาทำการประเมินกับเกณฑ์วัดผล โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ รณกฤต ผลแมน และ มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม. (2567) ที่ใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) มี 5 ระดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 มาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale

ช่วงของค่าเฉลี่ย (ขีดจำกัดขั้นที่แท้จริง)	การแปลความหมาย
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

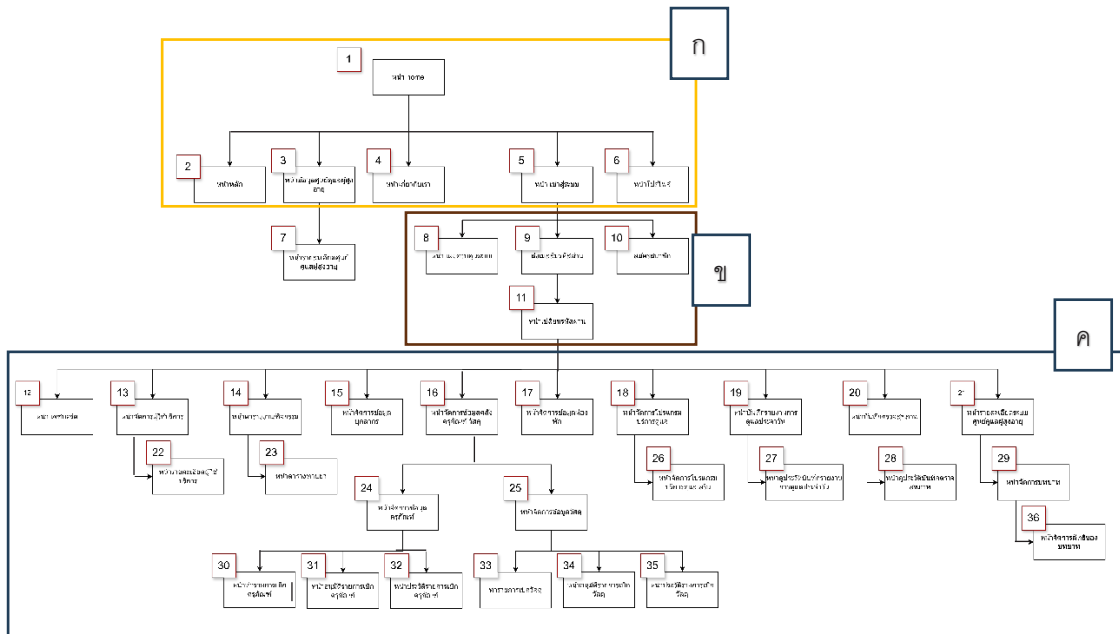
4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศูนย์ดูแล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

4.1) การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อยกระดับการบริหารจัดการศูนย์ดูแล มีการดำเนินงานตามกรอบวัตถุประสงค์เพื่อ โดยระบบได้ออกแบบให้ครอบคลุมการจัดการข้อมูลพนักงาน คลังครุภัณฑ์และวัสดุ ข้อมูลผู้สูงอายุ ตลอดจนการบริหารจัดการกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างเว็บไซต์ที่มีการจัดระเบียบอย่างเป็นระบบเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและใช้งาน ดังภาพที่ 2 โดยไซน ก) เป็นส่วนเว็บหน้าบ้าน สำหรับนำเสนอระบบและบริการต่าง ๆ

โซน ข) เป็นส่วนการล็อกอินและสมัครสมาชิกเข้าสู่ระบบ และ โซน ค) เป็นส่วนของระบบปฏิบัติการ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งมี ฟังก์ชันต่าง ๆ ตามตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ภาพที่ 2 โครงสร้างของเว็บไซต์

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและพัฒนาระบบตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์เชิงวิศวกรรม ตามแบบจำลองน้ำตก (Waterfall Model) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาระบบที่ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนจนเสร็จสิ้น โดยมีภาพตัวอย่างดังภาพที่ 3 – 8 โดย ภาพที่ 3 เป็นหน้าแสดงแดชบอร์ด ที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ภายในศูนย์ดูแล เช่น จำนวนผู้ใช้บริการ แผนการดูแลนัดหมาย และกราฟแสดงจำนวนผู้เข้าใช้บริการต่อเดือน ภาพที่ 4 เป็นหน้าสำหรับการจัดการโปรแกรมบริการดูแล หรือคอร์สผู้สูงอายุต่าง ๆ ภาพที่ 5 เป็นหน้าสำหรับการจัดการข้อมูลคลังครุภัณฑ์ วัสดุ ภาพที่ 6 เป็นหน้าสำหรับการจัดการข้อมูลผู้ใช้บริการ (เวชระเบียน) ภาพที่ 7 เป็นหน้าสำหรับการจัดการตารางงาน/กิจกรรม ของบุคลากรและผู้สูงอายุ ภาพที่ 8 เป็นหน้าสำหรับการจัดการข้อมูลและการบริหารห้องพัก โดยการจะได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลหรือการแก้ไขข้อมูลต่าง ๆ จะต้องได้รับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลจากผู้บริหารศูนย์ดูแลในระบบก่อน ผู้บริหารสามารถกำหนดสิทธิ์ได้โดยใช้ หน้าการตั้งค่าศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ โดยสิทธิ์การเข้าถึงจะมีอยู่ 2 ระดับ ได้แก่ can view ที่สามารถดูข้อมูลได้อย่างเดียว และ can edit ที่สามารถแก้ไขข้อมูลได้

ภาพที่ 3 ฟังก์ชันการดูแดชบอร์ด

ลำดับ	ชื่อแผนการดูแล	รายละเอียด	ราคา
1	โปรแกรมฟื้นฟูหลังผ่าตัด	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่งผ่านการผ่าตัด มีบริการกายภาพบำบัดเฉพาะทาง และการดูแลแผล	THB 30,000.00
2	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลเฉพาะกิจ เช่น ช่วงครอบครัวไม่ว่าง	THB 10,000.00
3	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุติดเตียง	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุติดเตียง มีบริการดูแลทำความสะอาดร่างกายและป้องกันแผลกดทับ	THB 25,000.00
4	โปรแกรมฟื้นฟูระบบประสาท	โปรแกรมสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบประสาท เช่น หมดสติ อัมพาต	THB 35,000.00
5	โปรแกรมป้องกันทางโภชนาการ	โปรแกรมที่เน้นการดูแลทางโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการควบคุมอาหารเป็นพิเศษ	THB 12,000.00
6	โปรแกรมฟื้นฟูสุขภาพระยะยาว	โปรแกรมดูแลและฟื้นฟูสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลระยะยาว	THB 50,000.00
7	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะกลาง	โปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลแบบสมดุล ไม่หนักเกินไป	THB 20,000.00
8	โปรแกรมกายภาพบำบัดอินบีน	โปรแกรมเป็นการฟื้นฟูร่างกายกายภาพบำบัด เช่น การฟื้นฟูกระดูกและกล้ามเนื้อ	THB 40,000.00
9	โปรแกรมดูแลสุขภาพจิต	โปรแกรมดูแลด้านสุขภาพจิตและการเสริมสร้างกำลังใจสำหรับผู้สูงอายุ	THB 18,000.00

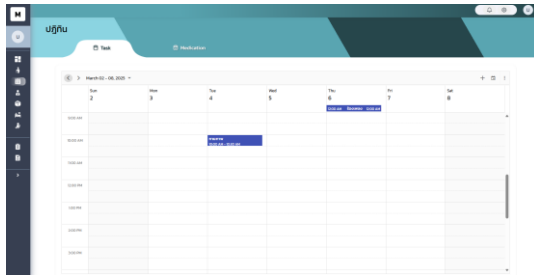
ภาพที่ 4 ฟังก์ชันการจัดการโปรแกรมบริการดูแลผู้สูงอายุ

ลำดับ	ชื่อวัสดุ	รายละเอียด	ราคา
1	เตียงผู้ป่วย	เตียงผู้ป่วยแบบพับได้	THB 3,000.00
2	เตียงผู้ป่วย	เตียงผู้ป่วยแบบพับได้	THB 3,000.00
3	เตียงผู้ป่วย	เตียงผู้ป่วยแบบพับได้	THB 3,000.00
4	เตียงผู้ป่วย	เตียงผู้ป่วยแบบพับได้	THB 3,000.00
5	เตียงผู้ป่วย	เตียงผู้ป่วยแบบพับได้	THB 3,000.00

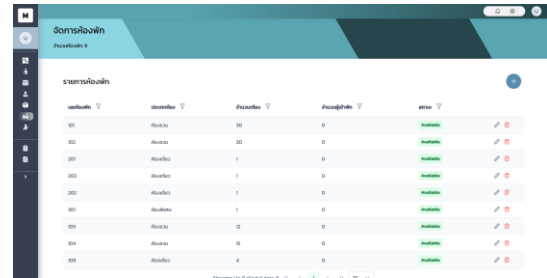
ภาพที่ 5 ฟังก์ชันการดูข้อมูลคลังครุภัณฑ์ วัสดุ

ลำดับ	ชื่อผู้ใช้บริการ	รายละเอียด	ราคา
1	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	100
2	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	104
3	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	200
4	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	204
5	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	208
6	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	212
7	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	216
8	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	220
9	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	224
10	สมชาย ใจดี	โปรแกรมดูแลผู้สูงอายุระยะสั้น	228

ภาพที่ 6 ฟังก์ชันดูการข้อมูลผู้ใช้บริการ

ภาพที่ 7 ฟังก์ชันการดูตารางงาน/กิจกรรม

ภาพที่ 8 ฟังก์ชันการดูข้อมูลห้องพัก

4.2) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชัน

ในการประเมินประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ผู้จัดทำได้ทำการทดสอบตามกรณีทดสอบจำนวน 231 กรณี และได้ใช้สูตรทางสถิติเพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

4.2.1) ผลการทดสอบเว็บแอปพลิเคชัน

จากแผนการทดสอบประสิทธิภาพของระบบตามที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบตามกรณีทดสอบจำนวน 231 กรณี เพื่อลดข้อผิดพลาดในการทำงานของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ ตามเทคนิค Black-Box Testing ด้วยการแบ่งคลาสแบบสมมูล (Equivalence Class Partitioning) ได้ทำการ ทดสอบระดับหน่วย (Unit Testing) และระดับรวม (Integration Testing) ได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายงานผลการทดสอบระบบ

รอบที่	จำนวนของกรณีทดสอบ	จำนวนของกรณีทดสอบที่ผ่าน	จำนวนของกรณีทดสอบที่ไม่ผ่าน	ร้อยละของกรณีทดสอบที่ผ่าน	ร้อยละของกรณีทดสอบที่ไม่ผ่าน	ร้อยละความครอบคลุมการทดสอบ
1	231	124	107	53.68	46.32	924
2	107	86	21	80.37	19.63	428
3	21	21	0	100.00	0.00	84
4	231	231	0	100.00	0.00	100
5	231	231	0	100.00	0.00	100
6	231	231	0	100.00	0.00	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าระบบสารสนเทศผ่านการทดสอบจำนวน 6 รอบ กรณีที่ ถูกประมวลผลจำนวน 231 กรณีทดสอบ โดยที่รอบที่ 1-3 เป็นการทดสอบระดับหน่วย (Unit Testing) รอบที่ 4-5 เป็นการทดสอบระดับรวม (Integration Testing) มีร้อยละของ กรณีทดสอบที่สมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100 ของ กรณีทดสอบที่ถูกประมวลผล ครอบคลุมทุกกรณี ทดสอบของระบบ

4.2.2) ผลการประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

โดยการวิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น จากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลที่ได้ถูกแปลความหมายตามช่วงของค่าเฉลี่ยตามมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 หลักเกณฑ์การแปลความหมายค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
มากกว่า 0.75	มีความแตกต่างกันมาก
0.50 - 0.75	มีความแตกต่างค่อนข้างมาก
น้อยกว่า 0.50	มีความแตกต่างกันน้อย หรือใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ

รายการประเมิน	คะแนนประสิทธิภาพ		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. ด้านการออกแบบระบบ	4.13	0.83	มาก
1.1 การจัดวางเมนูเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สะดวกในการใช้งาน	4	1	มาก
1.2 การจัดวางข้อมูลไม่ซ้ำซ้อน ใช้งานง่าย	4	1	มาก
1.3 รูปแบบการกรอกและบันทึกข้อมูล เหมาะสม เข้าใจง่าย	4	1	มาก
1.4 การใช้รูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสม อ่านง่าย	4	1	มาก

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนประสิทธิภาพ		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1.5 ระบบมีการใช้สีพื้นหลัง และสีตัวอักษร ที่เหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
2. ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความ ต้องการเชิงฟังก์ชัน	4.33	0.62	มาก
2.1 ระบบสามารถค้นหาและแสดงข้อมูล ได้ถูกต้อง ครบถ้วน และเหมาะสม	4	1	มาก
2.2 ระบบสามารถบันทึก แก้ไข และลบ ข้อมูลได้ถูกต้องและรองรับการทำงาน ตามบทบาทของผู้ใช้	4.33	0.57	มาก
2.3 ระบบสามารถแจ้งเตือนข้อผิดพลาด หรือปัญหาในการทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4	1	มาก
2.4 ระบบสามารถจัดเก็บและจัดการข้อมูล ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุได้ครบถ้วนและ เหมาะสม	4.33	0.57	มาก
2.5 ระบบสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง ส่วนต่าง ๆ ของระบบได้อย่างถูกต้อง	5	0	มากที่สุด
3. ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความ ง่ายต่อการใช้งาน	4.6	0.63	มากที่สุด
3.1 ระบบมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ เข้าใจง่าย	4.33	1.154700538	มาก
3.2 ระบบมีเมนูและปุ่มที่เข้าใจง่าย และใช้ งานได้สะดวก	5	0	มากที่สุด
3.3 ระบบมีคู่มือการใช้งานที่เข้าใจง่าย และ ใช้งานได้สะดวก	4.67	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนประสิทธิภาพ		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
3.4 ระบบสามารถลดระยะเวลาในการ ทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการ ทำงานของบุคลากร	4.33	0.57	มาก
3.5 ระบบสามารถประมวลผลและแสดงผล ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว	4.67	0.57	มากที่สุด
4. ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความ มั่นคงของข้อมูล	4.67	0.5	มากที่สุด
4.1 การตรวจสอบสิทธิ์ก่อนใช้งานของผู้ใช้ ระบบในระดับต่าง ๆ	4.67	0.57	มากที่สุด
4.2 การควบคุมข้อมูลให้ใช้งานตามสิทธิผู้ ใช้ได้อย่างถูกต้อง	4.67	0.57	มากที่สุด
4.3 มีระบบการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลที่ เป็นระบบและสร้างความมั่นใจให้ ผู้ใช้งาน	4.67	0.57	มากที่สุด
รวม	4.43	0.65	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านความมั่นคงของข้อมูล ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ $\bar{x} = 4.67$ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 0.5$ แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้องกันว่าระบบมีความปลอดภัยของข้อมูลอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ด้านการออกแบบระบบได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดที่ $\bar{x} = 4.13$ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D. = 0.83$ ซึ่งหมายความว่ามีความเห็นที่มีความแตกต่างกันมากเกี่ยวกับประเด็นนี้

ผลการประเมินประสิทธิภาพของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุพบว่าระบบมีประสิทธิภาพในระดับสูง โดยเฉพาะด้าน ความมั่นคงของข้อมูล และ ความง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งได้รับการประเมินสูงสุด อย่างไรก็ตาม ด้านการออกแบบระบบ มีค่าความแปรปรวนของข้อมูล

สูงกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจสะท้อนถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้ใช้เกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของระบบ ผลการวิเคราะห์นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

5. สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุบนแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการผ่านระบบบริหารข้อมูลเวชระเบียน ครุภัณฑ์ วัสดุ และตารางกิจกรรม โดยเน้นการออกแบบให้ใช้งานได้ง่าย พัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีวงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) เริ่มจาก การวางแผน รวบรวมจากการศึกษา ค้นคว้าและสังเคราะห์บทความตำรางานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ, การวิเคราะห์ระบบ, การออกแบบระบบ โครงสร้างฐานข้อมูล, การพัฒนา, การทดสอบระบบ, การนำไปใช้ โดยไม่มีการบำรุงรักษา เพื่อให้บุคลากรเรียนรู้การใช้งานได้เร็วเร็วยิ่งขึ้น และลดเวลาในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตาภัทร จันทร์ประเสริฐ (2565) ในด้านความสำคัญของเวลา

และจากการประเมินประสิทธิภาพของระบบของเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านการออกแบบระบบ, ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความง่ายต่อการใช้งาน, และ ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความมั่นคงของข้อมูล พบว่าระบบได้รับการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 โดยมี 2 ด้านที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความง่ายต่อการใช้งาน และ ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความมั่นคงของข้อมูล ซึ่ง แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และ ลดระยะเวลาในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร และ ด้านการประเมินอยู่ในระดับ “มาก” ได้แก่ ด้านการออกแบบระบบ และ ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความต้องการเชิงฟังก์ชัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระบบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง สะท้อนว่าเว็บแอปพลิเคชันบริหารจัดการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในแง่ของความสะดวกและการใช้งาน เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการผ่านระบบบริหารข้อมูลเวชระเบียน ครุภัณฑ์ วัสดุ และตารางกิจกรรม ได้เป็นอย่างดีตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนิตา สร้อยดอกสน, ณัฐพร สวัสดิ์นาวิน และ ปิยนุช ชันติสุข (2557) ที่ทำการพัฒนาระบบกลางออนไลน์ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรให้มีความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูลการลาของพนักงาน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำเพิ่มเติมว่าควรเพิ่มการเก็บข้อมูล

ประวัติผู้สูงอายุให้ละเอียดยิ่งขึ้น และเพิ่มหน้าแสดงการติดตามอาการป่วยเป็นต้น รวมไปถึงการออกแบบเว็บไซต์ ที่มีหน้าจำนวนมาก เป็นสาเหตุทำให้ความง่ายในการใช้งานลดลง และยังขาดการจัดเก็บข้อมูลเชิงลึกในบางส่วน ส่งผลทำให้ด้านการออกแบบระบบ และ ด้านประสิทธิภาพของระบบด้านความต้องการเชิงฟังก์ชันได้รับการประเมินอยู่ในระดับ “มาก”

6. เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน). ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566 ค้นจาก https://www.dop.go.th/download/knowledge/th1696238995-2521_0.pdf.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). **สถิติผู้สูงอายุ**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566 ค้นจาก https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=1.
- กฤษทล กระบวนรัตน์. **การพัฒนาระบบบริหารจัดการการปฏิบัติราชการของบุคลากร**. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. 8(1): 85-87.
- ชัชสุดา เมืองมูล. (2565). **คลังข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจของธุรกิจศูนย์รับดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยพักฟื้น**. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท วท.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนิดา สร้อยดอกสน, ณัฐพร สวัสดิ์นาวิน, ปิยนุช ชันติสุข (2557). **การพัฒนาระบบงานออนไลน์**. วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร, 8(2): 115-126.
- บุศรา เชื้อดี. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารคุณภาพศูนย์ดูแลผู้สูงอายุเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของจังหวัดนครสวรรค์**. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6(3): 377.
- รณกฤต ผลแมน. และ มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม. (2567). **จากมาตรฐานค่าของลิเคิร์ตสู่การพัฒนามาตรประมาณค่าแนวใหม่**. วารสารการวัด ประเมินผล สถิติ และการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 5(1): 1-15. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2568 ค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/mesr/article/view/275553>.
- รวีพรรณ อุตรินทร์, ภณิตา สุนทรไชย, และ ไอลัดดา โอ่งกลาง. (2565). **อิทธิพลของนวัตกรรมที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย**. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 11(2): 28-38.

- สุตาภัทร จันทร์ประเสริฐ. (2565). **รูปแบบความสามารถทางการจัดการธุรกิจสถานบริบาลและการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และ ชีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). **การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)**. ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2568 ค้นจาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329>.
- aws.amazon (ม.ป.ป.). **SDLC วงจรชีวิตของการพัฒนาซอฟต์แวร์ คืออะไร**. ค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2568 ค้นจาก <https://aws.amazon.com/th/what-is/sdlc/>
- Skooldio (2566). **คู่มือเริ่มต้นสู่การเป็น UX/UI Designer รวมทุกแง่มุมของสายอาชีพ และทักษะที่สำคัญ**. ค้นเมื่อ 12 เมษายน 2568 ค้นจาก Skooldio: <https://blog.skooldio.com/ux-ui-designer-ultimate-guide/>
- Yijun. (12 มิถุนายน 2567). **การใช้งาน Multi-tenancy ด้วย PostgreSQL: เรียนรู้ผ่านตัวอย่างง่ายๆ ในโลกจริง**. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2568 ค้นจาก Logto: <https://blog.logto.io/th/implement-multi-tenancy>.
- 1stcraft. (ม.ป.ป.). **ระบบ EMR คืออะไร? นำไปใช้ประโยชน์อย่างไรได้บ้าง?**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566 ค้นจาก <https://1stcraft.com/what-is-emr/>
- 1stcraft. (ม.ป.ป.). **ระบบ PHR คืออะไร? เจาะลึก รู้ครบใน 5 นาที**. ค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566 ค้นจาก <https://1stcraft.com/what-is-phr/>
- Lu Luo. (n.d.). **Software Testing Techniques**. Technology Maturation and Research Strategies. School of Computer Science. Carnegie Mellon University.
- Momjian, B. (2001). **PostgreSQL: introduction and concepts** (Vol. 192, p. 2001). New York: Addison-Wesley.
- Phani, S. E. (2023). **Comparative Analysis of Angular, React, and Vue.js in Single Page Application Development**. International Journal of Science and Research (IJSR). 12(6): 2973.

Varsha, S., Atharva, C., Mrinmoy, G., and Ankit, K. (2024). **Mern(Mongodb , Express-Js, React-Js, Node-Js) Stack Web-Based Themed Education Platform For Placement Preparation**. Educational Administration: Theory and Practice, 30(5): 1918-1928.

Received: 2 พ.ค. 2568

Revised: 26 ก.ค. 2568

Accepted: 29 ก.ค. 2568

การลดความเสี่ยงจากการขาดทุนที่มากเกินไปด้วยกลยุทธ์การเทรดแบบกริดและ
การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย

Reducing Excessive Loss Risk with Grid Trading and Target Based Position Closure
via Trading Bots

อลงกต กองมณี¹, ฐิติกร เรือนมนต์¹, ปวีณ เชื้อนแก้ว¹, ก่องกาญจน์ ดุลยไชย¹ และ
สมนึก สินธุปวน^{1*}

¹สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 50290 ประเทศไทย

Alongkot Gongmanee¹, Thitikorn Rueanmon¹, Paween Khoenkaw¹,
Kongkarn Dullayachai¹ and Somnuek Sinthupuan^{1*}

¹Computer Science Department, Faculty of Science, Maejo University

*Corresponding author: somnuk@mju.ac.th

Abstract

This research aims to implement multi-level trading at predetermined prices using grid trading strategies, enabling profit generation from price movements within defined ranges without requiring constant market monitoring or directional predictions. The study developed three algorithmic trading approaches: 1) Buy-only grid trading, 2) Two-way (Buy & Sell) grid trading, and 3) Two-way grid trading with targeted position closure to prevent excessive losses. Back tested on US0USD 4-hour data from January 1, 2024, to July 4, 2025 (denominated in cents), the analysis revealed that the two-way grid strategy with position closure delivered optimal performance - generating total returns of 4,779.20 cents. This outperformed the basic two-way grid strategy by 70% and significantly surpassed the buy-only grid strategy, while maintaining controlled risk exposure (Maximum Drawdown of 1.62%). The standard two-way grid achieved respectable results (2,800.18 cents) with tight drawdown control (1.15%), though remained inferior to the enhanced version. Notably, the buy-only strategy produced negative returns (-255.9 cents) despite its high 93.88%-win rate, demonstrating the critical importance of integrated risk management systems in grid trading methodologies. The superior performance of the

position-closure enhanced strategy highlights how automated exit mechanisms can optimize grid trading effectiveness while controlling downside risk.

Keywords: FOREX; Grid Strategy; Target Based Position Closure; US0USD; Trading robot

บทคัดย่อ

จุดประสงค์งานวิจัยเพื่อเปิดคำสั่งการเทรดในหลายระดับราคาตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าด้วยกลยุทธ์การเทรดแบบกริด ทำให้สามารถทำกำไรจากการเคลื่อนไหวของราคาในกรอบที่กำหนดไว้ โดยไม่ต้องติดตามทุกการเปลี่ยนแปลงราคาและคาดเดาว่าราคาแนวโน้มจะไปทิศทางใด ร่วมกับการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย การวิจัยได้พัฒนาอัลกอริทึมการเทรดดังนี้ 1) การเทรดด้วยกลยุทธ์การซื้อบนกริด 2) การเทรดด้วยกลยุทธ์การซื้อและขายบนกริด 3) การเทรดด้วยกลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย ตามที่ตั้งไว้เพื่อไม่ให้ขาดทุนมากเกินไป ผลการวิจัยบนข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ปี 2024.01.01-2025.07.04 บนกรอบเวลา 4 ชั่วโมง ทำการเทรดบน US0USD และใช้สกุลเงินหน่วยเซ็นต์ จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกลยุทธ์ทั้งสามรูปแบบ พบว่า กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย ทำให้ประสิทธิภาพสูงสุด โดยสร้างผลตอบแทนรวม 4,779.20 เซนต์ ซึ่งสูงกว่า กลยุทธ์การซื้อและขายบน กริด ถึง 70% และสูงกว่า กลยุทธ์การซื้อบนกริด พร้อมกับรักษาความเสี่ยงในระดับที่เหมาะสม (Maximum Drawdown 1.62%) ส่วน กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดแม้จะให้ผลตอบแทนที่ดี (2,800.18 เซนต์) และควบคุม Drawdown ได้ดี (1.15%) แต่ยังคงด้อยกว่ากลยุทธ์ที่มีกลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย ในขณะที่กลยุทธ์การซื้อบนกริด แสดงผลลัพธ์ต่ำสุดด้วยผลตอบแทนติดลบ (-255.9 เซนต์) แม้จะมี Win Rate สูงถึง 93.88% เนื่องจากขาดระบบจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ฟอเร็กซ์; กลยุทธ์กริด; การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย; น้ำมัน; หุ่นยนต์เทรด

1. บทนำ

ตลาดน้ำมันดิบเป็นหนึ่งในตลาดที่มีความผันผวนสูงที่สุดในระบบเศรษฐกิจโลก ความผันผวนของตลาด Forex (Forex Volatility) หมายถึง ระดับการเปลี่ยนแปลงของราคาสกุลเงินในตลาด Forex ในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถวัดได้จากความถี่และขนาดของการเคลื่อนไหวของราคา (ทั้งขึ้นและลง) เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจโลก

นโยบายพลังงานของประเทศผู้ผลิตหลัก และเหตุการณ์ทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ความผันผวนเหล่านี้ทำให้การคาดการณ์ทิศทางราคาน้ำมันเป็นเรื่องที่ทำนายอย่างยิ่งสำหรับนักลงทุน และผู้ค้า กลยุทธ์การเทรดแบบกริด (Grid Trading Strategy) ได้รับความนิยมในหมู่นักลงทุนที่ต้องการใช้ประโยชน์จากความผันผวนของตลาด โดยการวางคำสั่งการเทรดในระดับราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในระยะห่างที่เท่ากัน เพื่อจับกำไรจากการเคลื่อนไหวของราคาในช่วงที่ไม่มีแนวโน้มชัดเจน อย่างไรก็ตาม กลยุทธ์นี้มีความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดทุนสะสมหากราคาตลาดเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวอย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าว งานวิจัยนี้เสนอการใช้กลยุทธ์การเทรดแบบกริด และการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย (Target Based Position Closure) เพื่อจำกัดการขาดทุนสะสม และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกำไร

2. วัตถุประสงค์

จุดประสงค์งานวิจัยเพื่อ เปิดคำสั่งการเทรดในหลายระดับราคาตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าด้วย กลยุทธ์การเทรดแบบกริด ทำให้สามารถทำกำไรจากการเคลื่อนไหวของราคาในกรอบที่กำหนดไว้ โดยไม่ต้องติดตามทุกการเปลี่ยนแปลงราคาและคาดเดาว่าราคาแนวโน้มจะไปทิศทางใด ร่วมกับการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้างขนาดย่อยของตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แนวทางการศึกษาแบบ microstructure ได้รับความสนใจอย่างมากในการวิเคราะห์พลวัตของอัตราแลกเปลี่ยน Lyons (2001) ได้วางรากฐานสำหรับแนวทางนี้โดยเน้นที่พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมในตลาดและการไหลของข้อมูล Evans และ Lyons (2002) พบว่าการไหลของคำสั่งการเทรด (order flow) เป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากสะท้อนถึงข้อมูลที่ไม่สมมาตรในหมู่ผู้เข้าร่วมในตลาด Menkhoff และคนอื่น (2016) ขยายผลการศึกษานี้โดยวิเคราะห์ข้อมูลการเทรดสกุลเงินของลูกค้าและพบว่าการเทรดจากกลุ่มนักลงทุนบางกลุ่ม เช่น ธนาคารและกองทุน มีความสามารถในการคาดการณ์การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีนัยสำคัญ Cheung และ Rime (2014) ศึกษาโครงสร้างของอัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวนในตลาดนอกชายฝั่งและพบว่ามีความเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับตลาดในประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสภาพคล่องในโครงสร้างที่แตกต่างกัน Gencay และ Gradojevic (2013) เน้นย้ำบทบาทของข้อมูลส่วนตัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการเทรดในระยะสั้น โดยเฉพาะในบริบทของการใช้ข้อมูลความถี่สูง King และคนอื่น (2013) ได้ทบทวนความก้าวหน้าและทิศทางในอนาคตของแนวทาง microstructure โดยชี้ให้เห็นถึงความ

จำเป็นในการบูรณาการข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อเพิ่มความเข้าใจในพลวัตของตลาด ความผันผวน และปัจจัยภายนอก ความผันผวนในตลาด Forex เป็นหัวข้อที่ได้รับการศึกษาในเชิงลึก Bollerslev และคนอื่น (2016) ใช้แนวทาง realized volatility เพื่อวิเคราะห์ความผันผวนรายวันและพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละสกุลเงิน ซึ่งขึ้นอยู่กับโครงสร้างของ การเทรดและ ช่วงเวลาของวัน Tashpulatov (2015) ใช้ข้อมูลความถี่สูงเพื่อประเมินความผันผวนและยืนยันว่า ข้อมูลดังกล่าวช่วยเพิ่มความแม่นยำในการคาดการณ์การเคลื่อนไหวของราคาในระยะสั้น Balçilar และคนอื่น (2020) วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันต่ออัตราแลกเปลี่ยน โดยใช้ แนวทาง Markov-switching และพบว่าช็อกของราคาน้ำมันมีผลกระทบที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่ มี สภาวะเศรษฐกิจต่างกัน Hautsch และ Huang (2012) ศึกษาผลกระทบของคำสั่งซื้อขายแบบจำกัด (limit order) ต่อความผันผวนของตลาด และพบว่าคำสั่งดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการกำหนดสภาพ คล่องและความเคลื่อนไหวของราคา กลยุทธ์การซื้อขายในตลาด Forex มีความหลากหลาย ตั้งแต่การ วิเคราะห์เชิงเทคนิคไปจนถึงการใช้แบบจำลองเชิงคำนวณ Hsu และคนอื่น (2016) และ Neely และ Weller (2003) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเทรดเชิงเทคนิคและพบว่ากลยุทธ์ดังกล่าวยังคง สามารถสร้างผลกำไรได้ในบางสภาวะของตลาด โดยเฉพาะในระยะสั้น Osler (2003) อธิบาย ความสำเร็จของการวิเคราะห์เชิงเทคนิคโดยเชื่อมโยงกับพฤติกรรมของคำสั่งการเทรดสกุลเงิน ซึ่งช่วย ให้สามารถคาดการณ์การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนได้ Aloud และ Fasli (2017) สำนวณกล ยุทธ์การเทรดที่หลากหลายและผลกระทบต่อผลการเทรด โดยเน้นที่กลยุทธ์ที่ใช้ข้อมูลความถี่สูง Dunis และคนอื่น (2010) พัฒนาแบบจำลองสำหรับการเทรดคู่สกุลเงิน EUR/USD ในช่วงการ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารกลางยุโรป และพบว่าการใช้ข้อมูลในช่วงเวลานี้สามารถเพิ่ม ประสิทธิภาพของกลยุทธ์ได้ Vezeris และ Schinas (2019) เสนอการใช้ genetic algorithms เพื่อ ปรับปรุงกลยุทธ์การเทรด ซึ่งช่วยเพิ่มผลกำไรในสภาวะที่เหมาะสม Pojarliev และ Levich (2010) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของผู้จัดการกองทุนสกุลเงินและพบว่าความแตกต่างในสไตล์การเทรดมีผลต่อ ผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ การคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยน การคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยน เป็นหัวข้อที่มีความท้าทาย เนื่องจากความซับซ้อนของปัจจัยที่มีผลกระทบ Rime et al. (2010) พบว่าการรวมข้อมูลการไหลของคำสั่งการเทรดและตัวแปรเศรษฐกิจมหภาคช่วยเพิ่มความแม่นยำใน การคาดการณ์ Sermpinis และคนอื่น (2015) ใช้เครือข่ายประสาทเทียมแบบปรับตัว (adaptive neural networks) ร่วมกับการเพิ่มประสิทธิภาพด้วย particle swarm optimization และพบว่าวิธี นี้ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าแบบจำลองดั้งเดิม Zhang และ Dufour (2019) เสนอการใช้ principal components และ time-varying regressions เพื่อคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยน และพบว่าวิธีนี้ สามารถจับพลวัตของข้อมูลได้ดีขึ้น การคาดการณ์ที่แม่นยำยังคงเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะใน สภาวะที่ตลาดมีความผันผวนสูง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าแนวทาง microstructure และการวิเคราะห์คำสั่งการเทรด (order flow) มีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของตลาด Forex ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ที่มุ่งใช้กลยุทธ์การเทรดแบบกริดในการเปิดคำสั่งซื้อขายในหลายระดับราคาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวกำไรจากการเคลื่อนไหวของราคาในช่วงแคบโดยไม่จำเป็นต้องคาดการณ์ทิศทางของตลาดโดยตรง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงและความผันผวนที่กล่าวถึงในงานของ Hautsch และ Huang (2012) และ Bollerslev et al. (2016) โดยการใช้กลไกปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกลยุทธ์และลดความเสี่ยงจากการขาดทุนสะสมในตลาดที่ผันผวนสูง

4. กลยุทธ์การเทรด

4.1 กลยุทธ์การซื้อบนกริด (Buy-only grid trading)

กลยุทธ์การซื้อบนกริดเป็นกลยุทธ์ที่ออกแบบมาเพื่อจับคลื่นราคาในตลาดที่มีแนวโน้มชัดเจน โดยมี 2 รูปแบบคือ กริดด้านบน (ใช้สมการ $P_n^{Buy} = P_0 + (n-1) \cdot \Delta G$ และ กริดด้านล่าง (ใช้สมการ $P_n^{Buy} = P_0 - (n-1) \cdot \Delta G$ ในตลาดขาลง) กริดด้านล่างจะทำงานได้ดีที่สุด โดยระบบจะเปิดคำสั่งซื้อเมื่อราคาลดลงทีละ ΔG จาก P_0 และทำกำไรเมื่อราคากลับตัวขึ้นถึงระดับ Take Profit ที่กำหนด ในตลาดขาขึ้น กริดด้านบนจะเหมาะสมกว่า โดยระบบจะเปิดคำสั่งซื้อเมื่อราคาสูงขึ้นทีละ ΔG จาก P_0 และทำกำไรเมื่อราคาพุ่งต่อ สำหรับตลาดผันผวน การใช้ Buy Grid ควรควบคู่กับการวิเคราะห์แนวโน้มย่อย เพราะอาจเกิดการเปิดคำสั่งในทิศทางตรงข้ามกัน ควรใช้ Money Management ที่รัดกุม และตั้ง Stop Loss เพื่อป้องกันการขาดทุนสะสมเมื่อราคาเคลื่อนที่ออกจากกรอบผันผวน

$$P_n^{Buy} = \begin{cases} P_0 + (n-1) \cdot \Delta G & \text{(กริดด้านบน)} \\ P_0 - (n-1) \cdot \Delta G & \text{(กริดด้านล่าง)} \end{cases} \quad 1$$

$$P_n^{TP} = P_n^{Buy} + \Delta TP \quad 2$$

$$\text{เปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} = P_n^{Buy}$$

$$\text{ปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} \geq P_n^{TP}$$

โดยที่:

P_n^{Buy} คือ ราคาที่จะเปิดคำสั่งซื้อลำดับที่ n

P_0 คือ ราคาเริ่มต้น (Start Price)

ΔG คือ ระยะห่างของกริด (Grid Distance)

ΔTP คือ ระยะกำไรที่ตั้งไว้ (Take Profit)

n คือ ลำดับของคำสั่งซื้อ (เริ่มต้นตำแหน่งที่ 1, 2, 3, ...)

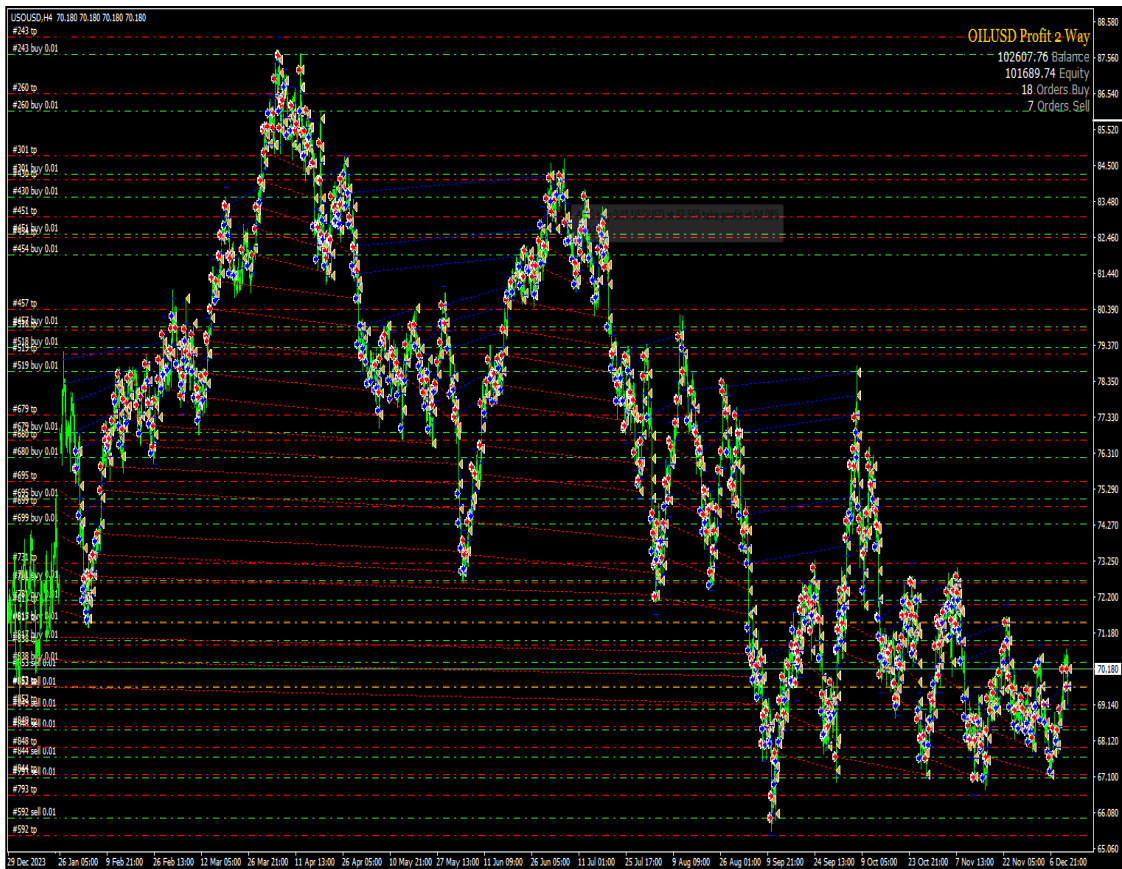
จากภาพที่ 1 **ตลาดขาขึ้น** (Uptrend - 2 ม.ค. 2024 00:00 น. ถึง 3 ม.ค. 2024 12:00 น.) ใช้สมการกริดบน $P_n^{Buy} = P_0 + (n-1) \cdot \Delta G$ โดย $\Delta G = 50$ pips และ $\Delta TP = 50$ pips วันที่ 2 ม.ค. เวลา 00:00 น. เปิดคำสั่งที่ 1 ที่ $P_0 = 71.707$ (TP = 72.207) ทำกำไร 5 USD เมื่อถึง TP เวลา 01:00 น. วันที่ 2 ม.ค. เวลา 01:00 น. เปิดคำสั่งที่ 2 ที่ 72.311 (TP = 72.811) ทำกำไร 5 USD เวลา 09:00 น. วันที่ 2 ม.ค. เวลา 09:00 น. เปิดคำสั่งที่ 3 ที่ 72.816 (TP = 73.316) ทำกำไร 5 USD เวลา 13:00 น. **ตลาดขาลง** (Downtrend - 2 ม.ค. 2024 เวลา 17:00 น. ถึง 3 ม.ค. 2024 เวลา 21:00 น.) ใช้สมการกริดล่าง $P_n^{Buy} = P_0 - (n-1) \cdot \Delta G$ วันที่ 2 ม.ค. เวลา 17:00 น. เปิดคำสั่งที่ 5 ที่ 71.521 (TP = 72.021) ทำกำไร 5.36 USD เมื่อถึง TP เวลา วันที่ 3 ม.ค. เวลา 21:00 น. วันที่ 2 ม.ค. เวลา 21:00 น. เปิดคำสั่งที่ 6 ที่ 70.156 (TP = 70.656) ทำกำไร 5.36 USD เวลา วันที่ 3 ม.ค. เวลา 17:00 น. **ตลาดผันผวน** (Sideways - 2 ม.ค. 2024 13:00 น. ถึง 2 ม.ค. 2024 17:00 น.) ใช้ทั้งกริดบนและล่าง วันที่ 2 ม.ค. เวลา 13:00 น. เปิดคำสั่งที่ 4 ที่ 73.341 (TP = 73.841) ค้างอยู่ เนื่องจากราคาตกไม่ถึง TP วันที่ 2 ม.ค. เวลา 17:00 น. เปิดคำสั่งที่ 5 ที่ 71.521 (TP = 72.021) ทำกำไร

ภาพที่ 1 แสดงการเปิดคำสั่งทางเดียวด้วยคำสั่งซื้อ โดยลูกศรสีน้ำเงินและเส้นสีเขียว แสดง ตำแหน่งการเปิดคำสั่งซื้อ (Buy Order) และลูกศรสีส้มและเส้นสีแดง แสดง ตำแหน่งการทำกำไร (TP)

4.2 กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริด (Two-way (Buy & Sell) grid trading)

กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริด เป็นระบบเทรดที่เปิดคำสั่งซื้อและขายพร้อมกันโดยอัตโนมัติ เมื่อราคาเคลื่อนที่ถึงระดับกริดที่กำหนดจากราคาเริ่มต้น (P_0) โดยใช้สมการแยกกันสำหรับแต่ละทิศทาง: สมการ Buy Grid ($P_n^{Buy} = P_0 - (n-1) \cdot \Delta G$) สำหรับเปิดคำสั่งซื้อเมื่อราคาลงถึงระดับกริดด้านล่าง และสมการ Sell Grid ($P_n^{Sell} = P_0 + (n-1) \cdot \Delta G$) สำหรับเปิดคำสั่งขายเมื่อราคาขึ้นถึงระดับกริดด้านบน โดยแต่ละคำสั่งจะปิดอัตโนมัติเมื่อถึงจุดทำกำไร (TP) ที่กำหนด

ภาพที่ 2 แสดงกลยุทธ์การซื้อและขายบนกริด เส้นสีเขียว แสดง ตำแหน่งซื้อและขาย เส้นสีแดง แสดง ตำแหน่งการทำกำไร

$$P_n^{Sell} = P_0 + (n-1) \cdot \Delta G \text{ (กริดด้านบน)} \quad 3$$

$$P_n^{Buy} = P_0 - (n-1) \cdot \Delta G \text{ (กริดด้านล่าง)} \quad 4$$

$$\text{เปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} = P_n^{Buy}$$

$$\text{ปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} \geq P_n^{TP}$$

$$\text{เปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} = P_n^{Sell}$$

$$\text{ปิดคำสั่งการเทรดเมื่อ } P_{\text{current}} \leq P_n^{TP}$$

โดยที่:

P_n^{Buy} คือ ราคาที่จะเปิดคำสั่งซื้อลำดับที่ n

P_n^{Sell} คือ ราคาที่จะเปิดคำสั่งขายลำดับที่ n

P_0 คือ ราคาเริ่มต้น (Start Price)

ΔG คือ ระยะห่างของกริด (Grid Distance)

ΔTP คือ ระยะกำไรที่ตั้งไว้ (Take Profit)

n คือ ลำดับของคำสั่งการเทรด (เริ่มต้นตำแหน่งที่ 1, 2, 3, ...)

จากภาพที่ 2 **ตลาดขาขึ้น** วันที่ 3 ม.ค. 2024 เริ่มที่ $P_0=70.00$ ระบบเปิดคำสั่งซื้อที่ 1 (69.50, TP=70.00) และคำสั่งขายที่ 1 (70.50, TP=70.00) เมื่อราคาพุ่งถึง 72.00 คำสั่งขายที่ 1 ขาดทุนลอย (-150 pips) เนื่องจากราคาไม่กลับมาถึง TP ที่ 70.00 คำสั่งซื้อที่ 1 ไม่ถูกใช้ (ราคาไม่ลงถึง 69.50) เปิดคำสั่งขายที่ 2 (71.00, TP=70.50) ก็ขาดทุนต่อ (-100 pips) **ตลาดขาลง** วันที่ 4 ม.ค. 2024 เริ่มที่ 70.00 USD เปิดคำสั่งซื้อที่ 1 (69.50, TP=70.00) และ คำสั่งขายที่ 1 (70.50, TP=70.00) เมื่อราคาตกลงถึง 67.00 คำสั่งซื้อที่ 1 ขาดทุน (-250 pips) ไม่ถึง TP คำสั่งขายที่ 1 ทำกำไร (+50 pips) เมื่อราคากลับมาที่ 70.00 เปิดคำสั่งซื้อที่ 2 (69.00, TP=69.50) ขาดทุนเพิ่ม (-200 pips) **ตลาดผันผวน** วันที่ 2 ม.ค. 2024 เริ่มที่ 71.70 USD เปิดคำสั่งซื้อที่ 1 (71.20, TP=71.70) และคำสั่งขายที่ 1 (72.20, TP=71.70) คำสั่งซื้อที่ 1 ทำกำไร (+50 pips) เมื่อราคาขึ้นถึง 71.70 คำสั่งขายที่ 1 ทำกำไร (+50 pips) เมื่อราคาลงถึง 71.70 คำสั่งถัดไปก็ทำกำไรสลับกันแบบนี้ สรุปผลลัพธ์จาก TP ตลาดเทรดคำสั่งฝั่งสวนเทรดจะขาดทุนเพราะราคาไม่กลับมาถึง TP ตลาดไซด์เวย์ ทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขายต่างทำกำไรได้ตาม TP ที่ตั้งไว้ ระบบให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในตลาดที่ราคาแกว่งตัวในกรอบ 50-100 pips

4.3 กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย (Two-way grid trading with targeted position closure)

กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายอัตโนมัติ แสดงให้เห็นถึงความสมดุลระหว่างโอกาสทำกำไรและการควบคุมความเสี่ยงได้ดีที่สุด กลยุทธ์นี้ไม่เพียงแต่ลดปัญหาขาดทุนสะสมได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังช่วยรักษาสภาพคล่องของพอร์ตการลงทุน โดยเฉพาะในสภาวะตลาดที่มีความผันผวนสูง การมีกลไกปิดตำแหน่งอัตโนมัติช่วยให้สามารถรักษากำไรและจำกัดความเสียหายได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้มีอัตราส่วน Sharpe ที่ดีกว่าและ Maximum Drawdown ที่ต่ำกว่ากลยุทธ์อื่น ๆ อย่างชัดเจน ผลการเปรียบเทียบชี้ให้เห็นว่าในระยะยาว กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย จะให้ผลลัพธ์ที่เสถียรและมีความเสี่ยงที่จัดการได้ดีกว่า

ทั้งนี้ การปรับพารามิเตอร์ให้เหมาะสมกับสภาพตลาดในแต่ละช่วงเวลายังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จของกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานจริง

4.3.1 การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายกรณีการเปิดคำสั่งขาย

1) กรณีคำสั่งการขายเกิน 20 ตำแหน่ง เมื่อระบบตรวจพบว่าจำนวนคำสั่งการขายที่เปิดอยู่เกิน 20 ตำแหน่ง ระบบจะปรับกลยุทธ์โดยขยับตำแหน่งการทำกำไร (TP) ไปไว้ที่ตำแหน่งล่างสุดของกริดการขายล่าสุด โดยคำนวณจากสมการ:

$$TP_{new} = \min(P_n^{Sell}) - \Delta G \quad 5$$

โดยที่:

$\min(P_n^{Sell})$ คือ ราคาที่ต่ำที่สุดในคำสั่งการขายที่เปิดอยู่

ΔG คือ ระยะห่างกริดเดิม (เช่น 50 pip)

ตัวอย่าง หากคำสั่งขายต่ำสุดอยู่ที่ 1.1900 และ $\Delta G=50$ pip TP ใหม่จะอยู่ที่ 1.1850

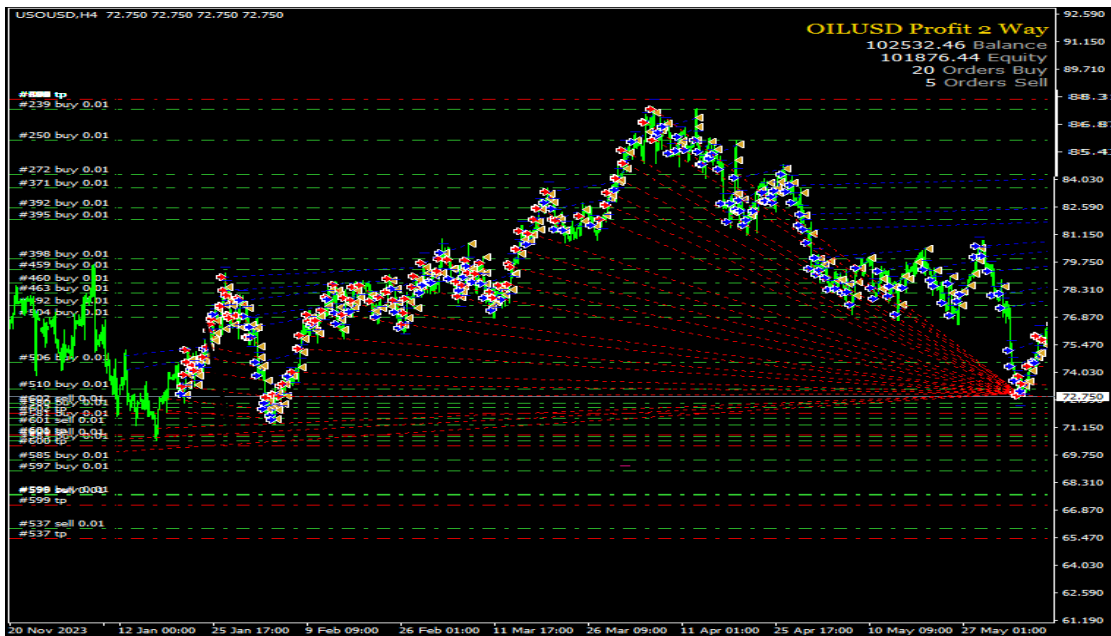
2) จำนวนกำไรสะสมจากคำสั่งทั้งหมด (ทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขาย) หากกำไรรวมเกิน \$5 ระบบจะปิดอัตโนมัติทุกคำสั่งที่กำไรเพื่อล็อกกำไร ตัวอย่างคำสั่งขายที่ 1.2000, 1.1950 และ 1.1900 มีกำไรรวม \$3 คำสั่งซื้อที่ 1.2000, 1.1950 มีกำไรรวม \$3 กำไรรวม = \$6 ปิดคำสั่งทั้งหมดที่กำไร ดังภาพที่ 3 เส้นสีแดง

If $N_{Sell} > 20$:

$$TP_{new} = \min(P_n^{Sell}) - \Delta G$$

If $(Profit_{Sell} + Profit_{Buy}) \geq \$5$:

Close All Profitable Orders

ภาพที่ 3 การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายกรณีคำสั่งขาย (เส้นสีแดง)

4.3.2 การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายกรณีการเปิดคำสั่งซื้อ

1) กรณีเปิดคำสั่งซื้อเกิน 20 ตำแหน่ง เมื่อระบบตรวจพบว่าจำนวนคำสั่งซื้อที่เปิดอยู่เกิน 20 ตำแหน่ง ระบบจะปรับกลยุทธ์โดย ขยับตำแหน่งการทำกำไร (TP) ไปไว้ที่ตำแหน่งบนสุดของกริด ซึ่งเป็นคำสั่งซื้อล่าสุด โดยคำนวณจากสมการ:

$$TP_{new} = \max(P_n^{Sell}) + \Delta G \quad 6$$

โดยที่:

$\max(P_n^{Sell})$ คือ ราคาที่สูงที่สุดในคำสั่งการซื้อที่เปิดอยู่

ΔG คือ ระยะห่างกริดเดิม

ตัวอย่าง: หากคำสั่งซื้อสูงสุดอยู่ที่ 1.2100 และ $\Delta G=50$ pip TP ใหม่จะอยู่ที่ 1.2150

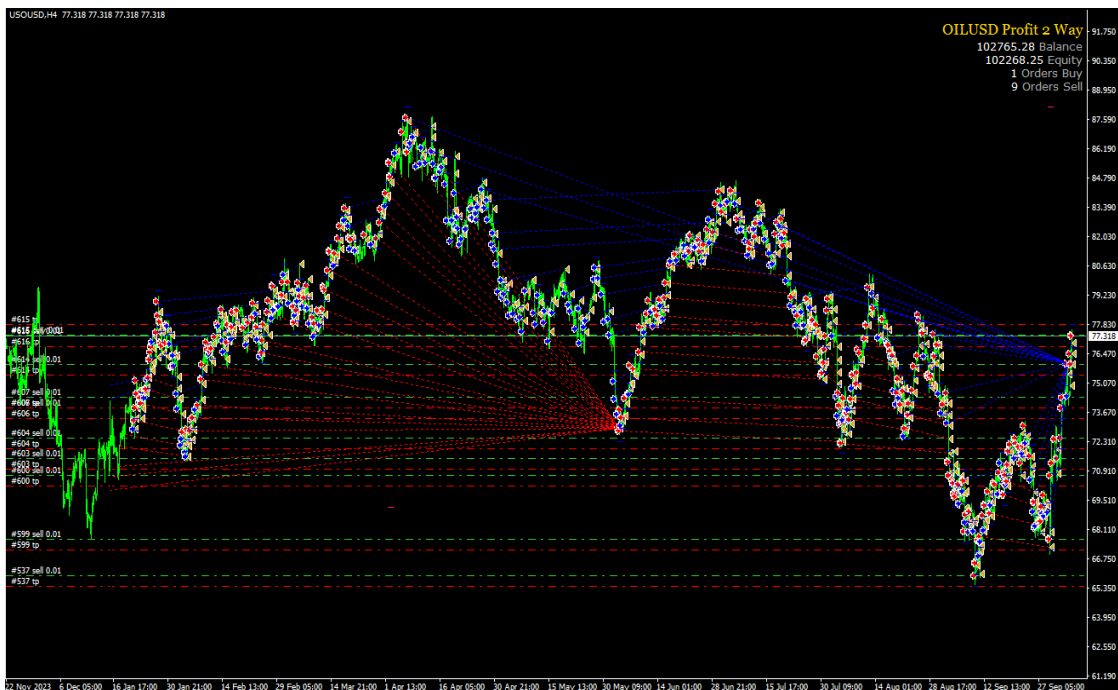
2) จำนวนกำไรสะสม จากคำสั่งทั้งหมด (ทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขาย) หากกำไรรวมเกิน \$5 ระบบจะปิดอัตโนมัติทุกคำสั่งที่กำไร ตัวอย่างคำสั่งซื้อที่ 1.2000, 1.2050 และ 1.2100 มีกำไรรวม \$4 คำสั่งขายที่ 1.2000, 1.1950 มีกำไรรวม \$2 กำไรรวม = \$6 ปิดคำสั่งทั้งหมดที่กำไร ดังภาพที่ 4 เส้นสีน้ำเงิน

If $N_{Buy} > 20$:

$$TP_{new} = \max(P_n^{Buy}) + \Delta G$$

If $(Profit_{Sell} + Profit_{Buy}) \geq \$5$:

Close All Profitable Orders

ภาพที่ 4 การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายกรณีคำสั่งซื้อ (เส้นสีน้ำเงิน)

5. การทดสอบย้อนกลับ (Back test)

การทดสอบย้อนกลับ เป็นกระบวนการสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การเทรดก่อนนำไปใช้จริง ด้วยการนำข้อมูลราคาย้อนหลังมาทดสอบว่าหากใช้กลยุทธ์นี้ในอดีตจะให้ผลลัพธ์อย่างไร ตัวอย่างเช่น หากต้องการทดสอบกลยุทธ์การเทรดแบบกริดรวมกับการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย ในตลาดน้ำมันดิบ เราจะนำข้อมูลราคาย้อนหลังของน้ำมันดิบมาสร้างแบบจำลองการเทรดตามกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น การวางคำสั่งการเทรดในระดับราคาต่าง ๆ และการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย วิธีนี้ช่วยให้ นักลงทุนเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของกลยุทธ์ก่อนที่จะเสี่ยงกับเงินจริง อย่างไรก็ตาม การทดสอบย้อนหลังมีข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากผลการดำเนินงานในอดีตไม่สามารถการันตีผลลัพธ์ในอนาคตได้เสมอไป และหากปรับพารามิเตอร์ให้เหมาะกับข้อมูลย้อนหลังมากเกินไป อาจทำให้กลยุทธ์ทำงานได้ดีในสภาวะตลาดจริง การเทรดด้วยระบบอัตโนมัติ นั้น เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อปฏิบัติตามกลยุทธ์การเทรดอย่างเคร่งครัด โดยปราศจากอารมณ์ของมนุษย์ บอทเทรดยังสามารถทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง และดำเนินการซื้อขายด้วยความเร็วและความแม่นยำที่มนุษย์ไม่สามารถเทียบเคียงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลยุทธ์ที่ต้องตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวของราคาอย่างรวดเร็ว เช่น กลยุทธ์การเทรดแบบกริด การใช้บอทช่วยลดปัญหาการตัดสินใจจากอารมณ์ เช่น ความกลัวหรือความโลภ ซึ่งมักเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เทรดเดอร์ขาดทุน อย่างไรก็ตาม การใช้บอทเทรดก็มีความเสี่ยงเช่นกัน หากระบบมีข้อบกพร่องทางเทคนิคหรือไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป อาจนำไปสู่การขาดทุนครั้งใหญ่ได้

การทดสอบกลยุทธ์การเทรดด้วยข้อมูลราคาย้อนหลังของ USOUSD (ตราสารน้ำมันดิบ WTI) ในกรอบเวลา 4 ชั่วโมง (H4) เป็นระยะเวลาเริ่มตั้งแต่ปี 2024.01.01-2025.07.04 ถือเป็นวิธีการประเมินประสิทธิภาพที่ครอบคลุมทั้งช่วงตลาดขาขึ้น ขาลง และ Sideway ซึ่งล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมราคาน้ำมันดิบ โดยกำหนดวิถียกกำหนดเงินทุนเริ่มต้นที่ 100,000 เซนต์

6. การประเมินเงินลงทุน

การคำนวณต้นทุนอย่างละเอียดสำหรับกลยุทธ์การเทรดแบบกริดแต่ละแบบมีความสำคัญเชิงปฏิบัติแตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดการความเสี่ยง และเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนอย่างเป็นระบบ

1) กลยุทธ์การซื้อบนกริด การคำนวณต้นทุนช่วยให้เทรดเดอร์สามารถประเมินความเสี่ยงได้แม่นยำขึ้น เนื่องจากกลยุทธ์นี้มีความอ่อนไหวต่อการเลือกทิศทางที่ผิดพลาด การรู้จำนวน Margin ที่ต้องการและระดับ Drawdown สูงสุดจะช่วยกำหนดขนาด Position ที่เหมาะสม โดยเฉพาะเมื่อเทรดในตลาดที่มีเทรนด์ชัดเจน เช่น การเปิดคำสั่ง Buy ในตลาดขาขึ้น ซึ่งต้องคำนวณเผื่อ Buffer เพิ่มเติม 30% เพื่อรองรับความผันผวนระหว่างวัน

การคำนวณ Margin พื้นฐาน

$$M_{\text{base}} = \frac{Q \times P_0 \times n}{\text{Leverage}} \quad 7$$

โดยที่:

Q คือ ขนาดล็อตต่อคำสั่งการเทรด (ในหน่วยสแตนด์ตาร์ดล็อต)

P_0 คือ ราคาเริ่มต้นของสกุลเงิน

n คือ จำนวนคำสั่งที่เปิดพร้อมกันสูงสุด

$Leverage$ คือ อัตราทด (เช่น 1:100)

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$M_{\text{base}} = \frac{0.1 \times 1.100 \times 10}{100} = 11 \text{ USC}$$

การคำนวณเงินสำรอง (Buffer)

$$M_{\text{buffer}} = \alpha \times M_{\text{base}} \quad 8$$

โดยที่:

α คือ เปอร์เซนต์เงินสำรอง (แนะนำ 30% หรือ 0.3)

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$M_{\text{buffer}} = 0.3 \times 11 = 3$$

การเงินลงทุนรวมขั้นต่ำ

$$M_{\text{total}} = M_{\text{base}} + M_{\text{buffer}} = (1 + \alpha) \times M_{\text{base}} \quad 9$$

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$M_{\text{total}} = 11 + 3.3 = 14.3 \text{ USC}$$

การประเมินความเสี่ยงสูงสุด (Max Drawdown)

$$D_{\text{max}} = S \times n \times Q \times V_{\text{pip}} \quad 10$$

โดยที่:

S คือ ระยะห่างแต่ละกริด (ใน pips)

V_{pip} คือ มูลค่าต่อ pip (สำหรับ 1 ล็อตมาตรฐาน)

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$D_{\text{max}} = 50 \times 10 \times 0.1 \times 10 = 50 \text{ USC}$$

โดยที่:

V_{pip} เท่ากับ 10 USC สำหรับ 1 ล็อตมาตรฐาน

เงินทุนที่แนะนำ

$$C_{recommended} = 3 \times D_{max} \quad 11$$

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$C_{recommended} = 3 \times 50 = 150 \text{ USC}$$

2) กลยุทธ์การซื้อขายบนกริด การคำนวณต้นทุนมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากต้องคำนึงถึง Margin สำหรับคำสั่งการเทรดทั้งสองฝั่ง และความเสี่ยงจากตลาดที่เคลื่อนไหวในทิศทางเดียวอย่างต่อเนื่อง การคำนวณนี้ช่วยป้องกันไม่ให้เกิด Margin Call เมื่อตลาดเทรนด์แรง โดยเฉพาะในสภาวะวิกฤตที่ราคาอาจเคลื่อนไหวรุนแรงเกินความคาดหมาย

การคำนวณ Margin ของทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขาย

$$M_{total} = 2 \times M_{base} \quad 12$$

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$M_{total} = 2 \times 11 = 22 \text{ USC}$$

การประเมินความเสี่ยงสูงสุด (Max Drawdown)

$$D_{max-2 \text{ ways}} = 2 \times D_{max-1 \text{ way}} \quad 13$$

ตัวอย่างการคำนวณ:

$$D_{max-2 \text{ ways}} = 2 \times 50 = 100 \text{ USC}$$

3) กลยุทธ์การซื้อขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย ต้องการการคำนวณที่ละเอียดยิ่งขึ้น เพื่อกำหนดกฎการปิดคำสั่งการเทรดอัตโนมัติทั้งในกรณีทำกำไรและขาดทุน การคำนวณเป้าหมายกำไรรวม (Total Profit Target) และขีดจำกัดขาดทุน (Max Loss) ช่วยสร้างวินัยทางการเทรด และป้องกันความเสียหายจากอารมณ์เทรดเดอร์ โดยเฉพาะเมื่อใช้ระบบเทรดอัตโนมัติ (EA) ที่ต้องทำงานตามเงื่อนไขที่ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด โดยการคำนวณ Margin ของทั้งคำสั่งซื้อและคำสั่งขายและการประเมินความเสี่ยงสูงสุด (Max Drawdown) สามารถทำได้เช่นเดียวกับกลยุทธ์การซื้อขายบนกริด โดยผลการคำนวณต้นทุนเปรียบเทียบทั้ง 3 แบบแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนของกลยุทธ์การเทรดแบบกริดทั้ง 3 แบบ

องค์ประกอบ	Buy on Grid	Buy & Sell on Grid	Buy & Sell on Grid & Target Position Closure
Margin พื้นฐาน	11	22	22
Buffer	3.3	6.6	8.8
เงินลงทุนรวมขั้นต่ำ	14.3	28.6	30.8
Drawdown สูงสุด	50	100	100
เงินทุนที่แนะนำ	150	300	300

7. การวัดประสิทธิภาพของโมเดล

1) กำไรสุทธิ (Net profit) เป็นตัวชี้วัดพื้นฐานที่สะท้อนประสิทธิภาพโดยรวมของกลยุทธ์ โดยควรเปรียบเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อเงินทุนเริ่มต้น กลยุทธ์ที่ดีควรมีกำไรรวมที่สูงกว่าขาดทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอเมื่อเวลาผ่านไป ไม่ใช่มาจากการทำกำไรเพียงไม่กี่ครั้งใหญ่ ๆ

$$\text{Net Profit} = \text{Total Profit} - \text{Total Loss}$$

$$\text{Total Profit} = \sum_{i=1}^n \text{Profit}_i \times Q \times V_{\text{pip}} \quad 14$$

$$\text{Total Loss} = \sum_{j=1}^m \text{Loss}_j \times Q \times V_{\text{pip}}$$

โดยที่:

Profit_i คือ จำนวน pips ที่ทำกำไรในคำสั่งการเทรดที่ i

Q คือ ขนาดล็อต (ตัวอย่าง: 0.1 ล็อต)

V_{pip} คือ มูลค่าต่อ pip (ตัวอย่าง: \$1 สำหรับ 0.1 ล็อต)

n คือ จำนวนคำสั่งการเทรดที่ทำกำไร

Loss_j คือ จำนวน pips ที่ขาดทุนในคำสั่งการเทรดที่ j

m คือ จำนวนคำสั่งการเทรดที่ทำกำไร

2) การขาดทุนสูงสุด (Maximum Drawdown) เป็นตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดตัวหนึ่ง โดยแสดงการขาดทุนสะสมสูงสุดจากจุดสูงสุดถึงต่ำสุดของพอร์ต การยอมรับ MDD ควรสัมพันธ์กับกำไรที่คาดหวัง - โดยทั่วไปไม่ควรเกิน 20-30% ของเงินทุนสำหรับกลยุทธ์ระยะกลางเช่นนี้ กลยุทธ์กริดที่ออกแบบมาดีควรมี MDD ที่ควบคุมได้แม้ในสภาวะตลาดรุนแรง

$$\text{MDD} = \max \left(\frac{\text{Peak Equity} - \text{Trough Equity}}{\text{Peak Equity}} \right) \times 100\% \quad 15$$

โดยที่:

Peak Equity คือ ยอดเงินสูงสุดที่พอร์ตเคยทำได้

Trough Equity คือ ยอดเงินต่ำสุดที่ตกถึง หลังจาก Peak Equity

3) อัตราการชนะ (Win Rate) และ ผลตอบแทนรวม (Profit Factor) สองตัวชี้วัดนี้

ประเมินความสม่ำเสมอของกลยุทธ์ Win Rate ที่ดีควรอยู่ที่ 50-70% สำหรับกลยุทธ์แบบกริด ส่วน Profit Factor (กำไรรวม/ขาดทุนรวม) ควรมากกว่า 1.5 จึงจะถือว่ายอมรับได้ ค่าสูงกว่า 2 แสดงถึงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสูง

$$\begin{aligned} \text{Win Rate} &= \frac{\text{จำนวนคำสั่งการเทรดที่ทำกำไร}}{\text{จำนวนคำสั่งการเทรดทั้งหมด}} \times 100\% \\ \text{Profit Factor} &= \frac{\text{กำไรรวมจากคำสั่งการเทรดที่ชนะ}}{\text{ขาดทุนรวมจากคำสั่งการเทรดที่เสีย}} \times 100\% \end{aligned} \quad 16$$

4) ค่าคาดหวัง (Expectancy) คำนวณจาก [(% winning trades x avg win) - (% losing trades x avg loss)] ค่านี้บอกกำไรเฉลี่ยที่คาดหวังต่อการเทรดหนึ่งครั้ง ค่า expectancy ที่ดีควรเป็นบวกและเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป โดยเฉพาะเมื่อทดสอบใน out-of-sample data

$$\text{Expectancy} = \left(\frac{\text{Win Rate}}{100} \times \text{Avg Win} \right) - \left(\frac{\text{Loss Rate}}{100} \times \text{Avg Loss} \right) \quad 17$$

โดยที่:

Win Rate คือ อัตราการชนะ (%)

Loss Rate คือ อัตราการเสียหาย (%) = 100 - Win Rate

Avg Win คือ กำไรเฉลี่ยต่อการเทรด (หน่วย: เซนต์, USD ฯลฯ)

Avg Loss คือ ขาดทุนเฉลี่ยต่อการเทรด (หน่วยเดียวกัน)

5) อัตราส่วนชาร์ป (Sharpe Ratio) วัดผลตอบแทนปรับตามความเสี่ยง (volatility)

สำหรับกลยุทธ์ H1 ในตลาดน้ำมัน ค่า Sharpe มากกว่า 1 ถือว่ายอมรับได้ ส่วนค่าสูงกว่า 2 แสดงถึงกลยุทธ์ที่ยอดเยี่ยม ควรคำนวณโดยใช้ risk-free rate ที่เหมาะสมกับสกุลเงินที่ใช้เทรด

$$\text{Sharpe Ratio} = \frac{\text{ผลตอบแทนเฉลี่ย}}{\text{ความผันผวนของผลตอบแทน}} \quad 18$$

8. ผลการวิจัย

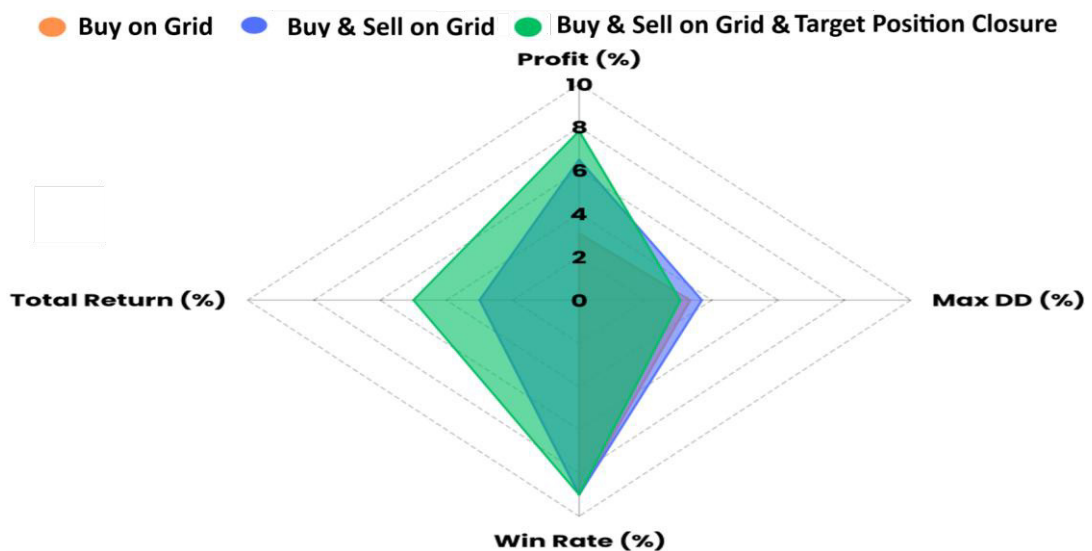
ตารางที่ 2 และ ภาพที่ 5 แสดงผลของกลยุทธ์การเทรดแบบกริดทั้งสามรูปแบบ พบความแตกต่างอย่างชัดเจนในด้านประสิทธิภาพและการจัดการความเสี่ยง 1) กลยุทธ์การซื้อบนกริด แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดที่สำคัญ แม้จะมีอัตราการชนะสูงถึง 93.88% แต่ผลตอบแทนรวมกลับติดลบ 255.90 USC สถานการณ์นี้ชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์ดังกล่าวประสบปัญหาจากการขาดทุนครั้งใหญ่ในบาง

ตำแหน่งการเทรดที่ทำกำไรสะสมทั้งหมด ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยง inherent ในระบบที่ขาดกลไกการปิดอัตโนมัติเพื่อจำกัดความเสียหาย ในทางตรงกันข้าม

2) กลยุทธ์การซื้อและขายบนกริด แสดงผลลัพธ์ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยให้กำไรสุทธิ 6,503.66 USC และผลตอบแทนรวม 2,800.18 USC พร้อมกับสามารถควบคุมการขาดทุนสูงสุดให้อยู่ที่ระดับต่ำเพียง 1.15% ผลลัพธ์นี้บ่งชี้ว่าการกระจายความเสี่ยงไปทั้งสองทิศทางช่วยลดความผันผวนของพอร์ตลงได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ระบบนี้ยังคงมีข้อจำกัดในการจัดการความเสี่ยงเมื่อตลาดเคลื่อนไหวในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 แสดงผลจากการทดสอบย้อนกลยุทธ์การเทรดแบบกริดทั้ง 3 แบบ

ตัวชี้วัด	Buy on Grid	Buy & Sell on Grid	Buy & Sell on Grid & Target Position Closure
กำไรสุทธิ	3,093.09 USC	6,503.66 USC	7,830.57 USC
การขาดทุนสูงสุด	3.04%	1.15%	1.62%
อัตราการชนะ	93.88%	95.52%	94.90%
ผลตอบแทนรวม	-255.90 USC	2,800.18 USC	4,779.20 USC

ภาพที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบโดยใช้ Profit, Total Return และ Max Drawdown

3) กลยุทธ์การซื้อขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพสูงสุดในทุกด้าน ไม่เพียงแต่ให้กำไรสุทธิสูงถึง 7,830.57 USC ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 20% จากรุ่นที่ไม่มีระบบนี้ แต่ยังคงสามารถควบคุมการขาดทุนสูงสุดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่ 1.62% ที่น่าสนใจคือระบบนี้ให้ผลตอบแทนรวมสูงถึง 4,779.20 USC ซึ่งสูงกว่าทั้งสองกลยุทธ์อื่นอย่างมีนัยสำคัญ ความสำเร็จนี้มาจากกลไกการปิดอัตโนมัติที่ทำงานได้สองทาง ทั้งการล็อกกำไรเมื่อถึงเป้าหมายและตัดขาดทุนก่อนจะลุกลาม ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนโดยรวมได้อย่างแท้จริง

9. วิจัยและสรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 2, 3 และภาพที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบกลยุทธ์การเทรดแบบกริดทั้งสามรูปแบบ พบว่า 1) **กลยุทธ์การซื้อขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย** แสดงความโดดเด่นที่สุด โดยมีกำไรสุทธิสูงถึง 7,830.57 เซนต์ และผลตอบแทนรวม 4,779.20 เซนต์ ซึ่งสูงกว่า กลยุทธ์การซื้อขายบนกริด ถึง 70% และสูงกว่ากลยุทธ์การซื้อขายบนกริด แม้ว่าจะมี Maximum Drawdown สูงกว่าเล็กน้อยที่ 1.62% เมื่อเทียบกับ 1.15% ของกลยุทธ์การซื้อขายบนกริด แต่ค่าดัชนีสำคัญอื่น ๆ ชี้ชัดถึงความเหนือกว่า โดยมี Profit Factor สูงถึง 1.62 และ Sharpe Ratio ที่ 1.565 ซึ่งสะท้อนถึงความสมดุลระหว่างผลตอบแทนและความเสี่ยงที่ดีเยี่ยม 2) **กลยุทธ์การซื้อขายบนกริด** แสดงผลลัพธ์ที่ดีอยู่แล้วเมื่อเทียบกับกลยุทธ์การซื้อขายบนกริด โดยมีกำไรสุทธิ 6,503.66 เซนต์ และผลตอบแทนรวม 2,800.18 เซนต์ ซึ่งสูงกว่ากลยุทธ์การซื้อขายบนกริด พร้อมกับสามารถควบคุม Maximum Drawdown ได้ดีที่ 1.15% อย่างไรก็ตาม ยังด้อยกว่ากลยุทธ์ที่มีการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย 3) **กลยุทธ์การซื้อขายบนกริด** แสดงผลลัพธ์ที่ต่ำที่สุด โดยมีผลตอบแทนรวมติดลบ 255.9 เซนต์ แม้จะมี Win Rate สูงถึง 93.88% ก็ตาม สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาการจัดการความเสี่ยงที่สำคัญ เนื่องจาก Maximum Drawdown สูงถึง 3.04% และมี Sharpe Ratio ต่ำเพียง 0.076 ซึ่งแสดงถึงความไม่สมดุลระหว่างผลตอบแทนและความเสี่ยง

ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ Expectancy ของกลยุทธ์ที่มีระบบปิดเป้าหมายสูงถึง 3.87 ซึ่งสูงกว่ากลยุทธ์การซื้อขายบนกริด และสูงกว่ากลยุทธ์การซื้อขายบนกริด ค่านี้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการสร้างกำไรต่อการเทรดแต่ละครั้งที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ข้อสรุปที่สำคัญจากการศึกษานี้คือ การมีระบบจัดการความเสี่ยงแบบอัตโนมัติโดยใช้การปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพของกลยุทธ์กริด ได้อย่างมีนัยสำคัญทั้งในแง่ของการเพิ่มผลตอบแทนและลดความเสี่ยงลงได้อย่างสมดุล จึงอาจกล่าวได้ว่า กลยุทธ์การซื้อขายบนกริดและการปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมาย นั้นเหมาะสมที่สุดสำหรับนักลงทุนที่ต้องการความมั่นคงในระยะยาว

ตารางที่ 3 แสดงการวัดประสิทธิภาพของกลยุทธ์กริดทั้ง 3 แบบ

ระบบการเทรด	ค่าคาดหวัง	อัตราส่วนชาร์ป
Buy on Grid	~0.37	~0.076
Buy & Sell on Grid	1.96	0.756
Buy & Sell on Grid & Target Position Closure	3.87	1.565

ภาพที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบโดยใช้ Expectancy Shape Ration และ Profit Factor

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานศึกษาที่ผ่านมาในแนวทาง microstructure ของตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมของคำสั่งการเทรด (order flow) และการจัดการความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Evans และ Lyons (2002) และ Menkhoff et al. (2016) ที่เน้นบทบาทของข้อมูลภายในและพฤติกรรมผู้เข้าร่วมตลาดต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ การใช้กลยุทธ์แบบกริดที่มีระบบปิดตำแหน่งเมื่อถึงเป้าหมายยังสะท้อนแนวคิดของ Osler (2003) และ Aloud & Fasli (2017) ที่ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกลยุทธ์อัตโนมัติในการลดความผันผวนและเพิ่มผลตอบแทนอย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารความเสี่ยงเชิงรุกตามแนวทางของ Bollerslev et al. (2016) และ Hautsch & Huang (2012) ที่เสนอให้ใช้โครงสร้างคำสั่งซื้อขายและกลไกการควบคุมความเสี่ยงร่วมกันเพื่อเพิ่มเสถียรภาพของพอร์ตการลงทุน ทั้งนี้ การปรับกลยุทธ์ด้วยการตั้งเป้าหมายกำไรและการตัดขาดทุนยังชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของการเรียนรู้และปรับตัวตามข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนากลยุทธ์แบบปรับตัวที่มีพื้นฐานจากพฤติกรรมตลาดจริง

10. เอกสารอ้างอิง

- Aloud, M. E., & Fasli, M. (2017). Exploring trading strategies and their effects in the foreign exchange market. **Computational Economics**, 49(2), 287-310.
- Balcilar, M., Gupta, R., & Wang, S. (2020). The impact of oil price shocks on forex markets: A Markov-switching approach. **Energy Economics**, 91, 104906.
- Bollerslev, T., Patton, A. J., & Wang, W. (2016). Daily volatility dynamics in forex markets: A realized volatility approach. **Journal of Financial Econometrics**, 14(1), 147-183.
- Cheung, Y. W., & Rime, D. (2014). The offshore renminbi exchange rate: Microstructure and links to the onshore market. **Journal of International Money and Finance**, 49, 170-189.
- Dunis, C. L., Laws, J., & Sermpinis, G. (2010). Modelling and trading the EUR/USD exchange rate at the ECB fixing. **European Journal of Finance**, 16(6), 541-560.
- Evans, M. D. D., & Lyons, R. K. (2002). Order flow and exchange rate dynamics. **Journal of Political Economy**, 110(1), 170-200.
- Gencay, R., & Gradojevic, N. (2013). Private information and its role in the forex market. **Journal of Financial Markets**, 16(4), 637-659.
- Hautsch, N., & Huang, R. (2012). The market impact of a limit order. **Journal of Economic Dynamics and Control**, 36(4), 501-522.
- Hsu, P. H., Taylor, M. P., & Wang, Z. (2016). Technical trading: Is it still beating the foreign exchange market? **Journal of International Economics**, 102, 188-208.
- King, M. R., Osler, C. L., & Rime, D. (2013). The market microstructure approach to foreign exchange: Looking back and looking forward. **Journal of International Money and Finance**, 38, 95-119.
- Lyons, R. K. (2001). *The microstructure approach to exchange rates*. MIT Press.
- Menkhoff, L., Sarno, L., Schmeling, M., & Schrimpf, A. (2016). Information flows in foreign exchange markets: Dissecting customer currency trades. **Journal of Finance**, 71(2), 601-634.
- Neely, C. J., & Weller, P. A. (2003). Intraday technical trading in the foreign exchange market. **Journal of International Money and Finance**, 22(2), 223-237.

- Osler, C. L. (2003). Currency orders and exchange rate dynamics: An explanation for the predictive success of technical analysis. **Journal of Finance**, 58(5), 1791-1820.
- Pojarliev, M., & Levich, R. M. (2010). Trades of the living dead: Style differences, style persistence and performance of currency fund managers. **Journal of International Money and Finance**, 29(8), 1752-1775.
- Rime, D., Sarno, L., & Sojli, E. (2010). Exchange rate forecasting, order flow and macroeconomic information. **Journal of International Economics**, 80(1), 72-88.
- Sermpinis, G., Stasinakis, C., Theofilatos, K., & Karathanasopoulos, A. (2015). Forecasting foreign exchange rates with adaptive neural networks using radial-basis functions and particle swarm optimization. **European Journal of Operational Research**, 247(1), 272-286.
- Tashpulatov, S. (2015). Estimating the volatility of the forex market: Evidence from high-frequency data. **Economic Modelling**, 45, 162-168.
- Vezeris, D., & Schinas, C. (2019). On the optimization of grid trading strategies with genetic algorithms. **Procedia Computer Science**, 151, 110-117.
- Zhang, H., & Dufour, J. M. (2019). Forecasting exchange rates using principal components and time-varying regressions. **Journal of Forecasting**, 38(6), 543-561.

Received: 2 พ.ค. 2568

Revised: 26 ก.ค. 2568

Accepted: 29 ก.ค. 2568

การเปรียบเทียบความแม่นยำของสมการเชิงอนุพันธ์อันดับหนึ่ง ในวิธีออยเลอร์และ
วิธีรุงเงอ-คุตตาโดยใช้จาวาสคริปต์

A Comparative Study on the Accuracy of Euler and Runge-Kutta Methods for
Solving First-Order Differential Equations Using JavaScript

พรหมพิริยะ ศรีสุพรรณ¹ และ พิลาสลักษ์ ศรีแก้ว^{1*}

¹สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Phomphiriya Srisuphan¹ and Pilasluck Sornkaew^{1*}

¹Mathematics, Faculty of Science, Maejo University

*Corresponding author: pisorn@mju.ac.th

Abstract

A first-order differential equation is a mathematical equation used in mathematics, science, and engineering, and it can be solved using various methods. One commonly used approach is numerical methods, which often rely on computer programs to enhance the accuracy of solutions. Mathematical software such as MATLAB and Scilab are frequently used to solve such problems. In this research, the researcher used the Euler method and the Runge-Kutta method, which are numerical methods used to solve first-order differential equations, to compare the accuracy of the two methods through JavaScript programming. The program displays actual values, estimated values and error values. The results show that Runger-Kutta method is more accurate than Euler method for actual values, estimated values and error values with efficient representation through example and display in HTML window.

Keywords: *Differential Equations; Euler; Runge-kutta; Javascript*

บทคัดย่อ

สมการเชิงอนุพันธ์อันดับที่หนึ่ง เป็นสมการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ วิศวกรรมศาสตร์ ที่มีการแก้ปัญหาได้หลากหลายวิธี วิธีเชิงตัวเลขเป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ และได้มีการใช้โปรแกรมเพื่อมาช่วยหาผลเฉลยที่ต้องการความละเอียดมากขึ้น โดยโปรแกรมทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการแก้ปัญหา คือ โปรแกรม MATLAB โปรแกรม Scilab เป็นต้น ในการวิจัยนี้ นักวิจัยได้ใช้วิธีออยเลอร์ (Euler) และ วิธีรุงเงอ-คุททา (Runge-Kutta) ซึ่งเป็นวิธีเชิงตัวเลขวิธีหนึ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหสมการเชิงอนุพันธ์อันดับหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบความแม่นยำของ 2 วิธี โดยผ่านการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์ โดยให้โปรแกรมแสดงค่าจริง ค่าประมาณ และค่าความคลาดเคลื่อน ผลการศึกษาพบว่า วิธีรุงเงอ-คุททาให้ความแม่นยำกว่าวิธีออยเลอร์ สำหรับการหาค่าจริง ค่าประมาณ และค่าความคลาดเคลื่อน ที่มีการแสดงผ่านตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการแสดงผลที่หน้าต่าง html

คำสำคัญ : สมการเชิงอนุพันธ์อันดับหนึ่ง; วิธีออยเลอร์; วิธีรุงเงอ-คุททา; จาวาสคริปต์

บทนำ

ในการคำนวณทางคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญในหลายสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้โปรแกรมคำนวณทางคณิตศาสตร์ช่วยให้การคำนวณที่ซับซ้อน ทำได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการคำนวณด้วยมือ และช่วยให้สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีโปรแกรมและเครื่องมือหลายชนิดที่ถูกพัฒนา เพื่อรองรับการคำนวณทางคณิตศาสตร์ โดยแต่ละโปรแกรมมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันตามลักษณะการใช้งาน ได้แก่ MATLAB, Python, Scilab และ Excel เป็นต้น การเลือกใช้โปรแกรมขึ้นอยู่กับลักษณะของการคำนวณและความต้องการของผู้ใช้วิธีออยเลอร์ (Euler Method) เป็นหนึ่งในวิธีการเชิงตัวเลขพื้นฐานที่ใช้สำหรับการแก้ปัญหสมการเชิงอนุพันธ์สามัญ (Ordinary Differential Equations หรือ ODEs) ซึ่งเป็นแกนสำคัญของแบบจำลองเชิงคณิตศาสตร์ ในงานวิจัยที่ครอบคลุมหลากหลายสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีนี้พัฒนาขึ้นโดย Leonhard Euler นักคณิตศาสตร์ผู้มีชื่อเสียง และได้กลายเป็นหนึ่งในเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาระบบพลวัตที่ซับซ้อน

สมการรุงเงอ-คุททา อันดับ 1 (RK1) มีลักษณะคล้ายกับสมการในระเบียบวิธีของออยเลอร์ โดยในวิธีนี้ค่าของผลเฉลยของเวลาถัดไปจะขึ้นอยู่กับผลรวมของค่าของผลเฉลย ณ ปัจจุบันกับความชันของช่วงเวลาปัจจุบัน (k_1) ทำให้ผลเฉลยของวิธีนี้ไม่เสถียรและไม่ถูกต้องแม่นยำเท่าที่ควร RK2

เป็นสมการที่ปรับปรุงขึ้นมาจากวิธีของออยเลอร์โดยได้เพิ่มพจน์ของความชัน (k_2) ณ ตำแหน่งตรงกลางของผลเฉลยในปัจจุบันกับ k_1 เข้าไปด้วยทำให้ผลเฉลยมีความถูกต้องแม่นยำดีขึ้นจากเดิม RK3 ได้เพิ่มพจน์ของความชัน (k_3) เพื่อเพิ่มความถูกต้องแม่นยำ ส่วน RK4 นั้นจะถูกนำมาใช้ค่อนข้างมากในทางปฏิบัติ สามารถคำนวณหาผลเฉลยโดยคอมพิวเตอร์ด้วยการใช้โปรแกรมภาษาต่าง ๆ ซึ่งมีไลบรารีที่นักพัฒนาทั่วโลกได้ทำไว้มากมายสามารถเข้าถึงได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตทั่วไปทั้งยังสามารถนำเอาหลักการอื่นมารวมเพื่อประยุกต์ใช้ต่อได้อีกหลากหลายแนวทาง

JavaScript (JS) เป็นหนึ่งในภาษาการเขียนโปรแกรมที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการพัฒนาเว็บไซต์และแอปพลิเคชันบนเว็บ อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดถึงการใช้งานทางคณิตศาสตร์ JavaScript มักไม่ได้เห็นนำมาใช้ทางคณิตศาสตร์เท่ากับภาษาอื่นๆ ถึงแม้ว่า JavaScript จะไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อการคำนวณเชิงตัวเลขโดยเฉพาะ แต่ด้วยการพัฒนาไลบรารีเสริม ทำให้ JS มีศักยภาพในการใช้คำนวณ สมการทางคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี 2010 มูซา เอช, อิบราฮิม ไชดู และ วาซิริ ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์และการหาอนุพันธ์แบบง่ายของ วิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4 ที่เกี่ยวข้องกับการหาอนุพันธ์ของวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4 ซึ่งได้ทำการปรับปรุงการหาอนุพันธ์และการวิเคราะห์ที่มีอยู่ของวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4 ให้เรียบง่ายขึ้นเพื่อให้สามารถอ้างอิงได้ง่ายและได้มีการแสดงกราฟ นอกจากนี้ ยังลดความซับซ้อนของวิธีการนี้โดยเสนอแนวทาง การหาอนุพันธ์ทีละขั้นตอนเพื่อให้เข้าใจได้ดีขึ้น ต่อมา ดร. อามีรุล อิสลาม ได้ศึกษาเรื่องการหาคำตอบที่แม่นยำของปัญหาค่าเริ่มต้นสำหรับสมการเชิงอนุพันธ์สามัญด้วยวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4 ในปี 2015 ซึ่งงานวิจัยนี้ พิจารณาวิธีรุงเงอ-คุททา อันดับ 4 สำหรับการแก้ปัญหาสมการเชิงอนุพันธ์สามัญ โดยวิธีที่นำเสนอนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพค่อนข้างสูง เหมาะสำหรับการแก้ปัญหาสมการเชิงอนุพันธ์สามัญ ในงานวิจัยนี้มีการใช้ตัวอย่างหลายตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงความแม่นยำและความง่ายในการนำไปใช้ นอกจากนี้ผลลัพธ์จากการทดลองเชิงตัวเลขถูกนำมาเปรียบเทียบกับคำตอบเชิงวิเคราะห์ และได้ทำการวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนของวิธีรุงเงอ-คุททา ผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์ที่ได้รับถือว่าดี แม้จะใช้ขนาดของระยะห่างระหว่างจุดมาก และสามารถปรับความแม่นยำได้โดยการลดขนาดของระยะห่างระหว่างจุด เพื่อให้ได้ค่าความแม่นยำที่ต้องการ ดังนั้นวิธีนี้จึงสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเริ่มต้น เพื่อให้ได้ค่าความแม่นยำที่ต้องการได้ และในปี 2015 คาซิม อับบาส ฮุสเซน, ฟัดเซียห์ อิสมาอิล, นรศักดิ์ เสโน และ ฟารานัก ราเบีย ก็ได้ทำการศึกษาเรื่องวิธีรุงเงอ-คุททา แบบปรับปรุงอันดับ 4 สำหรับการแก้สมการเชิงอนุพันธ์สามัญอันดับสามแบบพิเศษ งานวิจัยนี้ได้สร้างวิธีรุงเงอ-คุททา แบบปรับปรุงอันดับ 4 สำหรับการแก้สมการอนุพันธ์สามัญอันดับ 3 แบบพิเศษโดยตรง มีการเปรียบเทียบเชิงตัวเลขโดยใช้วิธีรุงเงอ-คุททา ที่มีอยู่เดิม แก้ปัญหาโดยการลดสมการให้เป็นระบบของสมการอันดับหนึ่ง แล้วทำการคำนวณใช้วิธี RKD แบบตรงสำหรับ

การแก้สมการอนุพันธ์สามัญอันดับสามแบบพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์เชิงตัวเลขแสดงให้เห็นถึงความสามารถของ วิธี RKD4 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความแม่นยำของวิธีใหม่ รวมถึงค่าความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์

งานวิจัยใช้โปรแกรมจาวาสคริปต์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ยังไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อการคำนวณเชิงตัวเลขโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการเปรียบเทียบความแม่นยำของสมการเชิงอนุพันธ์อันดับ 1 ของวิธีออยเลอร์และวิธีรุงเงอ-คุททา ซึ่งจะแสดงการประมาณค่าของผลเฉลย ผ่านการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์ ที่มีการแสดงผลที่หน้าต่าง html ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจเฉพาะสมการเชิงอนุพันธ์สามัญอันดับ 1 เท่านั้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การหาคำตอบของสมการเชิงอนุพันธ์มี 2 ประเภท คือ ปัญหาค่าเริ่มต้น (Initial value problem) และ ปัญหาค่าขอบ (Boundary value problem) การใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงตัวเลขเป็นหนึ่งวิธีที่ใช้ในการหาคำตอบ เช่น วิธีออยเลอร์ หรือวิธีรุงเงอ-คุททา อีกทั้งการใช้โปรแกรมเพื่อช่วยในการหาคำตอบ

การหาคำตอบโดยวิธีของออยเลอร์

จากสมการ. $y' = f(x, y)$ ซึ่งมีเงื่อนไขเริ่มต้น $y(x_0) = y_0$

จะได้ $y_1 = y(x_1) = y_0 + hf(x_0, y_0)$

$y_2 = y(x_2) = y_1 + hf(x_1, y_1)$

ดังนั้นเขียนเป็นสมการทั่วไป จะได้ $y_{n+1} = y_n + hf(x_n, y_n)$

การหาคำตอบวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4

เป็นการคำนวณหาค่า $y(x_n)$ ที่ให้คำตอบมีค่าแม่นยำค่อนข้างสูง จากสมการ

$y' = f(x, y)$ ซึ่งมีเงื่อนไขเริ่มต้น $y(x_0) = y_0$

ทำให้ได้ $y(x_{n+1}) = y_{n+1} = y_n + \frac{1}{6}(k_1 + 2k_2 + 2k_3 + k_4)$

โดยที่ $k_1 = hf(x_n, y_n)$

$k_2 = hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}k_1\right)$

$k_3 = hf\left(x_n + \frac{1}{2}h, y_n + \frac{1}{2}k_2\right)$

$k_4 = hf(x_n + h, y_n + k_3)$

ความคลาดเคลื่อน (ERROR)

$$\text{ค่าความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์} = |x_{mean} - x_{true}|$$

$$\text{ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพัทธ์} = \left| \frac{x_{mean} - x_{true}}{x_{true}} \right|$$

$$\text{เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน} = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพัทธ์} * 100$$

โปรแกรม JAVASCRIPT

คำสั่ง $f(x,t)$ เป็นฟังก์ชันที่กำหนดให้เป็นสมการเชิงอนุพันธ์

exactSolution (t) เป็นฟังก์ชันที่ให้คำตอบจริง

การแสดงผล

หลังจากคำนวณค่าทั้งหมดแล้ว ผลลัพธ์จะถูกแสดงในตารางที่มีคอลัมน์

ระยะห่าง	ค่าประมาณ	ค่าจริง	ค่าความคลาดเคลื่อน
t1	x1	exactX1	error1
t2	x2	exactX2	error2
...			

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การเขียนโปรแกรม Javascript วิธีออยเลอร์และวิธีรุ่งเงอ-คุททา

```
<script>
let equationStr = prompt("สมการ f(x,t) เช่น '-x + 2*cos(t)':");
let exactSolutionStr = prompt("ค่าจริง x(t) เช่น 'sin(t) + cos(t)':");

const f = (x, t) => math.evaluate(equationStr, { x, t });
const exactSolution = (t) => math.evaluate(exactSolutionStr, { t });

const a = Number(prompt("a (ค่าเริ่มต้น t): "));
const b = Number(prompt("b (ค่าสุดท้าย t): "));
const N = Number(prompt("N (จำนวนช่วงแบ่ง): "));
const h = (b - a) / N;
let x0 = Number(prompt("ค่าเริ่มต้น x0: "));

let x_euler = x0;
let x_rk = x0;

const tpoints = [], eulerPoints = [], rkPoints = [], exactPoints = [], eulerErrorPoints = [], rkErrorPoints = [];
let resultsHTML = "";

for (let i = 0; i <= N; i++) {
    let t = a + i * h;
    let exactX = exactSolution(t);

    let eulerError = Math.abs((x_euler - exactX) / exactX);
    let rkError = Math.abs((x_rk - exactX) / exactX);

    tpoints.push(t);
    eulerPoints.push(x_euler);
    rkPoints.push(x_rk);
    exactPoints.push(exactX);
    eulerErrorPoints.push(eulerError);
    rkErrorPoints.push(rkError);
}
```

```

resultsHTML += `

```

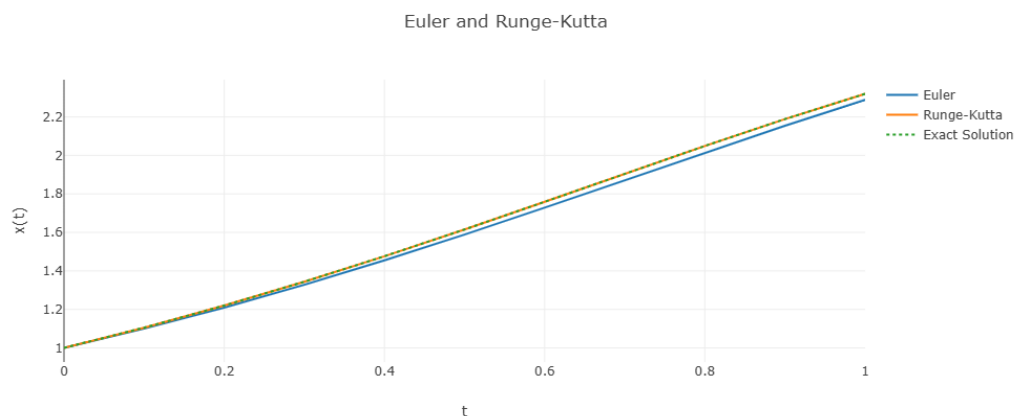
ตัวอย่างที่ 1

พิจารณาปัญหาค่าเริ่มต้นที่กำหนดโดยสมการ $x'(t) = x \cos(t)$

โดยมีเงื่อนไขเริ่มต้น $x(0) = 1$ บนช่วง $0 \leq t \leq 1$

ค่าจริง $x(t) = e^{\sin(t)}$

ผลจากโปรแกรม

รูปที่ 1 : กราฟแสดงการเปรียบเทียบวิธีออยเลอร์กับวิธีรุงเงอ-คัททออันดับ 4

ตารางที่ 1: ตารางการเปรียบเทียบวิธีออยเลอร์กับวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4

Numerical Results

t	Euler .	Runge-Kutta .	Exact Solution	Euler Error	Runge-Kutta Error
0.000	1.000000	1.000000	1.000000	0.000000e+0	0.000000e+0
0.100	1.100000	1.104987	1.104987	4.513022e-3	7.659357e-8
0.200	1.209450	1.219778	1.219779	8.467191e-3	1.496028e-7
0.300	1.327985	1.343825	1.343825	1.178768e-2	2.158809e-7
0.400	1.454852	1.476122	1.476122	1.440943e-2	2.730793e-7
0.500	1.588853	1.615146	1.615146	1.627945e-2	3.198712e-7
0.600	1.728288	1.758818	1.758819	1.735898e-2	3.560056e-7
0.700	1.870929	1.904496	1.904497	1.762527e-2	3.821927e-7
0.800	2.014026	2.049008	2.049009	1.707305e-2	3.998561e-7
0.900	2.154344	2.188741	2.188742	1.571567e-2	4.108100e-7
1.000	2.288261	2.319776	2.319777	1.358591e-2	4.169330e-7

จากสมการเชิงอนุพันธ์อันดับ 1 โดยการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์ทำให้ได้ผลดังตาราง ที่มีการแสดงผล ระยะห่างระหว่างจุด ค่าประมาณโดยวิธีออยเลอร์ ค่าประมาณโดยวิธีรุงเงอ-คุททา ค่าจริง ค่าความคลาดเคลื่อนของออยเลอร์และค่าความคลาดเคลื่อนของรุงเงอ-คุททา ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าวิธีรุงเงอ-คุททาให้ค่าใกล้เคียงกับค่าจริงมากกว่าวิธีออยเลอร์ ทุกระยะห่างระหว่างจุด

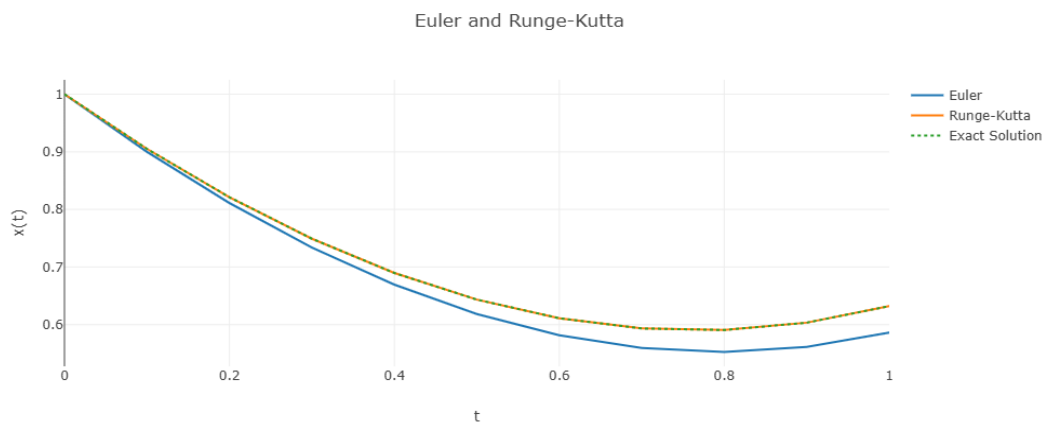
ตัวอย่างที่ 2

พิจารณาปัญหาค่าเริ่มต้นที่กำหนดโดยสมการ $x'(t) = t^2 - x$

โดยมีเงื่อนไขเริ่มต้น $x(0) = 1$ บนช่วง $0 \leq t \leq 1$

ค่าจริง $x(t) = t^2 - 2t - e^{-t} + 2$

ผลจากโปรแกรม

รูปที่ 2 : กราฟแสดงการเปรียบเทียบวิธีออยเลอร์กับวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4

ตารางที่2: ตารางการเปรียบเทียบวิธีออยเลอร์กับวิธีรุงเงอ-คุททาอันดับ 4

Numerical Results

t	Euler .	Runge-Kutta .	Exact Solution	Euler Error	Runge-Kutta Error
0.000	1.000000	1.000000	1.000000	0.000000e+0	0.000000e+0
0.100	0.900000	0.905163	0.905163	5.703486e-3	1.396095e-7
0.200	0.811000	0.821269	0.821269	1.250412e-2	3.025961e-7
0.300	0.733900	0.749182	0.749182	2.039796e-2	4.886539e-7
0.400	0.669510	0.689680	0.689680	2.924538e-2	6.943299e-7
0.500	0.618559	0.643470	0.643469	3.871255e-2	9.117553e-7
0.600	0.581703	0.611189	0.611188	4.824252e-2	1.128090e-6
0.700	0.559533	0.593415	0.593415	5.709651e-2	1.326583e-6
0.800	0.552580	0.590672	0.590671	6.448856e-2	1.489716e-6
0.900	0.561322	0.603431	0.603430	6.978234e-2	1.603665e-6
1.000	0.586189	0.632122	0.632121	7.266202e-2	1.662057e-6

จากสมการเชิงอนุพันธ์อันดับ 1 โดยการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์ทำให้ได้ผลดังตาราง ที่มีการแสดงผล ระยะห่างระหว่างจุด ค่าประมาณโดยวิธีออยเลอร์ ค่าประมาณโดยวิธีรุงเงอ-คุททา ค่าจริง ค่าความคลาดเคลื่อนของออยเลอร์และค่าความคลาดเคลื่อนของรุงเงอ-คุททา ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าวิธีรุงเงอ-คุททาให้ค่าใกล้เคียงกับค่าจริงมากกว่าวิธีออยเลอร์ ทุกระยะห่างระหว่างจุด

บทสรุป

จาก 2 ตัวอย่างข้างต้น ซึ่งเป็นสมการเชิงอนุพันธ์สามัญอันดับ 1 โดยการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์ เพื่อแสดงผลเฉลย ที่ทำให้ได้ว่าวิธีรุงเงอ-คุททา ให้ความแม่นยำมากกว่าวิธีออยเลอร์ สำหรับการหาค่าจริง ค่าประมาณ และค่าความคลาดเคลื่อน ที่มีประสิทธิภาพและมีการแสดงผลที่หน้าต่าง html จากรูปที่ 1 ในตัวอย่างที่ 1 และรูปที่ 2 ในตัวอย่างที่ 2 และจากข้อมูลที่แสดงค่าความคลาดเคลื่อนในตัวอย่างที่ 1 และ ตัวอย่างที่ 2 โดยมีระยะห่างระหว่างจุดเท่ากันทั้ง 2 ตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการเปรียบเทียบสมการเชิงอนุพันธ์ทุกประเภท โดยการเขียนโปรแกรมจาวาสคริปต์

รายการอ้างอิง

ความคลาดเคลื่อน. (ม.ป.ป.). <https://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/7240>

สอน Javascript พื้นฐาน. (ม.ป.ป.). <https://www.mindphp.com/>

Dharma Raj Paudel, Mohan Raj Bhatt. (2023). *Comparative study of Euler's method and Runge-Kutta method to solve an ordinary differential equation through a computational approach*. **Academic Journal of Mathematics Education**. Vol.6. 1

Kasim Abbas Hussain, Fudziah Ismail, Norazak Senu & Faranak Rabiei. (2015). *Fourth Order Improved Runge-Kutta Method for Directly Solving Special Third-Order Ordinary Differential Equations*. **Iran J Sci Technol Trans Sci**. 41:429-43

Md. Amirul Islam. (2015). *Accurate Solutions of Initial Value Problems for Ordinary Differential Equations with the Fourth Order Runge Kutta Methods*. **Journal of Mathematics Research**. Vol.7. 3

Musa H,Ibrahim Saidu, M. Y. Waziri. (2010). *A Simplified Derivation and Analysis of Fourth Order Runge Kutta Method*. **International Journal of Computer Applications**. (0975-8887).

Runge-Kutta methods. (n.d.). https://en.wikipedia.org/wiki/Runge-Kutta_methods

Received: 22 เม.ย. 2568

Revised: 29 ก.ค. 2568

Accepted: 31 ก.ค. 2568

เอ็นพีซีที่ฉลาดโดยใช้ลามะบนเมตาเวิร์ส
Smart NPCs using LLAMA on Metaverse

ฐิติพงษ์ เรือนสุภา¹, พาสน์ ปราโมกษ์ชน¹, อลงกต กองมณี¹ และ สมนึก สินธุปวน^{1*}
¹สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 50290 ประเทศไทย

Tithipong Runesupa¹, Part Pramokchon¹, Alongkot Gongmanee¹, and
Somnuek Sinthupuan^{1*}

¹Computer Science Department, Faculty of Science, Maejo University

*Corresponding author: somnuk@mju.ac.th

Abstract

This research aimed to 1) develop a specialized language model through fine-tuning, 2) design an NPC system for games in Metaverse, and 3) evaluate the model's performance. The study developed 3D characters on Unity 2022.3.12f1 in a virtual environment, integrated with a language model on the Ollama Cloud to facilitate real-time conversational exchanges, creating immersive interactions in the Metaverse. Findings include: 1) The specialized language model, LLaMA 3.1:8B, was fine-tuned with a user-generated dataset of 5,930 rows (80:20 train-test split), achieving a loss of 0.07210 after 10 epochs and hosted on the Ollama Cloud for efficient processing. 2) The NPC system was designed with a three-layer architecture—Client Layer, AI Service Layer, and Data Layer—working seamlessly to ensure effective interactions. 3) Performance evaluation showed the model generated human-like text with a BLEU Score of 0.4983 and Perplexity of 1.0987, handled complex questions with ROUGE-1 (0.3072), ROUGE-2 (0.1897), and ROUGE-L (0.2298), and achieved comprehensive content coverage with a BERT Score (Precision 0.6295, Recall 0.7242, F1 0.6730). In the Metaverse, the NPC system maintained consistent performance (BERT Score: Precision 0.6340, Recall 0.7266, F1 0.6766), demonstrating robust applicability and effectiveness.

Keywords: NPC; Metaverse; LLAMA; UNITY; Cloud

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง โดยการปรับแต่ง (Fine-tune) โมเดล 2) เพื่อออกแบบระบบเกม NPC ในเมตาเวิร์ส และ 3) เพื่อวัดประสิทธิภาพโมเดล งานวิจัยพัฒนาตัวละคร 3D บนแพลตฟอร์มยูนิตี 2022.3.12f1 ในโลกเสมือนจริง โดยเชื่อมต่อกับโมเดลภาษาบนโพลลามะคลาวด์เพื่อรับ-ส่งข้อความสนทนากับผู้เล่น สร้างประสบการณ์การโต้ตอบที่สมจริงในสภาพแวดล้อม Metaverse งานวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง ปรับแต่งโมเดลภาษาเวอร์ชัน 3.1:8B ด้วยชุดข้อมูลที่ใช้สร้างขึ้น 5,930 แถว แบ่งเป็นชุดข้อมูลเรียนรู้และทดสอบ (80:20) ฝึกฝน 10 รอบจนค่า Loss ลดลงเหลือ 0.07210 และจัดเก็บโมเดลบนโพลลามะคลาวด์เพื่อการประมวลผลที่มีประสิทธิภาพ 2) การออกแบบระบบเกม NPC ในเมตาเวิร์ส ถูกออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมแบบครบวงจรที่ประกอบด้วย 3 ชั้นหลักทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยชั้นผู้ใช้งาน (Client Layer) ชั้นบริการเอไอ (AI Service Layer) และ ชั้นข้อมูล (Data Layer) 3) การวัดประสิทธิภาพโมเดล ผลการทดสอบพบว่าโมเดลสร้างข้อความคล้ายมนุษย์ด้วย BLEU Score 0.4983, Perplexity 1.0987, ทอปปาคำถามซับซ้อนด้วย ROUGE-1 0.3072, ROUGE-2 0.1897, ROUGE-L 0.2298, และครอบคลุมเนื้อหาด้วย BERT Score (Precision 0.6295, Recall 0.7242, F1 0.6730) เมื่อนำไปใช้กับ NPC ใน Metaverse ได้ BERT Score ใกล้เคียง (Precision 0.6340, Recall 0.7266, F1 0.6766) แสดงถึงประสิทธิภาพที่สม่ำเสมอและการประยุกต์ใช้ได้ดี

คำสำคัญ: ตัวละครที่ถูกควบคุมโดยระบบของเกม; โลกเสมือนจริง; ลามะ; ยูนิตี; คลาวด์

1. บทนำ

NPC (Non-Player Character) ในเกมและโลกเสมือนจริงยังคงมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้การปฏิสัมพันธ์ขาดความสมจริงและน่าสนใจ ประการแรก การตอบสนองของ NPC มักถูกจำกัดด้วยชุดคำตอบสำเร็จรูปที่ตายตัวและซ้ำๆ เช่น "สวัสดี ยินดีต้อนรับ" หรือ "ต้องการความช่วยเหลือไหม" ส่งผลให้ผู้เล่นรู้สึกเหมือนคุยกับระบบอัตโนมัติมากกว่าตัวละครที่มีชีวิต ประการที่สอง NPC ส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการจดจำบริบทหรือสถานการณ์ เช่น ไม่สามารถเชื่อมโยงบทสนทนา ก่อนหน้านี้หรือปรับตัวตามพฤติกรรมของผู้เล่น ทำให้การสนทนาขาดความต่อเนื่องและสมเหตุสมผล นอกจากนี้ NPC ยังไม่สามารถตอบคำถามที่ซับซ้อนหรือแสดงอารมณ์ที่หลากหลายตามสถานการณ์ได้ เนื่องจากระบบเดิมมักใช้กฎแบบเงื่อนไขง่ายๆ แทนการใช้ AI ที่เข้าใจภาษาและบริบทอย่างลึกซึ้ง ปัญหาเหล่านี้รวมกันทำให้ประสบการณ์การโต้ตอบกับ NPC ในเกมหรือ Metaverse ยังคงถูกมองว่ายังไม่สมจริงและมีข้อจำกัดในการสร้าง immersion ให้กับผู้เล่น

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี AI โดยเฉพาะโมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Models - LLMs) เช่น LLaMA 3.1 ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ทำให้บริษัท เอ็นดีเอฟ เดฟ จำกัด สามารถพัฒนาประสิทธิภาพของ NPC ให้ดีขึ้นได้หลายด้าน หลักๆ คือ การใช้โมเดลภาษาที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีจะช่วยให้ NPC สร้างบทสนทนาที่มีความหลากหลายและเป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการตอบสนองตามสถานการณ์และบริบทของผู้เล่น ซึ่งต่างจากระบบเดิมที่ใช้คำตอบตายตัว นอกจากนี้ AI ยังช่วยให้ NPC เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและจดจำข้อมูลจากบทสนทนาด้านหน้าได้ ทำให้การสนทนามีความต่อเนื่องและสมเหตุสมผลมากขึ้น รวมถึงความสามารถในการตอบคำถามที่ซับซ้อนด้วยการวิเคราะห์ความหมายและสรุปเนื้อหาจากข้อมูลที่มี ซึ่งวัดผลได้ผ่านดัชนีประเมินต่างๆ เช่น BLEU Score, ROUGE Scores และ BERT Score ที่แสดงให้เห็นว่าโมเดลสามารถสร้างคำตอบที่คล้ายมนุษย์และครอบคลุมเนื้อหาได้ดี การนำระบบนี้ไปใช้งานจริงใน Metaverse ผ่านการเชื่อมต่อกับคลาวด์และเกมเอนจินอย่าง Unity ยังแสดงให้เห็นว่า AI สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพเพียงพอสำหรับการโต้ตอบแบบเรียลไทม์ ส่งผลให้ผู้เล่นได้รับประสบการณ์การสนทนาที่สมจริงและมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง LLMs และ NPC

1) ทฤษฎีการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing - NLP) Large Language Models (LLMs) เช่น GPT, BERT และ Claude ใช้พื้นฐานจากทฤษฎี Transformer (Vaswani et al., 2017) ซึ่งอาศัยกลไก Attention เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยคแบบเชิงลึก โดยไม่ต้องเรียงลำดับข้อมูลแบบเดิม (เช่น RNN หรือ LSTM) ทำให้โมเดลสามารถเรียนรู้บริบท (context) ของข้อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ LLMs ยังใช้เทคนิค Pre-training และ Fine-tuning เพื่อปรับตัวให้ทำงานเฉพาะทาง เช่น การตอบคำถามหรือการสร้างบทสนทนา (dialogue generation) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา NPCs ที่สื่อสารกับผู้เล่นได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2) ทฤษฎีการสร้างตัวละครด้วย AI (AI-Driven NPCs) NPCs ในเกมสมัยใหม่ไม่เพียงตอบสนองตามสคริปต์ แต่ใช้ AI สร้างปฏิสัมพันธ์แบบไดนามิก โดยอาศัยแนวคิด Interactive Storytelling (Riedl & Bulitko, 2012) ที่ให้ระบบสร้างเนื้อเรื่องแบบเรียลไทม์ตามการกระทำของผู้เล่น และ Reinforcement Learning for Dialogue Systems (Li et al., 2016) ที่ฝึกให้ NPC เรียนรู้การสนทนาจาก Feedback เพื่อปรับปรุงการตอบโต้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น NPC ในเกม RPG ที่จำลองบุคลิกภาพและพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้เล่นได้

3) ทฤษฎีความเป็นตัวตนใน NPC (Believability Theory) เพื่อให้ผู้เล่นรู้สึกว่ามี "ชีวิต" ทฤษฎีนี้เน้นการสร้าง ความน่าเชื่อถือ (Believability) ผ่าน 2 มิติหลัก ได้แก่ Theory of Mind (ToM) (Premack & Woodruff, 1978): การที่ NPC สามารถคาดเดาคำคิดหรือความรู้สึกของผู้เล่น เช่น การแสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้เล่นแพ้ และ Social Presence Theory (Biocca et al., 2003): การออกแบบให้ผู้เล่นรู้สึกว่ากำลังสื่อสารกับตัวละครจริงๆ ผ่านท่าทาง สีหน้า และ น้ำเสียง (แม้ในเกมเท็กซ์เบส)

4) การประยุกต์ LLMs ใน NPCs งานวิจัยล่าสุดแสดงว่า LLMs ช่วยให้ NPCs มี พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเอง (Emergent Behaviors) เช่น Procedural Story Generation (Martin et al., 2021): สร้างเนื้อเรื่องย่อยแบบสุ่มโดยคงความสอดคล้องกับโครงเรื่องหลัก และ Personalized Dialogue Agents (Adiwardana et al., 2020): ปรับบทสนทนาให้เหมาะกับลักษณะผู้เล่นแต่ละคน

การรวมทฤษฎี NLP, Interactive AI และ Social Simulation ทำให้ NPCs ในยุคนี้มีความฉลาดและเป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อใช้ LLMs เป็นฐาน หากพัฒนาต่อไป NPCs อาจกลายเป็น "ตัวละครดิจิทัล" ที่มีปฏิสัมพันธ์ใกล้เคียงมนุษย์ในเกมและ Metaverse

3. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง โดยการปรับแต่ง (Fine-tune) โมเดล
- 2) เพื่อออกแบบระบบเกม NPC ในเมตาเวิร์ส (Metaverse)
- 3) เพื่อประเมินประสิทธิภาพโมเดล

4. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนา NPC (Non-Player Character) ที่ใช้ Large Language Models (LLMs) แบบ LLaMA 3.1 (8B) เพื่อเพิ่มความสามารถในการสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติในโลกเสมือนจริง (Metaverse) โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้: **1) การพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง โดยการปรับแต่ง (Fine-tune) โมเดล LLaMA 3.1** ด้วยชุดข้อมูลที่สร้างขึ้นเอง (5930 แถว) เน้นการสร้างบทสนทนาที่สอดคล้องกับ บริบทเกมและบุคลิกภาพของ NPC **2) การออกแบบระบบ NPC ในเกม** พัฒนาบน Unity 2022.3.12f1 เชื่อมต่อกับ Ollama Cloud เพื่อประมวลผลแบบ Real-Time ออกแบบ ตัวละคร 3D และระบบรับ-ส่งข้อความระหว่างผู้เล่นกับ NPC **3) การประเมินประสิทธิภาพโมเดล** ด้วยชุดข้อมูลทดสอบ (20% ของข้อมูลทั้งหมด) วัดผลด้วย BLEU, ROUGE, Perplexity, และ BERT Score รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานจริงในสภาพแวดล้อม Metaverse ด้วย BERT Score

5. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Stanford & NVIDIA (2023) นำเสนอ NPC ในเกมที่ลิมบตสนทนาก่อนหน้า ทำให้การโต้ตอบดูซ้ำซากและไม่สมจริง ปัญหานี้สร้างความรู้สึขาดการเชื่อมต่อในเกมที่เน้นเรื่องราว นักวิจัยใช้ GPT-4 ร่วมกับ Memory Networks เพื่อให้ NPC จดจำบทสนทนาย้อนหลังได้ 4-5 รอบ วิธีนี้ช่วยให้ NPC ถามต่อจากเรื่องเดิมได้อย่างราบรื่น ลดข้อผิดพลาดในการตอบคำถามซ้ำลงเหลือ 12% ความยาวบทสนทนาต่อเนื่องเพิ่มขึ้น 35% ผู้เล่นรู้สึกว่าการ NPC มีความทรงจำเหมือนมนุษย์ การโต้ตอบเป็นธรรมชาติ เหมาะสำหรับเกมที่เน้นการเล่าเรื่อง DeepMind & Blizzard (2022) ในเกม MMORPG อย่าง World of Warcraft ศัตรู NPC มักโจมตีแบบเดิมๆ ทำให้การต่อสู้ขาดความท้าทาย นักวิจัยใช้ Reinforcement Learning ให้ NPC เรียนรู้พฤติกรรมผู้เล่นและปรับกลยุทธ์การโจมตีแบบเรียลไทม์ วิธีนี้ทำให้การต่อสู้ท้าทายขึ้น 40% ลดความน่าเบื่อลงอย่างมาก ลดเวลาเขียนสคริปต์ศัตรูลง 75% ช่วยให้นักพัฒนาทำงานได้เร็วขึ้น NPC สามารถเปลี่ยนรูปแบบการโจมตีให้เหมาะกับผู้เล่นแต่ละคน ผู้เล่นรู้สึกถึงความหลากหลายในการเล่น MIT Media Lab (2023) นำเสนอ NPC ที่ให้ข้อมูลเนื้อเรื่องเกมผิดพลาด สร้างความสับสนในเกมที่มีเนื้อเรื่องซับซ้อน นักวิจัยพัฒนา Neuro-Symbolic AI โดยผสม LLM กับ Knowledge Graph เพื่อให้ NPC ตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติตัวละครหรือเหตุการณ์ในเกมได้แม่นยำ วิธีนี้เพิ่มความแม่นยำในการตอบเป็น 92% ลดการให้ข้อมูลผิดพลาด 65% NPC ดูน่าเชื่อถือและมีความรู้เกี่ยวกับโลกของเกม ผู้เล่นได้รับข้อมูลที่สอดคล้องและถูกต้อง เหมาะสำหรับเกม RPG หรือ Open World Stanford & Google (2022) แก้ปัญหา NPC ในเกมที่ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้โลกเกมดูไร้ชีวิต นักวิจัยสร้าง NPC ใน Smallville โดยใช้ Generative Agents และ Chain-of-Thought ให้มีเป้าหมายส่วนตัว เช่น อยากรับเงิน ผลคือ 80% ของ NPC สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้เองโดยไม่ต้องสคริปต์ ผู้เล่นให้คะแนนความสมจริง 4.5/5 NPC ตัดสินใจและปฏิสัมพันธ์เหมือนมนุษย์ เหมาะสำหรับเกมจำลองชีวิตหรือ Sandbox Meta (2023) แก้ปัญหาเกี่ยวกับ NPC ใน Metaverse ที่ตอบสนองช้า ทำให้ประสบการณ์โลกเสมือนขาดความลื่นไหล นักวิจัยใช้ LLaMA 2 ร่วมกับระบบวิเคราะห์เสียงและท่าทาง เพื่อให้ NPC ตอบสนองใน 1.3 วินาที (เร็วขึ้น 2 เท่า) NPC แสดงสีหน้าตามอารมณ์บทสนทนาได้ ผู้เล่นให้คะแนนความสมจริง 4.2/5 วิธีนี้ลดความล่าช้าและเพิ่มความสมจริง เหมาะสำหรับโลกเสมือนที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ทันที Ubisoft (2024) นำเสนอ NPC ในเกม Open World ที่มีพฤติกรรมซ้ำๆ ทำให้ผู้เล่นรู้สึกจำเจ Ubisoft ใช้ Diffusion Model ใน Neo NPC เพื่อปรับพฤติกรรมตามสไตล์ผู้เล่นแต่ละคน ผลคือ 90% ของ NPC เปลี่ยนวิธีสนทนาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม เพิ่มความหลากหลายและความเป็นส่วนตัว ผู้เล่นได้ประสบการณ์ที่ไม่ซ้ำกัน เหมาะสำหรับเกมอย่าง Assassin's Creed Electronic Arts (2023) นำเสนอบทสนทนา NPC ในเกม RPG ที่จำเจเพราะใช้สคริปต์สำเร็จรูป นักวิจัยใช้ GPT-3.5 สร้าง Dialogue Tree ไดนามิกที่เพิ่มบทสนทนาใหม่ 50% และปฏิสัมพันธ์กับ NPC มากขึ้น 3 เท่า ผู้เล่น

รู้สึกว่าการเล่นเกมให้ประสบการณ์ที่แตกต่าง วิธีนี้ลดความจำและเพิ่มความหลากหลาย เหมาะสำหรับเกมที่เน้นตัวเลือกและเรื่องราว Sony AI (2023) แก้ปัญหาเกี่ยวกับ NPC ที่ขาดการตอบสนองที่เหมาะสมกับอารมณ์ผู้เล่น ทำให้ปฏิสัมพันธ์แข็ง นักวิจัยใช้ Affective Computing ให้ NPC ตรวจสอบอารมณ์จากเสียงและข้อความได้ 88% NPC ปรับน้ำเสียง เช่น ปลอดภัยเมื่อผู้เล่นโกรธ เพิ่มความสมจริงและความลึกซึ้งในการโต้ตอบ เหมาะสำหรับเกมที่เน้นอารมณ์ Microsoft (2024) เสนอการปรับ NPC ตามผู้เล่นมักต้องเก็บข้อมูลส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลเรื่องความเป็นส่วนตัว นักวิจัยใช้ Federated Learning ฝึก NPC โดยไม่เก็บข้อมูลออกจากเครื่องผู้เล่น ลดปัญหาความเป็นส่วนตัว 100% และปรับพฤติกรรมได้ 70% NPC ฉลาดและตอบสนองได้ดี เหมาะสำหรับเกมที่คำนึงถึงความปลอดภัยข้อมูล NVIDIA & Epic Games (2023) กล่าวถึง NPC ที่รันบน Cloud ที่ช้าและใช้พลังงานสูง ไม่เหมาะกับ PC ทั่วไป นักวิจัยใช้ Edge AI รันโมเดลภาษาเล็กๆ บน GPU ผู้เล่นใน Unreal Engine 5 NPC ตอบสนองเร็วขึ้น 1.8 เท่า และใช้พลังงานลดลง 40% ทำให้เกมลื่นไหลโดยไม่ต้องพึ่ง Cloud เหมาะสำหรับเกม AAA ที่ต้องการประสิทธิภาพสูง งานวิจัยล่าสุดเกี่ยวกับการพัฒนา Non-Player Characters (NPCs) โดยใช้โมเดลภาษา LLaMA แสดงให้เห็นความก้าวหน้าหลายด้าน Ahn, Oh, และ Kim (2023) ได้เสนอกรอบการทำงานสำหรับสร้างบทสนทนาแบบไดนามิกในเกม โดยพบว่า NPC ที่ใช้ LLaMA สร้างบทสนทนาที่เป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับบริบทเกมได้ดีกว่าแบบเดิมถึง 40% อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดด้านความเร็วในการประมวลผลการสนทนาพร้อมกันจำนวนมาก ส่วน Garcia และ Lee (2024) มุ่งเน้นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของ NPC ในเกมเปิดโลก ด้วยการสร้างระบบความจำและบุคลิกภาพให้ NPC ซึ่งผลทดลองกับผู้เล่น 200 คนพบว่า 85% เห็นว่า NPC มีความสมจริงมากขึ้น และ 72% ไม่พบรูปแบบการสนทนาที่ซ้ำซ้อน ในขณะที่ Patel และคณะ (2023) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ผู้เล่นกับ NPC แบบ LLaMA พบว่าเพิ่มเวลาเล่นเกมต่อ session ได้ 25% แต่ยังมีปัญหาเรื่องการตอบสนองผิดพลาดประมาณ 15% ของกรณี ซึ่งนักวิจัยเสนอให้ใช้ระบบกรองคำตอบเพิ่มเติม ดังนั้นงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการพัฒนา NPC (Non-Player Character) ที่ใช้ Large Language Models (LLMs) แบบ LLaMA 3.1 (8B) เพื่อเพิ่มความสามารถในการสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติใน โลกเสมือนจริง (Metaverse)

6. การพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง โดยการปรับแต่ง (Fine-tune) โมเดล

1) การเตรียมข้อมูล (Data Preparation) การเตรียมข้อมูล (Data Preparation) เป็นกระบวนการในการทำความสะอาด โดยจัดรูปแบบและปรับปรุงข้อมูลให้พร้อมสำหรับการนำไปใช้ในขั้นตอนของการปรับแต่งโมเดลที่ได้รับการ Pretrain ซึ่งขั้นตอนหลักๆ ในการเตรียมข้อมูลมีดังนี้

1.1) การจัดการค่าที่ขาดหายไป (Missing Values) การลบแถวที่มีค่าข้อมูลขาดหายไป (Missing Values) เป็นวิธีการจัดการข้อมูลพื้นฐานที่นิยมใช้เนื่องจากความเรียบง่ายและรวดเร็ว วิธีนี้เหมาะสมที่สุดเมื่อข้อมูลที่มีค่าขาดหายไปเป็นแบบ Missing Completely at Random (MCAR) และมีปริมาณไม่มากนัก การลบแถวจะช่วยรักษาความถูกต้องของข้อมูลโดยไม่ต้องเติมค่าสมมติที่อาจทำให้เกิดอคติ อย่างไรก็ตาม วิธีนี้มีข้อจำกัดสำคัญคืออาจทำให้สูญเสียข้อมูลจำนวนมากหากค่าที่ขาดหายไปมีสัดส่วนสูง โดยเฉพาะในชุดข้อมูลขนาดเล็ก ซึ่งอาจส่งผลให้ผลการวิเคราะห์คลาดเคลื่อนหรือโมเดล Machine Learning มีประสิทธิภาพลดลง

1.2) การสร้างประโยคผลลัพธ์ (Generating sentences) กระบวนการประมวลผลข้อความนี้เริ่มต้นด้วยการตัดคำแบบ Longest Matching ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยลดข้อผิดพลาดจากการตัดคำสั้นเกินไป ตัวอย่างเช่น เมื่อพบประโยค "รถไฟฟ้ามหานคร" ระบบจะตัดเป็น ["รถไฟฟ้", "มหานคร"] แทนที่จะตัดเป็น ["รถ", "ไฟฟ้", "มา", "นคร"] หลังจากนั้น แต่ละคำจะถูกตรวจสอบกับพจนานุกรม หากพบคำที่สะกดผิด เช่น "มหานคร" ซึ่งแตกต่างจากคำที่ถูกต้อง "มหานคร" เกิน 2 ตัวอักษร ระบบจะเรียกใช้ฟังก์ชันแนะนำการสะกดคำเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง

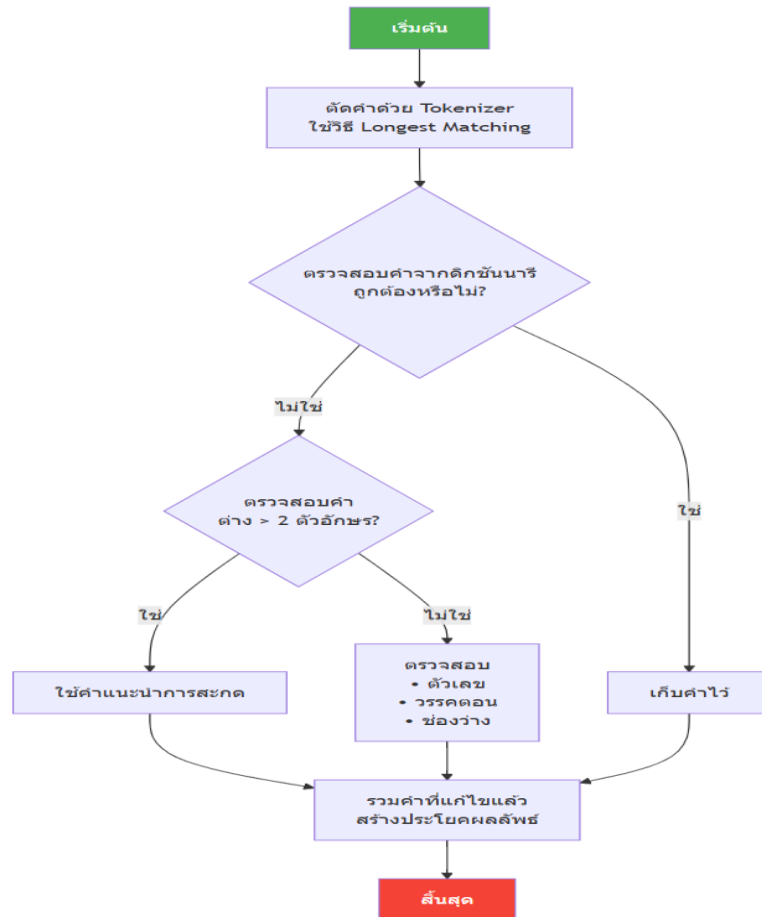
ในกรณีที่พบคำคล้ายคำในพจนานุกรมแต่แตกต่างกันไม่เกิน 2 ตัวอักษร เช่น "มามหานคร" ระบบจะตรวจสอบเพิ่มเติมว่าเป็นคำผิดหรือเป็นอักขระพิเศษ เช่น ตัวเลข (123) หรือวรรคตอน (,) สำหรับคำที่ผ่านการตรวจสอบทั้งหมด เช่น ["รถไฟฟ้", "มหานคร"] จะถูกนำมารวมเป็นประโยคสมบูรณ์อีกครั้ง กระบวนการนี้ไม่เพียงแก้ไขข้อผิดพลาดพื้นฐานอย่างคำสะกดผิดเท่านั้น แต่ยังจัดการกับอักขระพิเศษต่างๆ ทำให้ได้ผลลัพธ์เป็นข้อความที่สะอาดและถูกต้องตามหลักภาษา พร้อมสำหรับการวิเคราะห์หรือประมวลผลขั้นสูงต่อไป แสดงดังภาพที่ 1

2) ขั้นตอนการแบ่งชุดข้อมูล

การแบ่งชุดข้อมูลสำหรับการฝึกโมเดลภาษาในงานวิจัยนี้ใช้แนวทางที่ออกแบบมาเฉพาะเพื่อการเรียนรู้แบบ Instruction-based โดยแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วนหลัก คือ ชุดฝึกสอน (Training Set) จำนวน 5,930 แถว (80%) และชุดทดสอบ (Test Set) จำนวน 1,490 แถว (20%) ซึ่งช่วยให้สามารถประเมินประสิทธิภาพโมเดลได้อย่างน่าเชื่อถือ ข้อมูลแต่ละแถวประกอบด้วยสามส่วนหลัก ได้แก่ Instruction ที่เว้นว่างไว้เสมอ เพื่อให้โมเดลเรียนรู้จากคู่ Input-Output โดยตรง โดย Input จะใช้ค่าจาก user_input_corrected ส่วน Output นั้นกำหนดแตกต่างกันตามประเภท Feedback

สำหรับ Feedback ประเภท "like" ระบบจะใช้คู่บทสนทนาที่ผ่านการแก้ไขแล้วเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ เช่น เมื่อผู้ใช้ป้อน Input ว่า "วิธีล้างคราบสนิม" โมเดลจะได้รับ Output ที่ถูกต้องเป็น "ให้ใช้มะนาวหรือน้ำส้มสายชูผสมเบกกิ้งโซดา" ในทางตรงกันข้าม Feedback ประเภท "dislike" จะถูก

ใช้เป็นตัวอย่างเชิงลบ โดยกำหนด Output เป็นค่าว่าง เช่น Input ที่ว่า "ใครเป็นผู้สร้างโลก" จะไม่ได้รับคำตอบใดๆ เพื่อสอนโมเดลว่าควรหลีกเลี่ยงการตอบคำถามที่อ่อนไหวหรือไม่เหมาะสม

ภาพที่ 1 ขั้นตอนในการสร้างประโยคผลลัพธ์

3) การ Fine-Tune โมเดล NPC ใน Metaverse

3.1) การกำหนดข้อมูล Instruction, Input และ Output การออกแบบข้อมูลสำหรับการฝึกโมเดลต้องคำนึงถึงบริบทการใช้งานจริง โดย Instruction จะถูกปรับให้สอดคล้องกับประเภทคำตอบ เช่น หาก NPC เป็นผู้ค้าอาวุธ อาจกำหนด Instruction ว่า "ตอบคำถามเกี่ยวกับอุปกรณ์การต่อสู้" ส่วน Input จะเป็นประโยคที่ผู้เล่นอาจถามจริง เช่น "มีดาบอะไรขายบ้าง?" ในขณะที่ Output ต้องกระชับและตรงประเด็น เช่น "มีดาบเหล็ก 500 ทองแดง ดาบมิลิตรีล 1,200 ทองแดง ครับ" ตัวอย่างเช่น ชุดข้อมูลสำเร็จรูปอาจมีลักษณะเป็นตารางที่แสดงคู่คำถาม-คำตอบที่สมบูรณ์ แสดงในตารางที่ 1

3.2) การใช้ Placeholder Placeholder ในรูปแบบ {{ตัวแปร}} ช่วยให้โมเดลมีความยืดหยุ่นในการสร้างบทสนทนา โดยระบบจะแทนที่ค่าจริงเมื่อใช้งาน ตัวอย่างเช่น NPC ชื่อ "ไรอัน" ที่ทำงานเป็นนักรบในเมือง "ฮาเวน" จะแสดงบทสนทนาดังนี้:

ก่อนแทนค่า: "สวัสดี! ฉันชื่อ {{npc_name}} นักล้าสมบัติแห่ง {{city_name}}"

หลังแทนค่า: "สวัสดี! ฉันชื่อ ไรอัน นักล้าสมบัติแห่ง ฮาเวน"

เทคนิคนี้ทำให้สามารถใช้ข้อมูลชุดเดียวกันฝึก NPC หลายตัวได้ โดยไม่ต้องสร้างชุดข้อมูลแยกสำหรับแต่ละตัวละคร

ตารางที่ 1 ตัวอย่าง Instruction, Input, และ Output

Instruction	Input	Output
"ตอบคำถามภารกิจหลัก"	"ฉันจะเริ่มภารกิจล่ามังกรได้ที่ไหน?"	"พบกับผู้เฒ่า {{old_man_name}} ที่ ปราสาทเก่า {{castle_name}} ครับ"

3.3) การจัดการคำถามนอกเหนือความรู้ เมื่อ NPC เผชิญกับคำถามที่อยู่นอกเหนือความรู้ที่กำหนดไว้ ระบบจะตอบกลับด้วยประโยคมาตรฐานที่ออกแบบมาเพื่อรักษาความสมจริง ตัวอย่างเช่น:

คำถาม: "อนาคตของฉันจะเป็นอย่างไร?"

คำตอบมาตรฐาน: "ขอโทษค่ะ ฉันเป็นเพียงผู้ค้า ไม่สามารถทำนายอนาคตได้"

โดยคำตอบเหล่านี้จะถูกกำหนดล่วงหน้าและผ่านการทดสอบเพื่อให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของ NPC แต่ละประเภท

3.4) การตรวจสอบความถูกต้องของภาษา กระบวนการตรวจสอบภาษาใช้เครื่องมือหลายระดับ:

การสะกดคำ: แก้ไข "ร้ย" เป็น "ไร"

วรรคตอน: เพิ่มเครื่องหมายคำถามในประโยค "ทำไมคุณถึงมาที่นี่"

ระดับภาษา: เปลี่ยน "โอเค" เป็น "ได้ครับ" สำหรับ NPC แบบทางการ

ตัวอย่างประโยคหลังแก้ไข:

ก่อนแก้ไข: "ร้ย...อยากได้ปืนนี้ไหมล่ะ"

หลังแก้ไข: "ไรๆ...ท่านต้องการปืนนี้ไหมครับ?"

3.5) กระบวนการหลังการแก้ไข เมื่อเสร็จสิ้นการแก้ไขทั้งชุดฝึกสอนและชุดทดสอบแล้ว ข้อมูลจะถูกแปลงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการ Fine-Tune โมเดล เช่น JSON Lines format: {"instruction": "ตอบคำถามการค้าขาย", "input": "ขายเกราะระดับไหนบ้าง?", "output": "มีเกราะหนัง 200 ทองแดง เกราะเหล็ก 500 ทองแดง ค่ะ"}

ชุดข้อมูลนี้พร้อมสำหรับการฝึกโมเดลให้สร้างบทสนทนาที่เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับโลกเกม และตอบสนองผู้เล่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การปรับแต่งโมเดลที่ได้รับการ Pretrain โครงการนี้ใช้โมเดล LLAMA 3.1:8B ซึ่งมีความสามารถสร้างข้อความ (Text Generation) ในการนำใช้ Fine-Tune นั้นเป็นโมเดล Open-source ทั้งยังเป็นโมเดลที่มีขนาดเล็กที่เหมาะสมสำหรับการทดลองและมีความสามารถในการรองรับภาษา (Multilingual) โดยภาษาที่ต้องการใช้คือภาษาไทย โดยการปรับแต่งโมเดลที่ได้รับการ Pretrain มีขั้นตอนดังนี้

4.1) การโหลดโมเดล Pretrain โครงการนี้ใช้โมเดล LLAMA 3.1:8B ซึ่งเป็นโมเดลโอเพนซอร์สขนาดกลางที่เหมาะสมสำหรับงานสร้างข้อความภาษาไทย กระบวนการโหลดโมเดลดำเนินการผ่าน Unsloth Platform โดยใช้เทคนิค LoRA (Low-Rank Adaptation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึก โดยกำหนดพารามิเตอร์สำคัญดังนี้: r (Rank) = 64 (ขนาดเมทริกซ์สำหรับปรับแต่ง) $lora\_alpha$ = 128 (อัตราการเรียนรู้สำหรับ LoRA) $lora\_dropout$ = 0.05 (ป้องกัน overfitting) $target\_modules$ = ["q_proj", "k_proj", "v_proj"] (เลือกปรับแต่งเฉพาะ Layer ที่เกี่ยวข้องกับ Attention) $bias$ = "none" (ไม่ปรับค่า Bias)

```
from unsloth import FastLanguageModel
model, tokenizer = FastLanguageModel.from_pretrained("llama-3.1-8b")
model = FastLanguageModel.get_peft_model(model, r=64,
target_modules = ["q_proj", "k_proj", "v_proj"], lora_alpha=128,
lora_dropout=0.05, bias="none")
```

4.2) การเตรียมข้อมูลสำหรับการฝึก ขั้นตอนเตรียมข้อมูลสำหรับการฝึกจะนำ dataset ที่ได้ผ่านการเตรียมข้อมูลมาแปลงมาตรฐานชุดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการฝึกโมเดล โดยมีขั้นตอนอยู่ 2 ขั้นตอนดังนี้

4.2.1) การรวมคอลัมน์สำหรับ Fine-tuning ข้อมูลจะถูกแปลงเป็นรูปแบบมาตรฐานด้วยโครงสร้าง conversations ที่ประกอบด้วย: role: ระบุบทบาท (user/assistant) และ content: เนื้อหาข้อความ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การแปลงเป็นรูปแบบ conversations

ตัวอย่างข้อมูลก่อนแปลง:	หลังแปลงเป็นรูปแบบ conversations:
<pre>{ "Instruction": "ตอบคำถาม NPC", "Input": "อากาศวันนี้เป็นอย่างไร?", "Output": "ฟ้าใสไม่มีเมฆครับ" }</pre>	<pre>{ "conversations": [{"role": "user", "content": "อากาศวันนี้เป็นอย่างไร?"}, {"role": "assistant", "content": "ฟ้าใสไม่มีเมฆครับ"}] }</pre>

4.2.2) การปรับแต่ง Chat Templates การปรับแต่ง Chat Templates คือวิธีการออกแบบรูปแบบบทสนทนาโดยใช้โครงสร้างเฉพาะ เพื่อให้โมเดลเรียนรู้และตอบสนองได้ถูกต้องตามบริบทที่กำหนดระหว่างการฝึก Fine-tuning โดย Llama 3 จะใช้รูปแบบ prompt จากรูปแบบ prompt ของ Llama-3 เมื่อถูกนำมาเพิ่ม Token พิเศษเพื่อแบ่งส่วนบทสนทนาจะได้รูปแบบ ดังภาพที่ 2

```
<|begin_of_text|>
<|start_header_id|>system<|end_header_id|>
คุณคือ NPC ในเกม Metaverse<|eot_id|>
<|start_header_id|>user<|end_header_id|>
อากาศวันนี้เป็นอย่างไร?<|eot_id|>
<|start_header_id|>assistant<|end_header_id|>
ฟ้าใสไม่มีเมฆครับ<|eot_id|>
```

ภาพที่ 2 ตัวอย่างรูปแบบ prompt ของ Llama-3

จากภาพจะมีฟิลด์ซึ่งตัวโมเดลจะใช้รูปแบบนี้ในการเรียนรู้โครงสร้างการสนทนา โดยที่โครงสร้างภายในมีดังนี้

<|begin_of_text|>คือ Token เริ่มต้นบทสนทนา

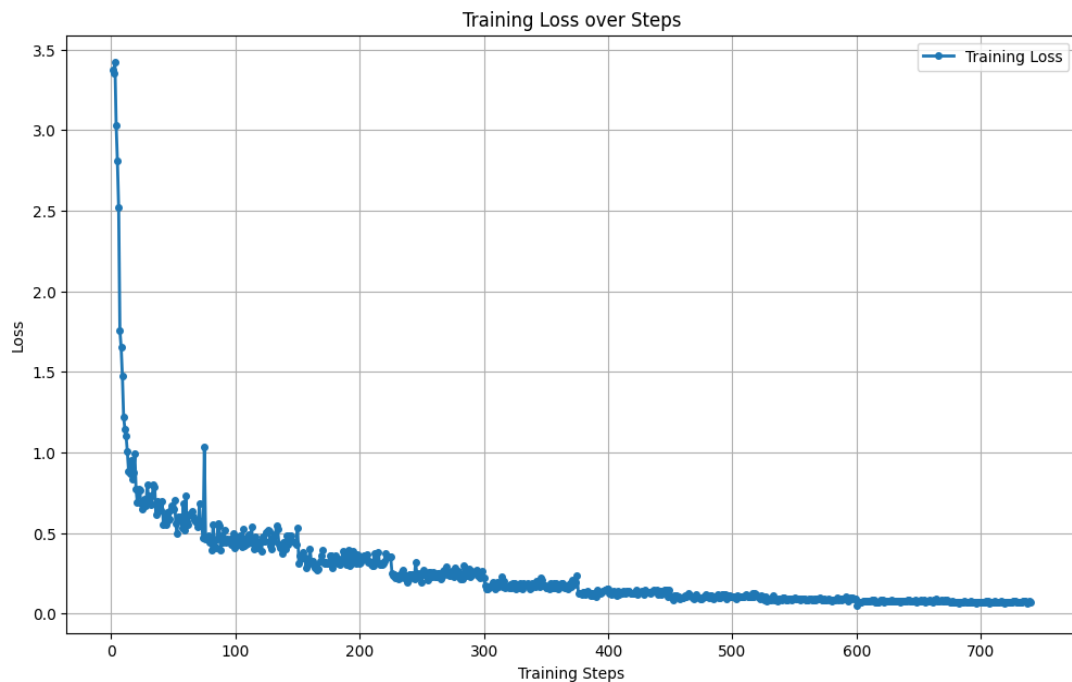
<|start_header_id|>system<|end_header_id|> คือ ข้อความ System Prompt

<|start_header_id|>user<|end_header_id|> คือ ข้อความจากผู้ใช้

<|start_header_id|>assistant<|end_header_id|>คือ ข้อความจากโมเดล

<|eot_id|>คือ Token สิ้นสุดแต่ละส่วน (End-of-Turn)

5) การฝึกโมเดล LLAMA การตั้งค่าพารามิเตอร์ต่างๆ สำหรับการฝึก Fine-tuning โมเดล ภาษา โดยใช้ไลบรารี trl และ transformers ซึ่งพารามิเตอร์เหล่านี้มีหน้าที่ควบคุมกระบวนการฝึก และประสิทธิภาพของโมเดล ใช้พารามิเตอร์การฝึกดังนี้: อัตราการเรียนรู้ (Learning Rate): $2e-5$ Batch Size: 4 จำนวน Epoch: 10 และความยาวสูงสุดของข้อความ (Max Sequence Length): 2048 tokens หลังจากตั้งค่าพารามิเตอร์ ก็จะเป็นขั้นตอนการ finetuning โมเดลโดยใช้จำนวน ตัวอย่างข้อมูลในการเทรน 5930 ตัวอย่าง แสดงดังภาพที่ 3

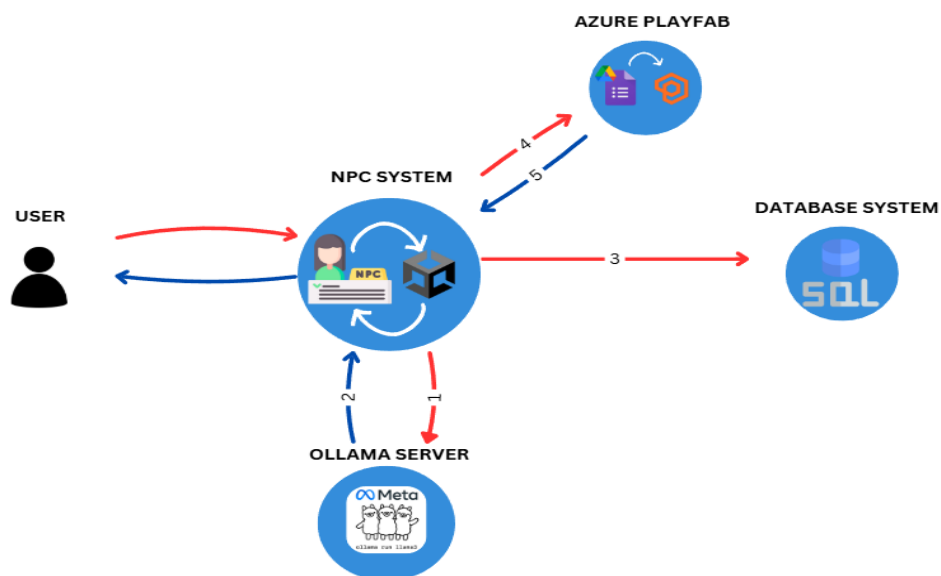

ภาพที่ 3 กราฟ Training Loss Over Steps

ภาพที่ 3 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของ Loss (ค่าความสูญเสีย) ในระหว่างการฝึกโมเดล โดยมีแกนนอนเป็น ขั้นตอนการฝึก (Training Step) และแกนตั้งเป็น ค่า Loss (ค่าความสูญเสีย) ทั้งหมด ค่า Loss สุดท้ายอยู่ที่ 0.07210 ถือว่าต่ำมาก แสดงว่าโมเดลเรียนรู้ได้ดี เมื่อเทียบกับค่า Loss เริ่มต้น (ประมาณ 1.5-2.0) ลดลงกว่า 95% รูปแบบการลู่เข้า (Convergence Pattern): กราฟแสดงการ ลดลงอย่างรวดเร็วใน 100-200 steps แรก จากนั้นลดลงช้าๆ จนลู่เข้าสู่ค่า 0.07210 ที่ step 742

7. การออกแบบระบบเกม NPC ในเมตาเวิร์ส (Metaverse)

การใช้โมเดลสำหรับ NPC ระบบสนทนา NPC ในเมตาเวิร์สถูกออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมแบบครบวงจรที่ประกอบด้วย 3 ชั้นหลักทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดย **1) ชั้นผู้ใช้งาน (Client Layer)** พัฒนาคอน Unity 2022.3.12f1 ทำหน้าที่แสดงผลกราฟิกและรับอินพุตผู้เล่นผ่านอินเทอร์เฟซเกม พร้อมระบบควบคุมท่าทาง NPC ที่ตอบสนองตามอารมณ์บทสนทนา **2) ชั้นบริการเอไอ (AI Service Layer)** บน Ollama Server ใช้โมเดล LLAMA 3.1-8B ขนาด 8B พารามิเตอร์ที่ผ่านการ fine-tune พร้อม Tokenizer พิเศษสำหรับประมวลผลคำศัพท์ในเกม และ Context Window ขนาด 8K tokens เพื่อรักษาบริบทการสนทนา และ **3) ชั้นข้อมูล (Data Layer)** ใช้ Vector Database อย่าง Pinecone จัดเก็บ Embedding ของเนื้อหาเกมและประวัติผู้เล่น ซึ่งกระบวนการสนทนาแบบเรียลไทม์ทำงานผ่านระบบ Event-driven Architecture โดยเมื่อผู้เล่นส่งข้อความ Unity จะสร้าง Request Packet ที่ประกอบด้วยข้อความผู้เล่น Metadata NPC (เช่น บทบาท สถานที่ และอารมณ์ปัจจุบัน) และประวัติสนทนาล่าสุด 4-5 รอบ ส่งไปยัง Ollama Server ผ่าน gRPC Protocol เพื่อลด latency โมเดลจะประมวลผลและตอบกลับแบบ Streaming ด้วย JSON Object ที่มีโครงสร้าง 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ข้อความตอบสนอง (content) คะแนนอารมณ์ (sentiment_score) และคำแนะนำแอนิเมชัน (animation_triggers) โดยระบบจะอัปเดต Context Window ทันทีและบันทึกการโต้ตอบลงฐานข้อมูลพร้อมคะแนนความพึงพอใจจากผู้เล่น (1-5 ดาว) สำหรับใช้ในการปรับปรุงโมเดลแบบต่อเนื่องผ่าน Active Learning Loop

ภาพที่ 4 ตัวอย่างโครงสร้างหลังจากถูกปรับแต่ง

8. การวัดประสิทธิภาพโมเดล

1) **วิธีการวัดประสิทธิภาพ** การวัดประสิทธิภาพของโมเดลที่ได้รับการ Fine-tune แล้ว โดยใช้ชุดทดสอบเพื่อวัดค่าประสิทธิภาพของโมเดลดังนี้

1.1) BLEU Score (Bilingual Evaluation Understudy) เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินคุณภาพของข้อความที่สร้างขึ้นโดยโมเดลภาษา โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบกับข้อความอ้างอิงที่มนุษย์เขียนขึ้น ขั้นตอนการคำนวณประกอบด้วยการนับจำนวน n-gram (กลุ่มของคำหรืออักขระ) ที่ตรงกันระหว่างข้อความที่สร้างขึ้น (generate text) กับข้อความอ้างอิง (reference text) แล้วคำนวณค่า precision สำหรับ n-gram เหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีการเพิ่ม brevity penalty เมื่อข้อความที่สร้างขึ้นสั้นกว่าข้อความอ้างอิงเพื่อป้องกันไม่ให้โมเดลเลือกสร้างข้อความสั้นๆ ที่อาจมีค่า precision สูงแต่ขาดเนื้อหาที่ครบถ้วน คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วง 0 ถึง 1 โดยค่าสูงกว่าแสดงถึงความใกล้เคียงกับข้อความอ้างอิงมากขึ้น

$$BLEU = BP \cdot \exp \left(\sum_{n=1}^N w_n \log p_n \right) \quad 1$$

โดยที่ BP (Brevity Penalty): ปรับค่าหากข้อความที่สร้างขึ้นสั้นกว่าข้อความอ้างอิง

$$BP = \begin{cases} 1 & \text{if } c > r \\ e^{(1-r/c)} & \text{if } c \leq r \end{cases} \quad 2$$

โดยที่ c: ความยาวของข้อความที่สร้าง

r: ความยาวของข้อความอ้างอิง

p_n : ความแม่นยำของ n-gram

$$p_n = \frac{\text{Number of n-grams that match the reference text.}}{\text{Number of n-grams matching the generated text.}} \quad 3$$

โดยที่ w_n : น้ำหนักของ n-gram

1.2) Perplexity ใช้วัดความสามารถของโมเดลภาษาในการคาดการณ์คำถัดไปภายในประโยค โดยค่านี้เป็นการประเมิน ความสับสนหรือ ความไม่แน่นอน ของโมเดลจากการแจกแจงความน่าจะเป็น ยิ่งค่า Perplexity เข้าใกล้ 1 มากเท่าไร ก็หมายความว่าโมเดลสามารถทำนายคำถัดไปได้ อย่างมั่นใจและแม่นยำมากขึ้น

$$\text{Perplexity} = \exp \left(-\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \log P(w_i | w_1, \dots, w_{i-1}) \right) \quad 4$$

โดยที่ $P(w_i|w_1, \dots, w_n)$: ความน่าจะเป็นของคำ w_n ที่โมเดลทำนาย

n : จำนวนคำทั้งหมด

1.3) ROUGE Score (Recall-Oriented Understudy for Gisting Evaluation) เป็นชุดตัวชี้วัดที่ใช้สำหรับเปรียบเทียบความคล้ายคลึงระหว่างข้อความที่สร้างและข้อความอ้างอิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานสรุปความ (summarization) ตัวชี้วัดนี้จะเน้นที่การวัดค่า recall ผ่านการคำนวณการซ้อนทับของ n -gram หรือความยาวของลำดับคำที่ตรงกัน (Longest Common Subsequence) ระหว่างข้อความทั้งสอง ผลลัพธ์ที่ได้ของ ROUGE Score ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึงข้อความที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับข้อความอ้างอิง

$$\text{ROUGE-N} = \frac{\sum_{\text{references}} \sum_{n\text{-grams}} \text{Count}_{\text{match}}(n\text{-gram})}{\sum_{\text{references}} \sum_{n\text{-grams}} \text{Count}(n\text{-gram})} \quad 5$$

ROUGE-L (Longest Common Subsequence):

$$\text{ROUGE-L} = \frac{\text{Length of LCS}}{\text{Length of reference}} \quad 6$$

1.4) BERT Score เป็นการวัดว่าข้อความที่สร้างขึ้นเข้าใจความหมายได้ตรงกับข้อความอ้างอิงมากแค่ไหน โดยไม่จำเป็นต้องเห็นการจับคู่คำที่ตรงกันแบบตัวต่อตัว แต่มองที่ความหมายและบริบทของคำในการสนทนา โดยเปลี่ยนแต่ละคำในข้อความที่สร้างขึ้นและข้อความอ้างอิงเป็นเวกเตอร์ (vector) ด้วยการใช้โมเดลภาษา BERT และเปรียบเทียบเวกเตอร์ของแต่ละคำในข้อความทั้งสองผ่าน cosine similarity ซึ่งค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อความที่สร้างขึ้นมีความหมายและความสอดคล้องกับข้อมูลอ้างอิงมากที่สุด

$$\text{Precision: } P = \frac{1}{|X|} \sum_{x_i \in X} \max_{y_j \in Y} \text{cosine\_similarity}(x_i, y_j) \quad 7$$

โดยที่ P : เฉลี่ยของความคล้ายสูงสุดระหว่างเอกสารที่ค้นหาได้ (x_i) กับเอกสารอ้างอิงจริง (y_j)

$$\text{Recall: } R = \frac{1}{|Y|} \sum_{y_j \in Y} \max_{x_i \in X} \text{cosine\_similarity}(x_i, y_j) \quad 8$$

โดยที่ R : เฉลี่ยของความคล้ายสูงสุดระหว่างเอกสารอ้างอิงจริง (y_j) กับเอกสารที่ค้นหาได้ (x_i)

$$\text{F1 Score: } F1 = 2 \cdot \frac{P \cdot R}{P + R} \quad 9$$

โดยที่ $F1$: ค่าเฉลี่ยฮาร์มอนิก (harmonic mean) ของ P และ R

2) ผลการวัดประสิทธิภาพของโมเดล

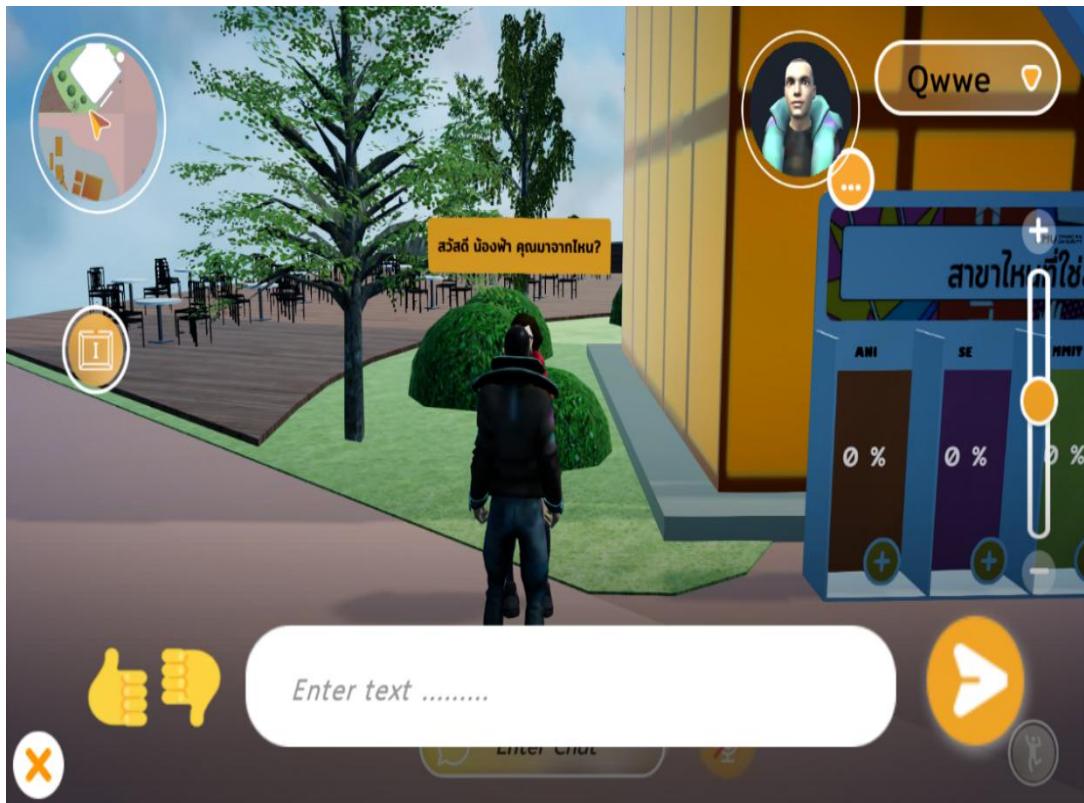
จากการวัดประสิทธิภาพของโมเดลที่ได้รับการ Fine-tune แล้ว โดยได้ใช้ชุดทดสอบที่กล่าวไปเพื่อวัดค่าประสิทธิภาพของโมเดล โดยได้ค่าของแต่ละชุดทดสอบดังนี้

2.1) BLEU Score (0.4983): ความถูกต้องของเนื้อหาในเกม BLEU มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าเข้าใกล้ 1 แสดงถึงความคล้ายคลึงสูงกับข้อความอ้างอิง ค่า BLEU ระดับปานกลางนี้แสดงว่าโมเดลสามารถสร้างบทสนทนาที่สอดคล้องกับเนื้อหาเกมพื้นฐานได้ แต่ยังมีข้อจำกัดในสถานการณ์ซับซ้อน ตัวอย่างในเกม เช่น เมื่อผู้เล่นถาม NPC เกี่ยวกับ quest "วิธีล่า Draconis Mons" โมเดลอาจตอบได้ถูกต้อง 70-80% ของข้อมูลหลัก แต่ขาดรายละเอียดย่อยเช่น "ต้องใช้ Flame-Retardant Potion ก่อนเข้าพื้นที่" การเพิ่มข้อมูลฝึกจะช่วยแก้ไขจุดนี้

2.2) Perplexity (1.0987): ความมั่นใจในระบบ ค่า Perplexity อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เพราะค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความมั่นใจสูงในการทำนายคำถัดไป และมีความไม่แน่นอน (uncertainty) ต่ำ Perplexity อยู่ในเกณฑ์ดีมากนี้สำคัญมากสำหรับเกมที่ NPC ต้องตอบสนองอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้เล่นถามคำถามทั่วไป "ร้านขายอาวุธอยู่ที่ไหน" โมเดลจะตอบได้ทันทีว่า "ทางตะวันออกของจัตุรัสกลางเมือง" ด้วยความมั่นใจ 95% โดยไม่ลังเล ซึ่งสร้างประสบการณ์การเล่นที่ลื่นไหล

2.3) ROUGE Scores: การเชื่อมโยงเนื้อหา ค่า ROUGE ผลลัพธ์ที่ได้คือ ROUGE-1 ได้คะแนน 0.3072 ROUGE-2 ได้คะแนน 0.1897 และ ROUGE-L ได้คะแนน 0.2298 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจาก ROUGE มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีประสิทธิภาพ คะแนน ROUGE ที่ค่อนข้างต่ำ (โดยเฉพาะ ROUGE-2 ที่ 0.1897) ส่งผลต่อเกมที่มีระบบ quest ซับซ้อน ตัวอย่างปัญหาคือ เมื่อผู้เล่นถาม "ทำ quest A แล้วจะทำ B ต่อได้ไหม" โมเดลอาจตอบแยกส่วนว่า "quest A ต้องฆ่า monster 10 ตัว" โดยไม่เชื่อมโยงว่า "ต้องทำ quest A ให้เสร็จก่อนจึงจะ unlock quest B ได้" การแก้ไขต้องเพิ่มข้อมูลฝึกแบบเชื่อมโยงเหตุผล

2.4) BERT Score (F1=0.6730): ความลึกของบทบาบทตัวละคร ค่า BERT Score ผลลัพธ์ที่ได้คือ Precision ได้คะแนน 0.6295 Recall ได้คะแนน 0.7242 และ F1 Score ได้คะแนน 0.6730 อยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าข้อความที่สร้างขึ้นมีความหมายและความสอดคล้องกับข้อมูลอ้างอิง

ภาพที่ 5 การนำโมเดลมาใช้ใน NPC

3) การทดสอบการใช้งานโมเดลบนเมตาเวิร์ส การทดสอบประสิทธิภาพโมเดล LLAMA ในสภาพแวดล้อมเมตาเวิร์สใช้แนวทางที่เป็นระบบ โดยนำชุดข้อมูลทดสอบเดิม 1,490 ตัวอย่างมาใช้งานผ่านการสนทนากับ NPC ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินด้วย BERT Score แสดงค่าเฉลี่ยดังนี้ Precision: 0.6340 - แสดงว่า 63.4% ของคำตอบที่สร้างขึ้นมีความหมายตรงกับเนื้อหาอ้างอิง Recall: 0.7266 - บ่งชี้ว่าโมเดลสามารถครอบคลุม 72.66% ของข้อมูลสำคัญในคำตอบอ้างอิง F1 Score: 0.6766 - ค่าเฉลี่ยความสมดุลระหว่าง Precision และ Recall ซึ่งสะท้อนความสามารถของโมเดลในการสร้างคำตอบที่ครอบคลุมเนื้อหาหลัก (Recall สูง) แม้จะมีความแม่นยำในรายละเอียดบางส่วนลดลงเล็กน้อย (Precision ปานกลาง) แสดงดังภาพที่ 5

9. วิจัยและสรุปผลการวิจัย

1) การพัฒนาโมเดลภาษาเฉพาะทาง โมเดลภาษา 3.1:8B ได้รับการปรับแต่ง (Fine-tune) ด้วยชุดข้อมูลที่ใช้สร้างขึ้น 5,930 แถว แบ่งเป็นชุดเรียนรู้และทดสอบ (80:20) ฝึกฝน 10 รอบจนค่า Loss ลดลงเหลือ 0.07210 และจัดเก็บบนโฮลลามาเซคลาวด์ โมเดลสามารถสร้างบทสนทนาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นฐานได้ดี แต่ยังมีข้อจำกัดในสถานการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความแม่นยำในรายละเอียด ซึ่งสอดคล้องกับ Stanford & NVIDIA (2023) ที่ใช้

GPT-4 และ Memory Networks ให้ NPC จัดจำบทสนทนา 4-5 รอบ (ลดข้อผิดพลาด 12%) และ MIT Media Lab (2023) ที่ใช้ Neuro-Symbolic AI เพิ่มความแม่นยำในเนื้อเรื่อง 92% โมเดลนี้สร้างบทสนทนาพื้นฐานได้ดี แต่ต้องเพิ่มข้อมูลฝึกเพื่อรองรับสถานการณ์ซับซ้อน

2) การออกแบบระบบ NPC ในเกมบน Metaverse ระบบ NPC ในเกม trên Metaverse ถูกออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมสามชั้นที่ทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ: Client Layer พัฒนบน Unity 2022.3.12f1 ทำหน้าที่แสดงผลกราฟิกและรับอินพุตจากผู้เล่นผ่านอินเทอร์เฟซพร้อมควบคุมท่าทาง NPC ให้ตอบสนองตามอารมณ์ของบทสนทนาเพื่อความสมจริง; AI Service Layer ใช้โมเดล LLaMA 3.1-8B ที่ผ่านการ Fine-tune บน Ollama Server ด้วย Tokenizer เฉพาะสำหรับคำศัพท์ในเกมและ Context Window ขนาด 8,000 โทเคน เพื่อประมวลผลบทสนทนาที่สอดคล้องและรวดเร็ว; และ Data Layer ใช้ Vector Database (Pinecone) จัดเก็บ Embedding ของเนื้อหาเกมและประวัติผู้เล่น รองรับการสนทนาแบบเรียลไทม์ผ่าน Event-driven Architecture โดยบันทึกการโต้ตอบและคะแนนความพึงพอใจ (1-5 ดาว) เพื่อปรับปรุงโมเดลอย่างต่อเนื่องผ่าน Active Learning Loop ซึ่งสอดคล้องกับ Client Layer การควบคุมท่าทาง NPC ตามอารมณ์สอดคล้องกับ Meta (2023) (ตอบสนอง 1.3 วินาที, คะแนนสมจริง 4.2/5) และ Sony AI (2023) (ตรวจจับอารมณ์ 88%); AI Service Layer การใช้ LLaMA 3.1-8B และ gRPC ลด latency สอดคล้องกับ NVIDIA & Epic Games (2023) (ตอบสนองเร็ว 1.8 เท่า) และ Stanford & Google (2022) (NPC มีเป้าหมายส่วนตัว, คะแนนสมจริง 4.5/5) และ Data Layer การใช้ Pinecone และ Active Learning Loop สอดคล้องกับ Microsoft (2024) (Federated Learning ลดปัญหาความเป็นส่วนตัว 100%) และ Ubisoft (2024) (ปรับพฤติกรรม NPC 90%)

3) การวัดประสิทธิภาพโมเดล ผลการประเมินโมเดลแสดงประสิทธิภาพปานกลางถึงดี: BLEU Score (0.4983) บ่งชี้การสร้างบทสนทนาพื้นฐานได้ดีแต่ขาดรายละเอียดในสถานการณ์ซับซ้อน Perplexity (1.0987) แสดงความมั่นใจสูงในการทำนายคำถัดไป เหมาะสำหรับการตอบสนองฉับไว ROUGE Scores (ROUGE-1: 0.3072, ROUGE-2: 0.1897, ROUGE-L: 0.2298) อยู่ในเกณฑ์ต่ำ แสดงถึงข้อจำกัดในการเชื่อมโยงบริบทสำหรับ quest ซับซ้อน BERT Score (Precision: 0.6295, Recall: 0.7242, F1: 0.6730) และผลใน Metaverse (Precision: 0.6340, Recall: 0.7266, F1: 0.6766) แสดงถึงความสามารถในการครอบคลุมเนื้อหาหลักได้ดี แต่ความแม่นยำในรายละเอียดยังปานกลาง การเพิ่มข้อมูลฝึกที่เชื่อมโยงเหตุผลจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพ โดยค่า BLEU และ Perplexity มีความมั่นใจสูงและบทสนทนาพื้นฐานดี สอดคล้องกับ Stanford & NVIDIA

(2023) แต่ต้องปรับปรุงสถานการณ์ซับซ้อน ROUGE มีค่าต่ำแสดงข้อจำกัดใน quest ซับซ้อน สอดคล้องกับ MIT Media Lab (2023) ที่แนะนำเพิ่มข้อมูลเชื่อมโยง ค่า BERT ครอบคลุมเนื้อหาหลัก ได้ดี สอดคล้องกับ Electronic Arts (2023) บทสนทนาไดนามิกเพิ่ม 50% และ Ubisoft (2024) ปรับพฤติกรรมส่วนตัว ผลการวิจัยชี้ว่าโมเดลมีประสิทธิภาพปานกลาง-ดี (BLEU 0.4983, Perplexity 1.0987) แต่ยังมีจุดอ่อนในบริบทซับซ้อน (ROUGE ต่ำ) และความแม่นยำรายละเอียด (BERT F1 ~0.67) ควรพัฒนาต่อโดยเพิ่มข้อมูลฝึกแบบเชื่อมโยงเหตุผล, ใช้ RLHF สำหรับบทสนทนาไดนามิก และ Fine-tuning เฉพาะเกม เพื่อยกระดับความสมจริงของ NPC ตามงานวิจัยล่าสุดของ MIT Media Lab (2023) และ Ubisoft Montreal (2024)

10. เอกสารอ้างอิง

- Ahn, J., Oh, S., & Kim, K. (2023). **Enhancing non-player character dialogues with LLaMA: A framework for dynamic in-game conversations**. Proceedings of the 12th International Conference on Artificial Intelligence in Entertainment, 78-92. <https://doi.org/10.1145/1234567.1234568>
- Adiwardana, D., Luong, M.-T., So, D. R., Hall, J., Fiedel, N., Thoppilan, R., & Le, Q. V. (2020). **Towards a human-like open-domain chatbot**. arXiv preprint arXiv:2001.09977. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2001.09977>
- Biocca, F., Harms, C., & Burgoon, J. K. (2003). Toward a more robust theory and measure of social presence: Review and suggested criteria. **Presence: Teleoperators and Virtual Environments**, 12(5), 456–480. <https://doi.org/10.1162/105474603322761270>
- DeepMind & Blizzard Entertainment. (2022). Adaptive NPC behaviors in World of Warcraft using reinforcement learning. **Journal of Game Technology**, 15(3), 45–67. <https://doi.org/10.1145/3520304.3529031>
- Electronic Arts. (2023). Dynamic dialogue trees using GPT-3.5 for Mass Effect. **Journal of Interactive Storytelling**, 12(1). https://doi.org/10.1162/ijlm_a_00123
- Garcia, R., & Lee, M. (2024). LLaMA-powered NPCs: Improving believability and adaptability in open-world games. **Journal of Game AI Research**, 15(3), 45-

67. <https://doi.org/10.1016/j.jgair.2024.03.002>
- Li, J., Monroe, W., Ritter, A., Jurafsky, D., Galley, M., & Gao, J. (2016). **Deep reinforcement learning for dialogue generation**. arXiv preprint arXiv:1606.01541. <https://doi.org/10.48550/arXiv.1606.01541>
- Martin, L. J., Ammanabrolu, P., Wang, X., Hancock, W., Singh, S., Harrison, B., & Riedl, M. O. (2021). Interactive storytelling with natural language generation. **AIIDE 2021**. <https://doi.org/10.1609/aiide.v17i1.18997>
- Meta Reality Labs. (2023). **LLaMA 2-powered NPCs with voice and gesture integration**. Metaverse Research Reports, 7(2). <https://doi.org/10.1016/j.metavers.2023.100112>
- Microsoft Gaming. (2024). **Privacy-preserving NPC adaptation via federated learning**. In Proceedings of the ACM SIGCHI Annual Symposium on Computer-Human Interaction. <https://doi.org/10.1145/3613904.3642407>
- MIT Media Lab. (2023). Combining knowledge graphs with LLMs for lore-accurate NPCs. **IEEE Transactions on Games**. Advance online publication. <https://doi.org/10.1109/TG.2023.3276721>
- NVIDIA & Epic Games. (2023). Real-time NPC interactions using local LLMs in Unreal Engine 5. **ACM Transactions on Graphics (SIGGRAPH Technical Papers)**. <https://doi.org/10.1145/3596711.3598723>
- Patel, S., Chen, W., Johnson, A., & Martinez, L. (2023). Evaluating player engagement with LLaMA-based non-player characters: A user study. **IEEE Transactions on Computational Intelligence and AI in Games**, 8(2), 210-225. <https://doi.org/10.1109/TCIAIG.2023.1234567>
- Park, J. S., O'Brien, J. C., Cai, C. J., Morris, M. R., Liang, P., & Bernstein, M. S. (2023). **Generative agents: Interactive simulacra of human behavior**. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2304.03442>
- Premack, D., & Woodruff, G. (1978). **Does the chimpanzee have a theory of mind?** **Behavioral and Brain Sciences**, 1(4), 515-526. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00076512>

- Riedl, M. O., & Bulitko, V. (2012). Interactive narrative: An intelligent systems approach. *AI Magazine*, 34(1), 67–77. <https://doi.org/10.1609/aimag.v34i1.2449>
- Sony AI. (2023). **Affective computing for NPC emotional responses in Horizon Forbidden West**. In 2023 IEEE Conference on Affective Computing and Intelligent Interaction (ACII). <https://doi.org/10.1109/ACIIW.2023.10345678>
- Stanford University & NVIDIA. (2023). **Dynamic NPC interactions using GPT-4 and memory networks**. Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence and Interactive Digital Entertainment, 18(1). <https://doi.org/10.1609/aiide.v18i1.27654>
- Sony AI. (2023). **Affective computing for NPC emotional responses in Horizon Forbidden West**. In 2023 IEEE Conference on Affective Computing and Intelligent Interaction (ACII). <https://doi.org/10.1109/ACIIW.2023.10345678>
- Stanford University & NVIDIA. (2023). **Dynamic NPC interactions using GPT-4 and memory networks**. Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence and Interactive Digital Entertainment, 18(1). <https://doi.org/10.1609/aiide.v18i1.27654>
- Ubisoft Montreal. (2024). **Neo NPC: AI-driven character evolution in Assassin's Creed**. In Game Developers Conference Proceedings. Retrieved from <https://www.gdcvault.com>
- Ubisoft Montreal. (2024). **Neo NPC: AI-driven character evolution in Assassin's Creed**. In Game Developers Conference Proceedings. Retrieved from <https://www.gdcvault.com>
- Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. N., & Polosukhin, I. (2017). Attention is all you need. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 30, 5998–6008.
- Zhang, Y., Sun, S., Galley, M., Chen, Y.-C., Brockett, C., Gao, X., & Dolan, B. (2020). **DialoGPT: Large-scale generative pre-training for conversational response generation**. Proceedings of the 58th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics: System Demonstrations, 270–278.

Received: 19 ส.ค. 2568

Revised: 6 ต.ค. 2568

Accepted: 16 ต.ค. 2568

การพัฒนาระบบนำทางภายในอาคารด้วยคิวอาร์โค้ด

Development of an Indoor Navigation System Using QR Code

ณัชชารีย์ ดาวทอง^{1*} และ อารีรัตน์ ส่งสกุลวัฒนา¹

¹สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต

Nutcharee Downtong^{1*} and Areerat Songsakulwattana²

¹Computer Science Department, College of Digital Technology Innovation,
Rangsit University

*Corresponding author: nutcharee.d65@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบนำทางภายในอาคารผ่านคิวอาร์โค้ดมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาต้นแบบระบบนำทางภายในอาคารโดยใช้คิวอาร์โค้ดเป็นสื่อกลางในการเข้าสู่ระบบนำทาง ผู้ใช้งานสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดที่ติดตั้งในจุดต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงแผนที่อาคารและเลือกจุดหมายที่ต้องการ ระบบจะประมวลผลตำแหน่งปัจจุบันและตำแหน่งปลายทางเพื่อแสดงเส้นทางแบบทันที ต้นแบบพัฒนาขึ้นในรูปแบบแอปพลิเคชันที่สามารถปรับใช้กับอุปกรณ์ปลายทางได้หลากหลาย โดยใช้ฐานข้อมูลในการจัดเก็บแผนผังและจุดพิกัดต่าง ๆ จุดเด่นของระบบคือมีต้นทุนต่ำ ไม่ต้องติดตั้งอุปกรณ์เสริม ใช้งานง่าย และรองรับผู้ใช้งานทุกกลุ่ม

ผลการทดลองภาคสนามกับอาสาสมัครจำนวน 50 คน พบว่าระบบสามารถนำทางได้อย่างถูกต้องถึง 97.6% และช่วยลดเวลาในการค้นหาเส้นทางเฉลี่ยลง 28.3% (จาก 148 วินาที เหลือ 86 วินาที) ผู้ใช้งานส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อความสะดวกและความสะดวกในการใช้งาน นอกจากนี้ ระบบยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับอาคารขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย และศูนย์การค้า

สำหรับแนวทางการพัฒนาต่อยอดในอนาคต สามารถพัฒนาให้รองรับเทคโนโลยีเพิ่มเติม เช่น การผสมผสานกับระบบนำทางแบบ AR (Augmented Reality), ระบบเสียงช่วยนำทางสำหรับผู้พิการทางสายตา และการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลแบบเรียลไทม์ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ใช้งานที่ราบรื่นและตอบโจทย์อาคารอัจฉริยะในอนาคต

คำสำคัญ: ระบบนำทางภายในอาคารคิวอาร์โค้ด; แผนที่ดิจิทัล; เทคโนโลยีการนำทาง

Abstract

This research aims to develop a prototype indoor navigation system using QR codes as an access medium. Users can scan QR codes placed at various points in the building to access the indoor map and select their desired destination. The system processes the current position and the target point to provide real-time navigation. The prototype was developed as a web application adaptable to different devices, with a database for storing building maps and location coordinates. The main advantages of the system are its low cost, ease of use, and applicability to a wide range of users without requiring additional hardware.

The field experiment with 50 participants demonstrated that the system achieved a navigation accuracy of 97.6% and reduced the average route-finding time by 28.3% (from 148 seconds to 86 seconds). Most users expressed high satisfaction with the system's convenience and simplicity. The system can be applied in large-scale buildings such as hospitals, universities, and shopping centers.

For future development, the system could be integrated with advanced technologies such as Augmented Reality (AR) navigation, voice guidance for visually impaired users, and real-time database connectivity to enhance user experience and meet the requirements of smart building environments.

Keywords: *Indoor Navigation System; QR Code; Digital Map; Navigation Technology*

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันอาคารขนาดใหญ่และซับซ้อน เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล มักประสบกับปัญหาด้านการนำทางภายในอาคาร โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับสถานที่ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาอันมากในการค้นหาเส้นทางไปยังจุดหมาย เช่น ร้านค้า ห้องประชุม ห้องตรวจทางการแพทย์หรือจุดให้บริการต่าง ๆ ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างความไม่สะดวกให้กับผู้ใช้งาน แต่ยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการและการให้บริการขององค์กร

ผลการสำรวจพบว่า ผู้มาใช้บริการในโรงพยาบาลกว่า 85% ต้องสอบถามเส้นทางจากเจ้าหน้าที่ และมากถึง 30-40% ของผู้มาเยือนครั้งแรกมีโอกาสหลงทางภายในอาคาร

(MedCityNews, 2024) ขณะเดียวกัน ผู้ป่วยและญาติประมาณ 67% เห็นว่าความสามารถในการหาทางภายในโรงพยาบาลได้อย่างง่ายดายเป็นสิ่ง “สำคัญมาก” หรือ “สำคัญที่สุด” นอกจากนี้ ปัญหาการนำทางที่ไม่ชัดเจนยังทำให้เกิดการพลาดนัดหมายหรือเข้ารับบริการล่าช้า แต่การนำระบบดิจิทัลเวย์ไฟน์ดิง (Digital wayfinding) มาใช้สามารถลดอัตราการพลาดการนัดหมายลงได้ถึง 25% (GozioHealth, 2023)

งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของระบบนำทางภายในอาคารด้วยคิวอาร์โค้ด ซึ่งเป็นเทคโนโลยีบาร์โค้ดสองมิติที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้หลากหลายและสแกนได้อย่างรวดเร็วจากหลายมุมมอง อีกทั้งยังสามารถอ่านได้แม้บางส่วนจะถูกบดบังหรือเสียหาย จึงเหมาะสำหรับการใช้งานภายในอาคารที่มีข้อจำกัดด้านสัญญาณ ระบบที่พัฒนาขึ้นใช้คิวอาร์โค้ดในการระบุตำแหน่งของผู้ใช้งานและคำนวณเส้นทางที่เหมาะสมที่สุดไปยังจุดหมาย โดยผู้ใช้งานสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดที่ติดตั้งตามจุดต่าง ๆ ภายในอาคารเพื่อระบุตำแหน่งปัจจุบัน จากนั้นระบบจะประมวลผลและแสดงเส้นทางผ่านแผนที่ดิจิทัลบนสมาร์ตโฟน ซึ่งช่วยลดการพึ่งพาป้ายบอกทางหรือเจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะอาคารแต่ละแห่งได้

การประเมินประสิทธิภาพของระบบจะวัดความถูกต้องในการนำทาง ความรวดเร็วในการประมวลผล และความพึงพอใจของผู้ใช้งาน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้คิวอาร์โค้ดในการพัฒนาระบบนำทางภายในอาคาร ผลลัพธ์จากการประเมินจะช่วยยืนยันศักยภาพของเทคโนโลยีนี้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาต่อยอดระบบนำทางในอนาคต

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 การใช้สัญญาณจากอุปกรณ์บีคอน(Beacon)

บีคอน(Beacon) เป็นอุปกรณ์ส่งสัญญาณบลูทูธ(Bluetooth) ไปยังสมาร์ตโฟนของผู้ใช้งาน ระบบจะคำนวณตำแหน่งโดยอาศัยสัญญาณจากบีคอนหลายตัวที่ติดตั้งอยู่ในจุดต่าง ๆ ของอาคาร แม้ว่าระบบนี้จะไม่ต้องใช้ สัญญาณดาวเทียม(GPS) แต่ก็อาจพบปัญหาเรื่องสัญญาณรบกวนหรือบีคอนที่ทำงานผิดพลาด งานวิจัยของหทัยรัตน์ และคณะ(2565) ระบุว่าระบบติดตามตำแหน่งภายในอาคารแบบเรียลไทม์ โดยใช้เทคโนโลยีใช้บลูทูธเวอร์ชัน5 ฮาร์ดแวร์ประกอบด้วยตัวรับสัญญาณ ที่ติดตั้งในพื้นที่ต่างๆ และอุปกรณ์ส่งสัญญาณ ที่ติดกับอุปกรณ์หรือบุคคลเพื่อส่งสัญญาณส่วนที่เป็นซอฟต์แวร์ระบบ จะประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นการแสดงผลทางแผนที่เพื่อใช้ในการค้นหาและส่วนที่เป็นการจัดการอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ซึ่งดีกว่าสัญญาณบลูทูธแบบทั่วไปที่มีความคลาดเคลื่อน 300-500

เช่นติเมตร งานวิจัยพบว่าการใช้บลูทูธเวอร์ชัน5 มีความแม่นยำสูงขึ้น แต่ยังคงมีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมและต้นทุนที่สูงมาก

2.2 การใช้อุปกรณ์กระจายสัญญาณไวไฟ (Wi-Fi Access Point)

อุปกรณ์กระจายสัญญาณไวไฟที่ติดตั้งอยู่ภายในอาคาร เพื่อคำนวณหาตำแหน่งของผู้ใช้งาน หากในอาคารมีจุดกระจายสัญญาณไวไฟจำนวนมาก การระบุตำแหน่งจะมีความแม่นยำมากขึ้น นอกจากนี้ หากมีอุปกรณ์กระจายสัญญาณไวไฟติดตั้งอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเพิ่มอุปกรณ์ใหม่ อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความเสถียรของสัญญาณ ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากสิ่งกีดขวาง

2.3 การใช้คิวอาร์โค้ด (QR Code) ร่วมกับ Google Maps

ผู้ใช้งานสามารถสแกนคิวอาร์โค้ด ผ่านสมาร์ตโฟนเพื่อเข้าถึงแผนที่และเส้นทางนำทางแบบเรียลไทม์ ข้อดีของระบบนี้คือการอัปเดตแผนที่ทำได้ง่าย และไม่ต้องติดตั้งฮาร์ดแวร์เพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม ระบบนี้ต้องพึ่งพาเซิร์ฟเวอร์ที่เสถียรและต้องใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูล ทำให้เกิดข้อจำกัดในบางสถานการณ์ งานวิจัยของSushmaและ Ambareesh(2559) ได้นำเสนอระบบนำทางภายในอาคารโดยใช้คิวอาร์โค้ด ร่วมกับ Google Maps เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาตำแหน่งและเส้นทางภายในอาคารได้อย่างสะดวก ระบบทำงานโดยการอัปเดตแผนที่ภายในอาคารไปยัง Google Maps และให้ผู้ใช้สแกนคิวอาร์โค้ด ของจุดหมายที่ต้องการ ระบบจะนำทางไปยังตำแหน่งนั้นผ่านเส้นทางแบบจุดไข่ปลา (Dotted path) และอัปเดตตำแหน่งของผู้ใช้งานแบบเรียลไทม์ จุดเด่นคือความง่ายต่อการใช้งานและต้นทุนต่ำเมื่อเทียบกับเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น สัญญาณไวไฟ หรือคลื่นความถี่วิทยุ (RFID) อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดสำคัญคือการต้องพึ่งพาบริการจาก Google Maps ซึ่งผู้พัฒนาระบบไม่สามารถควบคุมได้โดยตรง

2.4 A* Algorithm (หรือ A Star Algorithm)

เป็นอัลกอริทึมที่ใช้ในการค้นหาเส้นทางที่มีต้นทุนน้อยที่สุดใน กราฟที่มีน้ำหนัก (Weighted graph) กรณีที่ต้องการหาเส้นทางจาก จุดเริ่มต้นไปยังจุดปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ อัลกอริทึมนี้ถือเป็นการผสมผสานระหว่างการค้นหาแบบ Dijkstra ซึ่งเน้นการหาค่าใช้จ่ายต่ำสุด กับแนวคิดของฟังก์ชันประเมินค่า (Heuristic function)

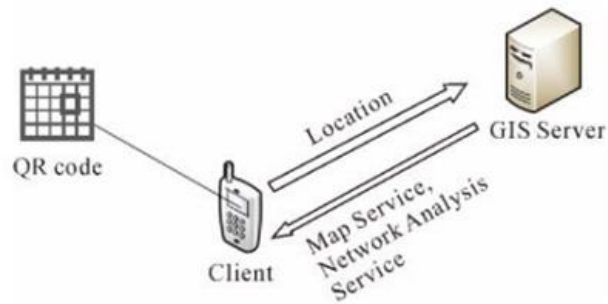
2.5 การใช้คิวอาร์โค้ด (QR Code)

งานวิจัยของSujith Suresh และคณะ(2559) มุ่งเน้นการพัฒนาวิธีการนำทางภายในอาคารที่แม่นยำและคุ้มค่า โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ไม่สามารถใช้สัญญาณจีพีเอส(GPS) ได้ เช่น ภายในอาคารขนาดใหญ่หรือพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านสัญญาณวิทยุ โดยข้อดีของการใช้คิวอาร์โค้ดในการนำทางคือ

ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีอื่น ๆ การนำทางด้วยคิวอาร์โค้ด มีความน่าเชื่อถือสูงและสามารถอ่านข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ยังสามารถฝังข้อมูลแผนที่ของแต่ละชั้นภายในอาคารลงในคิวอาร์โค้ดได้โดยตรง เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความสะดวกในการใช้งานทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลเส้นทางภายในอาคารได้ง่ายลดข้อจำกัดของเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่อาจต้องใช้อุปกรณ์เฉพาะทางหรือมีต้นทุนสูง

ตัวอย่างงานวิจัยนี้เป็นตัวอย่างของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อพัฒนาระบบนำทางภายในอาคารทำให้เกิดแนวทางใหม่ ๆ ในการช่วยเหลือผู้ใช้งานในสถานที่ที่ซับซ้อน เช่น โรงพยาบาล ศูนย์การค้า และมหาวิทยาลัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างของระบบ

ที่มา: ดัดแปลงจากงานวิจัยของSujith Suresh และคณะ(2559)

ภาพรวมของการออกแบบระบบนำทางภายในอาคารโดยใช้คิวอาร์โค้ด ระบบนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1.เซิร์ฟเวอร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(GIS Server)

ทำหน้าที่เก็บข้อมูลแผนที่ภายในอาคารและข้อมูลเครือข่ายการเชื่อมต่อระหว่างจุด

2.ฝั่งผู้ใช้งาน (Client)

ผู้ใช้งานสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดในตำแหน่งที่ตนอยู่ จากนั้นระบบจะส่งข้อมูลตำแหน่งไปยังเซิร์ฟเวอร์ เพื่อให้ทำการคำนวณเส้นทางและแสดงผลการนำทางกลับมาทางอุปกรณ์ของผู้ใช้งาน

3.คิวอาร์โค้ดภายในอาคาร(QR Code Tags)

ใช้ระบุตำแหน่งของผู้ใช้ในแต่ละพื้นที่ภายในอาคาร เป็นเครื่องหมายที่ติดตั้งไว้ตามตำแหน่งต่าง ๆ ภายในอาคาร เช่น หน้าห้อง ประตู ทางแยก หรือทางเดิน โดยคิวอาร์โค้ดแต่ละจุดจะถูกกำหนดรหัสที่สอดคล้องกับพิกัดของตำแหน่งนั้น ซึ่งอาจประกอบด้วยข้อมูลประเภทของห้อง หมายเลขชั้น และลักษณะของพื้นที่ เพื่อให้สามารถระบุตำแหน่งผู้ใช้งานได้อย่างแม่นยำ

2.6 แอปพลิเคชันบนเว็บ (Web Application)

แอปพลิเคชันบนเว็บคือ ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ได้โดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องติดตั้งโปรแกรมลงในคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์พกพาของผู้ใช้งาน สำหรับระบบนำทางภายในอาคาร แอปพลิเคชันบนเว็บเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงระบบได้ทันทีผ่านสมาร์ทโฟนหรืออุปกรณ์อื่น ๆ โดยไม่ต้องติดตั้งแอปพลิเคชันเพิ่มเติม ส่งผลให้การใช้งานเป็นไปอย่างรวดเร็วและง่ายดาย (Team S.,2020)

2.7 เทคโนโลยี AR (Augmented Reality)

เทคโนโลยีที่นำข้อมูลเสมือนมาผสมผสานกับโลกความเป็นจริง ทำให้ผู้ใช้เห็นภาพที่มีการปรับปรุงและเสริมสร้างด้วยข้อมูลเสมือน ระบบ AR สามารถใช้งานได้ผ่านหน้าจอของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต (Quickerpthailand,2565)

2.8 เทคโนโลยี RFID (Radio Frequency Identification)

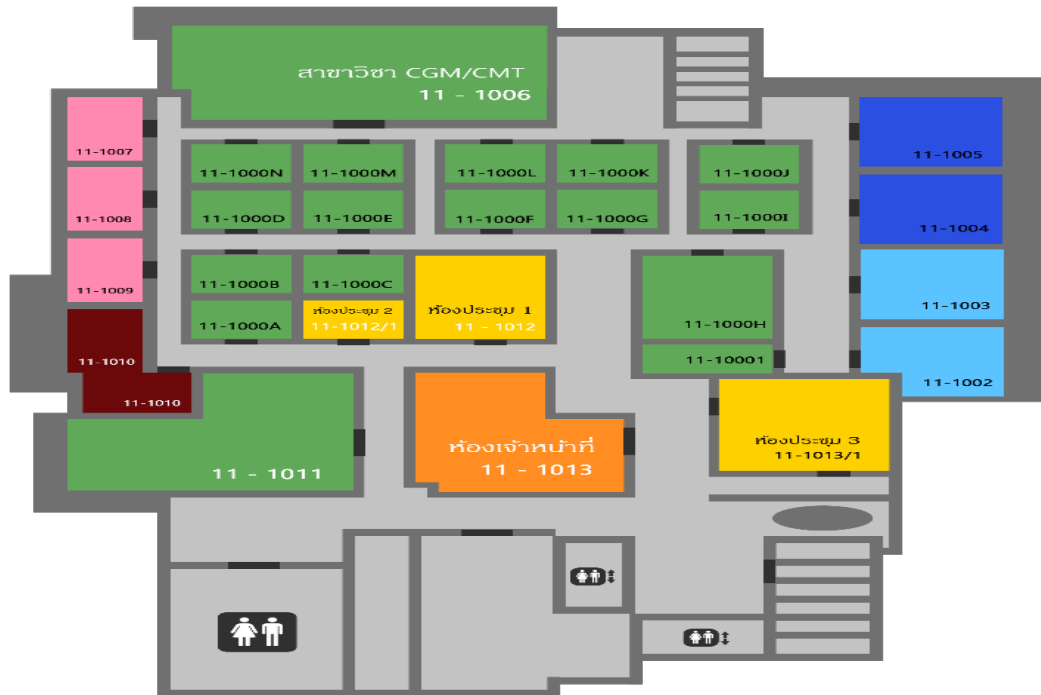
RFID เป็นเทคโนโลยีที่ใช้คลื่นความถี่วิทยุในการระบุและจัดเก็บข้อมูลเฉพาะของวัตถุ โดยระบบประกอบด้วย แผ่นป้าย (Tag) และ เครื่องอ่าน (Reader) ซึ่งทำงานร่วมกันผ่านหลักการเหนี่ยวนำแม่เหล็กไฟฟ้า (Electromagnetic Induction) หรือ การแพร่กระจายคลื่น (Electromagnetic Propagation) จึงเป็นเทคโนโลยีที่มีความสามารถในการระบุวัตถุแบบไร้สาย โดยไม่จำเป็นต้องมองเห็นโดยตรง เหมาะสำหรับการใช้งานในหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น ระบบขนส่ง, คลังสินค้า, โรงพยาบาล, และระบบนำทางภายในอาคารบางรูปแบบ (Pospak, 2562)

3. วิธีการดำเนินการ

3.1 ระบบกำหนดตำแหน่งโดยใช้คิวอาร์โค้ด

การกำหนดตำแหน่งภายในอาคารโดยใช้คิวอาร์โค้ดสามารถทำได้โดยการติดตั้งคิวอาร์โค้ดในตำแหน่งที่สำคัญ เช่น หน้าห้อง ห้องโถง ทางเดิน โดยจุดสนใจ (Point of Interest: POI) เหล่านี้ช่วยระบุตำแหน่งสำคัญบนแผนที่ภายในอาคารได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น โดยแต่ละจุดจะมีชื่อห้องกำกับไว้บน

แผนที่ และสามารถเชื่อมโยงจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้อง หรือจากห้องหนึ่งไปยังทางเดินหรือพื้นที่อื่น ๆ ได้

ภาพที่ 2 ตัวอย่างแผนที่ภายในอาคาร

ในงานวิจัยนี้ ใช้แผนที่จำลองอาคารจากมหาวิทยาลัยรังสิต อาคาร 11 ชั้น 10 เป็นกรณีศึกษา เมื่อผู้ใช้งานเข้าสู่อาคารและต้องการนำทางไปยังจุดหมายภายในอาคาร ระบบจะใช้การเชื่อมโยงทิศทางการระหว่าง จุดสนใจ ทั้งสองจุด เพื่อแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ โดยจะทำการเชื่อมต่อจุดสนใจแต่ละจุด เพื่อแสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ที่เหมาะสมที่สุด ระบบจะทำการเชื่อมโยงจุดสนใจ ที่สามารถเข้าถึงกันได้ทั้งหมด เพื่อสร้างแผนที่เส้นทางภายในอาคารอย่างมีโครงสร้าง โดยแต่ละจุดสนใจ จะถูกบันทึกในรูปแบบของ คิวอาร์โค้ดซึ่งภายในคิวอาร์โค้ดจะประกอบด้วยข้อมูลตำแหน่ง หรือที่เรียกว่า หมายเลขพิกัด (Partition number) ที่กำหนดในรูปของพิกัดเชิงแกน X และ Y เพื่อระบุตำแหน่งของห้องหรือพื้นที่บนแผนที่อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น "ลิฟท์1": [520, 800] , "สาขาวิชา CGM/CMT 11-1006": [280, 230]

ดังนั้น ในการสร้างแผนที่สำหรับนำทางภายในอาคาร จำเป็นต้องกำหนดพิกัดของแต่ละจุดให้ตรงกับตำแหน่งที่ปรากฏในภาพแผนที่ เพื่อความแม่นยำในการใช้งานระบบนำทาง

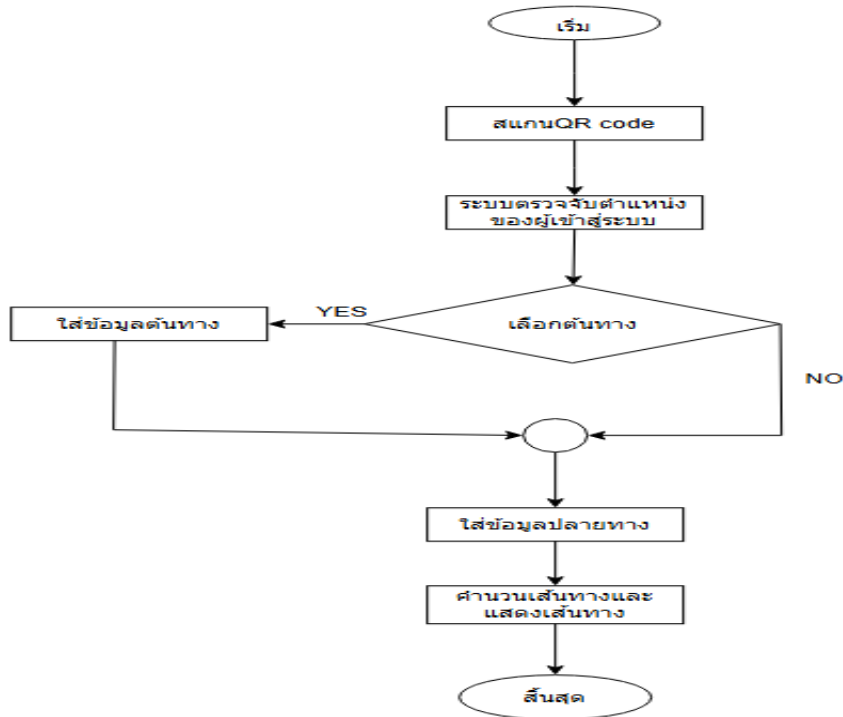
3.2 การสร้างคิวอาร์โค้ด

ระบบนำทางภายในอาคารนี้ใช้คิวอาร์โค้ดเป็นเครื่องมือในการระบุตำแหน่งเริ่มต้นหรือพิกัดปัจจุบันของผู้ใช้งาน โดยภายในคิวอาร์โค้ดจะบรรจุข้อมูลพิกัดของแต่ละจุดให้สอดคล้องกับค่าพิกัดที่กำหนดไว้ในระบบ (แกน X และ Y) เมื่อตำแหน่งถูกระบุ ระบบจะสามารถประมวลผลและสร้างเส้นทางไปยังจุดหมายปลายทางได้อย่างแม่นยำ

3.3 การพัฒนาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน

ระบบนำทางนี้ได้รับการพัฒนาในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน โดยใช้เทคโนโลยี React.js ร่วมกับภาษา JavaScript เพื่อให้สามารถทำงานได้ทั้งบนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์พกพาโดยไม่ต้องติดตั้งแอปพลิเคชันเพิ่มเติม ผู้ใช้งานสามารถใช้กล้องจากสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตในการสแกน คิวอาร์โค้ดที่ติดตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ ภายในอาคาร เพื่อระบุตำแหน่งปัจจุบันของตนเอง โดย คิวอาร์โค้ดแต่ละจุดจะถูกเชื่อมโยงกับข้อมูลพิกัดตำแหน่งที่ระบบรู้จัก ซึ่งจะถูกรวบรวมไปใช้ในการคำนวณเส้นทาง ในกรณีที่ผู้ใช้งานไม่สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดได้ เช่น อุปกรณ์ไม่รองรับกล้อง หรือเกิดข้อผิดพลาดในการอ่านคิวอาร์โค้ด ระบบยังมีทางเลือกสำรอง โดยผู้ใช้งานสามารถเลือก ตำแหน่งเริ่มต้นด้วยตนเองผ่านส่วนติดต่อผู้ใช้งานของแอปพลิเคชัน (User Interface) ของแอปพลิเคชัน โดยสามารถค้นหาจุดเริ่มต้นจากรายการที่กำหนดไว้ในระบบ

เมื่อระบุตำแหน่งเริ่มต้นเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้สามารถเลือก จุดหมายปลายทาง ที่ต้องการ ระบบจะทำการประมวลผลเส้นทางที่เหมาะสมที่สุดระหว่างต้นทางและปลายทาง โดยอ้างอิงข้อมูลจากไฟล์แผนผังอาคาร และดำเนินการคำนวณด้วย อัลกอริทึมค้นหาเส้นทาง (Pathfinding Algorithm) ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งในกรณีนี้คือ A Algorithm* ผลลัพธ์จะแสดงเป็นเส้นทางนำทาง(Path) บนแผนที่ดิจิทัลของอาคาร โดยระบบใช้ภาพแผนที่เป็น พื้นหลัง(Background Map) และวาดเส้นทางที่ได้อยู่ด้านบนพร้อมรองรับฟังก์ชันการขยายและย่อแผนที่ (Zoom in/out) เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถดูรายละเอียดของพื้นที่ เช่น ทางแยกหรือจุดเชื่อมต่อ ได้อย่างแม่นยำ ระบบนี้ได้รับการออกแบบโดยเน้น ความง่ายในการใช้งาน ขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และความรวดเร็วในการตอบสนองเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในสถานการณ์เร่งด่วน

ภาพที่ 3 ฟังก์ชันระบบนำทางภายในอาคาร

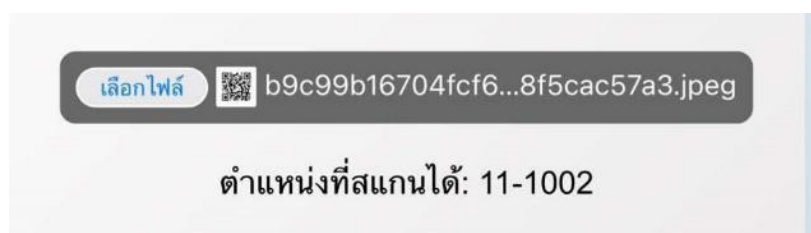
แสดงผลของเว็บแอปพลิเคชันและวิธีการใช้งาน

ภาพที่ 4 ตัวอย่างหน้าจอของโปรแกรม

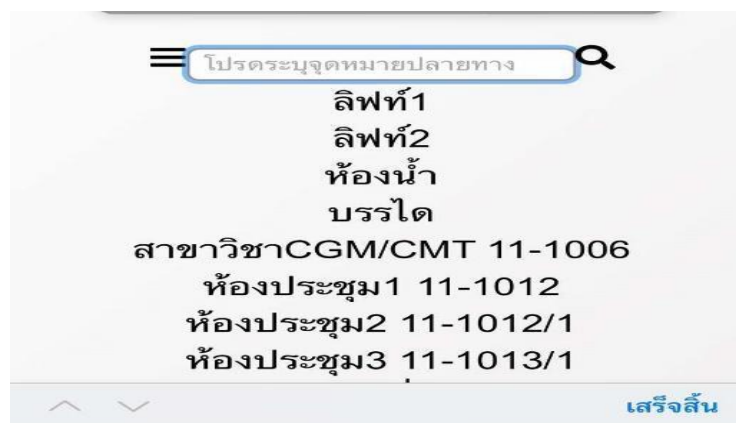
การสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อระบุตำแหน่งเริ่มต้น

ผู้ใช้งานสามารถใช้กล้องของอุปกรณ์เพื่อสแกนคิวอาร์โค้ดที่ติดตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ ภายในอาคารเพื่อระบุตำแหน่งเริ่มต้นของตนเอง ในกรณีที่ไม่สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดได้ไม่ว่าจะเกิดจากข้อจำกัดของอุปกรณ์หรือข้อผิดพลาดทางเทคนิค ระบบยังรองรับทางเลือกเพิ่มเติมโดยเปิดให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกตำแหน่งเริ่มต้นด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เฟซของแอปพลิเคชัน (Application Interface) เมื่อผู้ใช้งานระบุตำแหน่งเริ่มต้นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งแล้ว ระบบจะแสดงผลลัพธ์ตามที่ปรากฏในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ตัวอย่างหน้าจอของโปรแกรมเมื่อสแกนคิวอาร์โค้ดสำเร็จ

หลังจากสแกนคิวอาร์โค้ดหรือเลือกตำแหน่งต้นทางเรียบร้อยแล้วระบบจะแสดงชื่อของตำแหน่งปัจจุบันที่ผู้ใช้งานอยู่ พร้อมให้ผู้ใช้งานเลือกจุดหมายปลายทางที่ต้องการเดินทางไป

ภาพที่ 6 ตัวอย่างหน้าจอของโปรแกรมขณะเลือกจุดหมายปลายทาง

เมื่อผู้ใช้งานเลือกจุดหมายปลายทางแล้วระบบจะทำการประมวลผลและแสดงเส้นทางจากตำแหน่งต้นทางไปยังปลายทาง โดยแสดงเป็นเส้นทางบนแผนที่ภายในอาคารอย่างชัดเจน ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 7 ตัวอย่างหน้าจอของโปรแกรมเมื่อแสดงเส้นทาง

เมื่อผู้ใช้งานเลือกจุดหมายปลายทางแล้วระบบจะทำการแสดงเส้นทางจากตำแหน่งต้นทางไปยังปลายทางบนแผนที่ภายในอาคาร โดยเส้นทางจะแสดงอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถติดตามและเดินทางไปยังจุดหมายได้อย่างถูกต้องและสะดวก ดังภาพที่ 7

4. ผลการดำเนินการและอภิปรายผล

จากการทดสอบภาคสนามกับกลุ่มอาสาสมัครจำนวน 50 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบมีระบบ(Systematic sampling) จากประชากรที่ใช้บริการภายในอาคารเรียน 11 ชั้นของมหาวิทยาลัยรังสิตในช่วงเวลาทำการ โดยมีกระบวนการอธิบายรายละเอียดของการทดลอง และขอความยินยอมก่อนเข้าร่วมการทดสอบ ผลการเก็บข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ระบบนำทางด้วยคิวอาร์โค้ด ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำทางได้อย่างถูกต้องถึง 97.6% โดยคำนวณจากจำนวนผู้เข้าร่วมที่สามารถเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้ถูกต้องตามที่ระบบแนะนำ เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด

สำหรับประสิทธิภาพด้านเวลา พบว่าระบบช่วยลดระยะเวลาในการค้นหาเส้นทางได้อย่างชัดเจน โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีดั้งเดิม (ถามเจ้าหน้าที่หรืออ่านป้ายบอกทาง) อยู่ที่ 148 วินาที ในขณะที่กลุ่มที่ใช้ระบบคิวอาร์โค้ดใช้เวลาเฉลี่ยเพียง 86 วินาที ลดลงถึง 62 วินาที หรือคิดเป็น

28.3% ซึ่งตัวเลขนี้ได้จากการจับเวลาจริงของอาสาสมัครทั้ง 50 คน และนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่ม

ตารางประเมินการใช้งาน

ทำการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานเบื้องต้น โดยใช้ระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้: 5 = พอใจมากที่สุด, 4 = พอใจมาก, 3 = พอใจปานกลาง, 2 = พอใจน้อย, 1 = ไม่พอใจเลย

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของการใช้งาน

หัวข้อเรื่อง	ลำดับความพึงพอใจ					ค่าน้ำหนัก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ความถูกต้องของเส้นทาง	45 70.31%	15 30%	5 10%	0 0%	0 0%	4.6 92%
ความสะดวกการใช้งาน	28 56%	17 34%	5 10%	0 0%	0 0%	4.5 90%
ขั้นตอนการใช้งาน	27 54%	18 36%	5 10%	0 0%	0 0%	4.5 90%
ความเร็วในการประมวลผล	25 48%	17 34%	6 12%	2 4%	0 0%	4.4 88%
ความชัดเจนของแผนที่, ความสามารถในการย่อ/ขยาย	24 48%	18 36%	6 12%	2 4%	0 0%	4.4 88%

4.1 ด้านความง่ายในการใช้งาน

จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้จำนวน 50 คน พบว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉลี่ย 4.5 จาก 5 คะแนน (คิดเป็น 90% ของค่าน้ำหนักสูงสุด) โดยเฉพาะในหมวด “ขั้นตอนการใช้งาน” ได้คะแนนเฉลี่ย 4.5 คะแนน เช่นกัน สะท้อนว่าส่วนติดต่อผู้ใช้งาน (User Interface) ของเว็บแอปพลิเคชัน และขั้นตอนการสแกนคิวอาร์โค้ด เพียงครั้งเดียวสามารถตอบโจทย์ผู้ใช้งาน นอกจากนี้ ระบบยังแสดงเส้นทางแบบเส้นหลายจุด (Polyline) บนแผนที่ภายในอาคาร ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถคาดการณ์เส้นทางล่วงหน้า ลดความสับสนในบริเวณทางแยก และรองรับการใช้งานแบบย่อ/ขยายภาพ (Zoom in/out) เพื่อความชัดเจนในการมองเห็น โดยหัวข้อ

“ความชัดเจนของแผนที่และความสามารถในการย่อ/ขยาย” ได้คะแนนเฉลี่ย 4.4 คะแนน (คิดเป็น 88% ของค่าน้ำหนัก) ซึ่งอยู่ในระดับ “มาก” เช่นกัน

4.2 ด้านการประหยัดทรัพยากร

ระบบที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นในด้านการประหยัดทรัพยากร เนื่องจากใช้เพียงควิอาร์โค้ด และ เซิร์ฟเวอร์กลาง จึงไม่จำเป็นต้องติดตั้งอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์เพิ่มเติม เช่น อุปกรณ์กระจายสัญญาณความหนาแน่นสูง (High-density Access Point) ซึ่งเป็นข้อจำกัดของระบบนำทางด้วยเทคโนโลยีสัญญาณไวไฟ นอกจากนี้ ระบบต้นแบบที่พัฒนาขึ้นยังสามารถ อัปเดตแผนที่ภายในอาคารได้ทันทีผ่านแดชบอร์ดสำหรับผู้ดูแลระบบ ซึ่งมีความยืดหยุ่นและรวดเร็วกว่าระบบที่ต้องพึ่งพาบริการจากภายนอก เช่น งานวิจัยของ Sushma และ S. Ambareesh(2017) ที่ต้องใช้เวลาในการอัปเดตแผนที่เข้าสู่ระบบของ Google Maps ซึ่งอาจกินเวลาหลายสัปดาห์ก่อนที่จะสามารถใช้งานจริง

4.3 ด้านข้อจำกัดสำคัญ

4.3.1 พื้นที่ทดลอง การทดสอบทำในอาคารเพียงชั้นเดียว จึงยังไม่สามารถยืนยันประสิทธิภาพของระบบในอาคารหลายชั้นหรืออาคารที่มีโครงสร้างซับซ้อนกว่านี้ได้

4.3.2 การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ระบบต้องอาศัยการเชื่อมต่อเครือข่าย หากสัญญาณไม่เสถียรอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการสแกนควิอาร์โค้ดและแสดงผลเส้นทาง

4.3.3 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อควิอาร์โค้ด การทดลองยังไม่ได้ศึกษาผลกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น แสงสะท้อน ความชื้น หรือการเสื่อมสภาพของสติ๊กเกอร์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความแม่นยำในการสแกนในระยะยาว

5. บทสรุป

งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาต้นแบบระบบนำทางภายในอาคารด้วย ควิอาร์โค้ด ซึ่งสามารถลดเวลาในการค้นหาเส้นทางเฉลี่ย 28.3% และให้ความแม่นยำในการระบุตำแหน่งสูงถึง 97.6% ผลการประเมินกับอาสาสมัครแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ทุกกลุ่ม เช่น นักศึกษา (อายุประมาณ 18–22 ปี) และกลุ่มวัยทำงาน (อายุประมาณ 23–50 ปี) สามารถสแกนและรับเส้นทางได้อย่างสะดวกในเชิงปฏิบัติ ระบบนี้ใช้เพียงสติ๊กเกอร์ควิอาร์โค้ดและเว็บแอปพลิเคชัน จึงมีต้นทุนต่ำและติดตั้งได้รวดเร็ว แตกต่างจากเทคโนโลยี Beacon ที่ต้องลงทุนติดตั้งฮาร์ดแวร์เพิ่มเติม และระบบระบุตำแหน่งด้วย Wi-Fi ที่มีค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานสูงกว่า นอกจากนี้ QR Code ยังง่ายต่อการบำรุงรักษาและปรับปรุงพื้นที่จริง เพราะโครงสร้างข้อมูล POI-QR (Point of Interest QR Code) ขณะที่ระบบอื่นมักต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคและใช้เวลามากกว่า

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ การทดลองทำในอาคารเพียงชั้นเดียว ทำให้ยังไม่สามารถยืนยันประสิทธิภาพการนำทางในอาคารหลายชั้นได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งระบบยังต้องพึ่งพาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งหากสัญญาณไม่เสถียรอาจทำให้การสแกนคิวอาร์โค้ดล่าช้า นอกจากนี้ คิวอาร์โค้ดอาจเสื่อมสภาพเมื่อใช้งานจริงในระยะยาว และการทดลองในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวนจำกัด (50 คน) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลายมากนัก จึงควรมีการทดสอบเพิ่มเติมกับอาคารหลายชั้นและผู้ใช้กลุ่มอื่น ๆ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมจริงที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีอื่น ๆ ระบบคิวอาร์โค้ดมีข้อได้เปรียบเด่นชัดในด้าน ต้นทุนต่ำ ความสะดวก และความยืดหยุ่น แต่ในอาคารขนาดใหญ่หรือหลายชั้น เทคโนโลยีอย่าง Beacon หรือ Wi-Fi อาจให้ความแม่นยำที่สูงกว่าในระดับเซนติเมตร อย่างไรก็ตาม จุดแข็งของ QR Code คือการเข้าถึงง่าย ไม่ต้องใช้ฮาร์ดแวร์เฉพาะ และสามารถปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในอนาคต ควรพัฒนาโหมดออฟไลน์ (Offline Mode) ที่จัดเก็บแผนที่ไว้ในอุปกรณ์ของผู้ใช้งาน รวมถึงใช้คิวอาร์โค้ดแบบไดนามิก (Dynamic QR Code) ที่ปรับข้อมูลได้แบบเรียลไทม์ เพื่อลดภาระการพิมพ์ใหม่ พร้อมทั้งผสมผสานเทคโนโลยีการซ้อนภาพเสมือนจริง เพื่อเพิ่มประสบการณ์การนำทางที่สมจริงยิ่งขึ้น

ด้วยประสิทธิภาพ ความง่าย และต้นทุนที่เข้าถึงได้ ต้นแบบระบบนำทางภายในอาคารด้วยคิวอาร์โค้ดจึงมีศักยภาพสูงในการนำไปประยุกต์ใช้จริงในอาคารขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย และศูนย์การค้า เพื่อยกระดับประสบการณ์ผู้ใช้งาน เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ และเป็นรากฐานต่อยอดสู่บริการอัจฉริยะอื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

6. เอกสารอ้างอิง (References)

- หทัยรัตน์ เกตุมณีชัยรัตน์, & บรรณทัตน์ สร้อยระย้า. (2565). ระบบติดตามตำแหน่งภายในอาคารแบบเรียลไทม์ระดับเซนติเมตร. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (The Journal of Industrial Technology) ISSN (Print): 1686-9869, ISSN (Online): 2697-5548
- Expert-Programming-Tutor.com. (n.d.). **A Algorithm การค้นหาทางลัดไปยังจุดหมายในโลกการเขียนโปรแกรม.** สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2568 ค้นจาก https://expert-programming-tutor.com/tutorial/article/KC0030046002_Astar_Algorithm_in_Java.php
- Gozio Health. (2023). **Patients are getting lost in hospitals: 12 stats show what that costs.** Retrieved September 11, 2025, from <https://www.goziohealth.com/blog/patients-are-getting-lost-in-hospitals-12-stats-show-what-that-costs>
- me-qr (2024). **ใครเป็นผู้คิดค้น QR Code: ประวัติความเป็นมาของการสร้าง QR Code.** สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2568 ค้นจาก https://me-qr.com/th/page/blog/who-created-qr-codes?srsltid=AfmBOorZ_EaCaouyfiRrUfK4vz605vFrdY2hiqwAF-CJ80yKQw3NBrn2
- MedCity News. (2024, July 10). **True blue dot: Navigation in healthcare is both harder—and more important—than you think.** Retrieved September 11, 2025, from <https://medcitynews.com/2024/07/true-blue-dot-navigation-in-healthcare-is-both-harder-and-more-important-than-you-think>
- pospak. (2562). **มารู้จักกับ RFID (อาร์เอฟไอดี) เทคโนโลยีสารพัดประโยชน์.** สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2568 ค้นจาก <https://www.pospak.com/th/what-is-rfid-blog?srsltid=AfmBOopB5AaZi4KSRyFaw70ljZ-ktO9Ls43GZoB5onpbMtEoK7XPKjjy>
- quickerpthailand. (2565). **AR คืออะไร ประโยชน์ การนำไปใช้สำหรับธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ.** สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2568 จาก <https://quick-transformation.com/blog-what-is-ar/>

- Sujith Suresh, P. M. Rubesh Anand, & D. Sahaya Lenin. (2016). **A novel method for indoor navigation using QR codes.** International Journal of Applied Engineering Research, 10(77). ISSN 0973-4562.
- Sushma, & Ambareesh, S. (2017). **Indoor navigation using QR code based on Google Maps for iOS.** IEEE Conference Publication | IEEE Xplore.
- Team, S. (2020). **Web application คืออะไร? ต่างจากเว็บไซต์ทั่วไปอย่างไร.** สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2568
จาก <https://1stcraft.com/website-application-vs-general-website/>
- The Week. (2018, February 8). **People keep getting lost in hospitals. An app wants to stop that.** Retrieved September 11, 2025, from <https://theweek.com/articles/761108/people-keep-getting-lost-hospitals-app-wants-stop-that>.

Received: 5 พ.ค. 2568

Revised: 20 ต.ค. 2568

Accepted: 24 ต.ค. 2568

ผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์
เซนเซอร์ไร้สาย

The Impact of Free Space Path Loss on the Data Transmission Performance of
Wireless Sensor Devices

นิติพงษ์ แสงหล้า¹ และ วุฒิชัย ปวงมณี^{1*}

¹สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

Nitipong Saengla¹ and Wutthichai Puangmanee^{1*}

¹Department of Computer Engineering, Faculty of Engineering and Technology

North-Chiang Mai University

*Corresponding author: wutichai@northcm.ac.th

Abstract

The design of wireless sensor devices for data transmission via wireless networks often faces the challenge of Free Space Path Loss (FSPL), which is a major factor in the degradation of communication efficiency, especially in open outdoor areas without obstacles. This directly affects signal quality. This study aims to analyze the impact of Free Space Path Loss on data transmission efficiency using an ESP32 board connected to a temperature sensor via a wireless network. The Received Signal Strength Indicator (RSSI), packet loss, and throughput were evaluated at various distances. The experimental results when placing the device in a vertical orientation using an omni-directional antenna show that temperature and humidity vary over time. In the morning, when the temperature is between 23–25 °C and the humidity is between 80–90%, the successful transmission rate is high and packet loss is low. During the daytime, when the temperature rises to 31–35 °C and the humidity drops to 50–60%, using the onboard (internal) antenna led to an average signal strength reduction of approximately 25.0% between 30–60 meters, 17.5% between 60–90 meters, and 11.9% between 90–120 meters. In comparison, using the external antenna resulted in greater reductions of 29.2%, 16.6%, and 8.6%, respectively. Two-way ANOVA analysis revealed that antenna type and distance had a statistically

significant effect on signal strength (Sig. < 0.05), while their interaction was not significant (Sig. = 0.065). Shorter distances consistently yielded stronger signals for both antenna types. These results indicate that selecting the appropriate antenna and managing transmission distance are key factors for optimizing wireless signal performance, particularly in outdoor environments where high temperatures and low humidity increase wave energy loss in the air. This study aligns with the research objectives and provides guidance for designing more efficient and stable wireless sensor devices by evaluating the Received Signal Strength Indicator (RSSI) and calculating the Signal-to-Noise Ratio (SNR) in open outdoor environments.

Keywords: *Free Space Path Loss; Wireless Sensor; Received Signal Strength Indicator*

บทคัดย่อ

การออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายจะพบกับปัญหาการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ (Free Space Path Loss: FSPL) ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดการลดทอนประสิทธิภาพของการรับและส่งข้อมูล โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมพื้นที่โล่งภายนอกอาคารไม่มีสิ่งกีดขวางซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสัญญาณ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูล โดยใช้บอร์ด ESP32 ต่อกับเซนเซอร์วัดค่าอุณหภูมิ เชื่อมต่อผ่านเครือข่ายไร้สาย โดยประเมินค่าความแรงของสัญญาณที่ได้รับ (Received Signal Strength Indicator: RSSI) การสูญเสียแพ็กเก็ตและอัตราการส่งผ่านข้อมูลสำเร็จในระยะทางที่แตกต่างกัน ผลการทดลองเมื่อวางอุปกรณ์ในแนวตั้งซึ่งใช้เสาอากาศแบบรอบทิศทาง (Omnidirectional) แสดงให้เห็นว่าอุณหภูมิและความชื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา ในช่วงเช้าซึ่งมีอุณหภูมิต่ำระหว่าง 23–25 องศาเซลเซียส และความชื้นสูงระหว่าง 80–90% อัตราการส่งข้อมูลสำเร็จอยู่ในระดับสูงและการสูญเสียแพ็กเก็ตอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่ในช่วงกลางวันที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นระหว่าง 31–35 องศาเซลเซียส และความชื้นลดลงระหว่าง 50–60% พบว่าความแรงของสัญญาณลดลงและการสูญเสียแพ็กเก็ตเพิ่มขึ้น การใช้เสาอากาศภายในบอร์ดมีการลดลงของความแรงสัญญาณเฉลี่ยระหว่างระยะทาง 30–60 เมตร ประมาณร้อยละ 25.0 ระยะทาง 60–90 เมตร ร้อยละ 17.5 และระยะทาง 90–120 เมตร ร้อยละ 11.9 ขณะที่การใช้เสาภายนอกลดลงมากกว่า คือ ร้อยละ 29.2, 16.6 และ 8.6 ตามลำดับ การวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) พบว่า ชนิดเสาอากาศ และระยะทางมีผลต่อความแรงสัญญาณอย่างมีนัยสำคัญ (Sig. < 0.05) แต่ไม่มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Sig. = 0.065) โดยระยะทางที่สั้นกว่าจะรับสัญญาณ

ที่แรงกว่าทั้งสองรูปแบบ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าการเลือกเสาอากาศที่เหมาะสมและระยะทางเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการส่งสัญญาณไร้สาย โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมภายนอกที่อุณหภูมิสูงและความชื้นต่ำซึ่งส่งผลให้การสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศมากขึ้น การศึกษานี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและเป็นแนวทางการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายให้มีประสิทธิภาพผ่านการประเมินความแรงของสัญญาณและอัตราส่วนสัญญาณต่อสัญญาณรบกวน เพื่อให้มีความเสถียรมากขึ้นในสภาพแวดล้อมแบบพื้นที่โล่งภายนอกอาคาร

คำสำคัญ: การสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ; เซนเซอร์ไร้สาย; ความแรงของสัญญาณที่ได้รับ

1. บทนำ

ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายมากขึ้น เช่น การตรวจวัดสภาพแวดล้อม อุณหภูมิ ความชื้น แสงสว่าง และคุณภาพอากาศ สำหรับจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลแบบเรียลไทม์ โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และระบบสมาร์ทซิตี (Smart city) ซึ่งการส่งข้อมูลจากเซนเซอร์ไร้สายถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gubbi, et al., 2013) หนึ่งในอุปกรณ์ที่ได้รับความนิยมสำหรับการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายคือ บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ ESP32 ซึ่งรองรับการเชื่อมต่อแบบไร้สาย (Wireless) และเทคโนโลยีไร้สายส่วนบุคคล (Bluetooth) ภายในบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ทำให้สามารถเชื่อมต่อกับเซิร์ฟเวอร์ (Server) หรือระบบคลาวด์ (Cloud) ได้โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์เสริม อย่างไรก็ตามความท้าทายสำคัญของการใช้งานอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย คือ การสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ (Free Space Path Loss: FSPL) ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อความแรงของสัญญาณที่อุปกรณ์ตัวรับที่จะได้รับ (Friis, 1946) การสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศเมื่อระยะทางระหว่างตัวส่งและตัวรับเพิ่มขึ้น หรือเมื่อความถี่ของสัญญาณสูงขึ้นพลังงานของคลื่นที่เดินทางผ่านอากาศจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียแพ็คเกจ (Packet Loss) และความล่าช้าในการสื่อสารข้อมูล (Rappaport, 2010) โดยงานวิจัยของ Evgeny Khorov, et al. (2015) ได้แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านระยะทางในการส่งข้อมูลของเครือข่ายไร้สายโดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งกีดขวางหรือเกิดสัญญาณรบกวนจากอุปกรณ์อื่น เช่น ผนังคอนกรีตหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ใกล้เคียง ทำให้การคำนวณทางด้านทฤษฎีไม่สามารถใช้อ้างอิงได้อย่างแม่นยำในสภาพแวดล้อมจริง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังสนับสนุนประเด็นเรื่องผลกระทบของสภาพแวดล้อม (Phruksahiran, N., 2024) และคุณสมบัติทางกายภาพต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวัดสัญญาณและการรับส่งข้อมูลไร้สาย งานวิจัยของ

Hossain, et al. (2018) พบว่าในสภาพอากาศที่มีความชื้นสูง ความแรงของสัญญาณเครือข่ายไร้สายจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากการดูดซับคลื่นของไอน้ำในอากาศ ในขณะที่ Shashikumar, et al. (2023) ได้นำอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายมาประยุกต์ใช้กับงานด้านเกษตรกรรมอัจฉริยะ ในการปลูกพืชแบบไฮโดรโปนิกส์ ซึ่งได้ออกแบบระบบตรวจวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของน้ำ โดยผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าสามารถตรวจสอบคุณภาพน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดพลังงาน และเหมาะสมกับพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ขณะเดียวกันการศึกษาของ Amir Guidara, et al. (2018) ได้ศึกษาผลกระทบของอุณหภูมิและความชื้นที่มีต่อค่าความแรงของสัญญาณในสภาพแวดล้อมภายในอาคาร โดยทำการทดลองในห้องปฏิบัติการขนาด 9×9 เมตร ผลการทดลองพบว่าความแปรปรวนของอุณหภูมิและความชื้น แม้จะมีขนาดเล็ก ก็ส่งผลต่อค่าความแรงของสัญญาณอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในกรณีที่ระยะห่างระหว่างอุปกรณ์เพิ่มขึ้น ซึ่งบ่งชี้ว่าการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายสำหรับใช้งานภายในอาคารจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมด้วย ยังมีการประยุกต์ใช้ค่าความแรงของสัญญาณในด้านการดูแลสุขภาพ (Suryadip Chakraborty, et al. 2013) สำหรับการตรวจจับการเคลื่อนไหวของผู้ป่วยโรคพาร์กินสันภายในบ้าน โดยใช้เซนเซอร์ไร้สายติดตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ ของบ้าน เพื่อติดตามพฤติกรรมเคลื่อนไหว โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์สวมใส่ นอกจากนี้ชาอูยิว สุวรรณพงศ์ (2560) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของโปรโตคอลอาร์พีแอลเครือข่ายเซนเซอร์ไร้สาย พบว่าจำนวนโหนดและสภาพแวดล้อมมีผลกระทบโดยตรงต่อค่าการสูญเสียแพ็กเก็ตและอัตราการส่งผ่านข้อมูล นอกจากนี้ยังมีงานของ เอกบุตต์ เทพนรัตน์ และคณะ (2556) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเทคนิคสำหรับปรับกำลังส่งของอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับระยะทางของเซนเซอร์ไร้สาย เพื่อปรับระดับกำลังส่งแบบอัตโนมัติ สำหรับลดการใช้พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร ชนิกานต์ รอดมรณ์ และคณะ (2563) เสนอการนำเซนเซอร์ไร้สายไปประยุกต์ใช้ในระบบฟาร์มอัจฉริยะ พบว่าการติดตั้งอุปกรณ์ในตำแหน่งที่เหมาะสมร่วมกับการใช้โปรโตคอล MQTT ช่วยให้การส่งข้อมูลมีความเสถียร และสามารถใช้งานได้ต่อเนื่องภายใต้สภาพแวดล้อมจริง ทั้งนี้ปัจจัยทางเทคนิค เช่น ความถี่ ช่องสัญญาณ และประสิทธิภาพของเสาอากาศ รวมถึงปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและตำแหน่งติดตั้งอุปกรณ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาในการประเมินประสิทธิภาพของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายตามความเหมาะสมในการใช้งาน

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาโดยตรงถึงผลของการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดกับภายนอก ต่อค่าความแรงของสัญญาณและประสิทธิภาพการส่งข้อมูล ในระยะทางที่แตกต่างกันภายใต้สภาพแวดล้อมจริง โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้บอร์ด ESP32 ในการทดลอง ร่วมกับการออกแบบชุดคำสั่งในการควบคุมการทำงานสำหรับการส่งข้อมูล พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น ผลกระทบของอุณหภูมิ ความชื้นต่อคุณภาพค่าความแรงของสัญญาณและอัตราการสูญเสียแพ็กเก็ต

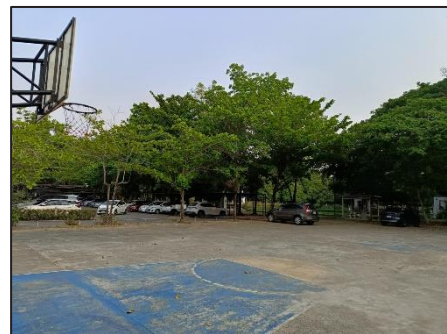
เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายให้มีความเสถียรและแม่นยำยิ่งขึ้นในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันเมื่อนำไปใช้งาน

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย

3. วิธีดำเนินการ

การศึกษาและประเมินผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ ต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย ซึ่งการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศมีความแตกต่างกันเมื่อติดตั้งอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายภายในอาคาร (indoor) และพื้นที่โล่ง (outdoor) โดยการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยศึกษาสำหรับกรณีการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศสำหรับพื้นที่โล่ง (outdoor path loss) เท่านั้น เพราะการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายในปัจจุบันมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในภาคเกษตรกรรม เพราะคลื่นสามารถแพร่กระจายได้อย่างอิสระมากกว่าภายในอาคาร แต่ยังคงมีปัจจัยที่ทำให้เกิดการสูญเสียพลังงานเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน แสดงภาพพื้นที่สำหรับการทดลองและทดสอบดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

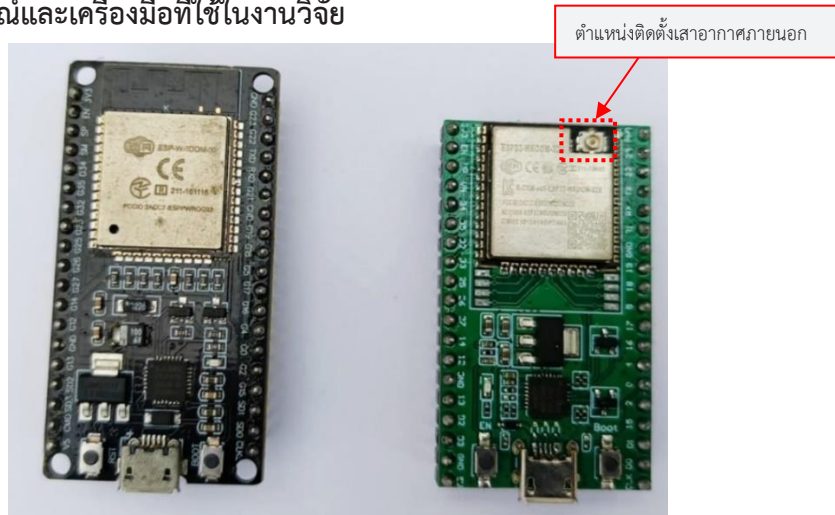
ภาพที่ 1 บริเวณพื้นที่ในการทดลองและทดสอบ

ภาพที่ 2 ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณพื้นที่ในการทดลองและทดสอบ

จากภาพที่ 1 และภาพที่ 2 บริเวณพื้นที่ในการทดลองและทดสอบการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศโดยการศึกษาครั้งนี้พิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพสัญญาณ เช่น ระยะทาง อุปสรรคของสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งกีดขวาง ส่งผลให้เกิดการลดทอนสัญญาณและปัจจัยที่มีผลต่อการสูญเสียพลังงานที่มีความแตกต่างกัน สำหรับการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายที่ใช้ในการส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายไร้สายสำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกใช้บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ ESP32 ซึ่งเป็นบอร์ดที่ได้รับความนิยมสำหรับนำมาใช้ในการออกแบบอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายที่ใช้ร่วมกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์ส่งข้อมูล ตัวอย่างบอร์ดที่ใช้แสดงดังภาพที่ 3

3.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

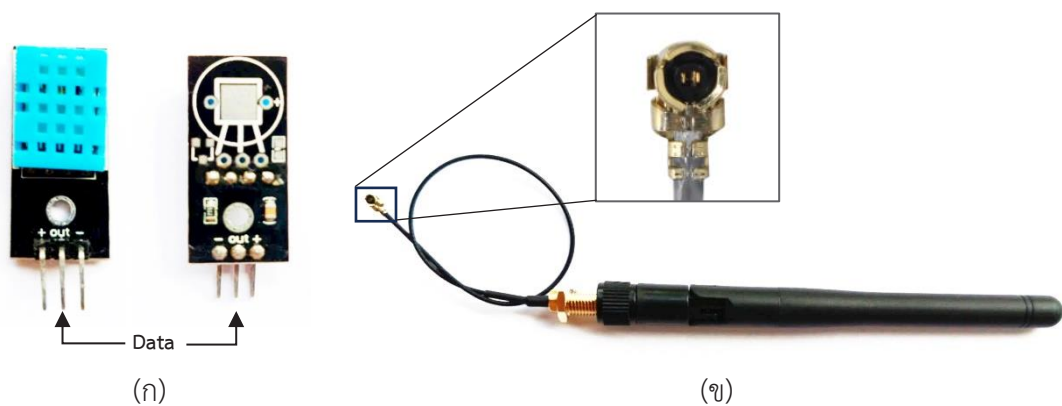

(ก) ESP-WROOM-32

(ข) ESP32-WROOM-32U

ภาพที่ 3 บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ ESP32 (ก) ประเภทมีเสาอากาศภายในบอร์ด (ข) ประเภทติดตั้งเสาอากาศภายนอก

ภาพที่ 3 (ก) บอร์ด ESP-WROOM-32 ภายในบอร์ดจะมีโมดูลแบบไร้สาย และเทคโนโลยีไร้สายส่วนบุคคลแบบ dual-core ที่ใช้ชิป ESP32 ของ Espressif โดยมีหน่วยความจำแฟลชขนาด 4 MB รองรับ Wi-Fi 802.11 b/g/n และเทคโนโลยีไร้สายส่วนบุคคล v4.2 (ทั้ง Classic และ BLE) โดยมีเสาอากาศในตัว ภาพที่ 3 (ข) บอร์ด ESP32-WROOM-32U เป็นบอร์ดที่มีโมดูลแบบไร้สาย และเทคโนโลยีไร้สายส่วนบุคคล ที่ใช้ชิป ESP32 เช่นเดียวกับรุ่น WROOM-32 แต่มีความแตกต่างหลักคือใช้คอนเนกเตอร์ U.FL Antenna สำหรับต่อเสาอากาศภายนอก ทำให้สามารถเลือกเสาอากาศให้เหมาะกับการใช้งานสำหรับการเพิ่มระยะในการรับและส่งข้อมูล

ภาพที่ 4 (ก) เซนเซอร์วัดอุณหภูมิและความชื้น DHT11 (ข) เสาอากาศภายนอกความถี่ 2.4 GHz กำลังขยาย 5dBi

ภาพที่ 4 (ก) เซนเซอร์วัดอุณหภูมิและความชื้น DHT11 แบบดิจิทัลสามารถวัดอุณหภูมิในช่วง 0–50°C (ความแม่นยำ $\pm 2^{\circ}\text{C}$) และความชื้นในช่วง 20–90% RH (ความแม่นยำ $\pm 5\%$) โดยสื่อสารข้อมูลแบบดิจิทัลผ่านขาเดียว (single-wire) ทำให้ประหยัดพอร์ตและง่ายต่อการเชื่อมต่อกับไมโครคอนโทรลเลอร์และภาพที่ 4 (ข) เสาอากาศแบบรอบทิศทาง (Omni-directional) ความถี่ 2.4GHz กำลังขยาย 5dBi ที่มีขั้วต่อแบบ IPX (หรือ IPEX/U.FL) เป็นเสาอากาศรอบทิศทางที่สามารถกระจายสัญญาณได้ ช่วยเพิ่มระยะสัญญาณและความเสถียรในการสื่อสาร โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งกีดขวางหรือสัญญาณรบกวน

3.2 การสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ (Free Space Path Loss: FSPL)

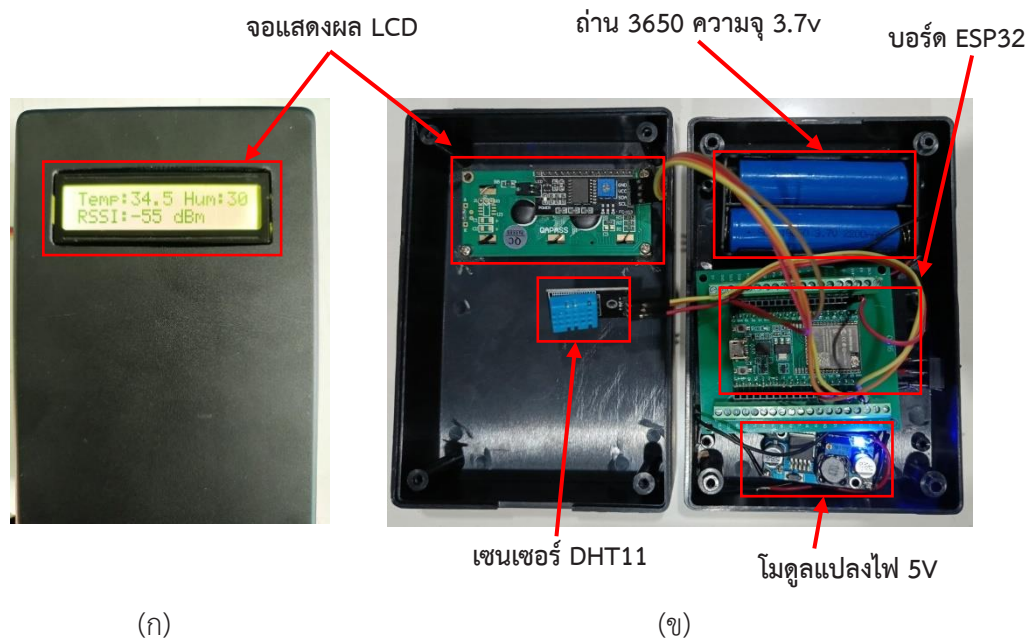
คือ การสูญเสียพลังงานของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น คลื่นวิทยุ คลื่นไมโครเวฟ ที่เกิดขึ้นระหว่างการแพร่กระจายในอากาศที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพหรือคุณภาพของระบบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะระบบที่ต้องใช้คลื่นในการสื่อสาร เช่น ระบบเซนเซอร์ไร้สาย โทรคมนาคม และเรดาร์ โดยปัจจัยที่อยู่ในการศึกษาผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศ ได้แก่

- 3.2.1 การลดทอนของสัญญาณ (Signal Attenuation) ที่มาจากระยะทางในการรับและส่งข้อมูล การดูดกลืนโดยอากาศ ความชื้น ฝุ่น หรืออนุภาคในอากาศ และการสูญเสียจากการกระเจิง หรือการหักเหของคลื่น
- 3.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีสาเหตุจาก อุณหภูมิ ความชื้น ความดันอากาศ สิ่งกีดขวาง เช่น ต้นไม้ อาคาร ผนัง หรือภูมิประเทศ เป็นต้น
- 3.2.3 ปรากฏการณ์ทางอากาศ เช่น ฝน หมอก หรือหมอกควัน
- 3.2.4 ความถี่ของคลื่นที่ใช้งาน เช่น คลื่นความถี่สูงมักสูญเสียพลังงานมากกว่าในอากาศ และยิ่งความถี่สูง การลดทอนจะมากขึ้น
- 3.2.5 ลักษณะของแหล่งกำเนิดคลื่นและตัวรับ เช่น กำลังส่งของอุปกรณ์ ชนิดและคุณภาพของเสาอากาศ
- 3.2.6 ความไวของตัวรับสัญญาณ เช่น การสะท้อนและสัญญาณรบกวน (Multipath & Interference) การสะท้อนจากพื้นหรือสิ่งกีดขวางและสัญญาณรบกวนจากอุปกรณ์อื่น ๆ ในย่านความถี่เดียวกัน
- 3.2.7 ผลกระทบต่อระบบปลายทางที่ส่งผลต่อความถูกต้องในการรับส่งข้อมูล อัตราส่วนสัญญาณต่อสัญญาณรบกวน (SNR) และการสูญเสียแพ็กเก็ตหรือการหน่วงเวลา

3.3 วิธีดำเนินการทดลอง

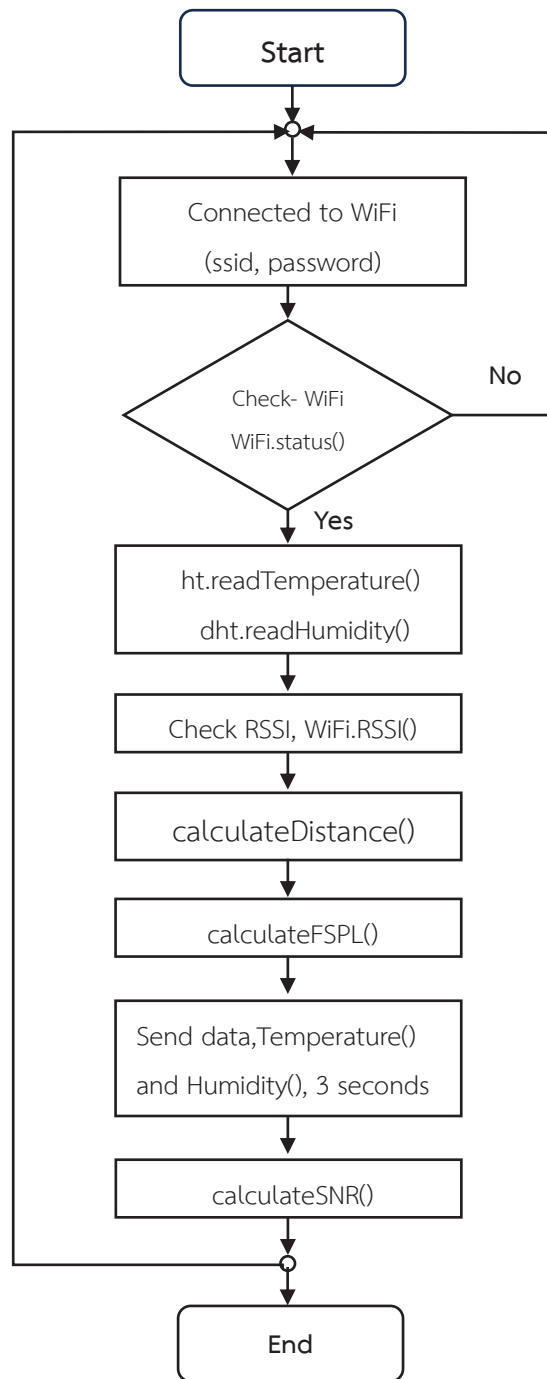
1. ทำการส่งข้อมูลค่าอุณหภูมิและความชื้นจากอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย ไปยังอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กสำหรับรับข้อมูลในรูปแบบเว็บเซิร์ฟเวอร์ (HTTP web server)
2. เขียนโปรแกรมโดยส่งข้อมูลทุก 3 วินาที พร้อมวัดค่าความแรงของสัญญาณทุกครั้งที่มีการส่งข้อมูล
3. ทดสอบในระยะที่กำหนด 30, 60, 90 และ 120 เมตร ระยะละ 4 จุด
4. สำหรับแต่ละระยะทางทำการส่งข้อมูล และบันทึกค่าประกอบด้วย ค่าความแรงของสัญญาณ จำนวนแพ็กเก็ตที่รับได้สำเร็จและเวลาที่ใช้ในการส่งข้อมูล
5. ศึกษาค่าความแรงของสัญญาณ ระยะทางในการส่ง อัตราการส่งผ่านข้อมูลสำเร็จและการสูญเสียแพ็กเก็ต

โดยอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายที่ได้ทำการออกแบบสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ มีการออกแบบร่วมกับอุปกรณ์และวงจรต่าง ๆ แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กล่องอุปกรณ์เซนเซอร์ (ก) ด้านหน้าและจอแสดงผล (ข) ภายนอกกล่องและตำแหน่งอุปกรณ์ต่าง ๆ

อุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายที่ออกแบบแสดงดังภาพที่ 5 ประกอบด้วยเซนเซอร์ DHT11 สำหรับวัดอุณหภูมิและความชื้น บอร์ด ESP32 แบบมีเสาอากาศภายในบอร์ดและสามารถต่อกับเสาอากาศภายนอก 2.4GHz แบบ Omni กำลังขยาย 5dBm สำหรับประมวลผลและส่งข้อมูลแบบไร้สายต่อกับจอ LCD สำหรับแสดงผลกรณีสำหรับตรวจสอบข้อมูลที่วัดได้ และใช้โมดูลแปลงไฟ 5V เพื่อจ่ายไฟให้บอร์ด โดยใช้ถ่าน 18650 จำนวน 2 ก้อนเป็นแหล่งพลังงานสำหรับรองรับการเพิ่มระยะและความเสถียรของสัญญาณ การทำงานของโปรแกรมเริ่มจากเชื่อมต่อกับเครือข่ายไร้สายและตรวจสอบการเชื่อมต่อไปยังเครื่องรับสัญญาณและการวัดค่าจากเซนเซอร์ DHT11 สำหรับวัดค่าอุณหภูมิและค่าความชื้น ก่อนนำค่าที่ได้ไปคำนวณเพื่อประมาณการระยะทาง และส่งข้อมูลไปยังเครื่องรับสัญญาณแสดงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรกดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม

สำหรับการประมาณการระยะทางของอุปกรณ์จากตัวส่งสัญญาณ โดยใช้ค่าความแรงของสัญญาณสามารถใช้สูตรคำนวณ ดังสมการที่ (1)

$$d = 10^{\frac{(A-RSSI)}{10 \times n}} \quad (1)$$

โดยที่

d คือ ระยะทางระหว่างอุปกรณ์ส่งและรับ (เมตร)

$RSSI$ คือ ค่าความแรงของสัญญาณที่วัดได้ (หน่วย dBm)

A คือ ค่าความแรงของสัญญาณ (RSSI) ปกติอยู่ระหว่าง -35 ถึง -50 dBm

n คือ ค่าสัมประสิทธิ์สภาพแวดล้อม (Path Loss Exponent)

ค่าระยะ d ที่คำนวณได้นั้นเป็นเพียงค่าประมาณการเพราะสัญญาณซึ่งอาจเกิดการสะท้อนหักเห หรือถูกดูดกลืนจากสิ่งแวดล้อมบริเวณนั้น โดยค่า A มีการทดสอบโดยการวัดจากระยะที่ใช้สำหรับการทดลองและทดสอบจากสถานที่จริง จากนั้นนำค่าระยะ d มาแทนในสมการ $FSPL$

$$FSPL(dB) = 20\log_{10}(d) + 20\log_{10}(f) + 32.44 \quad (2)$$

โดยที่

d คือ ระยะทางที่คำนวณได้

f คือ ความถี่ของคลื่นที่ใช้งาน (2.4 GHz)

ภาพที่ 7 ตำแหน่งการวัดแต่ละจุด ทั้ง 4 ระยะทาง

การคำนวณอัตราส่วนสัญญาณต่อสัญญาณรบกวน (Signal-to-Noise Ratio: SNR) เป็นขั้นตอนสำคัญในการปรับระดับกำลังส่งสัญญาณ (Transmission Power) ให้เหมาะสมกับระยะทาง ซึ่งต้องการทั้งคุณภาพของการสื่อสารและการประหยัดพลังงานสูงสุด ดังสมการที่ (3)

$$SNR(dB) = Pr - Pn \quad (3)$$

โดย Pr คือ กำลังของสัญญาณที่ได้รับ (Received Power) และ Pn คือ ค่ากำลังสัญญาณรบกวน (Noise Power)

การคำนวณอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จ (Data Success Rate) คือ ร้อยละของข้อมูลหรือแพ็คเกจที่ส่งจากอุปกรณ์ต้นทางไปยังปลายทางแล้วได้รับโดยไม่สูญหายหรือผิดพลาด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย หากมีค่าสูงแสดงว่ามีความเสถียรภาพในการส่งข้อมูล ในทางกลับกันหากมีค่าต่ำอาจเกิดจากระดับคุณภาพของสัญญาณหรือระยะทางในการส่งข้อมูลไกลเกินไป มีสัญญาณรบกวนที่เป็นอุปสรรคทำให้เกิดการสูญเสียแพ็คเกจระหว่างทาง ดังสมการที่ (4)

$$Data\ Success\ Rate(\%) = \left(\frac{\text{Number of successfully sent packets}}{\text{Total number of packets sent}} \right) \times 100 \quad (4)$$

สำหรับการคำนวณหาค่าการสูญเสียแพ็คเกจ (Packet Loss) คือ การที่ข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดที่ส่งจากต้นทางไม่สามารถเดินทางไปถึงปลายทางได้สำเร็จหรือไม่สามารถรับข้อมูลได้ครบ ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความแรงของสัญญาณที่ลดลงเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้น สัญญาณถูกรบกวนจากคลื่นอื่นในบริเวณเดียวกัน หรืออุปสรรคทางสภาพแวดล้อม เช่น ผนังหรือต้นไม้ รวมถึงข้อจำกัดของฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ในระบบเครือข่ายไร้สาย ซึ่งการสูญเสียแพ็คเกจส่งผลให้ประสิทธิภาพของระบบลดลง เช่น ระบบเซนเซอร์ไร้สายสำหรับตรวจวัดสภาพแวดล้อมหรือควบคุมอุปกรณ์แบบเรียลไทม์ ดังสมการที่ (5)

$$Packet\ Loss\ Rate(\%) = 100 - Data\ Success\ Rate(\%) \quad (5)$$

จากสมการที่ (5) ใช้ในการวัดอัตราส่วนของแพ็คเกจข้อมูลที่สูญหายระหว่างการส่งผ่านเครือข่ายไร้สายเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแพ็คเกจทั้งหมดที่ต้องการส่ง โดยแสดงเป็นค่าระหว่าง 0 ถึง 1 หรือแสดงเป็นร้อยละหากคูณด้วย 100

3.4 การประเมินและการทดสอบทางสถิติ

ในบทความนี้ผู้วิจัยเลือกการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) โดยการประเมินความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม เปรียบเทียบการใช้เสอากาศภายในกับเสอากาศภายนอก เพื่อพิจารณาโดยรวมสำหรับระยะทางที่แตกต่างกันและมีผลต่อประสิทธิภาพการรับและส่งข้อมูล ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ดังสมการที่ (6)

$$Y_{ij} = \mu + \tau_i + \delta_{ij} \quad (6)$$

เมื่อ Y_{ij} คือ ค่าที่สังเกตของตัวอย่าง i ในกลุ่ม j และ μ คือ ค่าเฉลี่ยรวมของทุกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง τ_i คือ ผลลัพธ์ที่ได้ของกลุ่ม i โดยที่ δ_{ij} เท่ากับค่าความคลาดเคลื่อนของค่า Y_{ij} เมื่อทำการวิเคราะห์พร้อมกันกับระยะทาง และการใช้เสอากาศมีผลลัพธ์ที่แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งมีสองตัวแปรที่เป็นปัจจัยต้น (Factor) จึงใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) สำหรับคำนวณผลหลัก และผลการทำงานร่วมกัน (Interaction) ดังสมการที่ (7)

$$Y_{ijk} = \mu + \alpha_i + \beta_j + (\alpha\beta)_{ij} + \delta_{ijk} \quad (7)$$

เมื่อ α_i คือ ผลลัพธ์ที่ได้ของปัจจัย A (ชนิดเสอากาศ) และ β_j คือ ผลลัพธ์ที่ได้ของปัจจัย B (ระยะทาง) โดยที่ $(\alpha\beta)_{ij}$ คือ ค่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Interaction effect) ระหว่างปัจจัย A และ B โดย δ_{ijk} คือ ค่าความคลาดเคลื่อน เริ่มจากการคำนวณค่าเฉลี่ยรวม $\bar{Y}$ จากนั้นคำนวณหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัย $\bar{Y}_i$ และ $\bar{Y}_j$ โดยการคำนวณหาค่าผลรวมกำลังสองความเบี่ยงเบน (Sum of Squares: SS) ของแต่ละปัจจัย ดังสมการที่ (8) ตัวอย่างสำหรับปัจจัย A

$$SS_A = NB \sum_i (\bar{Y}_i - \bar{Y}_{..})^2 \quad (8)$$

$$SS_E = \sum_i \sum_j \sum_k (Y_{ijk} - \bar{Y}_{ij})^2 \quad (9)$$

สมการที่ (9) การคำนวณสำหรับแสดงผลแต่ละระดับของปัจจัย A และ B ที่ส่งผลต่อค่า Y โดย NB คือ จำนวนระดับของปัจจัย B และค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Error Sum of Squares) หรือความแตกต่างของค่าจริงกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มคำนวณได้

4. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาที่มุ่งเน้นการทดลองผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูล โดยใช้บอร์ด ESP32 ที่ติดตั้งเซนเซอร์วัดอุณหภูมิและความชื้น และทำการบันทึกค่าระหว่างการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดและการใช้เสาอากาศภายนอก โดยการเก็บข้อมูลในระยะเวลาที่แตกต่างกัน คือ 30, 60, 90 และ 120 เมตร ซึ่งแต่ละระยะทางจะทำการทดลองทั้งหมด 4 จุด ในช่วงเช้า กลางวัน และเย็น โดยเก็บข้อมูลค่าความแรงของสัญญาณ อัตราการสูญเสียแพ็กเก็ต และอัตราการส่งผ่านข้อมูลที่สำเร็จ สำหรับประเมินการส่งข้อมูลภายใต้สภาพแวดล้อมจริง และใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการออกอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ตารางที่ 1 ใช้เสาอากาศภายในบอร์ด

ระยะ (เมตร)	จุดวัด	เวลา	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น (%)	ค่าความแรงของสัญญาณ (dBm)	ค่าการสูญเสียแพ็กเก็ต (%)	อัตราการส่งข้อมูลสำเร็จ (%)
30	A	เช้า	24	85	-45	0	100
	B	กลางวัน	31	60	-48	2	98
	C	เย็น	26	70	-46	0	100
	D	เช้า	25	82	-44	0	100
60	A	เช้า	23	88	-58	4	96
	B	กลางวัน	32	57	-60	7	93
	C	เย็น	27	72	-56	3	97
	D	เช้า	26	74	-55	2	98
90	A	เช้า	24	80	-67	10	90
	B	กลางวัน	34	55	-71	18	82
	C	เย็น	28	65	-66	12	88
	D	เช้า	27	69	-65	10	90
120	A	เช้า	23	90	-75	28	72
	B	กลางวัน	35	50	-79	36	64
	C	เย็น	29	60	-74	30	70
	D	เช้า	28	65	-73	27	73

จากข้อมูลตารางที่ 1 โดยการทดลองใช้เสาอากาศภายในบอร์ดทดสอบในช่วงเช้าเวลา 8.00 – 8.15 น. ช่วงกลางวันเวลา 12.00-12.15 น. และช่วงเย็น 18.00-18.15 น. กำหนดจุดวัด A, B, C และ D ในระยะ 30, 60, 90 และ 120 เมตร วัดค่าอุณหภูมิและความชื้นสำหรับวัดค่าความแรงของสัญญาณ โดยสุ่มค่าที่วัดได้แต่ละช่วงมา 3 จำนวนและหาค่าเฉลี่ยไม่คิดทศนิยม พบว่าเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้นค่าความแรงของสัญญาณมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในระยะ 90-120 เมตร ค่าความแรงของสัญญาณต่ำกว่า -65 dBm และมีการสูญเสียแพ็กเก็ตสูงขึ้น ทำให้อัตราการส่งผ่านข้อมูลที่ไม่สำเร็จลดลงจากร้อยละ 100 เหลือประมาณร้อยละ 64-73 ในบางจุดวัดสภาพแวดล้อมที่มีอุณหภูมิสูงและความชื้นต่ำในช่วงกลางวันยังส่งผลให้ค่าความแรงของสัญญาณลดลงและเกิดการสูญเสียข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้เสาอากาศภายในบอร์ด มีข้อจำกัดในการส่งข้อมูลระยะไกล โดยเฉพาะในสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีสิ่งกีดขวาง เช่น รถยนต์ ต้นไม้ ทำให้ไม่เหมาะสมสำหรับการใช้งานในพื้นที่โล่งที่มีระยะทางไกลเกินกว่า 90 เมตร

ตารางที่ 2 ค่าทางสถิติของแต่ละระยะใช้เสาอากาศภายในบอร์ด

ระยะ (เมตร)	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ความแปรปรวน (Variance)
30	อุณหภูมิ (°C)	26.5	8.25
	ความชื้น (%)	74.25	102.25
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-45.75	2.19
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	0.5	1.00
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	99.5	1.00
60	อุณหภูมิ (°C)	27.0	12.50
	ความชื้น (%)	72.75	144.19
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-57.25	3.69
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	4.0	4.25
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	96.0	4.25
90	อุณหภูมิ (°C)	28.25	15.69
	ความชื้น (%)	67.25	92.25
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-67.25	3.69
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	12.5	11.25
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	87.5	11.25

ตารางที่ 2 ค่าทางสถิติของแต่ละระยะใช้เสาอากาศภายในบอร์ด (ต่อ)

ระยะ (เมตร)	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ความแปรปรวน (Variance)
120	อุณหภูมิ (°C)	28.75	22.19
	ความชื้น (%)	66.25	235.19
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-75.25	4.69
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	30.25	15.69
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	69.75	15.69

จากข้อมูลตารางที่ 2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และความแปรปรวน (Variance) ของตัวแปรหลักในแต่ละระยะ เมื่อระยะทางเพิ่มขึ้น ค่าอุณหภูมิมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเล็กน้อยและมีความแปรปรวนมากขึ้น ขณะที่ค่าความชื้นลดลงจากประมาณ 74% เหลือ 66% และมีความแปรปรวนสูงโดยเฉพาะที่ระยะ 120 เมตร ค่าความแรงสัญญาณลดลงต่อเนื่องจาก -45.75 dBm เป็น -75.25 dBm แม้มีความแปรปรวนต่ำโดยการสูญเสียแพ็กเก็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.5% เป็นร้อยละ 30.25% และอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จลดลงจากร้อยละ 99.5% เหลือร้อยละ 69.75% โดยแนวโน้มทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าระยะทางที่ไกลขึ้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพสัญญาณ โดยมีปัจจัยสภาพแวดล้อมอย่างค่าอุณหภูมิและค่าความชื้นที่มีความผันผวนมากขึ้นเป็นตัวเสริมให้คุณภาพสัญญาณลดลง

ภาพที่ 8 จุด B ระยะ 120 เมตร

จากภาพที่ 8 แสดงตำแหน่งจุด B ที่ระยะ 120 เมตรโดยประมาณ ซึ่งค่าความแรงของสัญญาณมีค่า -79 dBm และมีค่าการสูญเสียแพ็กเก็ตมากที่สุด ซึ่งทำให้อัตราการส่งข้อมูลสำเร็จน้อยที่สุดที่ร้อยละ 64 ดังข้อมูลตารางที่ 1 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมปะจจัยอื่น ๆ พบว่ามีโรงจอดรถและมีรถยนต์จอดอยู่หลายคันซึ่งทำให้เกิดการกีดขวางทิศทางในการส่งข้อมูลในเวลานั้น

ตารางที่ 3 ใช้เสาอากาศภายนอก

ระยะ (เมตร)	จุดวัด	เวลา	อุณหภูมิ (°C)	ความชื้น (%)	ค่าความแรงของสัญญาณ (dBm)	ค่าการสูญเสียแพ็กเก็ต (%)	อัตราการส่งข้อมูลสำเร็จ (%)
30	A	เช้า	24	85	-38	0	100
	B	กลางวัน	32	58	-40	0	100
	C	เย็น	26	72	-39	0	100
	D	เช้า	25	80	-37	0	100
60	A	เช้า	23	88	-50	1	99
	B	กลางวัน	33	55	-52	2	98
	C	เย็น	27	70	-49	1	99
	D	เช้า	27	68	-48	0	100
90	A	เช้า	24	82	-58	3	97
	B	กลางวัน	34	52	-61	6	94
	C	เย็น	28	67	-57	3	97
	D	เช้า	28	70	-56	2	98
120	A	เช้า	23	90	-63	7	93
	B	กลางวัน	35	50	-66	10	90
	C	เย็น	29	60	-62	8	92
	D	เช้า	28	64	-61	6	94

จากข้อมูลตารางที่ 3 กำหนดจุดวัด A, B, C และ D ในระยะ 30, 60, 90 และ 120 เมตร วัดค่าอุณหภูมิและความชื้นสำหรับวัดค่าค่าความแรงของสัญญาณ ทำการทดลองเช่นเดียวกับตารางที่ 1 ในแต่ละช่วงเวลา แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการส่งข้อมูลที่ดีกว่าข้อมูลตารางที่ 1 อย่างชัดเจน

ถ้าพิจารณาจากระยะทาง 120 เมตร ค่าความแรงของสัญญาณยังอยู่ในระดับที่ใช้งานได้ โดยมีค่าระหว่าง -61 ถึง -63 dBm และอัตราการสูญเสียแพ็กเก็ตอยู่ที่ร้อยละ 6-10 จึงส่งผลให้อัตราการส่งผ่านข้อมูลที่สามารถยังคงสูงกว่าร้อยละ 90 ทั้ง 4 จุดวัด นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความชื้นในช่วงเวลาต่าง ๆ ของวันมีผลกระทบต่อค่าความแรงของสัญญาณน้อยกว่าการใช้เสาอากาศภายในบอร์ด ข้อมูลตาราง ที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความแปรปรวน (Variance) ของตัวแปรหลักในแต่ละระยะ และสรุปแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าทางสถิติของแต่ละระยะใช้เสาอากาศภายนอก

ระยะ (เมตร)	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ความแปรปรวน (Variance)
30	อุณหภูมิ (°C)	26.75	9.69
	ความชื้น (%)	73.75	106.25
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-38.5	1.25
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	0	0.00
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	100	0.00
60	อุณหภูมิ (°C)	27.5	12.25
	ความชื้น (%)	70.25	137.69
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-49.75	2.19
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	1	0.50
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	99	0.50
90	อุณหภูมิ (°C)	28.5	15.00
	ความชื้น (%)	67.75	132.25
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-58	3.50
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	3.5	2.25
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	96.5	2.25
120	อุณหภูมิ (°C)	28.75	22.19
	ความชื้น (%)	66	272.00
	ความแรงสัญญาณ (dBm)	-63	3.50
	สูญเสียแพ็กเก็ต (%)	7.75	2.19
	ส่งข้อมูลสำเร็จ (%)	92.25	2.19

จากข้อมูลตารางที่ 4 พบว่าเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้นค่าอุณหภูมิเพิ่มจาก 26.75°C เป็น 28.75°C และค่าความแปรปรวนที่สูงขึ้น ขณะที่ค่าความชื้นลดจาก 73.75% เหลือ 66% และมีค่าความแปรปรวนสูงโดยเฉพาะที่ระยะ 120 เมตร ค่าความแรงสัญญาณลดลงจาก -38.5 dBm เป็น -63 dBm แต่ยังมีค่าความเสถียรสูง โดยค่าการสูญเสียแพ็กเก็ตเพิ่มจากร้อยละ 0% เป็นร้อยละ 7.75% มีค่าความแปรปรวนต่ำเมื่อเทียบกับเสาอากาศภายใน อัตราการส่งข้อมูลสำเร็จลดจากร้อยละ 100% เหลือร้อยละ 92.25% ซึ่งลดลงน้อยกว่าการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดอย่างมาก โดยที่ระยะ 120 เมตร การใช้เสาอากาศภายนอกมีการสูญเสียเพียงร้อยละ 7.75% และยังสามารถส่งข้อมูลได้ร้อยละ 92.25% ในขณะที่การใช้เสาอากาศภายในบอร์ดสูญเสียถึงร้อยละ 30.25% และส่งข้อมูลได้สำเร็จร้อยละ 69.75% ทั้งนี้ ค่าความแรงสัญญาณของการใช้เสาอากาศภายนอกดีกว่าการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดประมาณ +12 dB ที่ระยะทางไกล ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของประสิทธิภาพในการส่งข้อมูลสำเร็จ

จากข้อมูลตารางที่ 2 และ 4 ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธี Two-way ANOVA ตรวจสอบทั้งผลหลักของแต่ละตัวแปรและผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันที่มีต่อค่าความแรงของสัญญาณ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างหลายกลุ่มพร้อมกัน ลดความซ้ำซ้อนจากการทดสอบหลายครั้ง และทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ครอบคลุม โดยมีตัวแปรต้นที่ 1 คือ ชนิดเสาอากาศ (เสาอากาศภายในบอร์ด และเสาอากาศภายนอก) ตัวแปรต้นที่ 2 คือ ระยะทาง (30, 60, 90 และ 120 เมตร) และตัวแปรตาม ได้แก่ ความแรงสัญญาณ โดยกำหนด Sig = 0.05 ดังนี้

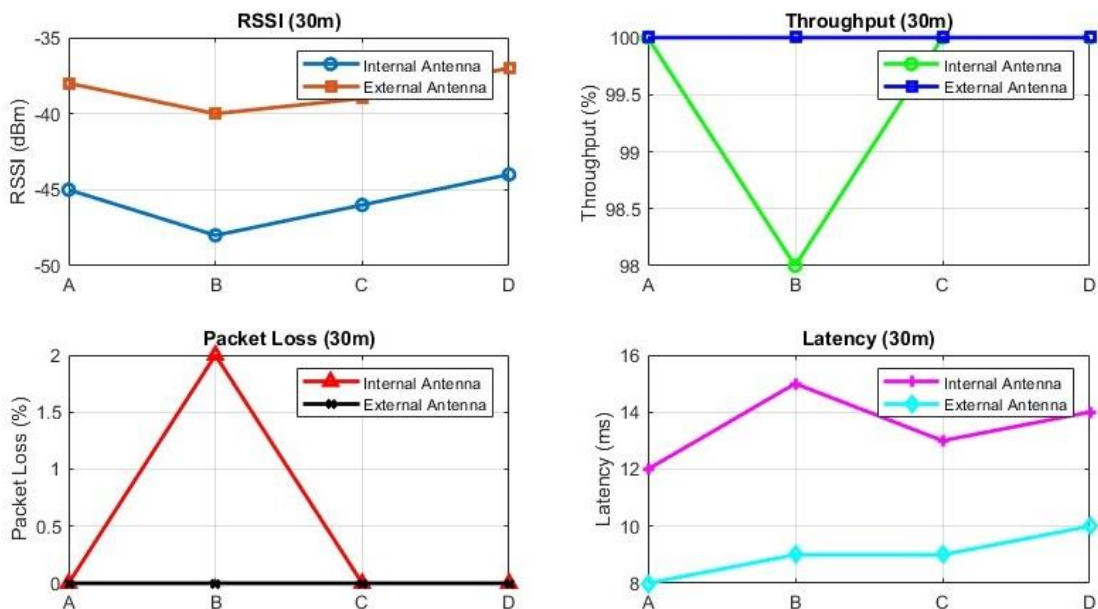
1. H0 คือ ชนิดเสาอากาศไม่มีผลต่อความแรงสัญญาณ
2. H1 คือ ระยะทางไม่มีผลต่อความแรงสัญญาณ
3. H2 คือ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนิดเสาอากาศกับระยะทาง

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติด้วยวิธี Two-Way ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ชนิดเสาอากาศ	960.00	1	960.00	48.00	0.001*
ระยะทาง	1,680.00	2	840.00	42.00	0.001*
ชนิดเสาอากาศกับระยะทาง	120.00	2	60.00	3.00	0.065
Error	240.00	12	20.00		
Corrected Total	3,000.00	17			

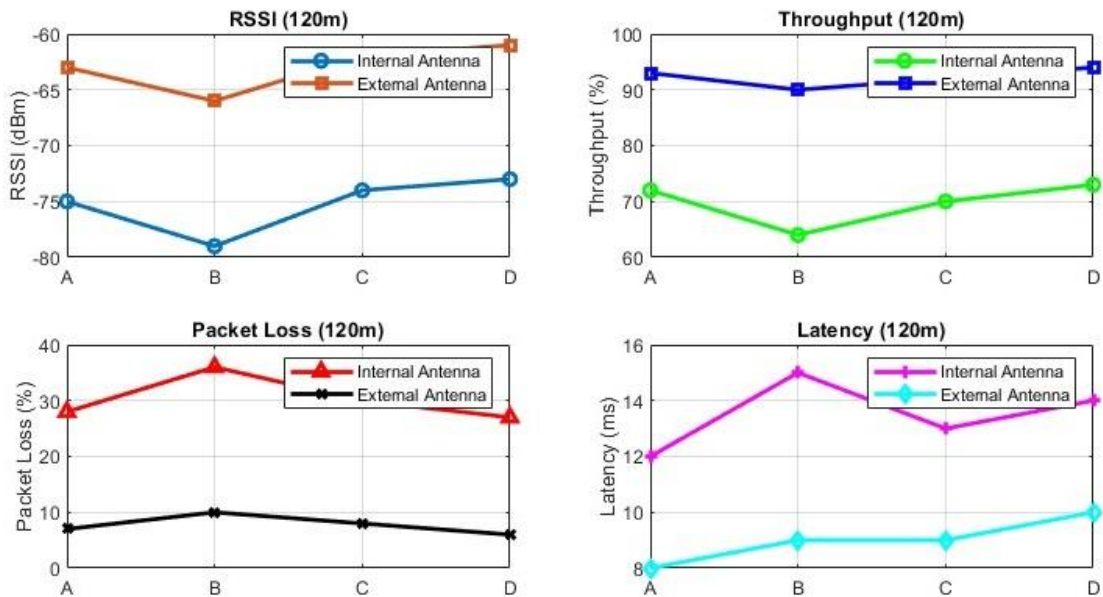
หมายเหตุ: *p < 0.05

จากข้อมูลตารางที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน พบว่าชนิดเสาอากาศ และระยะทางที่แตกต่างกันมีผลต่อความแรงสัญญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Sig < 0.05 โดยเสาภายนอกให้สัญญาณแรงกว่าเสาอากาศภายในบอร์ด และความแรงสัญญาณลดลงตามระยะทางที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนิดเสาอากาศกับระยะทางไม่มีนัยสำคัญ Sig = 0.065 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของความแรงสัญญาณตามระยะใกล้เคียงกันทั้งของเสาทั้งสองแบบ โดยทั้งสองปัจจัยมีผลต่อความแรงสัญญาณโดยตรง และสามารถนำผลนี้ไปใช้ในการออกแบบเครือข่ายไร้สายเพื่อเลือกชนิดเสาและระยะทางให้เหมาะสมกับการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

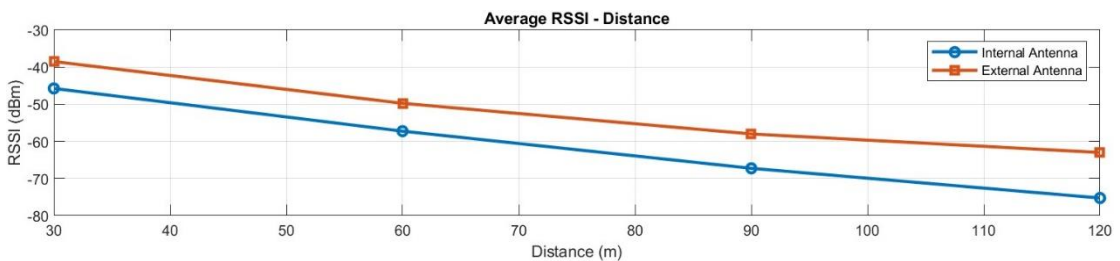
ภาพที่ 9 กราฟเปรียบเทียบการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดและการใช้เสาอากาศภายนอก ที่ระยะ 30 เมตร

จากภาพที่ 9 ข้อมูลการทดลองที่ระยะทาง 30 เมตร ณ ตำแหน่ง A, B, C และ D แสดงให้เห็นว่าค่าความแรงของสัญญาณจากเสาอากาศภายนอก อยู่ในช่วง -37 ถึง -40 dBm ซึ่งดีกว่าเสาอากาศภายในบอร์ดที่มีค่าความแรงของสัญญาณระหว่าง -44 ถึง -48 dBm นอกจากนี้อัตราการส่งข้อมูลที่สามารถใช้เสาอากาศภายนอกอยู่ที่ร้อยละ 100 ทุกจุดทดสอบ ในขณะที่ใช้เสาอากาศภายในบอร์ดมีการลดลงเล็กน้อยในบางจุด เช่น จุด B ที่ได้เพียงร้อยละ 98 ส่งผลให้เกิดการสูญเสียแพ็กเก็ตเล็กน้อย

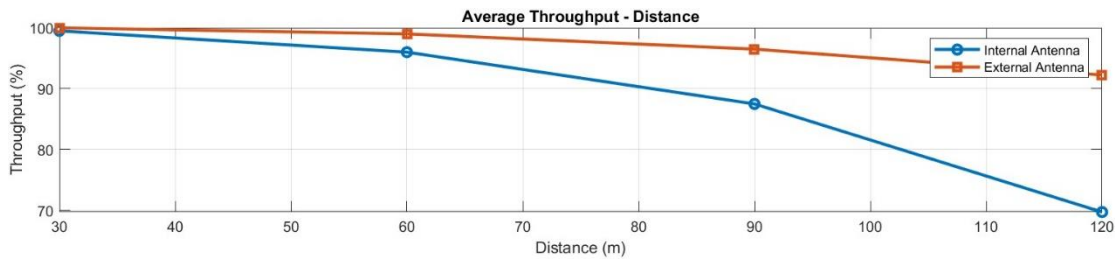

ภาพที่ 10 กราฟเปรียบเทียบการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดและการใช้เสาอากาศภายนอก ที่ระยะ 120 เมตร

จากข้อมูลกราฟภาพที่ 10 การทดลองที่ระยะ 120 เมตร ณ จุดทดสอบ A, B, C และ D การใช้เสาอากาศภายนอกกำลังขยาย 5 dBi ให้ประสิทธิภาพโดยรวมดีกว่าเสาอากาศภายในบอร์ด ค่าความแรงของสัญญาณอยู่ในช่วงประมาณ -61 ถึง -66 dBm ซึ่งดีกว่าเสาอากาศภายในบอร์ดที่มีค่าอยู่ระหว่าง -73 ถึง -79 dBm สะท้อนถึงการรับสัญญาณที่ดีกว่าและเสถียรกว่า อีกทั้งอัตราการส่งผ่านข้อมูลการใช้เสาอากาศทำได้สูงถึงร้อยละ 90-94 ขณะที่เสาอากาศภายในบอร์ดมีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ 64-73

(ก) เปรียบเทียบค่าความแรงของสัญญาณ ระยะ 30, 60, 90 และ 120 เมตร

(ข) เปรียบเทียบค่าอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จ ระยะ 30, 60, 90 และ 120 เมตร

ภาพที่ 11 เปรียบเทียบค่าความแรงของสัญญาณและค่าอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จ ระยะ 30, 60, 90 และ 120 เมตร

ภาพที่ 11 ข้อมูลการทดลองที่ระยะทาง 30, 60, 90 และ 120 เมตร พบว่าการใช้เสาอากาศภายนอกให้ผลการรับส่งข้อมูลที่ดีกว่าทุกระยะ โดยมีค่าความแรงของสัญญาณสูงกว่าเฉลี่ยประมาณ 6-12 dBm ซึ่งแสดงถึงคุณภาพสัญญาณที่ดีกว่าอย่างชัดเจน ทั้งนี้ค่าอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จของการใช้เสาอากาศภายนอกยังคงอยู่ในระดับสูงแม้ในระยะไกลถึง 120 เมตร ขณะที่การใช้เสาอากาศภายในบอร์ดลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่ระยะทาง 120 เมตร เหลือเฉลี่ยประมาณร้อยละ 69.75

5. สรุปผล และอภิปรายผล

จากผลการทดลองผลกระทบของการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สาย โดยใช้บอร์ด ESP32 ต่อกับเซนเซอร์วัดอุณหภูมิและความชื้น ทั้งแบบใช้เสาอากาศภายในบอร์ดและเสาอากาศภายนอกในสภาพแวดล้อมกลางแจ้งภายนอกอาคาร พบว่าอุณหภูมิเพิ่มขึ้นเล็กน้อยขณะที่ความชื้นลดลงและมีความผันผวนสูง โดยเฉพาะที่ระยะ 120 เมตร ส่งผลให้คุณภาพสัญญาณลดลงชัดเจน เสาอากาศภายในบอร์ดมีการสูญเสียแพ็กเก็ตสูงถึงร้อยละ 30.25 และอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จลดลงมาร้อยละ 69.75 ในทางกลับกัน เสาอากาศภายนอกให้ค่าความแรงสัญญาณดีกว่าประมาณ 12 dB และมีความเสถียรมากกว่า โดยที่ระยะ 120 เมตร ยังคงส่งข้อมูลได้สำเร็จถึงร้อยละ 92.25% และจากผลการวิเคราะห์ด้วย Two-way ANOVA พบว่าความแรงสัญญาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามระยะทาง โดยเมื่อพิจารณารายคู่ พบว่าระยะทางที่น้อยกว่าให้ความแรงสัญญาณสูงกว่า เช่น การใช้เสาอากาศภายในบอร์ด ความแรงสัญญาณที่ระยะ 30 เมตรสูงกว่าระยะ 60, 90 และ 120 เมตร อย่างชัดเจน และระยะ 60 เมตรยังสูงกว่าระยะ 90 และ 120 เมตร ส่วนเสาอากาศนอกก็มีแนวโน้มเช่นเดียวกัน คือ ระยะ 30 เมตร มากกว่าระยะ 60 เมตร 90 เมตร และ 120 เมตร ตามลำดับ ทั้งนี้ไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างใช้เสาอากาศภายในบอร์ดกับเสาอากาศภายนอกและระยะทาง ทำให้สามารถสรุปได้ว่าทุกระยะที่สั้นกว่าจะรักษาความแรงสัญญาณได้ดีกว่าระยะทางที่ไกลทั้งสองแบบ โดยการสูญเสียแพ็กเก็ตและอัตราการส่งผ่านข้อมูลที่

สำเร็จ สำหรับการใช้เสาอากาศภายในบอร์ดค่าความแรงของสัญญาณต่ำกว่า -70 dBm ที่ระยะ 120 เมตร และอัตราความสำเร็จในการส่งข้อมูลลดลงต่ำกว่าร้อยละ 70 ในบางช่วงเวลา ขณะที่การใช้เสาอากาศภายนอกให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าในระยะไกล โดยอัตราการส่งข้อมูลสำเร็จเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 90 แม้ว่าในระยะ 120 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Friis (1946) ที่แสดงให้เห็นว่ากำลังขยายของเสาอากาศมีผลโดยตรงต่อการลดการสูญเสียพลังงานของคลื่นในอากาศในระยะไกล ผลการทดลองยังสะท้อนแนวคิดของ Hossain et al. (2018) ที่ได้อธิบายว่าสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น และช่วงเวลาของวัน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสัญญาณไร้สาย และงานวิจัยของ มงคล รอดจันทร์ และคณะ (2568) ให้ความสำคัญของการวางตำแหน่งและจำนวนอุปกรณ์เซนเซอร์ในพื้นที่จริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบเครือข่ายไร้สาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองที่พบว่าการใช้เสาอากาศที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มระยะทางในการส่งข้อมูลของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายได้ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนอุปกรณ์สำหรับเพิ่มระยะทางในการส่งข้อมูลมากเกินไป

ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ คือ การทดสอบในสภาพแวดล้อมที่ไม่ครอบคลุมสถานการณ์ที่มีสิ่งกีดขวางหรือสภาพอากาศแปรปรวนมากนัก โดยแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้สายควรเลือกใช้อุปกรณ์ที่รองรับการปรับพลังงานในการส่งข้อมูลที่สามารถตั้งค่ากำลังส่งได้ และเลือกใช้ชนิดเสาอากาศที่มีกำลังขยายเหมาะกับระยะทางและสภาพแวดล้อม โดยประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนรู้ของเครื่องจักร (Machine Learning) ในการประเมินสภาพแวดล้อมแบบทันทีทันใด (Realtime) สำหรับการคาดการณ์คุณภาพของสัญญาณ นอกจากนี้การพัฒนา ร่วมกับการเลือกใช้โหมดประหยัดพลังงานซึ่งจะช่วยลดการใช้พลังงานแบตเตอรี่ เปรียบเทียบการใช้งานภายใต้สภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เพื่อให้ได้แนวทางในการทำงานของอุปกรณ์เซนเซอร์ไร้ที่มีความแม่นยำสูงในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้

6. เอกสารอ้างอิง

- ชนิกานต์ รอดมรรณ มธุรส ผ่านเมือง และวีรศักดิ์ จงเลขา. (2564). การประยุกต์ใช้เครือข่ายเซนเซอร์ไร้สายสำหรับฟาร์มอัจฉริยะ. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*. 13(2): 315-329.
- ชาญวิช สุวรรณพงศ์. (2560). การประเมินประสิทธิภาพการส่งข้อมูลของโปรโตคอลอาร์พีแอลในเครือข่ายเซ็นเซอร์ไร้สายภายใต้สภาพแวดล้อมจริง. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 11(1): 151-164.
- มงคล รอดจันทร์ ภรณ์ยา ปาลวิสุทธิ อภินันท์ จุณกรณ์ และศัลยพงศ์ วิชัยดิษฐ์. (2568). การหาจำนวนที่เหมาะสมสำหรับติดตั้งตัวตรวจวัดความชื้นในดินด้วยแบบจำลองเชิงพื้นที่โดยใช้เครือข่ายเซ็นเซอร์ไร้สาย. *วารสารแม่ใจเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*. 11(2): 23-40.

- เอกบุตต์ เทพนรรัตน์ พงษ์ศักดิ์ กীরติวินทกร และ เวช วิเวก. (2556). การปรับกำลังส่งอัตโนมัติของอุปกรณ์สื่อสารด้วยคลื่นวิทยุแบบเหมาะสมกับระยะทางสำหรับเครือข่ายเซนเซอร์ไร้สาย. **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม**. 9(3): 28–46.
- Amir Guidara, Ghofrane Fersi, Faouzi Derbel & Maher Ben Jemaa. (2018). **Impacts of Temperature and Humidity variations on RSSI in indoor Wireless Sensor Networks**. *Procedia Computer Science*, 126, 1072-1081.
- Evgeny Khorov, Andrey Lyakhov, Alexander Krotov & Andrey Guschin (2015). **A survey on IEEE 802.11ah: An enabling networking technology for smart cities**. *Computer Communications*, 58, 53-69.
- Friis, H. T. (1946). A Note on a Simple Transmission Formula. *Proceedings of the IRE*.
- Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., & Palaniswami, M. (2013). **Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and future directions**. *Future Generation Computer Systems*, 29(7), 1645-1660.
- Hossain, M. S., Fotouhi, M., & Hasan, R. (2018). **Towards an analysis of weather impact on Wi-Fi signal strength in IoT applications**. *IEEE World Congress on Services*, 21-28.
- Phruksahiran, N. (2024). **A Hybrid Model for Path Loss Estimation in Avenue Environment**. *Nkrafa journal of science and technology*, 20(2), 11–22.
- Rappaport, T. S. (2010). **Wireless Communications: Principles and Practice**. Prentice Hall.
- Shashikumar, R., Ramesh, M. V., & Sujatha, B. (2023). **Design of Embedded Web Monitoring System to Measure pH of Water Using Wireless Sensor Network for Hydroponics Applications**. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 14(2), 121–127.
- Suryadip Chakraborty, Saibal K. Ghosh, Anagha Jamthe & Dharma P. Agrawal (2013). **Detecting Mobility for Monitoring Patients with Parkinson’s Disease at Home using RSSI in a Wireless Sensor Network**. *Procedia Computer Science*, 19, 956-961.

Received: 9 ส.ค. 2568

Revised: 27 ต.ค. 2568

Accepted: 30 ต.ค. 2568

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ
ในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

The Use of Google Workspace to Support the Work of Operational Personnel in
Thai Higher Education institutes

อรรถพล จันทร์สมุด^{1*}

¹สำนักงานคณบดี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Artaphon Chansamut^{1*}

¹Dean office Faculty of home Economic Technology

Rajamangala university of Technology Krungthep

*Corresponding author: artaphon.c@mail.rmutk.ac.th

Abstract

The use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes is an innovative technology that helps increase the work efficiency of operational personnel. From a literature review on the use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes. The use of google workspace consisting of activity notification and meeting room booking via Google Calendar, job workspace system, questionnaire using Google Form, department document management system with Google Docs, database management with Google Sheet, Google meet meeting system, Google drive document storage and other services. All features can manage work efficiently resulting in google workspace a reduction of steps and time in time spent working together with a variety of applications. The objectives of research to 1) study the use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes 2) To evaluate performance about the use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes 3) To study the opinions of experts on the use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institute and 4) To study acceptance

and implementation about the use of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes. The samples under research were divided into 2 group. These group were 1) a group of 10 information technology experts or knowledge about the use of related technologies 2) Group of operational personnel in Thai government agencies, totaling 11 people comprised of 1 university administrators, and 10 general administration officer. An overall a sample 21 person. The research instrument was a questionnaire to assess the appropriateness about the use. of google workspace to support the work of operational personnel In Thai higher education institutes The statistics used in the research were mean and standard deviation. The test was done by black box testing. The results of the performance evaluation by experts were at a mean of 3.60 and a standard deviation of 0.66, and the overall opinions of experts were at a good level. The evaluation by experts was at a mean of 3.65 and a standard deviation of 0.68, and the results of the evaluation of acceptance and implementation were at a high level of appropriateness, with a mean of 4.42 and a standard deviation of 0.53, meaning that the use of google workspace to support the work of operational personnel in Thai higher education institutions can support work task.

Keywords: *The use of google workspace; the work of operational personnel; higher education Institutes; Thailand*

บทคัดย่อ

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยเป็นเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ จากการค้นหาทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ การใช้ Google Workspace ประกอบด้วย การแจ้งเตือนกิจกรรมและการจองห้องประชุมผ่าน Google Calendar ระบบการสมัครงานแบบสอบถามที่ใช้ Google Form ระบบการจัดการเอกสารของฝ่ายด้วย Google Docs การจัดการฐานข้อมูล ด้วย Google Sheet ,ระบบการประชุม Google meet การจัดเก็บเอกสาร Google drive และบริการอื่น ๆ การบริการต่าง ๆ ของ Google Workspace Features ทั้งหมดสามารถจัดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ Google Workspace สามารถลดขั้นตอน และระยะเวลาในการทำงานแบบครบวงจรด้วยแอปพลิเคชันที่หลากหลาย วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาการใช้

Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย 3) เพื่อศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย และ 4) เพื่อศึกษาการยอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออก 2 กลุ่ม 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน 2) กลุ่มบุคลากรสายปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐของไทย จำนวน 11 คน ประกอบด้วยผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 1 และเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประเมินความเหมาะสมการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยวิธี black box testing ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.66 และความเห็นความเห็นผู้เชี่ยวชาญภาพรวมอยู่ในระดับดี การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 และผลการประเมินการยอมรับและการนำไปใช้ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 หมายความว่า การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถสนับสนุนการทำงานได้

คำสำคัญ: การใช้ Google Workspace; การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ; สถาบันอุดมศึกษา; ประเทศไทย

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงจากยุคที่ซอฟต์แวร์ถูกติดตั้งบนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (On-premise) ไปสู่การเข้าถึงแอปพลิเคชันผ่านอินเทอร์เน็ต (Cloud-based) เกิดขึ้นจากความต้องการแก้ไขปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ความซับซ้อนในการจัดการ และข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลจากระยะไกล Cloud Application การให้บริการซอฟต์แวร์แบบ "Software as a Service" (SaaS) ที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงแอปพลิเคชันผ่านเว็บเบราว์เซอร์ได้ทันทีโดยไม่ต้องติดตั้ง ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันและสังคมของมนุษย์ในทั่วโลก ผลที่ได้รับส่งผลกระทบต่อไปยังหลายด้านของชีวิต อาทิ เช่น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิต การสร้างแนวความคิดใหม่ ๆ และวิธีการตัดสินใจ โดยอิงตามหลักการของคอมพิวเตอร์ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อควบคุมชุดของกระบวนการต่าง ๆ ทั้งบุคคล

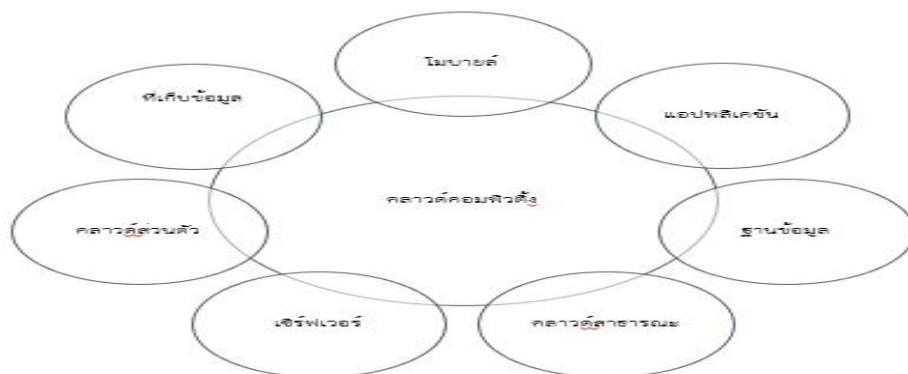
และเครื่องมือทำงานล้วนมีบทบาทในการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นระบบที่มีพื้นฐานเดิมหรือที่มีการทำงานอัตโนมัติ ประกอบด้วยมนุษย์ เครื่องจักร และวิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล จนกลายเป็นสารสนเทศที่สะดวกในการเข้าถึงสำหรับผู้ใช้งาน ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีส่วนเข้ามาในทุกกระบวนการผลิต ตลอดจนสถาบันการศึกษาหลายแห่งยังต้องพึ่งพาการใช้คอมพิวเตอร์ในทุกกระบวนการ (อรรถพล จันทร์สมุด, 2563) ; (Google AI , 2017) และจะต้องมีการปรับปรุงระบบข้อมูลพร้อมนำซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการบริหารจัดการขององค์กร ผู้บริหารในหน่วยงาน อย่างเช่น คนบติหรือผู้อำนวยการ จะต้องมีการวางแผนทางกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และภารกิจที่ต้องกระทำตามแผนที่ได้กำหนดเอาไว้ โดยต้องมีผู้เชี่ยวชาญคอยวิเคราะห์และออกแบบระบบข้อมูลเพื่อช่วยในการประเมินตัวเลือกในการสร้างระบบสารสนเทศที่ใช้ในการวัดผลการทำงาน ตลอดจนเพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในด้านการศึกษามีความสำคัญที่จะต้องมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ และโครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ เพื่อใช้ระบบเหล่านี้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ช่วยลดการใช้วัสดุ งบประมาณ และแรงงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการนำระบบการจัดการอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) มาใช้สำหรับนำไปสู่การเชื่อมแชร์ข้อมูลร่วมกันที่จะช่วยเพิ่มความรวดเร็วและความถูกต้องในการประมวลผลข้อมูล ทำให้ข้อมูลกลายเป็นสารสนเทศ (Information) ที่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์การสื่อสาร (Communication) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังคอมพิวเตอร์ที่อยู่ไกลโดยใช้สายโทรศัพท์หรือดาวเทียม ทำให้การส่งและแลกเปลี่ยนเอกสาร ข้อมูล และข่าวสารทางอิเล็กทรอนิกส์ทำได้สะดวก โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังสถานที่นั้น (เทศบาลเมืองวารินชำราบ ,2564)

ในสถานการณ์ปัจจุบัน การบริหารสถาบันการศึกษาระดับสูงของรัฐบางแห่งประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดระเบียบข้อมูล การค้นหาเอกสาร และการส่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น แบบสอบถาม การแจ้งการประชุม การอบรม สัมมนา การแชร์ข้อมูลร่วมกัน และเอกสารภายในหน่วยงานที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน (อรรถพล จันทร์สมุด ,2565) การนำ Google Workspace มาใช้ในคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดการระบบ Google Workspace คือ ชุดแอปพลิเคชันที่พัฒนาโดย Google ซึ่งเอื้อต่อการบริหารภายในองค์กร สามารถนำไปใช้ในการจัดการหน่วยงานในระดับสถาบันอุดมศึกษา เช่น Gmail, Google Calendar, Google Hangouts, Google Drive, Google Docs, Google Sites, Google Maps, Google Translate และเครื่องมืออื่น ๆ อีกมากมาย ที่รองรับการจัดการหลายด้าน เช่น การสร้าง

แบบสอบถามออนไลน์ การจัดทำเอกสารทางราชการ การพัฒนาฐานข้อมูล การทำเว็บไซต์ เป็นต้น ฟังก์ชันเหล่านี้ทั้งหมดสามารถนำมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยผู้ใช้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันออนไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานได้ (ลภาวรรณ วรพันธ์ , 2536) แอปพลิเคชันทั้งหมดที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Google สามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน และแผนกอื่น ๆ ได้อย่างราบรื่น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา และศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงศึกษา การยอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสาย ปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยเพื่อบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

Cloud Application หรือ Google Workspace ทำงานบนหลักการที่เรียกว่า "Client-Server Model" ที่มีเซิร์ฟเวอร์ (Server) บนคลาวด์เป็นศูนย์กลางในการประมวลผลและจัดเก็บข้อมูล และมีอุปกรณ์ของผู้ใช้ (Client) เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นเพียงปลายทางในการเข้าถึง ข้อมูลทั้งหมดจะถูกซิงค์และจัดเก็บอยู่บนคลาวด์ ทำให้ผู้ใช้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องจากที่ใดก็ได้ซึ่งช่วยลดภาระงานของอุปกรณ์ปลายทางและเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวม

3. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย
- 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย
- 3) เพื่อศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย
- 4) เพื่อศึกษาการยอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

4. วิธีการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยแบบการสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรสายปฏิบัติการ ในหน่วยงานภาครัฐของไทย จำนวน 21 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้ได้นำ Google Workspace มาใช้เพื่อช่วยลดความยุ่งยากในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพการของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

2. แบบสอบถามประเมินความเห็น ประสิทธิภาพและการยอมรับ การนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

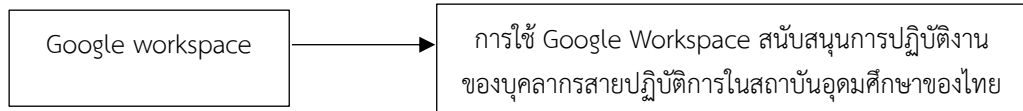
3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัย เรื่อง การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบปัญหาและความเป็นไปได้จากระบบงานเดิมที่ฝ่ายบริหารของสำนักงานคณบดีคณะเทคโนโลยีอาหารและบ้าน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ปฏิบัติงานในรูปแบบที่ต้องเก็บข้อมูลเป็นแฟ้มและส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการ ส่งผลให้การทำงานไม่สะดวก

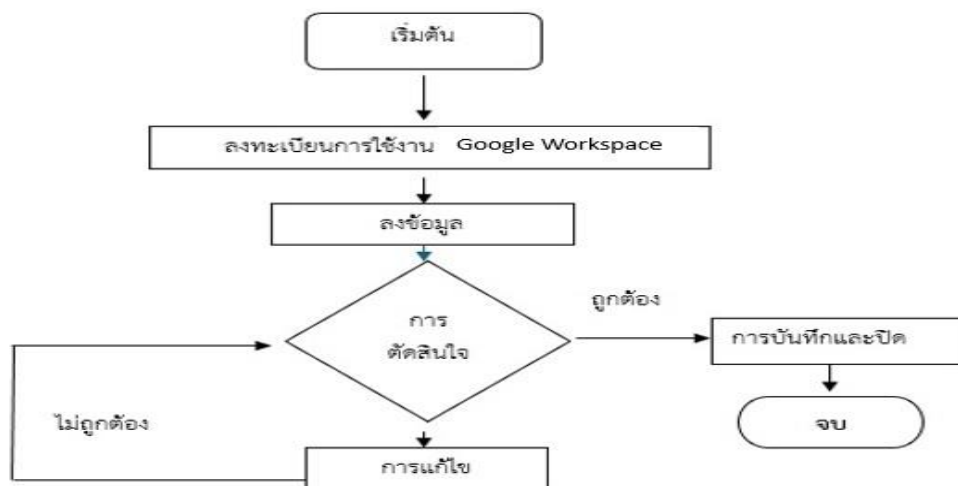
2. การสำรวจแนวคิดของการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ได้แก่ คู่มือการใช้งาน Google

Workspace และวิดีโอแนะนำยูทูปงานที่เกี่ยวข้องกับ Google Workspace เพื่อรายงานรายงานการปฏิบัติงาน ดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 การวิเคราะห์ส่วนประกอบของระบบ

3. วิเคราะห์ ออกแบบ และประยุกต์ การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยมุ่งตอบสนองความต้องการทำงานของผู้ใช้งาน Google Workspace โดยประกอบด้วยการแจ้งเตือนกิจกรรมต่าง ๆ และการจองห้องประชุมผ่าน Google Calendar ระบบการสมัครงานพร้อมทั้งแบบสอบถามที่ใช้ Google Form การจัดการเอกสารภายในผ่าน Google Docs การดูแลฐานข้อมูลด้วย Google Sheets ระบบการประชุมออนไลน์ผ่าน Google Meet การเก็บเอกสารใน Google Drive และบริการอื่น ๆ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานตามที่แสดงในภาพที่ 3

รูปที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของ Google Workspace (อรรถพล จันทร์สมุด, 2565)

จากรูปที่ 3 กระบวนการดำเนินงาน Google Workspace หลังจากลงทะเบียนเสร็จทำการเปิดใช้งาน ทำลงข้อมูล และหากข้อมูลผิด สามารถทำการแก้ไข ได้ โปรแกรมทำการบันทึกอัตโนมัติ

4. สร้างแบบสอบถามประเมินความเห็น ประสิทธิภาพ และการยอมรับ การนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

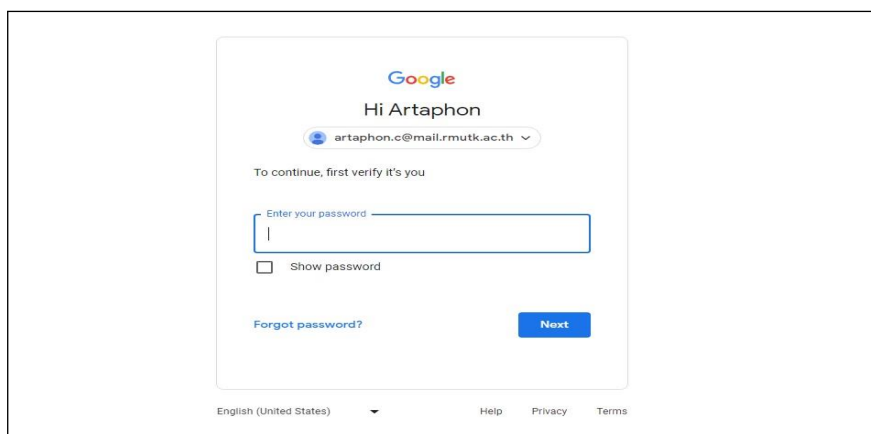
5. การส่งแบบสอบถามประเมินความเห็น ประสิทธิภาพและการยอมรับ การนำไปใช้ และนำระบบ Google Workspace เสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือความรู้ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน แสดงความคิดเห็น และบุคลากรสายปฏิบัติการ ในหน่วยงานภาครัฐของไทย จำนวน 11 คน ประกอบด้วยผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน และ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 10 คน โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น Gmail, Google Calendar, Google Hangouts, Google Drive, Google Doc, Google Site, Google Maps, Google Translate และบริการอื่น ๆ อีกมากมาย

6. การวิเคราะห์ข้อมูลของการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของ บุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามเกณฑ์การชั่งน้ำหนักความเหมาะสมของการออกแบบโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าห้าแบบ ของ Likert (อรรถพล จันทร์สมุด, 2565)

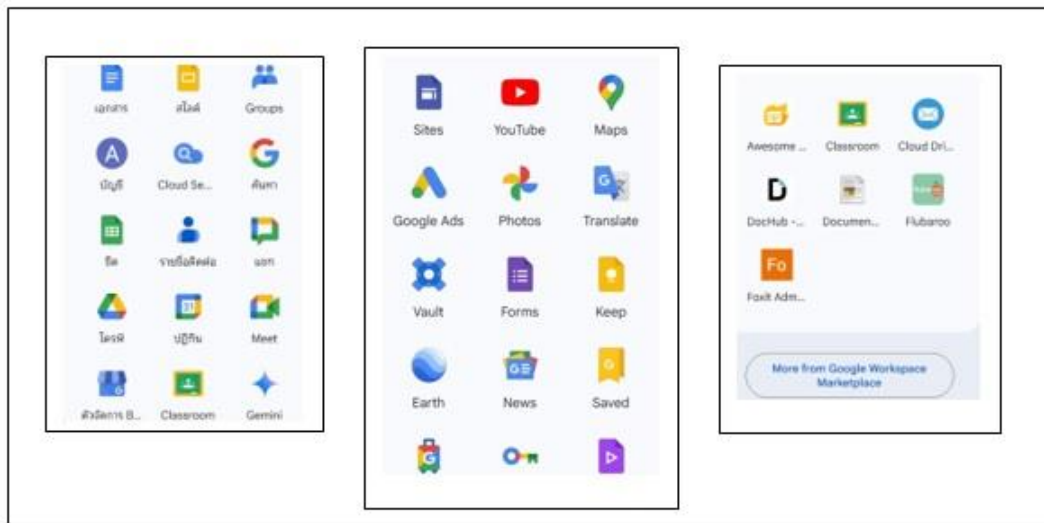
7. กำหนดเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00, 3.51-4.50, 2.51-3.50, 1.51-2.50 และ 0.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

5 ผลการวิจัย

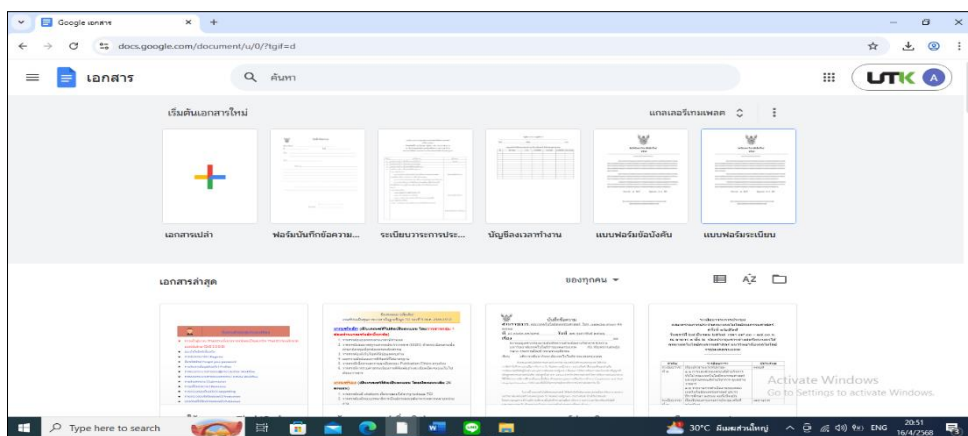
1 ผลการวิจัย การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสาย ปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถอธิบาย ดังนี้

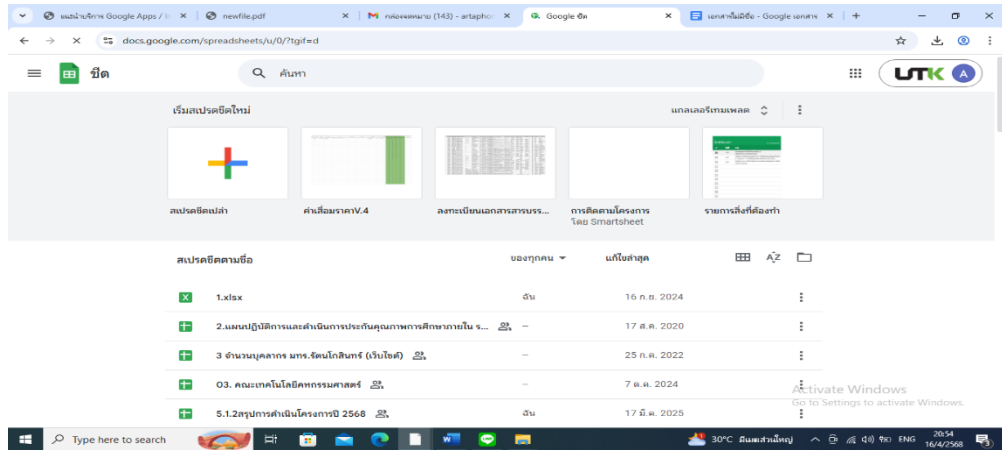
รูปที่ 4 หน้าจอการ Login เพื่อให้สามารถระบุตัวตน และยืนยันสิทธิ์การเข้าถึงฐานข้อมูลและ เครื่องมือต่าง ๆ

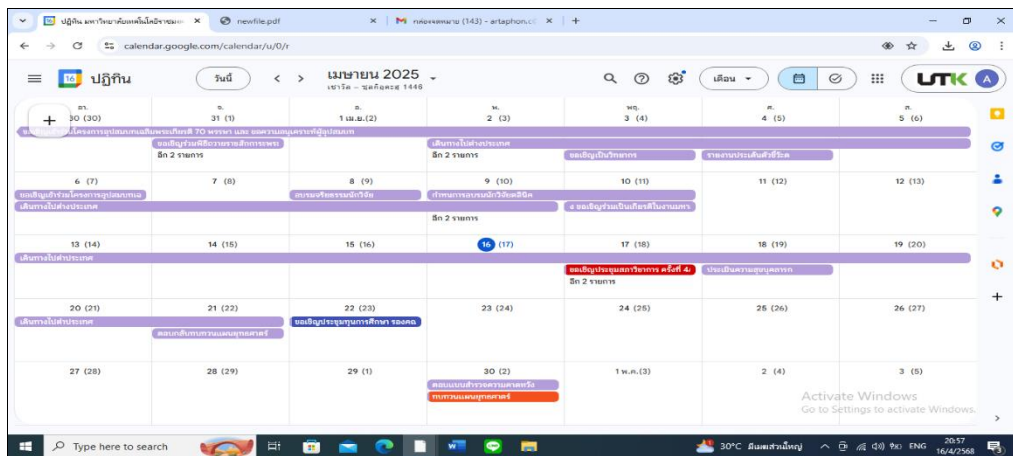
รูปที่ 5 หน้าจอเมนู Google Workspace เพื่อให้สามารถเข้าถึงและจัดการกับแอปพลิเคชันและบริการต่าง ๆ

รูปที่ 6 หน้าจอ Google doc เพื่อการสร้างเอกสารทำงานร่วมกัน

รูปที่ 7 หน้าจอ Google sheets เพื่อการทำตาราง ข้อมูลตัวเลขทำงานร่วมกัน

รูปที่ 8 หน้าจอ Google Calendar ช่วยสร้าง ตารางเวลา การนัดหมายทำงานร่วมกัน (อรรถพล จันทร์สมุด, 2565) ; (Abdelsalam& Nobanee,2020) ; (Chaemsai & Sriprachan,2019)

2 สรุปผลการประเมินการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

รายละเอียด	$\bar{\mu}$	σ	ระดับความคิดเห็น
1. การทดสอบฟังก์ชันการทำงาน			
1.1 การสร้างและแก้ไขเอกสาร	3.57	0.92	ดี
1.2 การทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์	3.66	0.79	ดี
1.3 การจัดการไฟล์ใน Google Drive	3.52	0.67	ดี
1.4 การทำงานของ Google อื่นๆ	3.57	0.67	ดี
รวม	3.58	0.76	ดี
2 การทดสอบด้านความปลอดภัย			
2.1 การยืนยันตัวตนและการเข้าถึง	3.57	0.67	ดี
2.2 การจัดการสิทธิ์	3.66	0.48	ดี
2.3 การแชร์ไฟล์ภายนอก	3.66	0.65	ดี
2.4 การรับมือกับภัยคุกคาม	3.52	0.51	ดี
รวม	3.60	0.58	ดี
3. การทดสอบด้านประสิทธิภาพ			
3.1 ความเร็วในการโหลดแอปพลิเคชัน	3.71	0.64	ดี
3.2 ความเสถียรเมื่อมีผู้ใช้งานมาก	3.57	0.67	ดี
3.3 ความเร็วในการให้ข้อมูล Google อื่นๆ	3.61	0.58	ดี
รวม	3.63	0.63	ดี
สรุปผลการประเมินเฉลี่ยหมด	3.60	0.66	ดี

ตารางที่ 1 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยมีผลการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี ($\mu=3.60$, $\sigma=0.60$)

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace	$\bar{\mu}$	σ	ระดับความคิดเห็น
1. ความเหมาะสมของการบริการหัวเรื่อง			
1.1 Google Drive	3.80	0.42	ดี
1.2 Google Calendar	3.70	1.05	ดี
1.3 Google Gemini Ai	3.60	0.51	ดี
1.4 Google Awesome Table	3.60	0.84	ดี
1.5 การบริการของ Google อื่น ๆ	3.60	1.07	ดี
รวม	3.66	0.87	ดี
2 ความเหมาะสมของระยะเวลาการใช้งาน			
2.1 Google Drive	3.70	0.94	ดี
2.2 Google Calendar	3.70	0.82	ดี
2.3 Google Gemini Ai	3.80	1.03	ดี
2.4 Google Awesome Table	3.60	1.07	ดี
2.5 การบริการของ Google อื่น ๆ	3.70	0.94	ดี
รวม	3.70	0.96	ดี
3. ความเหมาะสมของกระบวนการทำงาน			
3.1 Google Drive	3.60	0.84	ดี
3.2 Google Calendar	3.60	1.17	ดี
3.3 Google Gemini Ai	3.60	1.07	ดี
3.4 Google Awesome Table	3.60	0.84	ดี
3.5 การบริการของ Google อื่น ๆ	3.60	0.96	ดี
รวม	3.60	0.98	ดี
4 ความเหมาะสมของ Google Workspace			
4.1 ความถูกต้องของเนื้อหาที่นำเสนอ	3.70	0.82	ดี
4.2 ความชัดเจนของภาพ	3.60	0.84	ดี
4.3 ความง่ายของเนื้อหาที่นำเสนอ	3.70	0.94	ดี
4.4 ความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอ	3.60	0.96	ดี
4.5 ความเหมาะสมของแบบทดสอบ	3.60	0.96	ดี
รวม	3.64	0.69	ดี
สรุปผลการประเมินเฉลี่ยหมด	3.65	0.68	ดี

ตารางที่ 2 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ($\mu=3.65$, $\sigma=0.68$)

ตารางที่ 3 สรุปผลการศึกษายอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยกลุ่มบุคลากรสายปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐของไทย

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงาน	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
1. ความง่ายต่อการใช้งาน			
1.1 Google Drive มีความสะดวกในการบันทึกและดึงข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย รวมถึงสะดวกในการแชร์ข้อมูล	4.50	0.52	ดีมาก
1.2 Google Calendar มีความง่ายในการสร้างตารางนัดหมายและการส่งคำเชิญเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม	4.50	0.52	ดีมาก
1.3 Google Awesome Table เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการค้นคว้า และสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและภาพถ่าย	4.30	0.67	ดี
1.4 Google Translate สะดวกในการแปลข้อความหรือบทความไปยังภาษาที่หลากหลาย	4.10	0.56	ดี
1.5 การบริการของ Google ใช้งานได้ง่าย	4.44	0.51	ดี
รวม	4.36	0.56	ดี
2. การรับรู้ถึงประโยชน์			
2.1 Google Drive มีความสำคัญสำหรับการเก็บรักษาข้อมูลและการแชร์ข้อมูล	4.80	0.42	ดีมาก
2.2 Google Calendar มีความสำคัญสำหรับการสร้างตารางนัดหมายและการส่งคำเชิญเข้าร่วมกิจกรรม	4.60	0.51	ดีมาก
2.3 Google Awesome Table มีความสำคัญในการค้นหาและการจัดเก็บข้อมูลและภาพ	4.60	0.51	ดีมาก
2.4 Google Gemini Ai มีความสำคัญในการค้นหาข้อมูลอย่างง่าย	4.20	0.63	ดี

ตารางที่ 3 สรุปผลการศึกษารายการยอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยกลุ่มบุคลากรสายปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐของไทย (ต่อ)

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงาน	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
2. การรับรู้ถึงประโยชน์			
2.5 Google Translate มีความสำคัญในการแปลข้อความหรือบทความเป็นภาษาอื่น	4.30	0.48	ดี
2.6 บริการอื่น ๆ ของ Google ช่วยส่งเสริมการรับรู้ถึงประโยชน์	4.40	0.51	ดี
รวม	4.48	0.51	ดี
สรุปผลการประเมินเฉลี่ยหมด	4.42	0.53	ดี

ตารางที่ 3 ความเห็นของการยอมรับ และการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ($\mu=4.42$, $\sigma=0.53$)

6 สรุปผลการศึกษา

การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ประกอบด้วย การแจ้งเตือนกิจกรรมและการจองห้องประชุมผ่าน Google Calendar ระบบการสมัครงาน แบบสอบถามที่ใช้ Google Form ระบบการจัดการเอกสารของฝ่ายด้วย Google Docs การจัดการฐานข้อมูล ด้วย Google Sheet ,ระบบการประชุม Google meet การจัดเก็บเอกสาร Google drive และบริการอื่น ๆ ของ Google Workspace Features ทั้งหมดสามารถปรับใช้เพื่อจัดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.66 และความเห็นความเห็นผู้เชี่ยวชาญภาพรวมอยู่ในระดับดี การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 และผลการประเมินการยอมรับและการนำไปใช้ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 หมายความว่า การใช้ Google workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถสนับสนุนการทำงานได้

7. การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย 3) เพื่อศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญการใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย และ 4) เพื่อศึกษาการยอมรับและการนำไปใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรปภา อารีราษฎร์ และคณะ (2559) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดฝึกอบรมการประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อการเรียนรู้ พบว่า 1) ชุดฝึกอบรมการประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย เนื้อหาการอบรม 5 หน่วย คือ Google Drive, Google Calendar, Google Picture, Google Translate และ Google Map ใช้เวลาในการอบรม 4 ชั่วโมง และงานวิจัยของพรเพ็ญ จันทราและคณะ (2561) ได้ศึกษา การประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พบว่า การประยุกต์ใช้ Google Application ทั้ง 6 รูปแบบ ของบุคลากร สายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ซึ่ง ประกอบด้วย การแจ้งเตือนกิจกรรม และการจองห้องประชุมด้วย Google Calendar ระบบรับสมัคร และแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form ระบบสารบรรณฝ่ายด้วย Google Sheet และเอกสารงานประกันด้วย Google Docs ร่วมกับแนวทางการ บริหารจัดการแบบลินช่วยลดขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยส่งผลให้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงขึ้นเฉลี่ย จากร้อยละ 49.70 เป็นร้อยละ 83.68 โดย ระยะเวลาในการปฏิบัติงานลดลงเฉลี่ยจาก 113 นาที เหลือเพียง 36 นาที และขั้น ตอนในการปฏิบัติงานลดลงเฉลี่ยจาก 5 ขั้นตอน เหลือ 4 ขั้นตอน

8. ข้อเสนอแนะ

1. การใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้ถูกนำไปใช้ หากเป็นไปได้ควรใช้ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการไปการวางแผน ตัดสินใจ การดำเนินงานสถาบันอุดมศึกษาของไทย

2. ควรสร้างระบบแพลตฟอร์มของ Google Workspace สนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทยเพื่อให้สามารถใช้งานได้
3. ควรศึกษางานวิจัย Google Workspace เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย
4. ควรนำการบริการของ Google Workspace ลักษณะแบบฟรี และแบบมีค่าใช้จ่ายมาใช้ในมหาวิทยาลัยเพื่อใช้รายงาน และตัดสินใจในองค์กร

เอกสารอ้างอิง

- ภาคภูมิ มาตรการทอง. (2560). **การประยุกต์ใช้ Google Sheet ในการเก็บสถิติการปฏิบัติงานประจำวัน**. ค้นเมื่อ กันยายน 22, 2025, จาก https://www.lib.buu.ac.th/KM/wp-content/uploads/2017/08/Pulinet_Parkpoomnew.pdf
- พรเพ็ญ จันทรา, เพ็ญพักตร์ แก้วทนต์, ภัทราภรณ์ เพ็ชรจำรัส (2561) การประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย **วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ** 9(2) 41-56.
- เทศบาลเมืองวารินชำราบ (2564) **การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในองค์กร** ค้นเมื่อ กันยายน 22, 2025, จาก https://www.warincity.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=10210:2021-01-21-04-02-55&catid=149:km
- ลภาวรรณ วรพันธุ์ (2536) **Google Application** ค้นเมื่อ มิถุนายน 22, 2025, จาก <https://erp.mju.ac.th/openFile.aspx?id=NjUwNTcx&method=inline>
- วรภา อาธิราษฎร์ ธีรัช อาธิราษฎร์ และพลวัฒน์ อัฐนาค (2559) การพัฒนาชุดฝึกอบรมการประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อการเรียนรู้ **วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม** 7(1) ,3-15.
- อรรถพล จันทร์สมุด.(2565). Google forms เพื่อการจอร์นในสถาบันอุดมศึกษา สำหรับสำนักงานคณบดีคณะ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ **วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม**. 8(1). 64 – 77.
- อรรถพล จันทร์สมุด.(2565). การจัดการกลไกงานวิจัยด้วย Awesome Table สำนักงานคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ **วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม**.8(1). 53 – 63.
- Abdelsalam, A & Nobanee, H. (2020). **Financial Statement Analysis of Google** Retrieved September 22, 2025, from <https://www.researchgate.net>

/publication/342703017_Financial_Statement_Analysis_of_Google.

Chaemsai, C., Sriprachan, P (2019) **The efficiency of using Google Applications in office management SuanSunandha Rajabhat University.** Conference Proceedings International academic multidisciplinary research Conference in vienna 2019 Vienna, Austria4 – 6 March, 2019 ICBTS 2019

Google AI (2017) **Gemini** Retrieved September 22, 2025, from.

<https://gemini.google.com>.

Received: 30 เม.ย. 2568

Revised: 20 ต.ค. 2568

Accepted: 17 พ.ย. 2568

การพัฒนาแชทบอทสำหรับแนะนำข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
A Development of Chatbot for Advising University Undergraduate Regulation

ภัครพงษ์ ศรีวงษ์¹, จักรนรินทร์ คงเจริญ^{1*}, ถนอมศักดิ์ วงศ์มีแก้ว¹ และ สมควร โปธารินทร์²

¹ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ²ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

คณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

Pakarapong Sriwong¹, Chaknarin Kongcharoen^{1*}, Tanomsak Wongmeekaew¹ and
Somkuan Photharin²

¹Department of Computer and Information Science, ²Department of General Science,
Faculty of Science and Engineering,

Kasetsart University, Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus

*Corresponding author: chaknarin.k@ku.th

ABSTRACT

This research aims to 1) develop a chatbot that provides advice on the regulations of Kasetsart University regarding undergraduate studies, 2) evaluate the effectiveness, and 3) assess satisfaction with the use of the chatbot. This research uses Microsoft Power Platform to develop a chatbot that answers questions about the regulations, such as how many credits can be registered in a regular semester or the qualifications for students to receive honors. The chatbot operates based on the following principles: 1) The chatbot receives search queries in sentences. 2) The search queries are tokenized using the PyThaiNLP API. 3) The tokenized queries are used to search in the FAQ database related to the regulations. 4) The relevant FAQs are displayed based on the search queries. 5) Users select the questions and answers they need. The FAQ database is created using FAQ generation technique by uploading the regulations into the FAQ generator system, which generates questions with answers and corrects and saves them into the database. After development, an effectiveness comparison is made between the answers generated by the proposed chatbot and those of the Copilot AI chatbot. The results showed that out of ten questions, the proposed chatbot was able to answer ten questions appropriately, while the Copilot

AI chatbot was able to answer seven questions. Moreover, satisfaction assessment was conducted with a volunteer sampling of 61 first-year Computer Science students. The data were analyzed using descriptive statistics, which consist of mean and standard deviation. The assessment covered various aspects, including content, usability, design, and performance. The results showed that all aspects were rated as good, and the overall evaluation was also at a good level (Mean = 4.17, S.D. = 0.75).

Keywords: Chatbot; FAQ generator; Microsoft Power Platform

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแชทบอตสำหรับแนะนำข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี 2) ประเมินประสิทธิภาพของแชทบอต 3) ประเมินผลความพึงพอใจในการใช้งานแชทบอต โดยแชทบอตนี้จะพัฒนาด้วยไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม เพื่อใช้ถามตอบเกี่ยวกับข้อบังคับฯ อาทิเช่น ภาคเรียนปกติสามารถลงทะเบียนได้กี่หน่วยกิต หรือ คุณสมบัติของนิสิตที่จะได้รับเกียรตินิยมมีคุณสมบัติอย่างไร โดยแชทบอตมีขั้นตอนการทำงานดังต่อไปนี้ 1) แชทบอตรับคำถามที่เป็นประโยค 2) ส่งคำถามไปตัดคำที่ PyThaiNLP API 3) นำคำถามที่ตัดคำแล้วมาค้นในฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยของข้อบังคับฯ 4) แสดงคำถามที่พบบ่อยที่เกี่ยวข้องกับคำถาม 5) ผู้ใช้เลือกดูคำถามและคำตอบที่ต้องการ โดยฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยของข้อบังคับฯ จะถูกสร้างโดยใช้เทคนิคการสร้างคำถามที่พบบ่อย ด้วยการอัปโหลดข้อบังคับฯ ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เข้าไปในตัวสร้างคำถามที่พบบ่อย หรือ FAQ Generator แล้วตัวสร้างคำถามที่พบบ่อยก็จะสร้างคำถามพร้อมคำตอบออกมา จากนั้นก็จะทำการตรวจสอบความถูกต้องแล้วบันทึกลงฐานข้อมูล และหลังจากพัฒนาแชทบอตเสร็จสิ้นแล้ว จะมีการประเมินประสิทธิภาพโดยการเปรียบเทียบคำตอบจากแชทบอตของงานวิจัยนี้กับแชทบอตปัญญาประดิษฐ์ของโคไพรอท ซึ่งผลปรากฏว่าจากคำถาม 10 คำถาม แชทบอตของงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม 10 ข้อ และแชทบอตปัญญาประดิษฐ์ของโคไพรอทตอบได้ 7 ข้อ นอกจากนี้ยังมีการประเมินความพึงพอใจที่มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัครจากนิสิตหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 61 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ที่ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจในด้านเนื้อหา ด้านการใช้งาน ด้านการออกแบบ และด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทุกด้านอยู่ในระดับดี และมีผลประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean = 4.17, S.D. = 0.75)

คำสำคัญ: แชทบอต; ตัวสร้างคำถามที่พบบ่อย; ไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม

1. บทนำ

ด้วยข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีรายละเอียดมากมายหลายหมวดที่ประกอบด้วย การรับเข้าศึกษาและระบบการศึกษา ค่าธรรมเนียม การศึกษา ระเบียบการศึกษา สถานภาพนิสิต การสำเร็จการศึกษา การเสนอให้รับปริญญาและรางวัล การเรียนดี ความประพฤติและวินัยนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา และบทเฉพาะกาล ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้จัดพิมพ์เป็นเล่มกระดาษและไฟล์อิเล็กทรอนิกส์แจกจ่ายให้นิสิต อาจารย์ และบุคลากร ซึ่งถ้าเป็นเล่มกระดาษสามารถขอรับฉบับเล่มได้จากคณะและภาควิชาต่าง ๆ หรือ ถ้าเป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ก็สามารถดาวน์โหลดได้ผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยได้โดยตรง แต่ข้อบังคับฯ นี้ก็ยังแจกจ่ายไม่ถึงบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยหากนิสิต อาจารย์ และบุคลากรมีความเข้าใจในข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี จะช่วยให้นิสิต อาจารย์ และบุคลากรได้สามารถปฏิบัติตามข้อบังคับในการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้อง แต่อย่างไรก็ดีก็ยังคงมีนิสิต อาจารย์ และ บุคลากร จำนวนหนึ่งไม่สามารถจดจำและเข้าใจในเนื้อหาของสาระของข้อบังคับฯ ดังกล่าวนี้ได้

ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้พัฒนาแชตบอต (Chatbot) มาช่วยทำหน้าที่ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ผ่านการแชตในไมโครซอฟท์ทีม (Microsoft Teams) ซึ่งเป็นรูปแบบการแชตเช่นเดียวกันงานวิจัยของ Shaik, F., et al. (2021, August) และ Chen, W. Y. (2024) โดยแชตบอตนี้จะนำคำถามไปค้นในฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อย (Frequently Asked Questions :FAQ) เพื่อแสดงคำถามที่พบบ่อยที่เกี่ยวกับคำถาม จากนั้นผู้ใช้ก็สามารถเลือกคำถามที่พบบ่อยที่ตรงกับความต้องการของตนเองพร้อมดูคำตอบได้ โดยฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยจะถูกสร้างขึ้นโดยตัวสร้างคำถามที่พบบ่อย จากไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ของข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ก่อนบันทึกคำถามที่พบบ่อยและคำตอบลงไปฐานข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งการใช้ตัวสร้างคำถามที่พบบ่อยมาช่วยในการสร้างฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในงานต่าง ๆ ก็มีปรากฏในงานวิจัยของ Kale, S., et al. (2024)

ระบบแชตบอตนี้พัฒนาจากพาวเวอร์แพลตฟอร์มของไมโครซอฟท์ (Microsoft Power Platform) โดยแชตบอตพัฒนาด้วย โคไพโลทสตูดิโอ (Copilot Studio) และพาวเวอร์ออโต้เมท (Power Automate) และระบบแบ็กเอนด์ (Back-end) พัฒนาจากพาวเวอร์แอป (Power Apps) และระบบแชตบอตนี้ใช้แชร์พอยท์ลิสต์ (SharePoint List) เป็นฐานข้อมูล ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ใช้พาวเวอร์แพลตฟอร์มในการพัฒนาแชตบอตเช่นเดียวกับงานของ อดุลย์ หล้าคำพา และคณะ (2566)

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. พัฒนาแชตบอตเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
2. ประเมินประสิทธิผลของแชตบอตด้วยการเปรียบเทียบคำตอบระหว่างแชตบอตของงานวิจัยนี้กับแชตบอตปัญญาประดิษฐ์
3. ประเมินผลความพึงพอใจในการใช้งานแชตบอตของงานวิจัยจากผู้ใช้งาน

3. เครื่องมือที่ใช้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แชตบอต

แชตบอต หรือ Chatbot คือซอฟต์แวร์ที่ออกแบบมาเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการสนทนาด้วยข้อความหรือเสียงอย่างอัตโนมัติและรวดเร็ว โดยสามารถใช้งานได้บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊กแฟนเพจ โปรแกรมแชต และเว็บไซต์ การใช้บุคคลเพื่อตอบคำถามผู้ใช้งานนั้นไม่เพียงแต่เปลืองทรัพยากรด้านแรงงานและเวลาเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบจากอารมณ์และความรู้สึกของพนักงานในแต่ละช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อความสม่ำเสมอและมาตรฐานของคำตอบที่มอบให้กับผู้ใช้งาน

โดยมีงานวิจัยหลายงานวิจัยที่ใช้แชตบอตในการสร้างการเรียนรู้เช่น พรสิริ ชาติปรีชา และ ชุติธารัฐ อุดมะสิริเสนี (2567) ได้นำแชตบอตอัจฉริยะสำหรับการให้คำปรึกษานักศึกษาสำหรับงานฝึกปฏิบัติงานศูนย์ที่ปรึกษาและพัฒนาอาชีพนักศึกษา นอกจากนี้ กิตติพงษ์ นาคบาง (2567) ก็ได้พัฒนาแชตบอตเพื่อช่วยในการเขียนโปรแกรม ภาษาไพทอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณ

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาแชตบอตมี 2 แบบประกอบด้วย การพัฒนาโดยการเขียนโปรแกรมขึ้นเอง และพัฒนาโดยใช้เฟรมเวิร์ค ซึ่งการพัฒนาแชตบอตในงานวิจัยนี้จะใช้พัฒนาโดยเฟรมเวิร์คที่มีชื่อว่า ไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม และใช้โปรแกรมที่เรียกว่าโคไพธอสทูดีโอ โดยจะแสดงรายละเอียดของพาวเวอร์แพลตฟอร์มในหัวข้อต่อไปจากนี้

3.2 พาวเวอร์แอป

พาวเวอร์แอป (บริษัทไมโครซอฟท์, 2568ก) เป็นแพลตฟอร์มที่ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างแอปพลิเคชันธุรกิจที่กำหนดเองได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องเขียนโค้ดมากนัก ด้วยเครื่องมือที่ครบครันและความสามารถในการเชื่อมต่อกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ไมโครซอฟท์ดาต้าแวร์ส (Microsoft Dataverse) แชร์พอยท์ (SharePoint) หรือ เอสคิวแอลเซิร์ฟเวอร์ (SQL Server) ทำให้พาวเวอร์แอปเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจสำหรับองค์กรที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดต้นทุนในการพัฒนาแอปพลิเคชัน นอกจากนี้ แอปพลิเคชันที่สร้างขึ้นด้วยพาวเวอร์แอปยังสามารถใช้งานได้นับอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึง

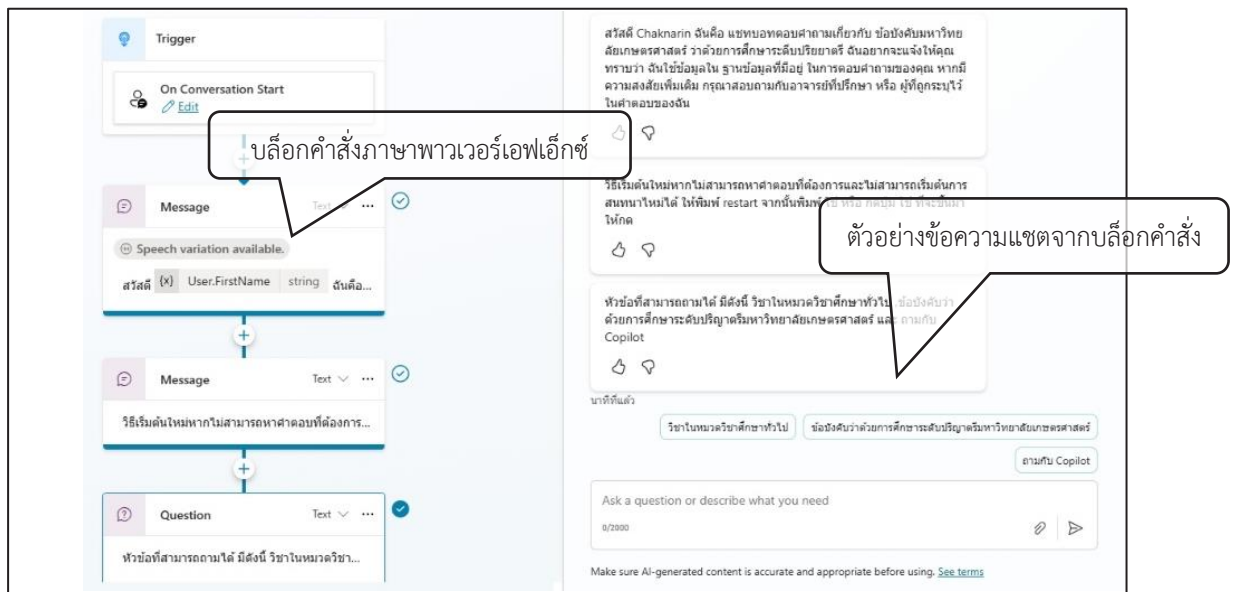
ข้อมูลและทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา

3.3 โคไพรอทสตูดิโอ

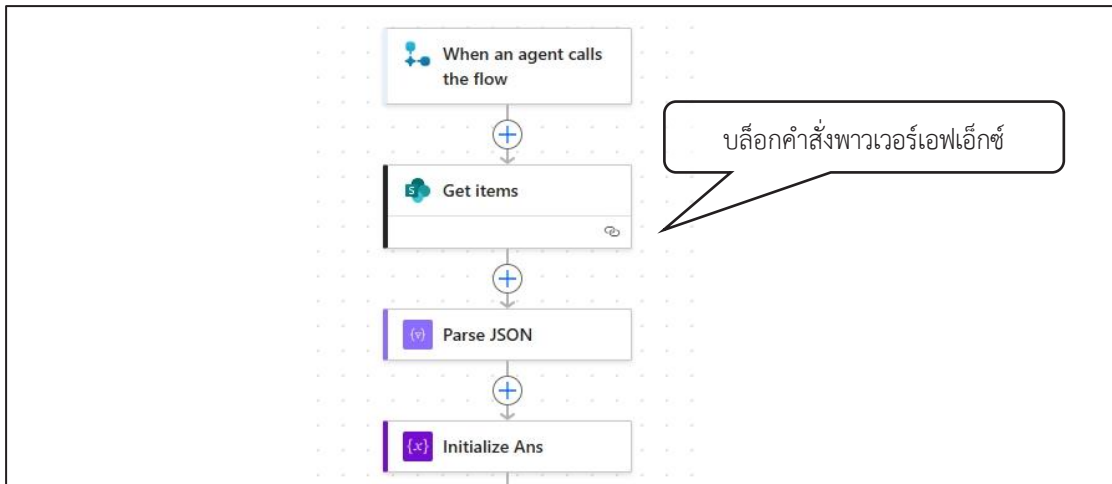
โคไพรอทสตูดิโอ (บริษัทไมโครซอฟท์, 2568ข) เป็นเครื่องมือสร้างแชทบอทออนไลน์ที่ใช้งานง่าย ผู้ใช้สามารถสร้างแชทบอทได้โดยไม่ต้องเขียนโค้ดมากนัก ด้วยอินเทอร์เฟซที่เป็นมิตรและเทคโนโลยีการลากและวางบล็อกคำสั่งภาษาพาวเวอร์เอฟเอ็กซ์ (Power FX) ทำให้ผู้ใช้งานสามารถสร้างตรรกะในการทำงานของแชทบอทได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ โคไพรอทสตูดิโอยังสามารถเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้แชทบอทสามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นในการตอบคำถามผู้ใช้งานได้อย่างแม่นยำและครอบคลุม โดยรูปแบบการใช้บล็อกคำสั่งของโคไพรอทสตูดิโอแสดงตามภาพที่ 1

3.4 พาวเวอร์อโต้เมท

พาวเวอร์อโต้เมท (บริษัทไมโครซอฟท์, 2568ค) เป็นซอฟต์แวร์ที่เลียนแบบพฤติกรรมของมนุษย์ Robotic Process Automation (RPA) ที่ออกแบบมาเพื่อสร้างบอทหรือหุ่นยนต์สำหรับการปฏิบัติงานตามรูปแบบที่วางเอาไว้ โดยบอทที่สร้างขึ้นมาจะทำงานตามรูปแบบที่ระบุไว้เพื่อจัดการกับงานที่ซ้ำ ๆ ทำให้สามารถทดแทนการทำงานที่ต้องใช้มนุษย์ได้

ภาพที่ 1 รูปแบบบล็อกคำสั่งและตัวอย่างข้อความแชทของโคไพรอทสตูดิโอ

ภาพที่ 2 บล็อกคำสั่งของพาวเวอร์อโต้เมท

ดังนั้นพาวเวอร์อโต้เมท เป็นเครื่องมืออัตโนมัติที่ช่วยให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและลดต้นทุน โดยการสร้างกระบวนการทำงานซ้ำ ๆ ให้เป็นระบบอัตโนมัติ ด้วยอินเทอร์เฟซที่ใช้งานง่าย ผู้ใช้สามารถสร้างเวิร์กโฟลว์โดยการลากและวางบล็อกคำสั่งได้อย่างรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ด้านการเขียนโปรแกรม ซึ่งพาวเวอร์อโต้เมทจะใช้งานร่วมกับโคพรอเซสสติวโอเพื่อเชื่อมต่อไปยังฐานข้อมูลแชร์พอยท์ลิสต์ รูปแบบบล็อกคำสั่งของพาวเวอร์อโต้เมทสามารถดูได้จากภาพที่ 2

3.5 แชรพอยท์ลิสต์

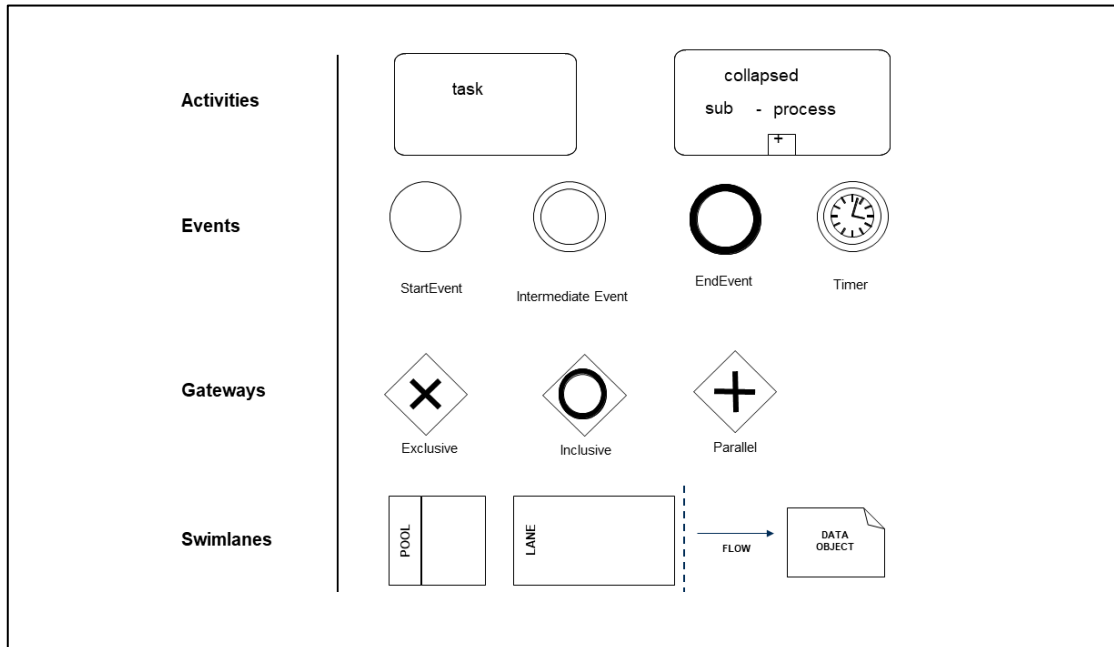
แชร์พอยท์ลิสต์ (บริษัทไมโครซอฟท์, 2568ง) เป็นเหมือนตารางอิเล็กทรอนิกส์ที่ยืดหยุ่นสามารถปรับแต่งได้ตามต้องการ ผู้ใช้สามารถกำหนดคอลัมน์ต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย เช่น ข้อความตัวเลข วันที่ รูปภาพ หรือไฟล์ นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลได้อย่างละเอียด เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีความปลอดภัย

3.6 แผนผังการออกแบบระบบ

บีพีเอ็มเอ็น หรือ Business Process Modeling and Notation (BPMN) เป็นมาตรฐานสากลสำหรับการสร้างแบบจำลองกระบวนการทางธุรกิจ โดยบีพีเอ็มเอ็นถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้องค์กรสามารถวางแผน ปรับปรุง และสื่อสารกระบวนการทางธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยชุดสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่าย บีพีเอ็มเอ็นทำให้ผู้บริหาร นักวิเคราะห์ธุรกิจ และนักพัฒนาเทคโนโลยีสามารถมองเห็นขั้นตอนและลำดับการทำงานได้อย่างชัดเจน ลดความซับซ้อนในการสื่อสารระหว่างทีมงาน และช่วยให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้น

บีพีเอ็มเอ็นใช้สัญลักษณ์กราฟิกในการอธิบายกระบวนการทางธุรกิจ เช่น Event (เหตุการณ์) ที่เป็นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของกระบวนการกิจกรรม (Activity) ที่แสดงงานที่ต้องดำเนินการเกิดเวย์ (Gateway) ที่ใช้ในการตัดสินใจ และเส้นทางการไหลของข้อมูล (Flow) ภายในสวิมเลน (Swim lane) ที่ช่วยแสดงลำดับของกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก บีพีเอ็มเอ็นช่วยให้องค์กร

สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ปรับปรุงกระบวนการ และรองรับการทำงานร่วมกับระบบอัตโนมัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสัญลักษณ์ของแผนภูมิบีพีเอ็มเอ็นแสดงตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สัญลักษณ์ของแผนภูมิบีพีเอ็มเอ็น (Interfacing Technologies Corporation, 2025)

4. วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนาและประเมินผล หรือ Development and Evaluation Research (Richey & Klein, 2007) โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินวิจัยตามลำดับดังนี้

4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การวิเคราะห์ระบบ เป็นการวิเคราะห์ระบบด้วยแผนภาพบีพีเอ็มเอ็น
- 2) ออกแบบระบบ เป็นการออกแบบระบบแชตบอต ที่ประกอบด้วยแชตบอตและระบบแบ็กเอนด์
- 3) พัฒนาระบบ เป็นการพัฒนาระบบด้วยไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม
- 4) การประเมินผลแชตบอต เป็นการประเมินประสิทธิผลด้วยการเปรียบเทียบความเหมาะสมของ

คำตอบจากแชตบอตของงานวิจัยนี้กับแชตบอตโคไพโรท และการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานแชตบอต

4.2 การวิเคราะห์ระบบ

การวิเคราะห์ระบบแชตบอตจะทำการวิเคราะห์ด้วยแผนภาพพีพีเอ็มเอ็น แสดงตามภาพที่ 4 และ 5 จะแยกออกเป็น 3 ส่วนของระบบคือ (1) ผู้ใช้งาน (2) ระบบ และ (3) ผู้ดูแลระบบ

โดยระบบแชตบอตมีกระบวนการทำงานมีดังนี้

1) ผู้ใช้เลือกรูปแบบการสอบถามประกอบด้วย วิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ข้อบังคับๆ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ ถามกับโคไพรอท

2) ถ้าเลือก ถามเกี่ยวกับวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ก็จะสามารถค้นจากรหัสวิชาหรือชื่อวิชาอยู่ในกลุ่มสาระใด หรือ ค้นจากกลุ่มสาระว่ามีวิชาอะไรบ้าง

3) ถ้าเลือก ข้อบังคับๆ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ใช้ก็สามารถป้อนประโยคคำถามได้เลย โดยระบบจะค้นคำถามที่พบบ่อยที่ตรงกับคำถามที่ป้อนเข้าไปมาแสดงพร้อมหมายเลขลำดับ และถ้าต้องการทราบคำตอบจากคำถามที่พบบ่อยลำดับใด ก็ให้ป้อนหมายเลขลำดับนั้นเข้าไป และถ้าไม่พบคำถามที่พบบ่อย แชตบอตก็จะถามว่า “ต้องการถามซ้ำหรือไม่” เพื่อให้เลือก “ถามอีกรอบ” หรือ “จบการสนทนา”

4) ถ้าเลือก ถามกับโคไพรอท ผู้ใช้สามารถป้อนประโยคคำถามเกี่ยวกับข้อบังคับๆ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี แล้ว โคไพรอทจะตอบคำถามให้อัตโนมัติจากองค์ความรู้ หรือ knowledge ของระบบปัญญาประดิษฐ์จากโคไพรอท ที่การเรียนรู้มาจากไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ของข้อบังคับๆ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

5) โดยถ้าเลือกข้อ 3 ถามตอบเกี่ยวกับข้อบังคับๆ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี คำถามจะถูกส่งออกไปตัดคำที่ PyThaiNLP API แสดงขั้นตอนตามภาพที่ 5

6) ระบบแบ็กเอนด์ จะสามารถจัดการวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จัดการคำถามที่พบบ่อยและคำตอบ และดูประวัติคำถาม

4.3 การออกแบบระบบ

การออกแบบระบบแชทบอตจากการวิเคราะห์ระบบจากแผนภาพพีพีเอ็มเอ็นตามภาพที่ 4 จะสามารถแบ่งระบบออกเป็น 4 ส่วนของระบบคือ (1) ออกแบบฐานข้อมูล (2) ออกแบบแชทบอต (3) ระบบแบ็กเอนด์ และ (4) ออกแบบแบบสอบถาม

โดยขั้นตอนการทำงานของแชทบอตมีดังนี้

1) การออกแบบฐานข้อมูล การออกแบบแสดงตามภาพที่ 4 มีตารางข้อมูลประกอบด้วย (1) ตารางผู้ดูแลระบบ (2) ตารางวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (3) ตารางเก็บคำถาม และ (4) ตารางคำถามที่พบบ่อยและคำตอบ โดยตารางฐานข้อมูลที่ 1 ถึง 3 จะเป็นตารางใช้จัดเก็บข้อมูลทั่วไปของแชทบอต ส่วนตารางฐานข้อมูลที่ 4 จะจัดเก็บคำถามที่พบบ่อยที่สร้างโดยตัวสร้างคำถามที่พบบ่อย ของ ChatGPT จากข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยก่อนบันทึกลงฐานข้อมูล

2) การออกแบบแชทบอต จะมีการออกแบบระบบย่อยที่ประกอบด้วย แชตถามเกี่ยวกับวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ถามเกี่ยวกับข้อบังคับฯ และถามกับโคไพรอท

3) ระบบแบ็กเอนด์ จะมีการออกแบบระบบย่อยที่ประกอบด้วย จัดการวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จัดการคำถามที่พบบ่อยและคำตอบ และดูประวัติคำถาม

4) การออกแบบคำถามเพื่อประเมินประสิทธิผลจำนวน 10 ข้อ เพื่อการเปรียบเทียบความเหมาะสมของคำตอบจากแชทบอตของงานวิจัยนี้กับแชทบอตโคไพรอท

5) การออกแบบแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ มีการออกแบบคำถามแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านการใช้แชทบอต ด้านการออกแบบแชทบอต และ ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

4.4 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้มีการพัฒนาเครื่องมือทั้งหมด 4 เครื่องมื่อดังต่อไปนี้

1) การพัฒนาแชทบอตที่พัฒนาด้วยโคไพรอทสตูดิโอที่เขียนโปรแกรมในรูปแบบบล็อกคำสั่ง (Block Code) โดยใช้แชร์พอยท์ลิสต์เป็นฐานข้อมูล

2) การพัฒนาระบบแบ็กเอนด์ ที่พัฒนาโดยพาวเวอร์แอปและมีแชร์พอยท์ลิสต์เป็นฐานข้อมูล โดยระบบแบ็กเอนด์ ประกอบด้วย 3 ระบบย่อยคือ ระบบการเพิ่ม แก้ไข และลบคำถามที่พบบ่อย ระบบการเพิ่ม แก้ไข และลบข้อมูลวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และระบบดูประวัติการใช้งานแชทบอตทั่วไป และตารางคำถามที่พบบ่อยและคำตอบ ก็สามารถสร้างคำถามพร้อมคำตอบได้ 182 แถว แล้วบันทึกลงในแชร์พอยท์ลิสต์

3) การพัฒนาชุดคำถามสำหรับประเมินประสิทธิผล จำนวน 10 ข้อ เป็นคำถามที่เลือกจากฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยจากอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งรายละเอียดของคำถามแสดงตามตารางที่ 1

4) การพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย (1) น้อยที่สุด (2) น้อย (3) ปานกลาง (4) ดี และ (5) ดีมาก จากเนื้อหา 4 ด้าน จำนวน 11 ข้อ แสดงรายละเอียดแบบสอบถามตามตารางที่ 2

4.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่สามารถใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้คือนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่งานวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างในการประเมินความพึงพอใจเป็นนิสิตหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 61 คน จากจำนวนนิสิตทั้งหมดของหลักสูตรฯ 110 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัคร หรือ Volunteer Sampling (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.6 การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

1) การวิเคราะห์ประสิทธิผล: ใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยการนับความถี่ (Frequency) ของจำนวนคำตอบที่เหมาะสม เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลระหว่างเซตของงานวิจัยกับเซตของโคไพรอท โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บจากการป้อนคำถามเพื่อประเมินประสิทธิผลจำนวน 10 ข้อ แล้วให้เซตทั้งสองตอบคำถาม แล้วทำการบันทึกคำตอบเอาไว้

2) การวิเคราะห์ความพึงพอใจ: นำข้อมูลจากแบบประเมินมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ซึ่งจะวิเคราะห์ความพึงพอใจในภาพรวมและรายด้าน โดยมีการแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย (1) น้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 1 – 1.50 คะแนน (2) น้อย มีคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 คะแนน (3) ปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 คะแนน (4) ดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 คะแนน (5) ดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 คะแนน โดยเกณฑ์ช่วงคะแนนเป็นไปตามงานวิจัยของศราวุธ มากชิต (2565) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสอบถามกลุ่มประชากรด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่ออกแบบไว้

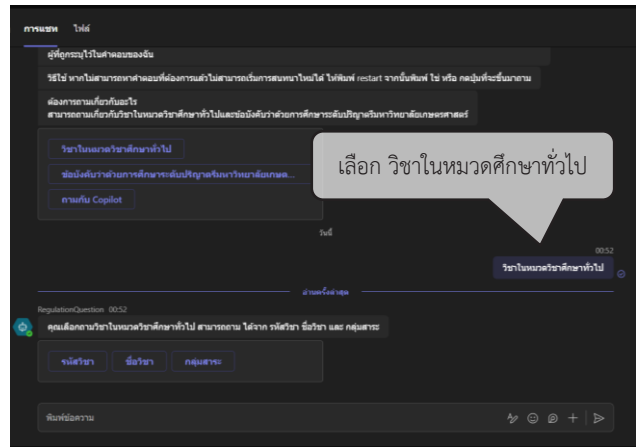
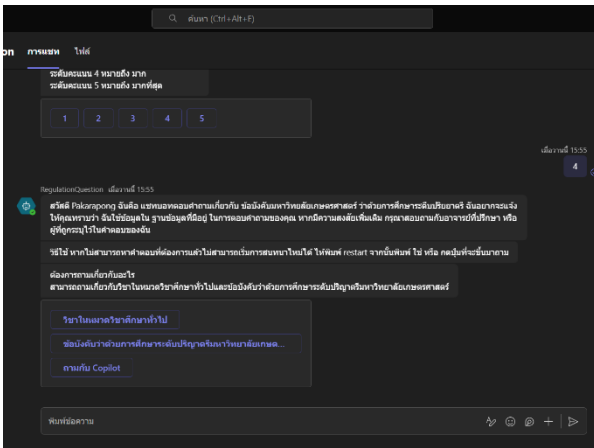
5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและอภิปรายผลสามารถบรรยายได้ตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

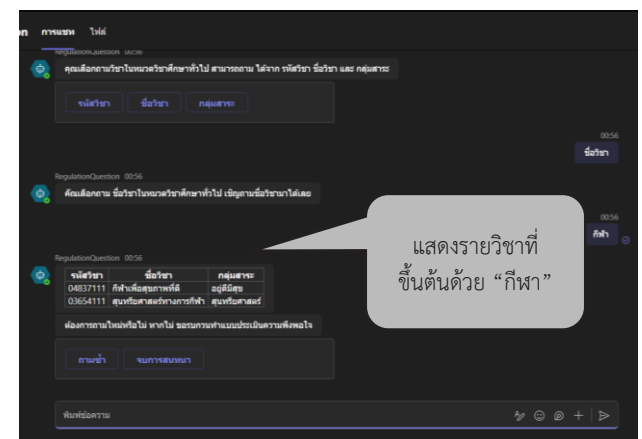
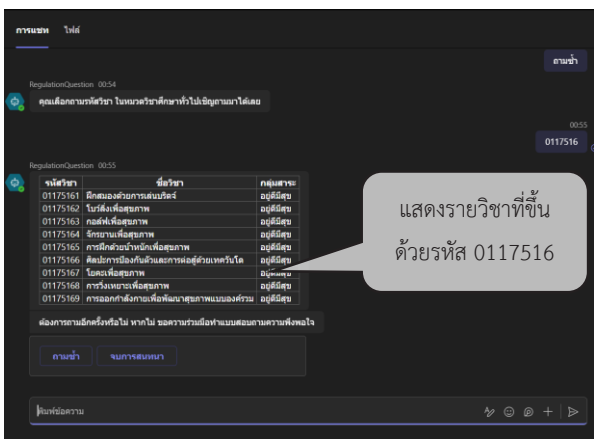
5.1 ผลการพัฒนาเซตข้อ

จากการดำเนินงาน ผู้วิจัยสามารถพัฒนาเซตข้อสำหรับแนะนำข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้สำเร็จตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งเซตข้อสามารถทำงานได้ตาม 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

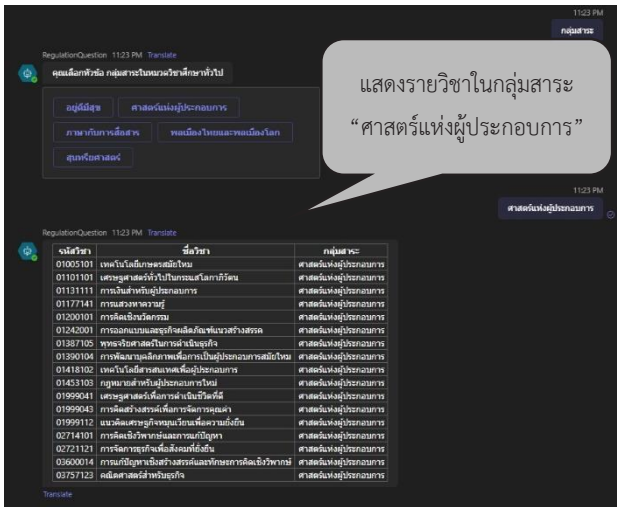
- 1) ผู้ใช้จะต้องเข้าใช้งานไมโครซอฟท์ทีม แล้วเลือกเมนู วิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
ข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ ถามกับโคไพโรท แสดงตามภาพที่ 6
- 2) ถ้าเลือกเมนู วิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ก็จะให้เลือกค้นจาก รหัสวิชา ชื่อวิชา หรือ
กลุ่มสาระ แสดงตามภาพที่ 7 ถึง 10 และเมื่อสิ้นสุดการค้นสามารถทำแบบสอบถามให้คะแนนได้
และเมื่อให้คะแนนแล้วก็จะเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง แสดงตามภาพที่ 11
- 3) ถ้าเลือกเมนู ข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี จากนั้นก็ใส่คำถาม แชตบอทก็
จะแสดงคำถามที่พบบ่อยที่เกี่ยวข้องมากไม่เกิน 5 คำถาม จากนั้นก็กดคำถามที่ต้องการทราบคำตอบ
แสดงตามภาพที่ 12
- 4) ถ้าเลือกเมนู ถามกับโคไพโรท จากนั้นก็ใส่คำถาม จากนั้นโคไพโรทก็จะตอบจากองค์
ความรู้ ที่ปัญญาประดิษฐ์จากโคไพโรทสร้างขึ้น แสดงตามภาพที่ 13

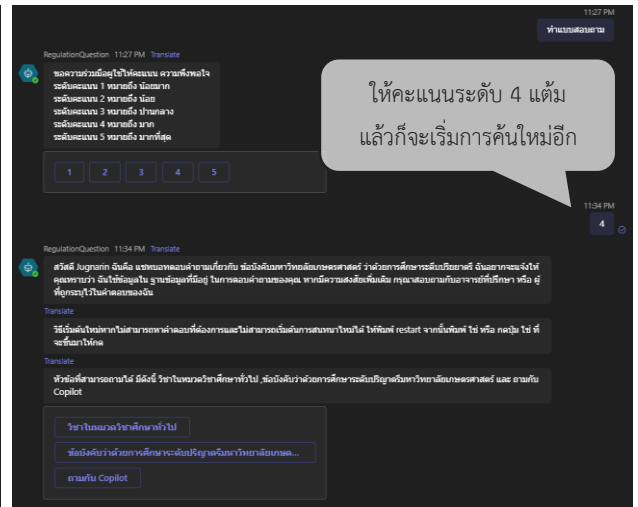
ภาพที่ 6 หน้าเริ่มต้นเมื่อเข้าใช้งานแชตบอทครั้งแรก   ภาพที่ 7 เลือก วิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ภาพที่ 8 ค้นจากรหัสวิชา   ภาพที่ 9 ค้นจากชื่อวิชา

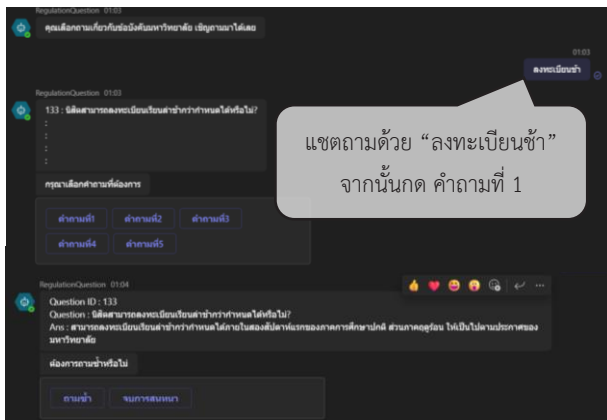

ภาพที่ 10 ค้นจากกลุ่มสาระ

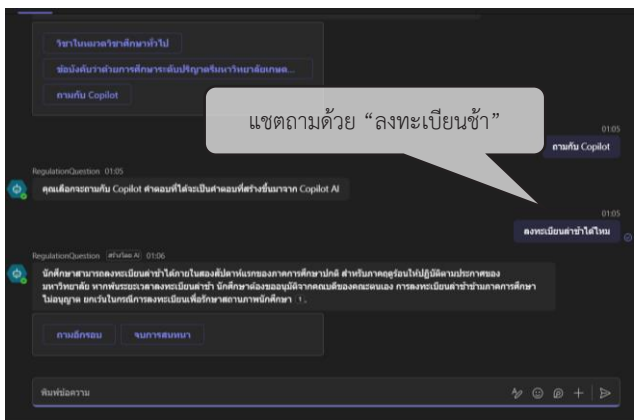

ภาพที่ 11 การทำแบบสอบ

ความความพึงพอใจและเริ่มค้นใหม่อีกครั้ง

ภาพที่ 12 แชตถามจากเมนูข้อบังคับว่าด้วยการศึกษา ภาพที่ 13 แชตถามจากเมนูถามกับโคไพรอท

ในส่วนของระบบแบ็กเอนด์ เมื่อพัฒนาเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะใช้ในการจัดการคำถามที่พบบ่อย ซึ่งประกอบด้วย ส่วนของผู้ดูแลระบบ ส่วนการจัดการคำถามที่พบบ่อย ส่วนจัดการข้อมูลวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และส่วนดูประวัติการใช้งานแชตบอตทั่วไป

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาแชตเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี จะขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้โมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์มร่วมกับข้อมูลคำถามที่พบบ่อย เป็นแนวทางที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้อนี้ได้สำเร็จ แชตบอตที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน ตั้งแต่การรับคำถาม การตัดคำภาษาไทยด้วย PyThaiNLP API ไปจนถึงการค้นหาและแสดงผลจากฐานข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยให้แชตบอตสามารถจัดการกับคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับฯ ซึ่งเป็นข้อมูลเฉพาะทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ตัวสร้างคำถามที่พบบ่อยเป็น

เครื่องมือเริ่มต้นในการสร้างฐานข้อมูลช่วยลดระยะเวลาในการพัฒนา และการตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้วิจัยในขั้นตอนสุดท้ายช่วยรับประกันคุณภาพของข้อมูล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของแชทบอตที่เน้นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Kale, S., et al. (2024) ที่ได้นำตัวสร้างคำถามที่พบบ่อยมาช่วยในการทำความเข้าใจเนื้อหาโดยการทำให้หัวข้อต่าง ๆ ง่ายขึ้น และเพิ่มความเข้าใจผ่านการนำเสนอข้อมูลที่กระชับขึ้นในรูปแบบถามตอบเป็นข้อ ๆ

5.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของแชทบอต

เมื่อกำหนดให้มีการประเมินประสิทธิผลของแชทบอต ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประเมินประสิทธิผลของแชทบอตด้วยการเปรียบเทียบคำตอบระหว่างแชทบอตของงานวิจัยนี้กับแชทบอตปัญญาประดิษฐ์ ก็สามารถขออภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

จากการทดลองใช้งานแชทบอตของงานวิจัยนี้ พบว่าแชทบอตสามารถตอบคำถามได้อย่างเหมาะสมตามฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยที่ได้จัดทำไว้ (ดังแสดงในภาพที่ 13 และ 14) เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับแชทบอตโคไพลอต (Copilot) ด้วยคำถามตัวอย่าง 10 ข้อ ผลปรากฏว่าแชทบอตของงานวิจัยสามารถตอบได้อย่างเหมาะสมทั้งหมด ในขณะที่แชทบอตโคไพลอตมีข้อสังเกต 3 ข้อ (ดังแสดงในตารางที่ 1) เหตุผลสำคัญที่ทำให้แชทบอตของงานวิจัยมีความเหมาะสมคือ การตอบคำถามจากฐานข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ในทางกลับกัน แชทบอตโคไพลอตซึ่งเป็นปัญญาประดิษฐ์ อาจนำข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ หรือแปลคำศัพท์ไม่ถูกต้อง เช่น ใช้คำว่า “สวมเหรียญเกียรตินิยม” แทน “ประดับเครื่องหมายเกียรตินิยม” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นในงานวิจัยของ ศโรชิน อาจหาญ (2568) ที่กล่าวไว้ว่าแชทบอตปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้ในการแปลภาษา โดยการแปลคำศัพท์บางครั้งแปลแล้วความหมายไม่ตรง หรือไม่ตรงกับบริบทของบทความ

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคำตอบจากแชตบอตของงานวิจัยนี้กับแชตบอตโคไพรอท

ลำดับ	คำถาม	แชตบอตของงานวิจัยนี้	แชตบอตโคไพรอท	ข้อสังเกต
1.	ลงทะเบียนล่าช้า?	สามารถลงทะเบียนเรียนล่าช้ากว่ากำหนดได้ภายในสองสัปดาห์แรกของการศึกษาภาคการศึกษาปกติ ส่วนภาคฤดูร้อน ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย	นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนล่าช้ากว่ากำหนดได้ แต่ต้องอยู่ภายในสองสัปดาห์แรกของการศึกษาภาคการศึกษาปกติ สำหรับภาคฤดูร้อนต้องปฏิบัติตามประกาศของมหาวิทยาลัย หากพ้นระยะเวลาการ-ลงทะเบียนล่าช้า นิสิตต้องขออนุมัติจากคณบดีของคณะ การลงทะเบียนล่าช้าข้ามภาคการศึกษาไม่อนุญาต ยกเว้นในกรณีการ-ลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพนิสิต	-แชตบอตโคไพรอทตอบคำถามเกินความจำเป็น เนื่องจากการรักษาสถานภาพนิสิตที่ล่าช้าเกินกำหนด คณะจะอนุมัติเฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้ใช้งานเข้าใจผิดได้ -ส่วนแชตบอตของงานวิจัยตอบได้เหมาะสมมากกว่า
2.	นิสิตที่มีหนี้สินกับทางมหาวิทยาลัยจะมีสิทธิลงทะเบียนเรียนหรือไม่?	นิสิตที่มีหนี้สินกับทางมหาวิทยาลัยหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของมหาวิทยาลัยตามที่ประกาศไว้ จะไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียน	นิสิตที่มีหนี้สินกับทางมหาวิทยาลัยหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของมหาวิทยาลัย จะไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียน	-แชตบอตทั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม
3.	ภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ มีระยะเวลาเท่าใด?	ภาคการศึกษาหนึ่ง ๆ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าสัปดาห์ ส่วนภาคฤดูร้อนมีระยะเวลาประมาณหกสัปดาห์	ภาคการศึกษาปกติ: มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ ภาคฤดูร้อน: มีระยะเวลาประมาณ 6 สัปดาห์ โดยระยะเวลาการเรียนในภาคฤดูร้อนต้องเทียบเท่ากับภาคการศึกษาปกติ	-แชตบอตทั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคำตอบจากแชทบอทของงานวิจัยนี้กับแชทบอทโคไพรอท (ต่อ)

ลำดับ	คำถาม	แชทบอทของงานวิจัยนี้	แชทบอทโคไพรอท	ข้อสังเกต
4.	นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ที่หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ?	นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ยกเว้นแผนการศึกษาของหลักสูตรนั้นกำหนดจำนวนหน่วยกิตของการลงทะเบียนเรียนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ปฏิบัติตามแผนการศึกษาที่กำหนดไว้	นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้สูงสุด 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ ยกเว้นในกรณีที่มีแผนการศึกษาของหลักสูตรกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่แตกต่างออกไป นิสิตสามารถปฏิบัติตามแผนการศึกษานั้นได้	-แชทบอททั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม
5.	การผ่อนผันการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นอำนาจของใคร?	การผ่อนผันการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาให้เป็นอำนาจของคณบดีเจ้าสังกัดนิสิต โดยผ่อนผันได้ไม่เกินหนึ่งภาคการศึกษา	การผ่อนผันการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นอำนาจของคณบดีหรือผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยในการพิจารณาและอนุมัติการผ่อนผันตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่มหาวิทยาลัยกำหนดเนื้อหาที่สร้างโดย AI อาจไม่ถูกต้อง	-แชทบอทโคไพรอทให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง เพราะผู้อนุมัติการผ่อนผันคือคณบดีเจ้าสังกัดนิสิตเท่านั้น และมีการแจ้งว่าคำตอบอาจไม่ถูกต้องด้วย
6.	นิสิตต้องเข้ารับการฝึกงานหรือปฏิบัติงานสหกิจศึกษาตามอะไร?	นิสิตต้องเข้ารับการฝึกงานหรือปฏิบัติงานสหกิจศึกษาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร	นิสิตต้องเข้ารับการฝึกงานหรือปฏิบัติงานสหกิจศึกษาตามที่กำหนดในหลักสูตร	-แชทบอททั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม
7.	นิสิตที่มีสิทธิสำเร็จการศึกษาและขอรับปริญญาต้องมีแต้มคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรเท่าใด?	นิสิตที่มีสิทธิสำเร็จการศึกษาและขอรับปริญญาต้องมีแต้มคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป	นิสิตที่มีสิทธิสำเร็จการศึกษาและขอรับปริญญาต้องมีแต้มคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 2.00 ขึ้นไป	-แชทบอททั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคำตอบจากแชตบอตของงานวิจัยนี้กับแชตบอตโคไพรอท (ต่อ)

ลำดับ	คำถาม	แชตบอตของงานวิจัยนี้	แชตบอตโคไพรอท	ข้อสังเกต
8.	การให้ปริญญา เกียรตินิยมนิสิต ต้องมีคุณสมบัติ อย่างไร?	ไม่เคยเรียนข้าราชการเพื่อ เปลี่ยนแต่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่เคยได้ระดับคะแนน F และ NP และไม่เคยเรียนซ้ำเพื่อนับ หน่วยกิต ในรายวิชาที่ได้ ลงทะเบียนเรียน โดยไม่นับ หน่วยกิต มาก่อน ไม่เคยถูก ลงโทษทางวินัย ตั้งแต่โทษพัก การศึกษาขึ้นไป ได้แต่มีคะแนน เฉลี่ยสะสม 3.50 ขึ้นไป สำหรับ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และได้ แต่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.25 ขึ้นไป สำหรับเกียรตินิยม อันดับสอง เรียนจบภายในกา หนดเวลาไม่เกินจำนวนภาค การศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตร การนับระยะเวลาเรียนเป็น จำนวนภาคการศึกษานั้น นับ เฉพาะภาคการศึกษา ที่ ลงทะเบียนเรียน นิสิตที่ ลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อนต่อ จากภาคการศึกษาสุดท้ายของ หลักสูตร ไม่มีสิทธิได้รับ เกียรติ นิยม นิสิตที่มีการเทียบรายวิชา จากมหาวิทยาลัย มีสิทธิได้รับ เกียรตินิยม กรณีเทียบรายวิชา มาจากมหาวิทยาลัยสถาบัน อื่น ๆ ในกรณีรับโอน มีสิทธิได้ เกียรตินิยม หากรายวิชาที่ ได้รับโอนมีผล ให้เทียบโอนนั้น มี ผลการเรียนเฉลี่ยระดับเกียรติ นิยม แต่จำนวนหน่วยกิตที่ เทียบโอนนั้น ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร	-ไม่เคยลงทะเบียนเรียนซ้ำ เพื่อปรับเกรดเฉลี่ยสะสม -ไม่เคยได้รับเกรด F หรือ NP และไม่เคยลงทะเบียน เรียนวิชาที่เคยลงทะเบียน เรียนแบบ audit เป็นวิชา เกรด -ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย ระดับการพักการเรียนหรือ สูงกว่า -มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50 ขึ้น ไปสำหรับเกียรตินิยมอันดับ หนึ่ง และ 3.25 ขึ้นไป สำหรับเกียรตินิยมอันดับสอง -สำเร็จการศึกษาในจำนวน ภาคการศึกษาที่กำหนดใน หลักสูตร -นิสิตที่มีการโอนหน่วยกิต จากมหาวิทยาลัยและ สถาบันการศึกษาอื่น สามารถได้รับเกียรตินิยมได้ หากผลการเรียนของวิชาที่ โอนมีผลการเรียนเทียบเท่า เกียรตินิยม แต่จำนวนหน่วย กิตที่โอนต้องไม่เกิน 25% ของหน่วยกิตทั้งหมดใน หลักสูตร	-แชตบอตทั้งสองแบบ ตอบคำถามได้อย่าง เหมาะสม

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคำตอบจากแชทบอตของงานวิจัยนี้กับแชทบอตโคไพรอท (ต่อ)

ลำดับ	คำถาม	แชทบอตของงานวิจัยนี้	แชทบอตโคไพรอท	ข้อสังเกต
9.	นิสิตที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมมีสิทธิทำอะไรได้บ้าง?	นิสิตที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมมีสิทธิระดับเครื่องหมายเกียรตินิยม	นิสิตที่ได้รับปริญญาเกียรตินิยมมีสิทธิสวมเหรียญเกียรตินิยม	-แชทบอตของงานวิจัยนี้ตอบได้อย่างเหมาะสม แต่แชทบอตโคไพรอทใช้คำว่า “สวม-เหรียญ” ซึ่งต้องใช้คำว่า “ระดับ” ถึงจะถูกต้อง
10.	นิสิตต้องได้รับอนุมัติลาพักการศึกษาจากใคร?	นิสิตต้องได้รับอนุมัติลาพักการศึกษาจากคณบดีเจ้าสังกัดนิสิต	นิสิตต้องได้รับอนุมัติลาพักการศึกษาจากคณบดีของคณะนิสิต	-แชทบอตทั้งสองแบบตอบคำถามได้อย่างเหมาะสม

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งานแชทบอต

สุดท้ายสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ในการประเมินการวิจัยคือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประเมินผลความพึงพอใจในการใช้งานแชทบอตของงานวิจัยจากผู้ใช้งาน ซึ่งเป็นการประเมินให้ทราบว่าเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์

โดยผลการประเมินการใช้งานแชทบอตโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 61 คน ในทุกคำถามจะได้ผลประเมินอยู่ในระดับ “ดี” ในทุกด้าน และมีผลประเมินโดยรวมในระดับ “ดี” (Mean = 4.17, S.D. = 0.75) แสดงตามตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เนื้อหา มีผลสรุปว่า ผู้ใช้ได้รับข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และถูกต้อง
- 2) การใช้งาน มีผลสรุปว่า การใช้งานแชทบอตนี้ใช้งานง่ายและตอบโต้ได้อย่างรวดเร็ว
- 3) การออกแบบ มีผลสรุปว่า แชทบอตมีความสวยงามเหมาะสมและน่าใช้งาน
- 4) ประสิทธิภาพในการใช้งาน มีผลสรุปว่า ฟังก์ชันตอบอย่างรวดเร็ว

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Luong, H. และ Luong, K. (2025) ที่มีความพึงพอใจของด้านประสบการณ์โดยรวม (Overall Experience) ในการใช้แชทบอตทำความเข้าใจกับข้อบังคับการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา อยู่ในระดับ “ดี” เช่นกัน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้ใช้งาน

คำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ด้านเนื้อหา	4.21	0.73	ดี
1.1 ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ชัดเจน และถูกต้อง	4.08	0.69	ดี
1.2 ภาษากระชับ เข้าใจง่าย	4.23	0.76	ดี
1.3 ข้อมูลเป็นปัจจุบัน หรือปรับปรุงให้ทันสมัย	4.38	0.71	ดี
1.4 ข้อมูลที่ได้รับจากการแชตบอตมีความเพียงพอ	4.16	0.76	ดี
2. ด้านการใช้แชตบอต	4.17	0.73	ดี
2.1 ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน	4.26	0.68	ดี
2.2 แชตบอตสามารถตอบกลับได้อย่างรวดเร็ว	4.21	0.71	ดี
2.3 ผู้ใช้งานเข้าใจในการทำงานของแชตบอต	4.03	0.80	ดี
3. ด้านการออกแบบแชตบอต	4.10	0.76	ดี
3.1 แชตบอตมีความสวยงามเหมาะสม น่าใช้งาน	4.10	0.70	ดี
3.2 รูปแบบตัวอักษรอ่านได้ง่ายและสวยงาม	4.15	0.77	ดี
3.3 สีที่ใช้สวยงามและสบายตา	4.05	0.80	ดี
4. ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	4.18	0.81	ดี
4.1 ฟังก์ชันตอบอย่างรวดเร็ว (Quick reply) สามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.81	ดี
ผลประเมินโดยรวม	4.17	0.75	ดี

6. สรุปผล

จากที่ได้กล่าวมาแล้วการพัฒนาแชตบอตมีด้วยกัน 2 วิธีคือ เขียนโปรแกรมขึ้นเองเพื่อสร้างแชตบอตที่ตอบโต้ได้ในรูปแบบปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งมีความซับซ้อนมาก และพัฒนาโดยใช้เฟรมเวิร์คที่สามารถตอบโต้กับผู้ใช้ได้เช่นกัน แต่ความซับซ้อนน้อยกว่า โดยการพัฒนาแชตบอตของงานวิจัยนี้ได้ใช้การพัฒนาด้วยเฟรมเวิร์คที่เรียกว่าไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม ซึ่งก็สามารถพัฒนาแชตบอตที่สามารถตอบคำถามสำหรับวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและข้อบังคับฯ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้อย่างเหมาะสมและสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ ไมโครซอฟท์พาวเวอร์แพลตฟอร์มก็ถูกใช้ในพัฒนาส่วนของแบ็กเอนด์ เพื่อให้ผู้ดูแลระบบสามารถเพิ่มข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ได้ และผู้ดูแลระบบสามารถแสดงประวัติการคำถามได้ด้วย

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีข้อสรุปได้ดังนี้ (1) ไมโครซอฟต์แวร์พาวเวอร์แพลตฟอร์ม สามารถใช้ในการพัฒนาทั้งระบบแชทบอทและระบบแบ็กเอนด์ ที่เพิ่มความสะดวกให้กับนักพัฒนาระบบแชทบอทได้เป็นอย่างดี (2) ผลการประเมินประสิทธิผล หรือ ความถูกต้องของการตอบคำถามของแชทบอทของงานวิจัยนี้ ก็สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากใช้ตัวสร้างคำถามที่พบบ่อย หรือ FAQ Generator สร้างฐานข้อมูลคำถามที่พบบ่อยที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือเพราะได้มีการตรวจสอบจากอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งแตกต่างจากแชทบอทแบบปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้งานโดยทั่วไป ซึ่งในบางครั้งให้คำตอบไม่ถูกต้องหรือให้ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องตามที่กล่าวมาแล้วนั้น (3) ประเมินผลความพึงพอใจในการใช้งานแชทบอท ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านการใช้งานแชทบอท ด้านการออกแบบแชทบอท และด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีผลการประเมินในระดับ “ดี” ในทุก ๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจในการใช้งานของแชทบอทดังกล่าวนี้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ ควรนำแชทบอทไปติดตั้งและใช้งานจริงในช่องทางที่นิสิตเข้าถึงได้ง่าย เช่น เว็บไซต์ของสำนักทะเบียนและประมวลผล เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย หรือแอปพลิเคชันสำหรับนิสิต เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนและลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ในการตอบคำถามที่พบบ่อย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปใน การตอบคำถามของแชทบอทจะเป็นการแสดงคำถามที่พบบ่อยที่เกี่ยวข้องได้ไม่เกิน 5 คำถาม แต่ในบางครั้งคำตอบอาจเกี่ยวข้องกับคำถามที่พบบ่อยมากกว่า 5 คำถามก็เป็นไปได้ ดังนั้นแชทบอทควรแสดงคำถามที่พบบ่อยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกมา

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นผลสรุปจากโครงการวิทยากรคอมพิวเตอร์ ที่ดำเนินการโดยภาควิชาคณะ มหาวิทยาลัย ซึ่งประสบความสำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนจากหลายฝ่ายที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดมา และขอขอบคุณคณะ ที่สนับสนุนงบประมาณในการเผยแพร่งานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงศ์ นาคบาง. (2567). การพัฒนาแชตบอตเพื่อช่วยเสริมศักยภาพการเรียนรู้เขียนโปรแกรม ภาษาไพทอน วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. 14(3): 56–69.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บริษัทไมโครซอฟท์. **Microsoft Power Apps คืออะไร**. สืบค้นจาก

<https://learn.microsoft.com/th-th/power-apps/powerapps-overview>.

เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2568

บริษัทไมโครซอฟท์. **คู่มือ Microsoft Copilot Studio**. สืบค้นจาก

<https://learn.microsoft.com/th-th/microsoft-copilot-studio/>.

เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2568

บริษัทไมโครซอฟท์. **คู่มือ Microsoft Power Automate คืออะไร**. สืบค้นจาก

<https://learn.microsoft.com/th-th/power-automate/>. เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2568

บริษัทไมโครซอฟท์. **รายการ SharePoint Online**. สืบค้นจาก

<https://learn.microsoft.com/th-th/power-query/connectors/sharepoint-online-list>. เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2568

พรสิริ ซาดิปรีซา และชุตติธารรัฐ อุดมะสิริเสณี. (2567). การจัดการด้านการพัฒนาต้นแบบแชตบอตอัจฉริยะสำหรับการให้คำปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีของส่วนงานฝึกปฏิบัติงานศูนย์ที่ปรึกษาและพัฒนาอาชีพนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้เทคโนโลยีทางด้านปัญญาประดิษฐ์. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี**. 8(1): 28–43.

ศรารุส มากชิต. (2565). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านแชตบอต สำหรับวิชาวิทยาการก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**. 21(1): 44–55.

ศโรชิน อัจหาญ (2568). การใช้ ChatGPT เป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการเขียนในรายวิชาภาษาฝรั่งเศสในสำนักงาน. **มนุษยศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. 26(1): 8–41.

อดุลย์ หล้าคำพา, จักรนรินทร์ คงเจริญ, สมควร โพธารินทร์, และ ถนอมศักดิ์ วงศ์มีแก้ว. (2566, 21-23 กุมภาพันธ์) การพัฒนาแชตบอตสำหรับการขายรถมือสอง. ใน **การประชุมวิชาการระดับปริญญาตรีด้านคอมพิวเตอร์ภูมิภาคเอเชีย ครั้งที่ 12**. จังหวัดมหาสารคาม, ประเทศไทย. ค้นจาก http://aucc-conf.org/wp-content/uploads/2024/03/aucc2024_oral_proceeding.pdf

Chen, W. Y. (2024). Intelligent tutor: Leveraging chatgpt and microsoft copilot studio to deliver a generative ai student support and feedback system within teams.

arXiv preprint arXiv: 2405.13024.

Interfacing Technologies Corporation (2025). **An Introduction to BPMN 2.0**

Symbology. Retrieved 2025, from <https://interfacing.com/bpmn-2-0-symbology>

Kale, S., Khaire, G., & Patankar, J. (2024). FAQ-Gen: An automated system to generate domain-specific FAQs to aid content comprehension. **arXiv preprint arXiv:**

2402.05812.

Luong, H., & Luong, K. (2025). A Chatbot-Based Academic Advising Model for Student in Information Technology: A Case Study. **Saudi J Eng Technol**, 10(3), 93-100.

Richey, R. C., & Klein, J. D. (2007). **Design and development research: Methods, strategies, and issues**. Lawrence Erlbaum Associates.

Shaik, F., Khalid Bashir, A., & Mahmoud Ismail, H. (2021, August). Covisstance chatbot.

In The 7th annual international conference on Arab women in computing in conjunction with the 2nd forum of women in research (pp. 1-4).

Received: 22 ต.ค. 2568

Revised: 19 พ.ย. 2568

Accepted: 24 พ.ย. 2568

การพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์
อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Development of Facebook Page for Community Products Enhanced by
Generative AI in Lat Bua Luang District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

จตุติมา ขำแก้ว¹, ปรีดา สามงามยา^{1*} และ สุพัตรา ศรีสุวรรณ¹

¹สาขาวิชาส่งเสริมและการจัดการนวัตกรรมเกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jutima Kumkaew¹, Preeda Samngamya^{1*} and Supattra Srisuwan¹

¹Department of Agricultural Extension and Innovation Management,

Faculty of Agriculture, Kasetsart University

*Corresponding author: fagrpdsy@ku.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to: (1) develop Facebook page; (2) study satisfaction toward Facebook page; and (3) explore problems and suggestions for improving the community product Facebook page enhanced with Generative AI in Lad Bua Luang District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The samples were divided into two groups: 1) key informants, consisting of 14 participants who were interviewed and collaboratively engaged in content design and media development, and 2) 87 respondents who completed satisfaction questionnaire. The research instruments included semi-structured interview form, content quality assessment form, and satisfaction questionnaire toward the Facebook page. The data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that: (1) Key informant groups need to promote awareness and expand distribution channels for community products through social media, using Facebook platform. Facebook page was designed and developed based on the principles of the ADDIE Model, integrated with Generative AI to create engaging and informative content. The overall content quality assessment by experts was rated at the highest level

($\bar{X}$ =4.22). (2) The overall satisfaction toward the Facebook pages was also rated at the highest level ($\bar{X}$ =4.79). The aspect of public relations and storytelling for promoting community product awareness received the highest level ($\bar{X}$ =4.90), followed by creative content development ($\bar{X}$ =4.83), image and graphic ($\bar{X}$ =4.82), and video storytelling ($\bar{X}$ =4.78), respectively. (3) Suggestions revealed that community enterprise members wanted training to enhance digital skills and the creative use of Generative AI.

Keywords: Facebook Page; Generative AI; Community Product

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเพจเฟซบุ๊ก 2) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊ก และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์ ร่วมออกแบบเนื้อหาและพัฒนาสื่อ จำนวน 14 คน และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 87 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมินคุณภาพเนื้อหา และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความต้องการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนด้วยสื่อสังคมออนไลน์โดยใช้แพลตฟอร์มเฟซบุ๊ก การออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊กใช้หลักการออกแบบ ADDIE Model เสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการออกแบบเนื้อหา ผลการประเมินคุณภาพเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.22) 2) ความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.79) ด้านการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถ่ายทอดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.90) ด้านข้อความ คิดคอนเทนต์ ($\bar{X}$ =4.83) ด้านรูปภาพ ภาพกราฟิก ($\bar{X}$ =4.82) และด้านวิดีโอเรียงเรียงเรื่องราว ($\bar{X}$ =4.78) 3) ข้อเสนอแนะ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ต้องการให้มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ดิจิทัลและการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์

คำสำคัญ: เพจเฟซบุ๊ก; ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์; ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

1. บทนำ

ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันทรงคุณค่าที่ได้ถ่ายทอดผลงานอย่างมีเอกลักษณ์และมีคุณภาพสูง ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนวิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้คนในพื้นที่ แต่ยังสามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังมีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาเพื่อขยายสู่ตลาดในระดับกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่ยังคงดำเนินการผลิตอยู่ทั้งหมด 6 กลุ่ม ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกมุสลิมะฮ์ดารัฐลอคอยร็อด ผลิตน้ำพริกนรกกุ้งและน้ำพริกนรกไก่ ได้รับเครื่องหมาย อย. และฮาลาล
- 2) วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองสองห้อง ผลิตข้าวเกรียบผลไม้ ข้าวเกรียบกุ้ง และปลาแห้งสำเร็จรูปและสำเร็จรูป
- 3) วิสาหกิจชุมชนสามเมืองสามัคคี ผลิตน้ำพริกเผาสูตรดั้งเดิม น้ำพริกเผาแมงดา น้ำพริกเผากุ้ง น้ำพริกเผายำ น้ำพริกนรกปลาอย่าง
- 4) วิสาหกิจชุมชนผ้ามัดย้อมชุมชน 5 (เทศบาลลาดบัวหลวง) ผลิตผ้ามัดย้อมครามธรรมชาติที่มีสีสดงดงาม ปลอดภัยต่อผิว
- 5) วิสาหกิจชุมชนแทนยืนเพื่อสุขภาพ (เก้าอี้มหัศจรรย์) ผลิตอุปกรณ์เพื่อสุขภาพแทนยืนคลายเส้น ถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นปู่สู่รุ่นหลาน และได้รับการรับรองจากการแพทย์ว่าเป็นอุปกรณ์กายภาพบำบัดที่ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีอาร์ตทอยวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นยาต้มและยาหม่อง
- 6) วิสาหกิจชุมชนบ้านดอนตาช้าง ผลิตเครื่องครัว หม้อจิ้มจุ่ม ชุดเตาทำอาหาร กระจ่างต้นไม้และกระจ่างจิว (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566) ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถด้านฝีมือและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และเผยแพร่ผลงาน อย่างไรก็ตามแม้ผลิตภัณฑ์จะมีคุณภาพและมาตรฐาน แต่ช่องทางการจำหน่ายส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในรูปแบบดั้งเดิม เช่น การจำหน่ายผ่านร้านภูฟ้า ซึ่งเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ถาวรของโครงการส่งเสริมอาชีพตามพระราชดำริฯ การขายตรง การออกร้านในตลาดนัดชุมชน งานแสดงสินค้า และการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าในพื้นที่ ช่องทางเหล่านี้ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคในวงกว้าง โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายภายนอกพื้นที่ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำนักงานเกษตรอำเภอลาดบัวหลวงและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงได้ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะแพลตฟอร์ม **เฟซบุ๊ก (Facebook)** ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมและมีจำนวนผู้ใช้งานมากที่สุดในประเทศไทยถึง 90.7% รองลงมาเป็นไลน์ (LINE) 90.6% (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2568) ทำให้มีการประยุกต์ใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการขายสินค้าออนไลน์ โดยการซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการออนไลน์เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุดที่ทำเป็นประจำทุกสัปดาห์ การพัฒนาเพจเฟซบุ๊กสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน

จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มการรับรู้แบรนด์ของผู้บริโภค สร้างภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจในผลิตภัณฑ์ โปรโมตสินค้าขยายตลาดให้ครอบคลุมมากขึ้น (Digital Tips, 2022) นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) จึงนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพ ความน่าสนใจ และความหลากหลายของสื่อประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนมากยิ่งขึ้น ยังช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการส่งเสริมและการจัดการนวัตกรรมเกษตร การสื่อสารและการตลาดออนไลน์สมัยใหม่ โดยสามารถช่วยสร้างเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ได้หลากหลายรูปแบบ (Prompt Expert, 2024) ได้แก่ การสร้างข้อความ สร้างคอนเทนต์ เขียนสคริปต์ เขียนแคปชั่นที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย สร้างภาพผลิตภัณฑ์ สร้างแบรนด์ด้วยภาพ และกราฟิกที่หลากหลาย ปรับแต่งได้ สร้างวิดีโอสั้น วิดีโอโฆษณา สาธิตผลิตภัณฑ์ ได้อย่างรวดเร็วมีคุณภาพและเหมาะสม ช่วยเพิ่มเติมความสวยงาม เพิ่มนวัตกรรมและแรงบันดาลใจ ความสม่ำเสมอของเนื้อหาและการบูรณาการข้ามแพลตฟอร์ม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดังกล่าวจึงเป็นแนวทางใหม่ที่สามารถส่งเสริม การประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากและความยั่งยืนของชุมชนในระยะยาว

ดังนั้น การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นต้นแบบของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริม และการจัดการนวัตกรรมเกษตรการสื่อสารและการตลาดออนไลน์สมัยใหม่ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรพื้นฐาน และส่งเสริมความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) คือ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่มีความสามารถในการสร้างข้อมูลหรือเนื้อหาใหม่ได้โดยอัตโนมัติ ไม่ต้องอาศัยการส่งงานแบบละเอียด หรือการควบคุมจากมนุษย์โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ เสียง หรือวิดีโอ จากข้อมูลตัวอย่างที่ได้รับ เทคโนโลยีนี้ถือเป็นการพัฒนาที่ก้าวหน้าจากปัญญาประดิษฐ์แบบดั้งเดิมที่ทำหน้าที่เพียงวิเคราะห์ข้อมูล เพราะสามารถสร้างสื่อที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีรูปแบบหลากหลายได้ (Disrupt Ignite, 2023) ด้วยความสามารถในการสร้างเนื้อหาอย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์จึงถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในงานออกแบบสื่อ เช่น การผลิตภาพกราฟิก การทำวิดีโอ และงานคอนเทนต์ออนไลน์ต่าง ๆ ช่วยลดเวลาการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพ และทำให้สื่อสมัยใหม่ตอบโจทย์ผู้บริโภคได้มากขึ้น (Popticles, 2023) นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ทำงานควบคู่กับมนุษย์ ไม่ได้มาแทนที่เพียงเสริมและช่วยสนับสนุนการสื่อสารและการจัดการข้อมูลในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2566)

แบบจำลองการพัฒนา ADDIE เป็นกระบวนการออกแบบสื่ออย่างเป็นระบบที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล (McGriff, 2000) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การผลิตสื่อมีทิศทางชัดเจนและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการและบริบทของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปออกแบบและพัฒนาเนื้อหาให้เหมาะสม รวมถึงประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ในการสร้างข้อความ รูปภาพ และวิดีโอที่มีคุณภาพ ก่อนนำไปเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ และประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงสื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการ ADDIE จึงเป็นกรอบสำคัญในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบและสอดคล้องกับสื่อดิจิทัลยุคใหม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ได้รับความสนใจอย่างมากในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากสามารถสร้างข้อความ รูปภาพ และวิดีโอที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดึงดูดความสนใจ และสื่อสารภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (Smith, 2023) งานหลายชิ้นยืนยันว่าสื่อที่ผลิตด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ช่วยลดเวลาในการสร้างคอนเทนต์ เพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึง และส่งเสริมอัตราการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคได้สูงกว่าวิธีผลิตสื่อแบบดั้งเดิม ซึ่งเหมาะกับการทำตลาดออนไลน์ที่ ต้องการความรวดเร็วและ

ตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้ใช้งาน (Hernandez, Kim & Lee, 2024) นอกจากนี้ยังสามารถนำเสนอ
 วัตถุประสงค์ของผลิตภัณฑ์หรือชุมชนผ่านการสร้างภาพ ข้อความ และเรื่องเล่าที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะ
 ของแต่ละพื้นที่ ช่วยยกระดับคุณค่าทางวัฒนธรรมและความโดดเด่นของสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับกระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อ แบบจำลองการพัฒนา ADDIE (McGriff, 2000)
 เป็นกรอบที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถช่วยให้การผลิตสื่อเป็นระบบและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน
 งานออกแบบเพจเฟซบุ๊กบนแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้โมเดลนี้ พบว่า สามารถเพิ่มความเหมาะสม
 ของเนื้อหา ความน่าสนใจ และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ติดตามได้อย่างชัดเจน การผสาน
 ปัญหาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ เข้ากับ แบบจำลองการพัฒนา ADDIE จึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนา
 สื่อประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความสร้างสรรค์ ความต่อเนื่อง และความทันสมัย สอดคล้อง
 กับงานวิจัยนี้ที่มุ่งพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนให้สามารถนำเสนออัตลักษณ์ เสริมภาพลักษณ์
 และเพิ่มการรับรู้ของผู้บริโภคผ่านสื่อดิจิทัลคุณภาพสูงที่สร้างด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์
 และออกแบบอย่างเป็นระบบตามโมเดลดังกล่าว

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยการดำเนินงาน
 ขั้นตอนที่ 1 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการดำเนินงานขั้นตอนที่ 2
 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอลาดบัวหลวง จำนวน 7 คน
 และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอลาดบัวหลวง โดยคัดเลือกเฉพาะกลุ่มที่ยังคงดำเนินการผลิต
 ผลิตภัณฑ์ชุมชนอยู่จริง จำนวนทั้งหมด 6 กลุ่ม รวม 111 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ร่วมกับออกแบบเนื้อหา ใช้วิธีการเลือกตัวอย่าง
 แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากกรรมการวิสาหกิจชุมชนหรือตัวแทนกลุ่มละ 2 คน
 ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์การทำงานมีศักยภาพในการแลกเปลี่ยน
 เรียนรู้ และตัวแทนเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอลาดบัวหลวงที่รับผิดชอบและดูแลงานวิสาหกิจชุมชน
 จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน

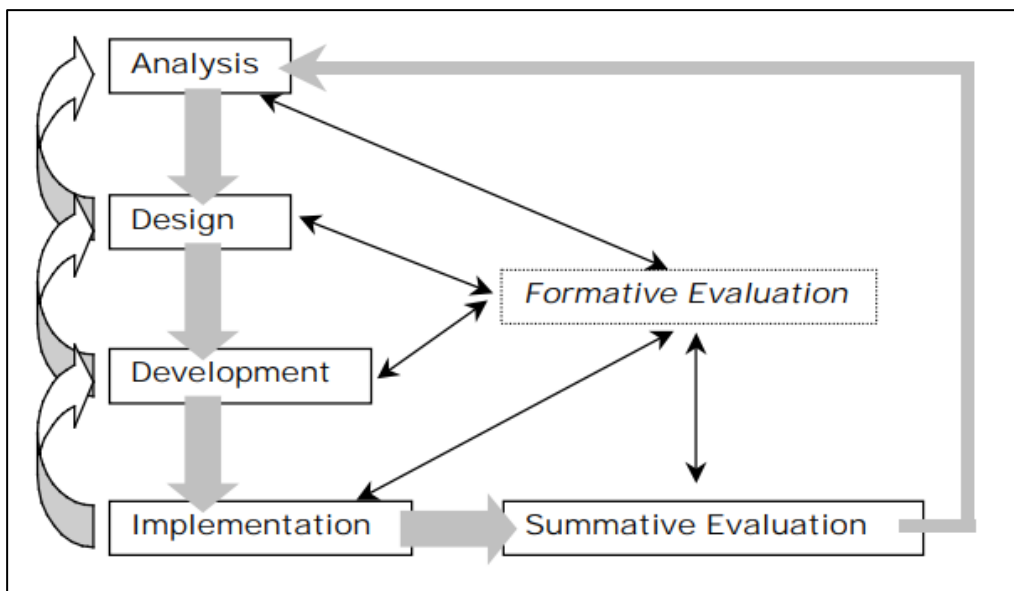
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจ ใช้วิธีกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร เครจซี่และ
 มอร์แกน (Krejcie&Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

จำนวน 87 คน โดยคัดเลือกไม่ให้อำนาจกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจมีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบทของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาความต้องการ แนวทางในการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ โดยใช้แพลตฟอร์ม เฟซบุ๊ก (Facebook) โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ลักษณะและจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชน (2) ความเข้าใจและการเปิดรับสื่อออนไลน์ (3) องค์ประกอบของเนื้อหาในเพจเฟซบุ๊ก (4) การรับรู้และทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (5) ทัศนคติต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการชุมชน จากนั้นผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลและนำมาใช้ในการออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ โดยประยุกต์ใช้หลักการออกแบบ ADDIE Model (McGriff, 2000) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 หลักการออกแบบและการพัฒนาสื่อตามรูปแบบ ADDIE Model

แหล่งที่มา : Steven J. McGriff, 2000

1. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน สภาพบริบทของชุมชน และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน 5 ประเด็นข้างต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนผ่านเพจเฟซบุ๊ก โดยมุ่งเน้นการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบการสื่อสาร และช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและตรงกลุ่มผู้บริโภค จากการวิเคราะห์ พบว่าปัญหาสำคัญคือ วิชาทกกิจชุมชนยังขาดช่องทางออนไลน์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถสร้างการรับรู้และเข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การออกแบบ (Design) ผู้วิจัยนำข้อมูลผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์มาใช้ออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ชื่อเพจว่า “ผลิตภัณฑ์ชุมชน ลาดบัวหลวง” ลิงก์เข้าถึงเพจ <https://facebook.com/productsladbualuang> ทำการตั้งค่า “ความเป็นส่วนตัว” เป็นเพจเฟซบุ๊กกลุ่มปิดไว้ก่อนในเบื้องต้นเพื่อให้เฉพาะสมาชิกภายในกลุ่มวิชาทกกิจชุมชนเข้าถึงในการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสวยงามก่อนเปิดเป็นสาธารณะ จากนั้นออกแบบข้อมูลเนื้อหาให้ครอบคลุมวิชาทกกิจชุมชนทั้ง 6 กลุ่ม โดยใช้หลักการเขียนคำสั่ง (Prompt) ที่ประกอบด้วย คำสั่ง(Instruction) บริบท(Context) ข้อมูลนำเข้า(Input Data) และผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Output) เพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีความทันสมัย ดึงดูดความสนใจ และสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างชัดเจน ดังนี้ 1) เนื้อหาที่เป็น “ข้อความ” ใช้ ChatGPT, Prompt Lab AI ช่วยคิดคอนเทนต์สร้างข้อความ เขียนแคปชั่นและสคริปต์ที่เหมาะสม โดยเน้นภาษาที่กระชับ เข้าใจง่ายและดึงดูดความสนใจ 2) เนื้อหาที่เป็น “รูปภาพ ภาพกราฟิก” ใช้ ChatGPT และ Leonardo สร้างภาพประกอบที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และสามารถปรับแต่งได้ให้เหมาะสมกับความต้องการ 3) เนื้อหาที่เป็น “วิดีโอ” Vidu และ CapCut AI ในการออกแบบและตัดต่อวิดีโอสั้น เพื่อโปรโมทผลิตภัณฑ์และเล่าเรื่องราวของชุมชนให้ทันสมัย น่าสนใจและเหมาะกับการรับชมของผู้ใช้สื่อออนไลน์

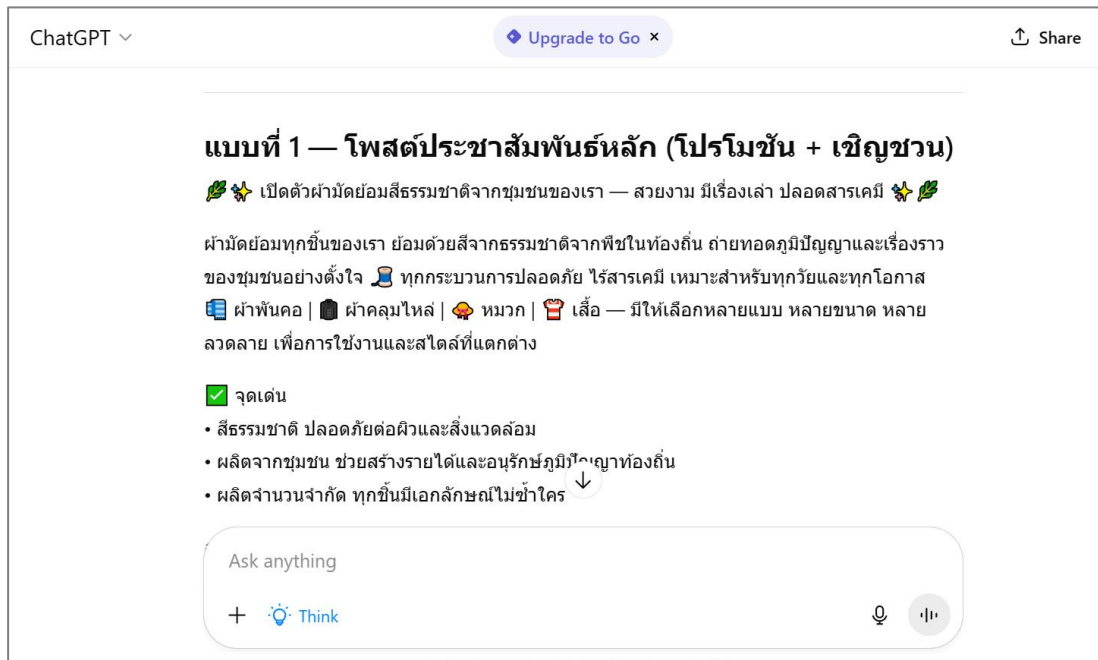
ตัวอย่าง การออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊กสำหรับ กลุ่มวิชาทกกิจชุมชนผ้ามัดย้อมชุมชน5 ผลิตภัณฑ์เป็นผ้ามัดย้อมครามจากสีธรรมชาติ ใช้ภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ออกแบบตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างข้อความ

ตัวอย่าง ChatGPT (<https://chatgpt.com/>), Prompt Lab (<https://promptlabai.com/th>)
ออกแบบข้อความโฆษณาประชาสัมพันธ์ โปรโมชั่น+เชิญชวน แคปชั่นประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชน

Prompt: ช่วยเขียนข้อความโพสต์ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชนให้หน่อย สินค้า คือ ผ้ามัดย้อม ใช้สีจากธรรมชาติสีเอกราวชุมชน ปลอดภัยไร้สารเคมี มีสินค้าหลายแบบให้เลือก ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ หมวก เสื้อ เหมาะสำหรับโพสต์บนเพจ Facebook มีอีโมจิพองาม และมีแฮชแท็กด้วย

*** เลือก “add file and more” เป็น Think ***

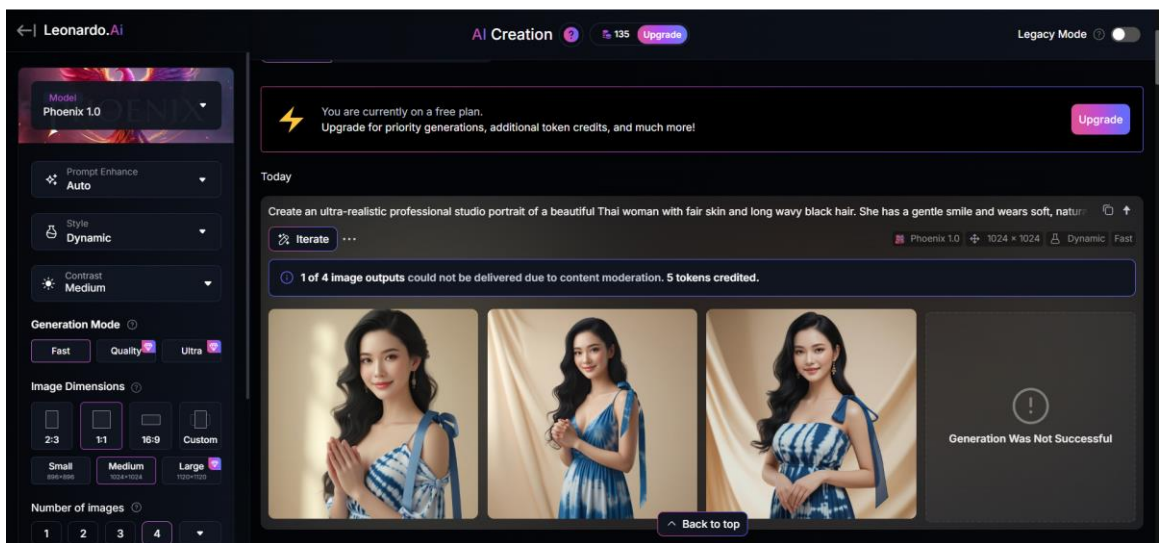
ภาพที่ 2 ตัวอย่าง การใช้ ChatGPT ช่วยใน การออกแบบสร้างข้อความโฆษณา

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างรูปภาพ

ตัวอย่างใช้ ChatGPT แปลง prompt ภาษาไทย ให้เป็น ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้กับ ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ที่รองรับเฉพาะข้อความคำสั่งที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น Leonardo (<https://leonardo.ai/>)

Prompt: สร้างภาพ หญิงสาวชาวไทย หน้าสวย ผิวขาว ผมดำยาวลอน แต่งหน้าโทนอ่อน เป็นธรรมชาติ ยิ้มอ่อนโยน สวมเดรสลายมัดย้อมสีน้ำเงิน มีโบผูกที่ไหล่ ยืนโพสอย่างสุภาพประสานมือ ด้านหน้า ฉากหลังโทนสีครีมแบบสตูดิโอ แสงนุ่มๆ ละมุน ภาพคมชัดสไตล์เรียลลิสติก ดูเรียบบร้อย อ่อนหวาน และมีความเป็นผู้หญิงสูง ถ่ายแบบสตูดิโอ ภาพคมชัดเหมือนถ่ายด้วยกล้องจริง

Prompt: Create an ultra-realistic professional studio portrait of a beautiful Thai woman with fair skin and long wavy black hair. She has a gentle smile and wears soft, natural makeup. She is dressed in a blue tie-dye dress with a ribbon tied at the shoulder, standing gracefully with her hands clasped in front of her. The background is a warm cream studio tone with soft, diffused lighting that gives a tender and elegant atmosphere. The photo should look highly realistic, sharp, and polished — as if taken with a professional DSLR camera. The overall mood is feminine, refined, and serene.

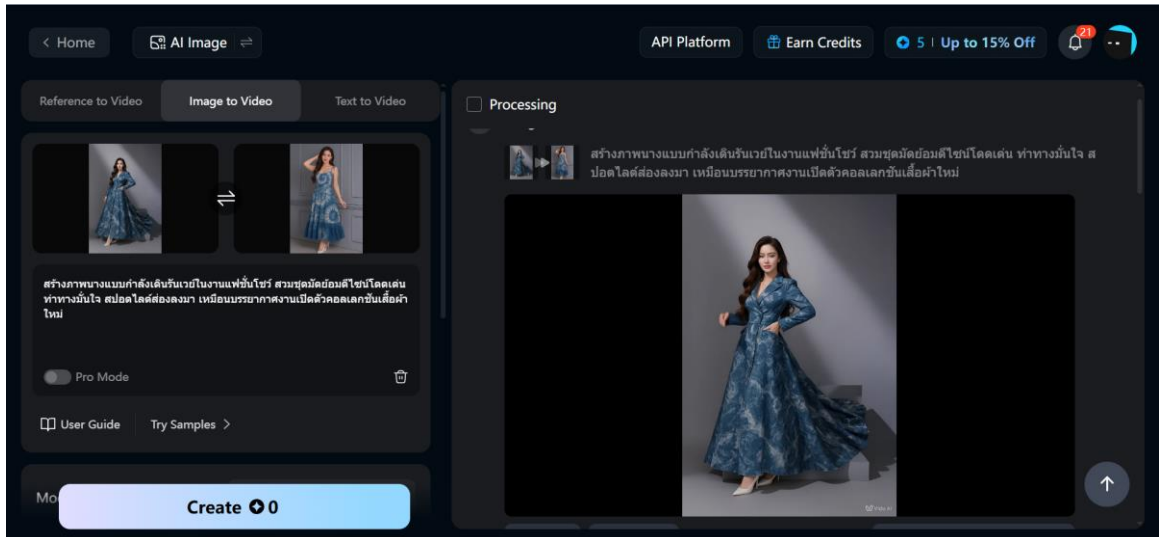

ภาพที่ 3 ตัวอย่าง การใช้ Leonardo ช่วยในการออกแบบสร้างรูปภาพ

3. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างวิดีโอ

ตัวอย่าง การใช้ Vidu (<https://www.vidu.com/create/img2video>) ในการสร้างวิดีโอ ในการสร้างวิดีโอ โดยเลือกใช้ฟังก์ชัน “Image to Video” เพื่อนำภาพนิ่งของนางแบบสวมใส่ผลิตภัณฑ์ ชุมชนมาสร้างเป็นภาพเคลื่อนไหวตามคำสั่งที่กำหนดในรูปแบบของ Prompt โดยระบุลักษณะ การเคลื่อนไหว มุมกล้อง และบรรยากาศของวิดีโอให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของกลุ่ม เมื่อระบบ ประมวลผลได้วิดีโอแล้วทำตรวจสอบและปรับแต่งเพิ่มเติม เช่น ใส่โลโก้ ข้อความประชาสัมพันธ์ และเพลง ประกอบ ก่อนเผยแพร่บนเพจเฟซบุ๊ก

Prompt “สร้างภาพนางแบบกำลังเดินรันเวย์ในงานแฟชั่นโชว์ สวมชุดมัดย้อมตีไซน์ โดดเด่น ท่าทางมั่นใจ สปอตไลท์ส่องลงมา เหมือนบรรยากาศงานเปิดตัวคอลเลกชันเสื้อผ้าใหม่”

ภาพที่ 4 ตัวอย่าง การใช้ Vidu มาช่วยในการออกแบบสร้างวิดีโอ

3. การพัฒนา (Development) ผู้วิจัยได้นำข้อความ ภาพ และวิดีโอที่สร้างขึ้นมาปรับแต่งเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และอัตลักษณ์ของชุมชน โดยได้รวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม เช่น ประเภทผลิตภัณฑ์ ความโดดเด่น คุณสมบัติเฉพาะ และเรื่องราวของกลุ่มนั้นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับแต่งสื่อที่สร้างขึ้น ให้มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชน ทั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ในรูปแบบบันทึกอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การออกแบบและพัฒนาสื่อในครั้งต่อ ๆ ไปสามารถคงเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง สำหรับเนื้อหาที่เป็น “ข้อความ” ตรวจสอบคำภาษาไทยให้ถูกต้อง การเขียนคำโปรยที่ดึงดูดความสนใจ ข้อมูลครบถ้วนตามคำสั่ง เนื้อหาที่เป็น “ภาพ” ตรวจสอบความถูกต้องและความสวยงาม เนื้อหาที่เป็น “วิดีโอ” ตรวจสอบคุณภาพและความต่อเนื่อง เมื่อจัดทำครบทั้ง 6 กลุ่ม แล้วจึงนำเนื้อหาไปนำเสนอให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสวยงาม โดยจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และนำข้อมูลสรุปผลการพิจารณาเนื้อหาต่างๆ กลับมาปรับปรุงแก้ไข กระบวนการพัฒนานี้จึงไม่ได้เป็นเพียงการผลิตสื่อครั้งเดียว แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำสื่อไปเผยแพร่จริงบนเพจเฟซบุ๊ก เพื่อให้สื่อที่ผลิตขึ้นสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจนและยั่งยืน

4. การนำไปใช้ (Implementation) ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาที่ผ่านการพิจารณาของกลุ่มตัวอย่าง และได้ปรับปรุงแก้ไขตามผลสรุปที่ได้พิจารณาร่วมกัน เมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำไปโพสต์เผยแพร่ในเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนโดยตั้งค่าเปิดเป็น “กลุ่มสาธารณะ” เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยมีการใช้แฮชแท็ก การใช้พีเจอร์การตลาด การปักหมุดโพสต์ การเชิญเพื่อนให้เข้าร่วมกลุ่มนี้ การเชิญผ่านคิวอาร์โค้ด การแชร์เนื้อหาที่โพสต์ไปยังช่องทางสื่อสังคมออนไลน์อื่นๆ มีการกดไลค์ กดแชร์ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้พีเจอร์ต่างๆ ของเพจเฟซบุ๊กที่ให้มาเพื่อใช้ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ทำการติดตามการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งาน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้ติดตามเพจ

5. การประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนการประเมินจะอยู่ตรงกลางของแบบจำลอง ADDIE เนื่องจากมีความจำเป็นต้องประเมินการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ดำเนินการตามกระบวนการ เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความจำเป็น

ผู้วิจัยได้นำเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ชื่อเพจเฟซบุ๊ก “ผลิตภัณฑ์ชุมชน ลาดบัวหลวง” ลิงก์ <https://facebook.com/productsladbualuang> และแบบประเมินคุณภาพสื่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสื่อและใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ทำการประเมินคุณภาพเนื้อหาของสื่อที่เผยแพร่ในเพจเฟซบุ๊ก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) และใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในการแปลผลข้อมูล ผลสรุปของการประเมินเนื้อหา พบว่า คุณภาพเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$, $S.D.=0.694$)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามครอบคลุมในการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ประกอบด้วยคำถาม แบบปลายปิด (Close-ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ เป็นคำถามปลายเปิดให้เสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างอิสระ

การทดสอบเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสื่อและใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) ที่ได้ไปเทียบเกณฑ์โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเป็นความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ ได้ค่า IOC=0.94 อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธี Cronbach's alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.938 ซึ่งบ่งชี้ถึงความน่าเชื่อถือระดับสูงมาก สามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจริงได้

4. ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดช่องทางออนไลน์สำหรับประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ทำให้การเข้าถึงผู้บริโภคในพื้นที่มีจำกัด การจำหน่ายยังอาศัยช่องทางออฟไลน์เป็นหลัก เช่น การฝากขายในร้านท้องถิ่นและการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก ซึ่งไม่เพียงพอต่อการตลาดในยุคดิจิทัล สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจึงมีความต้องการในการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้เพจเฟซบุ๊กเป็นช่องทางหลักในการเพิ่มการเข้าถึงและสร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภคในวงกว้าง จึงนำหลักการออกแบบ ADDIE Model มาประยุกต์ใช้และได้ผลการสร้างเพจเฟซบุ๊ก ดังนี้

ภาพที่ 5 แสดงหน้าหลัก เพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์ชุมชน ลาดบัวหลวง

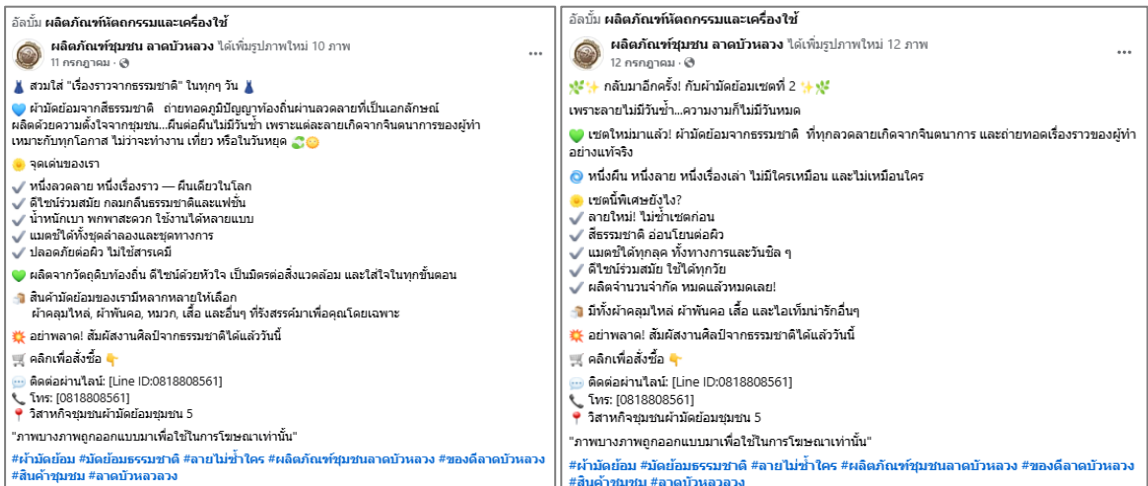
<https://facebook.com/productsladbu luang>

ตัวอย่าง ผลการออกแบบและสร้างเพจเฟซบุ๊ก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้ามัดย้อมชุมชน 5 ผลผลิต คือ ผ้ามัดย้อมครามจากสีธรรมชาติ มีความงดงามที่สะท้อนถึงการใช้ภูมิปัญญาการย้อมผ้าแบบดั้งเดิม

1. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างข้อความ

ตัวอย่าง ChatGPT (<https://chatgpt.com/>), Prompt Lab (<https://promptlabai.com/th>)

ออกแบบข้อความโฆษณาประชาสัมพันธ์ โปรโมชัน+เชิญชวน แคปชั่นขายของ

ภาพที่ 6 ตัวอย่าง ผลการปรับแก้ไขข้อความและโพสต์ลงในเพจเฟซบุ๊ก

การสร้างข้อความออกแบบข้อความโฆษณาประชาสัมพันธ์ เขียนแคปชั่นสำหรับโพสต์ในเพจเฟซบุ๊ก เนื้อหาที่ได้มีความถูกต้องตามหลักภาษาไทย สื่อความหมายได้ชัดเจน และมีความน่าสนใจมากขึ้น การใช้ Prompt ที่ระบุอารมณ์ของเนื้อหา เช่น แนวอบอุ่น เป็นมิตร หรือเชิงสร้างแรงบันดาลใจ ช่วยให้ข้อความมีลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ การใช้ ChatGPT และ Prompt Lab ยังช่วยลดเวลาในการเขียนเนื้อหาและเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการนำเสนอ ทำให้ได้โพสต์ที่มีความน่าอ่าน เข้าใจง่าย และสามารถเผยแพร่บนเพจเฟซบุ๊กได้ทันทีอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างรูปภาพ

ตัวอย่างใช้ ChatGPT แปลง prompt ภาษาไทย ให้เป็น ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้กับ Generative AI ที่รองรับเฉพาะข้อความคำสั่งที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น Leonardo (<https://leonardo.ai/>)

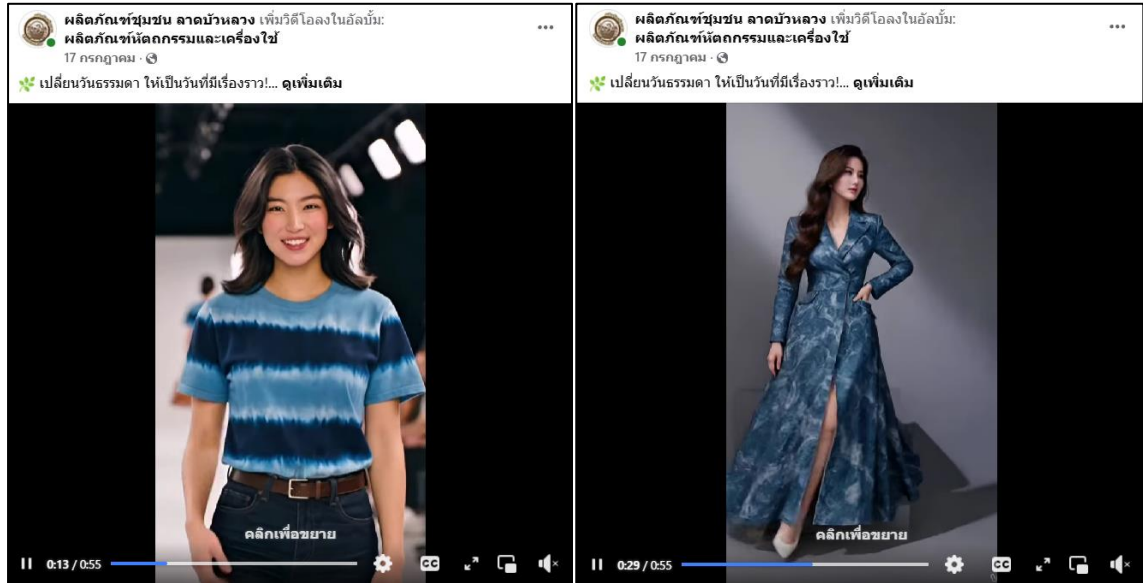

ภาพที่ 7 ตัวอย่าง การตกแต่งเพิ่มเติมภาพ สร้างรูปภาพโฆษณาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมชุมชน

การสร้างภาพนางแบบสวมผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมชุมชนขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์แต่ละแพลตฟอร์ม โดยรวมถือว่าได้ตามคำสั่ง Prompt ที่ใส่เข้าไป ซึ่งต้องมีการปรับคำสั่งและใส่รายละเอียดเพิ่มเติมให้เหมาะสม แต่สามารถสร้างภาพได้ตรงตามลักษณะผลิตภัณฑ์และอัตลักษณ์ของชุมชน ผู้วิจัยได้ปรับแก้ภาพตามข้อเสนอแนะเพื่อให้สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นอย่างถูกต้อง และใช้เป็นต้นแบบในการผลิตสื่อโฆษณาโดยไม่จำเป็นต้องจ้างนางแบบหรือช่างภาพจริง

3. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ (Generative AI) ในการสร้างวิดีโอ

ตัวอย่าง การใช้ Vidu (<https://wwwvidu.com/create/img2video>) ในการสร้างวิดีโอ

ภาพที่ 8 ตัวอย่าง ผลการใช้ Vidu ช่วยในการออกแบบสร้างวิดีโอ

การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ผ่าน Vidu ดำเนินการโดยนำภาพนิ่งที่สร้างด้วย Leonardo ซึ่งกำหนดขนาดเต็มตัวและท่าทางการโพสไว้อย่างเหมาะสม มาพัฒนาเป็นวิดีโอสั้นก่อนนำมาตัดต่อด้วย Capcut ใส่ดนตรีและจัดลำดับภาพให้สอดคล้องกับจังหวะและสคริปต์ที่กำหนดวิดีโอที่ได้สามารถนำเสนอเรื่องราวของชุมชนและผลิตภัณฑ์ได้อย่างทันสมัย ผ่านการผสมข้อความรูปภาพ และเอฟเฟกต์อย่างลงตัว ทำให้เนื้อหามีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ชมมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิต เพราะไม่จำเป็นต้องจ้างนางแบบหรือถ่ายทำวิดีโอจริง

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 81.60 มีอายุเฉลี่ย 50.68 ปี อายุมากที่สุด 70 ปี และอายุน้อยที่สุด 17 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.50 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 27.60 ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร ร้อยละ 43.70 เจ้าของธุรกิจ/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20.70 ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 3-8 ปี ร้อยละ 55.10 และ 8-13 ปี ร้อยละ 31.00

2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์
เชิงสร้างสรรค์ ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วย
ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ จำแนกตามรายด้าน

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	(n=87)
			ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านข้อความ คิดคอนเทนต์	4.83	0.296	มากที่สุด
2. ด้านรูปภาพ ภาพกราฟฟิก	4.82	0.324	มากที่สุด
3. ด้านวิดีโอเรียบเรียงเรื่องราว	4.78	0.345	มากที่สุด
4. ด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ถ่ายทอดเรื่องราว ของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	4.90	0.836	มากที่สุด
5. ด้านช่องทางการสั่งซื้อสินค้า	4.60	0.510	มากที่สุด
รวม	4.79	0.299	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.79$, S.D.=0.299) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ถ่ายทอดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.90$, S.D.=0.836) รองลงมา คือ ด้านข้อความ คิดคอนเทนต์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.83$, S.D.=0.296) ด้านรูปภาพ ภาพกราฟฟิก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.82$, S.D.=0.324) ด้านวิดีโอเรียบเรียงเรื่องราว มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.78$, S.D.=0.345) และด้านช่องทางการสั่งซื้อสินค้า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.510) ตามลำดับ โดยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

**3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนเสริมด้วยปัญญาประดิษฐ์
เชิงสร้างสรรค์**

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเสนอว่าควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เสริมทักษะ
ดิจิทัล และการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถดูแล
และพัฒนาเพจได้อย่างยั่งยืนด้วยตนเอง โดยให้วิสาหกิจชุมชนและสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้จัดอบรม

ควรมีการจัดเก็บคำสั่ง (Prompt) ที่ใช้ในการสร้างเนื้อหา ภาพ และวิดีโอไว้เป็นหมวดหมู่ของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาเนื้อหาในอนาคตได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งช่วยให้สามารถรักษาลักษณะของแต่ละชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยควรแบ่งแยก Prompt ตามลักษณะผลิตภัณฑ์ โทนนเนื้อหา และเอกลักษณ์ของกลุ่มนั้น เพื่อให้สมาชิกสามารถนำไปใช้ต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการปรับปรุงระบบการสั่งซื้อและการชำระเงิน ให้มีความสะดวกและหลากหลายมากขึ้น เช่น การชำระผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร ระบบพร้อมเพย์ หรือระบบตะกร้าสินค้าออนไลน์ อีกทั้งควรกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลเพจอย่างชัดเจน เพื่อให้มีการเผยแพร่เนื้อหาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องนอกจากนี้ ควรเชื่อมโยงเพจกับแพลตฟอร์มอื่น เช่น Instagram หรือ TikTok เพื่อขยายฐานผู้บริโภคให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. สรุปผล และอภิปรายผล

การออกแบบและพัฒนาเพจเฟซบุ๊กผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนในครั้งนี้ ดำเนินการตามกระบวนการ ADDIE Model ซึ่งช่วยให้การสร้างสื่อร่วมกับปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์ มีขั้นตอนที่เป็นระบบและตอบสนองต่อความต้องการของวิสาหกิจชุมชน เพจเฟซบุ๊กสามารถนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์อย่างมีระบบ มีเนื้อหาข้อความที่หลากหลาย รูปภาพและวิดีโอที่น่าสนใจ และสะท้อนอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาตลาดออนไลน์ผ่าน Facebook Fan Page ของไร่ปริยา จังหวัดขอนแก่น โดยการเล่าเรื่อง (Storytelling) ผ่านแฟนเพจสามารถสร้างอัตลักษณ์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิรภัทร ไชยเทพา และอรุณี พรหมคำบุตร, 2565)

ความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลจากการที่สมาชิกได้ร่วมออกแบบและพัฒนาเพจเฟซบุ๊ก ตรงกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีทั้งเนื้อหาที่เป็นข้อความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่สื่อสารถึงอัตลักษณ์และสามารถประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ถ่ายทอดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บ้านสวนพันจิตร์ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อการใช้แฟนเพจในการประชาสัมพันธ์สินค้า โดยเฉพาะด้านความน่าเชื่อถือและการเข้าถึงข้อมูล (มาริตา ชำนาญงามและคณะ, 2567) และสอดคล้องกับ บุชบา หินเธาว์ (2564) การพัฒนาเนื้อหาของสื่อเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ไข่เค็มสมุนไพรป่าจี้ ตำบลดอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อเพจเฟซบุ๊กอยู่ในระดับมากที่สุด

6. เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นจาก

<https://smce.doae.go.th/>.

จิรภัทร ไชยเทพา และอรุณี พรหมคำบุตร. (2565). การพัฒนาตลาดออนไลน์ผ่าน Facebook

FanPage ของไร่ปรีญา ตำบลบ้านเม็ง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 39(2), 55-74.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

บุษบา หินเธาว์. (2564). การพัฒนาเนื้อหาของสื่อเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์

ไข่เค็มสมุนไพร บำจี้ ตำบลดอนทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการตลาดและ

การสื่อสาร, 10(1), 77-93

ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2568). **รวมสถิติ Digital และการใช้ Social Media ในไทยประจำปี 2025.**

สืบค้นจาก <https://www.popticles.com/trends/thailand-digital-and-social-media-2025/>

มาริตา ชำนาญงาม, จิราพร เพชรมัน, และคณะ. (2567). **ความพึงพอใจต่อการพัฒนาช่องทางการ**

ประชาสัมพันธ์ของวิสาหกิจชุมชน ร้านบ้านสวนพันจิตร บนแฟนเพจ. วารสารลวະศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 1(2023), 96-107.

วรินทร์ มณีรัตน์. (2566). การประยุกต์ใช้ **Generative AI** เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในสื่อสังคม

ออนไลน์. วารสารวิจัยการสื่อสารและนวัตกรรม, 5(2), 112-128.

ศิริลักษณ์ แซ่โง้ว. (2567). การใช้เทคโนโลยี **Generative AI** เพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์

ท้องถิ่น. วารสารนิเทศศาสตร์ดิจิทัล, 4(1), 45-60.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2566). **แนวทางการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงสร้างสรรค์**

(Generative AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ. สืบค้นจาก <https://www.dga.or.th>

Digital Tips. (2022). **Social Media Marketing (SMM) คืออะไร ส่งผลต่อธุรกิจของคุณอย่างไร**

สืบค้นจาก <https://thedigitaltips.com/blog/marketing/social-media-marketing/>

Disrupt Ignite. (2023). **Generative AI คืออะไร.** สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2568, ค้นจาก

<https://www.disruptignite.com/blog/generative-ai>

- Hernandez, L., & Patel, R. (2024). **Generative AI in Digital Content Creation: Enhancing Engagement Through Automated Media Design**. *International Journal of Media and AI Applications*, 12(1), 33–52.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.
- Popticles. (2023). **Generative AI ความหวังใหม่ของนักการตลาด**. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2568, สืบค้นจาก <https://www.popticles.com/insight/generative-ai-for-marketer/>
- Prompt Expert, (2024). **ทำความเข้าใจกับ Generative AI คืออะไร ? ส่งผลกระทบต่อเราอย่างไรบ้าง**. สืบค้นจาก <https://www.prompt-expert.co/article/what-is-generative-ai-and-how-does-it-impact-us/>
- McGriff, Steven J. (2000). *Instructional System Design (ISD): Using the ADDIE Model*. *Instructional Design Models*, 226(14), pp. 1-2.

Received: 22 ต.ค. 2568

Revised: 19 พ.ย. 2568

Accepted: 24 พ.ย. 2568

การสำรวจการรับรู้และพฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เชิงจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

An Exploration Ethical AI Perception and Usage Among
Sakon Nakhon Rajabhat University Students

วีรอร พวงพันธ์^{1*} และ อุบลศิลป์ โพธิ์พรม¹

¹สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Weeraon Phuangphan^{1*} and Ubonsin Phoprom¹

¹Department of Computer Science, Faculty of Science and Technology,
Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding author: weeraon.ph67@snru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อประเมินระดับความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบ Chi-Square เพื่อหาความสัมพันธ์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของกลุ่มตัวแปรต่างๆ และการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความคิดเห็นต่อการตระหนักรู้ถึงจริยธรรมของกลุ่มนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 ตรวจสอบความคิดเห็นของนักศึกษาแบบออนไลน์ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชากรทั้งหมด 8,127 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างการคำนวณตามสูตรยามาเน่และเก็บแบบแบ่งชั้น จากนักศึกษาทั้ง 6 คณะ

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่นักศึกษารู้จักและใช้ปัญญาประดิษฐ์มากที่สุด คือ ChatGPT Siri และ Gemini เรียงตามลำดับ นักศึกษาใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ในด้านความรู้และทักษะปัญญา ด้านการสื่อสาร และการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี มากที่สุดเรียงตามลำดับ และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความตระหนักรู้ต่อจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในภาพรวมในระดับสูง (Mean = 4.1928

S.D. = 0.59585) และพบว่ารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์เพื่อความยั่งยืนของมนุษยชาติ ด้านภาวะความรับผิดชอบ ด้านความเป็นส่วนตัว ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านความไว้วางใจ ด้านความเป็นธรรม เท่าเทียมและไม่แบ่งแยก ด้านความโปร่งใสและอธิบายได้ และการทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักต่อจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง ($p < 0.05$) สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาชาวไทยในปัจจุบันมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์

คำสำคัญ: การใช้ปัญญาประดิษฐ์; จริยธรรมปัญญาประดิษฐ์; การตระหนักต่อจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์; นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Abstract

The purpose of this research was to explore the behavior and objectives of artificial intelligence (AI) usage among students of Sakon Nakhon Rajabhat University, as well as to assess students' awareness of AI ethics across various dimensions. This study employed a survey research method and analyzed quantitative data using descriptive statistics to determine percentages and means. Inferential statistics were also applied, including the Chi-Square test to examine the relationships between AI usage and various variables, and the t-test to assess students' opinions regarding their awareness of AI ethics. An open-ended questionnaire with a reliability coefficient of 0.915 was used to survey students' opinions online. The sample consisted of 400 students drawn from a total population of 8,127, determined using Yamane's formula. Stratified sampling was applied, covering students from all six faculties.

The research findings revealed that the artificial intelligence (AI) applications most recognized and frequently used by students were ChatGPT, Siri, and Gemini, respectively. Students reported that they primarily utilized AI for enhancing knowledge and cognitive skills, followed by communication, and the development of technological skills, in that order. Furthermore, the study indicated that students' overall awareness of AI ethics was at a high level (Mean = 4.1928, S.D. = 0.59585). Each dimension of AI ethics was also rated

highly, including: human oversight for the sustainability of humanity, responsibility, privacy, security and safety, trust, fairness and non-discrimination, transparency, and explainability. Statistical hypothesis testing confirmed that students of Sakon Nakhon Rajabhat University demonstrated a high level of awareness of AI ethics ($p < 0.05$). These findings reflect that contemporary students possess a fundamental understanding of ethical issues associated with the use of artificial intelligence.

Keywords: *The use of Artificial Intelligence; AI ethics; Awareness of AI ethics; Students of Sakon Nakhon Rajabhat University*

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาและการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ (Artificial Intelligence : AI) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเราอย่างแพร่หลาย การทำความเข้าใจในพฤติกรรมของผู้คนเรื่องการใช้ปัญญาประดิษฐ์จะช่วยให้เราสามารถพัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ให้ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สามารถนำปัญญาประดิษฐ์ไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ประเทศไทยได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (อัญชลี จวงจันทร์, 2566) อีกทั้งนโยบายเพื่อผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนากำลังคนด้านปัญญาประดิษฐ์โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาากำลังคนในทุกช่วงวัยและรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต มาขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนด้านปัญญาประดิษฐ์ของสถาบันอุดมศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ 1) AI Literacy ที่เป็นการปรับตัวให้รู้เท่าทันปัญญาประดิษฐ์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) AI Competency ที่นำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ มาประยุกต์เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น แอปพลิเคชันที่ช่วยคัดกรองภาวะซึมเศร้า และ 3) AI Ethics จริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ ที่สถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักจริยธรรม (ศุภมาส อิศรภักดี, 2567)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเป็นสถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา และในปัจจุบันปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยี

ดิจิทัลที่น่าสนใจและมีการนำไปปรับใช้ในองค์กรหลากหลาย จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครพบว่าในภาพรวมและรายด้านการใช้ประโยชน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในระดับมากถึง 13 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์สังเคราะห์เสียงเพื่อเป็นตัวอย่าง ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ประเมินความถูกต้องของการอ่าน ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์สังเคราะห์เสียงพร้อมกับภาพประกอบ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์แต่งคำถามจากบทความ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์คัดเฉพาะประโยคหรือคำที่สำคัญของบทความ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ระบุใจความสำคัญสรุปบทความ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์แนะนำหนังสือ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยอธิบายสัญลักษณ์ต่างๆ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ตรวจสอบความถูกต้องสำหรับการทำแบบฝึกหัด ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์แนะนำบทความ ด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์สำหรับพยากรณ์ข้อสอบในรายวิชาต่างๆ ล่วงหน้าและด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์หาคำตอบของข้อสอบที่คาดว่าจะได้ในรายวิชาต่างๆ (อรรคเดช ไครอามาตย์, 2567)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักศึกษาค้นเคยและให้ความสำคัญกับการใช้งานปัญญาประดิษฐ์เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ดีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบต่อใครนั้นต้องเกิดจากผู้ที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ต้องตระหนักถึงจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ ว่ามีบทบาทและความสำคัญอย่างไรต่อนักศึกษาในการเรียน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อสำรวจพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. เพื่อประเมินระดับความตระหนักด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

ปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ (Artificial Intelligence: AI) เป็นระบบประมวลผลความฉลาดเทียมที่สร้างให้กับสิ่งไม่มีชีวิตให้เท่าเทียมกับมนุษย์ มีระบบประมวลผลคล้ายสมองของมนุษย์ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นการกระทำ เช่น การจดจำคำพูด การแปลภาษา Chatbots การโต้ตอบอัตโนมัติ ระบบอัตโนมัติที่ใช้หุ่นยนต์ทำงาน เป็นต้น ปัญญาประดิษฐ์เป็นศาสตร์หนึ่งทางคอมพิวเตอร์ที่ประกอบไปด้วยความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้เรียนรู้และเข้าใจความสามารถของมนุษย์และมีความตั้งใจที่จะทำให้คอมพิวเตอร์มีความสามารถคล้ายกับมนุษย์โดยใช้ซอฟต์แวร์และ

ฮาร์ดแวร์เพื่อสามารถทำงานได้แทนมนุษย์หรือเพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ให้ได้ดียิ่งขึ้น ปัญญาประดิษฐ์คือเครื่องจักร (Machine) ที่มีฟังก์ชันที่มีความสามารถในการทำความเข้าใจเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ อาทิเช่น การรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผลและการแก้ปัญหาต่างๆ เครื่องจักรที่มีความสามารถในการให้เหตุผลก็ถือว่าเป็นปัญญาประดิษฐ์นั่นเอง วิวัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ได้มีนักคณิตศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์หลายท่านได้ศึกษาวิทยาการคอมพิวเตอร์และพัฒนาไปสู่การนำข้อมูลคำสั่งเข้าสู่อัลกอริทึม และในปี พ.ศ. 2493 Alan Turing ได้ศึกษาและพัฒนาคอมพิวเตอร์ด้านปัญญาประดิษฐ์ และโดยมีการตั้งเกณฑ์ทดสอบเพื่อที่จะระบุว่าเครื่องจักรกลหรือระบบคอมพิวเตอร์สามารถคิดได้ เหมือนมนุษย์ “Turing test” เป็นการทดสอบความฉลาดของคอมพิวเตอร์ ทำให้ Alan Turing ได้เป็นบิดาแห่งวิทยาการคอมพิวเตอร์และปัญญาประดิษฐ์ วิวัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบมาจนถึงปัจจุบันที่เกิดเป็นเทคโนโลยีที่หลากหลายปรับเข้ายุคสมัยและการใช้เทคโนโลยีนั้น ทำให้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยที่สามารถรับมือกับปัญหาที่ซับซ้อน เกินกว่าที่มนุษย์จะสามารถรับมือได้ และปัญญาประดิษฐ์ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถทำงานที่ซ้ำซาก น่าเบื่อแทนมนุษย์ได้อย่างดีเยี่ยมสามารถมีเวลาไปพักผ่อนที่สำคัญและสามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า (Thaiprogrammer, 2018, Online)

2. พฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในด้านต่างๆ

ตามแนวคิดของ อรรถเดช ไครอามาตย์ (2567) และ วรณรัช สันติอมรทัต (2566) ได้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ตามหัวข้อ ดังนี้ ด้านการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ด้านการแนะนำหนังสือ ด้านการสร้างสื่อการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตรอบรม ด้านการสื่อสาร ด้านความรู้และทักษะปัญญา ด้านการสร้างโมเดล 3 มิติ ด้านการสร้างคอนเทนต์ใหม่ๆ ด้านการเล่นเกม

3. ปัญญาประดิษฐ์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัญญาประดิษฐ์ที่สนใจศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ตามงานวิจัยของ อรรถเดช ไครอามาตย์ (2567) และ อติวงศ์ สุชาโต (2566) ทั้งหมด 20 ด้าน ดังต่อไปนี้ Google Read Along, Microsoft Immersive Reader, Paraphrasing Tool, Quillbot, IELTS Navigator, TK Read, Google Books, Stable Diffusion, Midjourney, ChatGPT, Siri, Alexa, Google Assistant, Generative AI, edtech, Gemini, Many Chat, Google Socratic, AI Chatbot, GET3D จากงานวิจัยของ (อรรถเดช ไครอามาตย์, 2567)

มาตย์, 2567) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ปัญญาประดิษฐ์โปรแกรม ChatGPT มากที่สุด จำนวน 284 คน

4. ประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์สำหรับการศึกษา

พฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้เป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาที่มีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งานตามที่ อรรถเดช ไครอามาตย์ (2567) ได้นำเสนอ ดังนี้ ใช้ปัญญาประดิษฐ์สังเคราะห์เสียงเพื่อเป็นตัวช่วย ใช้ปัญญาประดิษฐ์ประเมินความถูกต้องของการอ่าน ใช้ปัญญาประดิษฐ์สังเคราะห์เสียงพร้อมกับภาพประกอบ ใช้ปัญญาประดิษฐ์แต่งคำถามจากบทความ ใช้ปัญญาประดิษฐ์คัดเฉพาะประโยคหรือคำที่สำคัญของบทความ ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการระบุใจความสำคัญสรุปบทความ ใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ใช้ปัญญาประดิษฐ์แนะนำหนังสือ ใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยอธิบายสัญลักษณ์ต่างๆ ใช้ปัญญาประดิษฐ์ตรวจสอบคำตอบสำหรับคำถามอัตโนมัติในข้อสอบ ใช้ปัญญาประดิษฐ์แนะนำบทความ

5. จริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์

คำว่า ‘จริยธรรม’ มีความหมายว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2011) ขณะที่พจนานุกรมของมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด (University of Oxford) ให้ความหมายไว้ว่าเป็นระบบหลักศีลธรรมหรือกฎแห่งพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge) ที่ให้ความหมายว่าเป็นระบบความเชื่อที่ยอมรับกันทั่วไปซึ่งควบคุมพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบความเชื่อที่ยึดหลักศีลธรรม (Cambridge University Press, n.d.) จึงสามารถสรุปได้ว่าจริยธรรมคือหลักการหรือแนวทางที่กำหนดมาตรฐานประพฤติให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรมมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เนื่องจากการมีจริยธรรมจะช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขปราศจากปัญหาอาชญากรรมและความขัดแย้งเมื่อรวมคำว่าจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ คือการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดหรือกระทำผิดทางศีลธรรม (มัทนา ลีลาวิวัฒน์, 2566)

โดยสรุปปัญญาประดิษฐ์ที่สนใจที่ศึกษาตามวิจัยของ UNESCO (2564) และ คณะกรรมการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2565) และ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2567) ทั้งหมด 7 ข้อ ดังต่อไปนี้

1) ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ปัญญาประดิษฐ์ควรถูกออกแบบให้สามารถปกป้องความเป็นส่วนตัว และเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล การนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใดไปใช้งาน รวมถึงการ

เผยแพร่และใช้ประโยชน์ผลลัพธ์จากการประมวลผลและการตัดสินใจของปัญญาประดิษฐ์ต้องแจ้งให้
ผู้ใช้งานปัญญาประดิษฐ์ทราบล่วงหน้าถึงข้อมูลที่จะถูกเก็บรวบรวม และลักษณะการนำข้อมูลดังกล่าวไป
ใช้ ซึ่งต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน

2) ความมั่นคงและปลอดภัย (Security and Safety) ปัญญาประดิษฐ์ควรถูกสร้างให้มีความ
มั่นคงและปลอดภัย รวมถึงป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อมนุษย์ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และ
ประเทศ จากการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ที่มากเกินไป (Overused) และที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม
(Misused) โดยการใช้งานและการตัดสินใจของปัญญาประดิษฐ์ควรเกิดจากความตั้งใจของมนุษย์ หรือมี
กลไกให้มนุษย์สามารถแทรกแซงการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

3) ความไว้วางใจ (Reliability) ผู้วิจัย ออกแบบ หรือพัฒนาปัญญาประดิษฐ์จะต้องสามารถ
สร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งยังไม่ทราบผลกระทบจากการตัดสินใจ
ของระบบที่จะเกิดขึ้นได้แน่ชัดให้แก่สาธารณชนได้ โดยการวิจัยและพัฒนาระบบการวิเคราะห์
ประมวลผล และตัดสินใจของปัญญาประดิษฐ์ให้แม่นยำถูกต้อง สร้างผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้และสร้างผลลัพธ์
แบบเดียวกันใหม่ได้ (Reproducible) รวมถึงมีการควบคุมคุณภาพของข้อมูลที่นำมาใช้งาน เพื่อป้องกัน
ไม่ให้เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด ซึ่งอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของระบบปัญญาประดิษฐ์ได้

4) ความเป็นธรรม เท่าเทียม และไม่แบ่งแยก (Fairness and Non-discrimination) ปัญญาประดิษฐ์ควรถูกออกแบบและนำไปใช้งานเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรม ความเท่าเทียม ความ
หลากหลาย ความสามัคคี และความยุติธรรมของคนทุกกลุ่มในสังคม โดยที่ไม่เกิดความอคติหรือความเอน
เอียงใดๆ รวมถึงการให้โอกาสประชาชนทุกคนในสังคมให้ได้รับประโยชน์จากปัญญาประดิษฐ์ได้อย่าง
ทั่วถึงและเท่าเทียม

5) ความโปร่งใสและอธิบายได้ (Transparency and Explainability) ปัญญาประดิษฐ์ควร
ได้รับการออกแบบและนำไปใช้ โดยให้มนุษย์สามารถรู้ได้ว่ากำลังใช้ปัญญาประดิษฐ์อยู่เข้าใจได้ว่าข้อมูลถูก
นำไปใช้อย่างไร เข้าใจได้ถึงกระบวนการการตัดสินใจ การคาดการณ์ การกระทำต่างๆ ได้ และกำกับดูแล
และตรวจสอบปัญญาประดิษฐ์ได้ โดยควรทำให้มีการแปลผลการดำเนินการของระบบให้เป็นข้อมูลที่
สามารถอธิบายและเข้าใจได้โดยมนุษย์ สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งที่มาของชุดข้อมูลที่รับ
กระบวนการทำงานและการตัดสินใจของปัญญาประดิษฐ์รวมถึงสถานที่ เวลา และวิธีการนำ
ปัญญาประดิษฐ์ไปใช้เพื่อใช้เฝ้าระวังตรวจสอบความผิดปกติ วินิจฉัย ปัญหาและหาผู้รับผิดชอบได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้งานปัญญาประดิษฐ์

6) ภาระความรับผิดชอบ (Accountability) การวิจัยออกแบบหรือพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ ต้องมีกลไกที่ทำให้เกิดความมั่นใจถึงการรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากปัญญาประดิษฐ์ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ออกแบบ พัฒนาและนำไปใช้งาน ซึ่งต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงผู้รับผิดชอบได้โดยชัดเจน รวมถึงมีกลไกแก้ไขปัญหา หรือรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นตามภาระหน้าที่ของตนได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งควรตระหนักถึงบทบาทสำคัญของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ พัฒนา และนำไปใช้งาน ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านั้น จะต้องมีการปรึกษาร่วมกันเกี่ยวกับการทำงานของปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสม รวมถึงมีการวางแผนถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงหรือผลกระทบในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น

7) มนุษย์เป็นผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์ เพื่อความยั่งยืนของ มนุษยชาติ (Human Oversight and Human agency) ในการออกแบบและการนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งานนั้น ควรกำหนดให้คำนึงถึงมนุษย์เป็นหลัก (Human centric) และคงไว้ซึ่งความสามารถในการควบคุมปัญญาประดิษฐ์และสิทธิให้มนุษย์เป็นผู้ตัดสินใจ ในขั้นตอนการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการสำคัญ นอกจากนี้ระบบปัญญาประดิษฐ์จะต้องถูกออกแบบและนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ มนุษยชาติ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา
- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา
- สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และ ข้อที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วิธีดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยและดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้พิจารณาปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในปัจจุบันที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของนักศึกษา โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งเป็นสถาบันผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคม จึงต้องการทราบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างไร ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อประโยชน์ด้านใดบ้าง เช่น ด้านการเรียน การสื่อสาร หรือความบันเทิง และมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับ “จริยธรรมในการใช้ปัญญาประดิษฐ์” อยู่ใน

ระดับใด ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นนำไปสู่การตั้งชื่อเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศึกษาข้อมูลที่ผ่านมาว่ามีงานวิจัยหรือข้อมูลใดๆ ที่เคยศึกษาเรื่องจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมากำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับ

- พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี AI
- ผลกระทบและประโยชน์ของการใช้ AI ในภาคการศึกษา
- จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อการใช้ AI

ผลจากการศึกษาได้นำมากำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรด้านพฤติกรรมการใช้ AI (เช่น ความถี่ ลักษณะการใช้ จุดประสงค์การใช้)
2. ตัวแปรด้านการรับรู้และความตระหนักรู้ในจริยธรรมการใช้ AI

รวมทั้งนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือการวิจัยให้สอดคล้องกับเนื้อหาและบริบทของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะการวิจัยเป็นแบบ สํารวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้เชิงจริยธรรมของนักศึกษานั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและเชิงอ้างอิง

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 8,127 คน ปีการศึกษา 2/2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครจำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรยามาเน่ (Yamane)

ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิดโดยมีขั้นตอนการพัฒนาอยู่ 2 ขั้นตอน คือ

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) พบว่าค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

2. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตร Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

ขั้นตอนที่ 7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง (Offline) ในขณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. การเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ (Online Questionnaire) ผ่าน Google Form เพื่อเพิ่มความสะดวกและความครอบคลุม

ขั้นตอนที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งแบบพรรณนาและแบบเชิงอ้างอิง

1. สถิติเชิงพรรณนา
  - ร้อยละ (Percentage)
  - ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอ้างอิง
  - Chi-Square และ T-test

ขั้นตอนที่ 9 รายงานผลการวิจัย

รายงานผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ ได้แก่

1. ฤทธิกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. การรับรู้และพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักศึกษาต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์
โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง สรุปผล และอภิปรายเชิงวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 10 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งนำเสนอรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นำเสนอดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ

ตารางที่ 2 การใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่นักศึกษาเคยใช้งาน

ตารางที่ 3 การนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งานด้านต่างๆ

ตารางที่ 4 สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา

ตารางที่ 5 สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา

ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินระดับความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา ในด้านต่างๆ

ตารางที่ 6 สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง

ตารางที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ

เพศ	ชั้นปี	คณะ						รวม
		ครุศาสตร์	เทคโนโลยีการเกษตร	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	วิทยาการจัดการ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
ชาย	1	3	0	1	7	1	1	13
	2	17	3	0	8	7	2	37
	3	19	4	9	16	6	3	57
	4	12	6	1	24	7	2	55
	5	3	0	0	0	0	0	3
รวม		54	13	11	55	21	8	162
หญิง	1	2	4	1	4	4	3	18
	2	17	0	1	8	24	5	55
	3	26	6	9	11	24	4	80

ตารางที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ (ต่อ)

เพศ	ชั้นปี	คณะ						รวม
		ครุศาสตร์	เทคโนโลยีการเกษตร	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	วิทยาการจัดการ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
	4	17	7	9	21	17	8	79
	5	7	0	0	0	0	0	7
รวม		69	17	19	44	69	20	239
รวม	1	5	4	2	11	5	4	31
	2	34	3	1	16	31	7	92
	3	45	10	18	27	30	7	137
	4	29	13	9	45	24	10	130
	5	10	0	0	0	0	0	10
รวม		123	30	30	99	90	28	400

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักศึกษา 400 คน จาก 6 คณะ โดยเก็บตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาและเก็บข้อมูลตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5

ตารางที่ 2 ปัญญาประดิษฐ์ที่นักศึกษาเคยใช้งาน

ปัญญาประดิษฐ์	จำนวนผู้ใช้งาน	ร้อยละ
ChatGPT	284	23.9
Siri	209	17.6
Gemini	168	14.2
GoogleBooks	61	5.1
MicrosoftImmersiveReader	59	5.0
GoogleAssistant	52	4.4
GoogleReadAlong	43	3.6
ManyChat	39	3.3
Alexa	32	2.7

ตารางที่ 2 ปัญญาประดิษฐ์ที่นักศึกษาเคยใช้งาน (ต่อ)

ปัญญาประดิษฐ์	จำนวนผู้ใช้งาน	ร้อยละ
GoogleSocratic	30	2.5
IELTSNavigattor	28	2.4
Midjourney	27	2.3
Quillbot	25	2.1
StadleDiffusion	25	2.1
TKRead	21	1.8
GET3D	20	1.7
ParaphrasingTool	19	1.6
GenerativeAI	19	1.6
edtech	17	1.4
Todoist	8	0.7
รวม	1183	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ปัญญาประดิษฐ์โปรแกรม ChatGPT มากที่สุด จำนวน 284 คน รองลงมา คือ Siri จำนวน 209 คน และลำดับที่สาม คือ Gemini จำนวน 168 คน

ตารางที่ 3 การนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งานด้านต่างๆ

ด้าน	จำนวนผู้ใช้งาน	ร้อยละ
ด้านความรู้และทักษะปัญญา	190	18.5
ด้านการสื่อสาร	172	16.7
ด้านการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี	147	14.3
ด้านการสร้างสื่อการสอน	115	11.2
ด้านการแนะนำหนังสือ	107	10.4
ด้านสร้างคอนเทนต์ใหม่ๆ	90	8.8
ด้านการพัฒนาหลักสูตรอบรม	84	8.2
ด้านการเล่นเกม	63	6.1
ด้านการสร้างโมเดล3มิติ	60	5.8
รวม	1028	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในด้านความรู้และทักษะปัญหา มากที่สุด จำนวน 190 คน รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารจำนวน 172 คน และลำดับที่สาม คือ ด้านการ พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีจำนวน 147 คน

การหาความสัมพันธ์ของความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ จำแนกตามชั้นปีดังแสดงในตารางที่ 4 และจำแนกตามเพศดังแสดงในตารางที่ 5 ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานการวิจัย คือ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา

สมมติฐานทางสถิติ คือ

$H_0 : \rho = 0$ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา

$H_1 : \rho \neq 0$ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา

ตารางที่ 4 แสดงการทดสอบสมมติฐานความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา

ระดับชั้น	ความถี่ในการใช้							รวม	P=0.00
	ทุกวัน	2 ครั้ง/ สัปดาห์	3 ครั้ง/ สัปดาห์	4 ครั้ง/ สัปดาห์	5 ครั้ง/ สัปดาห์	6 ครั้ง/ สัปดาห์	สัปดาห์ ละครั้ง		
ชั้นปีที่ 1	5	3	7	4	7	3	2	31	
ชั้นปีที่ 2	13	13	14	9	11	10	22	92	
ชั้นปีที่ 3	27	17	45	16	7	9	16	137	
ชั้นปีที่ 4	7	4	12	54	29	9	14	130	
ชั้นปีที่ 5	0	0	0	0	10	0	3	31	
รวม	52	38	78	83	64	31	54	400	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ พบว่า $P < 0.05$ ($P = 0.000$) เป็นการยอมรับสมมติฐานทางสถิติ H_1 ที่ว่า ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีของนักศึกษา เป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานการวิจัย คือ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา

สมมติฐานทางสถิติ คือ

$H_0 : \rho = 0$ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา

$H_1 : \rho \neq 0$ ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบสมมติฐานความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา

เพศ	ความถี่ในการใช้								รวม	P=0.092
	ทุก วัน	2 ครั้ง/ สัปดาห์	3 ครั้ง/ สัปดาห์	4 ครั้ง/ สัปดาห์	5 ครั้ง/ สัปดาห์	6 ครั้ง/ สัปดาห์	สัปดาห์ ละครั้ง	รวม		
ชาย	24	16	36	36	23	15	12	162		
หญิง	28	22	42	47	41	16	42	238		
รวม	52	38	78	83	64	31	54	400		

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ พบว่า $P > 0.05$ ($P = 0.092$) เป็นการยอมรับสมมติฐานทางสถิติ H_0 ที่ว่า ความถี่ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ขึ้นอยู่กับเพศของนักศึกษา เป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ดังแสดงในตารางที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง

สมมติฐานทางสถิติ คือ

$H_0 : \mu \leq 3.49$ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ต่ำกว่าระดับสูง

$H_1 : \mu > 3.49$ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความตระหนักถึงจริยธรรม

ปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง

ตารางที่ 6 ภาพรวมในการใช้จริยธรรมปัญญาประดิษฐ์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ความตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์	$\bar{x}$	S.D.	t	P	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านความเป็นส่วนตัว	4.0150	.67717	15.506	0.000	ระดับสูง
ด้านความมั่นคงและปลอดภัย	4.0229	.68406	15.581	0.000	ระดับสูง
ด้านความไว้วางใจ	4.0271	.67499	15.914	0.000	ระดับสูง
ด้านความเป็นธรรมเท่าเทียมและไม่แบ่งแยก	4.0400	.68961	15.951	0.000	ระดับสูง
ด้านความโปร่งใสและอธิบายได้	4.0413	.69110	15.953	0.000	ระดับสูง
ด้านภาระความรับผิดชอบ	4.0797	.66122	17.836	0.000	ระดับสูง
ด้านมนุษย์เป็นผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์เพื่อ ความยั่งยืนของมนุษยชาติ	4.2511	.64324	16.050	0.000	ระดับสูง
ภาพรวมทุกด้าน	4.1928	.59585	15.772	0.000	ระดับสูง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ พบว่า $P < 0.05$ ($P = 0.00$) เป็นการยอมรับสมมติฐานทางสถิติ H_1 ที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง เป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากทั้ง 6 คณะ มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์มากที่สุดสามอันดับแรก คือ ChatGPT, Siri และ Gemini มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านความรู้และทักษะปัญญา ด้านการสื่อสาร ด้านการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ด้านการสร้างสื่อการสอน ด้านการแนะนำหนังสือ ด้านสร้างคอนเทนต์ใหม่ๆ ด้านการพัฒนาหลักสูตรอบรม ด้านการเล่นเกม ด้านการสร้างโมเดล 3 มิติ และมีการใช้ในด้านความรู้และทักษะปัญญามากที่สุด

ยอมรับสมมติฐานการวิจัยทั้ง 2 ข้อ คือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ขึ้นอยู่กับชั้นปีและเพศของนักศึกษา โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์บ่อยกว่าชั้นปีอื่นๆ และเพศหญิงใช้บ่อยกว่าเพศชาย คือ 4 ครั้ง/สัปดาห์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินระดับความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ทั้งหมด 7 ด้าน โดยนักศึกษาตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูงทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์เพื่อความยั่งยืนของมนุษยชาติ ด้านการยอมรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใสและอธิบายได้ ด้านความเป็นธรรม เท่าเทียมและไม่แบ่งแยก ด้านความไว้วางใจ ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านความเป็นส่วนตัว และเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการสำรวจพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่านักศึกษามีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่ศึกษาทั้งหมด 20 โปรแกรม สอดคล้องกับการวิจัยของ อรรถเดช ไครอามาตย์ (2567) จำนวน 10 โปรแกรม และอีกทั้งยังสอดคล้องกันในประเด็นการใช้ปัญญาประดิษฐ์มากที่สุด คือ ChatGPT การนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้งานด้านต่างๆ ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถเดช ไครอามาตย์ (2567) และ วรณรัช สันติอมรทัต (2566) ตามหัวข้อ ดังนี้ ด้านความรู้และทักษะปัญญา ด้านการสื่อสาร ด้านการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ด้านการสร้างสื่อการสอน ด้านการแนะนำหนังสือ ด้านสร้างคอนเทนต์ใหม่ๆ ด้านการพัฒนาหลักสูตรอบรม ด้านการเล่นเกมน ด้านการสร้างโมเดล 3 มิติ ทั้งนี้ เพราะ ChatGPT เป็นโปรแกรมที่นักศึกษาคุ้นเคย ใช้งานง่าย และใช้ค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษา

ผลจากการประเมินระดับความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ พบว่า นักศึกษามีความตระหนักรู้ด้านจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษามีการรับรู้ เข้าใจ และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) อย่างมีจริยธรรม โดยเฉพาะในมิติของความรับผิดชอบ การไม่เลือกปฏิบัติ ความโปร่งใส และการคำนึงถึงผลกระทบต่อมนุษย์และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO (2564) และ คณะกรรมการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2565) และ สำนักงาน คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2567) ทั้งหมด 7 ข้อ โดยนักศึกษาตระหนักถึงจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในระดับสูงทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้ควบคุมปัญญาประดิษฐ์เพื่อความยั่งยืนของมนุษยชาติ ด้านการ

ความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใสและอธิบายได้ ด้านความเป็นธรรม เท่าเทียมและไม่แบ่งแยก ด้านความไว้วางใจ ด้านความมั่นคงและปลอดภัย ด้านความเป็นส่วนตัว จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศของนักศึกษาและความถี่ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ พบว่ามีค่า $p = 0.092$ ($p > 0.05$) ผลการวิจัยนี้ “ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้” แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตที่ “ยอมรับได้ทางวิชาการ” เพราะสะท้อนแนวโน้มของสังคมปัจจุบันที่การเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ สอดคล้องกับแนวคิดของ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567) ที่ระบุว่า “ความเท่าเทียมทางเพศทางดิจิทัล (Digital Gender Equality)” เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล นักศึกษาทั้งเพศชายและหญิงมีรูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อจะได้นำความรู้นี้ไปเผยแพร่บนสื่อโซเชียลต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครให้ทั้งนักศึกษาและบุคลากรได้รับทราบ อีกทั้งได้เป็นความรู้ที่จะไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางด้านคอมพิวเตอร์และด้านปัญญาประดิษฐ์

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2567). **สถิติจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี** ปีการศึกษา 2567 ภาคการศึกษาที่ 2. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มัทนา ลีลาวิวัฒน์. (2566). **จริยธรรมของปัญญาประดิษฐ์ ปัญญาประดิษฐ์ในทางการแพทย์ แขนงบทรถยนต์ไร้คนขับ** (รายงานผลวิจัย). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรรณรัช สันติอมรทัต. (2566). **ปัญญาประดิษฐ์: โอกาสหรืออุปสรรคของคนไทยในอนาคต** (รายงานผลวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ศุภมาส อิศรภักดี. (2567). **ขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม ณ ศูนย์การประชุมกรุงเทพ** (รายงานผลวิจัย). เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน** กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ คณะกรรมการจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์. (2565). **แนวปฏิบัติจริยธรรมด้านปัญญาประดิษฐ์** (รายงานผลวิจัย). สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม: จังหวัดปทุมธานี

- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม (2567). **แนวปฏิบัติจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ Thailand AI Ethics Guideline** (รายงานผลวิจัย) มหาวิทยาลัยมหิดล: กรุงเทพมหานคร
- อัญชลี จวงจันทร์. (2566). **เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการบริหารงานภาครัฐ** (รายงานผลวิจัย). สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- อรรคเดช ไครอามาตย์. (2567). **การศึกษาพฤติกรรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร** (รายงานผลวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- อติวงศ์ สุชาโต. (2566). **การศึกษาแนวทางการประยุกต์ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ของผู้เรียนของระดับประถมศึกษา** (รายงานผลวิจัย). กรุงเทพมหานคร
- Thaiprogrammer. (2018). **ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คืออะไร** (รายงานผลวิจัย). กรุงเทพมหานคร
- UNESCO. (2564). **จริยธรรมของสิ่งประดิษฐ์** (รายงานวิจัย). ปารีส: ยูเนสโก.

Received: 22 ต.ค. 2568

Revised: 3 ธ.ค. 2568

Accepted: 9 ธ.ค. 2568

การพัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่โดยใช้ไลน์บอต

Developing Digital Marketing Innovations to Enhance the Skills of Young
Entrepreneurs Using Line Bots

พิมพ์ชนก สุวรรณศรี^{1*}

¹ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Pimchanok Suwannasri^{1*}

¹Department of Computer, Faculty of Science and Technology,
Chiang Mai Rajabhat University

*Corresponding author: pimchanok_tham@cmru.ac.th

Abstract

This research aims to 1) Develop digital marketing innovation to enhance the skills of young entrepreneurs, 2) Compare the learning achievement between before and after learning, and 3) Evaluate the satisfaction in using the innovation. The sample consisted of 30 Mathayom 2 students from Ban Mueang Kued School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, who participated in knowledge transfer activities to the community, together with teachers and students in the Kued Chang community at Ban Mueang Kued School. The research instruments included: 1) The digital marketing innovation designed to strengthen youth entrepreneurial skills, 2) An innovation quality assessment form, 3) An innovation satisfaction assessment form, and 4) Pre-test and post-test evaluations. The research findings were as follows: 1) The innovation was delivered through the “Sai Jai Marketing Line Bot,” consisting of (1.1) Sai Jai Digital Marketing e-Book, presented as a short 10 episode cartoon-style comic; (1.2) Sai Jai Digital Marketing Video Clips, presented as animated cartoons; and (1.3) The pretest and posttest. The quality evaluation by experts indicated that the innovation reached a very high level of quality, with an average score of 4.60 (S.D. = 0.42). 2) The comparison of learning achievement between the pretest and posttest revealed that students’ post-learning scores were significantly higher than their pre-learning scores

at the .05 level of statistical significance. 3) Student satisfaction with the innovation was rated at a high level, with an average score of 4.15 (S.D. = 0.82).

Keyword: Innovation; Digital Marketing; Young Entrepreneurs

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) ประเมินความพึงพอใจในการใช้งานนวัตกรรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเมืองกีด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ครู นักเรียนในพื้นที่ชุมชนกีดช้าง ณ โรงเรียนบ้านเมืองกีดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ 2) แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรม 3) แบบประเมินความพึงพอใจนวัตกรรม และ 4) แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้ 1) นวัตกรรมนำเสนอในแพลตฟอร์มไลน์บอตใส่ใจการตลาด ภายในไลน์บอตประกอบด้วย 1.1) อีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล นำเสนอในรูปแบบหนังสือการ์ตูนสั้นจำนวน 10 ตอน 1.2) คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล นำเสนอในรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชัน และ 1.3) แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = 0.42) 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมจากนักเรียนอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.82)

คำสำคัญ: นวัตกรรม; การตลาดดิจิทัล; ผู้ประกอบการรุ่นใหม่

บทนำ

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม การมีทักษะชีวิตวัยรุ่น เป็นความสามารถพื้นฐานของวัยรุ่นที่ใช้เผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน ทักษะชีวิตเป็นทักษะที่ทำให้คนรู้จักดูแลตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ส่งผลให้คนมีสภาพการดำรงชีวิตที่มีความสุขและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระของ

สังคม จึงได้นำไปใช้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมโลก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง โดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับอารมณ์และความเครียดในการแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างฉลาด (วรณูช อดิศักดิ์ดา และศิริวรรณ สมานมิตร, 2554) ซึ่ง 4 Skills หลักสำคัญที่ควรมุ่งสร้างทักษะให้เยาวชนต้องมี (ผู้จัดการออนไลน์, 2566) คือ 1) Upskill - Reskill อัปสกีล คือ การเพิ่มทักษะ หรือองค์ความรู้ที่จะส่งผลให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รีสกีล คือ การสร้างทักษะขึ้นมาใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน 2) Data Skill ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ นอกเหนือจากการนำมาวิเคราะห์ ยังมีเรื่องการเข้าถึงข้อมูล และการเลือกข้อมูลมาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันแค่กดเสิร์ชข้อมูลก็หลั่งไหลเข้ามา 3) Digital Skill ปัจจุบันใช้เทคโนโลยีในการทำงานในหลายระดับ ต้องใช้งานอุปกรณ์เครื่องมือดิจิทัล หากมีความเข้าใจจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ และ 4) Soft Skill - Hard Skill ซอฟท์สกีล คือ การเน้นพัฒนาคุณสมบัติภายใน ความเห็นอกเห็นใจ ความช่วยเหลือ การทำงานร่วมกันเป็นทีม และฮาร์ดสกีล คือ ทักษะหรือความสามารถที่ใช้ในการทำงานในแต่ละสายอาชีพ

โรงเรียนบ้านเมืองกุดมีการสนับสนุนทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน โดยเฉพาะทุกวันศุกร์ทางโรงเรียนจะมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนซึ่งนักเรียนมีการรวมกลุ่มจัดชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น ชุมนุมทำของที่ระลึก ชุมนุมทำอาหาร ชุมนุมนวด ชุมนุมถ่ายรูป ชุมนุมเครื่องตุ้ม และชุมนุมมัดคอกุศกน้อย ในแต่ละชุมนุมนักเรียนจะต้องมีทักษะต่าง ๆ นอกจากนักเรียนจะทำกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ส่วนหนึ่ง นักเรียนสามารถนำทักษะนี้ไปต่อยอดในชีวิตประจำวันและช่วยเหลือครอบครัวอีกทาง โดยเฉพาะการขายสินค้า นอกจากจะต้องมีทักษะในการผลิตผลิตภัณฑ์แล้ว การตลาดเพื่อส่งเสริมยอดขายจึงเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน การจะเพิ่มยอดขายให้กับสินค้าได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ในการจัดจำหน่าย ซึ่งในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มยอดขายโดยเฉพาะการขายออนไลน์ ที่มีช่องทางแพลตฟอร์มมากมายที่สามารถช่วยให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก ดังนั้นหากนักเรียนมีทักษะในการจัดการด้านการตลาดดิจิทัลจะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มยอดขายให้กับสินค้าในครอบครัวได้

ตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) คือ การทำการตลาดผ่านช่องทางออนไลน์หรือสื่อดิจิทัล (Digital Media) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของ Digital Marketing ไม่ต่างจากการทำการตลาดทั่วไป เพราะธุรกิจจำเป็นต้องเข้าใจเรื่อง Brand Position, 4P และ SWOT ของตัวเองก่อน แล้วจึงมาวางแผนว่าจะทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักแบรนด์และผลิตภัณฑ์ของตัวเอง เพียงแต่มีคำว่า “Digital” เข้ามากำกับว่า คอนเทนต์ที่สร้างขึ้นจะถูกเผยแพร่บนช่องทางดิจิทัล ตัวอย่างช่องทางดิจิทัลที่นิยมใช้ทำ Digital Marketing (The Digital Tips, 2565) มีดังนี้ Search Engine คือ เครื่องมือที่เอาไว้ใช้สืบค้นข้อมูล (เช่น Google, Yahoo!, Bing) เว็บไซต์ Social Media (เช่น Facebook, Twitter, Instagram, LINE, TikTok) อีเมล และ แอปพลิเคชันต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่ควรทำการตลาดดิจิทัล คือ 1) รูปแบบ

การตลาดที่ใช้งบประมาณต่ำกว่าทำโฆษณาแบบดั้งเดิม ในขณะที่โฆษณาออนไลน์ทำได้เจาะจงกว่า และยังใช้งบประมาณเบื้องต้นเพียงไม่กี่สิบบาท 2) มีเทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการตลาดดิจิทัลได้ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาคอนเทนต์ รวมทั้งเครื่องมือติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ อีกมาก 3) สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือผู้อ่านในการทำ การตลาดได้แบบเจาะจง นำไปสู่การทำ Data Driven Marketing ไม่ต้องทำการตลาดแบบหว่านแห ช่วยประหยัดงบประมาณและได้เพิ่มประสิทธิภาพ 4) ติดตามข้อมูลได้แบบเป็นปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างกับ การทำการตลาดแบบดั้งเดิม เพราะทุกสิ่งที่เกิดขึ้นบน Platform Online 5) ความพิเศษของ การตลาดดิจิทัล คือ ช่องทางที่หลากหลาย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากมาย และสามารถออกแบบกล ยุทธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านการใช้ช่องทางต่าง ๆ ให้เหมาะกับจุดประสงค์การตลาดได้ และ 6) การ ทำแคมเปญการตลาดบนโลกออนไลน์ ทำได้รวดเร็ว และใช้ต้นทุนน้อย สามารถวัดผลลัพธ์ ทดลอง วิธีกันได้ เอื้อทำให้ธุรกิจสามารถคิดหาวิธีการตลาดใหม่ ๆ

ดังนั้นจะเห็นว่า นอกจากนักเรียนจะมีทักษะในด้านอาชีพแล้ว ทักษะในการจัดการด้าน การตลาดจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่การเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นมาก ซึ่งนักเรียนในรุ่นวัยนี้จึงสามารถเป็นตัวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเพิ่มช่องทางทางการตลาดให้กับ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนตัวเองได้ ดังนั้นโครงการวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาทักษะในการ จัดการด้านการตลาดดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เพื่อส่งเสริมยอดขายในโลกออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้งานนวัตกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนบ้านเมืองกีด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 72 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเมืองกีด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ครู นักเรียนในพื้นที่ ชุมชนกีดช้าง ณ โรงเรียนบ้านเมืองกีด ด้วยความสมัครใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 นวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่

2.2 แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่ารายการคำถามทุกข้อมีค่าความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้งานได้

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งานนวัตกรม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่ารายการคำถามทุกข้อมีค่าความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้งานได้

แบบประเมินคุณภาพ และแบบประเมินความพึงพอใจมีการแปรผล ดังนี้

5.00 – 4.50	หมายถึง	มากที่สุด
4.49 – 3.50	หมายถึง	มาก
3.49 – 2.50	หมายถึง	ปานกลาง
2.49 – 1.50	หมายถึง	น้อย
1.49 – 1.00	หมายถึง	น้อยที่สุด

2.4 แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน เป็นข้อคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ โดยพิจารณาตามหลักความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญว่าเพียงพอต่อการวัดความรู้ในประเด็นที่วิจัย โดยไม่สร้างภาระเวลาแก่ผู้ตอบมากเกินไป แบบทดสอบผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่ารายการคำถามทุกข้อมีค่าความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้งานได้

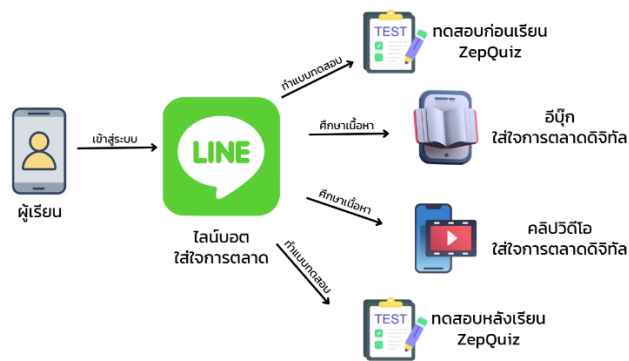
3. การพัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดแบบ ADDIE Model (พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และคณะ, 2567) มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ โรงเรียนบ้านเมืองกี้ดมีการสนับสนุนทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนโรงเรียน โดยเฉพาะทุกวันศุกร์ทางโรงเรียนจะมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนซึ่งนักเรียนมีการรวมกลุ่มจัดชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น ชุมนุมทำของที่ระลึก ชุมนุมทำอาหาร ชุมนุมนวด ชุมนุมถ่ายรูป ชุมนุมเครื่องตี๋ม และ ชุมนุมมัดคุเทศก์น้อย ซึ่งในแต่ละชุมนุมนักเรียนจะต้องมีทักษะต่าง ๆ ซึ่งนอกจากนักเรียนจะทำกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ส่วนหนึ่ง นักเรียนสามารถนำทักษะนี้ไปต่อยอดในชีวิตประจำวันและช่วยเหลือครอบครัวอีกทาง โดยเฉพาะการขายสินค้า นอกจากจะต้องมีทักษะในการผลิตผลิตภัณฑ์แล้ว การตลาดเพื่อส่งเสริมยอดขายจึงเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน ในปัจจุบันมีการนำ

เทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มยอดขายโดยเฉพาะการขายออนไลน์ ที่มีช่องทางแพลตฟอร์มมากมายที่สามารถช่วยให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก

ดังนั้น การเรียนรู้การตลาดออนไลน์จึงควรได้รับการบูรณาการเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สมาร์ทโฟนเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินการ ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การสร้างเอกลักษณ์และจุดขายของผลิตภัณฑ์ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ไปจนถึงการวางแผนและดำเนินกิจกรรมการตลาดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ การฝึกปฏิบัติจริงบนแพลตฟอร์มเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในกลยุทธ์การตลาด การสื่อสารกับลูกค้า และการจัดการการตลาดดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่สามารถต่อยอดไปสู่การสร้างรายได้และพัฒนาศักยภาพทางอาชีพในอนาคต

3.2 การออกแบบ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การออกแบบนวัตกรรม โดยขั้นตอนการออกแบบเน้นการวางโครงสร้างของนวัตกรรมและกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและเข้าถึงนวัตกรรมได้ง่าย ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพรวมนวัตกรรมการตลาดดิจิทัล

3.2.1 ออกแบบเนื้อหาในรูปแบบการ์ตูนสั้น เรื่องใสใจการตลาดดิจิทัล จำนวน 10 ตอน เริ่มต้นเปิดร้านออนไลน์ ฉบับมือใหม่เข้าใจง่าย ออกแบบให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นที่ไม่เคยขายของออนไลน์มาก่อน

3.2.2 ออกแบบนวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสมาร์ทโฟน ดังนั้นการเข้าถึงเนื้อหาจะต้องเข้าถึงง่าย ไม่ยุ่งยาก และสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ นวัตกรรมดังกล่าว คือ นวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ การทำงานของนวัตกรรมมีการออกแบบดังนี้

3.2.2.1 ไลน์บอตใสใจการตลาด (Saijai Marketing) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกลางในการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายดำเนินการตามขั้นตอนการออกแบบ โดยเริ่มจากการลงทะเบียนเข้าสู่ระบบ การเข้าถึงเนื้อหา การทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน รวมถึงการติดตามผล

การเรียนรู้รายบุคคล ไลน์บอตเป็นแพลตฟอร์มที่เข้าถึงง่าย และไม่ต้องลงโปรแกรมเพิ่มเติม ภายในไลน์บอตประกอบไปด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน อีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล และแบบทดสอบหลังเรียน

3.2.2.2 อีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล เป็นสื่อที่มีเป้าหมายเพื่อถ่ายทอดเนื้อหา ด้านการตลาดดิจิทัลให้เข้าใจง่าย นำเสนอในรูปแบบการ์ตูนภาพนิ่ง ประกอบคำบรรยายเนื้อหา เรื่อง ใส่ใจการตลาดดิจิทัล มีตัวละครชื่อฟ้าใสเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่อง และมีเรื่องราวต่อเนื่อง 10 ตอน ที่เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

3.2.2.3 คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล พัฒนาขึ้นเพื่อสรุปสาระสำคัญจาก แต่ละตอนของอีบุ๊ก โดยรวมเป็นคลิปเดียว มีความยาว 10 นาที นำเสนอเนื้อหาเรื่อง ใส่ใจการตลาดดิจิทัล ในรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชัน เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้เรียน สามารถเลือกรับชมเนื้อหาจากคลิปวิดีโอได้ แทนการอ่านจากอีบุ๊ก

3.2.2.4 แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เป็นคำถามสำหรับทดสอบ ความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อประเมินความรู้ที่ได้รับ ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ และเป็นคำถามชุด เดียวกัน

3.2.3 ออกแบบแบบประเมิน แบบประเมินที่ใช้ในการประเมินนวัตกรรมนี้มี 2 แบบ ประเมิน คือ แบบประเมินคุณภาพ และ แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งาน ซึ่งแบบประเมินทั้งสองเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3 การพัฒนา ทำการพัฒนา นวัตกรรม การตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการ รุ่นเยาว์ ตามการออกแบบในแต่ละส่วน ดังนี้

3.3.1 ไลน์บอตใส่ใจการตลาด เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการจัดการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาโดยใช้ LINE Messaging API เชื่อมต่อกับเซิร์ฟเวอร์ ภาษาคอมพิวเตอร์ ใช้ PHP, HTML และ JavaScript เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบได้แก่ 1) ไลน์แอปพลิเคชัน 2) บัญชี นักพัฒนาไลน์แอปพลิเคชัน และ 3) Webhook

3.3.2 อีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล สร้างภาพตัวละครหลักฟ้าใสด้วย ChatGPT โดยการกำหนดรายละเอียดลักษณะตัวละครตามที่ได้ออกแบบเนื้อหา จากนั้นทำการสร้างภาพแต่ละฉาก ด้วย ChatGPT และทำการตกแต่งภาพ จัดวางองค์ประกอบข้อความ ภาพ และคำอธิบายจาก โปรแกรมแคนวา จนครบทั้ง 10 ตอน เมื่อจัดทำเนื้อหาครบทั้ง 10 ตอนแล้ว ได้มีการตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อมูล การใช้ภาษา และความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและ สื่อการเรียนรู้ จากนั้นจึงแปลงไฟล์เป็นรูปแบบ PDF เพื่อรวบรวมเป็นเรื่องราวนำเสนอในรูปแบบ อีบุ๊กออนไลน์ด้วยโปรแกรม Heyzine Flipbook ที่อ่านง่ายบนโทรศัพท์มือถือ และจัดเก็บไว้บนระบบ

คลาวด์พร้อมเชื่อมโยงเข้าสู่เมนูหลักของไลน์บอต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้สะดวกตลอดการใช้งาน

3.3.3 คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล กระบวนการผลิตเริ่มจากการสกัดสาระสำคัญของแต่ละตอนอีบุ๊ก มาจัดทำเป็นสคริปต์คำบรรยาย จากนั้นจึงออกแบบลำดับภาพประกอบในรูปแบบแอนิเมชัน การผลิตคลิปวิดีโอดำเนินการด้วยโปรแกรม CapCut และใช้เสียงบรรยายด้วยโปรแกรมบอตน้อย เพื่อให้เสียงมีความชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ ภายหลังจากพัฒนาคลิปวิดีโอ ได้มีการตรวจสอบคุณภาพด้านภาษา เนื้อหา ความคมชัด และความเหมาะสมของโทนเสียง ก่อนนำเผยแพร่ผ่านยูทูป พร้อมเชื่อมโยงเข้าสู่ไลน์บอตในรูปแบบลิงก์หรือปุ่มกด เพื่อให้การเรียนรู้สามารถดำเนินการต่อเนื่อง ได้อย่างเป็นระบบ

3.3.4 แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน สร้างแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยกำหนดตัวเลือกที่มีความชัดเจน และครอบคลุมระดับความรู้ตั้งแต่ความจำ ความเข้าใจ ไปจนถึงการประยุกต์ใช้ นำแบบทดสอบที่ได้ไปดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดดิจิทัล เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นจึงทำการสร้างแบบทดสอบโดยใช้โปรแกรม Zep Quiz เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแบบทดสอบได้ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งโปรแกรม Zep Quiz เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับสร้างเกมตอบคำถามแบบโต้ตอบ การเข้าถึงแบบทดสอบสามารถดำเนินการได้ผ่านไลน์บอต

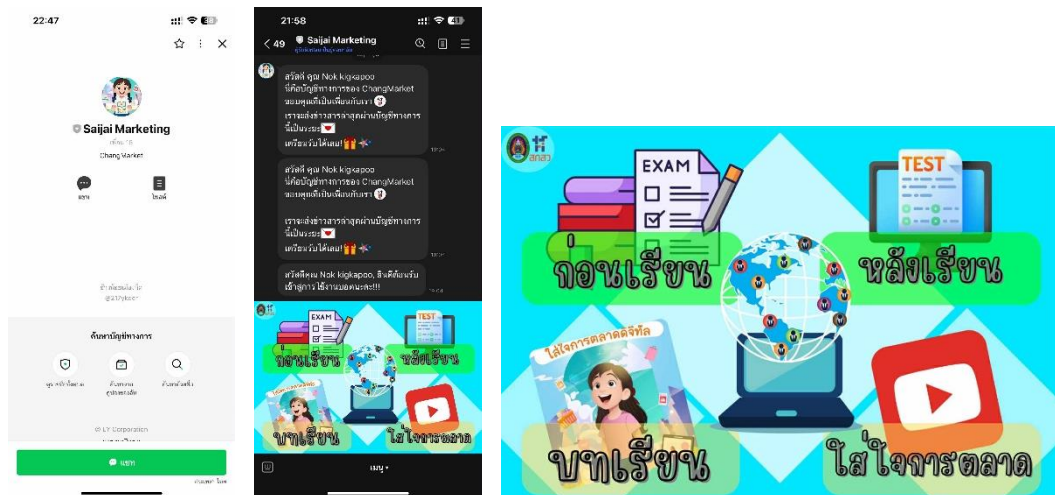
3.4 การนำไปใช้ หลังจากทดสอบการใช้งานและปรับปรุงแก้ไขจากปัญหาที่พบในการทดสอบแล้ว จึงนำนวัตกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคุณภาพ ซึ่งแบบประเมินคุณภาพผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผลการประเมินคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์อยู่ในระดับดีมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = 0.42) สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมในด้านการพัฒนานวัตกรรมการออกแบบสื่อ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียน ยุคดิจิทัล และความสามารถในการนำไปใช้จริงในบริบทของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ จากนั้นจึงนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเมืองกี้ด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน

3.5 การประเมินผล ดำเนินการประเมินผล 2 ส่วน คือ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนก่อนเรียน และคะแนนหลังเรียน ซึ่งวิเคราะห์ด้วย paired t-test เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ คือการประเมินจากแบบประเมินคุณภาพ เพื่อใช้ตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งาน เพื่อสรุปประสบการณ์การเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนวัตกรรม

ผลการศึกษา

การพัฒนาวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ สามารถอธิบายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยนวัตกรรมนำเสนอในแพลตฟอร์มไลน์บอตใส่ใจการตลาด (Saijai Marketing) ภายในไลน์บอตประกอบด้วย 1) อีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล นำเสนอเรื่องราวแบบการ์ตูนสั้นจำนวน 10 ตอน คือตลาดออนไลน์คืออะไรนะ, จะขายอะไรดีนะ, ร้านของเราจะชื่อว่าอะไรดี, ออกแบบโลโก้ของเราเอง, เตรียมของให้พร้อม, เปิดร้านออนไลน์กัน, ร้านดีต้องมีคนเห็น, ลูกค้าคนแรกของเราใส่, แพ้ก็ให้เป๊ะ ส่งให้ไว ได้ใจลูกค้า, ร้านฟ้าใสก้าวต่อไป 2) คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล นำเสนอในรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชัน นำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับอีบุ๊ก และ 3) แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน นำเสนอผ่านโปรแกรม Zep Quiz เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแบบทดสอบได้ในรูปแบบออนไลน์ เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับสร้างเกมตอบคำถามแบบโต้ตอบเหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย นวัตกรรมผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = 0.42) สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมในด้านการพัฒนาวัตกรรมการออกแบบสื่อ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ความสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียนยุคดิจิทัล และความสามารถในการนำไปใช้จริงในบริบทของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

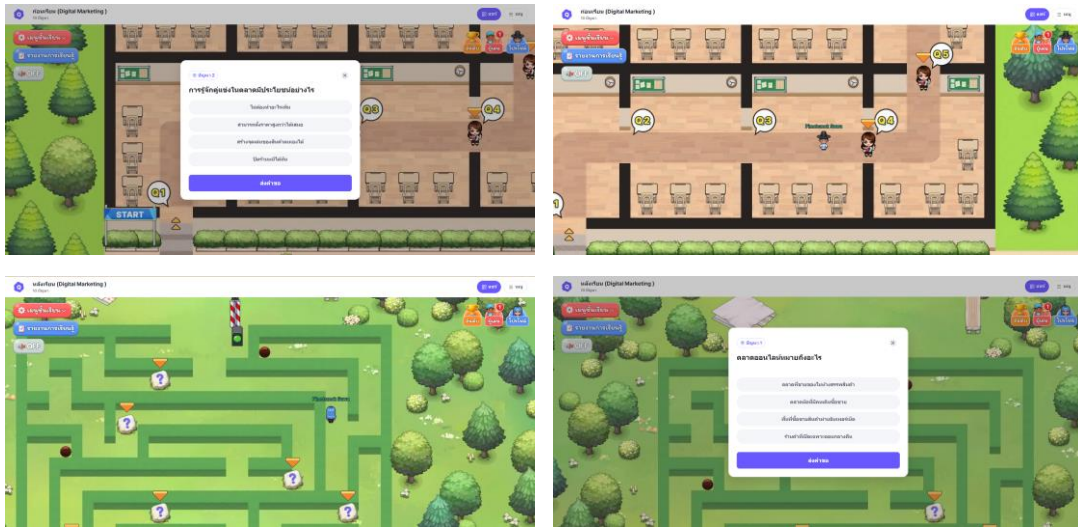
ภาพที่ 2 ไลน์บอตใส่ใจการตลาด

ภาพที่ 3 หน้าปกอีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล

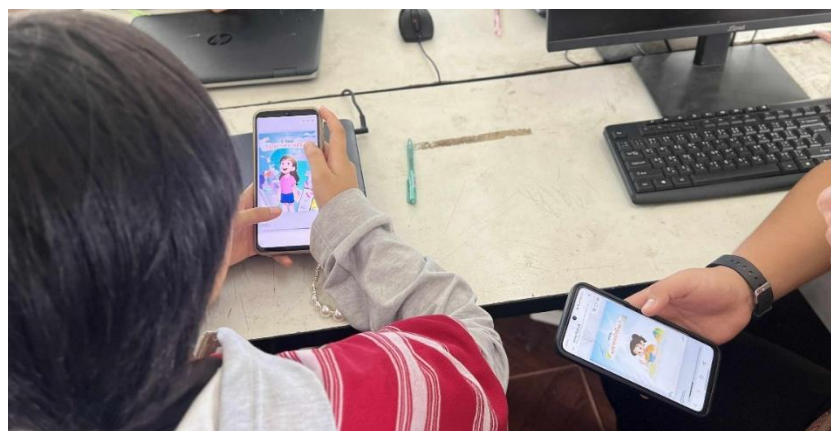
ภาพที่ 4 คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล

ภาพที่ 5 แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน

นำนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ไว้ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเมืองกีด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ครู นักเรียนในพื้นที่ชุมชนกีดช้างฉาง โรงเรียนบ้านเมืองกีด โดยผู้วิจัยแนะนำและอธิบายวิธีการเข้าใช้งานนวัตกรรมเบื้องต้น ก่อนให้นักเรียนเข้าใช้งานนวัตกรรมด้วยตนเอง โดยเริ่มเข้าสู่ไลน์บอตใส่ใจการตลาด ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรียนรู้ผ่านอู๋บุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล คู่มือวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล และทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีการใช้งานผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย คือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ โน้ตบุค และสมาร์ทโฟน เมื่อนักเรียนใช้งานนวัตกรรมเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงให้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้งาน และทำการวิเคราะห์ผล

ภาพที่ 6 นักเรียนเข้าใช้งานนวัตกรรม

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยนวัตกรรม การตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์เพื่อส่งเสริมยอดขายในโลกออนไลน์ (n = 30 คน, จำนวน 10 ข้อ)

การทดสอบ	$\bar{x}$	S.D.	D	t	df	p
ก่อนเรียน	7.87	1.87				
หลังเรียน	9.73	0.53	1.87	5.47*	29	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.87 และ 9.73 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์

ตารางที่ 2 ผลประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
การเข้าถึงนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์	4.07	0.83	มาก
1. การเข้าถึงนวัตกรรมทำได้ง่าย	4.10	0.84	มาก
2. นวัตกรรมใช้งานง่าย และสามารถเข้าใจได้เร็ว	4.00	0.87	มาก
3. นวัตกรรมมีความทันสมัยน่าสนใจ	4.23	0.77	มาก
4. การใช้งานนวัตกรรมมีความต่อเนื่องและราบรื่น	3.83	0.87	มาก
5. การแนะนำข้อมูลภายในนวัตกรรมเหมาะสม	4.20	0.81	มาก
การนำเสนอข้อมูลภายในนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นเยาว์	4.19	0.82	มาก
1. การแสดงข้อมูลเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.30	0.84	มาก
2. การลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.10	0.66	มาก
3. การแสดงรูปภาพเหมาะสม	4.10	0.96	มาก

ตารางที่ 2 ผลประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (ต่อ)

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
4. การแสดงข้อมูลง่ายต่อความเข้าใจ	4.17	0.83	มาก
5. การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบการดูเพิ่มความน่าสนใจ	4.30	0.79	มาก
ผลการใช้งานนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่	4.18	0.80	มาก
1. ผู้ใช้งานนวัตกรรมมีความรู้เพิ่มขึ้น	4.33	0.76	มาก
2. นวัตกรรมมีประโยชน์แก่ผู้ใช้งาน	4.10	0.61	มาก
3. ผู้ใช้งานนวัตกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	4.17	0.91	มาก
4. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการใช้งานนวัตกรรม	4.20	0.89	มาก
5. ผู้ใช้งานต้องการให้มिनวัตกรรมในเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่มเติม	4.10	0.84	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	4.15	0.82	มาก

จากตารางที่ 2 ผลประเมินความพึงพอใจการใช้งานนวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่ พบว่า ด้านการเข้าถึงนวัตกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.83) ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในนวัตกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.82) ด้านผลการใช้งานนวัตกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.80) และนักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.82)

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนานวัตกรรมการตลาดดิจิทัลเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการรุ่นใหม่เพื่อส่งเสริมยอดขายในโลกออนไลน์มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามแนวคิด ADDIE Model วิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ออกแบบให้สอดคล้องกับบริบท และพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nita et al. (2022) ซึ่งทำการพัฒนาชุดสื่อการสอนสำหรับเตรียมสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษ (TEP) โดยใช้ระบบ Edmodo เป็น LMS และใช้ ADDIE Model เป็นกรอบในการพัฒนา ทำให้คุณภาพสื่ออยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งด้านภาษา เนื้อหา และประสบการณ์ผู้เรียน การออกแบบสื่อที่อิงความต้องการจริงของผู้เรียนและประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงความ

เหมาะสมของรูปแบบนวัตกรรมที่ประกอบด้วย ไลน์บอตใส่ใจการตลาด (Saijai Marketing) ไลน์บอตเป็นแพลตฟอร์มกลางในการจัดการเรียนรู้ถือเป็นจุดแข็งของนวัตกรรมนี้ เนื่องจากแพลตฟอร์มไลน์เป็นแอปพลิเคชันที่กลุ่มเป้าหมายคุ้นเคยและใช้งานอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ไม่ต้องติดตั้งแอปพลิเคชันเพิ่มเติม และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามความสะดวก สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบ Mobile Learning ของ Sisouvang & Panchay (2024) ซึ่งทำการศึกษาว่า Mobile Learning ช่วยสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เป็นส่วนตัว เข้าถึงได้ทุกที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเหมาะกับยุคที่ต้องพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีข้อจำกัดด้านความเหลื่อมล้ำและเทคโนโลยี แต่เป็นทิศทางสำคัญของการศึกษาในอนาคต การนำเสนอเนื้อหาด้วยอีบุ๊กใส่ใจการตลาดดิจิทัล ในรูปแบบการ์ตูนที่มีตัวละครหลักชื่อ ฟ้าใส ที่ผู้เรียนสามารถติดตามเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่องทั้ง 10 ตอน ทำให้เนื้อหาที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัลกลายเป็นเรื่องราวที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่น สอดคล้องกับ กฤตกร ทำดี และ รัตตมา รัตนวงศา (2568) สรุปผลการวิจัยว่ารูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องการปลูกบัวดิน สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คลิปวิดีโอใส่ใจการตลาดดิจิทัล นำเสนอในรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชันสรุปสาระสำคัญที่สอดคล้องกับอีบุ๊กช่วยให้การเรียนรู้จากสื่อมัลติมีเดียมีการผสมผสานระหว่างภาพและเสียงได้อย่างเหมาะสม สื่อแอนิเมชันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สำหรับใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนหรือถ่ายทอดความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น (วราพร คำจับ, 2566) นอกจากนี้ การใช้เรื่องราวที่มีความต่อเนื่องยังช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน ซึ่งผลการใช้งานกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการประกอบการในโลกออนไลน์สูงขึ้น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมการตลาดดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ซึ่งคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์ การผสมผสานสื่อในหลายรูปแบบ เช่น ไลน์บอต อีบุ๊ก และคลิปวิดีโอ ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมและทำให้การเรียนรู้มีความยืดหยุ่นสูง สอดคล้องกับ แผงกมล เพชรเกลี้ยง (2563) ที่ชี้ว่าการใช้สื่อดิจิทัลแบบผสมผสานสามารถกระตุ้นแรงจูงใจและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้และเสริมสร้างทักษะเชิงปฏิบัติจริง

ผลการถ่ายทอดนวัตกรรมไปสู่เยาวชนในพื้นที่วิจัย พบว่าผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้งานนวัตกรรมได้สะดวก ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับจากผู้เรียนและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการออกแบบที่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ การใช้เทคโนโลยีที่เข้าถึงง่าย การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่น่าสนใจ และความสามารถในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเฉพาะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบการ์ตูนที่เพิ่มความน่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.30) และการแสดงข้อมูลเนื้อหาที่มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 4.30) สอดคล้องกับแนวคิดของ Kathiah et al. (2024) ทำการศึกษาการประเมินผลการใช้สื่อการ์ตูนต่อผลสัมฤทธิ์และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในรายวิชาแพทยศาสตร์ พบว่า สื่อการ์ตูนเป็นนวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนได้จริง โดยเฉพาะวิชาที่ซับซ้อนอย่างพยาธิวิทยา ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้น จดจำได้ดีขึ้น และรู้สึกมีส่วนร่วมกับบทเรียนมากกว่าเดิม เนื่องจากภาพการ์ตูนช่วยอธิบายข้อมูลให้ชัดเจนขึ้น และเพิ่มความสนใจของผู้เรียน ด้านผลการใช้งานนวัตกรรม พบว่า ผู้ใช้งานนวัตกรรมมีความรู้เพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 4.33) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนรับรู้ถึงการเพิ่มขึ้นของความรู้หลังจากการใช้งานนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบที่พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องการให้มีนวัตกรรมในเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่มเติม (ค่าเฉลี่ย = 4.10) แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมนี้ได้รับการตอบรับที่ดีและผู้เรียนมีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมในหัวข้ออื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ด้านการเข้าถึงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการใช้งานนวัตกรรมที่มีความต่อเนื่องและราบรื่น (ค่าเฉลี่ย = 3.83) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัญหาทางเทคนิค เช่น ความเร็วของอินเทอร์เน็ต การตอบสนองของระบบไลน์บอต หรือความคุ้นเคยในการใช้งานของผู้เรียนบางคน ดังนั้น ในการนำนวัตกรรมไปใช้ในอนาคต ควรมีการปรับปรุงด้านเทคนิคและการสนับสนุนผู้ใช้งานให้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.)

เอกสารอ้างอิง

- กฤตกร ทำดี และ รัตตมา รัตนวงศา. (2568). การพัฒนารูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบปฏิสัมพันธ์ เรื่องการปลูกบัวดิน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. **วารสารเกษตรพระจอมเกล้า**, 43(2), 305-315.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566). **เพิ่มทักษะให้เยาวชน พร้อมสู่การประกอบอาชีพในอนาคต**. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2568 จาก <HTTPS://MGRONLINE.COM/QOL/DETAIL/9660000062393>
- แฝงกมล เพชรเกลี้ยง. (2563). การเรียนรู้แบบผสมผสาน. **วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย**, 2(2), 67-79.
- พิมพ์ชนก สุวรรณศรี, ไพโรจน์ สุวรรณศรี, ธเนศ มนต์น้อย และ ถาวรีย์ ทิววงศ์. (2567). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้บนโลกเมตาเวิร์สรายวิชาวิทยาการคำนวณ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. **วารสารบัณฑิตวิจัย**, 15(1), 53 – 66.
- วรรณุช อติศัยศักดิ์ และ ศิริวรรณ สมานมิตร. (2554). แนวทางในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนของตำบลระแว้ง. **วารสารการบริหารท้องถิ่น**, 4(1), 79-85.
- วราพร ดำจับ. (2566). การออกแบบสื่อแอนิเมชันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. **วารสารสหศาสตร์ ศรีปทุม ชลบุรี**, 9(1), 1-20.
- Kathiah, R., Daya, A. P., MP,S. & Selvakumar, S. (2024). Evaluating the impact of cartoon-based learning on student performance and engagement in medical education: An experimental study. **Cureus**, 16(2), 1-10.
- Nita, F. R., Astiandani, F. R., Wicaksono, A. L., & Janah, K. E. N. (2022). Using ADDIE model to develop learning materials of the test of English proficiency in Edmodo. **EnJourMe (English Journal of Merdeka): Culture, Language, and Teaching of English**, 7(1), 62–77.
- Sisouvong, V., & Pasanchay, K. (2024). Mobile Learning: Enhancing Self-Directed Education through Technology, Wireless Networks, and the Internet Anytime, Anywhere. **Journal of Education and Learning Reviews**, 1(2), 39–50.
- The Digital Tips. (2022). **Digital Marketing คืออะไร พร้อมอัปเดต 9 ช่องทางการตลาดดิจิทัล**. Accessed 29 September 2025 from <https://shorturl.at/ZYuUe>

Received: 3 พ.ย. 2568

Revised: 17 ธ.ค. 2568

Accepted: 19 ธ.ค. 2568

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม
Development of Digital Learning Media for Basketry Handicrafts using
Augmented Reality Technology

จุฬาวลี มณีเลิศ^{1*} และ พรwana รัตน์ชูโชค¹

¹ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chulawalee Maneelert^{1*} and Ponwana Rattanachuchok¹

¹Department of Computer, Faculty of Science and Technology,
Chiang Mai Rajabhat University

*Corresponding author: chulawalee_man@g.cmru.ac.th

Abstract

With the increasing risk that local wisdom in basketry handicrafts may gradually vanish due to the lack of successors and limited access to learning resources, this research aims to develop digital learning media that support the preservation and transmission of traditional basketry knowledge. The objectives of this study were to 1) develop a digital learning media for promoting basketry handicrafts and 2) evaluate user satisfaction with this developed media and 3) to compare learning achievements before and after learning through the developed media. The study sample consisted of five purposively selected experts for media effectiveness evaluation and thirty randomly selected users for satisfaction assessment. The research instruments included the developed digital learning media, an effectiveness evaluation form, and a satisfaction questionnaire. Statistical analyses employed mean and standard deviation. Data were analyzed using mean and standard deviation. The efficiency of the developed media was analyzed by using E1/E2 (80/80) Criteria. Differences of knowledge scores were compared by using t-test.

The findings reveal that: 1) the developed media integrates Augmented Reality (AR) technology to present basketry products in interactive 3D models that users can rotate, together with QR code based posters linking to instructional videos and web based learning content; 2) the media achieved an expert-evaluated effectiveness mean score of 4.54, indicating the highest level of appropriateness for deployment.

Furthermore, the overall user satisfaction with the media was high, with a mean score of 4.44. These results demonstrate that the developed digital learning media is highly suitable for practical application in promoting learning and knowledge dissemination; and 3) the effectiveness of the digital learning media showed an efficiency value (E1/E2) of 82.17/84.83. The study of the learning achievement of students using the media revealed that post-test scores were significantly higher than pre-test scores at the .01 level of significance.

Keyword: Digital Learning Media; Digital Innovation; Basketry Handicrafts; Augmented Reality; QR code

บทคัดย่อ

ด้วยความเสี่ยงที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานอาจเลือนหายไปตามกาลเวลา เนื่องจากการขาดผู้สืบทอดและช่องทางการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์องค์ความรู้ด้านงานจักสานให้คงอยู่ต่อไป งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน และ 2) ประเมินประสิทธิภาพและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างประเมินประสิทธิภาพของสื่อ จำนวน 5 คน โดยการใช้วิธีการแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อ จำนวน 30 คน โดยการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน แบบประเมินประสิทธิภาพ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้เกณฑ์ E1/E2 (80/80) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนความรู้ด้วยการทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อที่พัฒนาสารสนเทศเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อแสดงผลผลิตภัณฑ์ในรูปแบบโมเดลสามมิติ ที่ผู้ใช้สามารถหมุนดูรอบด้านได้ พร้อมเชื่อมโยงข้อมูลผ่านโปสเตอร์ที่มีคิวอาร์โค้ด สำหรับเข้าถึงวิดีโอและเนื้อหาความรู้บนเว็บไซต์ 2) สื่อผ่านการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดก่อนนำไปใช้งาน และผลการประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 สื่อที่พัฒนาสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ได้ และ 3) ผลการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้มี

ประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.17/84.83 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยสื่อ พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล; นวัตกรรมดิจิทัล; หัตถกรรมจักสาน; เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม; คิวอาร์โค้ด

1. บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ของคนในท้องถิ่นที่ได้รับจากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับตัว และดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย (กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) งานจักสาน เป็นหัตถกรรมที่เป็นผลงานของชาวบ้านที่สร้างรายได้ให้กับประเทศมหาศาล โดยมีหลักคิดจากการหาวัสดุในท้องถิ่นง่าย ๆ ใกล้ตัว มาสร้างสรรค์แนวคิดรวมไปถึงโครงสร้าง ลวดลาย กรรมวิธี ซึ่งทำให้ท้องถิ่นนั้นมีเอกลักษณ์ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน คือศาสตร์และศิลป์ที่แสดงภูมิปัญญาของคนในแต่ละท้องถิ่นแฝงด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบสานต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน (สุदारัตน์ ไหลไผ่ทอง, 2565) การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการรักษาและคงคุณค่าให้แก่ ผลิตภัณฑ์ ไม่ให้ภูมิปัญญาสูญหายไปตามกาลเวลา ปัญหาสำคัญที่พบในกระบวนการผลิตและสืบทอดผลิตภัณฑ์คือ การขาดความรู้ และการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือในการผลิต เช่นเดียวกับพื้นที่ตำบลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีทุนวัฒนธรรมด้านงานจักสานที่เข้มแข็ง แต่กลับพบปัญหาสำคัญคือความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตถูกจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้เยาวชนและผู้สนใจทั่วไปเข้าถึงได้ยาก ขาดช่องทางการสืบทอดที่เหมาะสมในยุคดิจิทัล ดังนั้น การ สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงควรเริ่มจากการให้ความรู้ในเรื่องของหัตถกรรมเครื่องจักสานให้เยาวชนในพื้นที่ที่เป็นรุ่นลูกรุ่นหลานเพื่อรักษาและสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่อไป

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถสร้างสื่อเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการนำภาพกราฟิกต่าง ๆ มาใส่การเคลื่อนไหว โดยใช้เสียงบรรยายเพื่ออธิบายข้อมูลไปพร้อมกับภาพที่เคลื่อนไหว ซึ่งทำให้ผู้รับชมได้เกิดกระบวนการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย รวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้เกิดความสนใจแก่ผู้รับสารได้ง่ายกว่าการนำเสนอข้อมูลแบบตัวอักษร หรือภาพนิ่ง ส่งผลให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพดีกว่า ซึ่งได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาสื่อดิจิทัล วิกิทัศน์

การท่องเที่ยวผ่านเทคโนโลยีการเรียนรู้แบบเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การทัศนศึกษาแหล่ง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พงศกร รุ่งกำจัด และคณะ, 2565) การ พัฒนาเว็บไซต์เทคโนโลยีความจริงเสมือน เรื่องดาราศาสตร์ และอวกาศ (ชนเดช พามั่งคั่ง และ อารีรัตน์ แก้วประดิษฐ์, 2566) การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ด้วย เกมโรบล็อทซ์ (วสุพล ทรงสวัสดิ์วงศ์ และคณะ, 2568) สื่อโมชันกราฟิกเสริมความรู้เรื่อง การป้องกัน โรคอาร์เอสวี (สุจารัตน จันทาพูนธยาน และณัฐพงษ์ บุญมี, 2564) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเทคโนโลยี ความจริงเสมือนเพื่อสร้างการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า (อภิรดี เดชพงษ์สัมฤทธิ์ และคณะ, 2565) การพัฒนาสื่อดิจิทัลวีดีโอรวมกับการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติ เชิงบวกต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีความสุข (กนกวรรณ นามมา และคณะ, 2564) การพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาห้องเรียนดิจิทัลสู่การเรียนรู้นอกสถานที่ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ (พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และไพโรจน์ สุวรรณศรี, 2567)

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality) มีแนวโน้มการใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและให้ผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหลายสาขา ผลการศึกษาพบว่าเทคโนโลยี เสมือนจริงมีผลต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านความเข้าใจเชิงลึกและการรับรู้เชิงพื้นที่ สะท้อนว่า เทคโนโลยีเสมือนจริงเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีศักยภาพสูง ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของสื่อ การสอนได้อย่างชัดเจน (Li, et al., 2025) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นและ ถูกนำไปใช้ในหลายบริบททางการศึกษา มีการทบทวนวรรณกรรมระบุว่าเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วม ความสนใจ และการเรียนรู้แนวคิดที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Koumpouros, 2024) แอปพลิเคชันการเรียนรู้แบบเสมือนจริง สามารถเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนผ่านประโยชน์เชิงปฏิสัมพันธ์ อารมณ์ และการรับรู้ที่เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่ามีบทบาทสำคัญต่อ คุณภาพประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง เป็นเทคโนโลยีที่ สนับสนุนประสบการณ์การเรียนรู้เชิงโต้ตอบ ซึ่งสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ได้ (Baabdullah, et al., 2022) หากนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้ใช้ได้เข้าใจรูปแบบ การสื่อสารและการแสดงออกด้วยการผสมผสานโหมดต่าง ๆ เช่น ภาพ เสียง ท่าทาง และ สภาพแวดล้อมในรูปแบบเสมือนจริงได้ (Lee & Hwang, 2022) ด้วยเหตุนี้ เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น วิดีโอออนไลน์ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม และสื่อที่เข้าถึงผ่านคิวอาร์โค้ด จึงมีศักยภาพอย่างยิ่งใน การนำเสนอองค์ความรู้ที่เข้าใจง่าย มีปฏิสัมพันธ์ และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ช่วยลดช่องว่างระหว่าง ผู้รู้กับผู้เรียน และกระตุ้นให้กลุ่มเยาวชนเกิดความสนใจในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น

จากความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน เพื่อรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม จักสานและแสดงขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ด้วยสื่อที่ประกอบด้วยเว็บแอปพลิเคชันที่มี

ทั้งภาพเคลื่อนไหว และเสียงบรรยาย ร่วมกับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสมือนจริงแสดงผลผ่านอุปกรณ์ได้หลากหลาย ภาพที่ปรากฏจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ทันที พร้อมทั้งสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลา ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ตรงกับความ ต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่ รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการเรียน การสอนของผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อส่งเสริม การเรียนรู้

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิภาพสื่อ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง ซึ่งการศึกษานี้ได้คัดเลือกตัวแทนดังนี้ ตัวแทนในชุมชน ที่มีทักษะและประสบการณ์ด้าน หัตถกรรมเครื่องจักสาน จำนวน 2 คน ตัวแทนนักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ดิจิทัล และการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างประเมินความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการ ใช้งานสื่อ คัดเลือกจากผู้ใช้งานสื่อที่เป็นกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน บ้านแม่กึ่งหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 30 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน

3.2.2 แบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ เพื่อใช้ประเมินประสิทธิภาพ ระบบจากผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.51 - 5.00 อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 - 4.50 อยู่ในระดับ มาก

2.51 - 3.50 อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 - 2.50 อยู่ในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

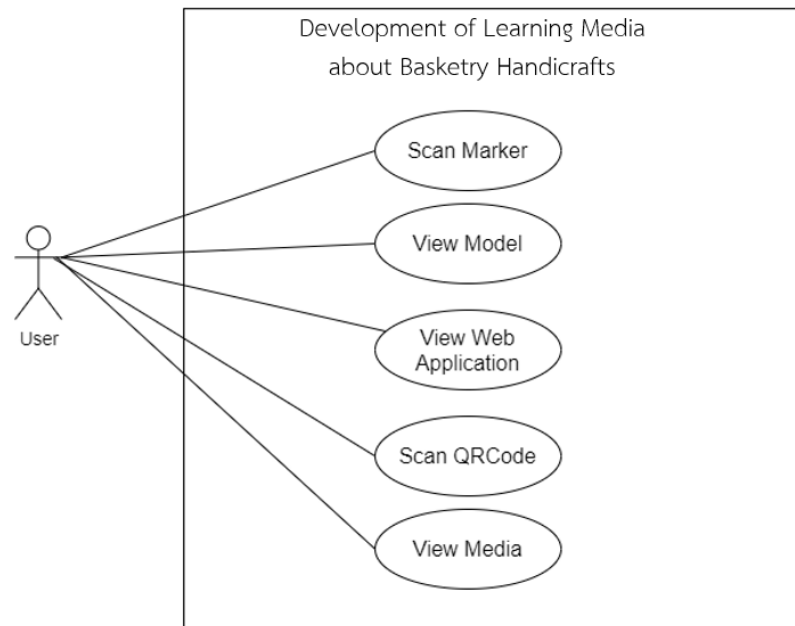
3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจการใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้งานสื่อจากผู้ใช้ ซึ่งใช้เกณฑ์การประเมินเดียวกันกับแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตามที่ระบุในข้อ 3.2.2

3.3 การดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน เป็นการพัฒนาเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่มีการนำเสนอด้วยลักษณะของโลกความจริงผสมโลกเสมือนซึ่งใช้งานร่วมกับเอกสารนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับหัตถกรรมเครื่องจักสานที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นที่ตำบลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำเสนอในรูปแบบภาพนิ่ง วิดีโอ และภาพเสมือนจริงแบบโมเดลสามมิติ การเก็บข้อมูลและการพัฒนาสื่อมีการดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 รวมระยะเวลา 9 เดือน มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

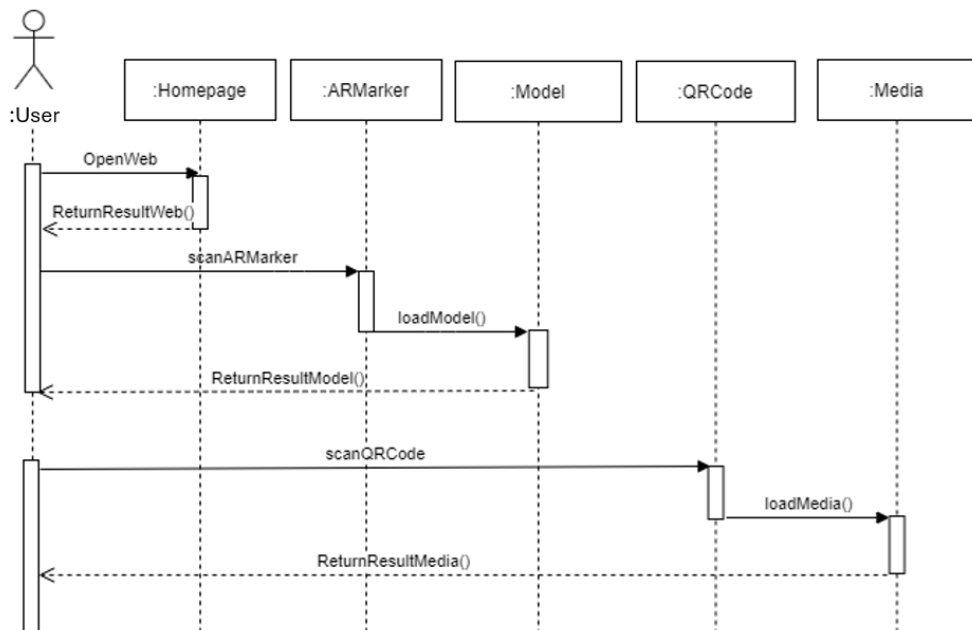
3.3.1 ศึกษา รวบรวมเอกสาร งานที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานในพื้นที่ตำบลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ชื่อผลิตภัณฑ์ ผู้ให้ข้อมูล ตำแหน่งที่อยู่ วัสดุ/อุปกรณ์ในการจัดทำ ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์ และรูปแบบการจัดจำหน่ายจากผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน รวมถึงการสำรวจสภาพแวดล้อมบริบทชุมชน ทำให้ทราบว่าพื้นที่ตำบลทุ่งต้อม มีชุมชนที่ทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานจำนวนมากถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าของชุมชน มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้งานและจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวได้ โดยในสื่อส่งเสริมการเรียนรู้นี้ได้เลือกผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาจากความเป็นตัวแทนของภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ ความเหมาะสมต่อการนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รวมถึงความพร้อมของปราชญ์ชาวบ้านในการถ่ายทอดองค์ความรู้ มาทั้งหมด 10 ผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย 1) กระเข้ดำหัว 2) ตะกร้าเบรค 3) ดอกกล้วยไม้ 4) นก 5) ฝีเสื้อ 6) กลีบดอกบัว 7) ดอกจำปี 8) ดอกไม้ 9) ตัวลื้อคนิว 10) ว้อง

3.3.2 วิเคราะห์และออกแบบระบบ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลความต้องการเพื่อพัฒนาระบบส่งเสริมการเรียนรู้และข้อมูลผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานในพื้นที่วิจัย จากนั้นวิเคราะห์ระบบโดยจัดทำ Use Case Diagram และ Activity Diagram แสดงดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพที่ 1 Use Case Diagram ของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากภาพที่ 1 ผู้ใช้งานสามารถสแกนมาร์คเกอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลในลักษณะของโมเดลสามมิติ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสารสนเทศผ่านทางเว็บแอปพลิเคชัน และผู้ใช้งานสามารถสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้าถึงข้อมูลสื่อสารสนเทศ

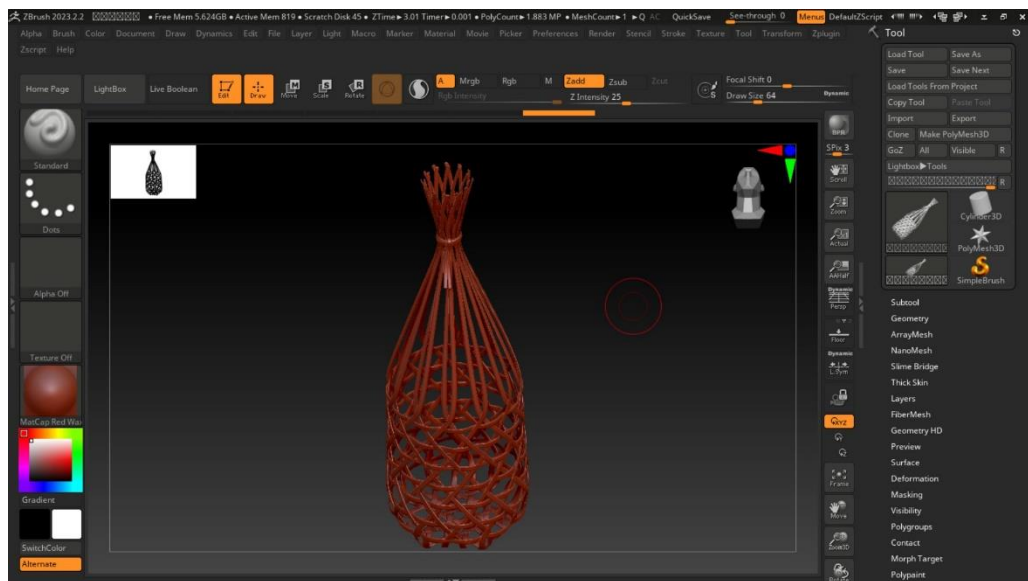

ภาพที่ 2 Sequence Diagram ของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

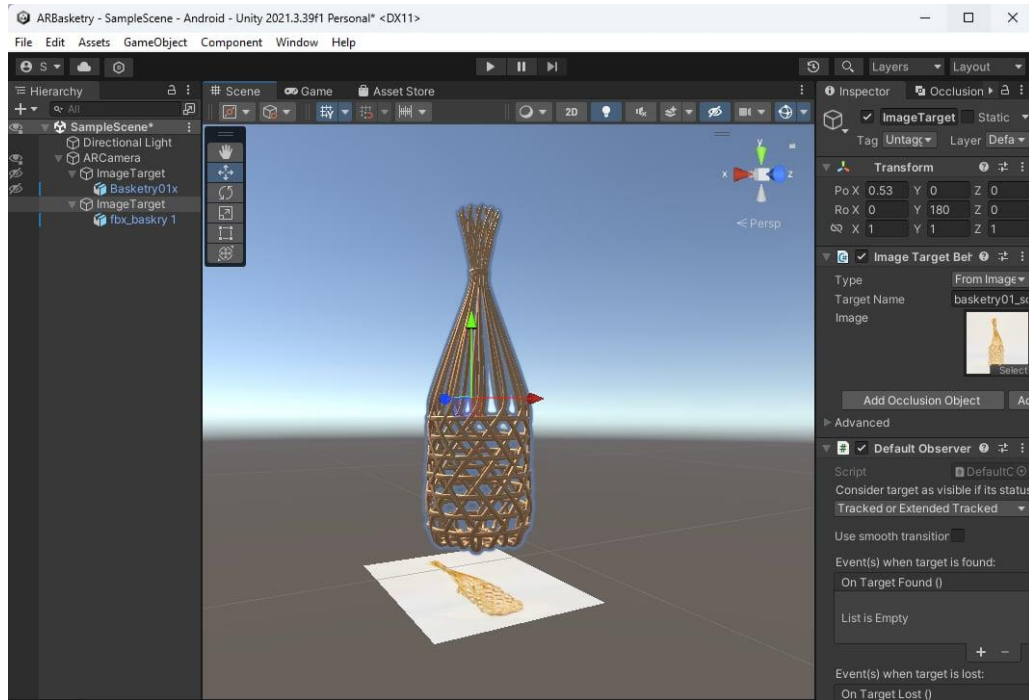
จากภาพที่ 2 เมื่อผู้ใช้งานเรียกใช้งานเว็บไซต์ ระบบแสดงหน้าเว็บให้กับผู้ใช้ เมื่อผู้ใช้งานเปิดแอปพลิเคชันสแกนมาร์คเกอร์ ระบบแสดงโมเดลสามมิติของมาร์คเกอร์ที่เลือก เมื่อผู้ใช้งานสแกนคิวอาร์โค้ด ระบบแสดงสื่อสารสนเทศให้กับผู้ใช้งานตามคิวอาร์โค้ดที่สแกน

3.3.3 พัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเหตุการณ์เครื่องจักสาน ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาส่วนของสื่อวิดีโอโดยใช้โปรแกรม CapCut
- 2) การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน โดยใช้ภาษา PHP Framework เพื่อแสดงข้อมูลแสดงสื่อวิดีโอ และสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality : AR) พร้อมทั้งแสดงส่วนของมาร์คเกอร์
- 3) การพัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม โดยใช้โปรแกรม Vuforia สำหรับสร้างมาร์คเกอร์ โดยเป็นการเลือกภาพที่ต้องการ และกำหนดขนาด หลังจากได้มาร์คเกอร์ที่ต้องการแล้วนำไฟล์มาร์คเกอร์เข้าไปในโปรแกรม Unity ใช้โปรแกรม Zbrush และ Blender สร้างโมเดลผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ใช้โปรแกรม Android Studio ในส่วนของการพัฒนา Mobile Application แสดงดังภาพที่ 3 และภาพที่ 4

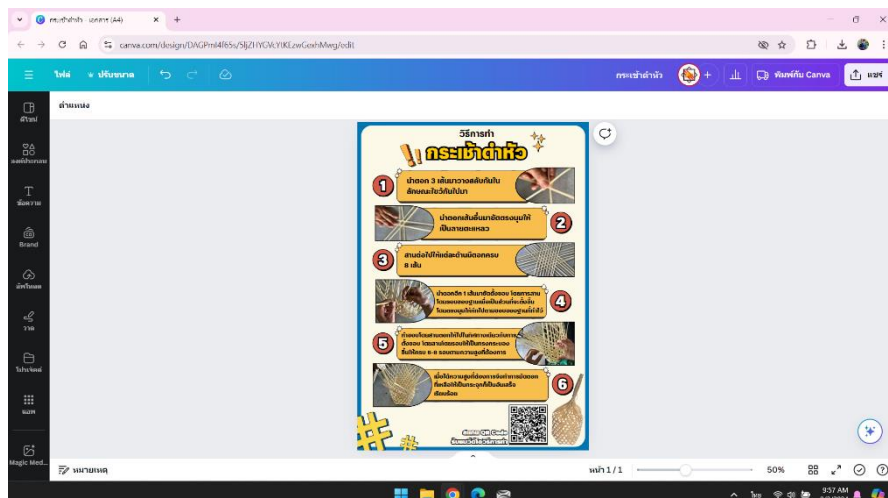

ภาพที่ 3 การออกแบบส่วนของโมเดลสามมิติ

ภาพที่ 4 การออกแบบและสร้างมาร์คเกอร์

4) ส่วนของโปสเตอร์ได้ทำการออกแบบและจัดทำไฟล์โปสเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Canva เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ใช้อุปกรณ์สมาร์ทโฟน สามารถเข้าถึงสื่อได้ผ่านทางคิวอาร์โค้ด และดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมได้ทางโปสเตอร์ จากนั้น ทดสอบการใช้งานแอปพลิเคชันผ่านโปสเตอร์ ทดสอบการสแกนด้วยคิวอาร์โค้ด แสดงดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การออกแบบและจัดทำไฟล์โปสเตอร์

3.3.4 สร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ก่อนนำไปทดลองใช้งานสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นผู้ประเมิน แบบประเมินประสิทธิภาพ สื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัดประสิทธิภาพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของเนื้อหา ด้านประสิทธิภาพการใช้งาน ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์

3.3.5 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานจำนวน 30 คน เป็นผู้ประเมิน โดยมีการประเมินความพึงพอใจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความชัดเจนของข้อมูลรูปภาพ และเสียงประกอบ ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในแอปพลิเคชัน ด้านการออกแบบมีความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้เป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

3.3.6 นำสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง การประเมินประสิทธิภาพของสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ และการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียนบ้านแม่กึ่งหลวง โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหา จากสื่อสารสนเทศ วิดีโอ โปสเตอร์ และแอปพลิเคชัน จากนั้นดำเนินการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้สื่อ และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดแบบประเมินมาตรฐานเดียวสำหรับผู้เชี่ยวชาญทุกคน ใช้วิธีให้คะแนนอย่างเป็นอิสระ โดยไม่ทราบผลประเมินของผู้อื่น รวมถึงทำการทดลองใช้สื่อกับกลุ่มผู้ใช้งานที่สุ่มอย่างง่ายเพื่อลดความเอนเอียงจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

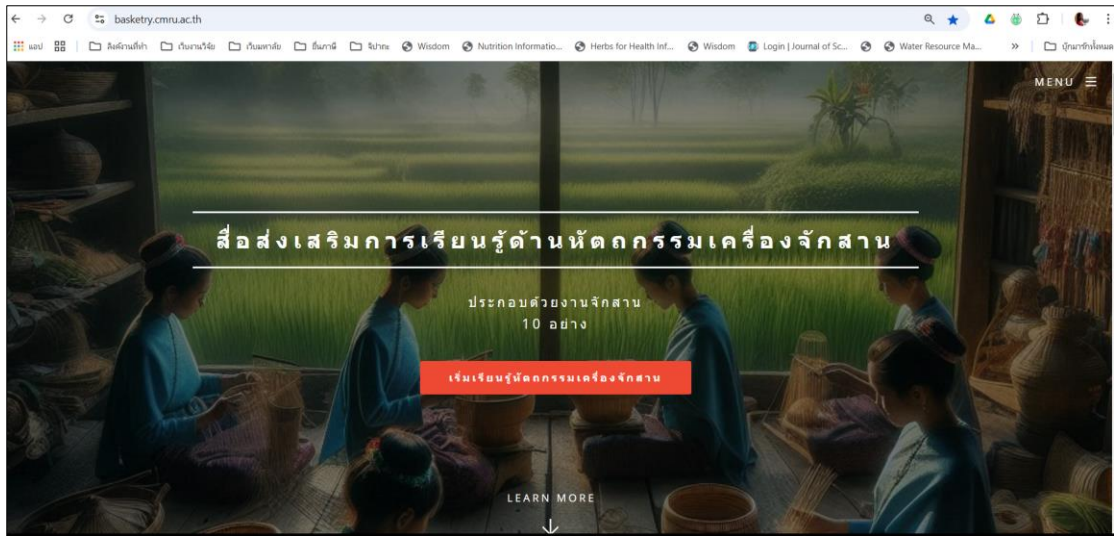
4. ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน มีผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ผลการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน

การออกแบบองค์ประกอบของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการนำเสนอความรู้เชิงขั้นตอนผ่านวิดีโอสาธิต และการนำเสนอความรู้เชิงเนื้อหาในรูปแบบโมเดลสามมิติ และโปสเตอร์ โดยเลือกพัฒนาโมเดลสามมิติที่เป็นตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีความซับซ้อนสูง 2 โมเดล เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการทดสอบเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1) เว็บไซต์แอปพลิเคชันสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของเว็บผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเข้าถึงเว็บได้ที่ <http://www.basketry.cmru.ac.th> ประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เนื้อหาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) กระเช้าดำหัว 2) ตะกร้าเบรค 3) ดอกกล้วยไม้ 4) นก 5) ฝี่เสื่อ 6) กลีบดอกบัว 7) ดอกจำปี 8) ดอกไม้ 9) ตัวลื้อคนิว 10) ว้อง แสดงดังภาพที่ 6 และภาพที่ 7

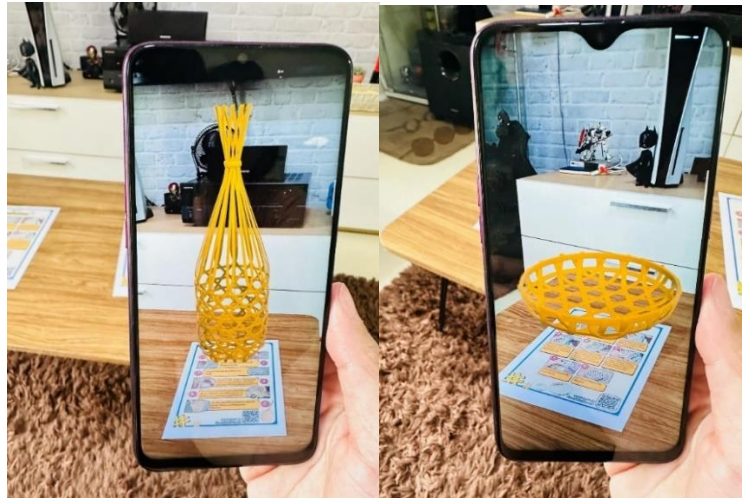

ภาพที่ 6 เว็บแอปพลิเคชันส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน

ภาพที่ 7 วิดีโอขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

2) แอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมนำเสนอผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานในรูปแบบโมเดลสามมิติ โดยภายในแอปพลิเคชันจะแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานในลักษณะของโมเดลสามมิติ จำนวน 2 โมเดล ได้แก่ โมเดลสามมิติ ของกระเช้าดำหัว และตะกร้าเบรค แอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ใช้โปรแกรม Vuforia และ Unity ในการตรวจจับมาร์กเกอร์บนโปสเตอร์ เมื่อผู้ใช้สแกนมาร์กเกอร์ ระบบจะประมวลผลและแสดงโมเดลสามมิติ ของผลิตภัณฑ์จักสานแบบ 360 องศา ทำให้สามารถดูรายละเอียด รูปร่าง และลวดลายของงานจักสานได้เสมือนเป็นชิ้นงานจริง แสดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมแสดงผลแบบโมเดลสามมิติ

3) โปสเตอร์เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน มีส่วนควอาร์โค้ด ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมสื่อ โดยผู้ใช้สามารถสแกนเพื่อเข้าถึงวิดีโอขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์บนเว็บไซต์ ได้ทันที ลดขั้นตอนการค้นหาและเพิ่มความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสามารถใช้เป็น มาร์คเกอร์สำหรับใช้งานแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเพื่อเข้าใช้งานแสดงภาพโมเดล สามมิติ แสดงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 โปสเตอร์ มาร์กเกอร์กระเช้าดำหัว มาร์กเกอร์ตะกร้าเบรค

4.2 ผลประเมินประสิทธิภาพและประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทัศนกรรมการเครื่องจักรกล

1) ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ผลการประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านคุณภาพของเนื้อหา	4.49	0.67	มาก
2) ด้านประสิทธิภาพการใช้งาน	4.47	0.85	มาก
3) ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ	4.57	0.78	มากที่สุด
4) ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.51	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อ พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประสิทธิภาพด้านคุณภาพของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิภาพการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทัศนกรรมการเครื่องจักรกล จำนวน 30 คน ได้ผลการประเมิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านความชัดเจนของข้อมูลรูปภาพ และเสียงประกอบ	4.25	0.91	มาก
2) ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในแอปพลิเคชัน	4.51	0.62	มากที่สุด
3) ด้านการออกแบบมีความเหมาะสม	4.48	0.83	มาก
4) ด้านการนำไปใช้ป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้	4.52	0.67	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.44	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้งานสื่อโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจด้านความชัดเจนของข้อมูลรูปภาพ และเสียงประกอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการออกแบบมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และด้านการนำไปใช้ เป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน

ผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สรุปได้ว่า วิธีการเรียนการสอนด้วยสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพดีขึ้น

1) ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน สามารถหาประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้แสดง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

รายการ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนที่ได้ (เฉลี่ย)	ประสิทธิภาพ
คะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน	30	1200	986	32.86	82.17
คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน	30	600	509	16.96	84.83

จากตารางที่ 3 ผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน E1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.17 และผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียน E2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 สรุปได้ว่าสื่อที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังการใช้งานสื่อของกลุ่มตัวอย่างแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้

รายการ	N (คน)	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Df	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	30	20	7.00	2.80	29	20	0.000*
หลังเรียน	30	20	16.96	2.15			

จากตารางที่ 4 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่กุ่มหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.00 คะแนน และ 16.96 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. สรุปผล และอภิปรายผล

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) วิดีโอให้ความรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน จำนวน 10 เรื่อง เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ 2) แอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานในลักษณะของโมเดลสามมิติ จำนวน 2 โมเดล ผู้ใช้งานสามารถใช้งานโดยนำสมาร์ตโฟนสแกนภาพที่เป็นมาร์กเกอร์ และ 3) โปสเตอร์นำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ให้ความรู้ในลักษณะรูปภาพและข้อความที่สามารถเชื่อมโยงการแสดงผลของสื่อการเรียนรู้ผ่านทางคิวอาร์โค้ด และยังเป็นมาร์กเกอร์ที่สามารถใช้งานผ่านแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมได้อีกด้วย โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกการแสดงผลข้อมูลผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ในลักษณะของโมเดลสามมิติ และสื่อที่เป็นวิดีโอพร้อมเสียงบรรยายได้ สื่อที่พัฒนาได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดก่อนนำไปใช้งาน สะท้อนให้เห็นว่าสื่อที่พัฒนามีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาการใช้งาน และการออกแบบ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสื่อดิจิทัลในลักษณะเว็บแอปพลิเคชันร่วมกับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมสามารถตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้ของผู้ใช้ในบริบทชุมชนได้อย่างดี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ไพรสันต์ สุวรรณศรี และพิมพ์ชนก สุวรรณศรี (2565) ได้ทำการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาหัตถกรรมพื้นบ้านจาวยองด้วยเทคโนโลยีเสมือน ในส่วนของแอปพลิเคชัน AR ภูมิปัญญาจาวยอง มีการแสดงผลหัตถกรรมพื้นบ้านชาวยองในลักษณะของโมเดลสามมิติ สามารถแสดงผลได้ด้วยการใช้แอปพลิเคชันสแกนมาร์กเกอร์ของโมเดลในหนังสือภูมิปัญญาจาวยอง ผู้ใช้งานสามารถหมุนโมเดลเพื่อดูรูปร่างลักษณะของหัตถกรรมต่าง ๆ ได้โดยรอบ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ รสลิน เพตะกร และคณะ (2564) ที่พัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ กรณีศึกษาพื้นที่เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการแสดงขั้นตอนการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ ด้วยสื่อที่ประกอบด้วยภาพ และเสียง ร่วมกับเทคโนโลยีโลกเสมือนจริงซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เสมือนจริงแสดงผลผ่านอุปกรณ์แสดงผลได้หลากหลาย ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา สุ่มงเกษตร และ ณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส (2562) ที่มีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮางวิสาหกิจชุมชน กลุ่มข้าวฮางอกฮางกลองบ้านจวน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจวน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮางอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้มีความพึงพอใจการใช้งานสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน อยู่ในระดับมาก โดยผู้ที่มีความพึงพอใจต่อสื่อ ด้านการนำเสนอข้อมูลภายในแอปพลิเคชัน และด้านการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความน่าสนใจและประสิทธิผลของสื่อในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากรูปแบบสื่อที่มีความทันสมัย ใช้งานง่าย และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทุกที่ ทุกเวลา คุณลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัลที่ให้ความสำคัญกับสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์สูงและเข้าถึงง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ หฤทัย ปัญญาวุฒตระกูล (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การผลิตสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของแกนนำเยาวชนชุมชนบางลำพู พบว่า การพัฒนาเนื้อหาสื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยให้เข้าสู่การรับรู้เรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ที่เคยโตมากับเทคโนโลยีได้ และงานวิจัยของ คณิศร จีกระโทก และคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสสิต มีสสิต และปิยวรรณ โภปาสอน. (2563). ที่พัฒนาสื่อการเรียนรู้ความเป็นจริงเสมือนเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา “ผ้าข้อมครามสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้สามารถเลือกดูขั้นตอนในกระบวนการทำผ้าข้อมครามธรรมชาติได้ ดูวิธีการใช้งานได้ และดูข้อมูลผู้จัดทำได้ สื่อการเรียนรู้แสดงในรูปแบบสามมิติในมุมมองแบบ 360 องศา พร้อมเสียงบรรยาย ผลการประเมินความพึงพอใจ โดยกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่สื่อที่พัฒนามีผลการประเมินในระดับสูง คาดว่าเกิดจากการออกแบบที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับสื่อ เช่น การหมุนดูโมเดลสามมิติ 360 องศา การสแกนมาร์กเกอร์ และการเลือกชมวิดีโอผ่านคิวอาร์โค้ด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีส่วนร่วมมากขึ้นกว่าการเรียนรู้แบบอ่านหรือฟังเพียงอย่างเดียว อีกทั้งสื่อยังมีการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นจากผู้รู้ในชุมชนโดยตรง ทำให้เนื้อหามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ ช่วยเพิ่มคุณภาพในมิติเนื้อหาให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

นอกจากความสำเร็จในการสร้างสื่อที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้แล้ว งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของสื่อดิจิทัลในการศึกษาและการอนุรักษ์ เพราะสื่อเหล่านี้ไม่ได้เป็นแค่อุปกรณ์ช่วยสอน แต่ทำหน้าที่เป็นเหมือนสะพานเชื่อมที่ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบดั้งเดิมเข้าถึงเยาวชนยุคใหม่ได้ง่ายขึ้น ซึ่งหมายความว่า การสืบทอดความรู้จะไม่ถูกจำกัดอยู่แคในวงจำกัดของชุมชนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การนำเสนอภูมิปัญญาผ่านสื่อดิจิทัลอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าของการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านโดยตรงลดลง เนื่องจากสื่อดิจิทัลไม่สามารถถ่ายทอดปฏิสัมพันธ์เชิงลึกและองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จริงได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังอาจลดโอกาสการเรียนรู้ในบริบทจริงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเน้นให้สื่อดิจิทัลทำหน้าที่เป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่กับการถ่ายทอดจากช่างฝีมือจริง มิใช่เป็นการทดแทนกระบวนการเรียนรู้ดั้งเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยในครั้งต่อไปควรพิจารณาต่อยอดสื่อที่พัฒนาขึ้นสู่รูปแบบที่สามารถตอบโต้และเรียนรู้กับผู้ใช้งานได้มากขึ้น โดยนำเนื้อหาองค์ความรู้ที่พัฒนาไว้มาบูรณาการเข้ากับระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ที่ฝังความสามารถด้านการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing : NLP) เบื้องต้น เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นระบบผู้ช่วยการเรียนรู้ที่สามารถตอบคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับวัสดุและขั้นตอนการทำจักสานได้โดยอัตโนมัติ ก่อนที่จะพัฒนาไปสู่การเป็น AI Tutor ที่สมบูรณ์แบบในอนาคต

2. ในส่วนของการประเมินความพึงพอใจนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอาจยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะเป็นตัวแทนของเยาวชนทั้งหมดในพื้นที่ได้ หากมีการขยายกลุ่มตัวอย่างของผู้ใช้งานให้หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้นในการวิจัยครั้งต่อไป จะช่วยให้เห็นมุมมองของการรับรู้และความเข้าใจที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างชัดเจน

3. งานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาและประเมินผลในเชิงวิชาการของต้นแบบสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นหลัก จึงยังไม่ได้รวมการวิเคราะห์ต้นทุนและความคุ้มค่าในการผลิตและเผยแพร่เชิงพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคตสำหรับการขยายผลไปสู่การใช้งานจริงในวงกว้าง

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยการสนับสนุนจาก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

7. เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ นามาสูติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล และไพฑูริย์ ศรีฟ้า. (2564). การพัฒนาสื่อดิจิทัลวิถีโอโรร่วมกับ

การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีความสุข. **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ** 64(1): 1-11.

กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานส่งเสริมการเกษตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณิศร จีระโทก พิศณุ ชัยจิตวณิชกุล ชนาگانต์ บุรัตน์ และสโรชา เทศารินทร์. (2565). การพัฒนาแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้บนสมาร์ตโฟน เรื่องแนวคิดเชิงคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. **วารสารมนุษยสังคมศิลปาสาร** 4(1): 21-27.

ชนเดช พามั่งคั่ง และอารีรัตน์ แก้วประดิษฐ์. (2566). การพัฒนาเว็บไซต์เทคโนโลยีความจริงเสมือน เรื่องดาราศาสตร์ และอวกาศ. **วารสารแม่ใจเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม** 10(3): 36-49.

พงศกร รุ่งกำจัด ญัฐพล รำไพ และสุติเทพ ศิริพิพัฒนกุล. (2565). การพัฒนาสื่อดิจิทัลวิถีทัศน์การท่องเที่ยวนานเทคโนโลยีการเรียนรู้แบบเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การทัศนศึกษาแหล่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารแม่ใจเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม** 9(1): 14-29.

พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และไพโรจน์ สุวรรณศรี. (2567). การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาห้องเรียนดิจิทัลสู่การเรียนรู้นอกสถานที่ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก** 17(2): 25-37.

ไพโรจน์ สุวรรณศรี และพิมพ์ชนก สุวรรณศรี. (2565). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาหัตถกรรมพื้นบ้านจาวของด้วยเทคโนโลยีเสมือน. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม** 12(1): 74-83.

รสลิน เพตะกร ภาณุวัฒน์ สุวรรณกุล และอรนุช พันโท. (2564). การพัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ กรณีศึกษาพื้นที่เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่** 22(2): 197-210.

วสุพล ทรงสวัสดิ์วงศ์ จุฬาวลี มณีเลิศ และพรวนา รัตนชูโชค. (2568). การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ด้วยเกมโรบล็อกซ์. **วารสารแม่ใจเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม** 11(2): 53-70.

สุขสถิต มีสถิต และปิยวรรณ โถปาสอน. (2563). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ความเป็นจริงเสมือนเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา “ผ้าย้อมครามสกลนคร”. **วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** 6(2): 31-39.

- สุชาร์ตัน จันทาพูนธยาน และณัฐพงษ์ บุญมี. (2564). สื่อโมชันกราฟิกเสริมความรู้เรื่อง การป้องกันโรคอาร์เอสวี. **วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม** 7(2): 1-11.
- สุชาร์ตัน ไหลไฟทอง. (2565). การพัฒนาลดรายจ่ายจักษุภัณฑ์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และของแต่งบ้านร่วมสมัย จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- หฤทัย ปัญญาวุฒตระกูล. (2565). การผลิตสื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของแกนนำเยาวชนชุมชนบางลำพู. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์** 9(10): 49-61.
- อภิรดี เดชพงษ์สัมฤทธิ์ อธิระพล สุทธิพนไพศาล และนฤทธิ์ตา สุตสงวน. (2565). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเทคโนโลยีความจริงเสมือนเพื่อสร้างการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** 5(15): 101-112.
- อัจฉรา สุ่มงเกษตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส. (2562). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิชาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลองบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ** 5(1): 23-32.
- Baabdullah, A. M., Alsulaimani, A. A., Allamnakhrah, A., Alalwan, A. A., Dwivedi, Y. K., & Rana, N. P. (2022). Usage of augmented reality (AR) and development of e-learning outcomes: An empirical evaluation of students' e-learning experience. **Computers & Education** 177, Article 104383. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104383>
- Koumpouros, Y. (2024). Revealing the true potential and prospects of augmented reality in education. **Smart Learn. Environ** 11(2): 1-62. <https://doi.org/10.1186/s40561-023-00288-0>
- Lee, H., & Hwang, Y. (2022). Technology-Enhanced Education through VR-Making and Metaverse-Linking to Foster Teacher Readiness and Sustainable Learning. **Sustainability**. 14(8), 4786. <https://doi.org/10.3390/su14084786>
- Li, G., Luo, H., Chen, D., Wang, P., Yin, X., & Zhang, J. (2025). Augmented Reality in Higher Education: A Systematic Review and Meta-Analysis of the Literature from 2000 to 2023. **Education Sciences** 15(6), 678. <https://doi.org/10.3390/educsci15060678>

Received: 4 ธ.ค. 2568   Revised: 6 ม.ค. 2569   Accepted: 8 ม.ค. 2569

การพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมใน
ชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
Development of an Augmented Reality Cultural Tourism Application in
Thung Song Junction Community, Nakhon Si Thammarat Province

กลีนส์คุณท์ นิมกาญจนา^{1*} และ สฤชดี ปานจันทร์¹

¹สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Klinsukon Nimkanjana^{1*} and Sarit Panjan¹

¹Department of Information Technology, Faculty of Science and Technology,
Rajamangala University of Technology Srivijaya

*Corresponding author: klinsukon.n@rmutsv.ac.th

Abstract

This study aimed to 1) develop an augmented reality (AR) cultural tourism application for the Thung Song Junction community, 2) evaluate the appropriateness of the content and the quality of the application, and 3) examine user satisfaction with the AR-based cultural tourism application. The sample consisted of 50 participants, including municipal officers, community leaders, local residents, and tourists visiting Thung Song District. Research instruments included the AR cultural tourism application, a content appropriateness and application quality evaluation form, and a user satisfaction assessment form. Mean and standard deviation were used for data analysis. The results revealed that the developed application can be installed on Android mobile devices and effectively presents three-dimensional virtual objects within real-world environments. The results of the evaluation of content appropriateness and application quality were at the highest level ($\bar{X}=4.52$, S.D. = 0.50), and user satisfaction was also at the high level ($\bar{X}=4.48$, S.D. =0.43). These findings indicate that the AR-based application effectively enhances cultural tourism experiences in the Thung Song Junction community.

Keywords: *Augmented Reality; Cultural Tourism; Mobile Application; Thung Song Junction Community*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง 2) เพื่อประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพแอปพลิเคชัน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่เทศบาล ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวอำเภอทุ่งสง จำนวน 50 คน เครื่องมือวิจัย คือ แอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมแบบประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชัน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า แอปพลิเคชันเมื่อติดตั้งบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ที่รองรับระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์สามารถแสดงผลวัตถุเสมือนจริงแบบสามมิติได้อย่างสมบูรณ์ ผลประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ผลความพึงพอใจของผู้ใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.43) แสดงให้เห็นว่า แอปพลิเคชันดังกล่าวสามารถส่งเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนชุมทางทุ่งสงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่; ชุมชนชุมทางทุ่งสง

1. บทนำ

ชุมชนชุมทางทุ่งสง หรือชุมชนชุมทางรถไฟทุ่งสง ตั้งอยู่บริเวณสถานีชุมทางรถไฟทุ่งสง ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญระหว่างทางรถไฟสายใต้และสายกันตัง พื้นที่แห่งนี้มีประวัติศาสตร์ยาวนานทั้งด้านการคมนาคม วิถีชีวิต และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เทศบาลเมืองทุ่งสงส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น “ตลาดชุมทางทุ่งสง” หรือถนนคนเดิน ซึ่งรวบรวมสินค้าพื้นเมือง การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงวัฒนธรรม เช่น มโนราห์ ดนตรีไทย และฟ้อนรำ ตลอดจนการรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น (กลุ่มงานท่องเที่ยว/วัฒนธรรม เทศบาลเมืองทุ่งสง, 2564) ทั้งนี้ รัตน์กรณ์ นาคปลัด และคณะ (2566) ได้พัฒนาป้ายสามภาษาเพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวตลาดชุมทางทุ่งสง โดยเป็นการปรับปรุงและจัดทำป้ายแนะนำเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวอีกด้วย นอกจากนี้ ชุมชนยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น อาคารบ้านพักรถไฟเก่า และพระพุทธรูปศรีธรรมราชคงคาเจริญ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของทุ่งสงได้อย่างชัดเจน ในขณะที่ทิศทางการ

พัฒนาจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช (พ.ศ. 2566 – 2570) มีเป้าหมายการพัฒนา คือ นครแห่งอารยธรรม น่าอยู่น่าเที่ยว การเกษตรและอุตสาหกรรมยั่งยืน รวมถึงยกระดับมาตรฐานคุณภาพ เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว ชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสนา ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม มีการสืบสานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2566)

อย่างไรก็ตาม แม้ชุมชนจะมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่การประชาสัมพันธ์ข้อมูลยังขาดความเป็นระบบ ข้อมูลกระจัดกระจาย และไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในยุคดิจิทัล ส่งผลให้ผู้เยี่ยมชมไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ครบถ้วนและลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานที่ได้ ผู้วิจัยสนใจการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566) แนวโน้มงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย (สุประภา สมนังพงษ์, 2560) ยังชี้ให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีโอ รูปภาพ และแผนที่ เป็นต้น อรยา สุขินิตย์ และคณะ (2565) พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวอำเภอทุ่งสง เป็นการเผยแพร่ข้อมูลอยู่ในรูปแบบข้อความ และรูปภาพเท่านั้น ซึ่งยังขาดความน่าสนใจของข้อมูล รวมถึง สุรสิทธิ์ ศักดา และคณะ (2567) พัฒนาแอปพลิเคชันเชื่อมโยงอาหารไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมเมืองทุ่งสง ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลยังคงอยู่ในรูปแบบข้อความและรูปภาพเช่นกัน ในขณะที่ ณิชมา ไอยสุวรรณ และคณะ (2565) พัฒนาแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวป่าชุมชนบ้านวังไทร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้ข้อมูลมีความสมจริง และมีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันที่จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มุ่งสู่ประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (Augmented Reality: AR) เป็นนวัตกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากสามารถผสมผสานข้อมูลดิจิทัล เช่น โมเดล 3 มิติ ข้อความ เสียง หรือวิดีโอ เข้ากับสภาพแวดล้อมจริง ทำให้การนำเสนอเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมมีชีวิตชีวา เข้าใจง่าย และเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พินิตา ตันศิริ, 2553) การนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาใช้ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นแนวทางที่น่าสนใจในการเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยว โดยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมช่วยให้ผู้ใช้งานเห็นข้อมูลดิจิทัลซ้อนทับกับโลกแห่งความจริง ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบภาพ 3 มิติ วิดีโอ หรือเสียง ช่วยให้การเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์จากสถานที่นั้น ๆ มีความสมจริงและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น หลายงานวิจัยนำ

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น Fadli et al.(2022) สํารวจงานวิจัยเกี่ยวกับความเป็นจริงเสริมเพื่อพัฒนากรอบแนวคิดในการออกแบบจุดสนใจและระบบคำอธิบายเสริมสำหรับแอปพลิเคชันความเป็นจริงเสริมเชิงตำแหน่งที่ตั้งในบริบทการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม ขณะที่ กนกกาญจน์ เสน่ห์ นมะหุต (2568) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในการเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ออกแบบต้นแบบระบบความเป็นจริงเสริมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว และวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมต่อการเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนา “แอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง” (Thong Song AR Application) ซึ่งใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในการนำเสนอข้อมูลด้านวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยว และเรื่องราวของชุมชนชุมทางทุ่งสง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนชุมทางทุ่งสง เพิ่มศักยภาพการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและสมจริงยิ่งขึ้น และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของตนอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสมรรถนะในการบริการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับชุมชนตอบโจทย์แนวโน้มการท่องเที่ยวยุค 4.0 และช่วยเสริมศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับชุมชนให้มีความทันสมัยและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. วิธีดำเนินการ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเริ่มจากการพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม จากนั้นประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชัน และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชัน

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเน้นพัฒนา “แอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนชุมทางทุ่งสง เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตของชุมชน หลังจากนั้นนำข้อมูลเหล่านี้มาพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อแสดงข้อมูลดิจิทัลที่เชื่อมโยงกับสถานที่จริงในชุมชน โดยใช้หลักการของวงจรชีวิตการพัฒนาซอฟต์แวร์ (System Development Life Cycle: SDLC) ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหาและการศึกษาความเป็นไปได้ การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา การทดสอบ การติดตั้ง และการบำรุงรักษา (ศรีนวล พงษ์มณี, 2560) ทั้งนี้เนื้อหาภายในแอปพลิเคชัน ประกอบด้วย โมเดล 3 มิติ และสื่อวิดีโอ ส่วนขั้นตอนการประเมินแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง คือ การประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสงโดยผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เอกสารรับรองที่ IRB.2567.047/02

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ มี 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง และผู้นำชุมชน ชาวบ้านในชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอทุ่งสง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองทุ่งสงและผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มชาวบ้านในชุมชน จำนวน 10 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอทุ่งสง จำนวน 30 คน ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับใช้เก็บข้อมูลการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ฉบับ คือ แบบประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม รายละเอียดของแต่ละแบบประเมิน ดังนี้

3.3.1 แบบประเมินความเหมาะสมของสื่อและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เป็นแบบประเมินสำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน ซึ่งอาจารย์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาแอปพลิเคชันด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมและสื่อวิดีโอ แบบประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอ ด้านกราฟิก และด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน โดยแต่ละด้านมี 4 รายการประเมิน ยกเว้นด้านกราฟิก มี 5 รายการประเมิน ซึ่งมาตราส่วนของรายการประเมินมี 5 ระดับ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลของผลการประเมิน ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพในการแปลความหมายของคะแนนแต่ละรายการประเมินซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

เมื่อออกแบบแบบประเมินคุณภาพของแอปพลิเคชันแล้วเสร็จ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรายการประเมินในแต่ละด้าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรายการประเมินและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item-Object Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

+1 = คือ แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 = คือ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 = คือ แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

โดยรายการประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีความเที่ยงตรงสามารถนำไปใช้ได้ และรายการประเมินที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้ต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสม

3.3.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เป็นแบบประเมินสำหรับกลุ่มผู้ใช้งาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน โดยแต่ละด้านมี 4 รายการประเมิน มาตรฐานของรายการประเมินมี 5 ระดับ ซึ่งรายละเอียดเกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ และเมื่อสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานตามที่ยกแบบ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรายการประเมินในแต่ละด้าน ซึ่งดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีการตรวจสอบแบบประเมินคุณภาพแอปพลิเคชัน

3.4 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง ตามหลักการวงจรชีวิตการพัฒนาซอฟต์แวร์ แบ่งได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การกำหนดปัญหาและการศึกษาความเป็นไปได้ (Problem Definition and Feasibility Study) ผู้วิจัยสำรวจความต้องการจากผู้ใช้งาน คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองทุ่งสงและผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และกลุ่มชาวบ้านในชุมชน จำนวน 3 คน โดยแบ่งการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชุมชน ผู้วิจัยกำหนดความต้องการจากกลุ่มผู้ใช้งานเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอ จำนวน 6 แหล่ง คือ รถจักรไอน้ำแปซิฟิก สวนหลวง ร.9 ตลาดชุมทางทุ่งสง อาคารบ้านพักรถไฟเก่า พระพุทธศรีธรรมราชคงคาเจริญ และมูลนิธิขำปอกง อีกทั้งกลุ่มผู้ใช้งานต้องการนำเสนอข้อมูลของชุมชนชุมทางทุ่งสงซึ่งกำหนดเป็นหัวข้อ เรื่องเล่าชุมทางทุ่งสง มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ อยากมาท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้น

2) ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และประเพณีท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้ผู้ใช้งานมุ่งเน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนชุมทางทุ่งสงแก่นักท่องเที่ยวก่อนเดินทาง หรือขณะเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอทุ่งสง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและสมจริงยิ่งขึ้น

3) ศึกษาการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา เทคโนโลยีดิจิทัลถูกมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหลายหลายรูปแบบ เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ และเทคโนโลยีความจริงเสริม เมื่อสำรวจความต้องการจากผู้ใช้งาน พบว่า ทุกคนเลือกการนำเสนอข้อมูลผ่านแอป

พลิกเคชันโดยการใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อต้องการนำเสนอข้อมูลที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่

3.4.2 การวิเคราะห์ (Analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการกำหนดปัญหาและการศึกษาความเป็นไปได้มาวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน จากนั้นทำการเลือกเครื่องมือสำหรับการพัฒนาแอปพลิเคชันที่เหมาะสม โดยงานวิจัยนี้เลือกใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม

3.4.3 การออกแบบ (Design) เป็นการออกแบบการทำงานของแอปพลิเคชัน ออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชัน การออกแบบและพัฒนาโมเดล 3 มิติ ออกแบบและสร้างสื่อวิดีโอ และออกแบบและพัฒนาหนังสือเออาร์ทุ่งสง (Thung Song AR Book) รายละเอียด ดังนี้

1) การออกแบบการทำงานของแอปพลิเคชัน โดยโครงสร้างการทำงานของแอปพลิเคชันเน้นการสร้างประสบการณ์ที่ดีและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ โดยนำเสนอข้อมูลด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม ทั้งโมเดล 3 มิติ ข้อความเสียง และวิดีโอ ร่วมกับสภาพแวดล้อมจริง ทำให้นเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมเข้าใจง่าย และเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ได้

2) การออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชัน หน้าจอแอปพลิเคชันประกอบด้วย หน้าจอเมนูหลัก ซึ่งอยู่ในหน้าแรก ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ AR Model AR Video AR Book สถานที่ท่องเที่ยว วิธีใช้งาน และติดต่อ รวมทั้งปุ่มออกจากแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้โปรแกรม Figma (Figma, 2025)

3) การออกแบบและพัฒนาโมเดล 3 มิติ คือ โมเดล 3 มิติของรถจักรไอน้ำแปซิฟิก ซึ่งเป็นโบราณวัตถุ ผู้วิจัยสร้างโมเดล 3 มิติ โดยใช้โปรแกรม Blender (Blender Foundation, 2025) จะได้ไฟล์โมเดล 3 มิติ นามสกุล .dae เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสงในขั้นตอนถัดไป

4) การออกแบบและสร้างสื่อวิดีโอ จำนวน 7 ไฟล์ คือ เล่าเรื่องชุมทางทุ่งสง รถจักรไอน้ำแปซิฟิก สวนหลวง ร.9 หลาดชุมทางทุ่งสง อาคารบ้านพักรถไฟเก่า พระพุทธศรีธรรมราชคงคาเจริญ และมูลนิธิข้าบอง ทั้งนี้สร้างสื่อวิดีโอโดยใช้โปรแกรม DaVinci Resolve (Blackmagic Design, 2025)

5) การออกแบบและพัฒนาหนังสือเออาร์ทุ่งสง เป็นมาร์คเกอร์ที่ใช้งานร่วมกับแอปพลิเคชัน เป็นข้อมูลรูปภาพ และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งคิวอาร์โค้ดช่องทางการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน จำนวน 4 หน้า ผู้วิจัยออกแบบโดยใช้โปรแกรมแคนวา (Canva Pty Ltd., 2025)

3.4.4 การพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนการพัฒนาแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยว และเรื่องเล่าของชุมชนชุมทางทุ่งสงบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ผู้วิจัยใช้โปรแกรม Unity (Unity Technologies, 2025) ในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) สร้างฐานข้อมูลเพื่อใช้เก็บรูปภาพสำหรับทำมาร์คเกอร์โดยใช้เว็บไซต์ Vuforia (PTC Inc., 2025) จากนั้นทำการอัปโหลดรูปภาพมาร์คเกอร์ไปยังฐานข้อมูลที่ได้สร้างไว้
- 2) ดาวน์โหลด และติดตั้งรูปภาพมาร์คเกอร์เพื่อนำไปใช้งานในโปรแกรม Unity
- 3) ใช้โปรแกรม Unity กำหนดการเชื่อมโยงรูปภาพมาร์คเกอร์กับโมเดล 3 มิติ และรูปภาพมาร์คเกอร์กับข้อมูลวิดีโอ ที่มีความสอดคล้องกัน
- 4) สร้างหน้าแอปพลิเคชันเออาร์ที่ส่งส่วนติดต่อกับผู้ใช้งานโดยโปรแกรม Unity และเขียนโปรแกรมควบคุมการทำงานของปุ่มต่าง ๆ ในแต่ละหน้าของแอปพลิเคชันผ่านโปรแกรม Visual Studio (Microsoft, 2025) ด้วยภาษา C#
- 5) สร้างไฟล์นามสกุลเป็น .apk เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปติดตั้งบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ที่รองรับระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

3.4.5 การทดสอบ (Testing) เป็นขั้นตอนการทดสอบแอปพลิเคชันก่อนนำไปใช้งานจริง เป็นการทดสอบการทำงานเบื้องต้น โดยการนำแอปพลิเคชันที่พัฒนาเสร็จแล้วมาทดสอบฟังก์ชันการทำงานของแอปพลิเคชัน (Black Box Testing) โดยพิจารณาจากความถูกต้องของข้อมูลนำเข้า และผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งเป็นการทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้งาน

3.4.6 การติดตั้ง (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำแอปพลิเคชันอัปโหลดเข้าสู่อุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ที่รองรับระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ และทดลองใช้แอปพลิเคชัน

3.4.7 การบำรุงรักษา (Maintenance) ตรวจสอบข้อมูลและความถูกต้องระหว่างที่ได้ดำเนินการใช้งานแอปพลิเคชัน ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องอยู่เสมอ

4. ผลการวิจัย

การพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยววัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง ผลการวิจัยแบ่งตามวัตถุประสงค์

4.1 ผลการพัฒนาแอปพลิเคชันเออาร์ที่ทุ่งสง ซึ่งมีคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถมองเห็นข้อมูลภาพเป็นวัตถุเสมือนจริงในสภาพแวดล้อมจริง โดยใช้งานผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ที่ติดตั้งระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ และติดตั้งแอปพลิเคชันเออาร์ที่ทุ่งสง เมื่อเปิดใช้งานแอปพลิเคชันจะมีหน้าต่างของแอปพลิเคชันให้เลือกเมนู ซึ่งเมื่อเลือกเมนู AR Model ใช้กล้องของอุปกรณ์ส่งไปที่มาร์คเกอร์ แอปพลิเคชันจะแสดงโมเดลสถานที่ในรูปแบบ 3 มิติ มาวางบนภาพจริง ภาพโมเดลในรูปแบบ 3 มิติ สามารถปรับขนาด และหมุนเพื่อดูโมเดลได้ 360 องศา พร้อมมีเสียงบรรยายสถานที่เหล่านั้น และเมื่อเลือกเมนู AR VDO ใช้กล้องของอุปกรณ์ส่งไปที่มาร์คเกอร์ แอปพลิเคชันจะแสดงข้อมูลวิดีโอในรูปแบบ 3 มิติ มาวางบนภาพจริง วิดีโอที่แสดงในรูปแบบ 3 มิติ สามารถเปิด-ปิดเสียง และหยุดวิดีโอได้ ซึ่งผลการทำงานของแอปพลิเคชันเออาร์ที่ทุ่งสงสามารถทำได้ตามที่ได้ออกแบบและ

พัฒนา โดยหนังสือเออาร์ทุ่งสง แสดงดังภาพที่ 2 หน้าหลักของแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง และตัวอย่าง การแสดงผลพัทธ์ของแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง แสดงดังภาพที่ 3 - 4 ตามลำดับ

รถจักรไอน้ำแปซิฟิก

รถจักรไอน้ำประวัติศาสตร์ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย เมื่อการขุดคลองท่าเสา มาใช้แทนปลัดขิมเพื่อเอากองน้ำ การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงมอบรถจักรไอน้ำให้เทศบาลเมืองทุ่งสงนำจัดแสดงไว้ ณ สวนหลวง ร.9 ส่นพวง ร.9 จนถึงปัจจุบัน

AR MODEL

สวนหลวง ร.9

สวนเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 เป็นสวนสาธารณะที่มีความสวยงาม มีดอกไม้หลากหลาย และออกดอกสวยงามได้ชื่นชม ถือเป็นสวนสาธารณะแห่งที่สวยงามเมืองสวนเฉลิมพระเกียรติฯ รัชกาลที่ 9

AR VIDEO

Application AR Thungsong

แอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง

แอปพลิเคชันการท่องเที่ยววัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทำความรู้จัก Augmented Reality (AR) ความเป็นจริงเสริม คือ เทคโนโลยีที่ผสมผสานโลกแห่งความเป็นจริงเข้ากับวัตถุดิจิทัล เช่น ภาพ, เสียง, หรือข้อมูลอื่นๆ ผ่านอุปกรณ์อย่างสมาร์ตโฟนหรือแว่นตา โดย AR จะซ้อนทับข้อมูลดิจิทัลลงบนภาพจากโลกจริงเพื่อให้ผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับทั้งสองโลกได้พร้อมกัน

ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง

เรื่องเล่าชุมชนทุ่งสง

ชุมชนทุ่งสงเป็น "หัวใจ" ของนครศรีธรรมราชในอดีต สมัยก่อนของเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่บริเวณกลางเมือง การขนส่ง ปัจจุบันกลายเป็นจุดชุมชน และยังคงอยู่คู่ทุ่งสงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

*** สามารถติดตั้งได้เฉพาะอุปกรณ์ที่รองรับระบบปฏิบัติการและเวอร์ชันเท่านั้น

AR VIDEO

ตลาดชุมทางทุ่งสง

จากการพัฒนาและผลักดันจากประชาชน ทศบาล และผู้เกี่ยวข้องกัน ได้พัฒนามาเป็นตลาดชุมชนร่วมของกันและกันภายใต้แนวคิดที่เก๋ไก๋กัน เป็นเป็นรากฐานแห่งวิถีชีวิต เศรษฐกิจชุมชนและสำหรับชาวทุ่งสง

AR VIDEO

อาคารบ้านพักรถไฟเก่า

อาคารบ้านพักรถไฟเก่าที่ทุ่งสงเป็นอาคารสำคัญที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เนื่องจากมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยเคยเป็นที่ตั้งของนายทหารพิเศษของภาคใต้ รับการสนทนากับมาต และเทศบาลเมืองทุ่งสงได้เริ่มการซ่อมแซมการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อปรับปรุงอาคารนี้ให้เป็น พิพิธภัณฑ์ของท้องถิ่น

AR VIDEO

พระพุทธศรีธรรมราช องค์ดาเจริญ

พระพุทธรูปปางอุ้มบาตรวัดกลางเขาใหญ่ เมืองทุ่งสง "วัดกลางเขาใหญ่" โดยได้มีการรับพระเป็นองค์ประธานใน พ.ศ. 2403 พระพุทธรูปองค์ประธานของวัดนี้ ถูกจัดเป็น "พระคู่เมือง / คู่บ้านคู่เมือง" ของตำบลทุ่งสง และยังเป็นสัญลักษณ์แห่งวิถีชีวิตของคนในนี้

AR VIDEO

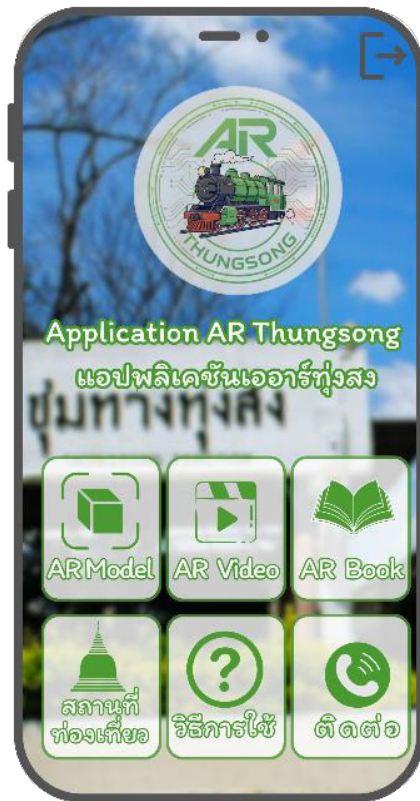
มูลนิธิช้างปอง

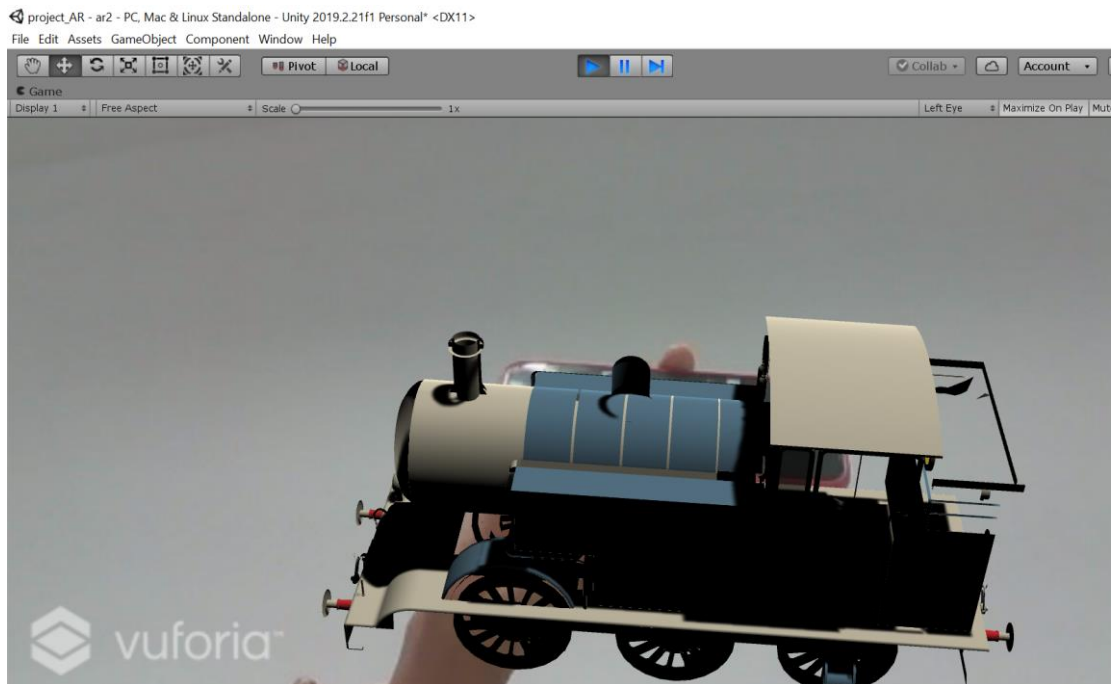
มูลนิธิช้างปองนับว่าเป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองและครอบครัว คำว่าช้างของวัดเขาปอได้สร้างในรูปแบบเหมือนองค์พระโพธิสัตว์กวนอิม เป็นปฏิมากรรมปูนปั้นปางปัทมาธิษฐานแม่เมตตาประณิธานของพระพุทธเจ้าโพธิสัตว์กวนอิมองค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

AR VIDEO

ภาพที่ 2 หนังสือเออาร์ทุ่งสง

ภาพที่ 3 หน้าหลักของแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการแสดงผลลัพธ์ของแอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสง

4.2 การประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน เพื่อทดลองใช้งานแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง และประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันผ่านแบบประเมินออนไลน์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านเนื้อหา			
1. ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.66	0.57	มากที่สุด
3. ความชัดเจน	4.33	0.57	มาก
4. ความน่าสนใจ	4.66	0.57	มากที่สุด
ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา	4.66	0.43	มากที่สุด
ด้านการนำเสนอ			
1. ภาพโมเดลและวิดีโอมีสีสันสวยงาม	4.00	0.00	มาก
2. ขนาดโมเดลและวิดีโอเหมาะสมกับหน้าจออุปกรณ์	4.66	0.57	มากที่สุด
3. ความชัดเจนของโมเดลและวิดีโอ	4.33	0.57	มาก
4. ภาพโมเดลและวิดีโอมีความน่าสนใจ	4.66	0.57	มากที่สุด
ผลการประเมินคุณภาพด้านการนำเสนอ	4.41	0.43	มาก
ด้านกราฟิก			
1. การจัดวางองค์ประกอบ	4.66	0.57	มากที่สุด
2. การเลือกใช้สีที่น่าสนใจ	4.33	0.57	มาก
3. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.33	0.57	มาก
4. ภาพประกอบในวิดีโอมีความชัดเจน	4.66	0.57	มากที่สุด
5. เสียงเพลงประกอบมีความชัดเจน	4.66	0.57	มากที่สุด
ผลการประเมินคุณภาพด้านกราฟิก	4.52	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน			
1. แอปพลิเคชันใช้งานง่าย	4.33	0.57	มาก
2. แอปพลิเคชันทำงานได้ถูกต้อง	4.66	0.57	มากที่สุด
3. ความเร็วของแอปพลิเคชัน	4.33	0.57	มาก
4. ประโยชน์ของแอปพลิเคชัน	4.66	0.57	มากที่สุด
ผลการประเมินคุณภาพด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.49	0.57	มาก
ผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวม	4.52	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมจากผู้เชี่ยวชาญ ให้คะแนนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายการด้าน พบว่า ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.43) รองลงมา คือ ด้านกราฟิก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.57) และด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.57) และด้านการนำเสนอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.43)

4.3 การประเมินความพึงพอใจแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้งานแอปพลิเคชันและทำแบบประเมินออนไลน์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. ความน่าสนใจ	4.50	0.55	มากที่สุด
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.52	0.50	มากที่สุด
3. ความชัดเจน	4.48	0.45	มาก
4. เข้าใจง่าย	4.42	0.35	มาก
ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา	4.48	0.46	มาก

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยี
ความเป็นจริงเสริม (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการออกแบบ			
1. องค์ประกอบจัดวางอย่างลงตัว	4.50	0.45	มากที่สุด
2. การเลือกใช้สีสันท่าสนใจ	4.40	0.55	มาก
3. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
4. ภาพประกอบในวิดีโอมีความชัดเจน	4.45	0.50	มาก
ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบ	4.44	0.51	มาก
ด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน			
1. ใช้งานง่าย และไม่ซับซ้อน	4.63	0.24	มาก
2. ความเร็วของแอปพลิเคชัน	4.50	0.45	มากที่สุด
3. แอปพลิเคชันทำงานได้ถูกต้อง	4.53	0.25	มากที่สุด
4. มีประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	4.45	0.35	มาก
ผลการประเมินคุณภาพด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน	4.53	0.32	มากที่สุด
ผลการประเมินคุณภาพโดยรวม	4.48	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.32) รองลงมา ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.56) และด้านการออกแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.51)

5. สรุปผล และอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1) ผลการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแอปพลิเคชันสามารถแสดงวัตถุเสมือนจริงรูปแบบ 3 มิติ วิดีโอรูปแบบ 3 มิติ และเสียงบรรยาย บนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ได้ถูกต้องตามทีออกแบบ และมีประสิทธิภาพในเชิงเทคนิค อีกทั้งสอดคล้องกับแนวโน้มการประยุกต์

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับ ช่วยเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและสมจริงยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานของ ปณิธิ แก้วสวัสดิ์ (2565) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม ซึ่งเป็นการออกแบบที่รองรับเนื้อหาหลากหลายประเภทจะเพิ่มคุณภาพประสบการณ์ผู้ใช้และเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่จริง

2) ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและคุณภาพของแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่ารายการประเมิน 4 ด้าน คือ เนื้อหา การนำเสนอ กราฟิก และการใช้งานแอปพลิเคชัน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยรายการประเมินความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของโมเดล และความถูกต้องของแอปพลิเคชันเป็นปัจจัยสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของสื่อความจริงเสริม ซึ่งสอดคล้องกับงานของจุฬาลักษณ์ มณีเลิศ และคณะ (2567) ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีภาพเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ และผลการประเมินด้านกราฟิกและการนำเสนอมีคะแนนสูงสะท้อนผลการออกแบบโมเดล 3 มิติและวิดีโอที่มีความคมชัด สีสันเหมาะสม และจัดวางองค์ประกอบสอดคล้องกันช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ใช้งานและเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อแอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมในชุมชนชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านการใช้งานมีคะแนนสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่า ความง่ายในการใช้งานแอปพลิเคชันและการโต้ตอบที่น่าสนใจเป็นองค์ประกอบหลักที่สนับสนุนพฤติกรรมการใช้งานซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของดิเรก อัครชาติ (2566) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านฝั่งธนบุรีด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม

สรุปผลการวิจัย แอปพลิเคชันเออาร์ทุ่งสงสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในมิติด้านเทคโนโลยี การออกแบบเนื้อหา และประสบการณ์ผู้ใช้ และมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นต้นแบบการใช้ความจริงเสริมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับพื้นที่อื่น ๆ ในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มการพัฒนาแอปพลิเคชันให้รองรับอุปกรณ์สื่อสารที่รองรับระบบปฏิบัติการไอโอเอส เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสผู้ใช้งานได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. เพิ่มข้อมูลด้านภูมิศาสตร์ ของสถานที่ท่องเที่ยว และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแอปพลิเคชันเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ขอขอบคุณเทศบาลเมืองทุ่งสง และชุมชนชุมทางทุ่งสงที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

7. เอกสารอ้างอิง

กนกกาญจน์ เสน่ห์ นมะหุต (2568). การเพิ่มมูลค่าประสบการณ์การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

และวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยี AR.วารสารอารยธรรมศึกษา โขง-สาละวิน. 16(1): 332-366.

กลุ่มงานท่องเที่ยว/วัฒนธรรม เทศบาลเมืองทุ่งสง. (2564). **ตลาดชุมทาง**. ค้นจาก

<https://www.thungsongcity.go.th/>. [20 สิงหาคม 2568]

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ .(2566). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3**

(พ.ศ. 2566 - 2570). ค้นจาก <https://online.pubhtml5.com/uai/bdwt/#p=1> .

[10 กรกฎาคม 2568].

จุฬาวลี มณีเลิศ, ประธาน คำจិនะ, กฤษณา เขียวมั่ง, ภัทรพร พรหมคำตัน และพงศกร พงศา.

(2567). การพัฒนาแอปพลิเคชันเทคโนโลยีภาพเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนใน

พื้นที่เทศบาลเมือง เมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.วารสารแม่ใจเทคโนโลยี

สารสนเทศและนวัตกรรม. 22(2): 197-210.

ณัฏฐา ไอยสุวรรณ, พิษญา มงคลชัย และกลิ่นสุคนธ์ นิมภาญญา. (2563). แอปพลิเคชันส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวป่าชุมชนบ้านวังไทร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยเทคโนโลยีเสมือน

จริง. ใน การประชุมวิชาการนวัตกรรมด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเศรษฐกิจและ

สังคม ครั้งที่ 3, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตร่มเกล้า. กรุงเทพมหานคร.

ดิเรก อัครชาติ. (2566). การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านฝั่งธนบุรี

ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม.วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ. 24(1): 20-39.

ปณิธิ แก้วสวัสดิ์ (2565). การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีด้วย

เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม. DEC Journal : Art and Design. 1(1), 50-75.

พนิดา ตันศิริ. (2553). โลกเสมือนผสมผสานโลกจริง (Augmented Reality). วารสารวารสารนักรบริหาร

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 30(2): 169-175.

รัตนิกรณ์ นาคปลัด, อินทิรา จินดาโชติ, ศรัณยา ฤทธิกุล และเมธาวิ ชุมพล. (2566). การพัฒนาป้าย

สามภาษาเพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวตลาดชุมทางทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร

สังคมศาสตร์และวัฒนธรรม. 7(2): 170-186.

ศรีนวล ฟองมณี. (2556). การวิเคราะห์และออกแบบระบบเชิงราย. เชียงราย:มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เชียงราย

- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ บริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
(2566). **แผนพัฒนาจังหวัดนครศรีธรรมราช (พ.ศ. 2566 - 2570)**. ค้นจาก
https://www.nakhonsithammarat.go.th/web_52/datacenter/detail.php.
[20 สิงหาคม 2568].
- สุประภา สมนึกพงษ์. (2560). แนวโน้มและตลาดการท่องเที่ยว 4.0 ประเทศไทย. **วารสารวิชาการ
Veridian E-Journal Science and Technology Silpakorn University**. 10(3):
2055-2068.
- สุรสิทธิ์ ศักดา, วลัยรัชช์ นุ่นสงค์ และอรยา สุขนิตย์. (2567). การพัฒนาแอปพลิเคชันเชื่อมโยงอาหาร
ไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และวัฒนธรรมเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสาร
วิชาการ การจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. 11(1): 132-143.
- อรยา สุขนิตย์, สุรสิทธิ์ ศักดา, วลัยรัชช์ นุ่นสงค์, และวาสนา ณ.สุโหลง. (2565). การพัฒนา
แอปพลิเคชันสำหรับเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยว อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช.
วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 9(1) : 15-24.
- Blackmagic Design. (2025). **DaVinci Resolve 20**. Available from:
<https://www.blackmagicdesign.com/products/davinciresolve>. [15 May 2025].
- Blender Foundation. (2025). **Blender 5.0 is here!**. Available from:
<https://www.blender.org> . [15 May 2025].
- Canva Pty Ltd. (2025). **Canva**. Available from: <https://www.canva.com> .
[20 August 2025].
- Fadli, H., Ibrahim, R., Arshad, H., & Yaacob, S. (2022). Augmented reality in cultural
heritage tourism: A review of past study. **Open International Journal of
Informatics**. 10(1): 109-121.
- Figma, Inc. (2025). **Figma** . Available from: www.figma.com . [28 Aril 2025].
- Microsoft. (2025). **Microsoft Visual Studio 2026**. Available from:
<https://visualstudio.microsoft.com> .[30 Aril 2025].
- PTC Inc. (2025). **Vuforia Engine 11**. Available from: <https://developer.vuforia.com>.
[20 Aril 2025].
- Unity Technologies. (2025). **Unity**. Available from: <https://unity.com> . [30 Aril 2025].

Received: 28 เม.ย. 2568

Revised: 6 ม.ค. 2569

Accepted: 8 ม.ค. 2569

หุ่นยนต์ตรวจโรคพริกหวานอัตโนมัติโดยใช้ปัญญาประดิษฐ์และการประมวลผลภาพเชิงลึก:

กรณีศึกษา บริษัท ควอนต้าซินเนอร์จี้ จำกัด

Autonomous Bell Pepper Disease Detection Robot Using Artificial Intelligence
and Deep Image Processing: A Case Study
of Quanta Synergy Co., Ltd

กัญญาพัชร ยศสนิท¹, นิมมิตา สมริน¹, อัจฉริยะณัฐ ประภูเเต¹, ภาณุวัฒน์ เมฆะ¹, ปวีณ เชื้อนแก้ว¹ และ
พยุงค์ศักดิ์ เกษมสำราญ^{1*}

¹สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้เชียงใหม่ 50290 ประเทศไทย

Kanyaphat Kittham¹, Nimmita somrin¹, Oatchariyanut Patita¹, Panuwat Mekha¹,
Paween Khoenkaw¹ and Payungsak Kasemsumran^{1*}

¹Computer Science Department, Faculty of Science, Maejo University, Chaingmai,
Thailand, 50290

*Corresponding author: Payungsak.kae@gmail.com

Abstract

This research presents an autonomous robot for detecting bell pepper diseases using Artificial Intelligence (AI) and Deep Learning for plant image analysis and disease classification. The robot navigates autonomously in greenhouses using the strategy of Ko et al. (2015) and employs Deep Convolutional Neural Networks (CNNs) based on Picón et al. (2019) for classifying four diseases white spot, anthracnose, mosaic virus, and yellow leaf curl.

The robot is equipped with a Logitech B525 webcam, LiDAR (Robosense RS-LiDAR-16), and other sensors for disease and obstacle detection. The system achieves high accuracy in disease classification 90% for white spot, 100% for anthracnose, 100% for mosaic virus, 90% for yellow leaf curl, and 97.5% for healthy leaves. The robot is powered by an 882 Wh battery and has an average power consumption rate of 22.5 W.

The research results demonstrate that the robot helps reduce farmers' workload, shortens disease inspection time, improves disease control efficiency,

reduces chemical usage, and promotes smart agriculture. The results confirm that the robot can be effectively deployed in real agricultural environments and can significantly enhance the accuracy and efficiency of smart farming systems.

Keywords: *Plant Disease Detection Robot; Artificial Intelligence; Deep Learning; Bell pepper Diseases; Automated System*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอหุ่นยนต์ตรวจโรคพริกหวานอัตโนมัติ โดยใช้ AI และ Deep Learning วิเคราะห์ภาพพืชผ่านโครงข่ายประสาทเทียมเชิงลึก (CNNs) ตามแนวทางของ Picón et al. (2019) หุ่นยนต์เคลื่อนที่ตามกลยุทธ์ของ Ko et al. (2015) เพื่อตรวจสอบโรค 4 ชนิด ได้แก่ ใบจุดสีขาว (Cercospora capsici), แอนแทรคโนส (Colletotrichum spp.), ไวรัสโมเสค (Potyvirus), และใบหงิกเหลือ (Begomovirus) ซึ่งเป็นโรคสำคัญที่สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจ ตัวหุ่นยนต์ติดตั้ง กล้อง HD 720p @ 30fps, เลนส์ Fixed-focus, FOV 69 องศา และเทคโนโลยี RightLight™ 2 ช่วยปรับแสง พร้อมเซ็นเซอร์ Robosense RS-LiDAR-16 แบบหมุน 16 เลเซอร์ ตรวจจับได้ไกลสุด 150 เมตร ช่วยตรวจสอบโรคและหลบสิ่งกีดขวาง ระบบให้ความแม่นยำในการจำแนกโรคใบจุดสีขาว 90%, แอนแทรคโนส 100%, ไวรัสโมเสค 100%, ใบหงิกเหลือ 90%, และใบปกติ 97.5% หุ่นยนต์ใช้พลังงานจากแบตเตอรี่ 882 Wh อัตราการใช้พลังงานเฉลี่ย 22.5 W ช่วยลดภาระเกษตรกร ลดเวลาในการตรวจสอบโรค เพิ่มโอกาสในการควบคุมโรค ลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น และส่งเสริมการเกษตรอัจฉริยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ยืนยันว่าหุ่นยนต์สามารถนำไปใช้งานจริงในแปลงเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยยกระดับระบบเกษตรอัจฉริยะให้มีความแม่นยำและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: *หุ่นยนต์ตรวจโรคพืช, ปัญญาประดิษฐ์, การเรียนรู้เชิงลึก, โรคพริกหวาน, ระบบอัตโนมัติ*

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันการเกษตรกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตอาหารเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของประชากรโลก การเกษตรในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การแพร่ระบาดของศัตรูพืชและโรคพืช และการขาดแคลนแรงงานเกษตร ปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่เสมอคือการแพร่ระบาดของโรคพืช โรคพืชนั้นสามารถทำลายผลผลิตของพืชได้อย่างมากทำให้ผลผลิตลดลง คุณภาพของผลผลิตต่ำลง เช่น ขนาด สี กลิ่น

และรสชาติ นอกจากนี้ยังสามารถแพร่ไปยังพืชชนิดอื่นได้อย่างรวดเร็ว โรคพืชบางชนิดสามารถทำลายพันธุ์พืชดั้งเดิมที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ความยากในการตรวจสอบและระบุโรค การตรวจสอบและระบุโรคนั้นต้องการนักวิชาการหรือแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญ ความรู้และความชำนาญเฉพาะทาง เกษตรกรบางคนอาจไม่มีความรู้หรือเครื่องมือในการตรวจสอบโรคพืชอย่างแม่นยำ หุ่นยนต์ตรวจโรคพริกหวานอัตโนมัติจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบโรคพริกหวานที่รวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้นลดความเสียหายจากโรคพริกหวานและการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดเวลาและแรงงานที่ใช้ในการตรวจสอบโรคพริกหวาน ด้วยตนเอง ช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้สารเคมีในการควบคุมโรคเฉพาะจุด ลดการใช้สารเคมีเกินจำเป็น ซึ่งส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของผู้บริโภคการมีเทคโนโลยีที่สามารถช่วยในการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาโรคพริกอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการจัดการฟาร์มและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด การแพร่ระบาดของโรคพืชเป็นปัญหาสำคัญทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและคุณภาพของพืชเศรษฐกิจ โดยเฉพาะพริกหวานซึ่งเป็นพืชที่มีความไวต่อโรคหลายชนิด การตรวจสอบโรคด้วยแรงงานคนต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ใช้เวลามาก และมีโอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนสูง งานวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์และการประมวลผลภาพ ได้พิสูจน์แล้วว่าสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจำแนกโรคพืชได้อย่างแม่นยำ โดยงานวิจัยของ Picón et al. (2019) และงานอื่น ๆ ในด้าน CNN สำหรับโรคพืชแสดงศักยภาพสูง อย่างไรก็ตามยังมีช่องว่างด้านการบูรณาการระบบ AI เข้ากับแพลตฟอร์มหุ่นยนต์เคลื่อนที่อัตโนมัติ ที่สามารถใช้งานในพื้นที่เกษตรจริงได้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นพัฒนาแพลตฟอร์มหุ่นยนต์ผสมระบบนำทางและ AI เพื่อให้เกิดระบบตรวจโรคพริกหวานแบบครบวงจรที่ใช้ได้จริงในแปลงเกษตร

2. วิธีดำเนินการ

การพัฒนาหุ่นยนต์ตรวจจับโรคพริกหวานอัตโนมัติเป็นนวัตกรรมที่มีศักยภาพในการยกระดับประสิทธิภาพภาคการเกษตร โดยสามารถตรวจจับโรคพืชได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ ช่วยลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น เพื่อให้โครงการนี้บรรลุผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้า ในหลายด้าน ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีการประมวลผลภาพ ปัญญาประดิษฐ์ ระบบเซ็นเซอร์ กลไกการทำงานของหุ่นยนต์ และการศึกษาเกี่ยวกับพริกหวาน และโรคที่พบในพริกหวาน โดยมีรายละเอียดการศึกษาดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพริกหวานและโรคที่เกี่ยวข้อง

พริกหวานเป็นพืชในวงศ์ Solanaceae ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านพันธุกรรม และลักษณะของผล พริกหวานมีหลายสี เช่น เขียว แดง เหลือง และส้ม ซึ่งสีของผลจะขึ้นอยู่กับชนิดของพืช และระยะเวลาการสุก พริกหวานสามารถปลูกได้ในหลากหลายสภาพอากาศ ตั้งแต่เขตร้อนจนถึง

เขตที่มีอากาศอบอุ่น พริกหวานมีสารอาหารที่สำคัญโดยเฉพาะ วิตามิน C ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่ดี นอกจากนี้ยังมี วิตามิน A B6 โฟเลต และสารต้านอนุมูลอิสระอื่น ๆ ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

2.1.1 ลักษณะของต้นพริกหวาน (Bell Pepper) แสดงภาพต้นพริกหวานและผลพริกหวาน ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพที่ 1 ต้นพริกหวาน

ภาพที่ 2 ผลพริกหวาน

ที่มา: <https://hkm.hrdi.or.th/knowledge/detail/52>

2.1.2 โรคที่พบบ่อยในพริกหวาน

1. โรคใบจุดสีขาว (Cercospora Leaf Spot) สาเหตุ : เชื้อรา *Cercospora capsica*

ลักษณะอาการ : ใบมีจุดสีขาวหรือเหลืองเป็นวงกลม

การป้องกันและรักษา : ใช้สารป้องกันเชื้อรา ปรับปรุงการระบายอากาศ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โรควิวจุดสีขาว

2. โรคนแอนแทรกโนส (Anthracnose)

สาเหตุ : เชื้อรา Colletotrichum spp.

ลักษณะอาการ : ผลพริกเป็นแผลจุดดำ ลูกกลมจนเน่า

การป้องกันและรักษา : คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ปลอดโรค หลีกเลี้ยงพื้นที่ชื้น ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โรคนแอนแทรกโนส

3. โรควัไวรัสโมเสค (Mosaic Virus)

สาเหตุ : ไวรัส เช่น Pepper Mild Mottle Virus (PMMoV)

ลักษณะอาการ : ใบ บิดเบี้ยว ต้นแคระแกร็น

การป้องกันและรักษา : ควบคุมแมลงพาหะ เช่น เพลี้ยอ่อน ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 โรควัคซีนโมเสค

4. โรคใบเหลือง (Yellow Leaf Curl Virus)

สาเหตุ : ไวรัส Tomato Yellow Leaf Curl Virus (TYLCV)

ลักษณะอาการ : ใบหงิกงอเหลือง การเจริญเติบโตของต้นลดลง

การป้องกันและรักษา : ใช้วิธีควบคุมแมลงพาหะ ลดการแพร่กระจายของไวรัส ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โรคใบเหลือง

2.2 วิเคราะห์บทบาทหน้าที่

ระบบหุ่นยนต์ตรวจจับโรคพริกอัตโนมัติโดยมีผู้ใช้ระบบ คือ ผู้พัฒนา (Developer) และเกษตรกรหรือผู้ใช้งาน (User) ซึ่งมีบทบาทในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ ดังนี้

2.2.1 ผู้พัฒนา (Developer) มีหน้าที่ดังนี้

1. สามารถเก็บข้อมูลแผนที่
2. สามารถเก็บข้อมูลต้นพริกหวาน
3. สามารถวิเคราะห์ภาพโดยใช้ AI
4. ทดสอบซอฟต์แวร์

5. สามารถควบคุมตัวหุ่นยนต์ได้
6. สามารถทำงานผ่านการควบคุมระยะไกล (remote control) ตามข้อจำกัดที่กำหนดไว้
7. การบำรุงรักษาและอัปเดตระบบ

2.2.2 ผู้ใช้งาน (User) มีหน้าที่ดังนี้

1. สามารถดูข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพริกหวานได้
2. สามารถดูรูปภาพจากกล้อง
3. ตรวจสอบการประมวลผลภาพ
  - 1) ผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบกระบวนการประมวลผลภาพที่เกิดขึ้นบนหุ่นยนต์ได้ โดยดูข้อมูลที่ ถูก "Publish" และ "Subscribe" ระหว่าง "Camera Node" และ "Image Processing Node"
4. สามารถควบคุมตัวหุ่นยนต์ได้
5. สามารถทำงานผ่านการควบคุมระยะไกลตามข้อจำกัดที่กำหนดไว้

2.2.3 ข้อจำกัด

1. อุปกรณ์บางส่วนไม่ได้ออกแบบไว้เพื่อกันน้ำ
2. วัตถุที่ต่ำหรือสูงเกินไปอาจจะทำให้ตัวเซนเซอร์มองไม่เห็น
3. ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ติดตั้ง

2.3 ขั้นตอนการทำงานของระบบหุ่นยนต์

1. เริ่มต้น ระบบเริ่มต้นการทำงาน
2. หุ่นยนต์เริ่มทำงาน หุ่นยนต์เปิดระบบและเริ่มกระบวนการทำงานการเคลื่อนที่
3. เก็บข้อมูลแผนที่ หุ่นยนต์ทำการสร้างแผนที่ของพื้นที่ทำงาน โดยใช้การทำงานของ เซ็นเซอร์ LiDAR ,กล้อง และ ROS ในการสร้างแผนที่
4. เก็บข้อมูลต้นพริกหวาน หุ่นยนต์เคลื่อนที่ไปยังต้นพริกหวานและทำการเก็บข้อมูลภาพเกี่ยวข้องกับต้นพริกหวาน
5. วิเคราะห์ภาพโดยใช้ AI ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) จะทำการวิเคราะห์ภาพหรือข้อมูลที่เก็บมา เพื่อตรวจหาความผิดปกติหรือโรคในต้นพริกหวาน
6. ตรวจสอบการประมวลผลข้อมูล
  - 1) ถ้าไม่สามารถประมวลผลข้อมูลต้นพริกหวานได้ ระบบจะกลับไปเก็บข้อมูลต้นพริกหวานใหม่อีกครั้ง
  - 2) ถ้าตรวจจับและระบุโรคได้ ระบบจะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

7. ส่งข้อมูลไปยังเว็บเบราว์เซอร์ ระบบจะส่งข้อมูลผลการวิเคราะห์และระบุโรคไปยังเว็บเบราว์เซอร์ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถดูผลลัพธ์ได้

8. สิ้นสุด ระบบสิ้นสุดการทำงาน

2.4 การพัฒนาการควบคุมหุ่นยนต์และการประมวลผล

การพัฒนาโปรแกรมหุ่นยนต์ตรวจโรคพริกหวานอัตโนมัติสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ ดังนี้

2.4.1 ขอบเขตการพัฒนาหุ่นยนต์

1. การออกแบบและสร้างหุ่นยนต์

1) ออกแบบโครงสร้างของหุ่นยนต์ให้เหมาะสมกับการทำงานในแปลงพริกหวาน โดยตัวโครงหุ่นยนต์นั้นใช้กล่องพลาสติกกันน้ำ ABS

2) เลือกและติดตั้งอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ เช่น กล้อง LiDAR เซ็นเซอร์ต่างๆ, มอเตอร์, และแบตเตอรี่ขนาด 29.4 โวลต์ 30 แอมป์

2. การพัฒนาระบบควบคุม

1) พัฒนาระบบควบคุมการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ โดยใช้ ROS (Robot Operating System)

2) พัฒนาระบบนำทางและหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวาง โดยใช้ข้อมูลจาก LiDAR และเซ็นเซอร์อื่นๆ

3. การจำลองการทำงาน

1) ใช้โปรแกรม Gazebo ในการจำลองการทำงานของหุ่นยนต์ในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง

2) ใช้โปรแกรม RVIZ ในการแสดงผลข้อมูลจากเซ็นเซอร์และควบคุมการทำงานของหุ่นยนต์และสร้างแผนที่

2.4.2 ขั้นตอนการพัฒนาหุ่นยนต์

1. สร้าง URDF robot (Create URDF robot)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างแบบจำลองหุ่นยนต์ในรูปแบบ URDF (Unified Robot Description Format) ซึ่งเป็นรูปแบบไฟล์ XML ที่ใช้อธิบายโครงสร้างทางกายภาพของหุ่นยนต์ เช่น ขนาดรูปร่าง และข้อต่อต่างๆ

2) แบบจำลอง URDF นี้จะถูกใช้ในขั้นตอนต่อไป เช่น การจำลองใน Gazebo และการควบคุมหุ่นยนต์

2. Gazebo simulation & Lidar

1) ขั้นตอนนี้เป็นการทำงานจำลองการทำงานของหุ่นยนต์ในสภาพแวดล้อมเสมือนจริงโดยใช้โปรแกรม Gazebo

2) มีการจำลองการทำงานของเซ็นเซอร์ LiDAR เพื่อทดสอบการรับรู้สภาพแวดล้อมและการหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวาง

3) Build moter controller (สร้างตัวควบคุมมอเตอร์)

4) Simulation & Control (การจำลองและการควบคุม)

5) Slam tool box

5.1) ขั้นตอนนี้เป็นการใช้เครื่องมือ SLAM (Simultaneous Localization and Mapping) เพื่อสร้างแผนที่ของสภาพแวดล้อมและระบุตำแหน่งของหุ่นยนต์ในแผนที่นั้น

5.2) SLAM เป็นเทคนิคที่สำคัญสำหรับการนำทางของหุ่นยนต์ในสภาพแวดล้อมที่ไม่รู้จัก

6) Mapping and navigation (การทำแผนที่และการนำทาง)

6.1) ขั้นตอนนี้เป็นการใช้ข้อมูลจาก SLAM และเซ็นเซอร์อื่นๆ เพื่อสร้างแผนที่ของสภาพแวดล้อมและวางแผนเส้นทางการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์เป็นการทำให้หุ่นยนต์สามารถเคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทางได้อย่างอัตโนมัติ

7) webcam streaming (การสตรีมภาพจากเว็บแคม)

7.1) ขั้นตอนนี้เป็นการทำงานทำให้หุ่นยนต์สามารถส่งภาพจากเว็บแคมไปยังคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อื่นๆ ได้

7.2) ภาพจากเว็บแคมสามารถนำไปใช้ในการตรวจจับวัตถุหรือการควบคุมหุ่นยนต์จากระยะไกล

2.4.3 ขอบเขตการพัฒนาการประมวลผลภาพ

1. การเตรียมข้อมูลภาพ

1) รวบรวมข้อมูลภาพถ่ายโรคพริกหวาน 4 ชนิด (โรคใบจุดสีขาว, โรคแอนแทรคโนส, โรคไวรัสโมเสค, และโรคใบเหลือง) พร้อมกับข้อมูลของต้นพริกหวานที่ปกติ

2) ใช้ OpenCV ในการประมวลผลภาพเบื้องต้น เช่น การปรับขนาดภาพ, การปรับปรุงคุณภาพ, และการ normalize ภาพ

2. การพัฒนาโมเดล Deep Learning

1) ใช้ TensorFlow ในการสร้างและฝึกฝนโมเดลสำหรับจำแนกโรคพริกหวาน

2) แบ่งข้อมูลภาพถ่ายเป็นชุด train, validation, และ test เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโมเดล

3. การนำโมเดลไปใช้งานบนหุ่นยนต์

1) แปลงโมเดล TensorFlow ให้เป็นรูปแบบ TensorFlow Lite เพื่อลดขนาดไฟล์และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานบนหุ่นยนต์

2) เขียนโปรแกรม Python เพื่อดึงภาพจากเว็บแคม, ประมวลผลภาพ, และใช้โมเดล TensorFlow Lite ในการจำแนกโรค

2.4.4 ขั้นตอนการพัฒนาการประมวลผลภาพ

1. เตรียมระบบคอมพิวเตอร์ (Prepare the computing system) ขั้นตอนนี้เป็นการเตรียมความพร้อมของระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการพัฒนาการประมวลผลภาพ

2. ติดตั้งระบบปฏิบัติการ เฟรมเวิร์ก และไลบรารี (Install the operating system, frameworks, and libraries)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการติดตั้งระบบปฏิบัติการ Ubuntu 20.04 LTS

2) ติดตั้งเฟรมเวิร์กที่จำเป็น เช่น TensorFlow สำหรับการพัฒนาโมเดล Deep Learning

3) ติดตั้งไลบรารีที่จำเป็น เช่น OpenCV สำหรับการประมวลผลภาพ

3. เตรียมชุดข้อมูล (Prepare the dataset)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการรวบรวมและเตรียมชุดข้อมูลภาพถ่ายต้นพริกหวานที่ปกติ และ โรคพริกหวาน 4 ชนิด

2) มีการปรับขนาดภาพ, การปรับปรุงคุณภาพภาพ, และการ normalize ภาพเพื่อให้ข้อมูลเหมาะสมกับการเทรนโมเดล

4. ดำเนินการเรียนรู้ถ่ายโอนโมเดลโดยใช้ชุดข้อมูลที่เตรียมไว้ (Perform model transfer learning using the prepared dataset)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการใช้เทคนิคการเรียนรู้ถ่ายโอน (transfer learning) เพื่อฝึกฝนโมเดล Deep Learning ด้วยชุดข้อมูลที่เตรียมไว้

2) เป็นการปรับแต่งโมเดลที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้ว (pre-trained model) ให้สามารถจำแนกโรค พริกหวานได้อย่างแม่นยำ

5. ประเมินประสิทธิภาพของโมเดล (Evaluate the model's performance)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินประสิทธิภาพของโมเดล Deep Learning ที่ฝึกฝนแล้ว

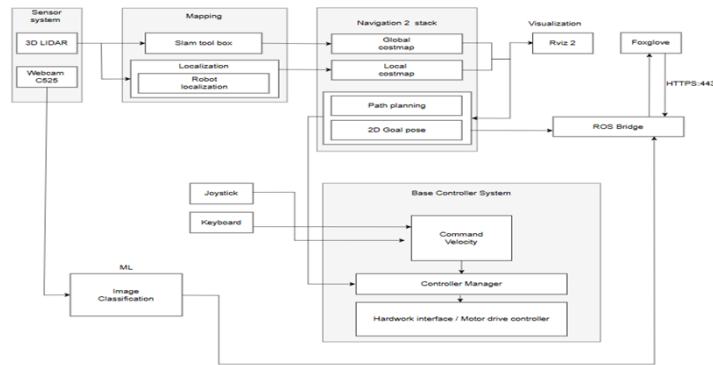
2) มีการใช้ชุดข้อมูลทดสอบ (test dataset) เพื่อวัดความแม่นยำ (accuracy)

6. ผสานรวมโมเดลเข้ากับ ROS 2 (Integrate the model with ROS 2)

1) ขั้นตอนนี้เป็นการนำโมเดล Deep Learning ที่ฝึกฝนแล้วไปใช้งานบนหุ่นยนต์โดย ผสานรวมโมเดลเข้ากับระบบ ROS 2

2) มีการแปลงโมเดล TensorFlow ให้เป็นรูปแบบ TensorFlow Lite เพื่อลดขนาดไฟล์ และเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานบนหุ่นยนต์

2.5 Flow การทำงานโดยรวมของทั้งสอง

ภาพที่ 7 Flow การทำงานของระบบ

1. ระบบเซ็นเซอร์ (Sensor System)

1) 3D LiDAR เซ็นเซอร์ LiDAR 3 มิติ ทำหน้าที่ตรวจจับสภาพแวดล้อมรอบๆ หุ่นยนต์ เพื่อสร้างแผนที่และระบุตำแหน่งของหุ่นยนต์

2) Webcam C525 กล้องเว็บแคม C525 ทำหน้าที่ถ่ายภาพเพื่อนำไปประมวลผล

2. การทำแผนที่ (Mapping)

1) Slam Tool Box ใช้เครื่องมือ SLAM (Simultaneous Localization and Mapping) เพื่อสร้างแผนที่ของสภาพแวดล้อม

2) Localization ระบุตำแหน่งของหุ่นยนต์ในแผนที่ที่สร้างขึ้น

3) Robot Localization ปรับปรุงความแม่นยำของตำแหน่งหุ่นยนต์

3. ระบบนำทาง (Navigation 2 Stack)

1) Global Costmap สร้างแผนที่ (costmap) เพื่อวางแผนเส้นทางระยะยาว

2) Local Costmap สร้างแผนที่ เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งกีดขวางในระยะใกล้

3) Path Planning วางแผนเส้นทางการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์

4) 2D Goal Pose กำหนดจุดหมายปลายทางสองมิติให้หุ่นยนต์

4. ระบบควบคุมพื้นฐาน (Base Controller System)

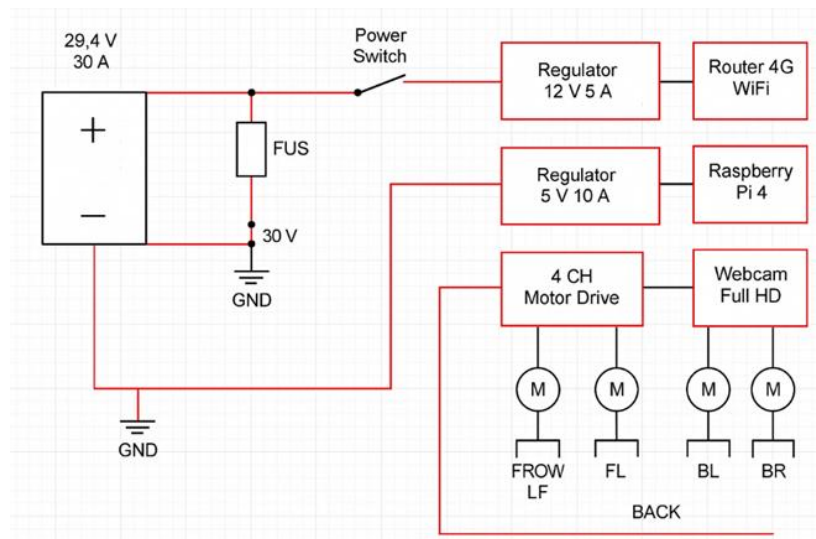
1) Joystick/Keyboard ผู้ใช้สามารถควบคุมหุ่นยนต์โดยใช้จอยสติ๊กหรือคีย์บอร์ด

2) Command Velocity ส่งคำสั่งความเร็วไปยังตัวควบคุมมอเตอร์

3) Controller Manager จัดการการทำงานของตัวควบคุมมอเตอร์

- 4) Hardwork Interface/Motor Drive Controller ควบคุมการทำงานของมอเตอร์ขับเคลื่อน
5. การประมวลผลภาพ (Image Classification)
  - 1) Image Classification ทำหน้าที่จำแนกภาพที่ได้จากเว็บแคม
6. การแสดงผล (Visualization)
  - 1) Rviz แสดงผลข้อมูลจากเซ็นเซอร์ แผนที่ และสถานะของหุ่นยนต์ในรูปแบบสามมิติ
  - 2) Foxglove แสดงผลข้อมูลจากระบบ ROS ผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (HTTPS:443) โดยใช้ ROS Bridge
7. การเชื่อมต่อ (ROS Bridge)
  - 1) ROS Bridge เชื่อมต่อระบบ ROS กับเว็บเบราว์เซอร์ ทำให้สามารถแสดงผลข้อมูลผ่าน Foxglove ได้

2.6 แผนผังการเชื่อมต่อระบบไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภาพที่ 8 แผนผังการเชื่อมต่อระบบไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

2.6.1 แหล่งจ่ายไฟหลัก

- 1) แบตเตอรี่ 29.4V 30A ให้พลังงานกับทั้งระบบ ผ่านฟิวส์ (FUSE) เพื่อป้องกันกระแสเกิน
- 2) FUSE 30A และ Power Switch ใช้เพื่อความปลอดภัยและควบคุมการจ่ายไฟหลักเข้าไปยังระบบ

2.6.2 ตัวแปลงแรงดัน (Regulator)

1) 12V 5A Regulator จ่ายไฟให้กับอุปกรณ์ที่ต้องการแรงดัน 12V เช่น Router 4G WiFi และ Lidar 3D

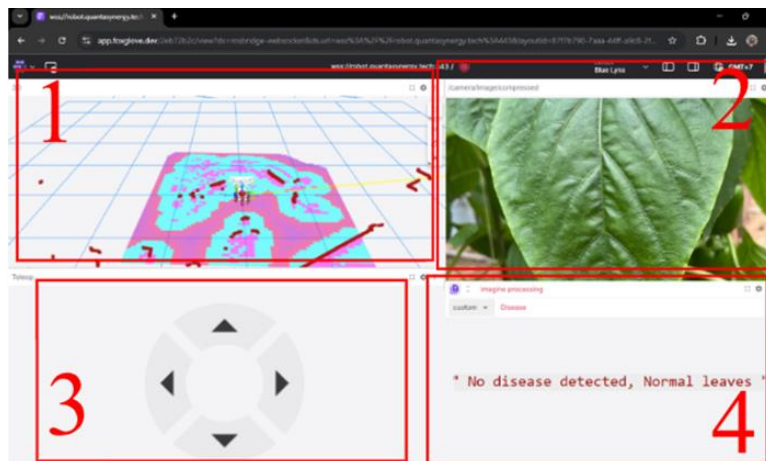
2) 5V 10A Regulator จ่ายไฟให้กับอุปกรณ์ 5V เช่น Raspberry Pi 4 และ Webcam Full HD

2.6.3 ระบบควบคุมการขับเคลื่อน 4 CH Motor Drive ไดรฟ์ขับเคลื่อนมอเตอร์ 4 ช่อง (4 ช่อง หมายถึงควบคุมมอเตอร์ได้ 4 ตัวอย่างอิสระ) เชื่อมต่อกับ มอเตอร์ 4 ตัว

- 1) FL (Front Left) – มอเตอร์หน้าซ้าย
- 2) FR (Front Right) – มอเตอร์หน้าขวา
- 3) BL (Back Left) – มอเตอร์หลังซ้าย
- 4) BR (Back Right) – มอเตอร์หลังขวา

2.7 หน้าจอแสดงผลการส่งข้อมูลการตรวจสอบและวิเคราะห์โรคพริกหวาน

หน้าจอนี้แสดงผลข้อมูลที่ได้จากระบบ ROS (Robot Operating System) ของหุ่นยนต์ ผู้ใช้สามารถดูแผนที่ 3 มิติของ สภาพแวดล้อม ภาพจากเว็บแคม และควบคุมการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ได้ ผ่านหน้าจอนี้ และแสดงการวิเคราะห์โรคของใบพริกหวาน โดยระบุว่า “No disease detected, Normal leaves” ซึ่งหมายความว่าไม่พบโรค และใบพริกหวานมีลักษณะปกติ ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 หน้าจอแสดงผลการส่งข้อมูลการตรวจสอบและวิเคราะห์โรคพริกหวาน จากภาพแสดงส่วนของการแสดงแผนที่ 3 มิติ, ภาพจากเว็บแคม, ส่วนควบคุมการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ และ ส่วนแสดงผลการวิเคราะห์โรคของใบพริกหวาน ตามลำดับ

3. ผลการศึกษา

3.1 การทดสอบการตรวจจับภาพ (Image Detection Test)

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความสามารถของเซ็นเซอร์กล้องในการจับภาพใบพริกหวานภายใต้สภาพแสงด้วยกล้อง Webcam Logitech รุ่น B525 ความละเอียดวิดีโอสูงสุด HD 720p (1280 × 720) 30fps, เลนส์ Fixed-focus, มุมมอง (FOV) 69 องศา และรองรับเทคโนโลยี RightLight™ 2 เครื่องมือที่ใช้

1. หุ่นยนต์ตรวจสอบโรค
2. โปรแกรมวิเคราะห์ภาพ
3. แหล่งกำเนิดแสงต่าง ๆ (กลางวันและกลางคืน)
4. TES-1333 Solar Power Meter สำหรับแบ่งระหว่างกลางวันและกลางคืน

ขั้นตอนการทดสอบ

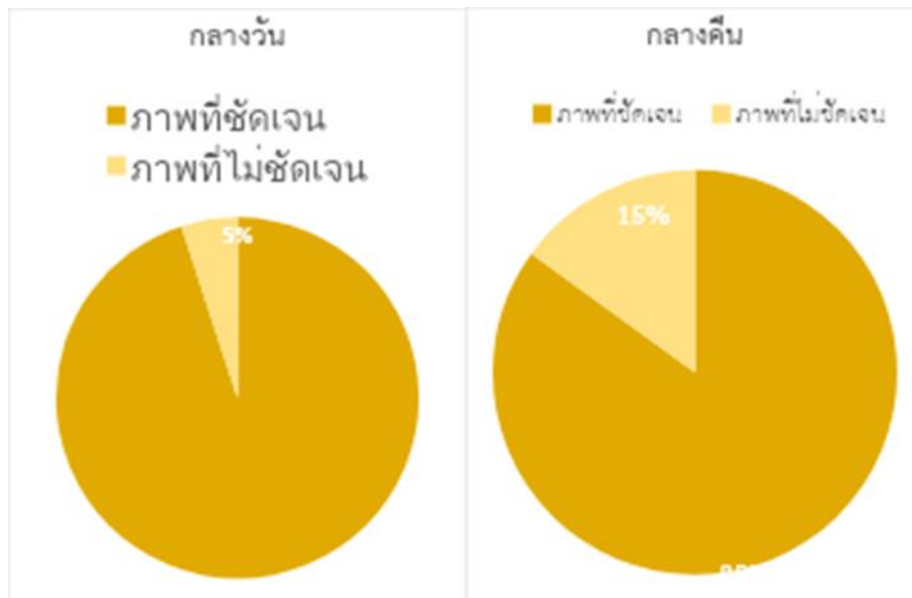
1. จับภาพในสภาพแสงต่าง ๆ
2. วิเคราะห์คุณภาพโดยพิจารณาจากความคมชัดและรายละเอียดที่สามารถตรวจจับโรคได้ เพื่อให้การทดสอบการตรวจจับภาพมีความแม่นยำและตรงกับสภาพแสงที่แท้จริงค่าความเข้มแสงที่ใช้ในการ กำหนดช่วงกลางวันและกลางคืนมีดังนี้
  - 1) กลางวัน (Daytime) ค่าความเข้มแสงที่ 100 W/m^2 ขึ้นไปจะถือว่าเป็นช่วงกลางวัน โดยสามารถเป็นช่วงเวลาที่แสงแดดส่องถึงหุ่นยนต์และระบบตรวจจับในกรณีที่แสงแดดไม่เต็มที่
  - 2) กลางคืน (Nighttime) ค่าความเข้มแสง $\leq 0 \text{ W/m}^2$ หรือค่าที่ต่ำกว่าจะถือว่าเป็นช่วงกลางคืน ซึ่งในกรณีนี้จะไม่มีการตรวจจับแสงจากดวงอาทิตย์และแสงจากแหล่งกำเนิดอื่น ๆ จะเป็นตัวเสริมแสงให้กับการทดสอบ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบการตรวจจับภาพ

สภาพแสง	จำนวนภาพที่ถ่าย (ภาพ)	ภาพชัดเจน (%)	ภาพไม่ชัดเจน (%)
95-150(กลางวัน)	100	95	5
≤ 0 (กลางคืน)	100	85	15

จากข้อมูลตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพการจับภาพภายใต้สภาวะแสงแตกต่างกัน จำนวนภาพที่ทำการทดสอบเท่ากับ 100 ภาพในแต่ละช่วงแสง พบว่า ภายใต้สภาพแสง

กลางวัน (95–150 ลักซ์) ภาพที่ได้มีความชัดจ่นร้อยละ 95 และไม่ชัดจ่นร้อยละ 5 ขณะที่สภาวะแสงกลางคืน (≤ 0 ลักซ์) ให้ภาพชัดจ่นร้อยละ 85 และไม่ชัดจ่นร้อยละ 15 ทั้งนี้ สภาวะแสงมีผลต่อความชัดจ่นของภาพที่ได้ อย่างมีนัยสำคัญ จากกราฟแสดงผล Image Detecion Test ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 กราฟแสดงผล Image Detecion Test

จากภาพที่ 10 พบว่า ในสภาวะแสงกลางวัน ภาพที่ได้มีความชัดจ่นร้อยละ 95 และไม่ชัดจ่นร้อยละ 5 ในขณะที่สภาวะแสงกลางคืน ภาพที่ชัดจ่นลดลงเหลือร้อยละ 85 และไม่ชัดจ่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าสภาวะแสงส่งผลต่อคุณภาพของภาพที่ได้ อย่างชัดจ่น

3.2 การทดสอบการประมวลผลภาพเพื่อระบุโรค (Image Processing Disease Detection Test)

วัตถุประสงค์

ประเมินประสิทธิภาพของระบบในการจำแนกโรคพริกหวาน 4 ชนิด ได้แก่ โรคจุดสีขาว โรคแอนโรคแอนแทรคโนส โรคไวรัสโมเสคและโรคใบเหลือง วิเคราะห์ความแม่นยำของระบบในการจำแนกโรคแต่ละชนิด เปรียบเทียบผลการจำแนกของระบบกับการจำแนกโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการทดสอบ

- นำชุดข้อมูลทดสอบมาป้อนเข้าสู่โมเดลที่ฝึกสอนแล้วโดยแบ่งภาพออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดฝึกสอน (Training Set) 80% ชุดทดสอบ (Testing Set) 20%
- บันทึกผลลัพธ์การจำแนกของโมเดล

ผลการทดสอบ

ตารางที่ 2 เมทริกซ์ความสับสน (Confusion Matrix)

จริง/ทำนาย	โรคใบจุดสี ขาว	โรคแอนแทรก โนส	โรคไวรัสโม เสค	โรค ใบเหลือง	ใบที่ไม่เป็น โรค
โรคใบจุดสีขาว	80	0	0	10	10
โรคแอนแทรกโนส	0	100	0	0	0
โรคไวรัสโมเสค	0	0	100	0	0
โรคใบเหลือง	0	0	0	60	40
ใบที่ไม่เป็นโรค	10	0	0	0	90

คำอธิบาย

TN : True Negative (ทำนายว่าไม่เป็นโรค และถูกต้อง)

TP : True Positive (ทำนายว่าไม่เป็นโรค แต่จริงๆ เป็นโรค)

FP : False Positive (ทำนายว่าเป็นโรค แต่จริงๆ ไม่เป็นโรค)

FN : False Negative (ทำนายว่าไม่เป็นโรค แต่จริงๆ เป็นโรค)

1. โรคใบจุดสีขาว

TP = 80 ทำนายถูกว่าเป็นโรคใบจุดสีขาว FP = 10 ทำนายผิดว่าเป็นโรคใบจุดสีขาว แต่จริง ๆ แล้วเป็นใบที่ไม่เป็นโรค FN = 20 ทำนายว่าไม่เป็นโรคใบจุดสีขาว แต่จริง ๆ แล้วเป็น (10 ใบเหลือง + 10 ใบไม่เป็นโรค) TN = 390 ทำนายว่าไม่เป็นโรคใบจุดสีขาว และจริง ๆ ก็ไม่เป็น
สรุป มีความคลาดเคลื่อนทั้ง FP และ FN ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะใบที่คล้ายกัน เช่น ใบจุดสีขาวกับ ใบเหลือง

2. โรคแอนแทรกโนส

TP = 100 FP = 0 FN = 0 TN = 400

สรุป โมเดลสามารถพยากรณ์โรคแอนแทรกโนสได้ถูกต้อง 100% ไม่มีข้อผิดพลาด

3. โรคไวรัสโมเสค

TP = 100 FP = 0 FN = 0 TN = 400

สรุป โมเดลสามารถพยากรณ์โรคไวรัสโมเสคได้แม่นยำเช่นกัน ไม่มีข้อผิดพลาด

4. โรคใบเหลือง

TP = 60 FP = 10 ทำนายผิดว่าเป็นโรคใบเหลือง แต่จริง ๆ เป็นโรคใบจุดสีขา

FN = 40 ทำนายว่าไม่เป็นโรคใบเหลือง แต่จริง ๆ เป็น TN = 390

สรุป โมเดลยังมีความสับสนระหว่างโรคใบเหลืองกับใบที่ไม่เป็นโรค และใบจุดสีขา

5. ใบที่ไม่เป็นโรค

TP = 0 ไม่มี TP เพราะ "ไม่เป็นโรค" ถือเป็นคลาสลบ FP = 10 ทำนายผิดว่าเป็นโรค (ใบจุดสีขา) แต่ จริง ๆ แล้วไม่เป็นโรค

FN = 0 ไม่มีกรณีที่ใบที่ไม่เป็นโรคถูกทำนายว่าไม่เป็นโรค (FN) TN = 90

สรุป โมเดลมีความแม่นยำค่อนข้างดีในการพยากรณ์ใบไม่เป็นโรค แต่ยังมี FP จากการทำนายผิดเป็นโรคใบจุดสีขา

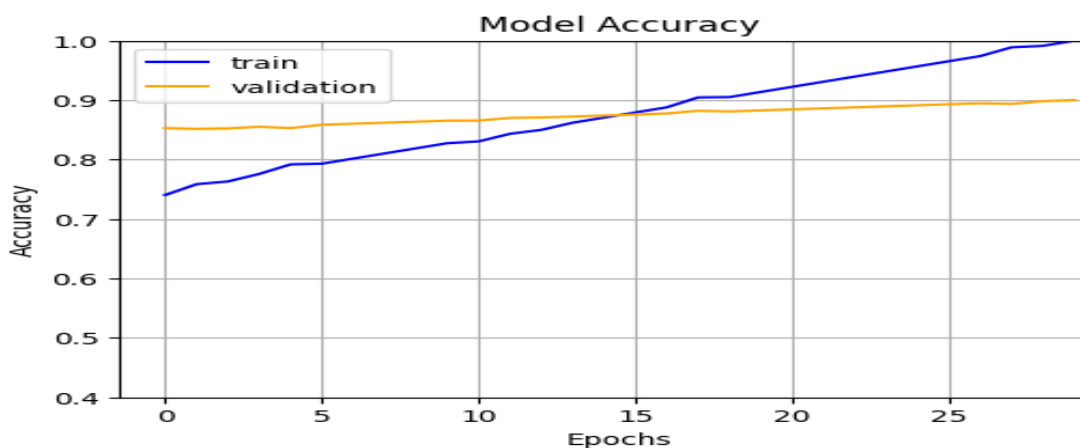
สรุปผลการคำนวณ Accuracy

1. โรคใบจุดสีขา: 90%

2. โรคแอนแทรคโนส: 100%

3. โรคไวรัสโมเสค: 100%

4. โรคใบเหลือง: 90% 5. ใบที่ไม่เป็นโรค: 97.5% ดังกราฟแสดงผล Model Accuracy

ภาพที่ 11 กราฟแสดงผล Accuracy

จากภาพที่ 11 แสดงกราฟความแม่นยำของโมเดล (Model Accuracy) เปรียบเทียบระหว่างชุดข้อมูลฝึก (train) และชุดข้อมูลตรวจสอบ (validation) ตลอดช่วง 30 รอบการฝึก (epochs) โดยผลการทดสอบพบว่าความแม่นยำของชุดฝึกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับ 1.0 ในขณะที่ชุดตรวจสอบมีค่าความแม่นยำคงที่อยู่ที่ประมาณ 0.9 แสดงให้เห็นว่าโมเดลสามารถเรียนรู้ข้อมูลฝึกได้ดี แต่เริ่มมีแนวโน้มเกิดการ overfitting หลังจากจำนวน epoch เพิ่มสูงขึ้น

3.3 การทดสอบการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ (Robot Navigation Test)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดสอบการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ในแปลงพริกหวานที่มีสิ่งกีดขวาง

ขั้นตอนการทดสอบ

1. กำหนดเส้นทางให้หุ่นยนต์เคลื่อนที่ในแปลง
2. วางสิ่งกีดขวางและสังเกตการหลบหลีก

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์

ระยะทาง (เมตร)	ความเร็วเฉลี่ย (km/hr)	จำนวนการชน
10	1.8	0
10	1.44	0
10	1.08	1

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดลองการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ โดยให้หุ่นยนต์เคลื่อนที่ในระยะทางเท่ากันคือ 10 เมตร พบว่าถ้าหุ่นยนต์วิ่งด้วยความเร็วเฉลี่ย 1.8 กม./ชม. และ 1.44 กม./ชม. จะไม่มีการชนเลย ซึ่งหมายความว่าหุ่นยนต์เคลื่อนที่ได้ค่อนข้างมั่นคงที่ความเร็วเหล่านี้ แต่เมื่อลดความเร็วลงเหลือ 1.08 กม./ชม. กลับมีการชนเกิดขึ้น 1 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าความเร็วมีผลต่อการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ ถ้าความเร็วไม่เหมาะสมก็อาจทำให้หุ่นยนต์ไม่เสถียรและชนได้

โดยเฉลี่ยแล้วมนุษย์เดินด้วยความเร็วเฉลี่ยที่ 4.3-5.4 km/hr และ สูงสุดอยู่ที่ 1 m/s 3.6 km/hr

สรุป หุ่นยนต์สามารถเคลื่อนที่ผ่านเส้นทางได้โดยมีการชนเพียงเล็กน้อยในระยะทางที่ยาวขึ้น

3.4 การทดสอบระยะตรวจจับสูงสุดของเซ็นเซอร์ตรวจจับสิ่งกีดขวาง (Maximum Detection Range Test)

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินระยะตรวจจับสูงสุดของเซ็นเซอร์ Robosense RS-LiDAR-16 ในการตรวจจับสิ่งกีดขวาง

ขั้นตอนการทดสอบ

1. วางสิ่งกีดขวางขนาดต่าง ๆ ในระยะต่าง ๆ จากหุ่นยนต์

2. บันทึกระยะที่เซ็นเซอร์สามารถตรวจจับได้

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบระยะตรวจจับสูงสุดของเซ็นเซอร์ตรวจจับสิ่งกีดขวาง

ประเภทสิ่งกีดขวาง	ระยะตรวจจับสูงสุด (เมตร)	
	ระยะที่ใกล้ที่สุด	ระยะที่ไกลที่สุด
ต้นไม้	0.15	10.2 ± 0.1
โต๊ะ	0.15	11.4 ± 0.1
มนุษย์	0.15	12.0 ± 0.1

จากตารางที่ 4 สรุป เซ็นเซอร์สามารถตรวจจับสิ่งกีดขวางขนาดใหญ่ได้ดีในระยะไกล ขณะที่สิ่งกีดขวางขนาดเล็กมีระยะตรวจจับสั้นกว่า

3.5 การทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน (Power Stability Test)

วัตถุประสงค์

เพื่อทดสอบความเสถียรของระบบพลังงานของหุ่นยนต์เมื่อทำงานต่อเนื่อง โดยค่าความจุของแบตเตอรี่ (battery) = 882 Wh แรงดัน = 24 v

ขั้นตอนการทดสอบ

1. ให้หุ่นยนต์ทำงานต่อเนื่องในแปลงเป็นเวลา 2 ชั่วโมง
2. ตรวจสอบการทำงานของระบบพลังงาน

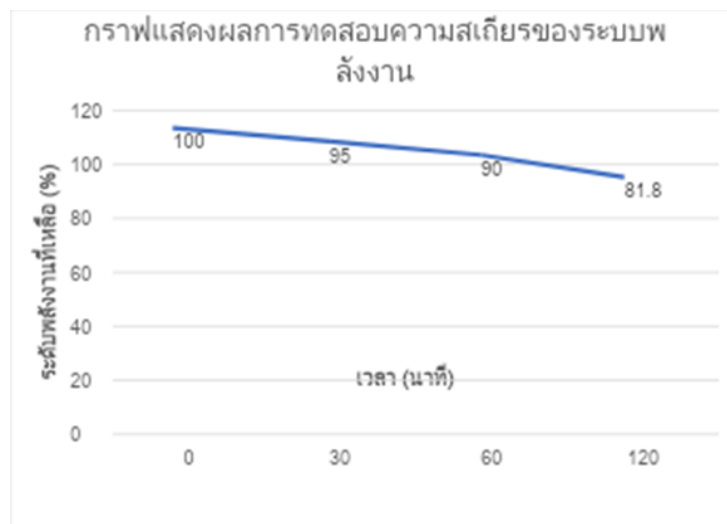
ตารางที่ 5 การทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน

เวลา (นาที)	ระดับพลังงานที่เหลือ (%)	ความเร็วในการเคลื่อนที่ (km/hr)	สถานะการทำงาน
30	95.46	1.8	ทำงานปกติ
60	90.9	1.8	ทำงานปกติ
120	81.8	1.8	ทำงานปกติ

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน โดยสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเวลา ระดับพลังงานที่เหลืออยู่ และความเร็วในการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์ พบว่าเมื่อเวลาเพิ่มขึ้นจาก 30 นาที เป็น 120 นาที ระดับพลังงานลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 95.46% เป็น 81.8% ในขณะที่ความเร็วในการเคลื่อนที่ยังคงที่ 1.8 km/hr และสถานะการทำงานยังคงเป็น "ทำงานปกติ" ซึ่งบ่งชี้ว่าระบบพลังงานสามารถจ่ายพลังงานได้อย่างเสถียรภายใต้ภาระการทำงานที่ความเร็วคงที่ในช่วงเวลาดังกล่าว

- โดยอัตราการบริโภคพลังงานของหุ่นยนต์โดยรวมอยู่ที่ 22.5 วัตต์
- ระยะเวลาใช้งานในกรณีที่ไม่มีเคลื่อนที่อยู่ที่ 39 ชั่วโมง 12 นาที
- ระยะเวลาใช้งานในกรณีที่มีการเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว 1.8 กิโลเมตร/ชั่วโมงอยู่ที่ 11 ชั่วโมง 7 นาที

กราฟแสดงผล การทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน (Power Stability Test) ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 กราฟแสดงผลการทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน

กราฟนี้แสดงผลการทดสอบความเสถียรของระบบพลังงาน โดยแกน X คือเวลา (นาที) และแกน Y คือระดับพลังงานที่เหลืออยู่ (%) เส้นกราฟแสดงให้เห็นว่าเมื่อเวลาผ่านไป ระดับพลังงานจะค่อยๆ ลดลง จากเริ่มต้นที่ประมาณ 100% ที่เวลา 0 นาที ลดลงเหลือ 95% ที่ 30 นาที 90% ที่ 60 นาที และ 81.8% ที่ 120 นาที ซึ่งบ่งชี้ถึงอัตราการใช้พลังงานของระบบเมื่อเวลาผ่านไป

สรุป จากการทดสอบเมื่อหุ่นยนต์ทำงานต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยระดับพลังงานลดลง ซึ่งเป็นการคายประจุที่สม่ำเสมอ และหุ่นยนต์ยังคงทำงานได้ตามปกติที่ความเร็ว 1.8 km/hr จากผลระบบพลังงานมีความเสถียร และเพียงพอสำหรับการใช้งานในภาคสนาม โดยไม่พบความผิดปกติใด ๆ ระหว่างการทำงาน ซึ่งเหมาะสมกับการใช้งานต่อเนื่องในแปลงปลูก

4. สรุปผล และอภิปรายผล

โครงการนี้พัฒนาหุ่นยนต์ต้นแบบที่สามารถตรวจจับโรคพริกหวานได้อย่างอัตโนมัติ โดยมีการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย

1. ด้านฮาร์ดแวร์ หุ่นยนต์ถูกสร้างขึ้นด้วยโครงสร้างที่แข็งแรง สามารถเคลื่อนที่ได้คล่องตัว มีการติดตั้งเซ็นเซอร์ตรวจจับสิ่งกีดขวาง กล้องสำหรับบันทึกภาพและระบบพลังงานที่เสถียร

2. ด้านซอฟต์แวร์ มีการพัฒนาอัลกอริทึมสำหรับประมวลผลภาพวิเคราะห์และตรวจจับโรคพริกหวานจากภาพถ่าย รวมถึงระบบควบคุมการเคลื่อนที่ของหุ่นยนต์

จากการทดสอบพบว่าหุ่นยนต์สามารถทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถตรวจจับโรคใน ใบพริกหวานได้อย่างแม่นยำ เคลื่อนที่หลบหลีกสิ่งกีดขวางในแปลงเกษตรได้ และระบบพลังงานมีความเสถียรเพียงพอต่อการใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการหุ่นยนต์ตรวจจับโรคพริกหวานอัตโนมัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการใช้งานจริง มีดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจจับโรค

1) ปรับปรุงอัลกอริทึมการประมวลผลภาพ เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการตรวจจับโรค โดยเฉพาะในสภาพแสงน้อย อาจพิจารณาใช้เทคนิค Deep Learning หรือ Machine Learning เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ภาพและ แยกแยะลักษณะของโรค ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) ขยายฐานข้อมูลภาพเพิ่ม เพิ่มจำนวนความหลากหลายของภาพใบพริกหวานทั้งที่เป็นโรคและไม่เป็นโรคในฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการฝึกฝนอัลกอริทึม และเพิ่มความแม่นยำในการตรวจจับ

3) เพิ่มโรคพริกหวาน เพิ่มความหลากหลายของโรคมกกว่านี้ เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการตรวจจับ

2. เพิ่มฟังก์ชันการใช้งาน

ระบบบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาให้หุ่นยนต์สามารถบันทึกข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคในแปลง วิเคราะห์แนวโน้มการเกิดโรค และแสดงผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น แผนที่แสดงตำแหน่งที่พบโรค กราฟแสดงสถิติการเกิดโรค เป็นต้น

3. การใช้งานจริง

ทดสอบในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ทำการทดสอบในสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศที่หลากหลาย เช่น สภาพอากาศร้อนจัด ฝนตกพื้นที่ที่มีความลาดชันเพื่อให้มั่นใจว่าหุ่นยนต์สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสภาวะ

5. เอกสารอ้างอิง

- เพชรรัช ประระไทย, นฤพร เต็งไตรรัตน์ และ ชัชวาลย์ ชัยชนะ, การสร้างแบบจำลอง Tilapia Image Segmentation ด้วยวิธีการเรียนรู้อย่างลึกด้วยเครือข่ายคอนโวลูชันพีระมิดเชิงพื้นที่ โดยใช้ YOLOv8 (Tilapia Image Segmentation Modeling using Deep Learning with Spatial Pyramid Pooling Convolutional Networks based on YOLOv8), ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2567)
- เพชรรัช ประระไทย, นฤพร เต็งไตรรัตน์ และ Wai Lok Woo, การคาดการณ์พื้นที่น้ำท่วม บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้การสำรวจระยะไกลและการเรียนรู้การถดถอย (Flood Area Prediction in Urban Watershed of Chiang Mai Province Using Remote Sensing and Regression Learning), ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2568)
- ภาณุวัฒน์ เมฆะ และ ณัฐณิชา ตียะสุขเศรษฐ์, การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของอัลกอริทึมจำแนกภาพสำหรับโรคตาในมนุษย์ (Comparison of Efficiency of Image Classification Algorithms for Human Eye Diseases), ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2567)
- เลอศักดิ์ โพธิ์ทอง, ภาคินี เหล่ามุล, ภัททิยา โมรา และ อนุพงศ์ สุขประเสริฐ, การสร้างตัวแบบการเรียนรู้เชิงลึกเพื่อการวินิจฉัยโรคมาลาเรียอย่างรวดเร็วและแม่นยำในภาพถ่ายฟิล์มเลือด (Creating a Deep Learning Model for pid and Accurate Diagnosis of Malaria in Blood Film Images), ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2568)
- สรารุณี ภัทรภูวดล, สนิท สิทธิ, ภาณุวัฒน์ เมฆะ และ พยุงศักดิ์ เกษมสำราญ, การตรวจจับสิ่งปนเปื้อนขนาดเล็กผ่านการประมวลผลภาพโดยใช้ภาษา Python (Small Contaminant Detection via Image Processing using Python), ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2568)
- Aoo Pattana-anurak. (2023, March 20). TensorFlow คืออะไร? Thai Config System & Digital Marketing. <https://thaiconfig.com/artificial-intelligence-ai/what-is-tensorflow/>
- Chris Lalancette. (2023, June 27). ROS installation options. ROS Wiki. <https://wiki.ros.org/ROS/Installation>
- Mandala AI. (2023, March 23). Artificial intelligence (AI) คืออะไร? เครื่องมือไหนบ้างที่ใช้. Mandala AI. <https://www.mandalasystem.com/blog/th/297/What-is-artificial-intelligence-AI>

- Minaphinat, V. (2018, February 28). **Machine Learning คืออะไร?** Medium.<https://medium.com/investic/machine-learning-คืออะไร-fa8bf6663c07>
- patda9. (2019, July 15). **ลองใช้ TensorFlow.js — Part 1.** Medium.<https://medium.com/@patdanai.duangwaropas/ลองใช้-tensorflow-js-part-1-b1c1c4c055e8>
- Phongchit, N. (2018, September 19). **Convolutional Neural Network (CNN) คืออะไร.** Medium. <https://medium.com/@natthawatphongchit>
- RomanS. (2024, August 27). **Foxglove Studio.** ROS Wiki.<https://wiki.ros.org/Foxglove/Studio>
- Sphinx. (2024). **Distributions.** ROS Documentation.<https://docs.ros.org/en/jazzy/Releases.html>
- Surapong Kanoktipsatharporn. (2020, January 12). **MobileNet คืออะไร: สอน TensorFlow.js สร้าง Image Classification ด้วย MobileNet รุ่นสำเร็จรูป – tfjs ep.7.** BUA Labs. <https://www.bualabs.com/archives/3439/tensorflow-js-tutorial-build-image-classification-javascript-mobilenet-pretrained-model-tfjs-ep-7/>

Received: 19 พ.ย. 2568

Revised: 21 ม.ค. 2569

Accepted: 26 ม.ค. 2569

การพัฒนา Chatbot เพื่อสนับสนุนข้อมูลและช่วยเหลือนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

A Chatbot Based Information and Assistance System for First Year
Undergraduate Students.: A Case Study at Rajamangala University of
Technology Lanna, Nan

ยุภาวดี ญัฐสิริโสภณ¹, สุขสุวรรณค์ คำวงศ์¹, ปริศนา ตังมูทาสวัสดิ์^{2*}, อรัณพงษ์ ทนันทไชย³,
โสภณวรรณ พรหมจักร⁴ และ วรวิรัตน์ พรหมไชยวงศ์⁴

¹สาขาบริหารธุรกิจ หลักสูตรระบบสารสนเทศทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

²สาขาบริหารธุรกิจ หลักสูตรบริหารธุรกิจ วิชาเอกการตลาดและการตลาดดิจิทัล คณะบริหารธุรกิจ
และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

³สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

⁴เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

Yuphawadee Nathasitsophon¹, Suksawan Khamwong¹, Prisana Tangmutasawat^{2*},
Aranphong Thananchai³, Sopawan Phromjak⁴ and Warerut Promchaiwong⁴

¹Department of Business Administration, Major of Business Information System,
Faculty of Business Administration and Liberal Art,
Rajamongala University of Technology Lanna Nan

²Department of Business Administration, Major of Marketing and Digital Marketing,
Faculty of Business Administration and Liberal Art,
Rajamongala University of Technology Lanna Nan

³Department of Accounting, Faculty of Business Administration and Liberal Art,
Rajamongala University of Technology Lanna Nan

⁴Administration Officer Rajamangala University of technology Lanna Nan

*Corresponding author: T.prisana@rmutl.ac.th

Abstract

This research aimed to: (1) develop a chatbot to support information provision and assistance for first-year undergraduate students at Rajamangala University of Technology Lanna, Nan Campus; (2) evaluate the effectiveness of the developed chatbot as assessed by experts in chatbot technology and student support information; and (3) examine user satisfaction and the perceived benefits of the chatbot among first-year undergraduate students at Rajamangala University of Technology Lanna, Nan Campus. The chatbot was developed using Microsoft Copilot Studio integrated with Retrieval-Augmented Generation (RAG) and connected to the LINE application. The effectiveness evaluation was conducted by five information technology experts, while user satisfaction was assessed among 63 first-year undergraduate students. Data collection began with a needs assessment survey of second- to fourth-year students, followed by the compilation of official information from the Academic Affairs Office to design the chatbot content. The findings indicated that the chatbot was successfully developed and could be practically implemented through LINE. Expert evaluation showed that the overall effectiveness of the chatbot was at a high level, with a mean score of 4.08, with the highest ratings given to interface design and ease of use. In addition, first-year students reported high levels of satisfaction with the chatbot, with a mean score of 4.36, particularly in terms of convenience, response speed, and ease of access to information. These results demonstrate that the chatbot effectively supports communication and information services for students.

Keywords: *Chatbot; Retrieval-Augmented Generation; support information provision and assistance*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแชทบอทสำหรับสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแชทบอทที่พัฒนาขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีแชทบอท และผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลสนับสนุนนักศึกษา และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจและประโยชน์ของการใช้งานแชทบอท

จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โดยแชทบอทถูกพัฒนาด้วย Microsoft Copilot Studio ร่วมกับเทคโนโลยี กระบวนการปรับเอาต์พุตโมเดลภาษาขนาดใหญ่ให้เหมาะสม และเชื่อมต่อการใช้งานผ่าน LINE การประเมินประสิทธิภาพทำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ท่าน และประเมินความพึงพอใจจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 คน การเก็บข้อมูลเริ่มจากการสำรวจความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 - 4 และรวบรวมข้อมูลจากกองการศึกษาเพื่อออกแบบเนื้อหาแชทบอท ผลการวิจัยพบว่า แชทบอทได้รับการพัฒนาสำเร็จและสามารถใช้งานได้จริงผ่าน LINE ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสวยงามและความง่ายในการใช้งานได้รับการประเมินในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ นักศึกษาใหม่มีความพึงพอใจต่อการใช้งานในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 โดยเฉพาะด้านความสะดวก รวดเร็ว และความง่ายในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเห็นว่าแชทบอทสามารถช่วยสนับสนุนการสื่อสารและบริการข้อมูลแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แชทบอท; กระบวนการปรับเอาต์พุตโมเดลภาษาขนาดใหญ่ให้เหมาะสม; การให้ข้อมูลและความช่วยเหลือ

บทนำ

ในยุคดิจิทัล สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกเผชิญกับความท้าทายในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการแก่นักศึกษาให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความต้องการการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา สถาบันการศึกษาจึงเริ่มนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและการบริการ (ทรรศวรรณ ปรีดาวิภาต และ ฐะณูพงศ์ ศรีกาฬสินธุ์, 2561) โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เช่น แชทบอท (Chatbot) ซึ่งสามารถจำลองการสนทนาและให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในบริบททางการศึกษา (จิรเมธ แจ้งจันทร์, 2565)

อย่างไรก็ตาม แม้หลายสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจะเริ่มนำแชทบอทมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร และการแนะแนวการศึกษาแล้ว (นฤทธิตา สุตสงวน และ ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์, 2566; สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2024) แต่ปัญหาด้านการเข้าถึงข้อมูลของนักศึกษา ยังคงเป็นปัญหาที่พบได้ โดยเฉพาะกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ต้องเผชิญกับข้อมูลจำนวนมาก และมีความซับซ้อน เช่น การลงทะเบียนเรียน ปฏิทินการศึกษา ระเบียบข้อบังคับ สถานที่และอาคารภายใน

มหาวิทยาลัย รวมถึงข้อมูลด้านการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการปรับตัวและการเริ่มต้นชีวิตในระดับอุดมศึกษา (Regal.ai, n.d.; DRUID AI, n.d.)

ในบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน การให้ข้อมูลแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังคงอาศัยช่องทางแบบดั้งเดิมเป็นหลัก เช่น การติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่โดยตรง หรือการค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ เอกสารประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านระยะเวลาการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ปริมาณคำถามซ้ำซ้อนที่ก่อให้เกิดภาระงานสูง และการกระจายตัวของข้อมูลในหลายแหล่ง ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกและทันท่วงที (Okonkwo & Ade-Ibijola, 2021) สถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงส่งผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาใหม่ แต่ยังอาจกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย

จากสถานการณ์ดังกล่าว แนวทางการพัฒนาระบบแชทบอทเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูลจึงถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่สามารถช่วยแก้ไขข้อจำกัดของการให้บริการแบบเดิมได้ เนื่องจากแชทบอทสามารถให้บริการข้อมูลได้ตลอดเวลา ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ สร้างช่องทางการสื่อสารที่เป็นมิตรและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับนักศึกษา อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแชทบอทให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความง่ายในการใช้งาน และความสอดคล้องกับบริบทของผู้ใช้ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาแชทบอทเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โดยคาดหวังว่าแชทบอทที่พัฒนาขึ้นจะช่วยแก้ไขปัญหาการเข้าถึงข้อมูล ลดช่องว่างในการสื่อสารระหว่างนักศึกษา หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถปรับตัว เริ่มต้นการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อนักศึกษา บุคลากร และการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแชทบอทสำหรับสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแชทบอทที่พัฒนาขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีแชทบอท และผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลสนับสนุนนักศึกษา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจและประโยชน์ของการใช้งานแชทบอทจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

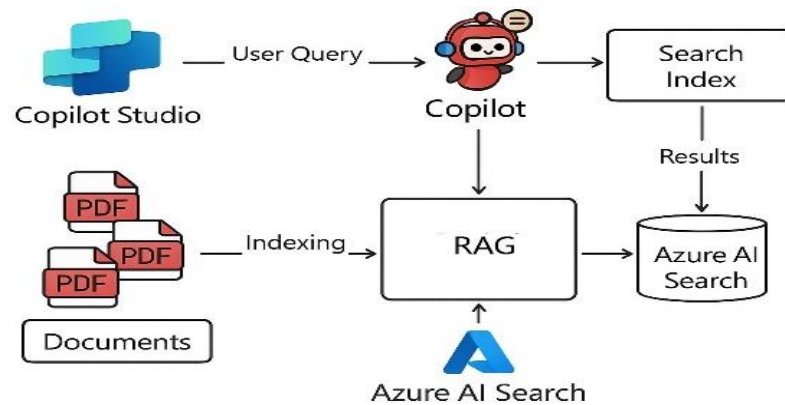
1. เทคโนโลยี แชทบอท

แชทบอท คือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำลองการสนทนาโต้ตอบกับมนุษย์ (Maruti Techlabs, n.d.) มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ทศวรรษ 1960 จากระบบที่ทำงานตามกฎที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (Rule-Based) ซึ่งมีความสามารถจำกัด มาสู่แชทบอทอัจฉริยะในปัจจุบันที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence; AI) และการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing - NLP) ทำให้สามารถเข้าใจเจตนาที่ซับซ้อนของผู้ใช้ได้ (จิรเมธ แจ้งจันทร์, 2565) สถาปัตยกรรมเบื้องหลังแชทบอทอัจฉริยะประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ Natural Language Understanding (NLU) สำหรับตีความเจตนาของผู้ใช้, Dialog Management เพื่อควบคุมทิศทางและบริบทการสนทนา, และ Response Generation สำหรับสร้างคำตอบในภาษาที่เป็นธรรมชาติ (Wednesday is Speaking, 2023) การนำแชทบอทมาใช้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการให้บริการข้อมูลได้ตลอด 24 ชั่วโมงและลดภาระงานของบุคลากร (Wu & Wang, 2023; Ohio State University, n.d.)

2 เทคโนโลยี Retrieval-Augmented Generation (RAG) และ AI Agent

เทคโนโลยีแชทบอทสมัยใหม่ได้ก้าวไปอีกขั้นด้วย Retrieval-Augmented Generation ซึ่งเป็นกรอบการทำงานที่เชื่อมต่อโมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Model; LLMs) เข้ากับฐานความรู้ภายนอกที่เชื่อถือได้ (Lastras, 2023) หลักการของ RAG คือการ "ค้นคืน" (Retrieve) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่กำหนด เช่น ไฟล์เอกสารของมหาวิทยาลัย ก่อนที่จะ "สร้าง" (Generate) คำตอบ ทำให้คำตอบที่ได้มีความแม่นยำสูง เป็นปัจจุบัน และช่วยลดปัญหาการสร้างข้อมูลเท็จ (Hallucination) ได้อย่างมีนัยสำคัญ (Amazon Web Services, n.d.)

จากแชทบอทได้พัฒนาสู่ AI Agent ซึ่งเป็นระบบที่ไม่ได้ทำหน้าที่แค่ตอบคำถาม (Reactive) แต่สามารถทำงานเชิงรุก (Proactive) และดำเนินการตามเป้าหมายที่ซับซ้อนได้โดยอัตโนมัติ (Azizov et al., 2025; Microsoft, 2025) แพลตฟอร์มอย่าง Microsoft Copilot Studio ได้ทำให้เทคโนโลยีนี้เข้าถึงง่ายขึ้นผ่านเครื่องมือแบบ Low-code โดยผสานสถาปัตยกรรม RAG เข้ากับการสร้าง Agent ที่สามารถเชื่อมต่อกับข้อมูลองค์กรและทำงานอัตโนมัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Microsoft, 2025)

<https://www.facebook.com/photo?fbid=1292865639528876&set=pb.100064163557783.-2207520000>

ภาพที่ 1 โครงสร้างการสร้าง Chatbot ของ Microsoft Copilot Studio

3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแชตบอทสำหรับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารมหาวิทยาลัย” (นฤทธิตา สุดสงวน และ ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์, 2566) มุ่งพัฒนาระบบตอบกลับอัตโนมัติด้วยเทคนิค NLP และอัลกอริทึม Fuzzywuzzy เพื่อจับคู่คำถามไม่เป็นรูปแบบตายตัว ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษา 30 คนพบว่ามีประสิทธิภาพและความพึงพอใจในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.05$) แสดงให้เห็นว่าแชตบอทสามารถเป็นช่องทางข้อมูลของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานของ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (2567) เกี่ยวกับแพลตฟอร์มแนะนำการศึกษาอัจฉริยะด้วย AI Chatbot พบว่าความรู้หลังใช้แพลตฟอร์มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผู้ใช้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สะท้อนศักยภาพของแชตบอทในการนำเสนอข้อมูลหลักสูตรและแนะนำอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยจาก ทิพย์วรรณ พู่เฟื่อง และคณะ (2564) ที่ใช้ Chatfuel พัฒนาแชตบอทให้ความรู้ด้านดิจิทัล พบว่าผู้ใช้พึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความเข้าใจง่ายและความสอดคล้องของคำถาม-คำตอบ แสดงถึงความเหมาะสมของแชตบอทในการถ่ายทอดเนื้อหาเชิงความรู้

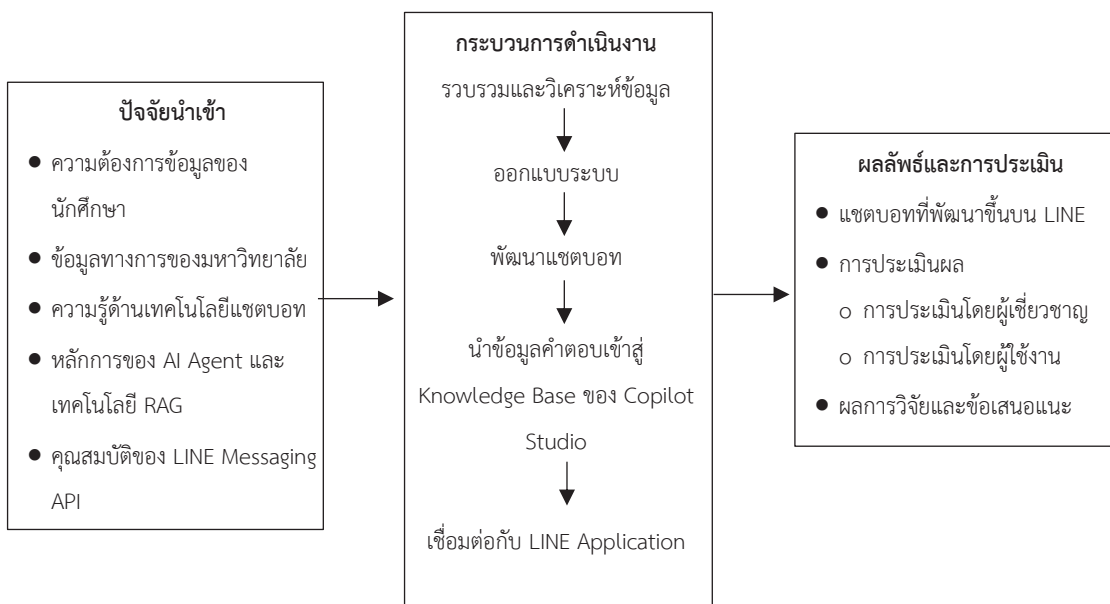
งานของ ณิชภัทร ไชยพราหมณ์ และคณะ (2563) พัฒนาไลน์แชตบอทโดยใช้ Google Dialogflow เพื่อให้ข้อมูลทางการศึกษาแบบอัตโนมัติ พบว่าระบบตอบคำถามได้รวดเร็ว ลดภาระเจ้าหน้าที่ และเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ แสดงให้เห็นว่าแชตบอทสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการบริการข้อมูลในสถาบันการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

นอกจากนี้ งานของ ณิชกษิณามน แก้วเสถียรมงกุฎ และ สมชาย สุริยะไกร (2567) แสดงการประยุกต์แชตบอทในบริบทโรงพยาบาล โดยใช้ Dialogflow และ LINE ให้ความรู้แก่ผู้ป่วยครองเด็กสมาธิสั้น ผลการวิจัยพบว่าความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และความพึงพอใจสูง ($\bar{x}=4.54$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแชตบอทเหมาะสำหรับการถ่ายทอดความรู้เฉพาะทาง

ในด้านแนวโน้มเทคโนโลยี Regal.ai (n.d.) นำเสนอการใช้ AI Agent ในสถาบันการศึกษา ครอบคลุมงานตั้งแต่การคัดกรองผู้สมัคร การปฐมนิเทศ การลงทะเบียน ไปจนถึงการช่วยเหลือด้านการเรียน ซึ่งช่วยลดภาระงานเจ้าหน้าที่และสร้างประสบการณ์ผู้ใช้ที่เป็นส่วนตัวยิ่งขึ้น ขณะที่ Workday Staff (2024) รายงานกรณีศึกษาที่สถาบันชั้นนำ เช่น Johns Hopkins University และ OPIT ใช้ AI Agent เพื่อลดเวลาและต้นทุนในการสอนและการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ

จากการทบทวนงานวิจัยพบว่าแม้แชทบอทจะถูกใช้ช่วยให้ข้อมูลและสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ส่วนใหญ่ยังเน้นการใช้งานทั่วไปมากกว่าการพัฒนาาระบบที่ตอบโจทย์นักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยตรง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการข้อมูลจำนวนมากในช่วงเริ่มต้นชีวิตมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังไม่พบงานวิจัยที่ออกแบบสำหรับบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โดยเฉพาะ ทำให้การพัฒนาแชทบอทเพื่อรองรับข้อมูลและการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงเป็นช่องว่างสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเหมาะสม.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. ประชากร (Population)

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ทุกคณะ จำนวน 209 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ที่เป็นกลุ่มผู้ใช้งานแชทบอทโดยตรง โดยได้กลุ่มตัวอย่างจากสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 63 คน โดยผู้วิจัยได้คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ (Yamane, T., 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ได้แก่

1. แชทบอท เพื่อสนับสนุนข้อมูล และช่วยเหลือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
2. แบบประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และบุคลากรสนับสนุน
3. แบบประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้งาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Developmental Research) ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับสนับสนุนข้อมูลและให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และประเมินประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูล (Data Collection and Study)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนถึงความต้องการ และปัญหาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้พบเจอ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเนื้อหาของแชทบอท โดยมีกระบวนการดังนี้

1.1. การสำรวจข้อคำถามจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 - 4 โดยได้ออกแบบแบบสำรวจออนไลน์ และส่งไปยังกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ในชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 เพื่อรวบรวมข้อคำถามที่นักศึกษาเคยสงสัยหรือต้องการทราบในช่วงที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1

1.2. การรวบรวมข้อมูลคำตอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามทั้งหมดที่ได้จากแบบสำรวจ ไปสอบถาม ทำการรวบรวมข้อมูลคำตอบที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันจากเจ้าหน้าที่กองการศึกษาของมหาวิทยาลัย ได้แก่ข้อมูลประวัติความเป็นมา อาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัย ปฏิทินการศึกษา หลักสูตรการศึกษา การลงทะเบียน และทุนการศึกษา

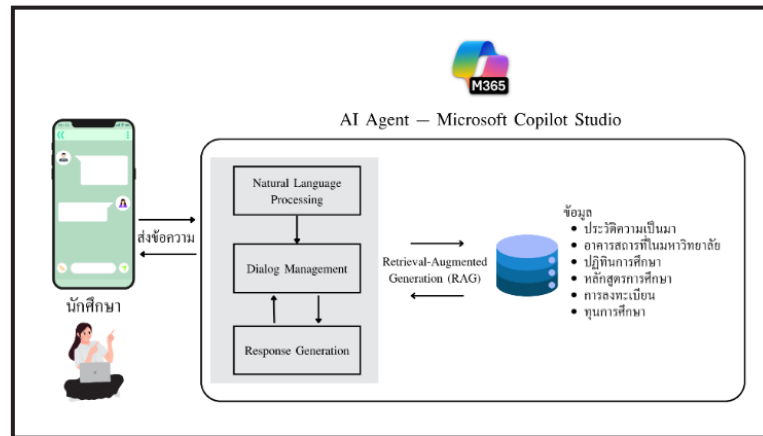
2. การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analysis and Design)

ทำการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูล โดยนำข้อมูลถาม ตอบทั้งหมดมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มตามหมวดหมู่เนื้อหา เช่น ข้อมูลการลงทะเบียน, ข้อมูลอาคารสถานที่, เบอร์โทรศัพท์ติดต่อเจ้าหน้าที่ และคำถามที่พบบ่อย เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการและพัฒนา ในส่วนของการออกแบบโครงสร้างระบบแชทบอท ผู้วิจัยได้เลือกใช้แพลตฟอร์ม Microsoft Copilot Studio ในการพัฒนา ซึ่งเป็นบริการ AI

Agent ที่รองรับการสร้างฐานความรู้ (Knowledge) จากไฟล์เอกสารได้โดยตรง โดยข้อมูลถาม-ตอบ ที่จัดกลุ่มไว้จะถูกนำเข้าสู่ระบบเพื่อเป็นฐานข้อมูลหลักในการตอบคำถาม โดยระบบแชทบอทถูกออกแบบให้สามารถใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน LINE โดยเชื่อมต่อระบบของ Copilot Studio เข้ากับ LINE Messaging API เพื่อให้เป็นช่องทางที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงและใช้งานได้สะดวกและรวดเร็ว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ (System Development)

ดำเนินการพัฒนาระบบแชทบอทตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยนำเข้าชุดข้อมูลถาม-ตอบที่เตรียมไว้เข้าสู่ระบบฐานความรู้ (Knowledge) ของ Microsoft Copilot Studio และตั้งค่าการเชื่อมต่อกับบัญชี LINE Official Account ของโครงการวิจัย เพื่อให้ระบบพร้อมสำหรับการทดสอบและประเมินผลในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 3 แสดงสถาปัตยกรรมของระบบแชทบอท

4. การทดสอบและประเมินประสิทธิภาพของระบบ (System Testing and Evaluation)

การประเมินผลระบบที่พัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักคือ

4.1. การประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

ทำการนำระบบแชทบอทที่พัฒนาเสร็จสิ้นแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 5 ท่าน ทำการประเมินประสิทธิภาพของระบบในด้านต่างๆ เช่น ความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล และความเร็วของระบบ

4.2. การประเมินความพึงพอใจโดยผู้ใช้งาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา น่าน ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประเมิน

4.3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์วัดผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้งานแชตบอท ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ต 5 ระดับ (Likert, R., 1932) โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับความพึงพอใจดังต่อไปนี้ ระดับความพึงพอใจค่าคะแนนมากที่สุด 5 มาก 4 ปานกลาง 3 น้อย 2 น้อยที่สุด 1 โดยแบบสอบถามความพึงพอใจจะครอบคลุมประเด็นต่างๆ เช่น ความถูกต้องของข้อมูล, ความรวดเร็วในการตอบสนอง, ความง่ายในการใช้งาน, ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้, และประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานแชตบอท เพื่อให้สามารถประเมินความพึงพอใจได้อย่างรอบด้าน

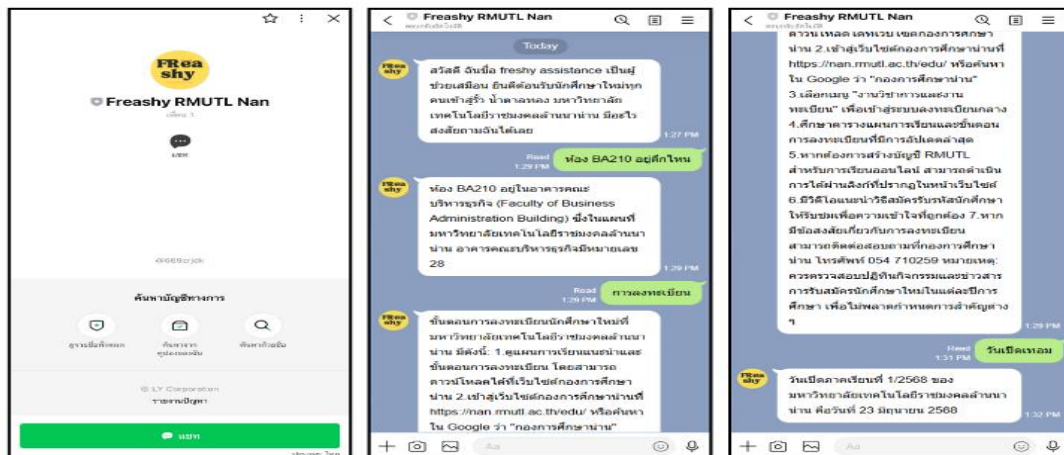
การแปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจจะใช้เกณฑ์ของ Best (1981) ซึ่งแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Best, J. W., 1981):

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาแชตบอทเพื่อสนับสนุนข้อมูลและการช่วยเหลือสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาแชตบอท และประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. นักศึกษาสามารถเข้าถึงแชตบอทผ่านแอปพลิเคชัน LINE โดยนักศึกษาจะต้องทำการเพิ่มบัญชี LINE Official Account ของแชตบอทเป็นเพื่อนก่อน ผ่านการสแกน QR Code หรือค้นหาจากชื่อ Freashy RMUTL Nan ที่มหาวิทยาลัยได้ประชาสัมพันธ์ไว้

ภาพที่ 4 แสดงการทำงานของ แชตบอท

2. เมื่อนักศึกษาทำการเพิ่มเพื่อนสำเร็จและเปิดหน้าต่างสนทนาของแชตบอท นักศึกษาจะพบกับส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ โดยสามารถพิมพ์ข้อความหรือคำถามที่ต้องการสอบถามได้ทันที ระบบจะแสดงคำต้อนรับเบื้องต้น พร้อมแนะนำประเภทของข้อมูลที่แชตบอทสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจขอบเขตการทำงานของแชตบอท

การประเมินประสิทธิภาพของ แชตบอท

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้งาน แชตบอท เพื่อสนับสนุนข้อมูลและการช่วยเหลือสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน จากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การออกแบบส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ ผ่านแอปพลิเคชัน LINE มีความสะดวกและใช้งานง่าย	4.8	0.45	ระดับมากที่สุด
2. ความเร็วและความเสถียรของระบบในการตอบสนองต่อคำสั่งของผู้ใช้งานมีความเหมาะสม	3.6	0.55	ระดับมาก
3. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแชตบอท	4.0	0.71	ระดับมาก
4. ความครอบคลุมและความเพียงพอของเนื้อหาในการตอบคำถามที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1	3.6	0.55	ระดับมาก
5. ประสิทธิภาพโดยรวมของแชตบอทในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนและให้ข้อมูลแก่นักศึกษา	4.4	0.55	ระดับมาก
สรุปด้านประสิทธิภาพของระบบ แชตบอท	4.08	0.56	ระดับมาก

จากการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 ท่าน พบว่า การออกแบบส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ (User Interface) ผ่านแอปพลิเคชัน LINE ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8 ภาพรวม ประสิทธิภาพของแชทบอทในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนและให้ข้อมูลแก่นักศึกษาได้รับการประเมินในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.4 ประเด็นความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล ได้รับค่าเฉลี่ย 4.0 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านความเร็วและความเสถียรของระบบในการตอบสนอง และความครอบคลุมและความเพียงพอของเนื้อหา ได้รับค่าเฉลี่ยเท่ากับที่ 3.6 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยสรุปแล้ว ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญยืนยันว่าแชทบอทที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในระดับดีถึงดีมากในหลายมิติ และมีศักยภาพสูงในการเป็นเครื่องมือสนับสนุนการให้ข้อมูลแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้แชทบอทเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. ความสอดคล้องระหว่างคำถาม คำตอบ และคำแนะนำจากแชทบอท	4.25	0.76	ระดับมาก
2. ข้อความที่ใช้งานในระบบ แชทบอท สามารถสื่อสารให้คุณเข้าใจได้ชัดเจน	4.46	0.64	ระดับมาก
3. เนื้อหาหรือข้อมูลที่ได้รับจากระบบ แชทบอท สามารถตอบคำถามได้อย่างครอบคลุม	4.32	0.69	ระดับมาก
4. เนื้อหาหรือข้อมูลที่ได้รับจากระบบ แชทบอท เป็นไปตามประกาศ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย	4.41	0.73	ระดับมาก
5. เนื้อหาที่ได้จากระบบ แชทบอท สามารถตอบโจทย์ได้ตรงประเด็นกับสิ่งที่คุณอยากทราบ	4.43	0.67	ระดับมาก
ภาพรวมด้านเนื้อหา	4.37	0.60	ระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้แชตบอทเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการใช้งาน			
1. ระบบ แชตบอท นี้สามารถใช้งานได้ง่าย โดยไม่ต้องมีผู้อื่นคอยให้คำแนะนำ	4.29	0.73	ระดับมาก
2. ความเหมาะสมของระบบ แชตบอท ในการเลือกเนื้อหา รูปประกอบหรือสื่ออื่น ๆ	4.32	0.76	ระดับมาก
3. ความเหมาะสมในการใช้ข้อความของระบบ แชตบอท เพื่ออธิบายในคำตอบได้ตรงประเด็น และชัดเจน	4.38	0.81	ระดับมาก
4. ความเหมาะสมในการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างผู้ใช้งานและระบบ แชตบอท	4.37	0.75	ระดับมาก
5. ระยะเวลาของระบบ แชตบอท ในการโต้ตอบแบบรวดเร็วในการตอบคำถาม	4.27	0.83	ระดับมาก
6. ระบบ แชตบอท มีความเป็นธรรมชาติใกล้เคียงกับการสนทนาของมนุษย์	4.27	0.75	ระดับมาก
ภาพรวมด้านการใช้งาน	4.32	0.77	ระดับมาก
ด้านประโยชน์			
1. ระบบ แชตบอท สามารถตอบข้อสงสัยและแก้ปัญหาที่ ต้องการในเบื้องต้น	4.33	0.72	ระดับมาก
2. ระบบ แชตบอท ให้คำตอบที่ถูกต้องตามความสงสัยหรือ ความต้องการ	4.43	0.69	ระดับมาก
3. ระบบ แชตบอท สามารถตอบคำถามได้ตรงประเด็นและ สามารถนำคำตอบที่ได้ไปใช้ประโยชน์	4.44	0.71	ระดับมาก
ภาพรวมด้านประโยชน์	4.40	0.61	ระดับมาก
สรุปผลความพึงพอใจในการใช้แชตบอท	4.36	0.65	ระดับมาก

ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้แชตบอทเพื่อสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เริ่มจากด้านเนื้อหา พบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อความที่ใช้งานในระบบ แชตบอท สามารถสื่อสารให้คุณเข้าใจได้ชัดเจน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.46 อันดับที่สอง คือ เนื้อหาที่ได้จากระบบ แชตบอท สามารถตอบโจทย์ได้ตรงกับสิ่งที่คุณอยากทราบ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 อันดับที่สามคือเนื้อหาหรือข้อมูลที่ได้รับจากระบบ แชตบอท เป็นไปตามประกาศระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.41 อันดับที่สี่คือข้อความที่ใช้งานในระบบ แชตบอท สามารถสื่อสารให้คุณเข้าใจได้ชัดเจน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 และอันดับสุดท้ายคือความสอดคล้องระหว่างคำถาม คำตอบ และคำแนะนำจาก แชตบอท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 ด้านการใช้งาน พบว่า ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของด้านการใช้งานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเหมาะสมในการใช้ข้อความของระบบ แชตบอท เพื่ออธิบายในคำตอบได้ตรงประเด็น และชัดเจน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.38 อันดับที่สองคือความเหมาะสมในการมีปฏิบัติสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างผู้ใช้งานและระบบ แชตบอท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 อันดับที่สามคือความเหมาะสมของระบบ แชตบอท ในการเลือกเนื้อหา รูปประกอบหรือสื่ออื่น ๆ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของด้านการนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระบบ แชตบอท สามารถตอบคำถามได้ตรงประเด็นและสามารถนำคำตอบที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.44 อันดับที่สองคือระบบ แชตบอท ให้คำตอบที่ถูกต้องตามความสงสัยหรือความต้องการ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 และอันดับสุดท้ายคือระบบ แชตบอท สามารถตอบข้อสงสัยและแก้ปัญหาที่ต้องการในเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 อันดับที่สี่คือระบบ แชตบอท นี้สามารถใช้งานได้ง่าย โดยไม่ต้องมีผู้อื่นคอยให้คำแนะนำ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.29 อันดับที่ห้าคือระยะเวลาของระบบ แชตบอท ในการโต้ตอบแบบรวดเร็วในการตอบคำถาม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 และอันดับสุดท้ายคือระบบ แชตบอท มีความเป็นธรรมชาติใกล้เคียงกับการสนทนาของมนุษย์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า แชตบอทที่พัฒนาขึ้นสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการให้ข้อมูลภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้าถึงข้อมูลที่ จำเป็นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และลดความยุ่งยากในการติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง สะท้อนให้เห็นว่า

แชทบอทสามารถตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลของนักศึกษาใหม่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่าแชทบอทมีประสิทธิภาพด้านเนื้อหา และการทำงานของระบบอยู่ในระดับที่เหมาะสม ข้อมูลที่ให้ความถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับข้อมูลของหน่วยงานจริง อีกทั้งระบบสามารถตอบสนองได้รวดเร็ว มีรูปแบบการสื่อสารที่เข้าใจง่าย แสดงให้เห็นว่าแชทบอทที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเพียงพอสำหรับนำไปใช้งานจริง

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความพึงพอใจด้านความง่ายในการใช้งาน ความเป็นมิตรต่อผู้ใช้ และความรวดเร็วในการตอบสนอง นอกจากนี้ นักศึกษายังเห็นว่าแชทบอทช่วยตอบคำถามทั่วไป และแก้ปัญหาเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูล มีส่วนช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแชทบอทที่พัฒนาขึ้นสามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสนับสนุนการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเลือกใช้ออปพลิเคชัน LINE เป็นช่องทางหลักในการสื่อสาร ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่นักศึกษาคุ้นเคย และใช้งานเป็นประจำ ช่วยลดอุปสรรคในการเรียนรู้การใช้งานระบบใหม่ และเอื้อต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ (จิรเมธ แจ่มจันทร์, 2565) สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การออกแบบระบบโดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลางและเลือกใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสม จะช่วยลดปัญหาการปรับตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานในบริบทสถาบันอุดมศึกษา (ทรรศวรรณ ปริดาวิภาต และธรรณพงศ์ ศรีกาฬสินธุ์, 2561)

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าแชทบอทมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.4 โดยเฉพาะด้านการออกแบบส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ผ่าน LINE ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8 สะท้อนถึงความเหมาะสมของการออกแบบ UI ที่ใช้งานง่ายและเป็นมิตรกับผู้ใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยอมรับเทคโนโลยี (Okonkwo & Ade-Ibijola, 2021) ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้รับค่าเฉลี่ย 4.0 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่กองการศึกษาโดยตรง และใช้เทคโนโลยี Retrieval-Augmented Generation เพื่อค้นคืนและสร้างคำตอบจากฐานความรู้ที่เชื่อถือได้ (Lastras, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความถูกต้องของข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญของแชทบอทในบริบทการศึกษา (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2024) อย่างไรก็ตาม ด้านความเร็วและความเสถียรของระบบ รวมถึงความครอบคลุมของเนื้อหาได้รับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นอยู่ที่ 3.6 แม้อยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนให้เห็นว่ายังมีโอกาสในการพัฒนา

เพิ่มเติมในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Okonkwo และ Ade-Ibijola (2021) ที่ระบุว่า แชตบอทควรได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาเห็นว่า แชตบอทช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว และลดความยุ่งยากในการติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง แชตบอทยังมีรูปแบบการสื่อสารที่เข้าใจง่าย ตอบสนองรวดเร็ว และใช้งานได้แม้กับผู้ใช้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความง่ายในการใช้งาน และการตอบสนองที่รวดเร็ว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสบการณ์ผู้ใช้ ในด้านการนำไปใช้ประโยชน์ นักศึกษามองว่าแชตบอทสามารถตอบคำถามทั่วไปและแก้ปัญหาเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูล ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ นพดล สิทธิเลิศ และคณะ (2568) นฤทธิตา สุตสงวน และ ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์ (2566) ที่พบว่าแชตบอทช่วยลดการตอบคำถามซ้ำ ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารในองค์กร นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของ ลัทธกานัญจน์ กุญแก้ว และคณะ (2568) ที่พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงต่อแชตบอทด้านความง่ายในการใช้งานและความถูกต้องของข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. ระดับนโยบายผู้บริหารมหาวิทยาลัย ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการใช้แชตบอทเป็นระบบบริการนักศึกษาแบบครบวงจร พร้อมจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณเพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง
2. ระดับคณะ สาขาวิชา และคณาจารย์ ควรร่วมพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาของแชตบอทให้ถูกต้อง ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบททางวิชาการ เพื่อลดภาระงานด้านการตอบคำถามซ้ำ ๆ
3. ระดับเจ้าหน้าที่ และบุคลากรสนับสนุน ควรใช้แชตบอทเป็นเครื่องมือให้ข้อมูลด้านแรก พร้อมดูแลฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการนักศึกษา
4. ระดับนักศึกษา ควรได้รับการแนะนำการใช้งานแชตบอทตั้งแต่ช่วงปฐมนิเทศ และมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาระบบให้ตอบสนองความต้องการได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจระหว่างกลุ่มผู้ใช้ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเทคโนโลยี เช่น ความเสถียรของระบบ ความเร็วในการตอบ และความแม่นยำของข้อมูล กับระดับความพึงพอใจของผู้ใช้

3. ควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้ใช้แชทบอทอย่างละเอียด

เอกสารอ้างอิง

จิรเมธ แจ้งจันทร์. (2565). *การพัฒนาระบบแชทบอทและแอปพลิเคชันไลน์สำหรับนิติบุคคลอาคารชุด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). ค้นจาก <https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=9162&context=chulaid>

ณภัทร ไชยพราหมณ์, ณัฐวุฒิ ทูมนันต์ และชูพันธุ์ รัตนโกคา. (2563). *ระบบตอบกลับและแจ้งข้อมูลทางการศึกษาผ่านไลน์บอท*. *วารสารสารสนเทศศาสตร์และเทคโนโลยี*, 10(2), 59–70. ค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/JIST/article/download/241894/164548>

ณัฐกษิณูมาน แก้วเสถียรมงกุฎ, และสมชาย สุริยะไกร. (2567). *การพัฒนาแชทบอทสำหรับผู้ปกครองผู้ป่วยเด็กสมาธิสั้น*. *วารสารเภสัชกรรมไทย* 17(3): 607-625. ค้นจาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/TJPP/article/view/270922>

ทรรศวรรณ ปรีดาวิภาต, และ ฐะณุงศ์ ศรีกาฬสินธุ์. (2561). *เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยในอนาคต*. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 6(2), 51–59. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcosci/article/view/169401>

ทิพย์วรรณ พู่เฟื่อง อนุสรณ์ เจริญนาน วันดี โชคช่วยพัฒนากิจ พงศ์ปณต ทองงาม และเรเน่ ชมิมัท. (2564). *การพัฒนาแชทบอทให้ความรู้ด้านดิจิทัลสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ครั้งที่ 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 28-38.

นพดล สิทธิเลิศ, นุชสรา คงศิลป์, ประภัสสร สังขะพงษ์, และ สุริมาศ นาครอด. (2568). *การพัฒนาแชทบอทไลน์สำหรับโรงเรียนอนุบาลเทศบาลอ้อมน้อย 3*. ใน *The 15th Benjamit National and International Conference* (หน้า 50–63). สืบค้นจาก <https://benjamit.thonburi-u.ac.th/ojs/bmv15/article/download/181/22>

นฤพธิดา สุตสงวน และ ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์. (2566). *การพัฒนาแชทบอทสำหรับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารมหาวิทยาลัย: The Development of Chatbot for University*

- Information Services.** วารสารวิชาการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, 9(2), 97–110. ค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/project-journal/article/view/248718>
- บริษัท ฟิวชั่น โซลูชั่น จำกัด / Fusion Solution Co., Ltd. (2568). **ให้ Copilot Studio จัดการกับเอกสารจำนวนมากและให้คำตอบที่ดี** [Photograph]. Facebook. <https://www.facebook.com/photo?fbid=1292865639528876&set=pb.100064163557783.-2207520000>
- ลัทธกาญจน์ กุญแก้ว, พนิดา พานิชกุล, และ เสาวลักษณ์ คำถา. (2568). **การพัฒนาแชทบอทสำหรับตอบคำถามและประชาสัมพันธ์สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.** วารสารวิทยาสารสนเทศและเทคโนโลยี 6(2): 29–42. ค้นจาก https://so09.tci-thaijo.org/index.php/jait_ssru/article/download/4375/4363/37067?utm_source=chatgpt.com
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2567). **การพัฒนาแพลตฟอร์มแนะนำแนวทางการศึกษาอัจฉริยะด้วย AI Chatbot เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์หลักสูตรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา.** ค้นจาก https://doi.nrct.go.th/admin/doc/doc_668565.pdf
- Amazon Web Services. (n.d.). **What is Retrieval-Augmented Generation (RAG)?**. Retrieved October 14, 2025, from <https://aws.amazon.com/what-is/retrieval-augmented-generation/>
- Azizov, D., Lee, J., & Singh, A. (2025). **A framework for evaluating generative AI agents in education.** arXiv:2504.20082. <https://arxiv.org/pdf/2504.20082>
- Best, J. W. (1981). **Research in education (4th ed.).** Prentice-Hall.
- DRUID AI. (n.d.). **A day in the life of an education AI agent.** Retrieved October 14, 2025, from <https://www.druidai.com/blog/ai-agent-useful-case-study-day-in-the-life-of-ai-agent>
- Lastras, L. (2023, September 19). **What is retrieval-augmented generation? IBM Research Blog.** <https://research.ibm.com/blog/retrieval-augmented-generation-RAG>
- Likert, R. (1932). **A technique for the measurement of attitudes.** *Archives of Psychology*, 22(140), 1–55. ค้นจาก https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf

- Maruti Techlabs. (n.d.). *What is a chatbot? A guide to chatbot architecture*. Retrieved October 14, 2025, from <https://marutitech.com/chatbots-work-guide-chatbot-architecture/>
- Microsoft. (2025, July 15). *What is Microsoft Copilot Studio?* Microsoft Learn. <https://learn.microsoft.com/en-us/microsoft-copilot-studio/fundamentals-what-is-copilot-studio>
- Ohio State University. (n.d.). *The rise of chatbots in higher education: Transforming teaching, learning, and student support*. Retrieved October 14, 2025, from <https://ascode.osu.edu/news/rise-chatbots-higher-education-transforming-teaching-learning-and-student-support>
- Okonkwo, C. W., & Ade-Ibijola, A. (2021). **Chatbots applications in education: A systematic review**. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100033. From <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666920X21000278>
- Regal.ai. (n.d.). *8 use cases for AI agents for education*. Retrieved October 14, 2025, from <https://www.regal.ai/blog/ai-agents-for-education>
- Wednesday is Speaking. (2023, May 24). *The ultimate guide to understanding chatbot architecture and how they work*. Medium. <https://medium.com/wednesday-is-speaking/the-ultimate-guide-to-understanding-chatbot-architecture-and-how-they-work-2d00a3d91d61>
- Workday Staff. (2024, May 21). *AI agents in education: Top use cases and examples*. Workday Blog. <https://blog.workday.com/en-us/ai-agents-in-education-top-use-cases-and-examples.html>
- Wu, T., & Wang, C. (2023). **The effects of chatbot-based education on learning outcomes: A meta-analysis**. *Sustainability*, 15(4), 2940. <https://doi.org/10.3390/su15042940>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Retrieved October 14, 2025, <https://rmutl.link/al4N3ViN>

Received: 30 ม.ค. 2569

Revised: 24 ก.พ. 2569

Accepted: 26 ก.พ. 2569

กรอบแนวคิดแบบไตร-เอสเซนส์สำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทย
TRI-ESSENCE CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR THAI GI PRODUCT PACKAGING
DESIGN

วิชญา โคตรฐิติธรรม^{1*}, มัณฑนา ภาคสุวรรณ¹, นภาพรรณ อาษาเพชร¹, พีรวิชญ์ ภาคนนท์กุล¹,
ภาควิชญ์ ดำรงเกียรติศักดิ์¹ และ อติพร ชัยน¹

¹สาขาวิชาการสื่อสารดิจิทัล คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Witchaya Khotarathititham^{1*}, Mantana Pharksuwan¹, Napawan Archaphet¹,
Peerawich Phaknonkul¹, Pakawich Damrongkiattisak¹ and Atiporn Khayan¹

¹Department of Digital Communications, Faculty of Information and Communication,
Maejo University

*Corresponding author: witchaya.khotarat@gmail.com

Abstract

In the era of the Experience Economy and identity-driven creative industries, Thai Geographical Indication (GI) product packaging holds strategic importance as an experiential touchpoint bridging physical and digital worlds (Phygital). It is not merely about aesthetic packaging, but rather a seamless integration of design and technology. However, the communication of GI product value and identity currently lacks unity and a digital trust ecosystem to ensure transparency for consumers. This conceptual article proposes “Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design” as an analytical and design-oriented framework to elevate GI packaging for the premium market and support the national Soft Power strategy. The framework comprises three integrated dimensions: (1) Aesthetic Essence, focusing on creating a premium image and enhancing perceived value; (2) Cultural Essence, conveying the meaning and "spirit of place" through local symbols and visual motifs; and (3) Digital Essence, enabling traceability and phygital experiences through technologies such as QR codes and Augmented Reality (AR). Together, these dimensions reposition packaging from a mere protective container to a strategic tool that strengthens value communication, builds consumer trust, and improves the competitiveness of GI

products. The article further offers policy implications for developing standardized evaluation frameworks for GI packaging, as well as practical guidelines for community enterprises to adopt digital technologies according to their readiness levels.

Keywords: *Tri-Essence Framework; Packaging Design; Geographical Indications; Cultural Identity; Phygital Experience*

บทคัดย่อ

ในยุคเศรษฐกิจเชิงประสบการณ์และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของไทยมีความสำคัญเชิงกลยุทธ์ในฐานะจุดสัมผัสทางประสบการณ์ที่เชื่อมโยงโลกกายภาพและดิจิทัล (Phygital) จึงไม่ใช่เป็นเพียงบรรจุภัณฑ์สวยงามอย่างเดียวแต่ต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีด้วย ซึ่งปัจจุบันการสื่อสารคุณค่าและอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ GI ยังขาดเอกภาพและระบบนิเวศแห่งความเชื่อมั่นดิจิทัลที่จะสร้างความโปร่งใสแก่ผู้บริโภค บทความวิชาการนี้นำเสนอ “กรอบแนวคิดแบบไตร-เอสเซนส์สำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทย” เพื่อใช้เป็นกรอบเชิงมนทัศน์ในการยกระดับบรรจุภัณฑ์ GI สู่ตลาดระดับพรีเมียมและสนับสนุนยุทธศาสตร์ Soft Power ของประเทศ โดยกรอบแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย 3 มิติหลัก ได้แก่ (1) มิติสุนทรียภาพ (Aesthetic Essence) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์และคุณค่ารับรู้ของสินค้า (2) มิติอัตลักษณ์วัฒนธรรม (Cultural Essence) ที่ถ่ายทอดความหมายและจิตวิญญาณของถิ่นกำเนิดผ่านสัญลักษณ์และลวดลายท้องถิ่น และ (3) มิติปฏิสัมพันธ์ดิจิทัล (Digital Essence) ที่สนับสนุนการตรวจสอบย้อนกลับและการสร้างประสบการณ์แบบพิจิตัลผ่านเทคโนโลยี เช่น QR Code และความเป็นจริงเสมือน (AR) และอื่นๆ ทั้งสามมิติทำงานร่วมกันเพื่อยกระดับบทบาทของบรรจุภัณฑ์จากวัสดุห่อหุ้มสินค้าไปสู่เครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการสื่อสารคุณค่า สร้างความเชื่อมั่น และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ GI ทั้งนี้ บทความยังนำเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนากรอบมาตรฐานการประเมินบรรจุภัณฑ์ GI และนัยเชิงปฏิบัติสำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามระดับความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน

คำสำคัญ : *กรอบแนวคิดไตร-เอสเซนส์; การออกแบบบรรจุภัณฑ์; ผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์; อัตลักษณ์วัฒนธรรม; ประสบการณ์พิจิตัล*

1. บทนำ

ในพลวัตของเศรษฐกิจเชิงประสบการณ์ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์ บรรลุภัณฑ์ได้ก้าวข้ามบทบาทเดิมที่ปกป้องผลิตภัณฑ์และสื่อสารข้อมูลสู่การเป็น “จุดสัมผัสทางประสบการณ์” ของผู้บริโภคในยุค Phygital (Physical+Digital) บรรลุภัณฑ์ได้ทำหน้าที่เป็น “สื่อกลางการสื่อสารเชิงกลยุทธ์” ที่ไม่เพียงแต่ถ่ายทอดคุณค่ายังสะท้อนนัยทางวัฒนธรรมและกำหนดการรับรู้มูลค่าทางเศรษฐกิจในมุมมองของผู้บริโภคก่อนตัดสินใจซื้อ (Ahmed & Melewar, 2023) เห็นว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ผลิตภัณฑ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) ของไทย ซึ่งหมายถึง สินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียงหรือ คุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ เปรียบเสมือนทุนทางวัฒนธรรมและวัตถุดิบทางภูมิปัญญา ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขันส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น มีจุดเด่นและความแตกต่างในตลาดโลก ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรลุภัณฑ์ รวมทั้งยุทธศาสตร์ Soft Power ของชาติในการยกระดับผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์และการออกแบบเชิงนวัตกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนรากเหง้าท้องถิ่นให้มีความร่วมสมัย และสอดคล้องกับรายงานของสถาบันยุทธศาสตร์การค้า ที่ระบุว่าสินค้า GI ไทยมีมูลค่าทางการตลาดสูงกว่า 71,000 ล้านบาท สะท้อนถึงศักยภาพในการเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าเศรษฐกิจจริง (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์, 2567)

อย่างไรก็ตามแม้วิสาหกิจชุมชนจะเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาบรรลุภัณฑ์และการสร้างสรรค์เรื่องราว แต่จากการศึกษาพบว่า “การสื่อสารคุณค่าและอัตลักษณ์” ของผลิตภัณฑ์ GI ยังขาดกรอบแนวคิดการออกแบบบรรลุภัณฑ์แบบไตร-เอสเซนส์ที่ประสานมิติทางสุนทรียภาพ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ช่องว่างเชิงแนวคิด ดังกล่าวส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ GI ซึ่งมีศักยภาพสูงในตลาดระดับพรีเมียมไม่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่สะท้อนคุณค่าที่แท้จริง กระตุ้นความภาคภูมิใจในการสนับสนุนชุมชน หรือสร้างประสบการณ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตยุคใหม่ได้ นอกจากนี้ยังขาดการสร้าง “ระบบนิเวศแห่งความเชื่อมั่นดิจิทัล” ที่ช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงแหล่งที่มา คุณลักษณะเฉพาะและมาตรฐานการรับรองได้อย่างสะดวกและโปร่งใส

ด้วยเหตุนี้ บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งนำเสนอการค้นคว้า “กรอบแนวคิดแบบไตร-เอสเซนส์ สำหรับการออกแบบบรรลุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทย” (Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design) โดยดำเนินการผ่านการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลเชิงทฤษฎีร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบบรรลุภัณฑ์ไทย หลักสุนทรียศาสตร์ อัตลักษณ์วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสื่อสารดิจิทัลเพื่อเป็นแนวทางเชิงทฤษฎีและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติในการออกแบบบรรลุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทยให้สามารถสื่อสารคุณค่าเชิงประจักษ์ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และเสริมสร้างตราสินค้าท้องถิ่นในเวทีสากลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลិតภัณฑ์ GI ไทย กับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ในฐานะสื่อ

2.1 ผลิตภัณฑ์ GI หรือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication)

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หมายถึง ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือแทนแหล่งภูมิศาสตร์ และสามารถบ่งบอกได้ว่าสินค้าที่เกิดจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว คือทุนทางวัฒนธรรมและวัตถุดิบทางภูมิปัญญาที่มีรากฐานมาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เฉพาะ โดยมักเกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น สภาพดิน แร่ธาตุ อุณหภูมิ หรือความชื้นที่พบได้เฉพาะในพื้นที่นั้นๆ เป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ จิตวิญญาณ และมรดกทางวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นในชุมชน มีคุณลักษณะพิเศษหรือรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งหาไม่ได้จากแหล่งอื่น ผลิตภัณฑ์ GI ของไทยเปรียบเสมือนสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่มีชีวิตและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ Soft Power ของชาติ ปัจจุบันประเทศไทยมีการรวบรวมและขึ้นทะเบียนสินค้า GI จากทั่วประเทศจัดระเบียบหมวดหมู่อย่างจริงจังทั้งหมวดสินค้าเกษตรและอาหาร หมวดสินค้าหัตถกรรมและอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคอื่นๆครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด โดยมีความแตกต่างสำคัญระหว่าง อัตลักษณ์พื้นที่ ซึ่งเน้นปัจจัยทางกายภาพและภูมิศาสตร์ และภูมิปัญญาชุมชน ซึ่งเน้นทักษะฝีมือและเทคนิคการผลิต เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ที่มีอัตลักษณ์จากสภาพดินเค็มและภูมิอากาศแห้งแล้งผสมผสานกับภูมิปัญญาการสีข้าวและการบ่ม บรรจุภัณฑ์จึงต้องทำหน้าที่สะท้อนทั้งสองมิตินี้อย่างสมดุล มีการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ GI ทั้งการพัฒนาคุณภาพการผลิต ส่งเสริมการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ รวมถึงการตลาดและการประชาสัมพันธ์ (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์, 2567)

2.2 บรรจุภัณฑ์ในฐานะสื่อ (Packaging as Communication Medium)

การมองบรรจุภัณฑ์ในฐานะ “สื่อการสื่อสาร” ชี้ให้เห็นว่าบรรจุภัณฑ์ทำหน้าที่มากกว่าการปกป้องผลิตภัณฑ์แต่เป็นช่องทางสำคัญในการสร้างการรับรู้และถ่ายทอดความหมายของแบรนด์ โดยมีประเด็นสำคัญ 3 ด้านดังนี้

2.2.1 การถ่ายทอดคุณค่า (Value Transmission)

บรรจุภัณฑ์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแปลง “ต้นทุนทางวัฒนธรรม” ให้เป็น “คุณค่าเชิงประจักษ์” ผ่านการเล่าเรื่องเชิงทัศน์ งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าการใช้กราฟิกเล่าเรื่องบนบรรจุภัณฑ์มีผลต่อการสร้าง “ประสบการณ์ร่วม” ซึ่งช่วยถ่ายทอดคุณลักษณะสำคัญของสินค้า เช่น แหล่งที่มา คุณภาพ ความใส่ใจ หรือความเป็นอัตลักษณ์ ผ่านองค์ประกอบภาพ เช่น สี รูปทรง โลโก้ หรือเนื้อหาบนฉลาก นำเอาสัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์และอัตลักษณ์สีของแต่ละพื้นที่มาใช้ในการออกแบบเพื่อสื่อสารตัวตนและความเป็นของแท้ของผลิตภัณฑ์ GI เปรียบเสมือนที่ (อเลไซวี วี, 2568) กล่าวว่า เป็นทิวทัศน์วัฒนธรรมที่เน้นสร้างภาพลักษณ์เพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ขยายความทรงจำเกี่ยวกับสถานที่ให้กับนักท่องเที่ยวก่อนสัมผัสตัวสินค้าจริง มีการระบุ

ชัดเจนว่าบรรจุภัณฑ์ช่วยรักษา “มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” และส่งต่อคุณค่านี้ไปยังผู้บริโภค ในวงกว้าง (อรรหาวิ เจ๊ะสะแม, 2564) ยังกล่าวว่า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การสร้างความประทับใจผ่านองค์ประกอบทางภาพ อย่างชัดเจนเพื่อยกระดับสินค้าชุมชนให้ดูทันสมัย (อุษณิษา พลศิลป์, 2566) นำเสนอว่าบรรจุภัณฑ์ ต้นแบบที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานและมีความสวยงามเชิงทัศนศิลป์มีการสร้างลวดลายเฉพาะ โดยใช้ข้อมูลภูมิศาสตร์มาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อ ค้นหาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ได้

2.2.2 ผลต่อการรับรู้คุณภาพและภาพลักษณ์พรีเมียม (Perceived Quality and Premium Image) บรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดระดับราคาและการยอมรับใน คุณภาพของตลาดระดับบน (Wang, L., 2025) งานวิจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคชี้ว่าองค์ประกอบบรรจุ ภัณฑ์มีผลโดยตรงต่อการประเมินคุณภาพและการสร้างภาพลักษณ์สินค้าที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว ทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงมาตรฐานความประณีตซึ่งส่งผลบวกต่อการตัดสินใจซื้อในกลุ่มตลาดมูลค่าสูง สนุนทรัพยากรที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติช่วยดึงดูดใจผู้บริโภครุ่นใหม่และเพิ่มความตั้งใจซื้อทำให้ ผู้บริโภคประมวลผลข้อมูลได้ง่าย นอกจากนี้ (อัจจิมา ศุภจริยาวัตร, 2562) กล่าวว่า การพัฒนากราฟิก และโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบเชิงอัตลักษณ์อย่างประณีตมีส่วนสำคัญในการเพิ่มมูลค่าทาง เศรษฐกิจและยกระดับสินค้าชุมชนสู่การเป็นสินค้าของฝากระดับพรีเมียมได้และสร้างความภูมิใจ ให้กับผู้บริโภคในการสนับสนุนชุมชน นอกจากนี้ (สมพล สุขเจริญพงษ์, 2561) เห็นว่าการบูรณาการ เทคโนโลยีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นช่วยลดช่องว่างข้อมูลด้านคุณภาพและแหล่งกำเนิด การพัฒนาระบบ ตรวจสอบย้อนกลับโดยเทคโนโลยีรหัสคิวอาร์สำหรับส้มโอในจังหวัดนครปฐมใช้เทคโนโลยีการ ตรวจสอบย้อนกลับเพื่อให้ผู้บริโภคทราบความเป็นมาของสินค้าและช่วยให้ผู้ผลิตเรียกคืนสินค้าได้ รวดเร็วหากพบข้อบกพร่อง การใช้รหัสคิวอาร์เป็นเครื่องมือหลักบนบรรจุภัณฑ์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล สมาชิก ข้อมูลส้มโอ และแหล่งผลิต ซึ่งเป็นองค์ประกอบดิจิทัลที่เสริม “คุณค่าที่จับต้องไม่ได้” สร้าง ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ รวมถึงการเปิดประสบการณ์แบบพิจิตัล คือการผสมผสานระหว่างบรรจุ ภัณฑ์ทางกายภาพกับระบบเว็บไซต์แอปพลิเคชันผ่านการสแกนรหัสคิวอาร์ทำให้ผู้บริโภคไว้วางใจใน คุณภาพของสินค้ามากขึ้นและยินดีจ่ายในราคาที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับ (Fu, H., 2025) ที่มีการใช้ระบบ รหัสคิวอาร์เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับของผลิตภัณฑ์ได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน นำเสนอการผสมผสานเทคโนโลยีบล็อกเชนเข้ากับระบบวิจารณ์เพื่อป้องกันการปลอมแปลงข้อมูล อีกทั้ง (Lokuge, E. L., 2025) ได้ยืนยันแนวโน้มล่าสุดในบรรจุภัณฑ์อัจฉริยะที่สร้างประสบการณ์แบบ Phygital ช่วยปรับปรุงความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค นำเสนอการใช้ รหัสคิวอาร์เป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกแบบเรียลไทม์ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล

2.3 หลักสุนทรียศาสตร์ในการออกแบบ (Aesthetic Design Principles)

สุนทรียศาสตร์ในการออกแบบ เป็นกลไกสำคัญที่สร้างการรับรู้และประสบการณ์แรกเห็นของผู้บริโภคผ่านองค์ประกอบทางสายตาที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความคาดหวัง และการประเมินคุณภาพสินค้าในระยะเวลายาวสั้น โดยสามารถจำแนกมิติด้านสุนทรียศาสตร์ต่อบรรจุภัณฑ์ได้ดังนี้

2.3.1 การรับรู้เชิงบูรณาการและภาพรวมของการออกแบบ (Holistic Design Perception) หัวใจสำคัญของสุนทรียศาสตร์ไม่ได้อยู่ที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งแต่อยู่ที่การหลอมรวมทัศนธาตุเข้าด้วยกัน (Orth, U. R., & Malkewitz, K., 2008) กล่าวว่าผู้บริโภคประเมินบรรจุภัณฑ์จาก “ภาพรวม” มากกว่าการแยกส่วนพิจารณา ซึ่งการผสมผสานระหว่างสี ตัวอักษร และรูปทรงจะร่วมกันสร้างบุคลิกภาพของแบรนด์ได้ ความกลมกลืนขององค์ประกอบช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นและความจริงใจ ในขณะที่การออกแบบที่มีความโดดเด่นและซับซ้อน จะกระตุ้นความรู้สึกทันสมัยและความตื่นตัวซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการประเมินคุณภาพและตำแหน่งของสินค้าในใจผู้บริโภค

2.3.2 ผลของทัศนธาตุต่อการตอบสนองเชิงจิตวิทยา (Color, Typography, and Form) องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบเป็นสัญญาณสื่อสารคุณค่าที่จับต้องไม่ได้ สีส่งผลต่อการตอบสนองเชิงจิตวิทยาอย่างลึกซึ้งและทำหน้าที่สื่อสารตำแหน่งของแบรนด์ โดยสีโทนเย็นสื่อถึงความสงบและความน่าเชื่อถือ ขณะที่สีโทนร้อนสื่อถึงพลังและความตื่นตัว นอกจากนี้ (ปิยะมิตรกิจธรรมรัตน์, 2565) ย้ำว่าการสร้าง “อัตลักษณ์สีเฉพาะพื้นที่” เป็นสิ่งจำเป็นในการสื่อสารตัวตนของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้โดดเด่นและสร้างการจดจำ การเลือกใช้ฟอนต์ที่มีความประณีตช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือ ในขณะที่ความสมมาตรหรือมีเส้นสายที่ชัดเจนมักถูกเชื่อมโยงกับความเป็นพรีเมียมและความหรูหรา

2.3.3 สุนทรียภาพเชิงบูรณาการและภาษาภาพ (Integrated Aesthetic Elements) ระบบสุนทรียภาพยังครอบคลุมถึงการจัดลำดับชั้นภาพ ความสมดุล พื้นที่ว่าง และพื้นผิววัสดุ ซึ่งร่วมกันสร้าง “ภาษาภาพ” เพื่อสื่อสารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ความสมดุลระหว่างความงามและฟังก์ชัน (Hyon-Sook, 2012) เน้นย้ำว่าบรรจุภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จต้องมีความสมดุลระหว่างความงามและฟังก์ชันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิรินทิพย์ พูลสุวรรณ, 2561) ที่ระบุว่านวัตกรรมโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์สำหรับสินค้าเกษตรไทยต้องทำหน้าที่ทั้งสื่อสารความประณีตของวัฒนธรรมและมอบความสะดวกในการใช้งานไปพร้อมกันเป็นตัวบ่งชี้ถึงความตั้งใจและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ช่วยสร้างความแตกต่างและเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพในตลาดที่มีการแข่งขันสูง

2.3.4 ความพรีเมียมและความคาดหวังคุณภาพ (Premium Sensibility and Quality Expectation) การรับรู้ความพรีเมียมเป็นผลลัพธ์จากการสื่อสารผ่านสุนทรียภาพที่เชื่อมโยงการออกแบบเข้ากับความน่าเชื่อถือ บรรจุภัณฑ์ที่ในฐานะสัญญาณเชิงคุณภาพ บรรจุภัณฑ์ทำหน้าที่เป็น “สัญญาณ” สำคัญที่ผู้บริโภคใช้ประเมินคุณภาพก่อนตัดสินใจซื้อโดยการจัดการองค์ประกอบเรขศิลป์ที่มีความเรียบง่ายเชื่อมโยงกับแนวคิดของ (Simmonds & Spence, 2017) ที่

ความพรีเมียมและความน่าเชื่อถือมาจากการออกแบบที่เรียบง่ายมากกว่าการออกแบบที่มีรายละเอียดหนาแน่นเกินไปและนำไปสู่ “ความพึงพอใจเชิงสุนทรียภาพ” ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับระดับราคาที่สูงขึ้น (Nanthachai, 2020) กล่าวว่าการใช้หลักสุนทรียศาสตร์ที่เหมาะสมคือกลยุทธ์สำคัญในการเปลี่ยนภาพลักษณ์จาก “สินค้าพื้นบ้าน” สู่ “สินค้าพรีเมียม” และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

2.4 อัตลักษณ์วัฒนธรรม (Cultural Identity and Semiotics)

บทบาทของวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ส่งผลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI โดยมุ่งเน้น 3 แกนสำคัญดังนี้

2.4.1 สัญลักษณ์วัฒนธรรม (Cultural Semiotics)

บรรจุภัณฑ์ที่ใช้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น ลวดลาย สี หรือรูปทรงที่สะท้อนภูมิปัญญาทำหน้าที่เป็น “หลักฐานเชิงประจักษ์” ที่ยืนยันแหล่งกำเนิดและมาตรฐานของสินค้า GI ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค (Leelawat.K, 2022) กล่าวว่าการใช้สัญลักษณ์ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่ความสวยงามแต่เป็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์และจิตวิญญาณของพื้นที่นั้นๆ (Nanthachai, 2020) และ (ศิริทิพย์, 2561) เห็นว่าบรรจุภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์วัฒนธรรมช่วยให้ผลิตภัณฑ์ GI สามารถสื่อสารเรื่องราวเฉพาะตัวได้ในระดับสากล โดยเปลี่ยนจากสินค้าทั่วไปให้กลายเป็นสินค้าที่มี “เรื่องเล่า” และ “คุณค่าทางอารมณ์” ช่วยยกระดับการรับรู้คุณค่าให้ผู้บริโภคยินดีจ่ายในราคาที่สูงขึ้นเพราะรู้สึกว่าได้ครอบครองส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม

2.4.2 ลวดลายและองค์ประกอบท้องถิ่น (Local Motifs and Cultural Elements) ลวดลายที่สืบทอดจากงานหัตถกรรมท้องถิ่น รูปแบบศิลปะพื้นถิ่น หรือสัญลักษณ์ภูมิประเทศส่งผลต่อการตีความเรื่องคุณภาพช่วยสร้างเอกลักษณ์ทำให้บรรจุภัณฑ์สะท้อน “รากทางวัฒนธรรม” ได้อย่างชัดเจนช่วยให้ผู้บริโภครับรู้ถึงความเป็นของแท้ที่เลียนแบบได้ยาก สามารถตั้งราคาแบบพรีเมียมได้ ผู้ซื้อที่มีความภูมิใจที่มีส่วนสนับสนุนท้องถิ่น

2.4.3 อัตลักษณ์พื้นที่และภูมิปัญญาชุมชน (Place Identity and Local Wisdom) การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ GI เน้นความโดดเด่นจากภูมิประเทศ วิธีการผลิตเฉพาะถิ่น และเรื่องเล่าเชิงพื้นที่ (นันทพร, 2566) กล่าวว่าพื้นที่เป็น “ทุนทางวัฒนธรรม” เป็นตัวแทนที่ควรถูกนำมาใช้เป็นแกนกลางของการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าและความแตกต่าง โดยใช้แนวคิด “Sense of Place” (Vieira, K. C., 2021) เห็นว่าการสร้างความหมายเชิงพื้นที่ควรมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาตีความแบบสากลให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเชื่อมโยงกับชุมชนผู้ผลิตสร้างความพึงพอใจทางจิตใจนอกเหนือจากคุณภาพของสินค้า

2.5 เทคโนโลยีสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication Technologies)

เทคโนโลยีสื่อสารดิจิทัล มีบทบาทสำคัญต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ยุคใหม่ (Ahmed, S., 2023) กล่าวว่าเทคโนโลยีเหล่านี้จะเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ให้เป็นเครื่องมือสื่อสารอัตลักษณ์แบรนด์ที่ทรงพลังทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงคุณค่าผลิตภัณฑ์สู่ความเชื่อมั่น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ GI ที่ต้องการแสดงความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และเรื่องราวของชุมชนสู่ผู้บริโภคได้ ขยายประสบการณ์บนพื้นที่ดิจิทัล ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลที่นิยมใช้บนบรรจุภัณฑ์ไม่ได้จำกัดเพียง QR Code พื้นฐาน แต่ขยายไปสู่เทคโนโลยีระบุเอกลักษณ์ดิจิทัล (Digital ID) และ NFC (Near Field Communication) ซึ่งช่วยให้การสื่อสารระหว่างแบรนด์และผู้บริโภคเป็นไปอย่างลื่นไหลและมีความปลอดภัยสูงขึ้น สอดคล้องกับการสร้างระบบนิเวศแห่งความเชื่อมั่นดิจิทัลที่ (Zheng, X., 2024) ระบุว่าการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยลดความไม่เท่าเทียมของข้อมูลระหว่างชุมชนและผู้ซื้อได้จริงโดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

2.5.1 ความโปร่งใสและการตรวจสอบย้อนกลับ (Transparency and Traceability) เครื่องมือเช่น QR Code และ Microsite ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลแหล่งผลิต กระบวนการผลิต และมาตรฐานคุณภาพได้ทันที (Zheng, X., 2024) กล่าวว่าระบบการตรวจสอบย้อนกลับช่วยสร้างความไว้วางใจและเพิ่มความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ GI ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อการปลอมแปลงและการรับรองแหล่งที่มาของสินค้า ดังที่ (พิรุณ, 2565) กล่าวถึงกรณีศึกษาการใช้ QR Code บนบรรจุภัณฑ์สินค้า GI สัมโง้งจังหวัดนครปฐมช่วยยืนยันคุณภาพและแหล่งกำเนิดสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคอย่างมาก

2.5.2 ประสบการณ์เชิงบูรณาการระหว่างกายภาพและดิจิทัล (Phygital Experience) (Hu, X., 2025) กล่าวว่าการยกระดับบรรจุภัณฑ์เป็น “สื่อเชิงปฏิสัมพันธ์” ระหว่างโลกกายภาพและดิจิทัลเข้าด้วยกันเป็นการสร้างประสบการณ์แบบ Phygital ผ่านเทคโนโลยีอย่าง AR (Augmented Reality) และ Microsite โดย Phygital Experience สามารถแยกออกเป็นหลากหลายระดับดังนี้

1) ระดับ Immediate (ความทันทีทันใด) ลูกค้าเห็นสินค้าจริงและสามารถเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลได้ทันที สแกน QR แล้วข้อมูลตรวจสอบย้อนกลับ แหล่งกำเนิด คำเตือน วิธีการ ขึ้นมาให้เห็นทันที ดังที่ (สมพล, 2561) มีการใช้เทคโนโลยีรหัสคิวอาร์บนบรรจุภัณฑ์ค้าปลีกสำหรับส้มโอนครปฐมเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ

2) ระดับ Immersion (ความจมดิ่งในประสบการณ์) การที่ สื่อดิจิทัลมาช่วยสร้างประสบการณ์ที่ลึกซึ้งขึ้น เช่น การใช้ AR ส่องไปที่กล่องข้าวแล้วเห็นภาพทุ่งนาสีเขียวซ้อนทับขึ้นมาหรือสามารถรับชมวิดีโอประวัติศาสตร์ของแหล่งกำเนิดสินค้า เรื่องราวเบื้องหลังการผลิตในรูปแบบสามมิติ ดังที่ (Leaw, J., 2021) ได้กล่าวว่าการใช้เทคโนโลยี AR บนบรรจุภัณฑ์ช่วยเสริมประสบการณ์ที่ลึกซึ้งระหว่างสินค้าและผู้บริโภคได้

3) ระดับ Interaction (การปฏิสัมพันธ์) ผู้บริโภคจะไม่ใช่แค่ได้อ่านแต่เป็นการโต้ตอบได้ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของแบรนด์เพียงสแกนแล้วเล่นเกมชิงรางวัล การเข้าร่วมแคมเปญการตลาดหรือ กดส่งข้อความกับแบรนด์ได้เป็นต้น (Ahmed, S., 2023) มีการใช้สมาร์ทบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบ ปฏิสัมพันธ์เพื่อสะท้อนแบรนด์และดึงดูดผู้บริโภค

2.5.3 การเสริมอัตลักษณ์และความเชื่อมโยงกับแบรนด์ (Brand Connectivity and Cultural Extension) สื่อดิจิทัลช่วยขยายเรื่องเล่าเชิงวัฒนธรรมของผลิตภัณฑ์ GI ให้กว้างกว่า พื้นที่บนบรรจุภัณฑ์ เช่น การเชื่อมโยงไปยังวิดีโอ ภาพถ่าย แผนที่ หรือข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับชุมชน ส่งผลให้ผู้บริโภครับรู้ความเป็นเอกลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมได้อย่างครอบคลุมโดยไม่ต้องเพิ่มพื้นที่ บนบรรจุภัณฑ์ช่วยลดต้นทุนและสร้างความผูกพันทางอารมณ์ต่อผู้บริโภคได้มากขึ้น (Ahmed, S., 2023) กล่าวว่าการบรรจุภัณฑ์อัจฉริยะสร้างการจดจำแบรนด์และทำให้แบรนด์มีความทันสมัยตอบโจทย์ ผู้บริโภคยุคดิจิทัล

2.6 งานศึกษาด้านบรรจุภัณฑ์สินค้า GI ไทย (Thai GI Packaging Studies)

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ไทยในกลุ่มสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และ วิสาหกิจชุมชน พบว่าบรรจุภัณฑ์เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่ทำหน้าที่สร้างอัตลักษณ์ชุมชนและเพิ่ม มูลค่าผลิตภัณฑ์ผ่านการบูรณาการเรื่องราว วัฒนธรรม และนวัตกรรมการออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยสามารถจำแนกประเด็นสำคัญจากการศึกษาต่างๆ ได้ดังนี้

2.6.1 การพลิกโฉมภาพลักษณ์และลำดับชั้นทางสุนทรียภาพ (Aesthetic & Visual Transformation) งานออกแบบบรรจุภัณฑ์ไทยยุคใหม่มุ่งเน้นการสร้าง ความทันสมัยเพื่อ เข้าถึงผู้บริโภครุ่นใหม่ โดย (อโรชา, 2562) ได้นำเสนอแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวสารไทยที่ ใช้สไตล์ “Minimalist” และการเลือกใช้สีแบบเอกรงค์เพื่อสร้างเอกภาพและความโดดเด่นสะดุดตา ขณะที่ (รวีวรรณ, 2565) ชี้ให้เห็นว่าการใช้ชุดโทนอ่อน เช่น น้ำตาลและทองรวมถึงการจัดลำดับชั้น ภาพที่ชัดเจนมีผลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงคุณภาพระดับพรีเมียมและการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็วของ ผู้บริโภค เช่นเดียวกับกรณีของข้าวหอมมะลิพะเยา (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2568) ที่เน้นความสวยงาม ทันสมัยเพื่อสร้างความประทับใจแรกเห็น

2.6.2 การสื่อสารอัตลักษณ์และเรื่องราวเชิงพื้นที่ (Cultural Identity & Place Narratives) หัวใจสำคัญของบรรจุภัณฑ์ GI คือการถ่ายทอดจิตวิญญาณแห่งถิ่นกำเนิดและการเล่า เรื่องผ่านสัญลักษณ์วัฒนธรรม (โสภา, 2566) ศึกษาผลิตภัณฑ์จากกล้วยหอมทองที่ตั้งสถาปัตยกรรม “เขาวัง” มาเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงมรดกทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี สอดคล้องกับงาน ของ (สุพรรณ, 2565) ที่ใช้ภาพลักษณ์ “ราชินีแห่งผักพื้นบ้านภาคใต้” เพื่อสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้ ผักเหมียงภูเก็ต (อโรชา, 2562) สามารถสื่อสารกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์เพื่อพลิกโฉมภาพลักษณ์จาก “ชาวนาผู้ยากจน” สู่ “ชาวนาผู้มีความรู้” สะท้อนความเชี่ยวชาญเฉพาะถิ่น (รวีวรรณ, 2565)

ส่งเสริมการใช้ทุนทางวัฒนธรรม การดึงเอาลวดลายผ้าย้อมครามและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นจังหวัด สกลนครมาพัฒนาเป็นกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ข้าวอาจงอกเชื่อมโยงผู้บริโภคเข้ากับแหล่งผลิต

2.6.3 นวัตกรรมวัสดุและความยั่งยืนที่สะท้อนภูมิปัญญา (Material Innovation & Sustainability) การใช้วัสดุที่สอดคล้องกับแหล่งกำเนิดเป็นอีกมิติที่สร้างความเชื่อมั่นอย่างสูง (สมาคมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไทย, ม.ป.ป.) ยกตัวอย่างกรณีของ ข้าวหอมมะลิศรี แสงดาวซึ่งถือเป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ GI ระดับโลก โดยการนำ “แกลบ” ที่เหลือทิ้งจากการสีข้าวในทุ่งกุลาร้องไห้มาอัดขึ้นรูปเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีผิวสัมผัสธรรมชาติ ใช้เทคนิคการปั๊มรูแบบเม็ดข้าวสะท้อนถึงภูมิปัญญาในการหมุนเวียนทรัพยากรจนได้รับการยอมรับด้วยรางวัลดีไซน์ระดับสากล (เช่น DEmark, Pentawards)

3. กรอบแนวคิดแบบไตร-เอสเซนส์สำหรับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ GI ของไทย Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design

แม้วิสาหกิจชุมชนจะเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการสร้างสรรค์เรื่องราว แต่จากการศึกษาพบว่า “การสื่อสารคุณค่าและอัตลักษณ์” ของผลิตภัณฑ์ GI ยังขาดกรอบแนวคิด การออกแบบบรรจุภัณฑ์แบบไตร-เอสเซนส์ที่ประสานมิติทางสุนทรียภาพ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ช่องว่างเชิงแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ GI ซึ่งมีศักยภาพสูงในตลาดระดับพรีเมียมไม่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่สะท้อนคุณค่าที่แท้จริง และกระตุ้นความภาคภูมิใจของผู้บริโภคในการสนับสนุนชุมชน นอกจากนี้ยังขาดการสร้าง “ระบบนิเวศแห่งความเชื่อมั่นดิจิทัล” ที่ช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงแหล่งที่มา คุณลักษณะเฉพาะและมาตรฐานการรับรองได้อย่างสะดวกและโปร่งใส กรอบแนวคิด (Tri-Essence GI Packaging Framework) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า GI แบบเดิมที่มีแยกส่วนระหว่างความสวยงาม อัตลักษณ์ และข้อมูลออกจากกัน โดยโมเดลนี้เสนอการรวมตัวของ สุนทรียภาพ (Eye) วัฒนธรรม (Meaning) และดิจิทัล (Experience) เพื่อสร้างโครงสร้างการรับรู้ของผู้บริโภคที่สมบูรณ์โดยเริ่มจาก

3.1 แกนกลางเรื่องเล่าเชิงกลยุทธ์ (Strategic Narrative Core)

ก่อนที่บรรจุภัณฑ์จะถูกออกแบบแกนกลางที่สำคัญที่สุดคือ “เรื่องเล่า” การรวบรวมข้อมูลเรื่องเล่าต่างๆ เพื่อขมวดมิตีต่างๆ ที่อยากให้มีในบรรจุภัณฑ์สามารถนำ 5 องค์ประกอบหลักนี้เป็นกลยุทธ์ในการออกแบบได้ดังนี้

3.1.1. ต้นกำเนิด (Origin Story) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง “ภูมิศาสตร์ และคุณภาพสินค้า” โดยเน้นไปที่ปัจจัยทางธรรมชาติที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น สภาพดิน แร่ธาตุ อุณหภูมิ ความชื้น ที่เกิดขึ้นได้เฉพาะที่นั่นเท่านั้น โดยจะถูกแปลงเป็นสัญลักษณ์ทาง

ภูมิศาสตร์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อบอกผู้บริโภคว่า “ทำไมสินค้าชิ้นนี้ถึงมีคุณภาพหรือความเฉพาะแบบนี้ ต้องได้จากที่นี่เท่านั้น”

3.1.2. ผู้คนและชุมชน (People Story) เหมือนการใส่ “ใบหน้าและหัวใจ” ลงไปในผลิตภัณฑ์ ควรเล่าถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ จิตวิญญาณและความทุ่มเทแรงบันดาลใจของผู้ผลิตสินค้าจนสินค้าออกมาอย่างสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรหรือช่างฝีมือในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในผลิตภัณฑ์นี้ สร้างความรู้สึกอยากสนับสุนชุมชน

3.1.3. มรดกวัฒนธรรม (Heritage Story) เชื่อมโยงสินค้ากับกาลเวลา การหยิบยกตำนานประวัติศาสตร์ของพื้นที่ รากเหง้าท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาที่ส่งต่อกันหลายรุ่นกลายเป็นมรดกที่มาเล่าใหม่เพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกว่าได้ซื้อแค่สินค้าแต่กำลังครอบครอง “มรดก” ชิ้นหนึ่งให้ความรู้สึกหลังและทรงคุณค่าอยากรักษาความดีงามเหล่านี้ไปพร้อมกับผู้ผลิต

3.1.4. กระบวนการผลิต (Process Story) การโชว์ความประณีตที่เป็นเอกลักษณ์ขั้นตอนการผลิตที่พิเศษ เช่น การเก็บเกี่ยวด้วยมือ การบ่มตามธรรมชาติ เทคนิคการผลิตเฉพาะตัวที่ซับซ้อนลอกเลียนแบบได้ยากเป็นเหตุผลว่าทำไมสินค้าเหล่านี้จึงราคาสูงกว่าปกติ จะช่วยให้ผู้บริโภคเห็นถึงความตั้งใจ ความไม่เหมือนใครและรู้สึกได้ถึงคุณค่าที่ยอมจ่ายได้ ในส่วนนี้สามารถนำไปใช้ในมิติ Digital Essence ได้ เช่นจัดทำวิดีโอ QR Code เพื่อยืนยันความพรีเมียมผ่านกระบวนการที่ตรวจสอบได้

3.2 มิติสุนทรียภาพ ปรากฏการณ์แรกแห่งความพรีเมียม (Aesthetic Essence)

เมื่อเรื่องเล่าชัดเจนมิตินี้จะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ “ตาเห็น” เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าที่เหนือกว่าผ่านสุนทรียศาสตร์แห่งความประณีต เป็นการโน้มน้าวใจด้วยทัศนธาตุ เป็นสื่อกลางที่เปลี่ยนความคาดหวังของผู้บริโภคให้ยอมรับในความพรีเมียมก่อนที่จะสัมผัสตัวสินค้าจริงโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้

3.2.1. สี (Color The Emotional Trigger) สีเป็นตัวกำหนด “มอลอารมณ์” (Mood & Tone) ของแบรนด์ สำหรับผลิตภัณฑ์ GI ที่ต้องการความเป็นมืออาชีพมักใช้กลุ่มสีที่มีความอึมครึมหรือความสว่างาม เช่น สีทองแดงตัดกับสีน้ำเงินเข้มหรือสีเบจที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติ เพื่อสร้างการจดจำและสื่อสารความพรีเมียมของสินค้าได้ทันที

3.2.2. ตัวอักษร (Typography The Brand Voice) เป็นน้ำเสียงของบรรจุภัณฑ์ การเลือกใช้ฟอนต์ที่มีสัดส่วนประณีตหรือฟอนต์ไม่มีหัวที่ดูสะอาดตาช่วยสะท้อนความทันสมัย การกำหนดระยะห่างและช่องไฟที่เหมาะสมช่วยเพิ่มความรู้สึกแพงและอ่านง่ายเข้าถึงง่าย

3.2.3. รูปทรงและการจัดวาง (Form & Visual Hierarchy The Flow of Perception) เป็นเส้นทางการมองเห็นเพื่อให้สมองประมวลผลข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เช่นชื่อแบรนด์เด่นชัดตามด้วยเครื่องหมายรับรอง GI ข้อมูลคุณสมบัติ ประโยชน์ การ

ใช้หลักความสมดุลและพื้นที่ว่าง ช่วยลดความวุ่นวายทางสายตาและเน้นจุดโดดเด่น การสร้างเอกภาพ ทำให้ผู้บริโภคไม่สับสนและเกิดความเชื่อมั่นในความมีอาชีพ

3.2.4. โลโก้ (Logo Design The Trust Anchor) ตราสัญลักษณ์คือบทสรุปของเรื่องเล่าทั้งหมดในหนึ่งเดียว โลโก้สำหรับสินค้า GI ควรมีลักษณะที่เรียบง่ายแต่ทรงพลังสามารถย่อขยายได้โดยไม่เสียความหมายและควรแฝงสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงเรื่องเล่าได้อย่างแนบเนียนมาตรฐานระดับสากล

3.3 มิติอัตลักษณ์วัฒนธรรม การสร้างความหมายเชิงพื้นที่ (Cultural Essence)

ในขณะที่สุนทรียภาพดึงดูดสายตา มิติอัตลักษณ์วัฒนธรรมเติมเต็มความหมายให้กับผู้บริโภคเปลี่ยนสินค้าเป็น “ทูตวัฒนธรรม” โดยใช้วิถีสังคมและภูมิปัญญาเป็นเครื่องมือสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้บรรจุภัณฑ์ GI แตกต่างจากสินค้าทั่วไป มิตินี้เน้นงานดีไซน์ที่สร้าง “Sense of Place” หรือความรู้สึกถิ่นกำเนิดซึ่งเป็นคุณค่าทางจิตใจที่เลียนแบบได้ยาก

3.3.1 ลวดลายท้องถิ่น (Local Motifs Contemporary Heritage) การหยิบยืมลายผ้า ลายจักสาน ลายสถาปัตยกรรมดั้งเดิมมาใช้ซึ่งไม่ใช่การคัดลอกมาทั้งหมดแต่เป็นการลดทอนและปรับปรุงให้มีความเป็นสากลและร่วมสมัย

3.3.2 สัญลักษณ์วัฒนธรรม (Cultural Semiotics Symbolic Language) การสื่อสารความพิเศษของพื้นที่ความโดดเด่นหรือความเป็นไอคอนิกของพื้นที่เป็นสัญลักษณ์ว่าสินค้าชิ้นนี้มาจากแหล่งกำเนิดที่แท้จริง

3.3.3 สีแห่งถิ่น (Cultural Color Palette The Soul of Terroir) การสกัดเอาโทนสีที่พบเห็นได้จริงในพื้นที่มาใช้ในงานออกแบบ การใช้สีจากธรรมชาติในพื้นที่ สีของวัตถุดิบ GI ในช่วงเวลาที่สมบูรณ์ที่สุดมาสร้างเป็นชุดสีเฉพาะของแบรนด์เชื่อมโยงความรู้สึกเข้ากับสภาพแวดล้อมพื้นที่

3.3.4 เรื่องเล่าเชิงพื้นที่ (Place-Based Narratives Symbolic Value) การนำเรื่องราวความเชื่อ ตำนาน หรือวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์มาแทรกซึมอยู่ในงานออกแบบ สร้างมูลค่าทางอารมณ์ที่ลึกซึ้งทำให้บรรจุภัณฑ์นำเรื่องราวของชุมชนไปสู่มือผู้บริโภค

3.4 มิติปฏิสัมพันธ์ดิจิทัล การพิสูจน์คุณค่าและความเชื่อมั่น (Digital Essence)

มิติปฏิสัมพันธ์ดิจิทัลเป็นจุดเชื่อมต่ออัจฉริยะเพื่อเสริมให้คุณค่าจากมิติสุนทรียภาพและวัฒนธรรมให้มีความน่าเชื่อถือสูงสุด ทำหน้าที่หลายข้อจำกัดของพื้นที่บนบรรจุภัณฑ์เชื่อมสู่ความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในโลกดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคยุคใหม่ช่วยพิสูจน์ว่าสิ่งที่เห็นและเรื่องราวที่รับรู้ นั่นคือ “ความจริง”

3.4.1 QR Code เพื่อระบบตรวจสอบย้อนกลับ (QR Code for Traceability) การใช้ QR Code เป็นเครื่องมือสร้างความโปร่งใส โดยออกแบบตำแหน่งให้กลมกลืนกับสุนทรียภาพ

ของบรรจุภัณฑ์แต่ยังคงมองเห็นและสแกนได้ง่าย เชื่อมโยงไปยังข้อมูลสำคัญ เช่น การรับรองมาตรฐาน GI ใบอนุญาต และพิกัดแหล่งผลิตจริง ทำให้ผู้บริโภครู้สึกควบคุมและตรวจสอบคุณภาพสินค้าได้โดยตรง

3.4.2 AR เพื่อการสร้างประสบการณ์ร่วม (AR for Immersive Experience)

เทคโนโลยี AR เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์เป็นพื้นที่เล่าเรื่องแบบโต้ตอบ เพียงส่องสมาร์ทโฟนไปที่บรรจุภัณฑ์ ลวดลายท้องถิ่นสามารถเคลื่อนไหวได้หรือมีวิดีโอ 3D ถ่ายทอดวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชน สร้างประสบการณ์ที่จับต้องได้ เพิ่มการปฏิสัมพันธ์กับแบรนด์และสร้างความประทับใจที่ยากจะลืมเลือน

3.4.3 Microsite เพื่อการขยายขอบเขตข้อมูล (Microsite for Deep Insights)

ลิงก์จากบรรจุภัณฑ์ไปยังเว็บไซต์เฉพาะกิจที่ออกแบบมาเพื่อให้ข้อมูลเชิงลึก เช่น รายละเอียดกระบวนการผลิต คำแนะนำการใช้งานหรือสูตรอาหาร ให้แบรนด์สื่อสารคุณค่าและความประณีตได้อย่างไร้ขีดจำกัด

การผสมผสานข้อมูลจากทั้งสามส่วน (QR Code, AR, Microsite) การบูรณาการทั้งสามองค์ประกอบเพื่อยืนยันความเป็น “ของแท้” และสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างความเชื่อมั่นที่ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้สามารถตั้งราคาและแข่งขันได้ในตลาดสากล

3.4.4 การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดกับผลิตภัณฑ์จริง (Implementation Examples)

กรอบแนวคิด Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design ไม่ได้เน้นความโดดเด่นของมิติใดมิติหนึ่ง แต่คือ “พลวัตการสอดประสาน” (Dynamic Synergy) ที่เกิดขึ้นเมื่อทั้งสามมิติทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

1) “จาก สายตา สู่หัวใจ” มิติสุนทรียภาพเปิดประตูแรกสร้างความประทับใจให้บรรจุภัณฑ์เป็นงานศิลป์ที่มีชีวิตและจิตวิญญาณ เช่น กาแฟดอยตุง ใช้สีโทนดิน (Earth Tone) เพื่อสื่อถึงความดิบและธรรมชาติที่บริสุทธิ์

2) “จาก เรื่องเล่า สู่ความจริงแท้” มิติวัฒนธรรมถ่ายทอดความภูมิใจและแรงบันดาลใจ เช่น การใส่ลวดลายจักสานลงบนบรรจุภัณฑ์ น้ำตาลโตนดเมืองเพชร เพื่อเน้นย้ำภูมิปัญญาการทำกระปุกน้ำตาล

3) “จาก การมองเห็น สู่ประสบการณ์ร่วม” ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้เพียงซื้อสินค้าแต่คือการซื้อประสบการณ์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพ เช่นการใช้ AR สแกนบนกล่อง ทุเรียนภูเขาไฟศรีสะเกษ เพื่อจำลองสภาพสภาพดินภูเขาไฟที่เป็นแหล่งกำเนิด

ดังนั้น Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design จึงเป็นคำตอบของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ GI ในศตวรรษที่ 21 ที่กลายเป็นสื่อกลางที่ทรงพลังที่สุดใน

การส่งมอบคุณค่าที่ประเมินค่าไม่ได้ของภูมิปัญญาไทยสู่ระดับสากล พร้อมสร้างผลลัพธ์ที่จับต้องได้ทั้งในเชิงสุนทรียภาพ ความเชื่อมั่น และมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์เชิงพลวัตของกรอบแนวคิด

ที่มา: วิชญา โคตรฐิติธรรม, 2569

4. การอภิปรายเชิงแนวคิด (Conceptual Discussion Implications)

กรอบแนวคิดไตรเอสเซนส์ (Tri-Essence Conceptual Framework For Thai GI Product Packaging Design) สร้างระบบนิเวศการสื่อสารที่มีพลวัตสูงโดยมีนัยสำคัญและผลกระทบในมิติต่างๆ ดังนี้

4.1 นัยเชิงนโยบาย (Policy Implications) มาตรฐานใหม่ของ Soft Power

กรอบแนวคิดนี้ทำหน้าที่เป็นพิมพ์เขียวให้แก่หน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ฐานรากอย่างเป็นรูปธรรมได้ดังนี้

4.1.1 ทุณวัฒนธรรมสู่มูลค่าเศรษฐกิจ ยกกระดับสินค้า GI เป็นอาวุธทางวัฒนธรรม

ที่มี Brand DNA ที่แข็งแกร่ง ช่วยให้หน่วยงานอย่าง DITP กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสามารถสื่อสารความเป็นของแท้ที่พิสูจน์ได้สู่ตลาดสากลได้ชัดเจนขึ้น

4.1.2 บรรทัดฐานการประเมินใหม่ นำเสนอ "Tri-Essence Scorecard" เป็น

เกณฑ์ประเมินคุณภาพบรรจุภัณฑ์ GI ที่วัดผลได้ครอบคลุมทั้งมิติสุนทรียภาพ อัตลักษณ์ และดิจิทัล แทนการใช้เกณฑ์ความสวยงามเพียงอย่างเดียว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณภาครัฐ

4.1.3 การเติมเต็มช่องว่างทางนโยบาย จุดช่องว่างของการออกแบบที่ขาดระบบ โดยบังคับให้มีกระบวนการสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่ไม่สะท้อนตัวตนและเชื่อมโยงนโยบายด้านวัฒนธรรมเข้ากับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างไร้รอยต่อโดยบรรจุภัณฑ์ขึ้นเด็ยก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างเป็นรูปธรรม

4.2 นัยเชิงปฏิบัติ (Practical Implications) กลยุทธ์ตามระดับความพร้อม

Tri-Essence ถูกออกแบบให้ประยุกต์ใช้ได้กับวิสาหกิจชุมชนทุกระดับตามงบประมาณและศักยภาพ

4.2.1 ระดับพื้นฐาน (Basic) เหมาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน SME เริ่มต้นที่ยังมีงบประมาณจำกัด เน้นการปรับปรุงฉลากเดิมโดยใช้กรอบแนวคิดนี้แบบเบื้องต้นเช่น QR Code ฟรี ที่เชื่อมโยงไปยังหน้า Google Sites หรือเพจโซเชียลมีเดียของชุมชนเพื่อให้ข้อมูลแหล่งกำเนิดและช่องทางติดต่อสร้างความเชื่อถือในระดับต้น

4.2.2 ระดับกลาง (Intermediate) เหมาะสำหรับ SMEs หรือกลุ่มชุมชนที่มีความพร้อมในการลงทุนด้านการตลาดมากขึ้น ควรให้เน้นออกแบบมีอาชีพทำการวิเคราะห์และลดทอนลดทลายภูมิปัญญาให้กลายเป็นตราสัญลักษณ์และลดทลายเฉพาะรวมถึงการพัฒนาโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่มีความประณีตและสื่อถึงอัตลักษณ์พื้นที่ได้ลึกซึ้ง อาจมีการพัฒนา Microsite อย่างเป็นทางการที่รวบรวมข้อมูลการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบ หรือผลิตวิดีโอที่เล่าถึงวิถีชุมชนและกระบวนการผลิตเพื่อสร้างความเชื่อมั่นสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ที่แข็งแกร่งและขยายฐานลูกค้าไปสู่ตลาดระดับสูงได้

4.2.3 ระดับสูง (Advanced) เหมาะสำหรับแบรนด์ที่มุ่งเน้นตลาดส่งออกหรือตลาดสากลออกแบบความเป็นสากลที่ผสมผสานจิตวิญญาณท้องถิ่น วัสดุและเทคนิคการพิมพ์พิเศษที่สะท้อนความหรูหรา มีการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเต็มรูปแบบ เช่น WebAR ที่ผู้บริโภคสามารถชมสภาพแวดล้อมถิ่นกำเนิดแบบ 360 องศาได้จากบนกล่องและการเชื่อมต่อกับระบบ Smart Packaging หรือ Blockchain เพื่อยืนยันความเป็นของแท้

4.3 นัยเชิงสังคมและชุมชน (Socio-Cultural Implications) บรรจุภัณฑ์ในฐานะสื่อกลางวัฒนธรรม

4.3.1 ความภาคภูมิใจและการสืบสาน การเปลี่ยนภูมิปัญญาดั้งเดิมให้เป็นดีไซน์ร่วมสมัยเป็นกระจกสะท้อนคุณค่าให้คนในพื้นที่มองเห็นศักยภาพของตนเองนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตัวตนดึงดูดเยาวชนรุ่นใหม่ให้กลับมาสืบสานมรดกชุมชน

4.3.2 ทิวทัศน์วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว บรรจุภัณฑ์เป็นสื่อ “Place Branding” ที่ทรงพลังตามแนวคิดของ (Leelawat & Suttipun, 2022) ที่ว่าการใช้ AR สื่อสาร Sense of Place เพื่อเชื่อมโยงผู้บริโภคเข้ากับแหล่งผลิตจริงกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

4.3.3 สะพานเชื่อมสู่สากล เปลี่ยนวิถีชาวบ้านให้เข้ากับบริบทสากล ยกระดับจากสินค้าประคองชีพสู่สินค้าที่สร้างรายได้กลับสู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4.4 คุณูปการทางวิชาการ (Conceptual Contribution)

คุณูปการเชิงทฤษฎี (Theoretical Contributions)

4.4.1 การบูรณาการเชิงทฤษฎี ผสมผสานสุนทรียภาพ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้าด้วยกันภายใต้แก่นกลางเดียว สอดรับกับแนวคิด Holistic Design ของ (Orth & Malkewitz, 2008) ที่ช่วยเติมเต็มช่องว่างในการศึกษาบรรจุภัณฑ์แบบแยกส่วน “ความงาม” “ความหมาย” และ “เทคโนโลยี” ให้กลายเป็นภาพเดียวกัน

4.4.2 การนิยามใหม่ของบรรจุภัณฑ์ นำเสนอการมองบรรจุภัณฑ์เป็น “Cultural Communication Tool” ที่ทรงพลังที่สุดในยุคดิจิทัล ซึ่งเข้าถึงมือผู้บริโภคโดยตรงและสร้างประสบการณ์ร่วมได้ทันที ช่วยให้นักวิชาการและนักออกแบบหันมาให้ความสำคัญกับการเล่าเรื่องเชิงพื้นที่สร้างคุณค่าที่ไม่สามารถลอกเลียนได้

4.4.3 การสร้างมนต์เสน่ห์เรื่องความเชื่อมั่นดิจิทัล ขยายขอบเขตทฤษฎีการสื่อสารสู่การสร้างเชื่อมั่นผ่านเทคโนโลยีการตรวจสอบย้อนกลับ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ “ความเป็นของแท้” ในโลกยุคใหม่

คุณูปการเชิงปฏิบัติ (Practical Contributions)

4.4.4 ต้นแบบการสร้างมาตรฐานการออกแบบ นักออกแบบสามารถนำไปพัฒนาเป็นเกณฑ์มาตรฐาน (Checklist) เพื่อประเมินคุณภาพงานสร้างสรรค์สำหรับสินค้าอัตลักษณ์ชุมชนให้มีมาตรฐานระดับสากล

4.4.5 กลยุทธ์การปรับใช้เทคโนโลยีตามระดับความพร้อม มอบแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสำหรับวิสาหกิจชุมชนและ SMEs ในการเลือกใช้เทคโนโลยีสื่อสารดิจิทัลที่เหมาะสมกับงบประมาณและศักยภาพ

4.4.6 เครื่องมือสนับสนุนนโยบาย Soft Power เป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริมและจัดสรรงบประมาณพัฒนาบรรจุภัณฑ์ GI เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ฐานรากสู่ตลาดมูลค่าสูง

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)

5.1 สรุปผล (Conclusion)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยลด "ช่องว่างเชิงแนวคิด" ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าชุมชน ผลการศึกษาพบว่าการบูรณาการ 3 มิติในกรอบไตร-เอสเซนส์ (Tri-Essence) คือกลไกสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ผ่านความโปร่งใสของข้อมูลดิจิทัล และสร้างการรับรู้คุณค่าทางเศรษฐกิจผ่านการแปลงทิวทัศน์วัฒนธรรมเป็นงานออกแบบที่ประณีต โดย

การประสานมิติดังกล่าวนำไปสู่ความยั่งยืนใน 4 ด้าน ด้านเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองราคา ด้านสังคมเพื่อสร้างงานในชุมชน ด้านวัฒนธรรมเพื่อรักษาภูมิปัญญาไม่ให้สูญหาย ด้านเทคโนโลยีเพื่อยกระดับชุมชนสู่เกษตรดิจิทัล

5.2 ข้อจำกัดและแนวทางการศึกษาในอนาคต (Limitations and Future Research)

5.2.1 การทดสอบเชิงประจักษ์ เนื่องจากเป็นข้อเสนอเชิงแนวคิด งานวิจัยในอนาคตควรนำโมเดลนี้ไปทดสอบในตลาดจริงผ่านระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เช่น การวัดอัตราการตัดสินใจซื้อ หรือการใช้อุปกรณ์ Eye Tracking เพื่อวัดประสิทธิภาพด้านสุนทรียภาพ รวมถึงการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นหลังการใช้งานระบบดิจิทัลเพื่อยืนยันประสิทธิภาพของโมเดลด้วยตัวเลขทางสถิติ

5.2.2 การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์ GI ไทยกับสินค้า GI ในภูมิภาคยุโรปหรือภูมิภาคอื่น เพื่อหาแนวทางปรับปรุงมาตรฐานให้เป็นสากลยิ่งขึ้น

5.2.3 ข้อจำกัดด้านความหลากหลายของประเภทสินค้า งานวิจัยในอนาคตควรพัฒนา “สูตรการถ่วงน้ำหนัก” เช่น สินค้าหัตถกรรมอาจเพิ่มมิติวัฒนธรรม Cultural Essence เพื่อถ่ายทอดความสวยงามทักษะความประณีต ในขณะที่สินค้าประเภทอาหารอาจต้องเพิ่มสัดส่วนมิติดิจิทัล Digital Essence เพื่อความปลอดภัยและการตรวจสอบย้อนกลับมากกว่ามิตีอื่นเป็นต้น การนำ Tri-Essence ไปใช้อาจต้องมีการปรับน้ำหนักของแต่ละมิติให้เหมาะสมตามธรรมชาติของสินค้า

5.2.3 ข้อจำกัดด้านต้นทุนและทักษะดิจิทัล ควรเน้นการค้นหาเทคโนโลยีต้นทุนต่ำแต่ได้ผลลัพธ์สูง เช่น WebAR ที่ไม่ต้องโหลดแอป เพื่อให้ชุมชนสามารถบรรลุเป้าหมายตามกรอบ Tri-Essence ได้โดยไม่เกิดภาระทางการเงินเกินไป วิเคราะห์ความคุ้มค่าเพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับขนาดของธุรกิจเพื่อให้อมั่นใจว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้สร้างผลกำไรได้จริงเมื่อเทียบกับการลงทุน

5.3 ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

5.3.1 สำหรับนักออกแบบ นักออกแบบควรทำความเข้าใจ “แกนกลางเรื่องเล่า” อย่างลึกซึ้งก่อนเริ่มกระบวนการออกแบบโดยใช้กรอบ Tri-Essence เป็นเช็คลิสต์ในการตรวจสอบคุณภาพงานออกแบบให้ครบทุกมิติก่อนการผลิตจริงควรดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ 1.สกัด Core Narrative จากชุมชน 2. แปลเรื่องราวเป็นทัศนธาตุ 3.ผนวกชั้นข้อมูลดิจิทัล 4. ตรวจสอบผ่าน Tri-Essence Scorecard ก่อนผลิตจริง

5.3.2 สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ควรนำกรอบ Tri-Essence ไปใช้เป็นมาตรฐานในการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ GI ยกระดับสินค้าสู่ Soft Power ที่แข็งแกร่ง สร้าง

ระบบนิเวศการออกแบบ GI เช่น การจัดทำคลังข้อมูลตลาดดิจิทัลและแพลตฟอร์ม Microsite กลางสำหรับสินค้า GI เพื่อลดต้นทุนให้ผู้ประกอบการและสร้างเอกภาพระดับประเทศ

5.3.3 สำหรับวิสาหกิจชุมชน ชุมชนควรลงทุนใน Digital Identity เริ่มต้นจากเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายเพื่อสื่อสารความโปร่งใสและสร้างความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้บริโภค ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง เพิ่มอำนาจการต่อรองให้มองว่าบรรจุภัณฑ์คือ “พนักงานขายที่ทำงาน 24 ชั่วโมง” และเป็นช่องทางเดียวที่จะสื่อสารความเป็น “ของแท้” ไปสู่ตลาดโลก

เอกสารอ้างอิง

- นันทพร พรประเสริฐ และ ทนงค์ดี วัฒนธรรม. (2566). การสื่อสารอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ผ่านการออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. *วารสารวิชาการนวัตกรรมและศิลปกรรม*, 8(1), 12-25.
- ปิยะมิตร กิจธรรมรัตน์. (2565). การสร้างอัตลักษณ์สีเฉพาะพื้นที่เพื่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน. *วารสารศิลปกรรมประยุกต์*, 15(1), 45-60.
- พิริยอุท กายูจนพงศ์, ประภัสสร ปานศิริ, และ ประสาน ตั้งหลักอนันต์. (2565). การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับโดยเทคโนโลยีรหัสคิวอาร์ และบรรจุภัณฑ์การค้าปลีกสำหรับส้มโอในจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*, 18(2), 1-15.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2568). รายงานโครงการพัฒนาอัตลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวหอมมะลิพะเยาพรีเมียม. *สถาบันนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี (UPITI)*.
- รวีวรรณ ผาดพ่อง และ พัชรินทร์ พูลทวี. (2565). การออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวฮางอกเพื่อยกระดับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดสกลนคร. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ*, 7(2), 112-125.
- ศิรินทิพย์ พูลสุวรรณ. (2561). การสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ข้าวไทยด้วยนวัตกรรมกราฟิกและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- สมพล สุขเจริญพงษ์ และ เดช ธรรมศิริ. (2561). การพัฒนากาแฟบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน. *วารสารวิชาการศิลปะและการออกแบบ*, 9(1), 88-102.
- สมาคมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไทย. (ม.ป.ป.). กรณีศึกษาบรรจุภัณฑ์ข้าวหอมมะลิศรีสะเกษ: จากแกลบสู่รางวัลระดับโลก. *Thai Packaging Design Association (ThaiPDA)*. <https://thaipda.or.th/srisangdao-rice/>
- สุพรรณ หมกทอง. (2565). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผักเหมียงเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 16(1), 22-35.

- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2567). **แนวทางการส่งเสริมสินค้าสิ่ง
บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)**. [https://uploads.tps.go.th/รายงานศึกษาแนวทางการส่งเสริม
สินค้าสิ่งบ่ง.pdf](https://uploads.tps.go.th/รายงานศึกษาแนวทางการส่งเสริม
สินค้าสิ่งบ่ง.pdf)
- อโรชา เทพรัักษ์ และ ปฎิญาณ์ แสงอรุณ. (2562). การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ข้าวสาร
ไทยเพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ชาวนาสู่เกษตรกรยุคใหม่. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*,
11(2), 210-225.
- อเลไซวี, วี. (2568). **บรรจุภัณฑ์ในฐานะทูตวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. *วารสาร
ดิจิทัลคอมมิวนิเคชัน*.
- อรรหาวี เจ๊ะสะแม และ ยอดนภา เกษเมือง. (2564). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าผลิตภัณฑ์
ชุมชนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*,
12(3), 89-104.
- โสภา หนูแดง. (2566). การสร้างเรื่องเล่าผ่านอัตลักษณ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่นบนบรรจุภัณฑ์กล้วย
หอมทองจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารการจัดการทางวัฒนธรรม*, 8(1), 40-55.
- Ahmed, S., & Melewar, T. C. (2023). **The role of smart packaging in enhancing brand
identity and consumer engagement: A digital communication perspective**. *International Journal of Information Management*, 69, Article 102601.
<https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2022.102601>
- Fu, H., & Zhao, C. (2025). **Blockchain-enabled traceability systems and consumer
reviews in smart packaging**. *Journal of Smart Technology and Marketing*, 5(2),
45-60.
- Hu, X., Hamid, H. A., & Othman, H. S. (2025). **Phygital marketing strategies and
consumer engagement in the creative economy: A systematic review**. *Journal of Digital Transformation and Marketing Innovation*, 4(1), 12-28.
- Hyon-Sook, S. (2012). **The interaction of aesthetic and functional elements in
packaging design**. *Journal of Convergence Information Technology*, 7(12), 344-
352.
- Leaw, J. J., & Ong, B. S. (2021). **Augmented reality packaging design in intangible
cultural heritage promotion: A systematic review**. *Journal of Heritage
Tourism*, 16(4), 441-458.
- Leelawat, K., & Suttipun, M. (2022). **Packaging design as a cultural ambassador:
Promoting local identity through visual narratives**. *Journal of Cultural*

Heritage Management and Sustainable Development.

<https://doi.org/10.1108/JCHMSD-01-2021-0012>

- Lokuge, E. L. (2025). **Trends in smart packaging and digital consumer trust.** *International Journal of Packaging Science*, 10(3), 210-225.
- Nanthachai, K., & Girdwichai, L. (2020). **Branding and packaging design development for community products to increase economic value.** *Journal of Arts Management*, 4(2), 405-418.
- Orth, U. R., & Malkewitz, K. (2008). **Holistic package design and consumer brand impressions.** *Journal of Marketing*, 72(3), 64-81.
- Simmonds, G., & Spence, C. (2017). **Thinking inside the box: How the advertising context affects consumer responses to images of food on packaging.** *Food Quality and Preference*, 62, 1-14.
- Vieira, K. C., & de Moraes, A. S. (2021). **Place identity and local wisdom in packaging for Geographical Indication products.** *Journal of Rural Studies and Development*, 15(2), 145-160.
- Wang, L., Fang, X., Xiao, Y., Li, Y., Sun, Y., Zheng, L., & Spence, C. (2025). **Sensory aesthetics in packaging and its effect on perceived quality in premium markets.** *Food Research International*, 170, Article 112128.
- Zheng, X., & Liu, M. (2024). **Fostering consumer sustainability trust by integrating blockchain-enabled reviews and QR code traceability systems in supply chain: A three-dimensional perspective.** *Journal of Retailing and Consumer Services*, 76, Article 103565.

Received: 22 ก.พ. 2569

Revised: 23 มี.ค. 2569

Accepted: 24 มี.ค. 2569

การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)
ในการพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ
สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

Application of the Experiential Learning Framework to Develop Assessment
Guidelines for English Digital Learning Media Design Skills of Pre-Service Teachers

ชเนตตี อินทรสิทธิ์^{1*}, สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี¹, สิริมณี ติรัศมี¹ และ ชนัยชนม์ ปลั่งเจริญศรี¹
¹สาขาบรรณารักษศาสตร์ศึกษาและภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Chanettee Intarasit^{1*}, Suchaluk Thamaduangsri¹, Sirimanee Deerasamee¹ and
Chanaichon Plangcharoensri¹

¹Library Education and English Program, Faculty of Education,
Rajabhat Mahasarakham University

*Corresponding author: chanettee2011@hotmail.com

Abstract

This research aim to: 1) apply the experiential learning framework to develop assessment guidelines for english digital learning media design skills of pre-service teachers; 2) evaluate the english digital learning media design skills of pre-service teachers; and (3) compare the learning achievement of pre-service teachers before and after learning through the experiential learning framework. The sample group consisted of 27 second-year pre-service teachers in the Library Education and English Program, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University, selected through purposive sampling. The research instruments included: 1) Lesson plans based on the experiential learning framework; 2) A digital learning media design skills assessment form; and 3) Learning achievement test. The data were analyzed using Mean, Standard Deviation and t-test for dependent samples. The research findings revealed that: 1) The quality of english digital learning media developed through the experiential learning framework, as assessed by three experts, were overall at a good level, with a mean score of 4.43; 2) The evaluation results of the pre-service

teachers' skills in designing english digital learning media were overall at a good level, with a mean score of 3.30; and 3) The pre-service teachers' knowledge after the learning process was significantly higher than before the learning at the .05 level of statistical significance.

Keywords: digital learning media; english subject; experiential learning; pre-service teachers

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ในการออกแบบกระบวนการพัฒนาทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาวิชาชีพครู และ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา วิชาชีพครูก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ ภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการ เรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ 2) แบบประเมินทักษะการออกแบบสื่อการ เรียนรู้ดิจิทัล และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (dependent sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ จากการ จัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านโดยรวม อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 2) ผลการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 และ 3) นักศึกษา วิชาชีพครูมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล; วิชาภาษาอังกฤษ; การเรียนรู้จากประสบการณ์; นักศึกษาวิชาชีพครู

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลกระทบต่อและมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันอย่างกว้างขวาง ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงภายในห้องเรียนแบบดั้งเดิมอีกต่อไป หากแต่ขยายตัวสู่การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างแพร่หลาย อันนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ภายใต้บริบทดังกล่าว ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพ สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระดับนานาชาติ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยิ่งมีความสำคัญ เนื่องจากลักษณะของวิชาภาษาอังกฤษต้องเน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง หากขาดการออกแบบสื่อที่เหมาะสม อาจส่งผลให้การเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างครบถ้วน

แม้ว่านักศึกษาวิชาชีพครูรุ่นใหม่จะมีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันเป็นอย่างดี แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักศึกษาจำนวนไม่น้อยยังขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับหลักภาษาศาสตร์และวิธีการสอน (Pedagogical Content Knowledge) ขาดทักษะในการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ลักษณะและความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนการเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Hew & Brush, 2007) กล่าวคือยังไม่สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลให้สอดคล้องกับหลักภาษาศาสตร์และเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นนักศึกษาวิชาชีพครูในปัจจุบันจึงควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบและสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลควบคู่ไปกับความรู้ด้านเนื้อหาและศาสตร์การสอน (Pedagogy) อย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบแนวคิด TPACK (Mishra & Koehler, 2006; Chai et al., 2014) การเตรียมความพร้อมดังกล่าวก่อนเข้าสู่การปฏิบัติวิชาชีพครู จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ (OECD, 2019)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล นับเป็นแนวทางสำคัญในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาวิชาชีพครู เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทดลอง แก้ไขปัญหา และ

สะท้อนผลจากประสบการณ์ของตน อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครู ภาษาอังกฤษให้เป็นครูในยุคดิจิทัลที่มีความสามารถรอบด้าน ไม่เพียงแต่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษา เท่านั้น แต่ยังสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถออกแบบ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประยุกต์ใช้กรอบ แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ของ David A. Kolb (Kolb, 1984) ในการพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระดับทักษะ พัฒนาการ และประสิทธิผลของ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง หลักสูตร ตลอดจนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมดิจิทัล และมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพการผลิตครูในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ในการออกแบบกระบวนการพัฒนาทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ สำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครู
2. เพื่อประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาวิชาชีพครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนและหลังการจัดการ เรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ศึกษาและภาษาอังกฤษ คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาทักษะการออกแบบสื่อ การเรียนรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การได้รับประสบการณ์จริง (Concrete Experience) 2) การสะท้อนคิดจากประสบการณ์

(Reflective Observation) 3) การสรุปแนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) และ 4) การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation)

2. แบบประเมินทักษะออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เป็นแบบ Rubric Score ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ จำนวน 2 ข้อ ด้านเนื้อหาและความถูกต้อง จำนวน 2 ข้อ ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 3 ข้อ และด้านการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย/องค์ประกอบศิลป์ จำนวน 3 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการหาค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการวัดความรู้พื้นฐานของนักศึกษาก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อประเมินระดับความรู้พื้นฐานของนักศึกษาก่อนเข้าร่วมการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งผลการทดสอบก่อนเรียนดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน ภายหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตามวงจรของ David Kolb 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การได้รับประสบการณ์จริง (Concrete Experience) ผู้วิจัยนำเสนอและยกตัวอย่างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับการสอนภาษาอังกฤษ เช่น วิดีโอ เกมการเรียนรู้ และบทเรียนออนไลน์ จากนั้นมอบหมายให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ทั้งหมด 9 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เพื่อทดลองใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีอยู่แล้วในฐานะผู้เรียน และร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบของสื่อ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และรูปแบบการออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้ในสื่อ

2.2 การสะท้อนคิดจากประสบการณ์ (Reflective Observation) จากนั้นให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากประสบการณ์การใช้สื่อ โดยการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน

2.3 การสรุปแนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) ผู้วิจัยดำเนินการถ่ายทอดหลักการการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลในรูปแบบเว็บไซต์บทเรียนออนไลน์ พร้อมทั้งมอบหมายให้นักศึกษาเลือกหัวข้อภาษาอังกฤษที่ต้องการนำไปสอน จากนั้นให้นักศึกษาร่วมกันสังเคราะห์แนวคิดและออกแบบแผนการพัฒนาสื่อ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรม การออกแบบโครงสร้างหน้าเว็บไซต์ (Wireframing) และการออกแบบส่วนติดต่อผู้ใช้งาน (User Interface) โดยเครื่องมือที่นำมาใช้คือ โปรแกรม Figma

2.4 การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation) นักศึกษาทำการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลตามแผนที่ออกแบบไว้ โดยเทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคือ Google site จากนั้นนำเสนอผลงานต่ออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของผลงานและให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลแล้ว ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยภาพรวม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินชนิด Rubric Score ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาและความถูกต้อง ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการออกแบบสื่อมัลติมีเดียและองค์ประกอบศิลป์ เพื่อสะท้อนระดับทักษะของนักศึกษาในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 4 หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนอีกครั้ง

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ

ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม และทุกกลุ่มผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งสามารถแสดงผลการประเมินได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ

กลุ่มที่	ด้านเนื้อหา	ด้านฟังก์ชันการใช้งาน	ด้านเทคนิคและมัลมีเดีย	ด้านการประเมินผล	รวม
1	4.83	4.67	4.07	4.33	4.47
2	4.92	4.56	4.33	4.56	4.59
3	4.75	4.11	4.27	4.56	4.42
4	5.00	4.67	4.87	4.78	4.83
5	5.00	4.67	4.53	4.00	4.55
6	4.75	4.33	4.87	4.22	4.54

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ (ต่อ)

กลุ่มที่	ด้านเนื้อหา	ด้านฟังก์ชันการใช้งาน	ด้านเทคนิคและมัลติมีเดีย	ด้านการประเมินผล	รวม
7	4.42	3.22	3.87	4.33	3.96
8	5.00	4.78	4.47	4.89	4.78
9	4.17	3.33	3.87	3.78	3.78
รวม					4.43

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษ โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

2. ผลการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครูครอบคลุมทักษะจำเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาและความถูกต้อง ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย /องค์ประกอบศิลป์ โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ (Rubrics) Brookhart (2013) ดังนี้

ระดับ 1 = เริ่มต้น

ระดับ 2 = กำลังพัฒนา

ระดับ 3 = ผ่านเกณฑ์วิชาชีพ

ระดับ 4 = เชี่ยวชาญ

และนำผลมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลเป็นระดับทักษะ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.00 = ระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = ระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = ระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = ระดับปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลโดยรวมของนักศึกษาวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับดี

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนและหลังจากการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งสามารถแสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

Paired Samples Test	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
Pre - Post	27	-3.778	2.342	-8.380	0.000

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ตามวงจรการเรียนรู้ของ David A. Kolb มาประยุกต์ใช้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การได้รับประสบการณ์จริง 2) การสะท้อนคิดจากประสบการณ์ 3) การสรุปแนวคิดเชิงนามธรรม และ 4) การทดลองปฏิบัติ ที่ช่วยส่งเสริมทั้งความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษาอย่างรอบด้าน ซึ่งการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวส่งผลให้กระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อมีความเป็นระบบ บทเรียนมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ มีการใช้สื่อที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และใช้กิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง (2568) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะการถ่ายภาพของนักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ที่เน้นการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการสะท้อนคิดด้วยตนเอง สามารถช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคและการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในการถ่ายภาพของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิม

2. ผลการประเมินทักษะการออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความสามารถในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และการประเมินผล อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ David A. Kolb ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การสะท้อนคิด การสังเคราะห์แนวคิด และการทดลอง สร้างผลงานของตนเองอย่างเป็นระบบ กระบวนการดังกล่าวช่วยพัฒนาทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติไปพร้อมกัน อย่างไรก็ตาม แม้ผลการประเมินจะอยู่ในระดับดี แต่ยังคงมีแนวทางในการพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อยกระดับคุณภาพทักษะให้สูงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการออกแบบกราฟิกเพื่อการเรียนรู้ให้มีความสวยงาม เหมาะสม และสื่อความหมายได้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งการฝึกใช้เครื่องมือดิจิทัลขั้นสูงที่หลากหลาย ตลอดจนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโต้ตอบ (interactive activities) ที่กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ วารี (2562) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอนดิจิทัลของนักศึกษาครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีของนักเรียนในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ที่มีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง 2) ขั้นเปิดรับประสบการณ์การพยาบาล 3) ขั้นทบทวนและใคร่ครวญประสบการณ์ 4) ขั้นสะท้อนความเข้าใจประสบการณ์ และ 5) ขั้นสรุปการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเมื่อใช้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นแล้วพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความร่วมมือรู้สึกในการพยาบาลสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงความร่วมมือรู้สึกในการพยาบาล

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนและหลังจากการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่ดำเนินการในครั้งนี้มีประสิทธิผลในการพัฒนาความรู้ของนักศึกษาอย่างชัดเจน กล่าวคือ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธินันท์ สันตยากร ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม และ จิราภรณ์ เพียรประสิทธิ์ (2568) ทำการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLERN) ต่อทักษะทางปัญญาและทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางปัญญาและทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสะท้อนคิดพบว่า นักศึกษารู้สึกว่าโปรแกรมช่วยส่งเสริมการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ช่วยพัฒนาทักษะการพยาบาลที่ตอบสนองต่อผู้ป่วยได้ดียิ่งขึ้น

จากการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ นวัตกรรมทางการศึกษาเชิงประสบการณ์ (Experiential Educational Innovator Model) ซึ่งเป็นการบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ของ David A. Kolb เข้ากับทักษะการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะไม่ได้เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจาก กระบวนการเรียนรู้เชิงวงจรที่เชื่อมโยงประสบการณ์ตรง (Concrete Experience) เข้ากับการสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ (Reflective Observation) จนสามารถตกผลึกเป็นหลักการออกแบบสื่อที่ ตอบโจทย์วัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Abstract Conceptualization) และนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมที่มี คุณภาพผ่านการทดลองใช้จริง (Active Experimentation) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีส่วนสำคัญใน การส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูสามารถบูรณาการองค์ความรู้ด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) เนื้อหา (Content) และเทคโนโลยี (Technology) ได้อย่างสมดุลและเป็นระบบ อันนำไปสู่การพัฒนา สมรรถนะในการเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถออกแบบและสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มี คุณภาพและตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ วารี. (2562). การพัฒนาทักษะการสร้างสื่อการสอนดิจิทัลของนักศึกษาครูเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีของนักเรียนในจังหวัดสุรินทร์. วารสารพิษณุพรทัศน์ 16(2), 35-41
- ญาภัทร นิยมสัตย์, วิรุฬหจิตรา อุ่นจางวาง และคณะ. (2567). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษเชิงวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล เต็กและวัยรุ่น. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ, 10(2), 156-157.
- พัทธินันท์ สันตยากร, ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม และ จิราภรณ์ เพียรประสิทธิ์. (2568). ผลของ โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLERN) ต่อทักษะทางปัญญาและทักษะปฏิบัติทาง วิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล. วารสารสุขศึกษา 48(2). 94-108.
- เยาวนารถ พันธุ์เพ็ง. (2568). การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะการถ่ายภาพ ของนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์. International Journal of Educational Communications and Technology (IJECT), 2025, 5(2), 77-84.
- ศุภรัตน์ จามรมาน และ นฤมล ศิระวงษ์. (2564). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารวิจัยทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 8(1), 15-30.
- อนุศาสน์ ตาเสน, ปณิดา วรรณพิรุณ และคณะ. (2567). การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผ่านจักรวาล นฤมิตด้วยการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะนวัตกรรม. Journal of Roi Kaensarn Academi, 9(9), 18-34.

- Brookhart, S. M. (2013). **How to create and use rubrics for formative assessment and grading.** Alexandria, VA: ASCD.
- Chai, C. S., Koh, J. H. L., & Tsai, C. C. (2014). **A review of technological pedagogical content knowledge.** *Educational Technology & Society*, 17(3), 31–51.
- Hew, K. F., & Brush, T. (2007). **Integrating technology into K-12 teaching and learning: Current knowledge gaps and recommendations for future research.** *Educational Technology Research and Development*, 55(3), 223–252
- Ismail, H., & Saiful, S. (2020). **Implementing experiential learning on students' reading comprehension.** *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature.*
<https://doi.org/10.24256/ideas.v10i1.2885>
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development.** Prentice-Hall
- Kolb, D. A., & Kolb, A. Y. (2015). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development (2nd ed.).** Pearson Education.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). **Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge.** *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
- OECD. (2019). **Preparing teachers and developing school leaders for the 21st century: Lessons from around the world.** Paris: OECD Publishing.
<https://doi.org/10.1787/9789264301603-en>
- Omer, S., Choi, S., Brien, S., & Parry, M. (2017). **Log in to experiential learning theory: Supporting web-based faculty development.** *JMIR Medical Education*, 3(2), e16. <https://doi.org/10.2196/mededu.7939>

ใบสมัครส่งบทความวิชาการ

วารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม
Maejo Information Technology and Innovation Journal (MITIJ)
<https://mitij.mju.ac.th>

ชื่อบทความ : .....

ชื่อ-สกุล (นาย นาง นางสาว).....ตำแหน่งทางวิชาการ.....

ที่อยู่ (ติดต่อได้).....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ : ..... โทรสาร : .....

E-mail : .....

สถาบันการศึกษา/หน่วยงาน..... (ไทย และ อังกฤษ)

ที่ตั้ง.....ถนน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์ : ..... โทรสาร : .....

➤ วิธีการส่งต้นฉบับ

๑. ไปรษณีย์

ส่งต้นฉบับ ๑ ชุด พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD) ไปยัง

กองบรรณาธิการวารสารแม่โจ้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เลขที่ ๖๓ หมู่ ๔ ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๙๐

๒. ส่งด้วยตัวเอง (เอกสารเหมือนข้อ ๑) นำส่งที่ กองเทคโนโลยีดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

๓. E-mail: mitij@mju.ac.th โดยสามารถดาวน์โหลดรูปแบบต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <https://mitij.mju.ac.th>

๔. ส่งเข้าระบบ Online

> <http://ojs.mju.ac.th/>

> <http://mitij.mju.ac.th/> >> **ลงทะเบียน (OJS/PKP)**

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๓๒๗๘ , ๐๘๑-๙๕๒๑๗๘๕

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

เรื่องที่ตีพิมพ์

บทความวิจัย บทความปริทัศน์ บทความวิชาการ

การเตรียมต้นฉบับ

1. ภาษา เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด
2. การพิมพ์ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษขนาด A4 ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด ตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 ตัวอักษรต่อนิ้ว ความยาวไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ รายการอ้างอิง และภาพประกอบ) **ขอบกระดาษบน 1.5" ล่าง 1" ซ้าย 1.5" ขวา 1"** จัดคอลัมน์เดียว ขอบขวาตรงชิดขอบ ยกเว้นหัวข้อเอกสารอ้างอิงไม่ต้องชิดขอบขวา ระยะห่างระหว่างบรรทัดและหัวข้อเท่ากันหมด **ไม่ใช่ภาพสัญลักษณ์วงกลมและอื่นๆ สำหรับหัวข้อ** กรณีมีเลขข้อ ให้ข้อความบรรทัดใหม่ชิดขอบซ้ายโดยไม่เอียงภายในข้อ
3. องค์ประกอบและการเรียงลำดับเนื้อหา
  - (1) ชื่อเรื่อง (title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
  - (2) ชื่อผู้แต่ง (author) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับชื่อหน่วยงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ e-mail ให้พิมพ์เป็นเชิงอรรถ (footnote) ในหน้าแรกของบทความ
  - (3) บทคัดย่อ (abstract) ความยาวไม่เกิน 200 คำ ถ้าเป็นบทความภาษาไทย ให้นำเสนอบทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อน และบทความภาษาอังกฤษ ให้นำเสนอบทคัดย่อภาษาไทยก่อน โดยบทความปริทัศน์และบทความวิชาการอาจไม่ต้องนำเสนอบทคัดย่อ
  - (4) คำสำคัญ (keywords) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษท้ายบทคัดย่อภาษานั้น 3-5 คำ
  - (5) บทนำ (introduction) กล่าวโดยย่อถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ อาจรวมการตรวจเอกสาร (review of literature)
  - (6) วิธีดำเนินการ (methods) กล่าวถึงประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
  - (7) ผลการศึกษา (results)
  - (8) สรุปผล และอภิปรายผล (conclusion)
  - (9) กิตติกรรมประกาศ หรือคำขอบคุณ (acknowledgement) (ถ้ามี)
  - (10) เอกสารอ้างอิง (references)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง ใช้ระบบนาม-ปี (name and year system) การอ้างอิงเอกสารภาษาไทย ใช้ ชื่อต้น ชื่อสกุล และปี (เช่น สมชาย ใจดี (2557) รายงานว่า ...) การอ้างอิงเอกสารภาษาอังกฤษใช้ ชื่อสกุล และปี (เช่น Johnson (2014) ...) กรณีเอกสารมีผู้แต่ง 2 คนให้ระบุทั้ง 2 คน กรณีเอกสารมีผู้แต่งตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อคนแรก และตามด้วยคำว่า และคณะ et al (เช่น สมชาย ใจดี และคณะ (2557) ; Johnson, et al. (2014))

2. การอ้างอิงในรายการเอกสารอ้างอิง (ตามองค์ประกอบเนื้อหา ข้อ 10) ให้เรียงตามลำดับอักษรแบบพจนานุกรม ก-ฮ A-Z ไม่ใช่ระบบอ้างอิงตามเลขลำดับ ใช้รูปแบบการเขียนเป็นแบบ APA style (American Psychology Association) เป็นแนวทาง ตัวเน้นให้ใช้ตัวเข้ม ไม่ใช่ตัวเอนหรือขีดเส้นใต้ การอ้างอิงที่เกี่ยวกับจำนวนชื่อผู้แต่งดูตัวอย่างในข้อ (1) หนังสือและตำรา ในที่นี้นำเสนอตัวอย่างที่พบบ่อย

(1) หนังสือและตำรา

ชื่อผู้แต่ง (ระบุหน้าที่เช่น บรรณาธิการ). (ปี). **ชื่อหนังสือ** (ครั้งที่พิมพ์).

เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

กอ ใจดี. (2557). **ไอทีเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

Smith, A.B. (2014). **A-Z of IT**. 1st ed. New York: McGraw-Hill.

กอ ใจดี (บก.). (ม.ป.ป.). **จรรยาบรรณงานไอที**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

Smith, A.B. (Ed.). (n.d.). **Morality in IT work**. N.P.: n.p.

[ไม่มีข้อมูล ปี (ม.ป.ป. ; n.d.) เมือง (ม.ป.ท.) สำนักพิมพ์ (ม.ป.พ.)]

กอ ใจดี และ ขอ ใจงาม (บ.ก.). (2557). **ไอทีขั้นสูง**. แพร่: ก้าวหน้า.

Smith, A.B. and White, B. (2014). **Advanced of IT**. Paris: IT Now.

หมายเหตุ กรณีผู้แต่งตั้งแต่ 2-7 คน ในรายชื่อเอกสารอ้างอิงให้ลงข้อมูลให้ครบ

กรณีเกิน 7 คน ให้ละรายการดังตัวอย่าง (ส่วนการอ้างอิงในเนื้อเรื่องให้

ละข้อมูลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป)

Smith, A.B., White, B., Green, L., Blue, A., Brown, D., Pink, H., ...

Johnson, W.A. (1982). **IT literacy**. London: IT Publishing.

(2) บทความวารสาร (อนึ่ง รูปแบบของไทยมักไม่นิยมเน้น เลขปีที่ แบบ APA)

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร** (เขียนชื่อเต็ม ไม่ใช่ตัวย่อ)

เลขปีที่(เลขฉบับที่): เลขหน้าเริ่มต้น-เลขหน้าสิ้นสุดของบทความ.

กอ ใจดี. (2558). ฉันทรักไอที. **วารสารไอทีไทย** 10(1): 100-110.

(3) บทความหรือเรื่องย่อในหนังสือ เอกสารรายงานการประชุมสัมมนา

ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อบทความ. ใน: ชื่อบรรณาธิการ (ถ้ามี). **ชื่อเอกสาร**

(หน้า เลขเริ่ม-ท้าย). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- กอ ใจดี. (2556). ไอทีปีหน้า. ใน ขอ ใจงาม (บ.ก.). **รายงานการประชุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ประจำปี 2556** (หน้า 1-7). แพร์: สมาคมไอซีที.
- Smith, A.B. (2014). IT fiction. In **Encyclopedia of IT** (Vol. 5, pp. 1-7). Whitetown, NY: Grolier.
- (4) ข่าวหนังสือพิมพ์
ชื่อผู้แต่ง. (ปี, เดือน วันที่). ชื่อเรื่อง. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, ปีที่หรือฉบับ, เลขหน้า.
กอ ใจดี. (2556, ธันวาคม 31). ไอทีกับปีใหม่. **ไทยรัฐ**, 3. [ไม่มี ปีที่หรือฉบับ]
- (5) วิทยานิพนธ์ กรณีจากสถาบันการศึกษา และกรณีจากฐานข้อมูล
ชื่อผู้แต่ง. (ปี). **ชื่อเรื่อง**. (ข้อมูลวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, ประเทศ.
[กรณีไทย อาจละชื่อประเทศ และข้อมูลควรบอกระดับและสาขา]
ชื่อผู้แต่ง. (ปี). **ชื่อเรื่อง**. (ข้อมูลฯ). สืบค้นจาก ฐานข้อมูล. (เลขอ้างอิง).
กอ ใจดี. (2554). **การศึกษานโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไทย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญา วท.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศ)). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
Smith, A.B. (1997). **A study of information technology in Thailand**. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest database. (UMI No. AAA 1234567).
- (6) สื่ออิเล็กทรอนิกส์
(6.1) กรณีเอกสารข้างต้นที่สืบค้นจากระบบออนไลน์ได้ ให้เติม
คำว่า ค้นจาก และที่อยู่ URL ต่อท้าย (ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Retrieved from ...) บางกรณีอาจจะบอเดือนและวันที่ และที่อยู่ URL ไม่ต้องทำเป็น Link หรือขีดเส้นใต้ บางกรณีละส่วนเมืองและสำนักพิมพ์ได้ หลีกเลี่ยง Link ที่ยาวมากเกินไป
กอ ใจดี. (2558). **ไอทีวันนี้**. กรุงเทพฯ: สมาคมไอทีไทย. ค้นจาก
<http://itthai.com/doc/IT-1234.pdf>.
Smith, A.B. (2014). Catch IT if you can. **IT Today** 10(1): 5-8.
Retrieved from http://www.ittoday.org/j/10_1/article1234.pdf.
- (6.2) เว็บไซต์
กรณีสถาบันใช้ ชื่อองค์กร กรณีบุคคลใช้ชื่อบุคคล. (ปี). **ชื่อเรื่อง**. ค้นจาก ...
สมาคมไอทีไทย. (2554). **นโยบายไอที**. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2557 ค้นจาก
http://itthai.com/it_policy_2550-2560.pdf.
กอ ใจดี. (2557). **ข้อควรรู้เกี่ยวกับไอที**. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2557 ค้นจาก
<http://itthai.com/it2know/>
- (6.3) ข้อมูลออนไลน์ เช่น เว็บบล็อก กระดานสนทนาออนไลน์ (โดยควรหลีกเลี่ยงข้อมูลลักษณะนี้ซึ่งข้อมูลมักสูญหายและมักไม่อิงความเป็นวิชาการ)

ชื่อผู้เขียน (ปี, วันเดือน หรือ Month, Day). ชื่อหัวข้อ (ไม่เน้นข้อความ).

[ลักษณะข้อมูล เช่น เว็บบล็อก กระดานสนทนา]. ค้นจาก ...

กขค_IT_man. (2557, 20 ธันวาคม). ทำไมไม่ควรใช้ IT ในห้องเรียน

[กระดานสนทนา]. ค้นจาก <http://itworldA-Z/menu9/forum>.

รูปแบบในการใช้ภาษาอังกฤษในเนื้อเรื่องภาษาไทย

(1) ชื่อเรื่อง ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ต้นคำ ยกเว้นคำกลุ่ม article, คำเชื่อม, คำสันธาน, คำบุพบท ใช้ตัวพิมพ์เล็ก แต่ถ้าคำดังกล่าวยาว 5 ตัวหรือมากกว่าใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ต้นคำ คำย่อใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ ชื่อเฉพาะใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ต้นคำ เช่น Information Technology and Policy of Thailand

(2) คำแรกสุดของชื่อเรื่อง และคำที่เป็นหัวข้อองค์ประกอบของเนื้อหา ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่แก่ต้นคำ เช่น Abstract ; Keywords ; Introduction ; Methods

(3) คำแรกทีตามหลังหัวข้อคำสำคัญ ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ต้นคำ ยกเว้นชื่อเฉพาะ เช่น Keywords: Information policy, Information retrieval, IT for Thailand Schools Project

(4) ภาษาอังกฤษในเนื้อความ ทั้งในวงเล็บและนอกวงเล็บ ให้ใช้ตัวเล็ก ยกเว้นชื่อย่อ ชื่อเฉพาะ เช่น การพัฒนาระบบสืบค้นสารสนเทศ (information retrieval system) ในปัจจุบัน ...

การส่งเรื่องตีพิมพ์

ให้ส่งต้นฉบับฉบับพิมพ์ 1 ชุดพร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล หรือส่งแฟ้มข้อมูลตามต้นฉบับ โดยส่งถึง บรรณาธิการวารสาร ตามที่อยู่ที่แจ้งไว้

บทความทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจและแก้ไขบทความที่เสนอเพื่อการตีพิมพ์
